

FANIKA KRAJNC-VREČKO (UR.)

Primož Trubar
Ta celi Novi testament II
1582

ZBRANA DELA PRIMOŽA TRUBARJA • 7

ZBRANA DELA PRIMOŽA TRUBARJA

FANIKA KRAJNC-VREČKO (ur.)

Primož Trubar
Ta celi Novi testament II
1582

ZBRANA DELA PRIMOŽA TRUBARJA ▪ 7

Fanika Krajnc-Vrečko (ur.), *Primož Trubar, Ta celi Novi testament II (1582)*
Znanstvena monografija

Zbirka: *Zbrana dela Primoža Trubarja, 7*

Urednik zbirke: *dr. Jonatan Vinkler*

Urednica izdaje: *dr. Fanika Krajnc-Vrečko*

Transkribirala, prevedla, opombe, komentarje in spremno besedo napisala: *dr. Fanika Krajnc-Vrečko*

Oblikovanje in prelom: *ing. Primož Orešnik*

Digitalizacija: *dr. Jonatan Vinkler*

Izdajatelj: *Pedagoški inštitut*

Ljubljana 2014

Zanj: *dr. Mojca Štraus*

Naklada izdaje na CD-ju: *500 izvodov*

Izdaja je primarno dostopna na <http://www.pei.si/Sifranti/StaticPage.aspx?id=150>

Izid Zbranih del Primoža Trubarja 7 je financiran iz naslova objave knjižnih projektov nacionalnega pomena za obdobje 2013–2015, ki ga podpira Javna agencija za knjigo Republike Slovenije (pogodba št. 131092-14-011).

Pri pridobivanju predlog za transkripcijo izvirnih besedil Primoža Trubarja sodelujeta Sekcija za zgodovino slovenskega jezika pri Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU ter Narodna in univerzitetna knjižnica.

Imetnik stvarnih avtorskih pravic na tem delu je izdajatelj. Imetniki moralnih avtorskih pravic na tem delu so avtorji Fanika Krajnc-Vrečko, Jonatan Vinkler in Primož Orešnik. To delo je na razpolago pod pogoji slovenske licence Creative Commons 2.5 (priznanje avtorstva, nekomercialno, brez predelav). V skladu s to licenco sme vsak uporabnik ob priznanju avtorstva delo razmnoževati, distribuirati, javno priobčevati in dajati v najem, vendar samo v nekomercialne namene. Dela ni dovoljeno predelovati.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-246(0.034.2)

TRUBAR, Primož

Ta celi Novi testament II [Elektronski vir] : 1582 : znanstvena monografija / Primož Trubar ; transkribirala, prevedla, opombe, komentarje in spremno besedo napisala Fanika Krajnc-Vrečko (ur.). - El. knjiga. - Ljubljana : Pedagoški inštitut, 2014. - (Zbirka Zbrana dela Primoža Trubarja ; 7)

Dostopno tudi na: <http://www.pei.si/Sifranti/StaticPage.aspx?id=150>

ISBN 978-961-270-212-0 (pdf)

ISBN 978-961-270-213-7 (html)

276021504

VSEBINA

Ta drugi deil Noviga testamenta. V tim so vsa pisma tih jogrov, druguč pregledan inu vkupe drukan, od Primoža Truberia (1582)	15
S kakovim veidenem, zastopom inu rezmišlanem se ima tu Svetu pismu pridnu brati, kai inu od koga narveč pravi inu vuči, kai ta prava vera v sebi derži inu priduie. En kratik navuk.	17
Od prave izveličanske vere v Kristusa, kai ie, kai v sebi derži, kai priduie, od kot pride, koku se dobi, kratik zastopen navuk.	30
Ta summa, en kratig navuk od vsiga S. pisma, kai inu od čez nerveč govori inu kam tiga človeka napelava.	45
Le-ta register pravi, kuliku ie bucqv inu štukov v ti celi Biblij, vsiga S. pisma. Inu koku se vsake bucqve latinski inu slovenski imenuio. Inu koku se kratku inu dolgu pisšeio. Inu kuliku kapitolov vsake bucqve imao.	52
Register epistolov, ta kaže inu pravi, kei se ty stuki iz epistolov, kir se ob nedelah inu drugih godeh pridiguio. Ta ciffra pravi, na katerim platu, ta puštab, v katerim deillu tiga kapitula se naideio.	55

**Ta drugi deil tiga Noviga testamenta, v tim so vsa pisma
tih jogrov (1582)**

63

Svetiga Pavla epistola, tu ie lyst h tim Rymlanom65

TA I. CAP.	65	TA IX. CAP.	95
TA II. CAP.	69	TA X. CAP.	99
TA III. CAP.	73	TA XI. CAP.	102
TA IIII. CAP.	76	TA XII. CAP.	106
TA V. CAP.	80	TA XIII. CAP.	109
TA VI. CAP.	83	TA XIIIII. CAP.	111
TA VII. CAP.	86	TA XV. CAP.	114
TA VIII. CAP.	90	TA XVI. CAP.	119

Svetiga Pavla pervi lyst h tim Corinteriem123

TA I. CAP.	123	TA IX. CAP.	146
TA II. CAP.	127	TA X. CAP.	149
TA III. CAP.	129	TA XI. CAP.	153
TA IIII. CAP.	132	TA XII. CAP.	156
TA V. CAP.	135	TA XIII. CAP.	159
TA VI. CAP.	137	TA XIIIII. CAP.	161
TA VII. CAP.	139	TA XV. CAP.	166
TA VIII. CAP.	144	TA XVI. CAP.	172

S. Pavla druga eplstola h tim Corinteriem 175

TA I. CAP.	175	TA VIII. CAP.	193
TA II. CAP.	178	TA IX. CAP.	196
TA III. CAP.	180	TA X. CAP.	198
TA IIII. CAP.	183	TA XI. CAP.	201
TA V. CAP.	185	TA XII. CAP.	205
TA VI. CAP.	188	TA XIII. CAP.	208
TA VII. CAP.	190		

Svetiga Pavla lyst h tim Galateriem 211

TA I. CAP.	211	TA IIII. CAP.	221
TA II. CAP.	214	TA V. CAP.	224
TA III. CAP.	217	TA VI. CAP.	227

Svetiga Pavla lyst h tim Efezeriem 230

TA I. CAP.	230	TA IIII. CAP.	238
TA II. CAP.	233	TA V. CAP.	242
TA III. CAP.	236	TA VI. CAP.	245

Svetiga Pavla lyst h tim Filipperiem 249

TA I. CAP.	249	TA III. CAP.	256
TA II. CAP.	253	TA IIII. CAP.	259

Svetiga Pavla lyst h tim Colosseriem 263

TA I. CAP.	236	TA III. CAP.	270
TA II. CAP.	267	TA IIII. CAP.	273

Svetiga Pavla I. lyst h tim h Tessaloniheriem	276
TA I. CAP.	276
TA II. CAP.	278
TA III. CAP.	280
TA IIII. CAP.	282
TA V. CAP.	285
Svetiga Pavla drugi lyst h tim h Tessaloniheriem	288
TA I. CAP.	288
TA II. CAP.	290
TA III. CAP.	292
Svetiga Pavla pervi lyst h Timoteu	295
TA I. CAP.	295
TA II. CAP.	298
TA III. CAP.	299
TA IIII. CAP.	301
TA V. CAP.	303
TA VI. CAP.	306
Svetiga Pavla drugi lyst h Timoteu	310
TA I. CAP.	310
TA II. CAP.	312
TA III. CAP.	315
TA IIII. CAP.	317
Svetiga Pavla lyst h Titu	321
TA I. CAP.	321
TA II. CAP.	323
TA III. CAP.	325
Svetiga Pavla lyst h timu Filemonu	328
TA I. CAP.	328

Svetiga Pavla iogra lyst, pissan h tim Ebreom, tu ie, tim ludom	331		
TA I. CAP.	331	TA VIII. CAP.	348
TA II. CAP.	333	TA IX. CAP.	350
TA III. CAP.	336	TA X. CAP.	355
TA IIII. CAP.	338	TA XI. CAP.	359
TA V. CAP.	340	TA XII. CAP.	364
TA VI. CAP.	342	TA XIII. CAP.	369
TA VII. CAP.	345		
Svetiga Iacopa lyst			373
TA I. CAP.	373	TA IIII. CAP.	381
TA II. CAP.	376	TA V. CAP.	383
TA III. CAP.	379		
Svetiga Petra duha listuva			387
TA I. CAP.	387	TA IIII. CAP.	397
TA II. CAP.	390	TA V. CAP.	400
TA III. CAP.	394		
Ta drugi lyst s. Petra			402
TA I. CAP.	402	TA III. CAP.	408
TA II. CAP.	405		
Svetiga Ianzha prvi lyst			412
TA I. CAP.	412	TA IIII. CAP.	420
TA II. CAP.	413	TA V. CAP.	423
TA III. CAP.	417		

Svetiga lanža drugi lyst		427
TA I. CAP.	427	
Svetiga lanža tretji lyst		430
TA I. CAP.	430	
Svetiga Judeža lyst		433
TA I. CAP.	433	
Rezodivene s. lanža		437
TA I. CAP.	437	
TA II. CAP.	440	
TA III. CAP.	444	
TA IIII. CAP.	448	
TA V. CAP.	450	
TA VI. CAP.	452	
TA VII. CAP.	455	
TA VIII. CAP.	458	
TA IX. CAP.	461	
TA X. CAP.	464	
TA XI. CAP.	466	
TA XII. CAP.		469
TA XIII. CAP.		472
TA XIII. CAP.		475
TA XV. CAP.		479
TA XVI. CAP.		481
TA XVII. CAP.		484
TA XVIII. CAP.		487
TA XIX. CAP.		491
TA XX. CAP.		495
TA XXI. CAP.		498
TA XXII. CAP.		502

**Fanika Krajnc-Vrečko, Trubarjevo duhovno izročilo
v Novi zavezi: k sedmi knjigi Zbranih del Primoža Trubarja** **507**

Jezik kot antropološka kategorija	509
Jezikovna raba v vzpostavljanju odnosa: človek – simbolno bitje	510
Slovenski jezik kot sredstvo verske in kulturne identitete	511
Trubarjevo duhovno izročilo	516

Uredniško poročilo, posebnosti transkripcije in ureditev **520**

Seznam okrajšav svetopisemskih knjig	522
Bibliografski opis	525
Viri in izbrana literatura	529

TA DRUGI
DEIL NOVIGA TES-
TAMENTA. V TIM SO VSA

*pisma tih jogrov, druguč pregledan inu
vkupe drukan, od Primoža
Truberia.*

ACTOR. X.

Huic Christo omnes Prophetæ testimonium
ferunt, quod remissionem peccatorum acceptu-
rus sit per nomen eius, Quisquis crediderit in eum.

**Der ander Teil des newen Te-
staments** / in dem sind alle Geschriffen
der Apostel / zum anderen ubersehen und
zusammen gedruckt.¹

*V TIBINGI,
M. D. LXXXII.*

¹»Huic omnes prophetae
testimonium perhibent
remissionem peccatorum
accipere per nomen eius
omnes qui credunt in
eum.« »O njem pričujejo
vsi preroki: Vsakomur, ki
veruje vanj, so v njegovem
imenu odpuščeni grehi.«
Apd 10,43.
Drugi del Novega
testamenta; v njem so
vsa pisma apostolov,
ponovno pregledana in
skupaj tiskana.

Vsem Slovenom pomagai Bug.

2|Pryčuo.

3|Martram.

4|Bližnimu.

5|Čakati.

V tim pervim deillu tiga Noviga testamenta pryčnio² ty evangelisti s Cristusevimi bessedami, čudesi inu s pre-roki, de ta Jezus, od divice Marie royen, marran,³ od smerti vstal, ie ta pravi Cristus, večni Syn Božy, tu ob-lublenu od Buga seime, kir tei kači, hudiču ima glavo streiti, ludi žegnati, te verne izveličati. Glih tu istu ti jogri ž nih Pismo[m] pryčuo inu vuče, de le-ta Jezus sam ž nega pokorščino, martro inu zasluženem te pokurne inu verne v nega, pred Bugom pravične inu svete sturi inu izveliča. Inu de zatu imaio ty kersčeniki Bogu na hvalo, brumsku pohlevno se deržati, blisni-mu⁴ sturiti dobru, v nadlugah biti vol-ni, z dobro vistio čabati⁵ na sodni dan.

Jogrov pisma so časi temna, neza-stopna, oli kadar se često prebero, prido zastopna. Natu berite čestu nih pisma z muio izlago, to pervo inu sa-dašno Predgovor čez Novi testament.

Iz tih bote dober zastop pryeli.

Bug z nami. Amen.

S KA-

S KAKOVIM VEI- DENEM, ZASTOPOM INU

*rezmišlanem se ima tu Svetu pismu pridnu
brati, kai inu od koga narveč pravi inu
vuči, kai ta prava vera v sebi derži
inu priduie. En kratik
navuk.*

I, izvoleni, Bogu lubi
Krainci inu Sloveni,
vi imate nerpoprei ris-
ničnu veiditi, terdnu
verovati inu dobru
zamerhati, de tu Sve-
tu pismu Stariga inu Noviga testa-
menta nerveč od tacih Božyh riči, kir
slišio k našimu izveličanu, kir so se
godile, inu zdai gode, inu naprei se
bodo godile, pravi inu vuči, katere so
vsem ludem, modrim inu vučenim na
sveitu skrivne, nezastopne, nedomis-
selne inu neverne.

Koker od Božyga stanu v ti Sveti
Troyci, de v tim dinim Bogastvi, so try
eden, inu eden so try. Inu de Bug le-

Svetu pismu
skrivene
Božye ri-
či rezodeva.

Od Božy-
ga stanu,
vole, lubez-
ni, vere.

* 2 -te

Nauk od

Greha
službi
oben od
sam sebe
ne vei.

te verne v Jezusa izveliča. De Bug syl-
nu ludi lubi. Od porodniga greha, od
odpusčane tih grehov, kai nom ty
s[veti] zakramenti priduo, zakai, ko-
ku imamo moliti, de bomo uslišani,
koku, s čim imamo služiti Bogu, de
nemu dopademo; zakai Bug tim suim
vernim težke nadluge nalaga, s čim se
mogo troštati; od sodniga dne, od
gori vstanena tih mertvih inu večniga
lebna v nebessih.

Skrivnust,
vola Božya,
vsi articuli
te prave
vere se le
iz Svetiga
pisma
nauče.

Le-te inu tim glih Božye skrivne
čudne nevideče riči inu artikule naše
prave vere oben človik iz suie pame-
ti, modrusti oli kunšti ne more misli-
ti, veiditi, rezovmeti, ne verovati, te-
muč on ima take riči za nemogoče, za
norost inu za basne, koker tu na ay-
dih, na Turkih, na sadašnih Iudih inu
na nezastopnih nevernih kersčenikih
vidimo, slišimo inu merkamo. Zatu
taki štuki oli artikuli te prave izneli-
čanske⁶ kersčanske vere se morao le
iz Svetiga pisma od mladiu skuzi
tu

⁶|izveličanske.

S. pisma.

tu brane, pridigane, poslušane inu vučene, s pomočjo S. Duha se zveiditi, navučiti, zastopiti inu verovati.

Ty aydi, kir so modri, vučeni, kunštni, oblastni bili, so iz sami sebe veliku tissuč od nesramnih mertvaških ludi, od zvirin inu kač h bugom postavili, nim offrovali, nekar samuč živino temuč te ludi tudi. Neso od praviga Boga v ti S. Troyci, od stvariena inu začetka tiga svita; zakai človik mora umreti; od gori vstanena tih mertvih, ništer veidili, ne verovali.

Aydi so veliku tissuč malikov za boguve molili.

Turki, kir ne imao praviga Svetiga pisma, temuč ene lažnive buqve Alcora[n] od Mahometa, skuzi dva kecarska meniha zložene, iz Svete Troyce špot delaio, nas kersčenike za nor[r[e]], preproste derže, de mi try boguve za eniga molimo, inu de nas en cryžan Bug izveliča.

Turki, svine, ne verovali, de Bug synu ima.

Sodašni Iudi, naisi tu S. pismu tih prerokov Stariga testamenta koker mi

Iudi Svetiga pisma tih prerokov ne zastupio.

* 3 imao,

Nauk od

imaio, oli ga prou ne zastopio, tudi od praviga Božyga stanu v ty S. Troyci, ne od Jezusoviga diane inu opravila ništer ne veido, ne zastopio, ne hote, de bi ta naš Cristus ta pravi od Buga poslan bil, na drugiga čakaio. Tiga tudi ne hote, de bi Bug bil, temuč le en pozemliski mogoči kral inu en prerok.

V Bibly ie
tu božye
diane,
sta[n],
vola, rov-
nane, bes-
sede, ris-
ničnu
zapissanu,
s caihni
poterienu.

7|Težkih.

Mi, kersčeniki pag, kir imamo iz Božye velike dobrute inu milosti te prave risnične svete buque, čudnu nom dane, inu mnogeterih teskih⁷ nadlugah zatrenu inu preminenu tiga svita, per nas obderžane inu pred tyranni, neverniki, te prave vere sovražniki obarovane inu ohranene, v katerih so te risnične inu mogoče Božye bessede inu nega diane tar rounane zapissane, katere ie Bug s teimi pervimi očaki Adamom, Noem, Abraamom, Izaacom, Iacobom, Mozesom, potle skuzi preroke, h puslednimu skuzi suiga lastniga Synu Jezusa inu nega jogre z ludmi na sveitu govuril, inu koker se ie Bug
vsag

S. pisma.

vsag čas s teimi vernimi inu nevernimi, pokurni inu nepokurni deržal, zdai derži inu naprei se bode deržal. De te verne pokurne brani inu ohrani, te hude pag inu nepokurne grozovitu štraifa na duši inu na telessu. Inu taku nega diane inu zapissane bessede so se vse zgudile inu doper nesle, kar ie v tih buquah zapissanu inu prerokovanu mumu sodniga dne inu gori vstanene tih mertvih. Oli tu istu se bo tudi gvišnu zgudilu, zakai Bug ie vsigamogoč inu risničin. Inu take zapissane bessede, de so Božye, de ie v nih ta prava stonovita skrivna vola inu missel Božya zapopadena inu rezodivena, so spričane z velikimi caihni inu čudesi inu s to kryo, martro inu smertio vseh prerokov, jogrov, marternikov inu svetnikov. Inu vsi pravi verni kesčeniki, kir so S. Duhom obdani inu rezviženi, pryčuo ž nih vero inu smertio, de take buqve Stariga inu Noviga testamenta so Božye inu risnične.

* 4 Nu

Nauk od

Bogastvu
v ti Sveti
Troyci se
ne zastopi,
se le vuči v
tim S. pis-
mi inu ve-
ruie.

Nu iz le-tih Božyh buqvi smo mi pravi verni kersčeniki skuzi dar, milost inu pomuč S. Duha prou risničnu zastopnu navučeni, de veimo, zastopimo inu terdno veruiemo po navuki inu razodivenu Svetiga pisma, de ie le en sam dini pravi večni Bug, oli v takim samim Bogastvi so try persone oli imena Oča, Syn, S. Duh, pres vsiga začetka inu konca. Bug Oča, koker ta začetig tiga Bogastva, ie rodil večnusti eniga Synu sebi glih inu od večnosti od Očeta inu Synu gre ta S. Duh. Inu le-ty try so si zo vsem glih, glih večni, vsigamogoči, modri, pravični, risnični, milostivi, ene oblasti, česti, misli inu vole. Inu neso trye boguvi, temuč le en sam Bug, kir ie stvaril skuzi Synu sred S. Duhum vse riči videče inu nevideče, inu te iste on sam rovna inu gori derži vekoma, koku se pag tu royene inu rezložene v ti S. Troyci godi, tiga oben človik na sveitu suio pametio inu zastopom izgruntati inu izreči ne mo-

re.

S. pisma.

re. Zakai naš rezum, naša norska modrost, ne dopusti, de bi try eden bil, inu eden try. Obtú se mora preprostu tar stonovitu tei Božy bessedi verovati, v kateri se ie Bug taku suiem stanum v ti S. Troyci inu neročitiše per Jezusovim kerstu tim ludem rezodil inu dal na znane. V nebessih stuprou bomo tako globoko skrivnust tiga Božyga stanu v ti S. Troyci, inu nega čudni svit od našiga izveličane skuži Jezusa Cristusa prou zastopili, vidili, čudili inu zatu Boga vekoma hvalili.

Od le-te prave vere v to S. Troyco smo mi v ti prvi dolgi Predgovori čez ta Novi testament v tim 16. capituli inu v ti Postili na S. Troyce nedelo več zastopnu pravili inu vučili, undukai vi berite.

H drugimu. Nom bo v tim S. pismu rezodiven ta skrivni svit inu rezlotik te S. Troyce od našiga izvličane,⁸ skuži samiga Cristusa, de ie Bug od večnosti naprei vzel inu odločil tiga grešniga

* 5 člove-

V drugih
buqvah se
obilnu od
Svete
Troyce
vuči.

Samu tu
Svetu pismu
inu v nim
Cristus
to skrivno
voló, zakai
grešnike

8|izveličane.

Nauk od

spet v
milost
hoče
vzeti,
rezodeva.

9|Jn 6,27.

10|Jn 5,39.

11|Apd 10,43.

človeka, za obene druge vere, diane inu službe v suio milost spet vzeti, grehe odpustiti inu izveličati, samuč za volo suiga Synu Jazusa Cristusa. Inu le-tiga, kir se nega pokorsčine, zaslužene, nega martre s to pravo pokuro inu vero skuzi diležin koker od le-tiga Božyga sveta inu naprei vzetia sam Cristus očitu zastopnu govori, kir pravi, Ioh. 6⁹: Delate po tei špiži, kir konca ne vzame, temuč kir ostane v ta večni leben, katero vom bo ta Syn tiga človeka dal, ZAKAI TIGA IE BUG OČA ZAPEČATIL. Tu ie, Bug Oča ie suiga Synu h timu odločil, de ima tim vernim ludem dati ta večni leben. Inu od le-tiga Božyga skrivniga Božyga naprei vzetja, de le-te verne v Jezusa izveliča, tu cilu Svetu pismu tiga stariga inu noviga testamenta pričuie, koker od tiga sam Cristus Ioh. 5¹⁰ pravi: Vprašajte inu gruntate tu Pismu, onu od mene pryčuie. Inu sv. Peter Actor. 10¹¹ pravi: Vsi preroki pyčuio Cristu-

S. pisma.

Cristusu, de skuzi nega ime vsi ty, kir v nega veruio, primeio odpusčane vseh grehov. Obtudi ty pravi vučeni prou pravio, de Jezus Cristus ie vsiga Svetiga pisma skopus, cyl, začetik, sreda inu konec, zakai od nega Moizes, preroki, evangelisti inu jogri nerveč pišeio.

Inu le-ta skrivni svit, vola inu odločik Božy v ti Sveti Troyci, kateri ie vsaki človeski pameti zubper, skrive[n] inu nezastopen, de le za volo Cristuseve cele pokorsčine inu martere¹² Bug ti[m] vernim v nega Synu hoče grehe odpustiti inu nee izveličati, de zdaici Adamu inu Evi po nyu padcu, potle Abraamu inu tim drugim sv. očakom, v tih pervih oblubah Božyh od ženskiga inu žegnaniga seimena (kateru seime ie Cristus, Gal. 3¹³), koker dosti temnu inu nezastopnu rezodiven. Potle ty preroki so ga bule rezodeli. Ampag h puslednemu Cristus inu ty nega jogri, ty so ga cilu očitu zastopnu vsem ludem, po vsim sveitu, vseh žlaht iezikih

Bug ie ta sui čuden svit od našiga izveličane prvič tim očakom, potle skuzi preroke temnu, h tretimu skuzi Synu, jogre očitu vsem ludem v tim evangeliu rezodil.

12| Martre.

13| Gal 3,13.

s to

Nauk od

s to pridigo tiga evangelia inu s pismom rezodeli inu oznanili, koker od tiga ta celi Novi testament pryčuje. Inu de ie timu taku, gvišnu, risničnu inu stonovitu od Buga odločenu, vse ludi le zavolo te prave vere v Jezusa , zabston iz milosti izveličati, tu Cristus sam z dostimi zastopniki bessedami inu zo vsemi nega caihni, glih taku nega jogri ž nih pridigo inu pismom s pryčuio inu daio na znane. Cristus zastopnu govori Ioh.

14|Jn 3,16.

3¹⁴: »Taku ie Bug ta sveit (tu ie vse ludi) lubil, de ie suiga diniga Synu dal (v to smert), de sledni, kir v nega veruie, konca ne vzame, temuč de ima ta večni leben.« Inu Joh 6¹⁵ pravi:

15|Jn 6,40.

»Le-ta ie ta vola tiga Očeta, kir ie mene poslal, de vsaketeri, kir vidi tiga Synu inu v nega veruie, ta ima ta večni leben, inu iest ga bom obudil na pusledni dan.« Inu Ioh 14¹⁶ pravi:

16|Jn 14,6.

»Iest sem ta pot, ta risnica inu ta leben. Nisče ne pride h timu Očetu samuč skuzi mene.« Sv. Peter Act. 4¹⁷ pravi: »Enu samu ime Jezus je

17|Apd 4,12.

pod

S. pisma.

pod nebom danu tim ludem, skuzi kateru bodo izveličani etc.

Tacih pryč, de Bug le-te prave verne v Jezusa izveliča, ie v tim Svetim pismi suseb per tih evangelistih inu jogrih dosti zapissanih. Berite sami s takim zastopom inu rezmišlanem od božyh skrivnust le-te buqve tiga Noviga testamenta, suseb sv. Janža, sv. Paula pisma inu Diane tih jogrov, v nih bote nešli zastopnu, kar mi tukai pravimo.

Novi testament
nerveč
pryčuie
od vere
v Jezusa.

Obtu ty vučeni modri aydi, Turbi¹⁸ inu ludi, kir S. pisma ne imaio, ti sadašni Iudi inu nezastopni nemarni kersčeniki, kir tu Sv. pismu ne bero, ne poslušaio inu prou ne zastopio, od taciga ozgorai povedaniga božyga sveta, naprei vzetia inu odločka, de le-te verne v Jezusa hoče izveličati, ništer ne veido, ne zastopio inu si ne puste dopovedati. Iz take naše vere špot delaio no sovražo, nas za zdražnike, kecarie, sovražnike vsiga poštena derže

Vsi ludiee,
kir s. evangelia
ne zastopio,
menio,
hote
z nih dianem
nebessa
zaslužiti.

18|Turki.

Nauk od

derže inu pregano. Zakai, oni iz su-
ie lastne pameti inu modrusti menio,
hote, veruio inu vuče, de sledni člo-
vik sam sebi suio brumo, dobrimi
delli inu službami mora per Bugi
nebessa zaslužiti. Zatu so ty aydi,
Turki, Iudi, nezastopni neverni
kersčeniki inu papežniki tulikain
čudnih norskih, babskih, malikov-
skih božyh službi, meniških inu
nunskih ordnov od sami Božy besse-
di zubper znešli, naredili inu gori
postavili, s katerimi hote sebi inu
drugim, tudi tim mertvim, nebessa
zaslužiti. Oli oni bodo zepelani no-
ter v ta grunt tiga pekla. Pred tako
slipoto inu nezastopnost nas Bug
zavolo Cristusa milostivu sred Sve-
tim Duhum obari. Amen.

Verni imao
brumni
biti, služiti
Bogu, s
teim nih
vero, hvalo,
pokorščino
Bogu
izkažo.

Dobra della imamo dellati, koker
Bug sam zapoveda v tih Dessetih za-
puvidah, inu ty jogri, suseb sv. Paul, z
dostimi lepimi bessedami nas vuče inu
opominaio služiti Bogu, bližnimu stu-
riti dobru inu lubezan iskazati, naš stan,
život

S. pisma.

život, poklicane inu službe deržati
inu rounati po Božym ukazanu, ve-
den moliti, Boga hvaliti, v cerkov h
pravim pridigom hoditi, čestu se
vrednu obhaiati, v nadlugah, v bu-
štvu, v bolezni, v preganenu za prave
vere volo, na smerti ležoč, volni ter-
pežlivi, troštlivi inu vesseli biti etc.
Oli nekar s to krivo maningo inu
nezastopnostio, de bi s takimi do-
brimi delli oli našimi Božymi služ-
bami hoteli te naše grehe pussati,
plačati inu za nee Bogu sturiti zado-
sti oli nebessa zaslužiti. Kratku, ne-
kar, zakai Cristus sam ie te naše gre-
he svoio lastno martro izpussal,
plačal inu ta Božy serd zubper naše
grehe vtolažil inu no[m] nebessa
zaslužil inu dobil. Temuč, mi imamo
brumni biti, zveistu služiti Bogu po
nega zapuvidah inu postavah, nekar
po naši pameti oli maningi, koker se
nom dobru zdy inu vidi. Inu s takimi
našimi dobrimi delli to našo pravo
živo vero, hvalo inu pokorsčino
pruti

Nauk od

pruti Bogu izkazati, koker od tiga ty otroci v cerqvi iz katehizma pravio inu vuče, od tega berite ta 55., 56. capitula v ti dolgi Predgovori čez Novi testament.

OD PRAVE IZ- VELIČANSKE VERE

*v Cristusa, kai ie, kai v sebi derži, kai pri-
duie, od kot pride, koku se dobi, kra-
tik zastopen navuk.*

Nei za-
dosti h
kveličanu
le Božy
stan inu
diane
veiditi.

Osti ludi menio, de kadar le-to kratko jogersko vero umeio izgovoriti inu le po taki veri veruio v Buga Očeta, Synu inu Svetiga Duha, taku oni meinio, de s tako vero prido v nebessa. Oli oni bodo s teim obnori- eni, zakai le-tu vsi falš krive vere, hynavski, nezastopni, nepokurni kersčeniki, ia, tudi ty zludy, pravi sv. Iacob 2,¹⁹ veido, veruio inu trepečo, oli zatu ne bodo izveličani. Obtuo hočmo tukai za volo dobrih, pre-
prostih

19| Jk 2,19.

prostih ludi, od te prave vere v Cristusa nakuliku kratku govoriti inu vuci. H timu dai Bug suiga Svetiga Duha. Amen.

Nerpoprei sliši h ti pravi veri, de človeka v nebu perpravi inu izveliča, prou iz grunta Svetiga pisma veiditi, spoznati inu zastopiti, kai ie ta božy stan v ti Sveti Troyci, inu kai ie ta božy čudni človeski zastopnosti skri-ven svit, vola, naprei vzetie inu odličik, zakai, koku, s čim Bug hoče tiga grešniga človeka spet v suio milost inu v nebessa vzeti. Inu de per tim tudi iz grunta S. pisma prou spozna, vei inu zastopi, kai ie Jezus Cristus v nega stanu, zakai ie k nom na ta sveit iz nebes prišal, človik ratal, terpil, koku inu s čim se mi nega martre inu zaslužena diležni sturimo etc.

Prava vera zna božy stan, nega volo, Cristusa ž nega opravi-lo[m].

Nu, od tyu dveiu od božyga stanu v ti S. Troyci inu od nega vole, de le-te verne v Jezusa izveliča, smo mi od spreda kratku oli zastopno poveidali. Zdai pag hočmo nerpoprei od Cristuseviga stanu, moči inu oblasti, potle od

* * nega

Cristus Bug inu človik ie ta druga persona v tim Bogastvi.

Navuk od te prava

nega opravila inu zaslužena govoriti. Cristus Jezus je ž nega stanum, sred Očetom, od kateriga ie od večnusti royen, inu S. Duhu[m] ene česti, moči, oblasti, Stvarnik inu Ohranenik vseh riči, koker ta pravi vsigamogoči Bug. Potle po tim odločenim času od celiga Bogastva pred 1582 leiti ie iz nebes prišal za volo našiga izveličane na ta sveit inu h timu suimu Bogastvi tu človestvu od te čiste Divice Marie pervzel. Inu je taku Bug inu človik pres vsiga večniga rezločena ta duga persona v tim Bogastvi ratal.

Cristus
sam ie te
Božye za-
puvidi po-
polnoma
deržal,
dopolnil.

Inu le-ta celi Cristus Bug inu človik pod to postavo, tu ie, vsem Božym zapuvidom, za našo volo inu na našim meisti, podal inu podvergal, te iste cilu popolnoma deržal inu ohranil, zakai on sam, sice oben človik, ie Boga suiga Očeta s celim sercem, zo vso misselio, z besedami inu z dianem inu siuga bližniga, tu ie, nas boge grešnike inu suie sovražnike lubil,
taku

vere v Cristusa.

taku de ie iz prevelike lubezni pruti
Bogu bil pokoren nemu do te smerti
tiga cryža, inu iz lubezni pruti nom,
za našo volo se pustil bridku martrati
inu umoriti.

Per tim ie on tudi te naše grehe inu
serd Božy zubper te grehe inu šrai-
fingo na se vzel inu nalužil inu pustil
na sebi na duši inu životu šraifati, biti,
tepsti, zašpotovati, gaižlati, raniti, s
ternem cronati, cryžati inu umoriti.
Inu ie taku s teim za naše grehe po-
kuro odstal, pussal, plačal inu sturil
zadosti inu ta pravi offer inu jagne
Božye, kir vsiga svita grehe nossi inu
proč iemle, ratal. Inu ie nas taku od
Božyga serda, od prekletve te posta-
ve, od večniga pogublena, od hudiča
inu pekla odkupil inu odrešil inu nas z
Bugom zmiril inu spravil.

Cristus
sam ie tih
vernih
grehe suio
martro
plačal.

H tretimu, s to nega smertyo na kri-
ži ie to našo smert umuril, nas verne v
nega od te druge večne smerti odrešil
inn²¹ to našo telesno smert žeg-

Cristus
sam ie nas
od večne
smerti suio
rešil.

21|Inu.

* * 2 nal

Navuk od te prave

22| Nal (žegnal).

23| Animu.

nol²² inu preobernal k ainmu²³ pokoyu, počivanu, slatkimu snu oli zaspanu inu hk anim daurom oli vratom v nebessa.

Cristus ie vse verne pred Bugom svete sturil.

H četertimu, s teim nega gori vstajenem od smerti ie nas pred Bugom pravične, brumne, svete sturil inu posvečil, de smo lipi, čisti, vredni stati inu prebivati per Bugi, raven inu poleg vseh svetih angelov inu drugih svetnikov, Ro 4.2; Cor 5.²⁴

24| Rim 4,7–8;
2 Kor 5,5–10.

Cristus ie vernim cesto v nebessa potrebil.

H petimu, ž nega hoienem v nebessa ie nom to cesto v nebessa potrebil,²⁵ pokazal inu odperl. Inu to našo iečo oli vezo, tu ie to smert, ta greh, tiga hudiča, kir nas pod nih oblastio uyete derže, sebo uyete pelal, de nom več ne škodio inu čez nas ne gospoduio. Inu ie nom dal mnogetere daruve tiga Svetiga Duga, s teim nas zagvišui s teim s. evangeliom, de mi tudi za nim s to dušo potle s telessom puidemo v nebessa inu ž nim vekoma prebivali. Amen.

25| Cristus ie vernim cesto v nebessa potrebil.

Cristus s to suio martro polhus-

Inu summa, kratku rekoč, Jezus Cristus, pravi večni Syn Božy, z le-teim vsem

vere v Cristusa.

vsem nega dianem, dopolnenem inu čino ie
dopernessenem te postave, ž nega vernim
plačillom inu terplenem za naše gre- dobil večni
he, ž nega smertio, gori vstanene[m] leben
od smerti inu hoienem v nebessa. S
tako nega celo pohlevsčino, obilno
pokorsčino, zadosti dianem inu zaslu-
ženem ie nom vernim dobil inu zaslu-
žil per Bugi nega Očetu ta večni le-
ben inu večnu vesselie v nebessih.
Timu ie taku, koker od tiga to cilu S.
pismu očitu zastopnu pryčue, suseb v
le-tih buqvah, te vi čestu rezmišlaie
preberite.

V le-tim navuku, veidenu, spozna- Prava vera
nu, zastopu inu terdnimu stanovitni- stoy v
mu verovanu, od tiga Božyga stanu v spo[z]na-
ti Sveti Troyci inu te nega vole pruti nu v Bo-
nom inu naprei vzetia, od našiga iz- žym inu
veličane skuzi samiga Cristusa inu ti- nega Synu.
ga stanu inu opravila Cristuseviga,
stoy inu ie zapopadena gsuntana,²⁶ ta
prava vera v Buga inu v nega Synu Je-
zusa Cristusa, katera tiga človeka

* * 3 izve-

26| Gruntana.

Navuk od te prave

izveliča inu perpravi v nebessa, koker od take vere inu Božyga spoznane sam Cristus, Ioh. 17, govori, kir pravi; »Le-tu ie (oli v le-tim ie) ta večni leben, de oni tebe, de si ti sami pravi Bug, inu Jazusa Cristusa, kateriga si ti poslal, spoznaio.«²⁷

Tu ie, de kadar en človik prou se navučí, de vei, spozna inu iz serca terdnu veruie, de Jezus Cristus ie pravi Bog inu človik; Bogu zo vso močio, oblastio, čestio inu zo vso ričio od večnusti glih. Inu de ie za volo našiga izveličane iz nebes od Očeta Boga poslan inu prišal na ta sveit, inu se ie podal inu podvergal pod to postavo Božyo, to isto za nas inu na našim meisti dopolnil, cilu obilnu deržal inu ohranil inu ie taku tei Božy voli, zapuvidom, pravdi inu pravici za nas sturil zadosti, te naše grehe nase nalůžil inu te iste suio martro pussal inu plačal, ta Božy serd zubper naše grehe vtolažil inu s to nega smertio nas od
te

27| Jn 17,3: »Večno življenje pa je v tem, da spoznavajo tebe, edinega resničnega Boga, in njega, ki si ga poslal, Jezusa Cristusa.«

Prava izveličanska vera stoy Cristusevim opravilom spoznonu.

vere v Cristusa.

te večne smerti, od hudiča inu pekla odrešil inu ž nega gori vstanenem od smerti nas brumne inu pravične sturil pred Bugom. Inu s takim nega delom, pohlevsčino inu zasluženem ie nom vernim dobil inu zaslužil odpustig vseh grehov, milost Božyo inu tu večno vesselie inu izveličane. Kateri človik le-tu od Boga inu od nega Synu vei, spozna, zastopi inu veruie inu se na tu istu cilu zanesse, zevupa, ništer ne cbivla, de ie inu bode timu taku, ta isti verni človik ima to pravo kersčansko izveličansko vero v Cristusa.

Inu z le-to vero, s pravim vrednim pryemlem tih s. zakramentov, tiga s. kersta inu te s. večerye Cristuseve sire²⁸ z obeno ričio se mi tatiga²⁹ Jezusoviga zaslužena inu vseh nega dobrut, milosti, moči, pravice inu svetusci³⁰ sturimo diležni inu na se tar k sebi perpravimo, koker od tiga tu cilu S. pismu, suseb tih evangelistov inu jogrov pričuyo, de le s to vero per Bugi inu nega Synu

Vera ie ta roka inu žakel, s katero se Jazusove martre sturimo diležni inu ohranimo.

28| Sice.

29| Takiga.

30| Svetusti.

* * 4 Jezu-

Navuk od te prave

Jezusa dobimo telesno, duhovsko, nebesko inu večno pomuč inu izveličane. Ty gobouci, hromci, slepci, bolniki, grešniki so le s to vero v Cristusa zdravye, odpustig nih grehov dobili, pravični, Bogu lubi ratali inu v nebesa prišli; vse nadluge na sveitu volnu preterpeli inu premogli. Obtú Cristus čestu govori, kateri v me inu v moimu evangeliu veruie, ta bo izveličan. Zakai, ta vera ie ta naša roka, možna, žakel oli possoda, s katero mi to Jezusovo vso dobruto inu nega blagu primemo, k sebi inu na se perpravimo, dobimo, obderžimo inu ohranimo.

Vero bo
dana od
Buga skuzi
poslušane
tiga
eva[n]ge-
lia.

Inu tako pravo vero v Buga, v to Sveto Troyco inu v Jezusa sami sebo iz materniga telessa na ta sveit ne pernessemo inu v naši pameti inu modrusti ne zraste inu od sama sebe v nas ne pride, temuč ta prava vera pride ozgorai iz nebes, ie en dar Božy, bo tim ludem dana od samiga Boga Svetiga Duha skuzi ta s. kerst, zveistu, andohtlivu, zastopnu,

gostu

vere v Cristusa.

gostu brane tiga S. pisma inu serčnu poslušane te čiste s. Božye bessede, molitov inu vrednu pryemle te s. Cristuseve večerie, koker od tiga cilu zastopnu s. Paul, Rom. 10,³¹ govori, de ta vera pride od poslušane te Božye bessede. Berite sami ta isti capitul.

Obtu, kateri hoče h pravi izveliča[n]-ski veri priti, to isto dobiti, ohraniti, terdnu do konca vseh nadlugah inu izkušnavah v ni ostati, gori iemati inu rasti, ta isti zveistu gostu tu S. pismu, suseb le-ta Novi testament, nerveč s. Ianža, Diane tih jogrov inu s. Paula pisma, rezmišlaie beri inu poslušai s flissom s celim z andohtlivim sercem te prave pridige. Čestu vrednu v pravi pokuri se obhaiai inu per tim zveistu s pravo vero moli inu prossi S. Duha, de tu nega serce ponovi, očisti inu odpre, de tu S. pismu inu prave pridige prou zastopi, de nerveč raven inu po tim Očanašu ta 119. dolgi psalm zastopnu moli, zakai v tim isti psalmi S. Duh

Vsaki, kir hoče pravo vero dobiti, ta moli, se obhaiei inu sarcom poslušai prave pridige.

31|Rim 10,17.

* * 5 z dosti-

Navuk od te prave

z dostimi lepimi bessedami naprei piše inu vuči, koku se ima ta pravi zastop te Božye bessede inu za pravo vero moliti.

32|Tudi.

S. Duh ie vselei per pravih pridigah inu branu S. pisma.

Inu per tim ima vsaki veiditi, de S. Duh koker ludi³² ta prava vera se drigači ne dobi samuč skuzi tu gostu brane S. pisma inu poslušane te bessede Božye inu skuzi pravi obhaylu. Zakai, gdi se prou pridiguie, obhaie, moli, S. pismu z andohtio zastopnu bere, undukai inu per tim ie Jazus Cristus sred S. Duhum per tim, kir pridiguie, inu per ti, kir poslušā inu moli, koker Cristus sam pravi: »Gdi kuli bodo dva oli try vkupe v muim imeni, undukai v sredi nih iest hočobiti. Inu za kar bodo prossili, tu nim bode danu od muiga Očeta, kir ie v nebessih, Matth. 18.³³

33|Mt 18,20.

Te prave vere velik prid pride.

Kai nom pag ta prava vera pridui inu dobriga pernesse oli sturi, od tige ie veliku govoriti, preberite skuzi ta trety deil od tige 33. capitula do 57. te perve

vere v Cristusa.

perve dolge Predgovori čez ta Novi testament oli kratku govoreč, ta prava, živa zastopna vera v Cristusa, s katero se mi vsiga diane Cristuseviga, nega dobrute, martre inu zaslužena diležni sturimo, k sebi inu na se perpravimo, nom dobi inu za nee volo nom bo danu inu darovanu odpustig vseh grehov, Božya milost, pravica, bruma inu svetust, kir pred Bugom vela, bomo rešeni od prekle-tve te postave, od Božyga serda, od večne druge smerti, hudiča inu pekla inu ratamo otroci inu erbiči Božy. S tako vero nom bo tudi dan inu podi-len S. Duh, dobru serce, vessela veist, cillu zevupane, trošt pruti Bogu, de smo v našim sercei inu visty vseh žlaht teskih nadlugah, tudi na smerti ležoč, potroštani, zagvišani inu poterien, de ie Bug naš milostivi Oča. Potehmal ie on iz prevelike milosti inu lubezni pruti nom za nas, nega hude nepokorne hlapce, suiga
dini-

Navuk od te prave

diniga Synu dal v to martro inu smert
za volo našiga odrešitva od pekla, de
nas ne zapusti v obeni revi, nadlugi,
žalosti inu v ti smerti tudi nekar, te-
muč de bomo po naši smerti vzeti v
nebessa.

Vera
človeka
premeni
na dobru.

Inu taka vera tudi per nas sturi, de s
pravo vero, s celim zevupanem moli-
mo inu kličem na Buga v tim imeni
Jezusovim. Inu nom premeni, ponovi
inu resveti tu naše serce, volo inu mis-
sal, de imamo lušt inu vesselie po
Božy voli živeti, nega zapuvidi derža-
ti, nemu služiti, prave pridige poslu-
šati inu slušati, vrednu gostu obhaiati,
našimu bližnimu vso dobruto izkazati,
smo volni inu terpežlivi vseh žlaht
nadlugah, v buštvi, bolezni inu v ti
smerti.

Le verni
služio
prou
Bogu.

Inu skuzi tako vero smo mi tudi za-
gvišani, kadar timu našimu poklicanu,
dellu inu opravilu strižemo, tu istu po
Božy postavi opravimo, de s teim slu-
žimo inu dopademo Bogu, koker
smo

vere v Cristusa.

smo od tiga v ri³⁴ Hišni tabli per tim
Katehizmi obilnu pravili inu vučili.

Le-tu vse inu druge dobre Božye
riči skuzi inu s to pravo vero v Cristu-
sa od Buga dobimo. To isto pravo ve-
ro nom vsem dai inu v ti isti nas po-
terdi inu ohrani do konca, naš
Gospud Bog, Oča nebeski, za volo
suiga diniga lubiga Synu Jezusa Cris-
tusa, Gospudi inu Izveličarie našiga,
sred S. Duhum, katerimu bodi vsa čast
inu hvala zdai inu vekoma. Amen.
Molite za me koker iest za vas.

Vse dobru
s to vero
dobimo od
Boga.

34|V ti.

*Vaš stari zveisti
pastyr, Truber.*

Le-te

*Truber od Slovenom³⁵ slovu
iemle.*

Le-te buqve z le-to predguvorio vom, muim Slovenom, iest, kir sem 74 leit star, 52 pridigar, h ti mui odhudni iz tiga svita za se-bo pustim inu z Bugom inu z vami se pry-čam, de z le-teimi inu drugimi buqvomi, su-seb s to pervo dolgo predguvorio čez Novi testament, s teimi izlagami čez vse iogerske listy, čez katehizme, v Auspurgi veri, v Cerkovni ordnungi, v Psalterij inu v pesnah sem vom vuss skrivni čudni svit Božy rezodil inu dal na znane, skuzi kai za čez volo nas hoče v suio milost vzeti inu izveličati. Inu s čim, koku imamo prou služiti Bogu, vsak sui leben, stan, poklicane, službo deržati, pelati inu rounati, de Bogu dopade, de bo dobru, srečo imel na tim sveitu inu potle tudi v ne-bessih. Obtü vas zveistu prossim inu opominam na Božym meisti koker s. Paul, 2 Cor 5.³⁶ Pravite se s pokuro inu z vero z Bugom. Od tiga berite le-te inu te druge buqve, poslušajte inu slušajte te vaše zveiste pridigarie, imeite nee za lubu koker Božye še: aku nekar, taku vi sami na vašim pogublenu bote dolžni, nekar mi, pred teim nas Cristus Jezus obori. Amen.

Vaš Truber.

TA

TA SUMMA, EN KRATIG NAVUK OD

*vsiga S. pisma, kai inu od čez nerveč
govori inu kam tiga člove-
ka napelava.*

TE buqvi tiga Stariga testamenta nas vuče nerpoprei spoznati tiga praviga Boga v ti S. Troyci, kateri ie iz suie prevelike dobrute s to suio besedo, tu ie, suiem Synum inu S. Duhum nebu, zemlo inu kar ie v nih inu na nih videče inu nevideče, stvaril, kir vse riči sam živi, rouna inu gori derži, od kateriga vse riči gredo, pres kateriga ništer nei, kar ie. Inu de ie pravičin inu milostiv, de v seh ričeh vse sam po nega dobri, pravični inu sveti voli sturi inu opravi. Inu de le-tiga samiga Boga so Adam, Noe, Abraam inu vsi naši stari, prvi sveti očaki molili inu čestili. Inu de ie spodobnu, de sledna stvar, suseb ta človik, le-tiga Boga se boy, nega moli inu česti inu nemu s pravico inu svetustio veden služi.

2. De le-ta Bug ie ta pervo človeka sturil po suim pildu inu glihi inu ie nyu postavil čez vse stvari na Zemli. Oli tyu ie ta zludi z golfio v ta greh perpravil. Ta isti greh vsi ludie erbaio, zato so timu Božymu serdu, tei smerti,

Summa vsiga

smerti, timu ferdamnenu inu timu hudiču podverženi.

3. De Bug Oča ie Adamu tu žensko seime, tu ie, suiga Synu Jezusa Cristusa, Gospudi inu Odrešenika našiga poslati oblubil, de ta isti spet vse, kir taki oblubi inu v nega Synu veruio, od greha inu zludieve oblasti ima odrešiti. Inu de Bug tako suio oblubo od suiga Synu ie h tim očakom čestu ponavlal inu skuzi preroke rezodeval.

4. Inu ta čas, kadar se ie na tu odrešitvu skuzi Jezusa čakalo, za volo kir ie ta človeska natura taku zlu izkažena, huda inu offertna, de ne hoče tih suih grehov, te suie izpačene šege, misli inu žele v sebi, de potrubuie gnade Božye, odpusčane tih grehov inu eniga odrešenika inu izveličarie prou spoznati. Za tiga volo ie Bug dal skuzi Moizesa to postavo, ta zapuvidi, zapissane na eno kamenato tablo, de skuzi te bi imeli nih grehe inu hudubo nih serca spoznati inu teim več želeti po Cristusevim prihodu inu odrešitvu od nih grehov, kateriga odrešitva, ne zapuvidi, ne ty nih offri neso mogli dopernesti. Zakai, oni so bili le ene sence, figure, enu naprei malane inu pomenene tiga praviga Cristuseviga offra na tim cryžu, kateri offar sam vse grehe od tih vernih vzame proč inu izpere.

5. Ta Novi testament, ty evangely inu ta pisma tih jogrov nas vuče, de ta žegnani Jezus Cristus po oblubi Božy inu po

S. pisma.

prerokovanu vseh prerokov v tim odločenim inu prerokovanim času ie prišal doli iz nebes na ta hud sveit inu vzel na se tu človestvu, ie pridigal, caihne delal, se pustil martrati inu vmoriti, na trety dan vstal od smerti, potle čez 40 dni spet šal v nebessa. Inu le-tu vse ie on sturil za našo volo, nekar de bi mi tu istu bili zaslužili, zakai mi smo bili vsi veliki grešniki, temuč iz velike milosti ie Bug Oča inu nega Syn tu sturil, kir ie nas taku sylnu lubil, inu s teim ie hotel tudi izkazati to suio stonovito risnico, de kar oblubi, tu ie gotovu inu gvišnu.

6. V tim Novim testamenti tedai se očitu tar zastopnu vuči inu pravi, de Jezus Cristus, Syn Božy, ie tu pravu Jagne, ta pravi offer vsiga svita. De ie prišal nas z Bugom spraviti inu zmyriti (on ie naš myr, pravi s. Paul), on nas suio kryo čysti inu te grehe izpyra iz nas, on ie nas rešil od ziudia,³⁸ katerimu smo mi z grehi služili, inu ie sturil, de smo skuzi nega Božy synuvi inu nega erbiči postali.

7. De mi pag tako veliko dobruto Božyo nom v nega Synuvi prou spoznamo, nom Bug da suiga S. Duha, kateri sad inu dar ie ta vera v Buga inu v Cristusa. Zakai pres S. Duha, s katerim smo znaminovani, bi mi ne mogli verovati, de bi Bug bil poslal k nom v ti štalti suiga Synu, ne verovati, de bi Jezus, Marie syn, tudi pravi Bug bil. Zakai

* * * oben

38| Zludia.

Summa vsiga

39|Lubimo.

40|Gal. 5,22–23.

oben, pravi s. Paul, ne more reči, de Jezus ie ta Gospud, samuč iz S. Duha. Ta isti Duh tudi pryčo daie (tu ie, to našo veist iz notra zagvišuie), de smo otroci Božy, on nom vlyva to lubezan v ta naša serca, de lnbimo³⁹ Boga inu našiga bližniga. On da tu vupane, de z vero inu z volo čakamo na ta večni leben, nas trošta vseh nadlugah inu z drugimi dobrimi daruvi nas obdili, od katerih s. Paul govori h tim Galateriem.⁴⁰

8. De skuzi to pravo, živo vero v Cristusa, katera se s to lubeznio inu z dobrimi delli izkažuie, smo brumni, pravični inu sveti sturieni pred Bugom, zabston, iz gnade Božye za volo Jezusa Cristusa, pres vsiga našiga diane inu zaslužene.

9. De Cristus ie prišal nas očistiti od grehov inu svete sturiti inu de mi natu uže naprei imamo tu naše messu ž nega grehi moriti inu kar hoče imeiti, odpovedati inu služiti Bogu na čast inu na hvalo, v brumi inu v svetusti vse naše dni, inu hoditi po tih dobrih delih, katere ie Bug perpravil. Zakai, mi smo h dobrim dellem stvarieni. Kateri dobriga ne dei, ta izkaže, de nega vera ie mertva, nei prava.

10. De Cristus Jezus sam ie ta glava te Cerqve, moister vseh vernih, odvetnik, besednik, visši šcoff inu spravlavic vmei v Bugom inu ludmi. Obtui imamo le k nemu inu skuzi nega h timu Očetu poiti po gnado, milost

S. pisma.

lost Božyo iskati inu prossiti za vse tu, kar nom nadleži inu potrubuiemo na duši inu na telessu, sicce k obeni stvari nekar.

11. Obtū kadar grešimo, taku zdaici deimo pokuro, koker Cristus v tim začetku nega pridig vely, inu tecimo k nemu s to vero, zakai on ie ta stol vse gnade Božye. Prossimo inu veruiemo, de on nom hoče te grehe odpustiti, zakai, zatu ie prišal na ta sveit, de hoče te grešuike,⁴¹ kir deio pokuro inu v nega veruio, izveličati.

41| Grešnike.

12. De le-ta Jezus Cristus, kadar on s teim Duhum nega vust, tu ie, s to pridigo nega eva[n]gelia rezodei inu pobyte tiga antiCrista, tedai on pride z veliko maiesteto, glorio, čestio inu močio soditi vse ludi: te, kir so pred sodnim dnevi vmerli, inu te, kir bode tedai nešil žive na zemli. Tedai vsakimu bode lonoval po nega veri inu diani. Te prave verne popela sebo z dušo inu s telessom v nebessa, te neverne pag inu hude bode s teim zludiem red pehnil v tu večnu terplene, pred katerim nas Jezus obari.

13. Inu de mi le-tu vse veimo inu veruiemo, nom ie Gospud Bug iz suie dobrute skuzi S. Duha dal tu S. pismu, te preroke, jogre inu prave pridigarie, ty imaio te kluče k nebesom, te zakramente, ta sveta zmanima te milostive Božye inu ta znamina tiga našiga dopernesseniga odrešitva skuzi Cristusa. De skuzi te spoznamo inu veruiemo na

*** 2 tiga

Summa vsiga S. pisma

tiga praviga živiga Gospudi Boga inu na nega Synu Jezusa Cristusa, kateriga ie on nom dal ani modrusti, k ani pravici, k ani svetusti inu k animu odrešitvu. Inu de mi taku veruioč dobimo ta večni leben.

14. Inu kateri taku ne veruie, suiga stanu inu lebna ne pela, ne derži inu ne služi Bogu, koku v ty Bibly, v tim S. pismi stoy inu kateri timu S. pismu zubper vuči inu te ludi napelava, de te gnade Božye, odpusčane tih grehov inu tiga izveličane drugdi isčeio koker per Cristusu Jezusu, skuzi to vero, ta isti ie preklet vekoma. Le-timu našimu

Gospudi inu Odrešeniku Jezusu

Cristusu inu nega Očetu inu

S. Duhu bodi vsa čast

inu hvala zdai

vekoma.

Amen.

TA

TA SLOVEN-⁴² SKI KOLENDAR, KIR VSELEI TERPI, INU ENA TABLA

per nim; ta kaže inu pravi stu inu dvasseti leit
naprei, kakov nedelski puštab bode vsaku lei-
tu, kuliku nedel inu dni od bosžyca⁴³ do pusta.
Eni raimi; ty pravio, kadai bode dobru vreme,
vsake qvatri ta dalši dan, ta kratši
nuč, kadai se leitu, zyma, spomlat inu iessen
začeno, kuliku ie dni v enim leitu,
kuliku ie leit, kar ta sveit stoy. En regišter;
ta pravi, kuliku ie bucqvı inu capitolov
vsiga S. pisma, koku se vsake bucqve
bukovski inu slovenski imenuio,
kratku inu dolgu
pisšeio.

Windischer Calender und andere sachen darbey.⁴⁴

V TIBINGI,

V tim leitu po Iezusovim Cristusovim roystvu
M. D. LXXXII.

⁴²| Glej *Zbrana dela Primoža Trubarja III*, ur. Jonatan Vinkler, Ljubljana, 2005, 583–603.

⁴³| Bosžyča.

⁴⁴| Slovenski koledar in druge reči ob njem.

LE-TA REGISTER

PRAVI, KULIKU IE BUC-
qui inu štukov v ti celi Biblij, vsiga S. pisma.
Inu koku se vsake bucqe latinski inu
slovenski imenuio. Inu koku se kratku
inu dolgu pisšeio. Inu kuliku capitolo
vsake bucqe imao.

Bucqe tiga Stariga testamenta

45|Kratku (okrajšano).

Krasku ⁴⁵	pismu	capitoli
Gen.	Genesis, te Perve bucqe Moizeseve	50
Exo.	Exodus, te Druge bucqe Moizeseve	40
Levit.	Levitic, te Tretie bucqe Moizeseve	27
Num.	Num., te Četerte bucqe Moizeseve	36
Deut.	Deuter., te Pete bucqe Moizeseve	34
Ioz.	Iozue, te Bucqe Iozuezeve	24
Iud.	Iudikum, te Bucqe tih rihtariev	21
Rut.	Ruth, te Bucqe Rut	4
1. Reg.	Regu[n], te Perve bucqe tih krale	31
2. Reg.	Regu[n], te Druge bucqe tih krale	24
3. Reg.	Regu[n], te Tretie bucqe tih krale	22
4. Reg.	Regu[n], te Četerte bucqe tih krale	25
1. Par.	Paralip, te Kroniške perve bucqe	30
2. Par.	Paralip, te Kroniške drugee bucqe	36
1. Ezd.	Ezdre, te Perve bucqe Ezdrove	10
2. Ezd.	Ezdre, te Druge bucqe Ezdrove	13
3. Ezd.	Ezdre, te Tretie bucqe Ezdrove	9
4. Ezd.	Ezdre, te Ezdrove četerte bucqe	16
Tob.	Tobias, te Tobieve bucqe	14
		Iudit

Bucque tiga Stariga testamenta.

Iudit.	Iudit, te Bucqve Iuditeve	16
Hest.	Hester, te Bucqve Estreve	16
Iob.	Te Bucqve Iobove	24
Psal.	Psalterium, tih Psalmov bucqve, ta Psalter	150
Pro. ⁴⁶	Proverbiorum, te Salomononske modre perpuvidi	32
Eccles.	Ecclesiastes, Salomonov pridigar	12
Cant.	Canticorum, te Vissoke peisni Salomo- nove	8
Sap.	Sapientiae, te Bucqvi te Salomonove modrusti	19
Ecccl.	Ecclesiastici, te Bucqvi Jezusa Syraha	52
Esa.	Esaias, ta prerok	66
Iere.	Ieremias, ta prerok	52
Thre.	Threni, te Klagove Ieremieve peisni	5
Bar.	Baruch, ta prerok	6
Ezech.	Ezechiel, ta prerok	48
Dan.	Daniel, ta prerok	14
Oe. ⁴⁷	Oseas, prerok	14
Ioel.	Ioe, prerok	3
Am.	Amos, prerok	9
Abd.	Abdias, prerok	4
Mich.	Micheas, prerok	7
Naum.	Naum, prerok	3
Haba.	Habakuk, prerok	3
Soph.	Sophonias, prerok	3
Agg.	Aggeus, prerok	2
Zach.	Zacharias, prerok	14
Mal.	Malachias, prerok	4
	i. Mach	

46| Besedilo
poškodovano.

47| Ose.

Bucqve tiga Stariga testamenta.

1. Mach. Mach., te Perve Machabeske bucqve	16
2. Mach. Machabeorum, te Druge Machabeske	
bucqve	15
3. Mach. Mach., te Tretie bucqve Machabes	1

Bucqve tiga Noviga testamenta

Math. Mattheus, ta evangelist	28
Mar. Marcus, ta evangelist	16
Luc. Lucas, ta evangelist	24
Ioh. Iohanes, ta evangelist	21
Act. Acta, Diane tih jogrov	28
Rom. Rymlanom	16
1 Cor. S. Paula pervi lyst h tim Corinterie[m]	16
2 Cor. S. Paula drugi lyst h tim Corinterie[m]	13
Gal. S. Paula lyst h tim Galateriem	6
Ephes. S. Paula lyst h tim Efezeriem	6
Phil. S. Paula lyst h tim Filipperiem	4
Col. S. Paula lyst h tim Kolosseriem	4
1. Thes. S. Paula pervi lyst k tim Tessalonih.	5
2. Thes. S. Paula drugi lyst h tim Tessalonih.	3
1. Tim. S. Paula pervi lyst h timu Timoteu	6
2. Tim. S. Paula drugi lyst h timu Timoteu	4
Tit. S. Paula lyst h timu Titu	3
Phile. S. Paula lyst h timu Filemonu	1
Heb. S. Paula lyst h tim Iudom	13
Iac. S. Jacopa lyst	5
1. Pet. S. Petra pervi lyst	5
2. Pet. S. Petra drugi lyst	3
1. Ioh. S. Ianža pervi lyst	5
2. Ioh. S. Ianža drugi lyst	1
3. Ioh. S. Ianža trety lyst	1
Iude. S. Iudeža lyst	1
Apoc. Apocalipsis, Rezodivene s. Ianža	11

RE-

REGISTER EPISTOLOV, TA KAŽE INU PRAVI, KEI SE

ty stuki iz epistolov, kir se ob nedelah inu drugih godeh pridiguio. Ta ciffra pravi, na katerim platu, ta puštab, v katerim deilu tiga capitula se naideio.

*Nedelske epistole, tu ie, navuki
iz jogrov pisma.*

Na 1. nedelo tiga adventa 47. C. Inu kadar mi veimo letu.

Na 2. nedelo tiga adven. 51. A. Zakai vse riči, katere so zapissane.

Na 3. nedelo tiga adven. 68. A. Za take nas derži sledni človik.

Na 4. nedelo tiga adven. 196 B. Hodite veseli VSELEI.

Na božyčni dan, ta pervá epistola, 260 B. Zakai ta gnada Božya, kir. Ta druga 262. B. kadar se ie pag ta dobruta. Ta tretya, 267. A. Bug ie nekadai mnogoteri krat.

Na nedelo po božyči, 157. A. Iest pag pravim taku dolgu.

Na noviga leita 156. D. Poprei pag preden ie ta vera bila prišla.

Na 1. nedelo po Tryeh kralih, 42. A. Iest natu, vas, bratie, skuzi te milosti.

Na 2. ned. po Kralih, 43. B. Inu mi imamo mnogetere daruve.

Na

Regiŝter epistolov.

- Na 3. ned. po Kralih, 44. C. Na vzdiguite teh
vaŝih missel.
- Na 4. ned. po Kralih, 46. B. ne bodite niko-
mer kai dolžni.
- Na 5. ned. po Kralih, 207. B. Obleicite tedai,
koker ty izvoleni, sveti.
- Na nedelo septuagesime, 85. B. Ne veiste li
vi, de ty, kir vŝtric teko.
- Na nedelo sexagesime, 193. B. Zakai vi radi
terpite te neumne.
- Na pustno nedelo, 96. A. Aku bi iest s člo-
veskimi inu z angelskimi.
- Na 1. postno nedelo, 124. A. Mi pag, koker
ty raven delouci.
- Na 2. nedelo postno, 219. A. Kar ie več, lubi
tratye, mi vas.
- Na 3. ned. postno, 178. A. Bodite tedai pos-
topavci Božy.
- Na 4. ned. postno, 159. D. Poveite vi meni, vi,
kir hočte.
- Na 5. nedelo pos., 288. C. Cristus pag ie pri-
ŝal, de ie on en.
- Na cvitno nedelo, 189. B. En vsaketeri imei
to missal.
- Na veliki četertik, 90. B. Le-tu pravioč, iest
ne hvalim, de vi nekar.
- Na velikinočni, 72. B. Vaša samohvala nei
dobru, obtu iztergaite.
- Na 1. ned. po veliki noči, 395. A. B. Zakai vse
tu, kar ie od Buga royenu.
- Na 2. ned. po veliki, 329. C. Zakai h timu ste
vi poklicani.

Na

Regiŝter epistolov.

- Na 3. ned. po veliki, 328. B. C. Lubeznivi,
iest vas prossim koker te.
- Na 4. ned. po veliki, 310. B. C. Sledne daro-
vane.
- Na 5. ned. po veliki, 311. C. Bodite ty, kir
deio po tei bessedi.
- Na nedelo pred vinkunŝti, 334. A. Bodite te-
dai trezivi inu čuite.
- Na vinkunŝtni dan v tim pervim deillu tega
Testamenta, 471. A. Inu kadar ie bil ta dan
tih vinkunŝti.
- Na nedelo te S. Troyce, 42. D. O, koku ena
globoka inu bogata reič.
- Na 1. nedelo po S. Troyci, 358. B. Bug ie ta
lubezen inu kateri ostane.
- Na 2. ned. po S. Troyci, 355. B. Ne čudite se,
mui bratie.
- Na 3. ned., 336. B. Obtū bodite pohlevni pod
to močno.
- Na 4. ned., 28. C. Zakai ie zagviŝnu deržim,
de tu terplene.
- Na 5. ned., 331. B. In summa, bodite vsi ene
misli.
- Na 6. nedelo, 19. A. Ne veiste li vi, de mi vsi.
- Na 7. ned., 21. D. Iest moram po človeski ŝe-
gi.
- Na 8. ned., 27. B. Za tiga volo, lubi bratie, mi
smo dolžni.
- Na 9. Ned., 85. A. Inu iest hočo, bratie, de
imate veiditi.

Na

Regiŝter epistolov.

- Na 10. ned., 92. A. Sice od tih duhovskih darov.
- Na 11. ned., 102. A. Iest hočo, lubi bratie, de se zumnite.
- Na 12. ned., 117. A. Inu mi imamo enu taku zevupane.
- Na 13. ned. ned., 155. C. Lubu bratie, iest hočo po človeiski ŝegi.
- Na 14. ned., 161. B. Iest pag pravim, hodite po tim Duhei.
- Na 15. ned., 163. B. A. Aku mi živimo v tim duhu, taku v tim duhu.
- Na 16. ned., 173. B. Za tiga volo iest prossim.
- Na 17. ned., 174. A. Iest, ietnik v tim Gospudi.
- Na 18. ned., 60. B. Iest zahvaluim veden muiga Boga.
- Na 19. ned., 177. C. De vi doli položite tiga stariga človeka.
- Na 20. ned., 179. B. Gledaite tedai, de vi razumnu.
- Na 21. ned., 182. B. H puslednimu, muy bratie.
- Na 22. ned., 185. A. Iest zahvalim muiga Boga, koker često krat na vas.
- Na 23. ned., 194. B. Bodite kmalu, lubi bratie muy.
- Na 24. ned., 20. B. Obtui mi tudi od tiga dne.
- Na 25. ned., 220. B. Sice, lubi bratie, iest nečo.
- Na 26. Ned., 224. A. Mi bi imeili vselei, lubi bratie.

Epistole

Regiſter epistolov.

Epistole, navuki iz Pisma tih jogrov,
kir se ob praznikih tih svetni-
kov pridiguio.

Na s. Andrea, 36. A. B. Zakai, aku ti s tuiemi
vusti spoznaš Gospudi Jezusa.

Na s. Tomaža, 166. A. Zahvalen bodi Bug inu
Oča našiga Gospudi Jazusa.

Na s. Stefana, v tim pervim deillu, 493. B. A.
Stefan pag, poln vere inu moči.

Na s. Ianža Evangelista, v tim Starim testa-
menti, Ecclesiast, 15. Kateri sa Boga buy, ta
dobru sturi.

Na Tryeh kralev, iz tiga preroka Esaia, 16,
60. Kapitula, Vstani gori, resveti sse Ieru-
zalem.

N. s. Paula preobernena, v tim Dianu tih
jogrov, v pervim deillu, 509. A. Saulus pag,
ta ie puhal, ta celi 9. capitul.

Na dan Cristuseviga offrovane v tim templi,
na sveičnici dan, iz preroka Malahia, iz 3.
Kapitula, Pole iest pošlem muiga angela.

Na s. Matya iz Diane tih jogrov, 570. C. Inu
v tih istih dneih vstane.

Na dan oznanena Divice Marie, iz preroka,
11. capitula, Inu vunkai puiden ena šiba oli
mladica iz tiga korena lesse inu en cveit od
nega korena gori puiden.

Na velikinočni pondelik, iz Diane tih
jogrov, 10. capitula, 519. D. Tedai Peter od-
pre suia vusta.

Na

Regiŝter epistolov.

Na velikinočni torak, iz Diane tih jogrov iz
13. capitula, 532. C. nату Paulus gori vstane
inu s to voko.

Na s. Filippa inu Iacopa iz Buqui te modrus-
ti 5. capitula, Tedai bodo ty pravični stali z
veliko fraydikostio.

Na s. Ianža Kerstnika iz preroka Esaia iz 40.
capitula, Bodi potroŝtan, bodi potroŝtan,
bodi potroŝtan moi folk.

Na s. Petra inu Paula iz Diane tih jogrov 12.
capitula, 525. A. V tim istim času verže
Erodež.

Na Divice Marie obiskane iz Salomonove
peisni 2. Kapitula, Pole le-ta pride iz gore
skačeoč inu te hribe preskakuie.

Na Magdalene dan, 18. C. Obtū, koker sku-
zi eniga greih ie tu ferdamnane.

Na s. Iacopa, 22. C. Mi pag veimo, de vse
riči služio h dobrimu.

Na s. Lorenca, 133. A. Iest pag pravim le-tu,
kateri skopu seye.

48|5.

Na 5.⁴⁸ Ierneia, 120. C. Inu mi imamo le-ta
ŝac v tih.

Na s. Matevža, 175. A. B. Ampag enimu vsa-
kimu vmei nami.

Na s. Mihela, 406. B. Inu en velik boi se stu-
ri v nebi.

Na s. Simona inu Iuda, 323. A. Zahvalen bodi
Bug inu Oča našiga Gospudi.

Na vseh svetih, 199. D. Inu kai bi imel več
iest praviti.

Na

Regiŝter epistolov.

Na s. Martina, 124. C. Ampag le-tu vse ie od
Buga, kir je nas.

Na s. Katerine, 78. C. Od dežel iest ne imam
obene zapuvidi.

*Pregledane v drukanu, ta perva ciffra pravi,
na katerim platu, ta druga, v kate-
ri versti, perva besseda
ie kriva, ta druga
ie prou.*

22,12 Cmert, smert; 31,15 to, te; 48,14 tu
koreu, ta koren; 52, 13 hote, hotel; 154,13 se,
te; 220,10 žalovati, žalovali; 251,12 vere, ve-
rui; 269 izlevžil, izkusil; 405,9 prihal, prišal,
409, 25 ne, no.

TA DRUGI DEIL TIGA NOVIGA

testamenta, v tim so vsa
pisma tih jogrov.

*V TIBINGI.
M. D. LXXXII.*

Vsem Craincom inu

Slovenom pomagai

Bug.

V tim prednim deillu tiga Noviga testameta so ty evangelisti s teimi preroki, s Cristusevimi bessedami inu čudeži, zadosti zastopnu spryčali, de ta nazarenski Jezus, Marye Syn, ie ta pravi od Buga oblubljeni poslani messias. Tu ie, Jezus Cristus, ta pravi večni Syn Božy, pravi Bug inu človik, ta druga persona v tim Bogastvi, inu de ie za volo našiga izveličane martran, vmerl, od smerti vstal, šal v nebessa, od unot spet pride z veliko oblastio soditi te žive inu te mertve &c.

V le-tim drugim deillu pag, ty jogri, suseb sv. Paul pravio, pryčuo inu vuče, de le-ta Cristus ie s tako nega martro inu pokorsčino per Bugi vsem vernim dobil inu zaslužil odpustig vseh grehov, nec pred Bugom svete, pravične sturil inu v nebessa postavil &c.

Zatu ty verni imaiio vsaki v nega stanu inu poklicanu po tih Božyh zapuvidah služiti Bogu, v nadlugah biti volni, brumsku poštemu živeti, lubiti suiga bližniga &c.

Preberite čestu lei-ta deil, ta vas bo v ti veri vučene sturil inu v nadlugah, na smerti ležoč troštlive. Obilno izlago imate v tim prvim drugu.

Vaš Truber.

SVE

TA I. CAP.

SVETIGA PAV-

LA EPISTOLA, TU

ie, Lyst h tim Rym-
lanom.

TA I. CAP.

A. Pravi, od koga ie h pridigarstvu pokli-
can. Rymlanom dobru prossi. B. Ie vessel,
de ta vera kersčauska⁴⁹ se rezteguie, želi v
Rymu tudi pridigati. C. Ta evangeli tam,
kir nemu veruie, izveliča inu oživi vekoma.
D. Zvari te ayde, kir za praviga Boga, pil-
de, ludi, ptice, kače &c. molio. E. Per ma-
likovcih ie kriv vuk, sramotni gardi grehi,
huduba, lotrya, syla inu krivina.

49| Kersčanska.

^[1] **P** *Aul, en hlapec Jezusov A.*
Cristusov, poklican h timu joger-
stvu, odločen h timu pridiganu
ta evangeli Božy, ^[2]kateri ie on
Act 13.⁵⁰
Deut. 18.
Act. 26.
bil poprei oblubil, skusi te nega preroke, v tim
Svetim pismu, ^[3]od nega Synu Jezusa Cri-
stusa, Gospudi našiga, kir ie royen od tiga
semena Davidoviga po tim messei, ^[4]kir ie bil
Matth 1.
2. Tim. 2⁵¹
izkazan, de ie on ta Syn Boshy skusi to muč,
po tim Duhu tiga posvičena, iz tiga, kir ie
A 2 gori

50| Apd 13,2.
5 Mz 18,15.
Apd 26,6.

51| Mt 3,17.
2 Tim 2,8.

LŶST H TIM RŶMLANOM.

52| Apd 9,15.

Act 9.⁵²

gori vstal od tih mertvih. ^[5]Skusi kateriga smo mi pryeli to gnado inu jogerstvu, sa volo de se ima slušati tei veri skusi tu nega ime vmei vsemi aydi, ^[6]vmei katerimi ste vi tudi ty poklichani od Jesusa Cristusa. ^[7]Vom vsem izvolenim Božym inu poklicanim svetnikom, kir ste v Rymu, gnado vom, inu myr od Buga našiga Očeta inu od tiga Gospudi Jesusa Cristusa.

53| 1 Kor 1,1–2.
Gal 1,3.

Cor. I.⁵³
Gal. I.

B. ^[8]Nerpoprei, iest zahvalim muiga Boga skuzi Jezusa Cristusa za vas vseh volo, de ta vaša vera se po vsim sveitu rezglassuie. ^[9]Inu Bug (katerimu iest v muim duhu, v tim evangeliu od nega Synu, služim) ie muia pryča, de iest veden inu vsag čas v muih molitvah vas v misli imam, inu prosim, ^[10]aku bi se moglu koku pergoditi, de bi iest skuzi to volo Božyo kadai en srečen pot imel q vom priti. ^[11]Zakai, iest želim vas viditi, de bi vom kakov duhovski dar podelil, vom h poterienu, ^[12]tu ie, de bi iest z vami red bil potroštan skuzi to vašo inu muio vero, katero vmei nami imamo.

54| Jn 4,24.
2 Tim 1.
Flp 1,8.
Kol 1,25.

Joh. 4.
2. Tim. I.
Phil. I.⁵⁴
Col. I

55| Jer 10,23.

Jer. IO.⁵⁵

C. ^[13]Lubi bratie, iest hočo de imate veiditi, de sem čestu bil naprei si vzel q vom priti
(ampag

TA I. CAP.

(ampag dosehmal sem bil zaderžan), de bi tudi kakov sad imel vmei vami, koker vmei teimi drugimi aydi. ^[14] Iest sem en dolžnik tih Gerkov inu tih, kir ne so Gerki, tih vučenih inu tih, kir ne so vučeni. ^[15] Obtū, kuli-ku ie na meni, sem iest pernaredin vom, tudi kir ste v Rymi, ta evangelium pridi-gati. ^[16] Zakai, iest se tiga Cristuseviga evan-gelia ne sramuiem, zakai on ie ena muč Bo-žya h timu izveličanu. Vsakimu, kir veruie, nerpoprei timu Iudu, potle timu Gerku, ^[17] zakai, v nim se rezodevata pravica, kir pred Bugom vela, iz vere na vero, koker ie pissanu, Ta pravični bode is suie vere žyvel. ^[18] Zakai, ta serd Božy se rezodeva iz nebes, D. čez vse hude neverne riči inu čez krivino tih ludi, kir to risnico v ti krivini zaderžuo. ^[19] Zakai tu, kar se more veiditi od Buga, ie nim rezodivenu, zakai Bug ie nim rezodil. ^[20] V tim kir se te nega nevideče riči, tu ie, ta nega Večna Muč inu Bogastvu, vidio, ka-dar se rezgledaio ta negadella v tim stva-rienu tiga svita, taku de se ne mogo izgovo-riti. ^[21] Potehmal kadar so oni Boga spoj-
A 3 nali,

Act. 10.⁵⁶

Eccles. 41.
2. Tim. 1.
1. Cor. 1.⁵⁷

Abac. 2.
Gal. 3.
Heb. 10.⁵⁸

Act. 14.
Heb. 11.⁵⁹

Psalms.⁶⁰

56| Apd 16,7.

57| Sir 41,20.
2 Tim 1,8.
1 Kor 1,18.24

58| Hab 2,4.
Gal.3,11.
Heb 10,38.

59| Apd 14,15–17.
Heb 11,3.

60| Ps 19,1–4.

LŸST H TIM RŸMLANOM.

61| 5 Mz 28,62.

62| Ps 106,20.
Jer 2,11.

63| 2 Sam 24,25.
1 Kr 22,22–23.
Ezk 14,9.

64| 3 Mz 18,22.

65| Prg 1,31–32.

Deut. 28.⁶¹

Psal. 105.⁶²
Jerem. 2.

2. Reg. 24
3. Reg. 22.⁶³
Ezeh. 14.

Levit. 18.⁶⁴

Prov. 1.⁶⁵

nali, ne so ga koker Boga čestili, ne hvalili, temuč oni so v njih rezmiselkih k ničemer ratali inu njih norsku serce ie temnu postalu.^[22] kadar so se za modre šacali, so norci ratali,^[23] inu so premenili to čast tiga nestrohliviga Boga, na pergliho tiga pilda eniga strohliviga človeka inu tih letočih, inu tih štirinogatih, inu tih lazečih zviryn.

E. ^[24]*Obtu ie Bug nee izdal v te lušte njih serc, v to nečistost, de njih lastna telessa vmei sebo zašpotuio, ^[25]kir so to nega risnizo preobernili na lažo inu so vegšo čast nalužili inu več služili tei stvari koker timu Stvarniku, kateri ie žegnan vekoma. Amen.*
^[26]*Za tiga volo ie Bug nee izdal v te sramotne garde žele. Zakai, njih žene so tu njih natursko nucane preobernile, na tu, kir ie zuberper to naturo. ^[27]Glih taku tudi ty možye so zapustili tu natursku nucane te žene, so goreli v njih luštih eden na drugiga, inu en mož s teim drugim možem so to gardo reč dopernašali. Inu so ta njih lon, kateri ie slišal na njih krivo fals maningo, sami na sebi pryeli. ^[28]Inu glih koker oni ne so rodili, de bi*

TA I. CAP.

de bi Boga spoznali, taku ie Bug nee tudi izdal v eno izpačeno missal, de so delali, kar se nei spodobilu. [29] So polni vse krivine, curbarye, falsie, lakomnosti, hudube, polni nida, ubyena, zdražbe, golufye, hude šege, klafary, [30] opravlavci, Božy sovražniki, sylniki, offertniki, samohvalniki, zmišlavci hudih riči, starišem nepokorni, [31] nezastopni, kar s kum narede oli komu kai oblubio, tiga ne derže, nemaio obene natureske lubežni, se ne puste spraviti, so nemilostivi. [32] Le-ty (naisi to pravico Božyo veido, de ty kir take riči delaio, so te smer-ti vredni) nekar le sami tiga ne delaio, temuč oni imαιο tudi enu dopadene na tih, kir tu delaio.

Act. 7.⁶⁶

66|Apd 7,42.

Hoz. 7.⁶⁷

67|Oz 7,2.

TA II. CAP.

A. Hynavci se ž nih brumo offertuio, druge opravleio. B. Bug dobrim inu hudim po nih dellu bo lonoval. C. Aydi imαιο v nih zastopnosti te zapuvidi Božie, kar ie prou oli gardu, zapissane. D. Iudi so tudi koker aydi veliki grešniki, te postave ne derže. E. Ty zakramenti pres pokure inu vere ne izveličαιο.

A 4 Obt

LYST H TIM RYMLANOM.

A.

Btu, o, človik, kakersšni si ti, kir druge sodiš, ti se ne moreš izgovoriti, zakai v kakersšnim ti eniga drugiga sodiš, v tim istim ti sam sebe ferdamnuies, zakai ti tu istu delaš, kar sodiš. ^[2]Mi pag veimo, de ta Božya pravda ie po risnici čez te, kir take riči delaio. Inu ti meniš, ^[3]o človik, kir sodiš, kateri take riči delaio, inu ti tu istu delaš, de ti tei pravdi Božy ubeižis? ^[4]Oli ti tu nega prebogato dobruto inu tu nega poterplene inu nega dolgu xanašane za špot imaš? Ne veiš ti, de ta dobruta Božya tebe h ti pokuri vabi?

B.

^[5]Ampag ti po tuim terdim inu nepokornim sercei sam sebi žiraš ta serd na ta dan tiga serda inu rezodivena te prave pravde Božye, ^[6]kateri bode dal vsakimu po nega delih. ^[7]Le-tim, kir do konca veden dobru delaioč isčeio to čast inu hvalo inu de bi ne vmerli, ta večni leben. ^[8]Le-tim pag, kir zdražbe začeno inu tei risnici neso pokorni, temuč tei krivici so pokorni, ^[9]pride nemilost inu serd, nadluga inu reva, čez sled-

no

68| Mt 7,2.
2 Sam 12,5.

Matth. 7.
2. Reg.
12.

69| Iz 30,15.
Apd 17,30.

Esa. 30.
Act. 17.

70| Ps 62,13.

Psalms 62.

71| 2 Tim 3,8.

2. Thim.
1.

TA II. CAP.

no dušo tiga človeika, kir hudu della, nerpoprei čez tiga Juda inu tudi čez tiga Gerka.

^[10] Ampag čast, hvala inu myr vsakimu, kir dobru dei, nerpoprei timu Judu inu tudi timu Gerku.

^[11] Zakai per Bugi nei obeniga rezlotka tih C.

person, ^[12] obtu, kateri so pres te postave grei šili, ty tudi pres te postave bodo zgubljeni.

Inu kateri so na tei postavi greišili, ty bodo skuzi to postavo obsoieni. ^[13] Zakai nekar ty,

kir to postavo poslušai, so pravični pred

Bugom, temuč ty bodo pravični, kir to

pastavo deio. ^[14] Zakai kadar ty aydi, kir ne

imaio te postave, vini po naturi te postavne

riči deio, ty isti, naisi to postavo ne imaio,

so sami sebi ena postava. ^[15] Kateri izkazuio

tu dellu te postave, zapissanu v nih sercih:

inu tu tudi pričuie nih veist inu te nih

misli, kir se vmei sebo zatožui inu izgova-

rio, ^[16] na ta dan, kadar bode Bugsodil te

skrivne riči tih ludi po muim evangeliu

skuzi Jezusa Cristusa.

^[17] Pole ti se imenuieš en Iud inu se žanašas D.

na to postavo inu se ž Bugom

A 5 vissoku

Act. 10.
Ephes. 6.
Gal. 2.
Act. 7.
Luc. 6.
Iac. 1.

72| Apd 10,35.
Ef 6,9.
Gal 2,6.
Apd 7,53.
Lk 6,37.
Jak 1,22–25.

Matt. 25.⁷³

73| Mt 25,31–46.

LŶST H TIM RŶMLANOM.

74| Jn 8,33 sl.
Ps 1,2.

Joh. 8.
Psal. 1.⁷⁴

vissoku hvališ^[18] inu ti veiř nega volo, ti prou daieř tim vissokim nucnim ričem, ti si podviřan iz te postave^[19] inu se řevupař biti en pelavec tih slepcou, ena luč tih, kir so v temmi,^[20] en viřar tih neumeltalnih, en vučenik tih nevučenih, ti imař en model tiga spořnane inu te risnice v ti postavi.^[21] Nu ti druge vučiř inu ne vučiř sam sebe. Ti pridi-guieř, de se ne ima krasti, inu ti kradeř.

75| Mt 7,4.

Matth. 7.⁷⁵

^[22] Ti praviř, de se ne ima preřuřtvati inu ti preřuřtvuieř, ti preklinař te malike inu ti kradeř tu, kar Bogu sliři.^[23] Ti se s to postavo hvališ inu ti skuři tu preřiřene te postave Boga zařpotuieř.^[24] Žakai tu ime Bořiie ie řentovanu vmei temi aydi za vařo volo, ko-ker ie pissanu.

76| Iz 52,5.
Ezk 36,20–22.

Esa. 52.
Ezeh. 36.⁷⁶

E. *^[25] Ta obreza gviřnu nuca aku ti to postavo derřiř. Aku ti pag to postavo prelomiř, taku ta tuia obreza ie na to neobrezo preoberne-na.^[26] Aku tedai ta neobrezan te pravde te postave derři, ne bode li ta nega neobreza za to obrezo řacana?^[27] Inu ta, kir ie po naturi neobrezan, aku to postavo ohrani, bode tebe, kir si skuři ta puhřtab inu*

skuři

TA II. CAP.

skuzi to obrezo to postavo prelomil, sodil. ^[28]

Zakai kateri ie le izvuna en Iud, ta isti nei en Iud, inu ta vunana obreza tiga messa nei ta obreza. ^[29] *Temuč, kateri ie iznotra skrivaie en Iud, ta isti ie en Iud, inu ta obreza tiga serca ie ta obreza, katera se v tim duhu inu nekar v tim puhštabi sturi, katere hvala ie iz Buga, nekar iz ludi.*

Ioh. 8.
Rom. 9.
Col. 2.⁷⁷

77| Jn 8,15.
Rim 9,4.
Kol 2,11.

TA III. CAP.

A. Iudi so več koker ty aydi pryeli od Buga. Bug ie stanovitin pruti vsem ž nega oblubami. B. Evangeli dobra della ne prepoveda temuč tu vupane v ne. C. Iudi inu aydi so hudi krivi grešniki. D. Sama vera v Cristusa nas svete sturi pred Bugom. E. S to vero dobimo dopolnener te postane⁷⁸.

78| Dopolnene te postavave.

S *Kakovo ričio tedai ty Iudi več velaio? A. Oli kai priduie ta obreza?* ^[2] *Gvišnu veliku. Nerpoprei zatu, kir so bile nim sevupane te bessede, katere ie Bug govuril.* ^[3] *Kai ie tedai zatu, aku glih nekateri neso verovali? Aku ta nih nevera tu Božyo risnično oblubo k nečemer sturi?* ^[4] *Nekar teku, temuč veliku več bodi Bug risničin,*

Rom. 9.
I. Thim. 1.⁷⁹

79| Rim 9,4–5.
1 Tim 1,11.

Ioh. 3.⁸⁰

80| Jn 3,33.

LYST H TIM RYMLANOM.

81|Ps 115,3.
Ps 51,6.

Psalm 115,⁸¹
Psalm 50.

čin, inu sledni človik lažnik, koker ie pissanu, de ti boš pravičin naiden v tuih besedah, inu de ti dobiš, kar ti boš sodil.

B. ^[5]*Aku ta naša krivica to pravico Božyo hvali, kai hočmo mi reči? Je li tedai Bug kriv, kir se čez krivinu serdi? (Iest taku po človeiski šegi govorim)* ^[6]*Nekar taku. Koku bi Bug ta sveit sodil?* ^[7]*Aku ta Božya risnica skuži moio lažo obilneši rata k nega česti, zakai tedai iest bom že koker en grešnik obsoyen?* ^[8]*Inu nekar veliku več (koker se nom oponaša inu koker ty eni pravio, de mi govorimo) sturimu hudu, de dobru pride, katerih tu ferdamnane ie pravičnu.*

C. ^[9]*Kai tedai? Aku mi Iudi več velamo? Kratku, nekar, zakai mi smo od spreda uržehe naprei dali inu izkazali, de ty Iudi inu Gerki vsi so pod teim greihom,* ^[10]*koker ie pissanu. De ga nei, kir bi bil pravičin,* ^[11]*nei le eniga, nei ga, kir bi zastopen bil, nei ga, kir bi po Bugi vprašal.* ^[12]*Vsi so žešli, kmalu so nepridni ratali. Nei ga, kir bi dobru sturil, nei*

82|Ps 14,1; 53,1–4.

Psal. 13. 52.⁸²

eniga

TA III. CAP.

eniga nekar. ^[13]Nih goltanic ie en odpert
grob, nih iezike nucaio h golufy, pod nih
žnablih ie madraski strup. ^[14]Nih vusta so
polna šentovane inu grenkusti, ^[15]nih noge so
hitre to kry preliti. ^[16]Na nih potih ie zatre-
ne inu zlu. ^[17]Inu tiga potu tiga myru neso
spoznali, ^[18]pred nih očmi nei Božyga strahu.
^[19]Mi pag veimo, de kar kuli ta postava
pravi, tu ona tim, kir so pod to postavo,
pravi, de se vsaka vusta zamaše inu de vus
sveit bode dolžan Bogu. ^[20]Zakai skuži ta
della te postave ne bode obenu messu pred
nim pravičnu. Zakai skuži to postavo pride
tu spoznane tiga greiha.
^[21]Nu, zdai ie pag pres te postave ta pra-
vica, kir pred Bugom vela, rezodivena, ka-
tera ie poteriena inu spričana s to postavo
inu s teimi preroki. ^[22]Iest pag govorim od
le-te pravice Božye, kir pride iz te vere v
Jazusa Cristusa, h tim vsem inu čez vse te,
kir veruio. Zakai tukai nei obeniga rezlot-
ka. ^[23]Zakai oni so vsi greišili, inu mankaio
te česti, katero bi Bug na nih imel imeiti.
^[24]Ampag oni bodo pravični sturieni, zabs-
ton iz nega gnade, skuži tu odesitvu,
kateru

Psal. 5.⁸³

83|Ps 5,10

Psal. 140.⁸⁴

84|Ps 140,4.

Psal. 9.
Prov. 1.
Eza. 59.
Psal. 36.
14.⁸⁵

85|Ps 9,7.
Prig 1,16
Iz 59,7.
Ps 36,2; 14,1.

Gal. 2.
Heb. 7.⁸⁶

86|Gal 2,16.
Heb 7,19.

D.

Eza. 35.⁸⁷

87|Iz 35,9.

LYST H TIM RYMLANOM.

88| 2 Mz 25,22.
Heb 5,10.

Exod. 25.
Heb. 5.

kateru ie v Jezusu Cristusu, ^[25-26]kateriga ie Bug naprei postavil k animu spravlavcu, skuzi to vero v nega kry, s teim ie on tu suio pravico izkazal v tim, kir ie on te greihe, kateri so poprei pod teim Božym poterplenem sturieni, odpusče, de on to suio pravico per sadašnjim čassu izkazuie v le-tim, de ie on sam pravični, inu le-ta, kir pravičniga sturi, tiga, kateri ie iz te vere v Jezusa.

89| Gal 2,16.

Gal. 2.⁸⁹

E. ^[27]*Kei ie tedai ta hvala? Ona ie proč pahnenena. Skuzi katero postavo? Skuzi ta della? Nekar, temuč skuzi postavo te vere.*

^[28]*Zatu mi terdnu deržimo, de ta človik bode pravičin sturien skuzi to vero, pres tih dell te postaae⁹⁰. ^[29]Ie li Bug tih aydov? Ia, gvišnu, on ie tudi tih aydov Bug. ^[30]Potehmal ie en sam Bug, kateri bode to obrezjo iz te vere inu to neobrezjo skuzi to vero pravično sturil. ^[31]Aku mi tedai to postavo skuzi to vero do-li taremo? Nekar, temuč mi to postavo terdimo.*

90| Postave.

TA IIII. CAP.

A. Vsi

TA IIII. CAP.

A. Vsi s. očaki so le skuzi to vero v Cris-
tnsa⁹¹ sveti ratali. B. Obenu dellu, zakra-
menti, samuč vera v Jezusa izveliča. C.
Postava greih rezodeva. D. Iz gnade zab-
ston Bug verne izveliča. E. Vera se voiskuie
s to nevero inu cbivlanem. F. Kar ie v Bi-
bly, ie nom k navuku pissanu.

91|Cristusa.

K *Ai tedai porečemo mi od našiga A.
očeta Abraama, de ie on nešil po
tim messei?* ^[2]*Le li Abraam skuzi* Eza. 51.⁹²
*ta della pravičin sturien, taku on ima to
hvalo, ampag nekar per Bugi.* ^[3]*Kai pag tu
svetu pismu govori? Abraam ie veroval Bo-
gu inu tu ie nemu bilu k ani pravici perso-
ienu.* ^[4]*Temu pag, kateri della, ne bode* Gen. 15.
ta lon persoiem iz gnade temuč iz tega dolga. Gal. 3.⁹³
^[5]*Ampag kateri ne della, temuč veruie v ti-* Iac. 2.
ga, kir tiga nevernika tiga pravičniga sturi,
timu istimu bode ta vera persoiema h ti pra-
vici. ^[6]*Koker David od izveličane tiga člo-*
veika, katerimu Bug to pravico pres tih dell Psal. 31.⁹⁴
persodi, govori, ^[7]*izveličani so ty, katerim so*
nih hudube odpuscene inu katerim so nih
greihi zakriveni. ^[8]*Izveličan ie ta mož, ka-*
terimu ta Gospud tiga greiha ne persodi.
^[9]*Le-tu izveličane tedai, tyče li le-to* B.
obrezo,

92|Iz 51,1–2.

93|1Mz 15,6.
Gal 3,6–9.
Jak 2,20–24.

94|Ps 32,1–2.

LYST H TIM RYMLANOM.

obrezo oli tudi to neobrezo? Mi enkrat pravimo, de ta vera ie bila timu Abraamu h ti pravici persoiena. ^[10]Koku ie pag nemu bila persoiena? Tedai, kadar ie bil v ti obreizi oli v neobrezi? Nekar v ti obrezi temuč v ti neobrezi. ^[11]Inu on je potle pryel v tu znamenje te obreze, ta pečat te pravice te vere, katero ie on imel v ti neobrezi. De on bode en oča vseh tih, kir v ti neobrezi veruio, de se tudi nim ta pravica persodi. ^[12]Inu de on bo en oča te obreze, nekar le samuč tih, kir so od te obreze, temuč tudi le-tih, kir hodio po teh stopinah te vere, katera ie bila v ti neobrezi našiga očeta Abraama.

C. ^[13]Zakai ta obluba timu Abraamu oli nega semenu, de bi on imel biti en erbič tiga svit, nei sturiena skuži to postavo temuč skuži to pravico te vere. ^[14]Zakai so li le-ty erbiči, kateri so od te postave, taku ta vera ništer ne vela inu ta obluba ie doli perpravljena. ^[15]Potehmal ta postava ta serd gorri nareia. Zakai gdi te postave nei, undukai tudi nei tiga prestoplena.

Obtu

95| 1 Mz 15,6; 17,9–14.

Gen. 15.
17.

96| Gal 3,18.

Gal. 3.⁹⁶

97| Jn 15,22.

loh. 15.⁹⁷

TA IIII. CAP.

^[16] *Obtu ta erbsčina se da skuži to vero, de D.
ie iz te gnade, de ta obluba bo terdna sled-
nimu semenu, nekar le samuč timu, kir ie iz
te postave, temuč tudi timu, kir ie te vere
tiga Abraama, kateri ie nas vseh oča, ^[17]ko-
ker ie pissanu, iest sem tebe postavil k ani-
mu očetu veliku aydov, poleg Boga.*

Eza. 51.
Luc. 13, 19.
Joh. 8.
Gal. 3.
Gen. 17.⁹⁸

98| Iz 51,2.
Lk 13,16; 19,9.
Jn 8,33.
Gal 3,6–16.
1 Mz 17,5.

*Katerimu ie on veroval, de te martve stu- E.
ri žive, inu kliče te riči, kir neso, koker de bi
bile. ^[18]On ie ta, kir ie na vupanje, kir nei
bilu na kai se ževupati, veroval, de ie imel
biti en oča veliku aydov po tim, koker ie k
nemu bilu rečenu: taku bode tuie seime.*

^[19] *Inu on v ti veri nei bil šibag. On tudi nei Gen. 15.⁹⁹
gledal na tu suie tellu, kateru ie uže mertvu
bilu, kadar ie uže bil stu leit star, inu na to
mertvo maternico te Sare tudi nekar. ^[20]Inu
on tudi nei cbiolal na tei oblubi Božy za vo-
lo te nevere, temuč on ie bil močan v ti veri
inu ie dal to čast Bogu. ^[21]On ie veidil popol-
noma, de ta, kir ie bil oblubil, ie mogoč, inu Psal. 114.¹⁰⁰
de premore izkazati. ^[22]Obtu ie tudi nemu
bilu persoienu h ti pravici.*

99| 1 Mz 15,5.

100| Ps 111,3.

B Le-tu

LYST H TIM RYMLANOM.

- F. ^[23]*Le-tu pag, de ie nemu bilu persoienu, nei pissanu za nega samiga volo, ^[24]temuč tudi za našo volo. Katerim bode persoienu, aku mi veruiemo na tiga, kir ie Jezusa, Gospudi našiga, od tih mertvih obudil, ^[25]kateri ie za naših grehov volo kiakai dan inu ie za naše pravice volo gori obuien.*
- 101| Rim 15,4. Rom. 15. ¹⁰¹
- 102| 1 Tim 4,10. 1. Thim. ¹⁰² 4.

TA V. CAP.

A. Verni so sveti, troštlivi v nadlughah. B. Božia lubezan, Cristuseva martra, nas izveliĉaio. C. Porodni greih, smert, ferdamnane erbamo od Adama, ta večni leban od Cristusa.

- A. **K** *Adar smo tedai mi skuži to vero pravični sturieni, taku mi imamo myr z Bugom skuži Jezusa Cristusa, Gospudi našiga, ^[2]skuži kateriga mi tudi imamo tu perstopylu skuži to vero k le-tei gnadi, v kateri mi stoymo. Inu mi se v tim vupani hvalimo te prihodne česti Božye. ^[3]Inu nekar samuč le le-tu temuč mi se tudi hvalimo v tih nadlughah, kadar mi veimo, de ta nadluga sturi tu volnu terplene, ^[4]tu volnu terplene sturi tu isku-*
- 103| Iz 26,12. Jn 16,33. Eza. 26. ¹⁰³ loh. 16.
- 104| Heb 3,6. Heb. 3. ¹⁰⁴
- 105| Jak 1,2-4. Iac. 1. ¹⁰⁵

TA V. CAP.

tu iskušene, tu iskušene sturi tu vupane. Psa. 57.¹⁰⁶

106|Ps 57,2.

^[5]*Tu vupane pag ne zasromuie, zakai ta lubezan Božya ie izlyta v ta naša serca skuzi Snetiga*¹⁰⁷ *Duha, kateri ie nom dan.*

107|Svetiga.

^[6]*Zakai Cristus že tedai, kadar smo bili* B. *šibki po tim čassu, ie za te nevernike vmerl.*

^[7]*Nu kumai kei eden za tu pravičnu vmerie,* Ephes. 2. *zakai za tu dobru lohki kei eden smei* Col. 1.2. *vmreiti.* ^[8]*Obtu Bug izkazuie to suio lubezan* Joh. 3. *pruti nom, de Cristus že tedai, kadar smo* 1. Pet. 3. *grešniki bili, ie vmerl za našo volo.* ^[9]*Veliku* 1. loh. 4.¹⁰⁸ *več uže zdai, kir SMO V NEGA KRY PRA-* *VIČNI STURIENI, bomo skuzi nega pred* *teim serdom ohraneni.* ^[10]*Smo li mi že tedai,* *kadar smo sovražniki bili z Bugom, skuzi to* *smert nega Synu spravleni? Veliku več uže* *zdai spravleni bomo ohraneni skuzi nega le-* *ben.* ^[11]*Inu nekar le samuč le-tu, temuč mi se* *tudi hvalimo v Bugi skuzi Jezusa Cristusa,* *Gospudi našiga, skuzi kateriga smo mi uže* *to spravo pryeli.*

108|Ef 2,14–18.
Kol 1,5; 2.
Jn 3,16.
1 Pt 3,18.
1 Jn 4,10.
Heb. 9,26.

^[12]*Za tiga volo, koker skuzi eniga človeika* C. *ie ta greih prišal na ta sveit, inu skuzi ta* *greih ta smert. Inu taku ie ta smert čez vse* *ludi prešla, potehmal so vsi greiši-*

Gen. 3.¹⁰⁹

109|1 Mz 3,19.

B 2 li.

LYST H TIM RYMLANOM.

li. ^[13] Zakai ta greih ie bil na tim sveitu do te postave. Ampag kadar te postave nei, taku ta greih se ne persoduie. ^[14] Ia, ta smert ie kralovala od Adama noter do Moizesa, tudi čez le-te, kir neso vsi glihi inu s takim prestoplenem grešili, koker ie Adam, kate-rin ie en pild tiga, kir ie imel priti. ^[15] Am-pag s teim darum nei koker ie s teim gre-ihom. Zakai ie li skuzi eniga greih nih veliku vmerlu, veliku več ta gnada Božya inu ta dar skuzi to gnado tiga eniga človei-ka Jezusa Cristusa ie obilneiši prišla čez nih veliku. ^[16] Inu ta dar nei (le samuč čez en greih) koker (ie ta smert prišla) skuzi eden greih eniga grešnika. Zakai ta pravda ie od eniga h timu ferdamnanu, ampag ta dar ie iz dostih grehov h timu pravičnimu sturie-nu. ^[17] Zakai ie li skuzi tiga eniga greih ta smert kralovala skuzi eniga, veliku več bodo le-ty, kir to preobilno gnado inu dar te pra-vice primo, bodo kralovali v tim lebnu sku-zi tiga eniga Jezusa Christusa. ^[18] Obtukoker skuzi eniga greih ie tu ferdamnane čez vse ludi prišlu, glih taku skuzi eniga pravico ie tu pravičnu sturiene tiga lebna

čez

110 | Jn 4,10.

Joh. 4. ¹¹⁰

TA V. CAP.

čez vse ludi prišlo. ^[19] Zakai koker skuži tiga eniga človeika nepokorsčino ie veliku grešnikov postalo, glih taku tudi skuži tiga eniga pokorsčino bode nih veliku pravičnih. ^[20] Ta postava pag ie pole noter prišla, de bi ta greih obilneiši ratal, undukai ie ta gnada še veliku več preobelneiši ratala. ^[21] De koker ie ta greih v ti smerti kraloval, glih taku kraluie ta gnada skuži to pravico h timu večni-mu lebnu skuži Jezusa Cristusa.

Gal. 3.
Luc. 7.¹¹¹

111| Gal 3,19.
Lk 7,47.

TA VI. CAP.

A. Verni so duhovsko vmerli timu greihu, živi v ti pravici, greih v sebi more. B. Greih v Iozefu koker v Davidu nei kraloval. C. Verni so hlapci te pravice. D. Verni nih misli inu vude premine na dobru.

K Ai mi h timu porečemo? Bomo li mi A. tedai v tim greihu prebivali, de ta gnada teim obilneiše bode? ^[2] Nekar taku. ^[3] Mi, kir smo timu greihu vmerli, koku bi mi potle hoteli v nim živeiti? ^[3] Ne veise li vi, de

Gal. 5.
Col. 2.
1. Pet. 3.¹¹²

112| Gal 5,24.
Kol 2,2.
1 Pt 2,24.

B 3 mi

LYST H TIM RYMLANOM.

mi vsi, kir smo na Jezusa Cristusa kersčeni, smo na nega smert kersčeni? ^[4]Obtu smo mi uže ž nim red pokopani skuži ta kerst v to smert, de koker ie Cristus od tih mertvih gori obuden, skuži to čast tiga Očeta, taku imamo mi tudi v enim novim lebnu hoditi.

^[5]Zakai smo li mi ž nim red v to gliho te nega smerti vpelcani, taku mi tudi timu nega gorio stanenu glih bodemo. ^[6]Kadar mi le-tu veimo, de ta naš stari človik ie ž nim red cryžan, de se tu grešnu tellu rezvali, de mi uže več naprei ne imamo timu greihu služiti. ^[7]Zakai kateri ie vmerl, ta isti ie pravičin sturien od tiga greiha. ^[8]Smo li mi pag s Cristusom vmerli, taku mi veruiemo, de bomo mi tudi ž nim živeli. ^[9]Inu mi veimo, de Cristus, kir ie gori od te smerti obuden, naprei več ne vmerie. Ta smert ne bode čez nega več naprei gospodovala. ^[10]Zakai kir ie on vmerl, ie on vmerl timu greihu en samkrat. Kir ie on pag živ, ie on Bogu živ. ^[11]Taku se vi tudi za te iste deržite, de ste mertvi timu greihu, živi pag Bogu v tim Jazusu Cristusu, Gospudi našimu. ^[16]

Ne

113|Ef 1,19–20.
Kol 2,12.
Heb 9,15.

Ephes. 4.
Col. 3.
Heb. 9. ¹¹³

114|1 Pt 4,1.
2 Tim 2,11.

1. Pet. 4. ¹¹⁴
2. Thi. 2.

115|Raz 1,18.

Apoc. 1. ¹¹⁵

116|Trubar dodal »Gospudi našimu«. *Biblia: das ist Die gantze heilige Schrift, D. Martin Luther, 1545* (Luthrova edicija "zadnje roke"; nadalje L1545) ima, *Vulgata Sixto-Clementina, 1592* (nadalje V) ne.

TA VI. CAP.

^[12]*Ne pustite tedai kralovati ta greih v tim B. vašim mertvaškim tellesu, de bi vi nemu pokorni bili v tih nega luštih.* ^[13]*Inu ne podajte te vaše vude timu greihu k ani bram-bi te krivine, temuč podajte sami sebe Bogu, koker ty, kir ste iz mertvih živi, inu te vaše vude Bogu k ani bram-bi te pravice.* ^[14]*Zakai ta greih ne bode čez vas gospodoval, po-tehmal vi ne ste pod to postavo temuč pod to gnado.*

^[15]*Kai tedai? Bomo li mi greišli, kir nesmo C. pod to postavo temuč pod to gnado? Nekar taku.* ^[16]*Ne veiste li vi, de katerimu se vi podaste za hlapce, de hočte pokorni biti. Ti-ga istiga, katerimu ste vi pokorni, ste vi hlapci, oli tiga greiha h ti smerti oli te po-korsčine h ti pravici.* ^[17]*Ampag hvala Bogu, de ste vi hlapci tiga greiha bili, oli vi ste iz serca bili pokorni timu modlu tiga vuka, v kateri ste vi napelani.* ^[18]*Inu vi ste od tiga greiha reišeni, ste hlapci postali te pravice.*

^[19]*Iest moram po človeiski šegi govoriti za- D. volo te šibkote tiga vašiga messa. De koker ste vi te vaše vude podaieli, de so slu-*

B 4 žili

Ioh. 8.
2. Pet. 2.¹¹⁷

117] Jn 8,34.
2 Pt 2,19.

LYST H TIM RYMLANOM.

žili tei nečistosti inu h tei hudubi, de ene hudube do druge, taku tudi zdai podaite te vaše vude služiti tei pravici h timu posvičenu. ^[20] Zakai kadar ste tiga greiha hlapci bili, tedai ste vi te pravice bili prosti. ^[21] Kakov sad ste vi tedai imeili v tih ričeh, katerih se vi zdai sramujete? Zakai tih istih riči konec ie ta smert. ^[22] Zdai pag, kir ste rešeni od tiga greiha, inu ste Božy hlapci ratali, imate ta vaš sad v tim posvičenu inu ta konec ta večni leben. ^[23] Zakai ty šoldi tiga greiha ie ta smert. Ampag ta dar Božy ie ta večni leben skuzi Jezusa Cristusa, Gospudi našiga.

118| 1 Mz 2,17.
Rim 5,12.15.21.

Gen. 2.
Rom. 5. ¹¹⁸

TA VII. CAP.

A. Kersčeniki so od postave ločeni inu evangeliu zaročeni. B. Postava daie greih na znane, visža h Cristusu. C. Verni, dotle so v tim životi, neso pres grehov, se ž nimi voiskuio. D. Oben človik nei pravičin pred Bugum suiemi delli.

A. ^[1] **N**E veiste li vi, bratie (iest s teimi, kir to postavo znaio, govorim), de ta postava gospoduie čez tiga človeka ta čas, dotle

119| 1 Kor 7,39.

1. Cor. 7. ¹¹⁹

TA VII. CAP.

dotle je živ? ^[2] Zakai ena žena, kir ie pod možem, dotle ie ta mož živ, ie k nemu skuzi to postavo pervezana. Ampag, aku ta mož vmerie, ta ie ona od te postave tiga moža prosta. ^[3] Ie li ona tedai per enim drugim možu, dotle ie nee mož živ, taku ona bode ena persušnica imenovana. Aku pag ta mož vmerie, taku ie ona prosta od te iste postave, de nei presušnica, kadar ona drugiga moža vzame. ^[4] Glih taku tudi vi, mui bratie, ste umorieni tei postavi skuzi tu tellu Cristusevu, de ste vi eniga drugiga, tu ie tiga, kir ie gori vstal od tih mertvih, de mi ta sad Bogu pernessemo. ^[5] Zakai tedai kadar smo v tim messei bili, so ty grešni lušti (kir so se skuzi to postavo vzdigovali) v tih naših vudih muč imeili, ta sad tei smerti pernesti. ^[6] Zdai pag, kir smo od te postavei rešeni, inu smo ni, kir ie nas v ieči deržala, vmerli, taku de imamo mi služiti v ti novini tiga Duha inu nekar v ti starosti tiga puhštaba.

^[7] Kai tedai mi porečemo? Ie li ta postava B. greih? Nekar taku, ampag iest bi tiga greiha ne bil spoznal, samuč skuzi to po-

B 5 stavo,

Matth. 5.¹²⁰

120|Mt 5,27–28.

LŶST H TIM RŶMLANOM.

121| 2 Mz 20, 17.
5 Mz 5, 21.

Exod. 20,¹²¹
Deut. 5.

stavo, žakai iest bi od tiga lušta ne bil ništer veidil, de bi ta postava ne bila rekla, ti ne imaš luštov imeiti. [8] Ta greih pag ie en uržah vzel na tei žapuvidi inu ie delal notri vmei vse šlaht lušte. Žakai ta greh pres te postave ie bil mertov. [9] Iest sem pag nekadai pres te postave živ bil. Ampag kadar ie ta žapuvid bila prišla, ie ta greh spet živ ratal. [10] Iest sem pag vmerl inu se ie nešlu, de ta žapuvid, kir ie bila meni h timu lebnu postavlena, ie ona meni ratala h ti smerti. [11] Žakai, ta greih ie uržah vzel na tei žapuvidi, ie mene obnoril inu ie mene ubyl. [12] Sice ta postava ie sveta inu ca¹²² žapuvid ie sveta inu pravična inu dobra.

122| Ta.

123| Iz 48, 18.
1 Tim 1, 8.

Esa. 48.
1. Thi. 1.¹²³

C. *[13] Ie li tedai tu, kar ie dobru bilu, meni sturiena ena smert? Nekar taku. Ampag ta greh, de se izkaže, de ie greh, skuži tu, kar ie dobru bilu, ie meni delal tu smert. De ta grešni greh skuži to žapuvid bo čež nemasso velik sturien. [14] Žakai mi veimo, de ta postava ie duhovska, iest sem pag messen, prodan pod ta greh. [15] Žakai, kar iest dellam, tiga ne hvalim. Žakai, iest tiga, kar hočo, ne dellam, temuč tu, kar iest sovražim, tu*
istu

124| Iz 52.

Esa. 52.¹²⁴

TA VII. CAP.

istu iest delam. ^[16] *Aku pag iest tu, kar nečo, dellam, taku iest pervoluiem tei postavi, de ie dobra.* ^[17] *Taku iest uže ne sem ta isti, kir tu della, temuč ta greih, kir v meni prebiva.*

^[18] *Zakai iest veim, de v meni, tu ie, v muim messei ništer dobriga ne prebiva. Tu hotene ie dobru per meni, ampag de bi tu dobru dopernessel, tiga iest ne naidem.* ^[19] *Zakai tu dobru, kateru iest hočo, tiga iest ne sturim, temuč tu hudu, kateru iest nečo, tu istu iest dellam.* ^[20] *Aku pag tu, kar nečo, iest sturim, taku iest tiga istiga ne delam, temuč ta greh, kir v meni prebiva.*

^[21] *Taku iest naidem skuzi to postavo, de* D. *kadar iest hočo dobru sturiti, de tu hudu se mene derži.* ^[22] *Zakai, iest imam lušt h ti Božy postavi po tim noternim človeiku.* ^[23] *Ampag iest vidim notri v muih vudih eno drugo postavo, kir se župerstavi tei postavi, muie misli inu mene v to iečo daie tei postavi tiga greiha, katera ie v tih muih vudih.* ^[24] *Iest, bog*¹²⁶ *človik, du bode mene od tiga telessa le-te smerti odrešil?* ^[25] *Iest žahvalim Boga skuzi Jezusa Cristusa, Gospudi našiga. Tukai iest uže s to misselio služim tei po-*

stavi

Gen. 6.¹²⁵

125|1 Mz 6.

126|Ubog.

LYST H TIM RYMLANOM.

stavi Božy, ampag s tim messum tei postavi tiga greiha.

TA VIII. CAP.

A. Ty mali greihi bodo tim vernim pred Bugom zakriveni. B. S. Duh verne zagvišuite, zveličanem trošta v nadlugah. C. Trošta te verne z dostimi perglihami, de z vesseliem terpe. D. Bug risničnu te verne bo ohranil zavolo nega Synu.

127] »/K/ir ne hodie po tim messei, temuč po tim Duhu.« SSP nima, L1545 v celoti, V samo: »Qui non secundum carnem ambulant.«

128] Jn 8,36.
Gal 4,4–5.
Heb 5,7.

129] Oz 4,8.
1 Kor 5,5.

Ioh. 8. 59.
Gal. 4.
Heb. 5.¹²⁸

Hos. 4.
1. Cor. 5.¹²⁹

A. ^[1] **O** Btu uže zdai nei obeniga ferdamnena na tih, kateri so v Cristusu Jezusu, kir ne hodie po tim messei, temuč po tim Duhu. ¹²⁷ ^[2] Zakai ta postava tiga Duha, kir živu della v tim Cristusu Jezusu, ie mene rešila od te postave tiga greiha inu te smerti. ^[3] Zakai kar ie tei postavi bilu nemogoče (zavolo, kir ie skuži tu messu bila šibka), tu istu ie Bug sturil, kir ie poslal suiga lastniga Synu v eni podobi tiga grešniga messa, inu ie ta greih v tim messei skuži ta greih ferdamnanl. ^[4] De ta pravica, katero ta postava hoče imeiti, notri v nas bode dopolnena, kir ne hodimo po tim messei temuč po tim

TA VIII. CAP.

tim Duhu. ^[5] Zakai, kateri so messeni, ty isti po messenih ričeh misslio, kateri so pag duhovski, ty isti po duhovskih. ^[6] Zakai, ta šega tiga messa ie ta smert, ampag ta šega tiga Duha ie ta leben inu myr. ^[7] Zakai ta messena šega ie enu souvraštvu zuper Boga, zakai ona se tei Božy postavi ne podverže inu ona se tudi ne premore. ^[8] Kateri so pag messeni, ty isti ne mogo dopasti Bogu. ^[9] Vi pag neste messeni temuč duhovski, potehmal ta Božy Duh v vas prebiva. Ie li pag kei eden, kir tiga Cristuseviga Duha ne ima, ta isti nei nega. ^[10] Ie li pag Cristus v vas, taku tu tellu ie mertvu zavolo tiga greiha. Ta Duh pag ie ta leben zavolo tiga pravičniga sturiena. ^[11] Aku pag tiga Duh, kir ie Jezusa od mertvih obudil, notri v vas prebiva, taku ta isti, kir ie Cristusa od tih mertvih obudil, bode tudi ta vaša mertvaška telessa žive sturil zavolo tiga Duha, kir notri v vas prebiva.

^[12] Za tiga volo, lubi bratie, mi smo dolž- B. niki nekar timu messu, de bi mi po tim messu živeli, temuč timu Duhu. ¹³¹ Zakai aku bote vi živeli po tim messei, taku vmeriete.

Aku

Esa. 55. ¹³⁰

130 | Iz 5, 24.

131 | »/T/emuč timu Duhu.«
T. dodal. SSP nima, tudi
L1545 in V ne.

LŸST H TIM RŸMLANOM.

132| Gal 4,5–7.
2 Tim 1,7.

Gal. 4.
2. Thim.
1.¹³²

133| 2 Kor 1,23.
Ef 1,3.

2. Cor. 1,5.¹³³
Ephes. 1.

134| Mt 5,11–12.
2 Kor 4,17.
1 Jn 3,2.
2 Kor 5,16.

Matth. 5.
2. Cor. 4.
1. Ioh. 3.¹³⁴
2. Cor. 5.

135| Jn 16,21.

Ioh. 16.¹³⁵

Aku vi pag s teim Duhum ta della tiga messa bote morili, taku bote živeli. ^[14] Zakai vsi ty, kir bodo od Svetiga Duha goneni, ty isti so otroci Božy. ^[15] Zakai vi neste tiga hlapčeviga duha pryeli, de bi se vi imeli spet bati, temuč vi ste pryeli tiga otročiga duha, skuži kateriga mi vpyemo: »Abba, Oča.« ^[16] Ta isti Duh daie pričo našimu duhu, de smo otroci Božy. ^[17] Smo li mi pag otroci, taku smo mi tudi erbiči, ia, erbiči Božy inu raven erbiči Cristusovi. Oli vsi taku, de terpimo mi ž nim, de bomo tudi ž nim h ti časti povišani.

C. ^[18] Zakai iest zagvišnu deržim, de tu terplene tiga sadašniga čassa nei vrednu tiga prihodniga gospostva, kateru se bode nad nami rezodevalu, ^[19] zakai vsa stvar čaka ž velikim želenem na tu rezodivene tih Božyh otruk. ^[20] Zakai ta stvar ie podveržena timu ničemeriu, nekar rada, temuč zavolo tiga, kir ie no podvergal na ževupane. ^[21] Zakai tudi ta stvar bode rešena od te službe tiga strohnena h ti gosposki frayngi tih Božyh otruk. ^[22] Zakai mi veimo, de sledna stvar ž nami red vzdihuie inu žaluie do le-tiga

TA VIII. CAP.

tiga časa. ^[23]Inu nekar le ona sama, temuč tudi mi sami, kir te perve daruve tiga Duha imamo, vzdihuiemo notri v nas po tei otročini inu čakamo na tu odrešitvu tiga našiga telessa. ^[24]Zakai mi smo ia izveličani oli vsai le v tim vupani. Tu vupane pag, kateru se vidi, nei vupane. Zakai, koku more eden tu vupati, katero on vidi? ^[25]Aku mi pag na tu, kar ne vidimo, se zevupamo, taku mi ua¹³⁷ tu istu z volnim terplenem čakamo. ^[26]Glih taku ta Duh tudi pomaga tei naši šibkoti, zakai mi ne veimo inu koker bi se spodobilu, moliti. Temuč ta Duh, ta prossi sylnu za nas s teim neizrečenim gostim vzdihanem. ^[27]Kateri pag ta srca izvprašue, ta isti zna to missal tiga Duba, zakai on po voli Božy prossi za te svetnike. ^[28]Mi pag veimo, de vse riči služio h dobrimu tim, kir Boga lubio, kir so po nega napreivzetiu poklicani. ^[29]Zakai katere ie on poprei znal, te iste ie on tudi poprei odločil, de bodo podobni timu pildu nega Synu, de ie on ta pervi rojeni vmei dostimi brati. ^[30]Katere ie on pag poprei odločil, te iste ie on tudi poklical, katere ie on pag poklical, te iste ie on tudi pravi-

Heb. i.¹³⁶

136|Heb 11,1.

137|Na.

Esa. 26.¹³⁸

138|Iz 26,9.

Ierem. 7.¹³⁹

139|Jer 7,28.

LYST H TIM RYMLANOM.

pravične sturil. Katere ie on pag pravične sturil, te iste ie on tudi gosposke sturil.

D. ^[31]*Kai tedai mi k le-tim ričem porečemo, je li Bug za nas, du nom bo zuper?* ^[32]*Kateri nei suimu lastnimu Synu zenessel, temuč ga ie za nas vseih kiakai dal, koku bi on nom tudi ž nim red vsiga ne šenkal?* ^[33]*Du bode te izvolene Božye zatošoval? Bug ie ta, kir pravične dela.* ^[34]*Du ie ta, kir ferdamnuie? Cristus ie ta, kir ie vmerl. Ia, on ie tudi veliku več ta, kir ie gori obuden, kateri ie na tei destnici Božy inu prossi za nas.* ^[35]*Du nas hoče odločiti od te lubežni Božye? Aku nadluga, aku tesnoba, aku lakota, aku nagota, aku nežihrost, aku meč?* ^[36]*Koker ie pissanu. Mi smo sledni dan za tuie volo vmoriene. Mi smo šacani za te zaklane ovce.* ^[37]*Ampag v le-tih ričeh vseh mi premagamo skuzi tiga, kateri ie nas lubil.* ^[38]*Zakai iest sem gvišen, de ne smert, ne život, ne angeli, ne viudstvu, ne oblast, ne vprične riči, ne prihodne,* ^[39]*ne vissokota, ne globokota, ne obe na druga stvar nas ne bode mogla odločiti od te lubežni Božye, katera ie v tim Cristusu Jezusu, Gospudi našimu.*

TA

140| 4 Mz 14.
Iz 50,8–9.
1 Mz 22,17.
Iz 53,10–12.

Num. 14.
Esa. 50.
Gen. 22.
Esa. 53.

141| Ps 49,6.

Psalms
49.

142| T. izpustil »ne moči«;
enako L1545; V ima
»neque fortitudo«.

TA IX. CAP.

TA IX. CAP.

A. Iudi zavolo nevere neso več Cerkov
Božya. B. Bug hoče vse ludi izveličati.
Zakai pag vseh ne izveliča, za tu ne imamo
vprašati. C. Pravica te vere, ne postava,
izveliča.

I Est risničnu v Cristusu govorim inu ne A.

lažem, od tiga meni tudi pričuie ta

muia veist v tim Svetim Duhu, ^[2]de ena

velika žalost inu en betež pres nehane ie v

muim sercei. ^[3]Iest sem želil sam panan biti

Exod. 32. ¹⁴³

143| 2 Mz 32,32.

od Cristusa zavolo muih bratov, kir so mui

strici po tim messei. ^[4]Kateri so Izraeliti,

Exod. 19. ¹⁴⁴
Deut. 7.

144| 2 Mz 19,5–6.
5 Mz 7,6

katerih ie ta otročina inu tu gospostvu inu

ty testamenti inu ta naredba te postave inu

te Božye službe inu to oblube, ^[5]katerih so ty

očaki, iz katerih ie Cristus po tim messei,

Rom. 1. ¹⁴⁵

145| Rim 1,3.

kateri ie en Bug čez vse riči žegnan veko-

ma. Amen. ^[6]Nekar pag taku (iest ne govo-

rim), de bi ta beseda Božya bila doli pala.

Rom. 2. ¹⁴⁶

146| Rim 2,28.

Zakai neso vsi Izraeliti, kateri so od Izrae-

la, ^[7]inu tudi nekar vsi, kir so od Abraa-

Gal. 4. ¹⁴⁷

147| Gal 4,5–6.

moviga semena, neso zatu (zdaici) otroci.

Temuč v tim Izaacu se bode tebi tu seime

Gen. 21. ¹⁴⁸

148| 1 Mz 21,12.

C imeno-

LŸST H TIM RŸMLANOM.

149| 1 Mz 18,10,14.

Gen. 18.¹⁴⁹

imenovalu. [8] Tu ie, nekar ty, kir so otroci po tim messei, so otroci Božy, temuč ty otroci te oblube bodo zatu seime šacani. [9] Zakai, ta besseda te oblube ie le-ta (kir pravi): iest hočo priti okuli le-tiga čassa inu Sara bode eniga synu imeila. [10] Inu nekar samuč le tu,

150| 1 Mz 28,5.

Gen. 28.¹⁵⁰

temuč tudi ta Rebecca, katera ie od tiga eniga Izaaca našiga očeta počela [11]že tedai, preden so otroci rojeni bili inu ništer, nei dobriga, nei hudiga sturili. De tu naprei vzetie Božye terdnu ostane po tim izvole-nem, [12]nekar zavolo tih dobrih dell, temuč kir (iz gnade) pokliče, ie bilu rečenu. Ta ve-gši bode timu manšimu služil, [13]koker ie pisanu, iest sem tega Iacopa lubil, Ezova pag sem sovražil.

151| Mal 1,2-3.

Mal. 1.¹⁵¹

B. [14] *Kai mi tedai porečemo? Ie li krivina per Bugi? Nekar taku. [15] Zakai on pravi h timu Moizesu, katerimu sem iest milostiv, timu sem milostiv, inu čez kateriga se iest usmilim, tiga istiga se iest usmilim. [16] Obt*
nei tiga, kir hoče, ne tiga, kir teče, temuč ie tiga Božyga usmilena. [17] Zakai tu pismu pravi h timn [14] faraona: [15] Za tiga volo

152| 2 Mz 33,19.

Exod. 33.¹⁵²

sem

153| 2 Mz 9,16.

Exod. o.¹⁵³

154| Timu.

155| Faraonu.

TA IX. CAP.

*sem iest tebe obudil, de iest izkažem na tebi
to muio muč, inu de tu muie ime bode
oznanenu po vsim sveitu. ^[18]Obtu, čez kate-
riga on hoče, čez tiga se on usmili, kateriga
pag on hoče, tiga istiga on opterpni. ^[19]Natu
ti k meni porečeš, kai tedai toži čez nas. Du
ie ta, kir more nega voli župer stati? ^[20]Am-
pag o, človik, du si ti, kir Bogu župer odgo-
varies? Aku ena sturiena reič pravi li h
timu, kir ie no sturil, žakai si ti mene sturil
taku. ^[21]En lončar, kir lonce dela, ne ima li
oblasti iz ene ilove kepe sturiti eno possodo
h timu poštenu, to drugo pag h ti sramoti?
^[22]Kai ie tedai? ¹⁵⁸Aku ie Bug hotel izkazati
ta sui serd inu dati na znane to suio muč, ie
on ž velikim dolgim žanašanem terpil te
possode tiga serda, kir so perpravlene bile h
timu pogublenu, ^[23]inu de ie on tudi dal spo-
znati tu veliku blagu nega gospostva na tih
possodah te milosti, katere ie on perpravil h
timu gospostvu. ^[24]Te iste (possode) smo mi,
katere ie on poklical nekar samuč iz teh lu-
dov temuč tudi iz tih aydov, ^[25]koker on tu-
di skuži Ozēa govori: Iest bom ta folk,
C 2 kateri*

Esa. 45.
156
64.

156| Iz 45,9; 64,7.

Jerem. 18.
Eccles. 33,¹⁵⁷
2. Tim. 2.

157| Jer 18,6.
Sir 33,13.
2 Tim 2,20.

158| »Kai ie tedai?«
T. dodal; SSP, L1545
in V nimajo.

Hos. 1,2.
159
1. Pet. 2.

159| Oz 2,25.
1 Pet 2,10.

LYST H TIM RYMLANOM.

kateri nei bil mui, ta mui folk imenoval, inu to muio lubo, katera nei bila luba. Inu bode na tim meistu, gdi ie k nim rečenu, vi neste mui ludie, undukai bodo imenovani synuvi tiga živiga Boga. ^[27] Ezaias tudi vp-ye čez Izrael, aku gluh tu štivene tih izrael-skih otruk bode koker tiga morskiga peiska, taku vsai le-ty ostanki bodo ohraneni. ^[28] Zakai tukai ie dokonana inu okračena ta besseda v ti pravici, zakai ta Gospud bode sturil eno okračeno bessedo na zemli. ^[29] Inu koker ie Ezaias poprei govuril, de bi nom ta Gospud te voiske ne bil pustil tu seime osta-ti, taku bi mi bili koker Sodoma inu bi tei Gomori bili perglhani.

C. ^[30] *Kai tedai mi porečemo? (Le-tu hočmo mi reči.) ^[62] De ty aydi, kateri neso postopovali po tei pravici, so to pravico obderžali, le-to pravico pag, kir pride iz te vere. ^[31] Ta Izrael pag, kir ie postopaval po tei postavi te pravice, nei prišal h ti postavi te pravice. ^[32] Zakai tu? Zatu, ker te iste neso iz te vere, temuč iz tih dell te postave iskali. Zakai oni so se opoteknili ob ta kamen tiga*

opoti-

160| Iz 10,22–23.
Am 9,8–9.
Zah 13,8–9.

Esa. 10.
Amos 9.
Zah. 13. ¹⁶⁰

161| Iz 1,9.

Esa. 1. ¹⁶¹

162| »(Le-tu hočmo mi reči.)« T. dodal; L1545 enako; SSP in V nimata.

TA IX. CAP.

*opotikane, ^[33]koker ie pissanu: Pole iest polo-
žim v tim Syonu en kamen tiga opotaknena
inu eno skalo tiga zblaznena, de vsaki, kir v
nega veruie, ne bode zasramovan.*

Esa. 28.¹⁶³

163| Iz 28,16.

Esa. 49.¹⁶⁴

164| Iz 49,4.8.

TA X. CAP.

A. Vernih pravica oli bruma pred Bugom ie ta vera, nekar ta nih della. B. Vera se dobi skuzi to pridigo tiga evangelia.

B Ratie, ta dobra vola tiga muiga serca A.
inu ta prošna, kir se sturi h Bugi za ta
Izrael, ie, de bi izveličani bili. ^[2] Zakai iest
nim le-tu pričovane daiem, de oni imajo en
ayffer Božy, oli nekar po tei zastopnosti. ^[3]
Zakai oni ne spoznaio to pravico, kir pred
Bugom vela, inu isčeio nih lastno pravico
gori postaviti, de taku tei pravici, kir pred
Bugom vela, neso podverženi. ^[4] Zakai
CRISTUS IE TA KONEC TE POSTAVE H TI
PRAVICI VSAKIMU, KIR VERUIE. ^[5] Moizes,
ta dobru pisše od te pravice, kir pride iz te
postave, da kateri človik sturi te riči, bode
C 3 skuzi

Rom. 9.
Gal. 4.¹⁶⁵

165| Rim 9,31–32.
Gal 4,9.

Matth. 5.¹⁶⁶

166| Mt 5,17.

LYST H TIM RYMLANOM.

167| 5 Mz 30,12–14.

Deut. 30.¹⁶⁷

skuzi nee živ. [6] Ampag ta pravica, katera ie iz te vere, ta le-taku govori: Ne reci v tuim sercei: »Du hoče gori v nebessa stopiti?« Tu ie, Cristusa doli iz nebes pelati. [7] Oli du puide doli v ta prepod? Tu ie, Cristusa od tih mertvih nazai pelati. [8] Kai pag tedai pravi? Poleg tebe ie ta besseda, v tuih vustih inu v tuim sercei. Tu ie ta besseda te vere, katero mi pridiguiemo. [9] Zakai aku ti s tuiemi vusti spožnaš Gospudi Jezusa inu veruieš v tuim sercei, de ga ie Bug od tih mertvih gori obudil, taku ti boš izveličan. [10] Zakai kateri iz serca veruie, ta isti ie pravičin, inu kateri s teimi vusti spožna, ta isti bode izveličan. [11] Zakai tu pismu pravi, kateri na nega veruie, ta isti ne bode zasromovan.

168| Iz 28,16.

Esa. 28.¹⁶⁸

B. [12] *Inu tukai nei obeniga rezlotka vmei Iudom inu vmei Gerkom. Zakai on ie vseih glih en Gospud, bogat čez vse te, kir na nega kličeio. [13] Zakai kateri kuli bode klical na tu ime tiga Gospudi, ta bo izveličan. [14] Koku hote oni pag na tiga klicati, na kateriga neso verovali? Koku pag hote na nega verovati, od kateriga neso ništer slišali?*
Koku

169| Apd 10,34.36.

Act. 10.¹⁶⁹

170| JI 3,5. Trubarjeva robna opomba poškodovana. Apd 2, 21; 12,22.

J/oeA 2.
Act. 2.12.¹⁷⁰

TA X. CAP.

^[15] *Koku hote pag slišati pres pridigarie? Koku hote pag pridigati, samuč oni bodo poslani? Koker ie pissanu, o, koku lipe so te noge tih, kir oznanuio ta myr, tih, kir tu dobru oznanuio.* ^[16] *Oli oni neso bili vsi timu evangeliu pokorni. Zakai, Esaias pravi, Gospud, du ie veroval timu, kar so slišali od nas?* ^[17] *Taku ta vera pride iz tiga poslušane, to poslušane pa ie skuzi to bessedo Božyo.* ^[18] *Iest pag pravim, ne so li oni slišali? Gvišnu nih glas ie vunkai šal po vsih deželah inu nih bessede do kraiev tiga svita.* ^[19] *Iest pag pravim, Izrael nei li ga spoznal? Nerpervič Moizes pravi, iest hočo vas dražiti h timu ayfranu skuzi en folk, kateri nei mui folk, inu skuzi en norski folk iest hočo vas reserditi.* ^[20] *Za le-teim Esaias tudi smei taku reči, iest sem naiden od tih, kir mene neso iskali, iest sem se očitu izkazal tim, kir neso po meni vprašali.* ^[21] *H timu Izraelu pag pravi: Iest sem ta celi dan te muie roke iztegoval h timu folku, kir ne hoče verovati, inu kir zuper govori.*

Esa. 25.
Nahum 2.¹⁷¹

171 | Iz 52,7.
Nah 2,1.

Esa. 53.¹⁷²
Ioh. 12.

172 | Iz 53,1.
Jn 12.38.

Psal. 18.¹⁷³

173 | Ps 19,5.

Deut. 32.¹⁷⁴

174 | 5 Mz 32,21.

Esa. 52.65.¹⁷⁵

175 | Iz 65,1.

Esa. 45.¹⁷⁶

176 | Iz 65,2.

C 4 TA

LYST H TIM RYMLANOM. TA XI. CAP.

A. Bug nei vsih Judov zavergal, zakai jogrin inu drugi verni so tudi Iudi bili. B. Bug ie te verne ayde k sui Cerkvi odločil inu poklical, potehmal ty Judi so neverni ratali, tiga se ty aydi ne imao prevzeti. C. H koncu tiga svita bodo ty Judi tudi verni. D. Po tei skrivni Božy voli ne imamo vprašati.

- A. **I** *Est tedai pravim, ie li Bug te suie ludi zavergal? Tu bodi deleč, zakai iest sem tudi en Izraelitar, iz Abraamoviga semena, od te žlahte Beniaminove. [2] Bug nei zavergal te suie ludi, katere ie on poprei spožnal. Ne veiste li vi, kai tu Pismu od tiga Eliasa pravi? Koku on prossi Boga žubper ta Izrael, rekoč, [3] Gospud, oni so te tuie preroke ubyli, inu tuie altarie rezvalili, inu iest sem sam ostal inu oni isčeio meni mui život vžeti. [4] Ampag kai pravi k nemu ta Božya odgovor? Iest sem sebi ohranil sedem tissuč mož, kateri neso suih kolen poklunili pred teim Baalom. [5] Glih taku per tim sadašnjim čassu so čež ostali eni ostanki po tim izvolenem te gnade. [6] Ie li pag iz te gnade, taku nei iz tiga*
- 177| Jer 31,7. Ierem. 31.¹⁷⁷
- 178| 1 Kr 19,10.4. 3. Reg. 19.¹⁷⁸
- 179| 1 Kr 19,18. 3. Reg. 19.¹⁷⁹
- 180| 5 Mz 29,3. Deut. 9.¹⁸⁰

TA XI. CAP.

iz tiga zaslužena tih dell, sice ta gnada bi ne bila gnada. Ie li pag iz tiga zaslužena tih del, taku ta gnada ništer nei, sice tu zaslužene bi ne bilu zaslužene. ^[7]Kai ie uže? Kar Izrael isče, tiga ne doseže, ampag tu izvole-ne ie doseže. Ty drugi so oslipleni, ^[8]koker ie pissanu, Bug ie nim dal eniga bodečiga du-ha, oči, de ne vidio, inu vušesa, de ne slišio do današnjiga dne. ^[9]Inu David pravi, ober-ni se nih myža k animu štryku, inu lovlenu, inu udarcu, inu nim k animu povernenu. ^[10]Oslepi nih oči, de ne vido, inu ugibli doli veden nih herbat.

Esa. 6.¹⁸¹
Act. 7.

181| Iz 6,9–10.
Apd 7,51.

Psal. 68.¹⁸²

182| Ps 69,23–24.

^[11]Taku iest tedai pravim, so li se oni za tu B. opoteknili, de bi imeili pasti? Nekar taku, ampak skuži nih padec ie tu izveličane tih aydov došlu, de bi nee h timu ayfranu dra-žilu. ^[12]Zakai aku nih padec ie tu veliku bla-gu tiga svita, inu nih doli iemlene ie tu ve-liku blagu tih aydov, koku veliku več nih obilnu dopolnene? ^[13]Iest z vami, aydi, govo-rim, potehmal sem iest tih aydov ioger. Iest muio službo često delam, ^[14]de bi koku

Rom. 1.
1. Tim. 2.¹⁸³
2. Tim. 1.

183| Rim 1,5.
1 Tim 2,7.
2 Tim 1,11.

C 5 mogel

LŸST H TIM RŸMLANOM.

*mogel te, kir so muie messu, h timu ayffra-
nu rezdražiti, inu iz nih naketere izveli-
čati, ^[15] Zakai kadar nih odveržek ie ta
sprava tiga svita, kai bi tu nih gori iemle-
ne družiga bilu, samuč koker de bi se ta
leben od tih mertvih semkai vzel? ^[16] Ie li tu
začene svetu, taku ie testu, ie tudi svetu.
Inu ie li ta koren svet, taku so te veye tudi
svete. ^[17] So li pag naketere veye odlomnene,
ti pag, kir si ena divia olik bil, si noter v
ne vceplen inu si diležen ratat tiga korena
inu telsti te olike, ^[18] ne hvali se župer te ve-
ie. Aku se ti pag župer nee hvališ, taku ti
imaš veiditi, de nekar ti tiga korena ne
nosiih, temuč tu koreu ¹⁸⁶ tebe. ^[19] Na tu ti
pag porečeš, te veie so odlomnene, de sem
iest vpelcan. ^[20] Ti prou pravič. ¹⁸⁷ Oni so od-
lomneni, za volo nih nevere, ti si pag obstal
skuzi to vero. Ne bodi preofferten, temuč
bui se. ^[21] Sakai aku Bug nei tim naturskim
veyem ženessel, gledai, de se kai ne pergodi,
de on tudi tebe se ne bo šonal. ^[22] Obtü pogle-
dai ti to dobruto inu ostrobo Božyo. To
ostrobo na tih, kir so pali, to dobruto pag
na tebi, aku v ti dobruti ostanesh, sice ti boš
tudi*

184| Iz 65,22.

Esa. 65. ¹⁸⁴

185| Jer 11,16.

Ierem. 11. ¹⁸⁵

186| Koren.

187| Praviš.

188| Sir 7,1.

Eccles. 7. ¹⁸⁸

189| 2 Kor 3,5. Trubar-
jeva robna opomba
poškodovana.

/.../Cor.
3. ¹⁸⁹

TA XI. CAP.

tudi izsekan, ^[23]inu oni aku v ti neveri ne ostanu, bodo vcepleni, Bug premore nee dobru spet vcepiti. ^[24]Zakai si li ti iz te olike, katera ie po naturi divia bila, vunkai izsekan, inu župer to naturo v to dobro oliko vcepleen. Koku veliku več le-ty, kir so natureski, bodo v nih lastno oliko vcepleni.

^[25]Lubi bratie, iest hočo, de imate veiditi C.

le-to skrivnust, de ne bote sami per sebi offertni. De ta slipota se ie ie en deil pergodila timu Izraelu, dotle ie tu dopolnene tih aydov noter prišlu, ^[26]inu de taku ta celi Izrael bode izveličan. Koker ie pissanu: Ta Odrešenik pride iz Siona inu bode to nevernost proč obernil od tiga Jacopa, ^[27]inu le-tu ie mui testament ž nimi, kadar iest vžamem proč nih greihe. ^[28]Po tim evangeliu iest nee imam za sovražnike za vašo volo. Ampag po tim izvolenu so oni meni lubi za volo tih očakov. ^[29]Zakai ty daruvi inu tu poklicane Božye so pres grevinge. ^[30]Zakai koker vi nekada ieste verovali Bogu, zdai pag ste vi milost dobili skuži nih nevero. ^[31]Glih taku so oni zdai neverni, kadar ste vi to
milost

Luc. 21.¹⁹⁰

190| Lk 21,24.

Psal. 13.¹⁹¹
Esa. 59.

191| Ps 13,8.
Iz 59,20–21.

LYST H TIM RYMLANOM.

milost dobili, de oni tudi dobe to milost.

[32] ZAKAI BUG IE VSE POD TO NEVE-
RO ZAPERL, DE ON VSEM MILOST
IZKAŽE.

D. [33] *O, koku ena globoka inu bogata reič ie ta
modrost inu spoznane Božye. Te nega prav-
de se ne mogo zapopasti, inu ty nega poti se
ne mogo izvprašati.* [34] *Zakai, du ie to missal
tiga Gospudi spoznal? Oli du ie nega svit-
nik bil?* [35] *Oli du ie nemu kai poprei dal, de
bi se nemu spet povernilu?* [36] *Zakai od nega,
inu skuzi nega inu v nim so vse riči, nemu
bodi ta čast vekoma, Amen.*

192| Mdr 17,1.

Sap. 17.¹⁹²

193| Mdr 9,13.
Iz 40,13.
1 Kor 2,16.
Iz 44,24.
Rim 16,27.

Sap. 9.
Esa. 40.
1. Cor. 2.
Esa. 44.
Rom. 16.¹⁹³

TA XII. CAP.

A. Verni so druguč h dobrim deblom
sturieni, obtu imamo dober sad pernesti. B.
Verni imao ž nih darum drugim služiti. C.
Verni imao biti pošteni, periaznivi pruti
vsem periatelom inu sovražnikom.

A. **I** *Est natu vas, bratie, skuzi te milosti
Božye prossim, de vi podaste vašā telessa
Bogu k animu živimu, svetimu inu periet-
nimu*

194| Flp 4,8.

Phil. 4.¹⁹⁴

TA XII. CAP.

tnimu offru, de ta vaša služba Božya bode pametna. [2] Inu timu svitu ne bodite vi glih, temuč preminite se skuži tu ponovlene te vaše missli, de bote znali prou, kai ie ta vo-la Božya, kai ie dobru, perietnu inu popol-noma. [3] Zakai iest vsakimu, kir ie vmei vami, skuži to gnado, kir ie meni dana, pravim, de oben kai več od sebe ne derži te-muč tu, kar se spodobi deržati. De bode po-šten inu treživ po tim, koker ie Bug enimu vsakimu rezdelil to mero te vere. [4] Zakai koker mi v tim enim telessu dosti vudov imamo, ampag ty vudi ne imao vsi glih eniga diane, [5] taku mi nas dosti smo enu tellu v Cristusu inu sledni eden tiga drugiga vudi.

*[6] Inu mi imamo mnogetere daruve nom B. dane po tei gnadi, ima li du prerokovane, de se tu istu s to vero gliha. [7] Ima li du kako službo, ta isti streži tei službi. Kateri vuči, ta isti streži timu vučenu. [8] Kateri opomina, ta isti streži timu opominanu. Kateri komu kai daie, ta isti dai s preprostim sercem. Kateri ie čex druge postavljen, ta bodi flissig. Kateri milost izkazuie, ta isti no izkaži
z vesse-*

Ephes. 5.
2. Thess. 4.
Eccles. 3.¹⁹⁵

195 | Ef 4,23.
1 Tes 4,1.
Sir 3,1.

Rom. 4.
1. Cor. 8.¹⁹⁶

196 | Rim 4,4–6.
1 Kor 8,2.

1. Cor. 12.
Ephes. 4.¹⁹⁷

197 | 1 Kor 12,1–2.
Ef 4,7.

1. Cor. 14.
1. Pet. 4.¹⁹⁸

198 | 1 Kor 12,4–7.
1 Pet 4,10–11.

Act. 2.
Eccles. 32.
Deut. 15.¹⁹⁹

199 | Apd 2,18.
Sir 32,1.
5 Mz 15,6.

LŶST H TIM RŶMLANOM.

200| Am 5,14–15.

Amos 5.²⁰⁰

z vesseliem. [9] Ta lubezan ne bodi falš, ne hinavska. Sovražite tu, kar ie hudu, deržite

201| 1 Pet 2,17.

1. Pet. 2.²⁰¹

se h timu, kar ie dobru. [10] Lubite se vmei sebo s to bratovsko lubežno. Pridi eden ti-

202| Sir 32,22.

Eccles.
31.²⁰²

mu drugimu s teim poštenem naprei. Kar imate sturiti, v tim ne bodite lini. [11] Bodite goreči v tim duhu, strežite timu času. [12] Bodite vesseli v tim vupanu, v nadlugah terpežlivi. Veden inu do konca molite. [13] Tim

203| Heb 13,2–3.

Heb. 13.²⁰³

svetnikom v nih potrebi podilite. Radi erperguite. [14] Dobtu recite tim, kir vas prega-neio, žegnaite vi nee inu ne kalnite. [15] Vesselite se s teimi vesselimi inu plačite se s teimi, kir se plačeio. [16] Bodite ene missli eden pruti drugimu.

204| Flp 2,2.

Phil. 2.²⁰⁴

C. *Ne vzdiguite tih vaš missel h tim visokim ričem, temuč deržite se doli h tim nizkim. Ne deržite sami sebe za modre. [17]*

205| Prg 3,7.
Iz 5,21.
Prg 3,4.
1 Pet 3,9.
2 Kor 8,21.
Heb 12,4.
5 Mz 32,35.

Prov. 3.
Esa. 5.
Prov. 31.
1. Pet. 3.
2. Cor. 8.
Heb. 2.
Deut. 32.²⁰⁵

Nikomer ne povračuite hudu za hudu. Flissajte se tiga poštena pred vsemi ludmi. [18] Ie li mogoče inu kuliku na vas leži, taku imei-te zo vsemi myr. [19] Nekar se sami ne mesčuite, vi lubežnivi, temuč daite meistu timu serdu, zakai onu ie pissanu: Meni sliši tu mesče-

TA XII. CAP.

*mesčene, iest hočo poverniti, pravi ta Go-
spud. [20] Obtú ie li tui sovražnik lačen, dai
nemu ieisti, je li žeien, dai nemu piti. Ka-
dar ty tu deiš, taku ti živu vogeles zbiras na
nega glavi. [21] Ne pusti se od hudiga premoči,
temuč premoži tu hudu s teim dobrim.*

Prov. 25.²⁰⁶

206| Prg 25,21–22.

TA XIII. CAP.

A. Verni sui gosposčini imajo zvesti,
pokorni biti, volnu dati, kar nim sliši. B. Z
lubeznio sturimu, kar smo ludem dolžni.
C. Novi testament zastopniše koker ta
stari od Cristusa govori, zatu smo dolžni
evangeliju biti pokorni.

V Saka duša bodi tim visšim oblastom A.
podveržena. Zakai nei oblasti samuč
od Buga inu te oblasti, kir so, so od Buga
nareiene. [2] Obtú, kateri te oblasti stoy zuper,
ta isti tei Božy naredbi zuper stoy. Inu ty,
kir zuper stoie, ti isti bodo čez sami sebe to
sodbo pryeli. [3] Zakai ti vyudi neso tim
dobrim dellom k animu strahu temuč tim
hudim. Inu aku se ti ne čez te oblasti
bati,

Sap. 6.
1. Pet. 2.²⁰⁷

207| Mdr 6,3.
1 Pt 2,13–17.

LYST H TIM RYMLANOM.

bati, taku sturi ti tu, kar ie dobru, inu boš hvalo od nee imel. ^[4] Zakai, ona ie en služabnik Božy, tebi h dobrimu. Aku ti pag hudu sturiš, taku se ti bui, zakai ona ne nossi tiga meča zabston. Ona ie en služanik Božy, en mesčavec h timu serdu čez tiga, kir hudu sturi. ^[5] Za tiga volo ie potreba pokornim biti, nekar le samuč zavolo tiga serda temuč tudi zavolo te vysti. ^[6] Inu za le-tiga volo vi te pravde plačujete, zakai oni so služabniki Božy, kir na tu istu gledaio. ^[7] Obtudajte vsakimu tu, kar ste dolžni. Komu pravdo, timu pravdo; komu zlo, timu zlo; komu strah, timu strah; komu čast, timu čast.

B. ^[8] *Ne bodite nikomer kai dolžni, samuč le-tu, de se vi vmei sebo lubite. Zakai, kateri tiga drugiga lubi, ta ie to postavo dopolnil. ^[9] Zakaj le-tu: ne prešustvai, ne vbyai, ne kradi, fals pričovane ne govori, ne želi, inu ie li kaka druga zapuvid, ta ista ie v le-tei bessedi zapopadena: Lubi tuiga bližniga koker sam sebe. ^[10] Ta lubexan timu bližnimu hudiga ne sturi. Obtudajte ta lubexan ie te postavo dopolnene.*

Inu

208| Mt 17, 24–25; 22, 21.

Matt.²⁰⁸
17, 22.

209| Gal 5, 14.
1 Tim 1, 5.
2 Mz 20, 13–17.
5 Mz 5, 17–21.

Gal. 6.
1. Tim. 1.
Exod. 20.²⁰⁹
Deut. 5.

210| 3 Mz 19, 18.
Mt 22, 37–40.

Levit. 19.
Matth.²¹⁰
22.

TA XIII. CAP.

^[11]Inu kadar mi veimo le-tu, tu ie le-ta čas, C.
de ie ta ura tukai, de se mi od tiga sna gori
obudimo. (Zakai, tu naše izveličane ie zdai
bliže koker tedai, kadar smo verovali.) ^[12]Ta
nuč ie minila, ta dan pag se ie perbližal. ^{1. Thess. 5.²¹¹}
Obtu verzimo od sebe ta della te tamnote
inu obleicimo tu orožje te luči. ^[13]Hodimo ^{Col. 3.²¹²}
poštenu poker podnevi, nekar v pozreisčini
inu v pyanstvi, nekar v postelah inu v neči-
stustih, nekar v kreigu inu v nidu, ^[14]temuč
obleicite tiga Gospudi Jezusa Cristusa. Inu
ne skerbite za tu messu, de bi hoteli nega lu-
štom zadosi sturiti.

211| 1 Tes 5,4–8.

212| Kol 3,5,8–9.

213| Lk 21,34.
1 Kor 6,9–10.
Ef 5,5.
Jak 3,6,8.
Gal 5,19–21.
1 Pt 2,1.

TA XIII. CAP.

A. Tim novim, dobra serca, prepros-
tim se ima nih nezastopna bulše izložiti. B.
Prava vera ne stoy v ti špiži na dnech, temuč
v tim duhu, v ti risnici.

TIga šibkiga v ti veri vžamite ga vi go- A.
ri, nekar da bi ga vi s teim disputira-
nem v tu cbivlane perpravili. ^[2]Eden veruie,
de se more ieisti od vseh riči, eden dru-
D gi pag,

LYST H TIM RYMLANOM.

214| Jak 4, 11–12.

Jac. 4.²¹⁴

gi pag, kir ie šibag, iei zeele. [3] Kateri iei, ta ne ferahtai tiga, kir ne iei. Inu kateri ne iei, ta tiga, kir iei, ne sodi, zakai Bug ga ie gori vzel. [4] Du si ti, kir eniga ptuyga hlapca sodiš? On suimu lastnimu gospudi stoy oli pade. On pag more dobru gori postavljen biti, zakai Bug ie mogoč nega gori postaviti. [5] Eden derži od eniga dne več koker od drugiga, en drugi pa derži vse dni glih. En vsaketeri bodi dobru zagvišan v sui maningi. [6] Kateri kai derži od tih dni, ta derži timu Gospudi, inu kateri kai nei derži od tih dni, ta timu Gospudi ne derži. Kateri iei, ta timu Gospudi iei, zakai on zahvali Boga. Inu kadar ne iei, ta timu Gospudi ne iei inu zahvali Boga. [7] Zakai oben nas nei sam sebi živ inu oben sam sebi ne umerie. [8] Zakai smo li mi živi, taku smo mi živi timu Gospudi, aku pag mi umeriemo, taku mi timu Gospudi umeriemo. Obtusmo li mi živi oli umeriemo, taku smo tiga Gospudi. [9] Zakai k le-timu ie tudi Cristus umerl inu ie gori vstal inu ie spet oživil, de on čez te mertve inu čez te žive gospoduie. [10] Ti pag, zakai sodiš

216| Apd 2, 36.
Flm 2.

Act. 2.
Phil. 2.²¹⁶

TA XIII. CAP.

sodiš tuiga brata? Oli ti tudi zakai ferahtas
tuiga brata? Potehmal mi vsi bomo pred ta
rihtni stol Cristusov postavljeni. ^[11] Zakai
onu ie pissanu: Koker sem iest živ, pravi ta
Gospud, meni se mora slednu kolenu poklo-
niti inu sledni iezik bode spoznal Boga. ^[12]
Obtu en vsakateri od nas bode od sam sebe
dal raitingo Bogu. ^[13] Obtú ne sodimo več
eden tiga drugiga, temuč veliku več sodite
vi le-tu, de oben suimu bratu opoteknena oli
zblaznena ne postavi.

Gal. 6.²¹⁷

Esa. 45.²¹⁸
Phil. 2.

Matt. 25.
2. Cor. 5.

2. Mach.
6.²¹⁹

217| Gal 6,5.

218| Iz 45,23.
Flp 2,9.

219| Mt 25,31–36.
2 Kor 5,10.
2 Mkb 6,24.

^[14] Iest veim inu sem zagvišan v tim B.
Gospudi Jezusu, de obena reič sama na se-
bi nei nečista, temuč le-timu, kir šaca, de
ie kaka reič nečista, timu istimu ie nečista.
^[15] Aku pag tui brat zavolo te špiže žalosten
rata, taku ti uže več ne bodeš po tei lubež-
ni. Ne pogubi s tuio špižo tiga, za kateriga
ie Cristus umerl. ^[16] Obtú gledaite, de tu
vaše dobru ne bode šentovanu. ^[17] Zakai tu
kralestvu Božye nei ta špiža inu tu pitie
temuč ta pravica inu ta myr inu tu vesselie
v Svetim Duhu. ^[18] Kateri tedai v le-tih
ričeh Cristusu služí, ta isti ie perie-

D 2 ten

LYST H TIM RYMLANOM.

		<i>ten Bogu inu ty ludie nemu prou dado. ^[19] Obtutrah tamo po tih ričeh, kir k myru inu h pobulšanu vmei nami služio. ^[20] Ne rezderi tu dellu Božye zavolo te špiže. One so ja vse riči čiste, ampag hudu ie timu človeiku, kir s teim opoteknenem nega vysti iei. ^[21] Onu ie dobru ne ieisti messa, ne pyti vina, ne kai družiga sturiti, skuži kateru se tui brat opotakne oli zblazne oli šibag rata. ^[22] Ti imaš vero? Imei no per sam sebi, pred Bugom. Izveličan ie ta, kir sam sebe ne sodi v tim, kar on prou da. ^[23] Kateri pag cbivla inu natu iei, ta isti ie ferdamnan, zakai on ne iei iz te vere. Vse tu pag, kar ne gre iz te vere, ie greih.</i>
220	Tit 1,15.	Tit. 1. ²²⁰
221	1 Kor 8,9–13.	1. Cor. 8. ²²¹
222	Tit 3,10–11.	Tit. 3. ²²²

TA XV. CAP.

223	Troštati.	A. Šibki v ti veri se imao s krotkoto podvižati inu trošbati²²³ S. pismom. B. Evangelium tudi tim aydom sliši. C. S. Paul ie nerveč tim aydom odločen inu k nim poslan. D. Farmani so dolžni nih pridigarie živiti. E. Verni imao za pridigarie nerveč moliti.
-----	-----------	--

A. **M** I pag, kir smo močni, smo dolžni tih šibkih slabust nesti inu nekar nom

TA XV. CAP.

nom sami sebi dopasti, ^[2] ampag en vsakate-
ri od nas ima dopasti suimu bližnimu h
dobrimu inu h pobulsanu. ^[3] Zakai, Cristus
tudi nei sam sebi dopal, temuč koker ie pis-
sanu: Tih feržmaane, kir so tebe feržmaali,
ie na me palu. ^[4] Zakai vse riči, katere so po-
prei zapissane, te so nom h timu navuku
zapissane, de skuži tu volnu terplene inu
trošte tiga pisma imamo tu vupane. ^[5] Inu
Bug tiga volniga terplena inu trošta dai
vom, de bi ene misli vmei sebo bili, po Ježu-
su Cristusu. ^[6] De bi vi ž ano misselio, ž ane-
mi vusti hvalili Boga inu Očeta našiga
Gospudi Jezusa Cristusa. ^[7] Obt vžamite se
gori vmei sebo, koker ie Cristus vas gori h ti
hvali Božy.

^[8] Iest pag pravim, de Jezus Cristus ie bil en B.
služabnik te obreže zavolo te risnice Božye,
de ie poterdil te oblube, tim očakom sturiene.

^[9] Ty aydi pag imao hvaliti Boga ža tako
milost, koker ie pissanu: Ža tiga volo iest ho-
čo tebe hvaliti vmei teimi aydi inu tuimu
imenu peiti. ^[10] Inu župet pravi: Vesselite se
vi, aydi, ž nega folkom. ^[11] Inu župet, hvalite
tiga Gospudi vi vsi, aydi, inu čestite

Gal. 6.²²⁴

Psal. 68.²²⁵

Rom. 4.²²⁶

2. Reg. 22.²²⁷
Psal. 17.

Deut. 32.²²⁸

Psal. 116.²²⁹

224| Gal 6,10.

225| Ps 69,10.

226| Rim 4,23–24.

227| 2 Sam 22,50.
Ps 18,50.

228| 5 Mz 32,43.

229| Ps 117,1.

D 3 ga

LYST H TIM RYMLANOM.

230| Iz 11,10.

Esa. II. ²³⁰

ga tudi ž nimi red vi vsi ludie. ^[12] Inu župet Esaias pravi: Bote ta koren tga Iessa inu ta, kir vstane, gospodovati čez te ayde, na tga bodo ty aydi vupali. ^[13] Ampag Bug tga vupane, ta napolni vas vsakim vesseliom inu myrom v tim verovanu, de vi bote obilnu vupane imeili skuzi to pomuč tga Svetiga Duha.

C. ^[14] *Iest pag, lubi bratie, dobru veim od vas, de ste polni dobrute, napolneni vsiga spoznane, de premorete sami eden drugiga opominati. ^[15] Ampag iest sem vom, lubi bratie, nakuliku serčneši pissal, koker ta, kir sem hote od tih riči vas opomeniti zavolo te gnade, katera ie meni dana od Buga, ^[16] de sem en služabnik Jezusov Cristusov vmei temi aydi, de ofruiem ta evangeli Božy, de ty aydi bodo en perieten offer, posvičen skuzi Svetiga Duha. ^[17] Obtu iest imam s čim se hvaliti v Cristusu Jezusu, v tih ričeh, kir slišio Bogu. ^[18] Zakai iest bi ne smel kai od tih riči govoriti, katerih bi ne bil Cristus skuzi mene sturil. Iest sem te ayde k ti pokorsčini perpravil s to bessedo inu s teimi delli, ^[19] skuzi to muč*

231| Apd 3,6.
2 Pt 1,8.

Act. 3. ²³¹
2. Pet. I.

TA XV. CAP.

muč tih caihnov inu čudessov inu skuži to
muč tiga Duha Božyga, taku de sem od Ie-
ruzalema inu undu okuli noter do te sloven-
ske dežele²³² napolnil s teim evangeliom Cri-
stusevim. ^[20]Inu iest sem se flissal pridigati
ta evangelium nekar undu, kir ie Cristus
poprei bil imenovan, de bi na eniga družiga
grunt ne židal, ^[21]temuč koker ie pissanu:
Le-ty, katerim nei od nega oznanenu, bodo
vidili, inu ty, kateri neso slišali, bodo za-
stopili. ^[22]Inu za le-tiga volo sem iest često
bil zaderžan q vom priti. ^[23]Ampag zdai,
kadar ne imam v le-tih deželah več prostora,
želim uže v dostih leitih q vom priti. ^[24]
Kadar iest v to Išpanio povlečem, taku hočo
q vom priti. Zakai iest vupam, de v tim is-
tim skuži hoienu vas bom vidil inu de bom
od vas kiakai ispremlen; oli vsai taku, de se
vas poprei nakuliku naveličam.

^[25]Zdai pag iest vlečem tiakai v Ieruzalem, D.
služiti tim svetnikom. ^[26]Zaki ty iz Make-
donie inu iz Ahaie so radi eno gmain štivro
vkupe zlužili tim božim svetnikom v Ieru-
zalemu. ^[27]Zakai taku ie nim dobru dopalu

D 4 inu

232| SSP: Ilirik; L1545, V:
Illyrikum.

Esa. 52.²³³

233| Iz 52,15.

Act. 19.
1. Cor. 16.
2. Cor.
8.9.²³⁴

234| Apd 19,21,
1 Kor 16,6.
2 Kor 8,1; 9,2.12.

235| 1 Kor 9,11.
Gal 6,6.

I. Cor. 9.
Gal. 6.²³⁵

LYST H TIM RYMLANOM.

*inu oni so nih dolžniki. Zakai so li ty aydi
od nih tih duhovskih riči diležni ratali? Se
spodobi, de oni tudi nim služio s temi tele-
snimi. [28] Kadar tedai le-tu dopernessem,
inu le-ta zapečaten sad nim izročim, hočo
skuzi vas v to Ispanio vleči. [29] Iest pag veim,
de kadar q vom pridem, de iest s polnim že-
gnom tiga evangelia pridem.*

E. [30] *Inu iest vas, bratie, prossim skuzi Fe-
zusa Cristusa, Gospudi našiga, inu skuzi
to lubezan tiga Duha, de vi meni v muim
štritanu pomagata s teimi molitvami
pruti Bogu, [31] de bom reišen od tih never-
nih v ti iudovski deželi. Inu de ta muia
služba, katero iest imam sturiti v Ieruza-
lemu, bode perietna tim svetnikom, [32] de
iest z vesseliem q vom pridem skuzi to
volo Božyo inu de se z vami ohladim.*

[33] *Ta Bug pag tiga myra,
ta bodi zo vsemi
z vami.
Amen.*

236| 1 Kor 14,33.

I. Cor.
14.²³⁶

TA

TA XVI. CAP.

TA XVI. CAP.

A. Verni imaio eden drugimu služiti. B.
V Rymu per pervih kersčenikih nei bilu
papežou, kardinalov, ne menihov, temuč
zveisti pridigary, dobri možie inu žene. C.
Pred falš vučeniki se imamo varovati. D.
Cristus ie bule ž uega²³⁷ opravilom v tim
evangeliju koker v tih prerokih rezodiven.

237| Ž nega.

I Est vom poročim to Febo, našo sestro te A.
kenhreske cerqve služabnico, ^[2]de vi no
gori vzamete inu stuite ni poleg vseh ričeh,
v katerih ona bode vas potrebovala. Zakai
ona ie tudi nim dostim poleg stala inu tudi
meni samimu.

^[3]Poveite to službo od mene tei Prisci inu B.
timu Aquilu, muim pomagavcem v Cris-
tusu Jezusu, ^[4]katera sta nyu vrat za mui
život bila podlužila, katerima nekar le iest
sam hvalo daiem, temuč tydi vse aydovske
cerqve. ^[5]Poveite tudi službo tei cerqvi, kir
ie v nega hiši. Poveite službo Epenetu,
muimu lubexnivimu, kateri ie ta prvični
iz tih v ti Ahai v Cristusu. ^[6]Poveite

Act. 18.
2. Tim.
4.

238| Apd 18,8.
2 Tim 4,19.

D 5 službo

LYST H TIM RYMLANOM.

službo tei Mary, katera ie dosti muie inu skerbi z nami imeila. ^[7]Poveite službo Androniku inu Iunianu, moim stricem, kir sta z meno v ieči bila, katera sta velika v mei temi jogri inu sta tudi pred meno bila v Cristusu. ^[8]Poveite službo Amplianu, muimu lubimu v tim Gospudi. ^[9]Poveite službo Urbanu, našimu pomočniku v Cristusu, inu Stahimu, muimu lubimu. ^[10]Poveite službo Apellenu, timu izkušeuimu²³⁹ v Cristusu. Poveite službo tim, kir soiz Aristobuleve družine. ^[11]Poveite službo Erodonemu, muimu stryцу. Poveite službo tim, kir so iz te Narcissove družine, tim, kir so v tim Gospudi. ^[12]Poveite službo tei Tryfenami inu Tryfozami, katere se muiaio v tim Gospudi. Poveite službo tei Persidi mui lubi, katera ie dosti muie imeila v tim Gospudi. ^[13]Poveite službo Rufu, timu izvolenimu v tim Gospudi, nega inu mui materi. ^[14]Poveite službo Asyncritimu, Flegontemu, Ermanu, Patrobamu, Erbenu inu tim bratom, kir so per nih. ^[15]Poveite službo Fillologu inu Iuliami, Nereumu inu nega sestri inu Olympu inu vsem

239|Izkušenuimu.

TA XVI. CAP.

vsem svetnikom, kir so per nih. ^[16]Prossite v tim svetim kušanu eden drugimu zdravie. Te cerque Cristuseve vom zdravie prossio.

^[17]Poleg tiga iest vas, bratie, prossim, de C.

vi merkate na te, kir rezlotke inu zmote, zuper ta vuk, kateriga ste se vi navučili, delaio, inu deržite se vi od nih. ^[18]Zakai, kir so taki, ty isti ne služio timu Gospudi Jezusu Cristusu, temuč suimu trebuhu.

Inu oni ž nih slatkimi inu perlizavskimi besedami zapelavaio ta nedolžna serca. ^[19]

Zakai, ta vaša pokorsčina ie k vusem vunkai prišla, zatu se iest gvišnu od vas vesselim. Iest pag hočo, de vi bote modri na tu dobru, ampag preprosti na tu hudu.

^[20]Ampag ta Bug tiga myra potepta v kratkim tiga hudiča pod vaše noge. Ta gnada našiga Gospudi Jezusa Cristusa bodi ž vami. Amen. ^[21]Vom službo spoveduo Timoteus, mui pomogavec, inu Lucius inu Iazon inu Sozipater, muy strici.

^[22]Iest, Tertius, kir sem pissal le-ta lyst, vom muio službo spoveim v tim Gospudi.

^[23]Vom službo spoveida Gaius, kir mene inu

Col. 2.²⁴⁰
Tit. 3.

240| Kol 2,4.
Tit 3,10.

Phil. 3.²⁴¹

241| Flp 3,19.

Math.
10.²⁴²

242| Mt 10,16.

Act. 16.
Phil. 2.
Act. 17.
20.²⁴³

243| Apd 16,1–3.
Flp 2,19.
Apd 17,5; 20,4.

1. Cor. 1.²⁴⁴

244| 1 Kor 1,14.

LYST H TIM RYMLANOM.

*inu te cele cerqve erperguie. Vom zdravie
prossi ta Erastus, meistni kamrar, inu ta
brat Qvartus. [24] Ta gnada našiga Gospudi
Jezusa Cristusa bodi zo vsemi z vami.
Amen.*²⁴⁵

245| SSP in L1545 nimata
v. 24, V doda
za v. 16,27.

D. [25] *Le-timu pag, kateri vas premore poterdi-
ti po muimu evangeliu inu po tei pridigi od
Jazusa Cristusa, skuzi katero ie ta skriv-
nust rezodivena, katera ie bila od večniga
časa zamolčana. [26] Ampag zdai ie rezodive-
na skuzi tu pismu tih prerokov, po tei zapu-
vidi tiga večniga Boga, de se ima ta pokor-
ščina te verevmei vseimi aydi gori anrediti.
[27] Timu istimu Bogu, kir ie sam moder, bo-
di čast skuzi Jezusa Cristusa vekoma.
Amen.*

246| Rim 11,33–36.

Rom. 11.²⁴⁶

*Le-ta lyst h tim Rymlanom ie iz Corinta
pissan inu poslan per tei Febi,
služabnici te Kenherske
cerqve.*²⁴⁷

247| T. dodal, enako
L1545, V nima.

TIGA LYSTU H TIM
Rymlanom konec.

SVE-

TA I. CAP.

S V E T I G A

PAVLA PERVI

lyst h tim Corinteriem.

TA I. CAP.

A. Pravi du inu komu pisše le-ta lyst. B. Prydigary, kadar dosti ludi veruio evange-liu, hvalio Boga. C. Vmei kersčeniki nei imao biti rezlotki. Ta evangeli ie tei človeiski zastopnosti zuper. D. Bug sam mora vučiti te ludi sebe spoznati. E. Evan-geliu nerveč ty preprosti veruio.

P*Aulus, en poklican joger v Jezusu Cris- A.
tusu skuzi to volo Božyo, inu ta brat
Sostenes, ^[2]tei gmaini Božy, kir ie v tim Co- Act. 18.²⁴⁸
rintu, tim posvičenim skuzi Jezusa Cristu-
sa, tim poklicanim svetnikom, inu vseim Ioh. 17.²⁴⁹
tim, kir kličeio na tu ime našiga Gospudi Heb. 9.
Jezusa Cristusa, na vseh nih inu naših
krayh. ^[3]Gnado vom inu myr od Buga, na-
šiga Očeta inu Gospudi Jezusa Cristusa.
Iest*

248|Apd 18,1.8.

249|Jn 17,6–10.
Heb. 9.15.

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

B. ^[4]Iest zahvalim veden muiga Boga za vašo volo, za to gnado Božjo, kir ie vom dana skuzi Jezusa Cristusa, ^[5]de ste vi skuzi nega vseh ričeh bogati postali v sledni bessedi inu vsakaterimu spoznanu ^[6](koker tu pričovane od Jezusa Cristusa ie vmei vami poterien-
nu). ^[7]Taku de vom ne manka na obeni daruvi, de vi uže čakate na tu rezodivene našiga Gospudi Jezusa Cristusa, ^[8]kateri vas bo tudi poterdil do konca, de ne bote obtoženi na ta dan našiga Gospudi Jezusa Cristusa. ^[9]Bug ie zveist, skuzi kateriga ste vi poklicani v tu tovarištvu nega Synu Jezusa Cristusa, Gospudi našiga.

C. ^[10]Ampag iest vas, bratie, opominam v tim imenu našiga Gospudi Jezusa Cristusa, de vi vsi eno reič glih govorite inu de vmei vami ne bodo rezlotki, temuč bodite v ti eni misli inu v ti eni maningi vkupe zloženi. ^[11]Zakai, meni ie naprei prislu od vas, mui bratie, od te družine te Cloe, de so dražbe vmei vami. ^[12]Iest pag od le-tiga govorim, kir en vsaketeri od vas prani, ²⁵²iest sem Paulov, iest sem pag Apollov, iest sem pag Ceffov,
iest

250| 4 Mz 23,19.
1 Kor 10.
1 Tes 5,24.

Num. 23.
1. Cor. 10.
1. Thes.
5.

251| Rim 12,16.

Rom. 12. ²⁵¹

252| Pravi.

IEM. TA I. CAP.

*iest sem pag Cristusov. ^[13]Je li Cristus rezdi-
len? Je li Paulus za vas cryžan? Oli ste li vi
v tim Paulovim imeni kersčeni? ^[14]Iest za-
hvalim muiga Boga, de nesem vas obeniga
kerstil, samuč Crispa inu Caia, ^[15]de kei eden
ne reče, iest bi bil v muim imeni kersčoval.*

Act. 18.
Rom. 16.
1. Cor. 16.
²⁵³

253|Apd 18,8.
Rim 16,5.
1 Kor 16,15.

^[16]*Iest sem tudi kerstil tiga Stefana družino,
sice ne veim, aku bi bil koga drugiga kerstil.*

^[17]*Zakai Cristus mene nei poslal kersčovati,
temuč ta evangeli pridigati, nekar z modri-
mi bessedami, de ta cryž Cristusov prazen
ne rata. ^[18]Zakai, ta besseda od križa tim,*

Rom. 1.
Esa. 29.
²⁵⁴

254|Rim 1,16–17.
Iz 29,14.

*kir bodo zgubleni, ie ena norost. Nom pag,
kir bomo izveličani, ie ena muč Božya. ^[19]*

*Zakai onu ie pissanu, iest hočo to modrost
tih modrih k ničemer sturiti inu to zastop-
nost tih zastopnih hočo zavreči. ^[20]Kei ie ta
modri? kei ie ta vučeni? kei ie disputirar
tiga sveita? Nei li Bug to modrost tiga svi-
ta k ani norici sturil?*

Esa. 33.
²⁵⁵

255|Iz 19,11–12.

^[21]*Zakai potehmal ta sveit skuzi to nega D.
modrost Boga v ti nega modrusti nei spoznal,
ie do-*

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

256| Mt 12,38.
Lk 11,49.
Job 6,26.

Matth. 12.
Luc. 11.
Iob 2,6.²⁵⁶

ie dopalo Bogu skuzi to norsko pridigo te, kir ni veruio, izveličati. ^[22]Potehmal ty Iudi hote te caihne imeiti inu ty Gerki po modrusti vprašajo. ^[23]Mi pag pridiguiemo Cristusa, tiga križaniga, tim Iudom eno zblaznene inu tim Gerkom eno norrost. ^[24]Ampag tim, kir so poklicani, tim Iudom inu Gerkom (pridiguiemo mi) Cristusa, eno muč Božyo inu eno Božyo modrost. ^[25]Zakai, ta Božya norrost ie modreiši koker so ty ludie, inu ta Božya šibkota ie močneši, koker so ty ludie.

257| Kol 2,3.

Col. 2.²⁵⁷

E. ^[26]Zakai vi, bratie, vi vidite tu vaše poklicane. De nekar veliku modrih po tim messei, nekar veliku oblastnikov, nekar veliku žlahtnikov (so poklicani) ^[27]temuč Bug ie izvolil tu, kar ie norsku pred sveitom, de on te modre zasramuie. Inu Bug ie izvolil te šibke riči tiga svita, de on zasramuie tu, kar ie močnu. ^[28]Inu Bug ie izvolil te riči na tim sveitu, kir neso žlahtne, inu kir so zašmaane, inu te riči, kir neso bile, de on te riči, kir so, k ničemer sturi, ^[29]de se obenu messu ne hvali pred nim. ^[30]Iz tiga istiga ste vi

259| Oz 2,11–12.

Ose. 2.²⁵⁹

IEM. TA II. CAP.

*ste vi tudi v Cristusu Jezusu, kateri ie nom
sturien od Buga k ani modrusti, inu k ani
pravici inu k animu posvičenu inu k animu
odrešitvu, ^[31]de koker ie pissanu, kir se hoče
hvaliti, ta se hvali v tim Gospudi.*

Ephes. 1.
Iac. 13
Ioh. 17.
Esa. 65.
Jer. 9.
2. Cor.
11.

260| Ef 1,8.
Jak 13,17.
Jn 17,3.
Lz 17,7.
Jer 9,33.
2 Kor 10,17.

TA II. CAP.

A. Kersčeniki ne imao po nih zastop-
nosti oli modrusti, temuč po Božy bessedi
verovati. B. Ty, kir so od evangelia vučeni,
so modri pred Bugom.

INu iest, mui bratie, kadar sem q vom A.
bil prišal, ne sem bil prišal z vissokimi
bessedami oli z veliko modrustio vom zna-
novati tu pričovane Božye. ^[2]Zakai, iest
nesem skazal za veliku kai drugiga umeiti
vmei vami, samuč Jezusa Cristusa inu tiga
istiga cryžaniga. ^[3]Inu iest sem bil v ty šib-
kosti strahom inu z velikim trepetanem per
vas ^[4]inu muia besseda inu muia pridiga
nei bila v leipih kunštnih te človeiske mod-
rusti, temuč v tim iskanu tiga Duha inu te
moči, ^[5]de ta vaša vera ne bo (gruntana) na
E tei

1. Tes. 1. ²⁶¹

261| 1 Tes 1,5.

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

tei človeiski modrusti temuč na Božy moči.

262| 1 Kor 15,24.25.

1. Cor. 15.²⁶²

263| Mt 11,19.
Jn 15,26; 16,27.
Apd 13,43

Matth. 11.
Ioh. 15.²⁶³
Act. 13.

^[6]*Sice mi govorimo to modrust vmei popol-*
nomi, nekar pag to modrost tiga svita, inu
tih vyudov tiga svita tudi nekar, kir pogi-
no, ^[7]*temuč mi govorimo od te modrusti Bo-*
žye v ti skrivnusti, kir ie skrivna, katero ie
Bug pernaredil, preden ie ta sveit bil, h ti-
mu našimu gospostvu, ^[8]*katero oben od tih*
viudov tiga svita nei spoznal. Zakai, de bi
no bili spoznali, oni bi tiga Gospudi tiga
gospostva ne bili cryžali. ^[9]*Temuč, koker ie*
pissanu: Te riči, kir obeno oku nei vidilu
inu obeno uhu nei slisalu, inu v obeniga člo-
veika serce neso prisle, ie Bug perpravil tim,
kir ga lubio.

264| Iz 64,3.

Esa. 64.²⁶⁴

B. ^[10]*Ampag nom ie Bug rezodil skuzi suiga*
Duha. Zakai Duh s flissom isče vse riči, tu-
di te globoke riči Božye. ^[11]*Zakai, kateri člo-*
vik vei tiga človeika riči? Samuč tiga člo-
veika Duh, kir ie v nim. Glih taku tudi te
riči, kir so Božye, nisče ne vei, samuč ta
Božy Duh. ^[12]*Mi pag nesmo tiga Duha*
le-tiga sveita pryeli, temuč tiha Duha, kir
ie iz Buga. De mi veimo, kakove

265| Mdr 7,15.
Sir 36,17.
Rim 8,7.

Sap. 7.
Eccles. 36.
Rom. 8.²⁶⁵

riči

IEM. TA II. CAP.

riči so nom darovane od Buga, ^[13]katere mi tudi govorimo, nekar z vučenimi te človeiske modrusti besedami, temuč tiga Svetiga Duha, inu zglihuiemo te duhovske riči z duhovskimi. ^[14]En naturski človik ne zasto-pi tih riči, kir so tiga Božyga Duha. Nemu so ena norrrost inu nih ne more spoznati, zakai one se morajo duhovsku soditi. ^[15]En duhovski sodi vse riči, ampag on ne bo od nikoger soyen. ^[16]Zakai, du ie to missel tiga Gospudi spoznal? Oli du ga bode podvučil? Mi pag imamo to missel Cristusevo.

Prov. 28.
Sap. 9.
Esa. 40.
Rom. 11.²⁶⁶

266| Prg 28,26.
Mdr 9,13.
Iz 40,13.
Rim 11,34.

TA III. CAP.

A. Pridigary imaio preprosto vučiti, služiti, nekar gospodovati. B. Ty pridi-gary, kir na pokuro inu na Jezusa kažeio, prou vuče. C. Verni so cerqov Božya. D. Krive vere so od ludi inu od zludia.

INŮ iest, mui bratie, ne sem mogel z A. vami koker s teimi duhovskimi govoriti, temuč koker s teimi messenimi, koker z mla-dimi otruki v Cristusu. ^[2]Mleku sem vom

Heb. 5.²⁶⁷

267| Heb 5,12–14.

E 2 *piti*

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

268 Gal 5,16.	Gal. 5. ²⁶⁸	<i>piti dal, nekar špisžo. Zakai vi te neste mogli inu še zdai ne morete, ^[3]zatu kir ste še messeni. Zakaj, kadar so vmei vami nydi inu kreigi inu rezlotki, ne ste li vi messeni inu hodite po človeiski šegi? ^[4]Potehmal kadar eden pravi, iest sem Paulov, ta drugi pag, iest sem Apollov, ne ste li vi messeni? ^[5]Du ie tedai Paul? Du ie Apollo? Služabniki so oni, skuzi katere ste vi veroval, inu tu istu, koker ie ta Gospud vsakimu dal. ^[6]Iest sem flancal, Apollo ie polival, ampag Bug ie ta raselk dal. ^[7]Taku ne ta, kir flance sadi, ie kai, ne ta, kir poliva, temuč Bug, kir stori, de raste. ^[8]Sice ta, kir flanca, inu ta, kir zaliva, ie eden koker ta drugi. En vsaketeri bo pryel svoj lon po nega dellu, ^[9]zakai mi smo le raven delouci Božy, vi ste pag Božy ral inu tu gori zidane.</i>
269 Apd 18,24–28. 1 Kor 16,12.	Act. 18. 1. Cor. 16. ²⁶⁹	<i>B. ^[10]Iest po tei gnadi Božy, kir ie meni dana, sem ta grunt, koker en moder paumošter polužil, inu en drugi gori zyda. ^[11]Zakai en drugi grunt nisče ne more položiti mumu le-tiga, kir ie položen, kateri ie Jezus Cristus.</i>
270 Jn 6,63. Apd 2,11.	Ioh. 6. Act. 2. ²⁷⁰	
271 Mt 16,18	Matth. 16. ²⁷¹	

IEM. TA III. CAP.

Cristus. ^[12]*Aku pag du zyda na le-ta grunt
zlatu, srebru, žlahtnu kamine, derva, senu,
sternišče,* ^[13]*taku vsakiga dellu bode rezodi-
venu. Zakai ta dan bo rezodil, potehmal
onu bode v tim ognju rezodivenu, inu vsaki-
ga dellu, kakovu ie, bo ta ogen izkussil.* ^[14]
*Aku kei eniga dellu, kir ie gori sezidal, ob-
stoy, taku on bo lon pryel.* ^[15]*Aku pag kateri-
ga dellu zgori, taku on bo skodo terpil, on bo
pag izveličan, oli vsai taku koker skuži
ogen.*

Esa. 28.²⁷²

272 | Iz 28,16.

I. Pet. 1.4.²⁷³

273 | 1 Pt 1,7; 4,12.

^[16]*Ne veiste li vi, de ste vi ta tempel Božy? C.
Inu de ta Duh Božy notri v vas prebiva?* ^[17]
*Aku du ta tempel Božy oskruni, tiga bo Bug
končal. Zakai ta tempel Božy ie svet, kateri
ste vi.*

I. Cor. 6.

274 | 1 Kor 6,19.

2. Cor. 6.

2 Kor 6,16.

Heb. 3.

Heb 3,6.

Joh. 2.²⁷⁴

Jn 2,14–17.

^[18]*Oben sam sebe ne obnori. Kateri vmei D.
vami se zdi, de ie moder, ta bodi en norec na
tim sveitu, de moder rata.* ^[19]*Zakai ta mod-
rost tiga svita ie ena norost per Bugi. Zakai
onu ie pissanu: On te modre v nih kunštih
zapopade.* ^[20]*Inu xupet, ta Gospud zna, de te
misli tih modrih so ličkake.* ^[21]*Obtu oben se
ne hvali v tih človeikih. Zakai vse riči so*

Prov. 3.

275 | Prg 3,7.

Rom. 1.

Rim 1,22.

Iob. 5.

Job 5,15.

Psal. 39.²⁷⁵

Ps 93,11.

E 3 vaše

TA I. LYSTH TIM CORINTER-

vaše, ^[22]bodi Paul oli Apollo, bodi Ceffas oli ta sveit, bodi ta život oli ta smert, bodi te riči, kir so vpričo oli te prihodne, vse so vaše ^[23]inu vi ste Cristusevi, Cristus pag ie Božy.

TA IIII. CAP.

A. Pridigary imajo gledati, de ž nih opravičom na sodni dan obstoie. B. Verni se ne imajo ž nih daruvi čez nih pridigarie vzdigovati, zakaj oni morajo za vere volo več terpiti. C. Nei zadosti pridigati inu poslušati, temuč po nih diati.

A. **Z***A take nas derži sledni človek, koker za služabnike Cristusove inu za šaffarie tih skrivnih Božyh riči. ^[2]Nu na tih šaffarih se drugiga ne išče, temuč de bodo zveisti naideni. ^[3]Meni ie ena maihina reč, kir bom od vas sojen,oli od eniga človeiskiga dne inu iest se tudi sam sebe ne sodim. ^[4]Muia veist obene hude riči ne vei na sebi, oli skuži tu iest nesem sturien pravičin. Ta Gospud ie ta, kir bo mene sodil. ^[5]Obru ne sodite obene ričipred teim časom, dotle ta Gospud ne pride, kateri bo*

tudi

276| 2 Kor 6,16.
5 Mz 29,28.
Jer 32,38.
Lk 12,42–44.
1 Kor 15,58.
2 Tim 1,3.
Job 9,32–35.

2. Cor. 6.
Deut. 29.
Jer. 23.
Luc. 12.
1. Cor. 15.
2. Tim. 1.
Job. 9.²⁷⁶

IEM. TA IIII. CAP

tudi dal na svitlubo te riči, kir so v temi skrivene, inu bode rezodil te sveite tih serc inu tedai en vsaketeri bo imel hvalo od Buga.

^[6]Le-tu pag, mui bratie, sem skuzi enu po- B.
meinenene na me inu na Apolla perlužil za
vašo volo, de se na nas navučite, de oben več
čez tu, kar ie pissanu, od sebe ne derži, de se
kei eden za koga volo zuper drugiga ne na-
puši. ^[7]Zakai, du ie tebe čez te druge naprei
vlekal? Inu kai imaš ti, kateriga nesi ty ^{Jac. 4.²⁷⁷}
pryel? Si li ti pag pryel, kai se tedai hvališ,
koker de bi ne bil pryel? ^[8]Vi ste uže zdai si-
ti. Vi ste uže zdai bogati. Vi ste tu kralevo-
stvu pres nas dobili, de bi tudi mi z vami
red kralovali. ^[9]Iest šacam pag, de Bug nas,
kir smo ty pusledniši jogri, ie izkazal koker
te, kir so tei smerti čez dani. Zakai mi smo ^{Psa. 43. 123.²⁷⁸}
sturieni k animu rezgledanu timu svitu inu
tim angelom inu tim ludem. ^[10]Mi smo nor-
ci zavolo Cristusa, vi ste pag modri v Cris-
tusu. Mi smo šibki, vi pag močni, vi ste
čestčeni, mi pag smo zaverženi. ^[11]Noter do
le-tiga čassa terpimo mi lakoto inu žeio,
smo nagy, bomo po lici bieni, ne imamo nig-
dir terdniga

277| Jak 4,2–3.

278| Ps 42,11; 123,2–4.

E 4 ostan-

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

279|Apd 18,13.
Rim 12,6–7.

Act. 18.
Rom. 12.²⁷⁹

ostanka, [12]mi se trudimo inu delamo z last-nimi rokami. Nom se hudu reče, mi dobru govorimo, nas preganeio, mi terpimo, [13]nas šentuio, mi za nee prossimo. Mi smo koker ena prekleta reič tiga svita inu ene smeti vseh ludi noter do današnjiga dne. [14]Iest pag vom ne pissēm le-te riči, de bi hotel vas za-sromovati, temuč iest vas opominam koker muie lube otroke. [15]Zakai aku ste vi glih desset tisuč šulmoistrov imeili v Cristusu, taku vi vsai ne imate veliku očetov. Zakai iest sem vas v Cristusu Jezusu skuzi ta evangeli rodil.

280|Gal 4,19.
Lk 1,72.

Gal. 4.²⁸⁰
Luc. 1.

C. [16]Obtu vas prossim, bodite moi postopavci.

[17]Za tiga volo sem tiga Timotea q vom poslal, kateri ie moi lubi inu xveisti syn v tim Gospudi. Ta vom bo spumenil te muie poti, kir so v Cristusu, koku iest povsod v sledni cerqvi vučim. [18]Ty eni so se napušili, koker de bi iest ne imel q vom priti, [19]ampag iest q vom skorai pridem, aku ta Gospud bode hotel, inu hočo spožnati nekar le te bessede tih napušenih temuč to muč. [20]Zakai tu kralevstvu Božye ne stoy v tih bessedah temuč v ti moči.

281|1 Kor 10,15.23–33.
Flp 2,21.

1. Cor. 10.²⁸¹
Phil. 3.

282|Prg 10,6.
Jer 10,25.

Prov. 10.²⁸²
Ier. 10.

IEM. TA V. CAP.

*moči. ^[21]Kai hočte vi? Aku imam q vom pri-
ti s to šybo oli s to lubexno inu s krotkim
Duhum?*

TA V. CAP.

A. S. Paul eniga kecarie v pan položi, de
ga zludi k pokuri peržene. B. Verni imaio
stari qvas hudubu iz sebe iztergati. C. Bug
sam nepokurne štraifa, ta cerqov suie z vu-
kom, svarom na dobru napelava.

C*Illu gre en glass, de ie curbarya vmei A.*

*vami inu ena taka curbarya, kir se
vmei aydi nekar ne imenuie, de eden suiga
očeta ženo ima. ^[2]Inu vi ste napuhnjeni inu se
neste veliku več plakali, de bi ta, kir ie le-tu
dellu sturil, proč izmei vas bil vzet. ^[3]Iest
sem gvišnu, nai si nesem s telessom v pričo,
ampag s teim Duhum sem vpričo koker ta,
kir ie vpričo, uže sodil, de ta, kir ie taku le-
tu sturil, v tim imeni našiga Gospudi Je-
žusa Cristusa, kadar vi vkupe pridete, ^[4]z
vami inu z muiem Duhum inu s to oblastio
našiga Gospudi Jezusa Cristusa, ^[5]se ima
izdati timu zľudiu k animu končanu tiga*

Levit. 18. ²⁸³

283|3 Mz 18,8.

Col. 2. ²⁸⁴

284|Kol 2,5.

E 5 messa,

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

285| Mt 18,18–20.
1 Tim 1,20.

Math. 18.²⁸⁵
1. Tim. 1.

messa, de ta Duh na ta dan tiga Gospudi Jezusa bo ohranen.

286| Gal 5,9.
2 Mz 13,7.
Iz 53,5.
Jn 5,14.
2 Mz 12,19.21.

Gal. 5.
Exod. 13.
Esa. 53.
Ioh. 5.
Exod. 12.²⁸⁶

B. ^[6]*Vaša samohvala nei dobra. Ne veiste vi, de enu maihinu qvassa enu cillu testu kiselu sturi?* ^[7]*Obtu iztergaite ta stari qvas, de bote enu novu testu, koker ste opressni. Zakai tu naše velikunočnu iagne Cristus ie za nas offran.* ^[8]*Obtu obhaiamo ta praznik, nekar v tim starim qvassi te hudube inu falsše temuč v tih opressnikih te čistosti inu risnice.*

287| Sir 13,1.

Eccles.
13.²⁸⁷

288| 2 Tes 3,14.

2. Thess.
3.²⁸⁸

C. ^[9]*Iest sem vom pisal v tim lyste, de se ne imate pečati s teimi curbary.* ^[10]*Tu pag iest ne meinim s teimi curbary tiga svita ili s teimi lakomniki oli s teimi odertniki oli s teimi malikovci. Sice vi bi morali iz tiga svita puiti.* ^[11]*Zdai pag sem iest vom pissal, de se vi s teimi ne pačaita. Aku ta, kir se en brat imenuie, ie en curbar oli en lakomnik oli eden, kir pilde česti, oli en šentovavec oli en pyanec oli en odertnik, s takimi vi ne imate iesti.* ^[12]*Zakai, kai meni sliši te, kir so izvuna, soditi? Ne sodite vi te, kir so izno-tra?* ^[13]*Te, kir so izvuna, bode Bug sodil. Gonite proč od vas tiga hudiga.*

289| Jer 16,18.
Dan 1,8.

Ier. 16.
Dan. 1.²⁸⁹

290| 5 Mz 17,7.

Deut. 13.²⁹⁰

TA

IEM. TA VI. CAP.

TA VI. CAP.

A. Verni se ne imaio pred neverno
gosposčino pravdati. B. Vernih telessa so
Božye žive cerqve.

K Adar eden vmei vami ima kako reič ž A.
anem drugim, koku on smeï se ž nim
kreigati pred teimi krivimi inu nekar pred
svetniki? ^[2] Ne veiste vi, de ty svetniki bodo
ta sveit sodili? Aku ta sveit bode od vas
soyen, neste tedai vi vredni mansih riči so-
diti? ^[3] Ne veiste vi, de mi bomo te angele
sodili nekar le samuč kar h timu životu sliši?
^[4] Obt, kadar vi za te riči, kir h timu životu
slišio, se pravdate, taku te, kir so v ti cerqvi
za ništer deržani, k rihtariem postavite. ^[5] Tu
vom k ani sromoti govorim. Nei tedai cylvu
obenuga modriga vmei vami? Ia, eniga ne-
kar, kir bi mogel soditi vmei brati? ^[6] Temuč
en brat s teim drugi²⁹³ se kreiga, inu tu pred
nevernimi? ^[7] Onu ie uže enu upomakane²⁹⁴
vmei vami, kir kreige imate vmei sebo. Za-
kai veliku več ne pustite sebi krivu sturiti? ^[8] Te-
muč vi

Matth. 12.
19.

291| Mt 12,5,27; 19,28.

Deut. 35.²⁹²

292| 5 Mz 25,1–2.

293| Drugim.

294| Upomankane.

Matth. 5.²⁹⁵

295| Mt 5,39–42

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

296| Veiste.

297| Gal 5,19–21.
Ef 5,5.

Gal. 5.
Ephes. 5.²⁹⁷

vi krivu deite inu skodo sturite inu tu istu tim bratom. ^[9]Ne veisti²⁹⁶ vi, de ty nepravič- ni tiga Božyga kralovstva ne bodo erbali. Ne pustite se žepelati, ne ty curbary, ne ty, kir malikom služio, ne prešuštniki, ne ty mehki, ne sodomitary, ^[10]ne tatie, ne lako- mniki, ne pyanci, ne šentovavci, ne oder- tniki bodo tu kralovstvu Božye erbali. ^[11]Inu le-taki ste vi nekateri bili, ampag vi ste obmiveni, vi ste posvičeni, vi ste pravični ratali skuzi tu ime tiga Gospudi Jezusa inu skuzi tiga Duha našiga Boga.

298| Sir 37,8.
1 Kor 10,23.

Eccles. 37.²⁹⁸
1. Cor. 10.

B. ^[12]*Vse riči se meni spodobe, oli ne so vse pridne, vse riči so v mui oblasti, oli iest ne- čo biti pod obeniga oblastio. ^[13]Ta špiža sliši timu trebuhu inu ta trebuh tei špiži, am- pag Bug to špižo inu ta trebuh rezvali. Tu tellu pag nekar tei curbary, temuč timu Gospudi inu ta Gospud timu telessu. ^[14]Inu Bug ie tega Gospudi obudil inu on nas tudi obudi skuzi to suio muč. ^[15]Ne veiste vi, de ta vaša telessa so vudi Cristusevi? Aku iest tedai vžamem te Cristuseve vude inu bom iz nih kurbine vude sturil? Tu bodi deleč.*

299| Rim 8,11.

Rom. 8.²⁹⁹

Ne

IEM. TA VI. CAP.

^[16]Ne veiste vi, de kateri na eni kurbi vissi, ta isti ie enu telu ž no? Zakai dva, pravi on, bodeta v eni messei. ^[17]Ampag kateri vissi na tim Gospudi, ta isti ie en duh ž nim. ^[18]Bežite pred curbaryo. Sledni drugi greih, kir človik sturi, ie izvuna tiga telessa, ampag kateri curbaa, ta greši na suim lastnim telessu. ^[19]Ne veiste vi, de ta vaš telessa so en tempel tiga S. Duha, kir ie v vas, kateriga vi imate od Buga inu vi neste sami sui? ^[20]Zakai vi ste dragu kupleni, obtu čestite Boga v tim vašim telessu inu v tim vašim duhu, kateri so Božy.

Gen. 2.³⁰⁰
Joh. 6.

300| 1 Mz 2,24.
Jn 6,35.37.

1. Cor. 3.³⁰¹
2. Cor. 6.

301| 1 Kor 3,16.
2 Kor 6,16.

1. Cor. 7.
Heb. 12.³⁰²
1. Pet. 1.

302| 1 Kor 7,23.
Heb 12,9.
1 Pt 1,15–16.23.

TA VII. CAP.

A. Zakon z ludmi sveit gmera inu ie erc-
nia zuper curbaryo. B. Vera zakona inu
vsakiga stanu inu poklicane ne loči. C. Za-
kon, vsakiga stan inu dellu kratku na tim
sveitu terpi. Obtuo imamo z nebeškimi
ričmi okuli hoditi.

SIce od tih riči, kir ste vi meni pissali. A.
Onu ie temu človeiku dobru, de se on te
žene ne dotakne. ^[2]Ampag zavolo curbarye
vsakateri imei suio lastno ženo inu
vsaka

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

303| Tob 6,8; 8,7.
Jl 2,16.

Tob. 6,8.
Ioel 2.³⁰³

304| Apd 28,31.

Act. 28.³⁰⁴

305| 1 Tim 5,14.

1. Tim. 5.³⁰⁵

vsakatera imei suiga lstniga moža. [3] Ta mož poverni tei ženi to dolžno dobro volo, glih taku ta žena timu možu. [4] Ta žena ne ima oblasti žez suie lastnu tellu, temuč ta mož. Glih taku tudi ta mož ne ima oblasti čez suie lastnu tellu, temuč ta žena. [5] Ne odvleci se eden timu drugimu, samuč ie li obeiu dobra vola do eniga čassa, de bote h postu inu k molitvi čas imeili. Inu pridite spet vkupe, de vas ta hudič ne bo iskušaval za vaše nezmasse volo. [6] Le-tu pag iest govorim po tim dopusčanu inu nekar po ukazanu. [7] Iest bi pag hotel raiši, de bi vsi ludie bili koker sem iest. En vsakateri pag ima sui lastni dar od Buga, eden taku, ta drugi pag taku. [8] Iest pag tim, kir neso v zakonu, inu tim vduvom pravim, de ie nim dobru, aku ostanu tudi koker iest. [9] Aku se pag ne zderže, taku de v zakon stopio, zakai bule ie v zakon stopiti koker goreiti.

B. ^[10]*Tim zakonikom pag zapoveim, nekar iest temuč ta Gospod, de ta žena se ne loči od tiga moža, [11] aku se pag loči, taku ona ostani pres*

IEM. TA VII. CAP.

pres možena oli se spet z možom spravi. Inu de ta mož ne pusti te žene od sebe. ^[12] *Tim drugim pag iest, nekar ta Gospud, pravim, aku en brat ima eno neverno ženo, inu ona pervoluie ž nim prebivati, ta se ne loči od nee.* ^[13] *Inu aku žena ima eniga neverniga moža, inu on pervoluie ž no prebivati, ta se ne loči od nega.* ^[14] *Zakai ta neverni mož ie posvičen skuzi to ženo, inu ta neverna žena ie posvičena skuzi tiga moža. Sice vaši otroci bi bili nečisti, zdai so pag sveti.* ^[15] *Aku se pag ta neverni loči, taku nai se loči. V takih ričeh en brat oli ena sestra nei s to službo podveržen, temuč h timu myru ie nas Bug poklical.* ^[16] *Kai ti veiš, žena, aku tiga moža boš ohranila? Oli kai ti veiš, mož, aku to ženo boš ohranil?* ^[17] *Bodi koker bodi vsakateri, koker ie nemu Bug podelil, vsakateri, koker ga ie ta Gospud poklical, taku bodi. Inu taku po vseh cerqvah uka- zuiem.* ^[18] *Ie li du obrezan poklican? Ta to neobrežo nase ne iemli. Ie li du poklican v ti neobreži? Ta ne pusti se obrezati.* ^[19] *Ta obreiza ništer nei inu ta neobreža ništer nei, temuč tu deržane tih Božyh zapuvid.*
En

Deut. 24.
 Malach. 2.
 Math. 5.10
 1. Esd.
 9.10.³⁰⁶

306 | 5 Mz 24,1–4.
 Mal 2,15.
 Mt 5,32; 10,35.
 1 Esd 9,1–2; 10,2.11.19.

1. Pet. 3.³⁰⁷

307 | 1 Pt 3,1.

Ephes. 4.³⁰⁸

308 | Ef 4,1.

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

309| 1 Tim 6,12.

1. Tim. 6.³⁰⁹

^[20]En vsakateri v tim poklicanu, v katerim ie poklican, ostani. ^[21]Si li poklican en hlapec, taku se ti ne kumrai; aku pag moreš frai biti, tu ti raiši gori vzemi. ^[22]Zakai ta hlapec, kir ie v tim Gospudi poklican, ie en fraiman tiga Gospudi. Glih taku, kir ie en fraiman poklican, ta isti ie en hlapec Cristuseu. ^[23]Vi ste dragu kupleni, ne bodite tih ludi hlapci. ^[24]Bratie, en vsakateri v tim, v katerim ie poklican, ostani per Bugi.

310| 1 Kor 6,20.
1 Pt 1,18–19.

1. Cor. 6.³¹⁰
1. Pet. 1.

C. ^[25]Od dečel iest ne imam obene zapuvidi od tiga Gospudi, ampag moi svit dam, koker ta, kir sem milost dobil od Gospudi, de bom zveist. ^[26]Meni se natu le-tu dobru zdi, za sadašne potrebe volo, de timu človeiku ie dobru taku biti. ^[27]Si li h ti ženi pervezan? Taku ne isči rezveze. Si li odvezan? Taku ne isči žene. ^[28]Aku pag eno ženo vzameš, nesi grešil. Inu aku ena dečla se omoži, nei greišila. Ampag taki bodo revo imeili v tim messei. Iest vom pag xanašam. ^[29]Le-tu pag iest pravim: bratie, ta čas ie kratig. Obtuty, kir žene imaio, de bodo koker bi ne imeili, ^[30]inu ty, kir se plačeo, koker bi se ne plakali,

311| Ps 89,48.
1 ali 2 Pt 3,5.7. Trubar-
jeva robna opomba je
poškodovana.

Psal. 89.
/1/, Pet.
3.³¹¹

IEM. TA VII. CAP.

*kali, inu ty, kir so vesseli, koker bi se ne ves-
selili, inu ty, kir kupuio, koker bi ga ne pos-
seli, ^[31]inu ty, kir uživaio tiga svita, koker bi
ga ne uživali. Zakai štalt tiga svita se
rezyde. ^[32]Iest bi pag hotel, de bi bili pres
skerbi. Kateri ie pres žene, ta skerbi za te
riči, ki so tiga Gospudi, koku bi timu Go-
spudi dopal. ^[33]Kateri pag ženo vzame, ta
skerbi za te riči tiga svita, koku bi ženi do-
pal, ^[34]inu en tak ie rezdilen. Inu ena žena,
kir nei omožena inu ie dečla, ta skerbi za te
riči, kir so tiga Gospudi, de ie sveta s teim
tellum inu s teim duhum. Katera pag ie
omožena, ta skerbi za te riči, kir so tiga svi-
ta, inu koku bi dopala timu možu. ^[35]Le-tu
pag iest vom h dobrimu pravim, nekar de bi
iest vom hotel en štrik na vrat vreči, temuč
zavolo, kir ie poštenu inu pridnu, de vi timu
Gospudi pres vsega deržane morete služiti. ^[36]
Aku se pag komu ždy, de sui dečli ie nespo-
dobnu, kir ie uže dobru stara inu se mora
taku sturiti. Taku on sturi, kar hoče, on ne
greši, nai stopio v ta zakon. ^[37]Kateri pag
terdnu v suim sercei si naprei vzame inu ne-
mu nei potreba, ima oblast čez suio volo
F inu*

Esa. 4.
1. Ioh. 2.
Matth. 6.
Luc. 12.
1. Tim. 5. ³¹²

312 | Iz 4,3.
1 Jn 2,15–17.
Mt 6,26.
Lk 12,7.24.
1 Tim 5,5.

TA I. LYST H TIM CORINTER-

inu ie le-tu v nega sercei cilu odločil suio dečlo taku ohraniti, ta dobru sturi. [38] Obtudi ta, ki suio dečlo možu da, dobru sturi, inu kateri ne da možu, bule sturi. [39] Ena žena ie h ti postavi pervezana, dotle ie nee mož živ. Aku pag nee mož žespy, taku ie ona prosta. H komu se ona hoče, more se omožiti, de se le sturi v tim Gospudi. [40] Srečniši pag ie, aku ona taku ostane, po mui mainingi. Meni se ždi, iest imam tudi tiga Božyga Duha.

313| Rim 7,2.

Rom. 7.³¹³

TA VIII. CAP.

A. Modri, vučeni, verni imaio preproste podvižati, terditi, nekar zasromovati oli v veri zmotiti.

A. **O**D tih riči, kir se malikom offruio, mi veimo, de vsi tu veidene imamo. Tu veidene napuši, ta lubežan pag gori pobulša. [2] Aku se pag katerim ždi, de on kai vei, ta še ništer ne vei, koker bi imel veiditi. [3] Ampag aku du lubi Boga, ta isti ie spoznan od nega. [4] Od tih špiž pag, kir se tim malikom offruio, mi veimo, de ta malik ništer nei na sveitu inu de obeniga drugiga Boga

314| Apd 15,29.
Rim 14,3.
1 Kor 10,5.
5 Mz 4,28; 6,4.
Iz 44,5.

Act. 15.
Rom. 14.
1. Cor. 10.
Deut. 4,6.
Esa. 44.³¹⁴

IEM. TA VIII. CAP.

Boga nei, samuč ta edini. ^[5]Inu nai si so, kir bodo boguvi imenovani, bodi na nebi oli na zemli (potehmal ie dosti bogov inu dosti gospudov), ^[6]taku mi vsai imamo le eniga Boga tiga Očeta, od kateriga so vse riči inu mi v nim. Inu eniga Gospudi Jezusa Cristusa, skuzi kateriga so vse riči inu mi skuzi nega.

Rom. II. ³¹⁵

315| Rim 11,36.

^[7]Oli pag tu veidene nei per vseh. Zakai nekateri veideioč še zdai ieido od malikov, koker od tih riči, kir so malikom offrane. Inu nih veist, kadar ie šibka, bo omadežina.

I. Cor. IO. ³¹⁶

316| 1 Kor 10,4.

^[8]Ta špiža nas ne sturi perietne Bogu, zakai aku mi ieimo, ne bomo zatu bulši. Aku mi pag ne ieimo, ne bomo zatu mane imeili. ^[9]

Ampag gledaite, de ta vaša slobnost ³¹⁷ ne rata k animu udarcu tim šibkim. ^[10]Zakai aku gdu tebe (kir tu veidene maš) v ti malikovi hiši per mizi sidečiga zagleda, ne bode li tiga istiga veist, kir ie šibag, pernaredna iesti te riči, kir so offrane tim malikom? ^[11]Inu

317| Svoboda.

taku ta brat, kir ie šibag, za kateriga volo ie Cristus vmerl, zavolo tuiga veidena pogine. ^[12]Inu taku, kir grešite na tih bratih, inu rante nih šibku veist, na Cristusu geršite.

F 2 Obt

TA I. LYSTH TIM CORINTER-

318| Rim 14, 15.

Rom. 14.³¹⁸

[13] *Obtu, aku ta špiža muiga brata žmoti, taku nečo ieisti nigdar messa, de muiga brata ne žblaznim.*

TA IX. CAP.

A. Pridigari mogo v zakoni biti. Nim so farmani dolžni dati nih šold inu potrebo.

B. Verni imaio rasti, naprei do konca teči.

319| Apd 9, 28.
2 Kor 12, 19.

Act. 9.
2. Cor.
12.³¹⁹

A. **N** *Eisem li en ioger? Neisem li frai? Neisem li našiga Gospudi Jezusa Cristusa videl? Neste li vi muie dellu v tim Gospudi? [2] Aku tim drugim nesem en ioger, taku sem vsai vom. Zakai ta pečat muiga iogerstva ste vi v tim Gospudi. [3] Muia od-guvor per tih, kir me vprašao, ie le-ta: [4] Ne imamo mi oblasti ieisti inu pyti? [5] Ne imamo mi tudi te oblasti, eno ženo, sestro voditi okuli koker ty drugi jogri inu bratie tiga Gospudi inu Cefas? [6] Oli aku le iest sam inu Barnabas ne imava oblasti tega sturiti? [7] Gdu kadai voiskuie na suim lastnim šol-du? Gdu žasadi en vinograd inu od nega sadu ne iei? Oli du passe enu kardelu inu ne iei od*

320| Flp 4, 12.

Phil. 4.³²⁰

321| Mt 8, 14.
Lk 4, 38.

Matth. 8.
Luc. 4.³²¹

IEM. TA IX. CAP.

iei od mleka tiga kardela? ^[8] *Aku iest le-te riči po človeiski šegi govorim? Ne govori li tiga tudi ta postava?* ^[9] *Zakai, v ti Moize- sovi postavi ie pissanu: Timu vollaru, kir mlati, ne imaš vust zavezati. Ima li Bug skerb za vole?* ^[10] *Oli ne pravi li tu le za našo volo? Ia, gvišnu le-tu ie za našo volo pissanu. Zakai, ta, kir orie, ta ima na vupane orrati, inu ta, kir mlati, ta ima na vupane mlatiti, de on nega vupane bo deležin.* ^[11] *Kadar smo mi vom te duhovske riči ssiali, ie li tedai ena velika reič, kir mi tu vaše messenu žanemo?* ^[12] *So li ty drugi te oblasti čez vas diležni, zakai veliku več mi. Oli mi nesmo le-te oblasti uživali, temuč smo vse terpeli, de kaciga zaderžane timu evangeliu Cristusevimu ne sturimo.* ^[13] *Ne veiste vi, de ty, kir offruio, ieido od offrov? Inu ty, kir per altariu stoye, tiga altarie uživaio?* ^[14] *Inu taku ie tudi ta Gospud postavil, de ty, kir ta evangeli oznanuio, imαιο od tiga evangelia živeiti.* ^[15] *Ampag iest nesem tiga obeniga užival. Inu iest le-tiga ne pišem, de bi se imeilu meni taku sturiti. Zakai onu bi meni bulše bilu, de bi iest vmerl, koker*

F 3 de bi

Deut. 25.
1. Tim. 5.³²²

322| 5 Mz 25,4.
1 Tim 5,18.

Rom. 15.
Gal. 4.³²³

323| Rim 15,27.
Gal 4,14.

1. Cor. 11.³²⁴

324| 1 Kor 11,20.

Matth.
10.³²⁵

325| Mt 10,10.

Act. 20.
2. Thes. 3.³²⁶

326| Apd 20,24.
2 Tes 3,4.

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

de bi gdu meni muio hvalo k ničemer sturil.

^[16] *Zakai, aku iest ta evangeli pridiguiem, ne imam žatu se kai hvaliti, žakai iest tu moram diati. Inu ve meni, aku ne bodem tiga evangelia pridigal.* ^[17] *Obtu, aku iest rad le-tu deim, taku bom lon imel. Aku pag nerrad, taku ta šaffarya ie meni poročena.* ^[18] *Kakov tedai bo meni lon? Le-ta, de kadar Cristuseu evangeli pridiguiem inu tu istu deim fray žabston, de te moie oblasti krivu ne uživam v tim evangeliu.* ^[19] *Zakai kadar sem bil frai od vsakiga, sem se vsakimu k animu hlapcu sturil, de bi nih dosti dobil.* ^[20] *Obtu sem se sturil tim Iudom koker en Iud, de bi te Iude dobil. Tim, kir so pod to postavo, sem se sturil koker eden, kir ie pod to postavo, de iest te, kir so pod to postavo, dobim.* ^[21] *Tim, kir so pres te postave, sem se sturil, koker bi pres te postave bil (nai si nesem pres te postave Božye, temuč sem tei Cristusevi postavi podveržen), de bi te, kir so pres te postave, dobil.* ^[22] *Tim šibkim sem se sturil koker šibag, de bi te šibke dobil. Iest sem se vsakimu vsako sturil, de bi iz vseih vsai nekatere ohra-*
nil.

327|Apd 22,15.

Act. 22.³²⁷

328|Apd 16,3; 18,4; 21,26.

Act.
16.18.21.³²⁸

329|Gal 2,7-9.

Gal. 2.³²⁹

330|1 Kor 10,11.

1. Cor.
10.³³⁰

IEM. TA IX. CAP.

nil. ^[23] *Le-tu pag iest deim za volo tiha evangelia, de bom nega diležin.*

^[24] *Ne veiste li vi, de ty, kir vštric teko, de B. vsi teko, oli le en sam vžame ta palli? Teci-te tedai vi taku, de popadete.* ^[25] *Sledni, kir se fehta, ta se massa na vseh ričeh. Oni za tiga volo, de eno strohneno krono prymo, mi pag eno nestrohneno.* ^[26] *Iest pag taku tečem, nekar na negvišnu, iest taku fehtam, nekat koker bi hotel ta luft sekati.* ^[27] *Temuč iest tepem muie tellu inu perganem v to službo, de se koku ne pergodi, de bi iest drugim pridigal inu sam zaveržen bil.*

1. Tim. 4.³³¹
1. Pet. 5.

331 | 1 Tim 4,8.
1 Pt 5,4.

TA X. CAP.

A. Stari očaki so tudi v Cristusa verovali, svete zakramente imeili. B. Verni per pravim obhaylu se Cristuseviga zaslužena sture diležni. Obtü pred malikovanem imamo beižati. C. Verni imaio nih diane na čast Božyo inu bližnimu h dobrimu obračovati.

I *Nu iest hočo, bratie, de imate veiditi, A. de ty naši očaki so vsi pod teim oblakom bili inu so vsi prešli skuzi tu morie* ^[2] *inu so vsi skuzi Moizesa kersčeni s teim oblakom inu s teim moriem* ^[3] *inu so vsi od ene*

Exo.³³²
13.14.

332 | 2 Mz 13,21; 14,22.

Exod. 16.³³³

333 | 2 Mz 16,15.

F 4 duhov-

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

- 334| 2 Mz 17,6.
4 Mz 20,7–11.
Mt 16.
4 Mz 14,29.
- Exod. 17.
Num. 20.
Matth. 16.
Num. 14.
- duhovske špižę ieili. ^[4]Inu so vsi od eniga duhovskiga pitia pyli. Zakai, oni so pyli od te duhovske skale, katera ie raven nih hodila. Ta skala pag ie bil Cristus. ^[5]Ampag na nih dostih Bug nei imel obeniga dopadena, zakai oni so bili doli pobyei v ti pusčavi. ^[6]Le-te riči pag so se zgodile nom k animu exemplu, de ne imamo hudih riči želeti, koker so oni želeti. ^[7]Inu ne bodite služabniki tih malikov, koker so oni nekateri bili, koker ie pis-
- 335| 2 Mz 31.
- Exod. 31. ³³⁵
- sanu: Ta folk ie doli seidil h ti ieidi inu h timu pytiu inu so gori vstali h timu ygranu.
- 336| 4 Mz 25.
Ps 104,35.
- Num. 25.
Psalm ³³⁶
105.
- ^[8]Inu ne curbaimo, koker so oni nekateri curbali inu ie nih palu na en dan try inu dvai-seti tissuč. ^[9]Inu ne izkušaimo Cristusa, koker so oni nekateri izkušali, oni so bili od kač
- 337| 4 Mz 21,6.
- Num. 21. ³³⁷
- končani. ^[10]Inu ne mermraite, koker so oni nekateri mermrali inu so od tiga pogublav-
- 338| 4 Mz 11,5–6.
- Num. 11. ³³⁸
- ca bili umorien. ^[11]Le-te riči pag so se godile nom k animu exemplu. One so pag pisse-ne nom k animu opominanu, na katere ie ta konec tiga svita prišal. ^[12]Obtu, katerimu se ždi, de en stoy, ta gledai, de ne pade. ^[13]Obe-na druga izkušnava vas še nei zapopala temuč ta človeiska. Bug ie pag zveist, ta ne
- 339| 1 Kor 1,9.
1 Tes 5,24.
2 Pt 2,9.
1. Cor. 1.
1. Thes. 5.
2. Pet. 2. ³³⁹

IEM. TA X. CAP.

ta ne bo dopustil vas čez tu, kar premorete izkušovati, temuč on bo tudi dal s to izkušnavo tag iszitig, de vi bote mogli donesti.

^[14]*Za tiga volo vi, moi lubeznivi, beižite* B.
od malikovih službi. ^[15]*Iest koker h tim*

modrim govorim, sodite vi sami, kar iest pravim. ^[16]*Ta kelih tiga žegnane, kateriga*

mi žegnuiemo, nei li on tu gmain uživane te kry Cristuseve? Inu ta kruh, kateri mi

rezlomuiemo, nei li on tu gmain uživane tiga telessa Cristuseviga? ^[17]*Zakai, nas dos-*

ti vkupe smo en kruh inu enu tellu, potehmal

mi vsi smo od eniga kruha diležni. ^[18]*Pogle-*

daite na ta Izrael po tim messei. Ty, kir

ieido od tih offrov, neso li diležni tiga alta-

rie? ^[19]*Kai tedai iest pravim? De ta malik ie*

kai? Oli de tu, kar ie malikom offranu, de ie

kai? ^[20]*Nekar. Ampag le-tu iest pravim, de*

te riči, katere ty aydi offruio, te iste oni

offruio tim zludiem inu nekar Bogu. Iest

nečo pag, de bi se vi tih zludiev diležni stu-

rili. ^[21]*Vi ne morete kmalu pyti tiga pytia*

tiga Gospudi inu pytia tih zludiev? Vi ne

morete biti diležni te myže tiga Gospudi

inu te myže tih

F 5 zludiev?

I. Cor. 8.³⁴⁰

340| 1 Kor 8,4.

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

žludiev? ^[22] *Oli hočmo li mi tiga Gospudi dražiti? Smo li mi močneši, koker ie on?*

C. ^[23] *Vse riči so meni slobodne, oli vse riči neso pridne. Vse riči so meni slobodne, oli vse riči*

ne pobulšaio. ^[24] *Nisče ne isči tiga suiga, temuč en vsakateri, kar ie tiga drugiga.* ^[25] *Vse,*

Eccle. 37.
1. Cor. ³⁴¹
6.13.

341| Sir 37,7.28.
1 Kor 6,12; 13,7.

kar se v ti mesnici prodaie, tu ieite pres vsiga vprašane zavolo te visty. ^[26] *Zakai ta zemla ie tiga Gospudi inu vse tu, kar ie v ni.*

Psal. 23. ³⁴²

342| Ps 24,1.

^[27] *Inu aku gdu iz tih nevernih vas povabi inu hoče puiti, kar se vom naprei postavi, tu ieite pres vsiga preraitane zavolo te visty.* ^[28] *Ampag aku gdu poreče, le-tu ie tim malikom offranu, taku ne ieite zavolo tiga,*

kir ie poveidal, inu zavolo te visty. (Ta zemla ie tiga Gospudi inu kar ona v sebi derži.) ^[29] *Iest pag pravim, od visty, nekar tuie, temuč od tiga drugiga. Inu za čez volo*

1. Cor. 8. ³⁴³

343| 1 Kor 8,6.

344| »(Ta zemla ie tiga Gospudi inu kar ona v sebi derži.)« T. dodal, L1545 enako; V in SSP nimata.

bo muia fraynga od ene druge visty soiena? ^[30] *Aku iest skuži to gnado sem diležin, zakai bom iest šentovan v tim, v katerim iest hvalo daiem?* ^[31] *Obtu, kadar vi ieiste oli pyete oli kai drugiga delate, tu vse vi stori-*

1. Tim. 4. ³⁴⁵

345| 1 Tim 4,16.

te h ti časti Božy. ^[32] *Bodite taki, de nikogar ne žblaznite, ne Juda, ne Gerka, ne to cerkov*

1. Cor. 9. ³⁴⁷

347| 1 Kor 9,1.

IEM. TA XI. CAP.

*cerkov Božyo, ^[33]koke iest tudi vsem za vsemi
ričmi dopadem inu ne iščem, kai ie meni
samimu, temuč nim dostim pridnu, de bi
ohraneni bili. ^[11,1]Hodite po muih stopinah ^{1. Cor. 4.}³⁴⁸
koker iest po Cristusevih. ³⁴⁹*

348| 1 Kor 4,17.

349| T. prvo vrstico
1 Kor 11 dodal k 1 Kor 10.

TA XI. CAP.

A. Poštene navade, naredbe, kir neso
Božy bessedi zuper, se imajo deržati. B. V
cerqvi imamo bulši ratati, dušo, nekar
trebuh napitati. C. Božye službe izpačene
se imajo po Božy bessedi popraviti. D.
Krivu mašovane inu obhaylu Bug štraifa.

^[2] **I** Est vas, bratie, hvalim, de vi na vse A.
muie riči zmislite, inu te muie nared-
be, koker sem bil vom naredil, deržite.

^[3] Iest hočo pag, de imate veiditi, de Cristus
ie glava sledniga moža, ta mož pag ie gla- ^{Ephes. 5.}³⁵⁰
va te žene, Bug pag ie tiga Cristusa glava.

^[4] Sledni mož, kir moli oli prerokuie s po-
kriveno glavo, ta zasramuie suio glavo. ^[5]

Inu sledna žena, kir moli oli prerokuie, kir
nei pokrita, ta zasromuie suio glavo, zakai
ona ie koker bi bila obrivena. ^[6] Aku ta že-
na se neče pokriti, taku nai se obrye. Ie li ^{Deut. 22.}³⁵¹
pag gardu tei ženi se ogoliti oli obriti, ^{1. Cor. 14.}
taku

350| Ef 5,23.

351| 5 Mz 22,5.
1 Kor 14,35.

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

- 352| Ef 4,16. Ephes. 4.³⁵² *taku se pokry. [7] Ta mož pag ne ima pokriti to glavo, potehmal ie on en pil inu čast Božya. Ta žena pag ie tiga moža čast. [8] Zakai ta mož nei od žene, temuč ta žena od moža. [9] Inu ta mož nei sturien zavolo te žene, temuč ta žena zavolo tiga moža. [10] Za tiga volo ima ta žena na glavi imeiti eno oblast zavolo tih angelov. [11] Sice [ni] ne mož pres žene, ne žena pres moža v tim Gospudi. [12] Zakai koker ie ta žena od moža, taku tudi mož od žene, vse riči pag od Boga. [13] Sodite vi sami vmei sebo, ie li poštenu, de ena žena rezkrivena moli Boga? [14] Ne vuči li vas tudi ta natura, de ie enimu možu sramota, aku on dolge lassi redi? [15] Ampag aku ena žena dolge lasse redy, ie ni ena čast? Zakai ty lassi so ni dani za enu pokrivalu. [16] Ie li pag gdu vmei vami, kir se rad kreiga (ta ima veiditi), de mi take navade ne imamo, ne te cerqve Božye.*
- 353| 1 Mz 2,22–23. Gen. 2.³⁵³ *B. [17] Le-tu pravioč, iest ne hvalim, de vi nekar na bulše, temuč na huiše vkupe pridete. [18] Zakai nerpervič, kadar vi v ti cerqvi vkupe pridete, slišim iest, so rezdileva³⁵⁶ vmei*
- 354| Mal 2,14. Mal. 2.³⁵⁴
- 355| 1 Tim 6,8. 1. Tim. 6.³⁵⁵
- 356| Rezdilena.

IEM. TA XI. CAP.

vmei vami inu iest en deil veruiem. ^[19] Zakai <sup>Matth. 1. 357
1. Ioh. 2.</sup> te kecaryje moreio tudi vmei vami biti, de ty, kir so brumni, vmei vami bodo rezodi-veni. ^[20] Kadar tedaj vi vkupe na enu meistu pridete, taku se tukai ta večeria tiga Gospudi ne iei, ^[21] zakai kadar bi se imeila ta večeria obhaiati, vžame en vsakateri tu sui naprei inu ta eden ie lačen, ta drugi pag ie pyen. ^[22] Ne imate li vi hiš k eydi ³⁵⁸ inu h pytiu? Oli ferahtate li vi to gmaino Božyo? Inu zasramuiete te, kir ne imaiio? Kai hočo vom reči? Bom li vas hvalil? V le-tim vas ne hvalim.

^[23] Zakai iest sem od tiga Gospudi pryel C. tu, kar sem vom dal. De ta Gospud Jezus v ti noči, v kateri ie on fratan bil, ie vžet ta kruh ^[24] inu potle, kadar je bil zahvalil, ga ie rezlomil inu ie rekal: »Vžamite, ieite, le-tu ie muie tellu, kateru bo za vas rezlomnenu. Sturite vi le-tu k muimu spominu.« ^[25] Glih taku tudi ta kelih po tei večery inu ie rekal: »Le-ta kelih ie ta novi testament v ty mui kry. Le-tu sturite, koker čestu pyete, k moimu spominu.« ^[26] Zakai koker čestu vi bote ieili le-ta kruh inu pyli od le-tiga keliha, bote oznanovali ^{1. Pet. 2. 360} to

357 | Mt 18,15.
1 Jn 2,19.

358 | K ieidi.

Matth. 26.
Luc. 22.
Marc. 14.
Esa. 53.

359 | Mt 26,26–29.
Lk 22,14–20.
Mr 14,22–25.
Iz 53,12.

360 | 1 Pt 2,5.

TA I. LYST H TIM CORINTER-

361|Apd 1,11.

Act. 1.³⁶¹

to smert tiga Gospudi, dotle on pride.

D. ^[27]*Obtu, kateri bo ieidel le-ta kruh oli pyl od le-tiga pytia tiga Gospudi nevrednu, ta bo*

362|2 Kor 13,5.

2. Cor. 13.³⁶²

dolžan na tim telessu inu na tei kry tiga Gospudi. ^[28]*Izkussi pag ta človik sam sebe, inu taku iei od le-tiga kruha inu py od le-tiga pytia.* ^[29]*Zakai kateri iei oli pye nevrednu, ta iei inu pye sam sebi to sodbo, kir ne loči tiga telessa tiga Gospudi.* ^[30]*Za tiga volo ie vmei vami dosti šibkih inu bolnih inu nih*

363|Sir 18,12.

Eccles. 18.³⁶³

dosti spy. ^[31]*De bi pag mi sami sebe sodili, taku bi ne bili soieni.* ^[32]*Kadar mi pag bomo soieni, taku bomo od tiga Gospudi kaštigani, de s teim svitom ne bomo ferdamnani.* ^[33]*Obtu, mui bratie, kadar vi h ti ieidi vkupe pridete, taku eden na drugiga čakaite.* ^[34]*Ie li pag gdu lačen, ta iei doma, de vi vkupe ne pridete h timu ferdamnanu. Te druge riči, kadar pridem, boče gori po redu narediti.*

364|1 Jn 2,2.

1. Ioh. 2.³⁶⁴

TA XII. CAP.

A. S. Duha daruvi so mnogeteri, ampag le ta dar te prave vere v Jezusa, kir se skuzi to lubezan izkaže, izveliča.

A. ^[1]*S Ice od tih duhovskih darov, bratie, iest vom nečo zaderžati.* ^[2]*Vi veiste, de ste aydi*

IEM. TA XII. CAP.

aydi bili inu ste za teimi mutastimi maliki
 hodili, koker ste voieni bili. ^[3] Za tiga volo
 vom daiem na znane, de oben, kir skuzi Bo-
 žyga Duha govori, ne kelni Jezusa. Inu ni-
 sče ne more reči, Jezus ie en Gospud, samuč
 skuzi Svetiga Duha. ^[4] Ty daruvi so mnoge-
 teri, ampag ie le en sam Duh. ^[5] Inu te službe
 so mnogetere, oli ie le en sam Gospud. ^[6] Inu
 ta močna dela so mnogetera, ampag ie le en
 sam Bug, kir v vseh vse riči opravi. ^[7] Enimu
 vsaketerimu pag bo danu tu rezodivene tiga
 Duha h timu, kar ie pridnu. ^[8] Zakai enimu
 bo danu skuzi tiga Duha govoriti od te mo-
 drusti, enimu drugimu bo danu govoriti od
 kunšti po tim istim Duhum, ^[9] enimu drugi-
 mu ta vera v tim istim Duhu, enimu dru-
 gimu ta dar h timu ozdravljanu v tim istim
 Duhu, ^[10] enimu drugimu čudessa delati,
 enimu drugimu tu prerokovane, enimu dru-
 gimu te duhe ločiti narazen. Enimu drugi-
 mu mnogeteri ieziki, enimu drugimu izla-
 gati te iezike. ^[11] Ampag le-te riči vse della ta
 isti sami edini Duh, kir da vsakimu ta nega
 deil, koker o[n] hoče. ^[12] Zakai koker tu tellu
 ie eno inu ima mnogetere vude, inu vsi vudi
 tiga eniga telessa, nai si ie nih dosti,
 so enu

Matth. 9.³⁶⁵

365| Mt 9,3.

Rom. 12.³⁶⁶

366| Rim 10,9.

Joh. 5.³⁶⁷

367| Jn 5,36.

1. Cor. 1.³⁶⁸

368| 1 Kor 1,26–27.

1. Joh. 4.³⁶⁹

369| 1 Jn 4,1.

Rom. 12.
Ephes. 4.³⁷⁰

370| Rim 12,4–8.
Ef 4,4–6.

371 | Iz 55,3.
Jn 7,39.

Esa. 55,³⁷¹
Ioh. 7.

TAI. LYST H TIM CORINTER-

so enu tellu, glih taku tudi Cristus. ^[13] Zakai mi smo v tim enim Duhei vsi k animu telessu kersčeni, smo li mi Iudi oli Gerki, hlapci oli frayeni, inu mi smo vsi z anem Duhum napoieni. ^[14] Zakai tudi tu tellu nei le en sam vud, temuč mnogeteri. ^[15] Aku bi ta noga rekla, iest nesem roka, obtu nesem en vud od telessa, aku zatu nei od telessa? ^[16] Inu aku bi tu uhu reklu, iest nesem tu oku, obtu nesem od telessa, aku bi zatu ne bilu od telessa? ^[17] Kadar bi tu oku tu cillu tellu bilu, kei bi bilu tu slišane? Aku bi tu slišane tu cillu tellu bilu, kei bi bilu tu dihan? ^[18] Bug pag ie postavil te vude v tu tellu, en vsakteri suseb, koker ie on hotel. ^[19] Kadar bi pag vsi en vud bili, kei bi tu tellu bilu? ^[20] Zdai pag ie dosti vudov, ampag tu tellu ie enu samu. ^[21] Inu tu oku ne more reči h ti roki, iest tebe ne potrubuiem; ne ta glava h tim nogom, iest vas ne potrubuiem. ^[22] Temuč veliku več ty vudi tiga telessa, kir se vidio nersibkeiši, so nerpotreibniši, ^[23] inu katere (vude) tiga telessa mi šacamo, de so nerma-ne pošteni, tim istim obilnešo čast damo okuli, inu kateri (vudi) so na nas nepošte ni

IEM. TA XII. CAP.

ni, ty isti se nerbule poštuio, ^[24]zakai ty pošteni ne potrubuio. Inu Bug ie dobru tellu taku vkupe znešal, kir ie dal vegšo čast timu, kir potrubuie, ^[25]de v tim telessu nei kreiga, temuč de ty vudi eden za drugiga skerb imao. ^[26]Inu aku en vud terpi, taku vsi vudi terpe ž nim. Inu aku ie en vud poštovan, taku se vessele ž nim vsi vudi. ^[27]Vi ste pag tu tellu Cristusevu inu en deil vudi. ^[28]Inu Bug ie te ene postavil v ty cerqvi. Nerpoprei te jogre, potle te preroke, h tretimy te vučenike, potle te, kir čudessa delaio, potle daruve ozdravlati, pomočnike, regente, mnogetere iezike. ^[29]So li oni vsi jogri? So li oni vsi preroki? So li oni vsi vučeniki? So li oni vsi, kir čudessa delaio? ^[30]Aku oni vsi imao daruve ozdravlati? Aku oni vsi z mnogeterimi ieziki govore? Aku umeio vsi izlagati? ^[31]Trahtaite po tih bulših daruvih inu iest vom hočo še en bulši pot pokazati.

Matth. 10.
Luc. 9.
Ephes. 4.
Act. 13.

372 | Mt 10,2.
Lk 9,1.
Ef 4,11.
Apd 13,1.

TA XIII. CAP.

A. Prava vera se v seh ričeh z lubezno izkaže koker tu sonce s topluto inu svitlobo. V nebesih bomo Boga prou znali.

G TA³⁷³

373 | Neobičajna raba tipografije, ki nakazuje nadnaslov.

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

- A. **A** Ku bi iest s človeiskimi inu z angel-
skimi ieziki govuril inu bi te lubežni
ne imel, taku sem en bučeč kuffer inu zgo-
neči zgonec. ^[2]Inu de bi iest umel prerokova-
ti inu bi veidel vse skrivnusti inu bi znal
vse kunšti inu bi imal vsako vero, taku de
bi gore prestavlel; inu bi lubežni ne imel,
taku sem ništer. ^[3]Inu aku bi tim božim vse
muie blagu rezdelil inu bi pustil muie tellu
žgati tar bi te lubežni ne imel, taku bi tu
meni ništer ne pridilu. ^[4]Ta lubežan ie ter-
pežliva inu dobrutliva. Ta lubežan ne ima
nyda, ta lubežan nei prešerna, ona se ne na-
puši, ^[5]ne dei nepoštenu, ne isče suiga prida,
ona se ne rezdraži, ona ne misli hudu. ^[6]Ona
se ne vesseli, kadar se krivica godi, ampak
se vesseli, kadar se risnica godi. ^[7]Ona vse
zenesse, vse veruie, vse vupa, vse terpi. ^[8]Ta
lubežan nigdar ne neha, aku glih tu prero-
kovane neha inu ti ieziki nehaio inu te
kunšti nehaio. ^[9]Zakai tu naše spoznane ie le
en deil inu tu naše prerokovane ie le en deil,
^[10]kadar pag pride tu, kar ie popolnoma, ta-
ku tu, kar ie en deil, bode gori nehalu. ^[11]
Kadar sem bil enu deite, taku sem govu-
ril

374| Mt 7,22.

Matth. 7. ³⁷⁴

375| Lk 17,6.

Luc. 17. ³⁷⁵

376| Flp 2,6.

Phil. 2. ³⁷⁶

IEM. TA XIII. CAP.

ril koker enu deite, iest sem moder bil koker enu deite, iest sem mislil koker enu deite. Kadar sem pag en mož postal, taku sem zapustil te otročie riči. ^[12] Zakai mi zdai vidimo skuzi en špeigal v eni temni bessedi, tedai pag (bomo vidili) od obličia do obličia. Iest zdai en deil spoznam, tedai pag bom spoznal, koker sem iest spoznan. ^[13] Nu zdai pag ostano vera, vupane inu ta lubexan, le te try. Ampag ta lubeza[n] ie vmei nimi nervegši.

TA XIII. CAP.

A. V cerqvi se ima zastopnim iezikom vučiti, peiti, moliti. Tiga papeži, šcoffi, fary, ³⁷⁷ menihi ne deio, obtu nih službe ne dopado Bogu. B. Pridigary imaio dosti iezikov znati oli v cerqvi le z gmain zastopnim govoriti.

377 | Izvirnik poškodovan; druga črka besede nečitljiva.

H *Odite s flissom za to lubexno, želite A. po duhovskih ričeh, nerveč de prerokuiete. ^[2] Zakai kir z iezikom govori, ta tim ludem ne govori, temuč Bogu. Zakai nisče ga ne poluša ³⁷⁸ inu on govori v tim Duhu te skrivnusti. ^[3] Ampag kateri prerokuie, ta govori tim ludem h pobulšanu.*

378 | Poslušā.

G 2 h pomi-

TAI. LYST H TIM CORINTER-

h pominanu inu h troštu. ^[4]Kateri pag z iezikom govori, ta sam sabe pobolšue. Ampag kateri prerokuie, ta to gmaino pobulšue. ^[5]Iest bi hotel, de bi vi vsi znali z ieziki govoriti, oli raiši, de bi prerokovali. Zakai ta, kir prerokuie, ie vegši koker ta, kir z ieziki govori. Samuč de on tudi izlaga, de ta cerqov bo pobulšana. ^[6]Inu lubi bratie, kadar bi iest zdai q vom prišal inu bi z ieziki govuril, kai bi iest vom nucal, aku bi vom ne guvoril oli skuzi tu rezodivene oli skuzi to kunšt oli skuzi to prerokovane oli skuzi ta navuk. ^[7]Inu še tudi te riči, kir neso žive, kir le-to štimo daio, bodi ena pisčal oli ene gosli. Aku ne dade od sebe ene rezložene štyme, koku se more spoznati, kaku se pisče oli gode? ^[8]Inu aku ena trobenta obeniga gvišniga glassu ne da, gdu bi se h timu boyu perpravlal? ^[9]Glih taku tudi vi, aku ne daste skuzi ta iezik ene rezumne bessede, koku se hoče zastopiti, kai se govori? Vi bi gvišnu v ta lufft govurili. ^[10]Na tim sveitu (vom eno pergliho dam) so mnogetere štyme inu od nih obena nei brez suiga lastniga glassa. ^[11]Obtu aku iest te štyme moči ne zastopim, taku

IEM. TA XIII. CAP.

taku bom timu, kir govori, nezastopen. Inu ta, kir govori, bo per meni tudi nezastopen. ^[12] Taku tudi vi potehmal želite po tih duhovskih daruvih, iščite, de bote obilni h pobulšanju, to gmaino. ^[13] Za tiga volo, kateri z iezikom govori, ta moli, de bo mogel tudi izložiti. ^[14] Zakai aku iest molim z neznanim iezikom, taku mui duh moli, ampag moia missel nikomer sadu ne pernesse. ^[15] Kai tedai? Iest hočo moliti s teim duhum, iest hočo pag tudi moliti s to misselio. Iest hočo peiti s teim duhum, iest hočo pag tudi peiti s to misselio. ^[16] Sice aku žegnuies s teim duhum, ta, kir ie na meisti tiga nevučeniga, kaku on bo mogel reči h timu zahvalenu, amen? Potehmal on ne vei, kai ti praviš? ^[17] Zakai ti ia dobru zahvaluies, oli ta drugi ne bo pobulšan. ^[18] Iest zahvalim muiga Boga, de iest več koker vi vsi z ieziki govorim. ^[19] Ampag iest hočo raiši v ti cerqvi pet bessed z muio misselio govoriti, de druge podvučim, koker s teim iezikom desset tissuč bessed. ^[20] Bratie, ne bodite otroci na tei zastopnosti, temuč na tei hudobi bodite otroci, ampag na tei zastopnosti bodite popolnoma. ^[21] V ti postavi ie pissanu,

G 3 iest

Ephes. 4.
Esa. 28.

379|Ef 4,14.
Iz 28,11–21.

380|Apd 2,13.

Act. 2.³⁸⁰

381|Inu.

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

iest hočo k le-timu folku z mnogeterimi ieziki inu z mnogeterimi vusti govoriti, inu oni tudi taku ne bodo mene poslušali, pravi ta Gospud. ^[22]Taku ty ieziki so k animu caihnu nekar tim vernim temuč tim nevernim. Tu prerokovane pag nekar tim nevernim temuč tim vernim. ^[23]Kadar bi tedai ta cela gmaina vkupe prišla inu bi vsi ieziki govurili inu bi noter prišli ty nevučeni inu neverni, ne rekli bi oni, vi ste obnoreni? ^[24]Kadar pag vi vsi prerokuiete inu eden neveren oli nevučen gre noter, taku on bo od vseh svarien inu od vseh obsoien inn ³⁸¹ ^[25]taku te skrivne riči nega serca bodo reẋodivene. Inu taku doli pade na obličie, bo molil Boga inu očitu pravil, de Bug ie risničnu per vas.

B. ^[26]Kai se ima tedai diati, lubi bratie? Koker čestukrat vi vkupe pridete, taku en vsakateri iz vas ima psalme, ima navuk, ima iezike, ima reẋodivene, ima izłago, tu vse, de se stori h pobulšanu. ^[27]Aku gdu z ieziki govori, tu se sturi skuẋi dva oli nerveč skuẋi try, eden ẋa drugim inu eden izlagai. ^[28]Aku pag on nei en izlagavec, taku de on molči v ti

cerqvi

IEM. TA XIII. CAP.

cerqvi inu nai govori sam sebi inu Bogu.

^[29]*Ty preroki pag de govore dva oli try, ty drugi nai sodio.* ^[30]*Inu enimu drugimu, kir* ^{1. Ioh. 4.³⁸²}

sidi, ie rezodivenu, taku nai ta pervi molči.

^[31]*Vi si morete vsi ede[n] za drugim prero-*
kovati, de se vsi vuče inu de vsi bodo potro-
štani. ^[32]*Inu ty duhuvi tih prerokov so tim*
prerokom podverženi. ^[33]*Zakai Bug nei en*

Bug te zmešnave, temuč tiga myru. Koker v
seh gmainah tih svetnikov, ^[34]*vaše žene de* ^{Rom. 15.}
molče v tih gmainah, zakai nim nei dopu- ^{Luc. 2.}
sčenu, de bi pridigale, temuč de bodo pod- ^{1. Cor. 11.}
veržene, koker tudi ta postava pravi. ^[35]*Ho-* ^{1. Tim. 2.³⁸³}
te li se pag kai vučiti, nai doma suie može ^{Gen. 3.}

vprašajo. Zakai tim ženom ie gardu v ti
gmaini pridigati. ^[36]*Ie li od vas ta besseda*
Božya prišla? Oli ie li q vom samim prišla?

^[37]*Aku se gdu zdi, de ie on en prerok oli du-*
hovski, ta spožnai, kai vom iest pisšem, za-
kai tu so zapuvidi tiga Gospudi. ^[38]*Ie li gdu,*
kir neče veiditi, ta ne veidi. ^[39]*Obtu, lubi*
bratie, flissajte se, de prerokuiete inu z iexi-
ki govoriti ne branite. ^[40]*De vse riči lipu,* ^{Col. 2.³⁸⁴}
poštenu inu po redu se sture.

382 | 1 Jn 4,1.

383 | Rim 15 (napačno).
Lk 2,35–38.
1 Kor 11,5.
1 Tim 2,13.
1 Mz 3,16.

384 | Kol 2,1–2.

G 4 TA

TAI. LYSTH TIM CORINTER- TA XV. CAP.

A. Sveto pismo z jogri, z dostimi vernimi, z aydovskimi ceremoniami, kir so te grobe kropili, inu z drugimi riči spričuie tu gori vstanene tih mertvih. Zakai v tim stoy vseh nadlugah, na smerti lezoč, ner ta vegši trošt. B. Božya muč, kir ie vse riči iz ništer sturil inu te stvare, kir pozymi spo, korene, zelene, rože, kir so mertve, spomlad pag žive inu zelene rataio, pričuio tu gori vstanene.

A. **I** *Est hočo, lubi bratie, de se žumnite na ta evangeli, kateri sem vom iest oznanoval, kateriga ste vi gori vzeli, v katerim vi tudi stoyte, ^[2]skuzi kateriga vi bote tudi izveličani. V kakovi massi sem ga vom oznanoval, ste li ga ohranili, samuč ste li zabston verovali. ^[3]Zakai iest sem vom nerpoprei tu dal, katero sem bil pryel, de Cristus ie vmerl za naših grehov volo, po tih pismih. ^[4]Inu de ie bil pokopan inu de ie gori vstal na trety dan po tih pismih. ^[5]Inu de ga ie Ceffas vidil inu potle ty dvanaist. ^[6]Potle so ga vidili več koker pet stu bratov kmalu, katerih ie še dosti živih, ty eni pag so žaspali. ^[7]Potle se ie pustil viditi timu Iacopu, potle vsem jogrom. ^[8]H puslednimu za vsemi se ie tudi*

385] Gal 1,11.
Iz 53,5–6.
Dan 9,9.
Jn 2,21–22.
Mt 28,8.
Mr 16,8.

Gal. 1.
Esa. 53.
Dan. 9.
Ioh. 2.
Matth. 28.
Marc. 16.³⁸⁵

IEM. TA XV. CAP.

tudi meni, koker enimu negodnimu porodu
perkazal. ^[9] Zakai iest sem nertamansī vmei
teimi jogri, kir nesem vreden, de bi se en io-
ger imenoval, zatu kir sem to cerqou Božyo
preganel. ^[10] Ampag iz Božye gnade sem tu,
kar sem, inu ta nega gnada nei bila v meni
prazna, temuč iest sem obilneši delal koker
oni vsi. Nekar pag iest, temuč ta gnada Bo-
žya, kir ie per meni. ^[11] Nu bodi tedai iest oli
oni, taku mi pridiguiemo inu taku ste vi
verovali. ^[12] Kadar pag Cristus bo pridigan,
de ie od tih mertvih gori vstal, koku tedai ty
eni vmei vami pravio, de tu gori vstanene
tih mertvih ništer nei? ^[13] Aku pag tu gori
vstanene tih mertvih ništer nei, taku Cri-
stus tudi nei gori vstal. ^[14] Inu aku Cristus
nei gori vstal, taku ta naša pridiga ie zab-
ston inu ta naša vera ie zabston. ^[15] Mi bi
tudi krive priče Božye bili naideni, kir smo
pričovali zuper Boga, de ie Cristusa gori
obudil, kateriga nei obudil, aku ty mertvi
gori ne vstano. ^[16] Obtū aku ty mertvi gori ne
vstano, taku Cristus tudi nei gori vstal. ^[17]
Aku Cristus nei gori vstal, taku ta vera ie
prazna, vi ste še v tih vaših greihih. ^[18] Ob-
G 5 tu tudi

Ephes. 3.³⁸⁶

386|Ef 3,8.

Act. 8.9.³⁸⁷

387|Apd 8,3; 9,1–2.

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

388| Kol 1,15.

Col. 1.³⁸⁸

tu tudi ty, kir so v Cristusu vmerli, so zgu-
bleni. ^[19] *Aku mi tu vupane le v le-tim ži-
votu na Cristusa imamo, taku smo mi vmei
vseimi ludmi ner ty revniši.* ^[20] *Cristus pag
ie gvišnu gori vstal od tih mertvih inu ie
tih prvičnih eden vmei temi, kir so zaspali.*
^[21] *Zakai potehmal ta smert ie skuzi eniga
človeika, taku tudi skuzi eniga človeika ie
tu gori vstanene tih mertvih.* ^[22] *Zakai koker
skuzi Adama vsi vmeriemo, glih taku bo-
mo skuzi Cristusa vsi živi sturieni.* ^[23] *En
vsakateri pag v tim nega lastnim redu. Ta
prvični Cristus, pottle ty, kir so Cristusevi
v tim nega prihodu.* ^[24] *Pottle ta konec, kadar
on bo čez dan tu kralovstvu Bogu inu Oče-
tu, kadar on bo gori vzdignil vse vyudstvu
inu vse gospodstvu inu oblast.* ^[25] *Zakai on
mora kralovati, dotle vse suie sovražnike
postavi pod suie noge.* ^[26] *Ta pusledni sovra-
žnik, kir bo rezdian, ie ta smert.* ^[27] *Zakai
(Bug Oča) ie vse riči podvergal pod nega
noge. Ampag kadar on pravi, de vse riči so
nemu podveržene, ie očitú, de ta, kir ie ne-
mu vse riči podvergal, se ima vunkai vzeti.*
^[28] *Kadar pag nemu vse riči bodo podverže-
ne, taku tedai tudi ta*

389| Ps 110,1.
Heb 1,13.

Psal. 109.
Heb. 2.³⁸⁹

Syn

IEM. TA XV. CAP.

*Syn sam se bo podal timu, kir ie nemu pod-
vergal vse riči, de Bug bode vse v seh ričeh.*

^[29]*Sice, kai delaio ty, kir so kersčiuo za te
mertve, aku cillu ty mertvi gori ne vstano?*

Zakai se oni tudi za te mertve kersčiuo? ^[30]

Inu zakai mi stoymo vsako uro v nežihrosti?

^[31]*Iest vsaga dan meriem za naše hvale volo,
katero imam v Cristusu Jezusu, v Gospudi*

našimu. ^[32]*Sem li se iest po človeiski šegi bo-
yuval s teimi bestyami v tim Efezu? Kai tu*

meni pomaga, aku ty mertvi gori ne vstano?

Ieimo inu pymo, zakai iutri vmeriemo. ^[33]

*Ne pustite se obnoriti. Ty hudi zguvori iz-
kazee te dobre poštene šege.* ^[34]*Obudite se en-*

*krat prou inu ne greišite, zakai ty eni od
Buga ništer ne veido. Tu vom k ani sromo-*

ti govorim.

^[35]*Nu bi pag mogel kei ede[n] reči, koku bodo B.*

*ty mertvi gori vstaieli? Inu s kakovim telle-
so[m] prido naproti?* ^[36]*Ti norec, tu, kar ti*

seieš, ne bo živu, samuč onu vmerie poprei. ^[37]

*Inu tu, kar ti seieš, ti ia ne seieš tiga telessa, kir
zraste, temuč nagu sernu, bodi od pšenice oli*

od drugih seimenov. ^[38]*Ampag Bug da nemu*

enu

1. Cor. 16.
Esa. 22.
Sap. 2.³⁹⁰

390 | 1 Kor 16,8.
Iz 22,13.
Mdr 2,7–9.

Ioh. 12.³⁹¹

391 | Jn 12,24.

TAI. LYSTH TIM CORINTER-

enu tellu, koker on hoče, inu enimu vsakimu od seimenov nega lastnu tellu. ^[39]Nekar sledne messu ie enu messu, temuč enu drugu messu ie tih ludi, enu drugu tih goved, enu drugu tih ryb, enu drugu tih ptyc. ^[40]Inu so telessa nebeska inu so telessa pozemska. Ampag eno drugo čast imαιο ta nebeska, eno drugo ta pozemliska. ^[41]Eno drugo svitlobo ima tu sonce, eno drugo svitlobo ima ta luna, eno drugo svitlobo imαιο te zveizde. Zakai ena zveizda premaga to drugo zveizdo s tu svitlobo. ^[42]Glih taku bo to gori vstanene tih mertvih. Tu tellu bo vseianu v ti strohnobi inu gori vstanene v nestrohnobi. ^[43]Onu bo vseianu v ti nečasti inu gori vstanene v ti časti. Onu bo vseianu v ti šibkoti inu gori vstanene v ti moči. ^[44]Onu se vseie enu natursku tellu inu gori vstanene enu duhovsku tellu. Ie li enu natursku tellu, taku ie tudi enu duhovsku tellu, ^[45]koker ie tudi pissanu. Ta prvi človik Adam ie sturien v ta naturski život inu ta pusledni Adam v ta duhovski život. ^[46]Ampag tu duhovsku tellu nei tu prvu temuč tu antursku, potle tu duhovsku. ^[47]Ta prvi človik ie iz zemle po zemelski, ta

392|Mt 13,11.

Matth.
13.³⁹²

393|1 Mz 2,7.

Gen. 2.³⁹³

IEM. TA XV. CAP.

ta drugi človik ie ta Gospud iz nebes. [48] Kakersrni ie ta zemelski, taki so ty, kir so pozemelski. Inu kakersrni ie ta nebeski, taki so tudi ty, kir so nebeski. [49] Inu koker smo nosili ta pild tiga zemelskiga, taku bomo tudi nossili ta pild tiga nebeskiga. [50] Le-tu pag iest pravim, lubi bratie, de tu messu inu ta kry tiga Božyga kraleystva ne mogo erbat. Ne, ta trohnoba ne bo erbala to nestrohnobo.

Ioh. 1. ³⁹⁴

394 | Jn 3,5–6.

[51] Pole, iest vom pravim eno skrivno reič, mi ne bomo vsi spali, ampag mi bomo vsi premineni [52] v enim hipu, v enim očnim trenenu per pusledni trobenti. Zakai ona bo tobentalu inu ty mertvi gori vstano nestrohneni inu mi bomo premineni. [53] Zakai le-tu, kir strohni, mora obleiči tu, kir ne strohni, inu le-tu, kir vmerie, mora obleiči tu, kir ne vmerie. [54] Kadar pag le-tu strohneče obleiče tu nestrohnenu inu le-tu mertvašku obleiče tu, kir ne vmerie, tedai bo dopolnena beseda, kir ie pissana. Ta smert ie požerta v tim premaganu. [55] O, smert, kei ie tuie zželu? O, pekal, ³⁹⁸ kei ie tuie premagane? [56] Tu zželu te smerti pag ie ta greih inu ta muč tiga greiha ie ta postava. [57] Ampag Bug bodi zahvalen, kir

1. ³⁹⁵ Thes. 4.

395 | 1 Tes 4,15–17.
Del Trubarjeve robne opombe je poškodovan do nečitljivosti.

Phil. 3. ³⁹⁶

396 | Flp 3,14.

Esa. 25.
Osc. 13. ³⁹⁷
Heb. 2.

397 | Iz 258.
Oz 13,14.
Heb 2,14.

398 | T. povzema L1545:
»Helle«; V: »ubi«; SSP
»smrt«.

TA I. LYSTH TIM CORINTER-

kir ie nom tu premagane dal skuzi Jezusa Cristusa, Gospudi našiga. ^[58] Za tiga volo, mui lubeznivi bratie, hodite stoeči, ne preme knite se inu iemlite vselei gori v tim delu tiga Gospudi, potehmal vi veiste, de tu vaše deilu nei zabston v tim Gospudi.

TA XVI. CAP.

A. Verni imaio tim bozim podiliti, nih vučenike lubiti. B. Verni imaio biti serčni, stonoviti, pruti vsem dobruto izkazati.

399| Rim 15,7.
2 Kor 8,20–21; 9,12.

Rom. 15.
2. Cor. 8,9.

A. **S**Ice, od tiga zbirane tim svetnikom, ko-
ker sem v tih galatinskih cerqvah gori
naredil, taku tudi vi sturite. ^[2] Na en praz-
nik en vsakateri vmei vami položi poleg sebe
inu zberi, kar premore, de se tu zbirane
stuprou tedai ne dei, kadar iest pridem. ^[3]
Kadar pag pridem, hočo poslati te, katere vi
bote za dobre šacali skuzi te lysti, de donesso
to vašo almožno v Ieruzalem. ^[4] Bo li pag
vrednu, de iest tudi kiakai vlečem, taku nai
z meno vleko. ^[5] Iest pag q vom pridem, kadar
skuzi Macedonio povlečem. Zakai iest skuzi
Mace-

400| Apd 19,21.
2 Kor 1,16.

Act. 19.
2. Cor. 1.

IEM. TA XVI. CAP.

Macedonio puidem ^[6]inu bom lohki per vas
ostal oli tudi žimoval, de me bote ispre-
imlali, kamer kuli puidem. ^[7]Iest vas nečo
ždai le v tim skazi hotenu viditi, temuč iest
vupam en čas per vas ostati, aku ta Gospud ^{Act. 20.⁴⁰¹}
bo dopustil. ^[8]Iest bom pag prebival v tim
Efezu do vinkuštih, ^[9]žakai meni so se ene
velike inu močne dauri odperle inu ie dosti <sup>I. Cor. 15.⁴⁰²
Act. 19.</sup>
župernikov tukaie. ^[10]Aku Timoteus pride,
taku gledaite, de bo pres straha per vas, ža-
kai on della tudi tu dellu tiga Gospudi ko-
ker iest. ^[11]Obtu nisče iz nega špota ne delai,
temuč izpremite ga ž myrom, de k meni pri-
de, žakai iest s teimi brati čakam na nega.
^[12]Sice od tiga Apolla brata (imate veiditi),
de sem ga sylnu opomin[a] ^{l⁴⁰³} de bi q vom ž
brati šal, inu nega vola cilu nei bila ždai
puiti. On pag pride, kadar bo nemu ležoč.
^[13]Čuite, stuite v ti veri, deite moško, bodite B.
močni. ^[14]Vse vaše riči sturite v te lubezni. ^[15]Iest
vas tudi, bratie, prossim, vi znate to družino
tiga Stefana, de so ty pervencíči v ti Abay, inu ^{I. Cor. 1.⁴⁰⁴}
so se sami sebe podali tei službi ti[m] svetni-
ko[m], ^[16]se vi tudi taki[m] podaste inu eni-
mu vsakimu, kir pomaga inu della.

Iest

401|Apd 20,2.

402|1 Kor 15,12.
Apd 19,21.

403|V izvirniku prazno
mesto.

404|1 Kor 1,16.

TAI. LYST H TIM CORINTER-

^[17]Iest se vesselim tiga prihoda tiga Stefana inu Fortunata inu Ahayca, zakai kar ie meni od vas mankalu, tu so oni napolnili. ^[18]Oni so spet oživili mui inu vaš duh. Obtuspoznaite, kir so taki. ^[19]Te cerqve v ty Ahayvom službo spoveido. Vom ta Aquilas inu Priscila službo spoveidata v tim Gospudi, sred to cerqvio, kir ie v nyu hiši. ^[20]Vom vsi bratie spoveido službo. Prossite eden drugimu zdravie s teim svetim poslušanjem. ^[21]Iest, Paulus, vom službo spoveim z muio roko. ^[22]Aku du ne lubi Gospudi Iezusa, ta bodi Anatema Maranata. ⁴⁰⁵^[23]Ta gnada tiga Gospudi Jezusa Cristusa bodi z vami, ^[24]muia lubezen bodi z vami zo vsemi v tim Jezusu Cristusu. Amen. ⁴⁰⁶

Ta Lyst h tim Corinteriem ie bil poslan iz Ahaie skuzi Stefana inu Fortunata inu Ahayca inu Timoteia. ⁴⁰⁷

KONEC TIGA PERVIGA
lystu h tim Corinteriem.

S. PAV.

405] L1545 in *Biblia*, tu ie vse Svetu pismu Stariga inu Noviga testamenta, slovenski tolmačena skuzi Iuria Dalmatina, 1584 (nadalje D): Maharam Mota; V: Maran Atha. T. po Vulgati.

406] L1545, D in V enako; SSP nima Amen.

407] SSP in V nimata dodatka; L1545, D: ima, vendar: »Ta pèrvi Lyft na Corintarje, poľlan is Philippis ...«

IEM. TA I. CAP.

S. PAVLA

DRUGA EPI-

stola h tim Corinter-
iem.

TA I. CAP.

A. Verni imaio na sveitu dosti nadlug inu
žalosti, oli Bug nee trošta inu reiši. B. Bug
z revami nas vuči, de na nega samiga se
imamo zenesti. C. Dobri pridigary inu
farmani so čast te cerqve. D. De mi Božy
bessedi veruiemo, ie en dar Božy.

PAUL, en ioger Iezusov Cristusov, A.

*skuzi to volo Božyo, inu Timoteus
brat, tei cerqvi Božy, kir ie v tim Corintu,
zo vseimi svetniki, kir so po vsei Ahay.* ^[2]

*Gnada inu myr vom od Boga, našiga Oče-
ta, inu od Gospudi Jezusa Cristusa, ^[3]kir ie
en Oča vse milosti inu en Bug vseh troštov,
^[4]kir nas trošta v seh naših nadlugh, de
tudi mi moremo troštati le-te, kir so v
kakeršni kuli nadlugi, s teim troštom,*

H s ka-

Gal. 1.
Ephes. 1.
1. Pet. 1.

408| Gal 1,3.
Ef 1,3.
1 Pt 1,3.

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

409| Kol 1,24.

Col. I. ⁴⁰⁹

s katerim smo mi potroštani od Buga. ^[5] Zakai koker mi tiga terplena Cristuseviga velik imamo, taku bomo obilnu tudi potroštani skuzi Cristusa. ^[6] Inu imamo li mi nadlugo ili trošt, taku se tu vom h dobrimu godi. Ie li nadluga, taku se tu godi vom h troštu inu k ohranenu (kateru ohranene se izkaže tedai, kadar vi volnu terpite, koker mi terpimo). ^[7] Ie li trošt, taku se tu vom tudi godi h troštu inu k ohranenu. Inu tu naše vupane stoy terdnu za vas, potehmal mi veimo, de koker ste diležni tiga terplena, taku tudi vi bote diležni tiga trošta.

410| Apd 19,22.26.

Act. 19. ⁴¹⁰

B. ^[8] Zakai, lubi bratie, mi hočmo, de imate veiditi od te naše nadluge, kir se ie nom godila v ti Azy, de smo bili čez massu inu čez našo muč obloženi, taku de smo na našim životu cagali, ^[9] bili inu sami čez se pravdo rekli, mi moramo umreiti. De tiga zevupane ne imamo sami na se staviti, temuč na Buga, kir te martve gori budi, ^[10] kateri ie nas od take smerti rešil inu vsag dan rešue, v kateriga se mi zevupamo, de on nas naprei bo tudi rešil ^[11] skuzi to pomuč tih vaših prošni za nas. De se ta dar, kir ie nom

411| Flp 1,19.

Phil. I. ⁴¹¹

IEM. TA I. CAP.

ie nom dan skuži dosti ludi, velike hvale se sture za našo volo. 2. Cor. 4.⁴¹²

412| 2 Kor 4,15.

^[12]*Zakai ta naša hvala ie le-ta, tu pričovanane te naše visty, de smo v preproščini inu v čistosti Božy inu nekar v ti messeni modrusti, temuč v ti gnadi Božy prebivali na teim sveitu inu nerveč per vas.* ^[13]*Zakai mi vom drugiga ne pišemo, temuč tu, kar bere-te oli tu, kar spoznate. Inu iest vupam, vi bote tudi do konca spoznali,* ^[14]*koker ste že uže nas en deil spoznali. Zakai mi smo ta vaša hvala, koker ste vi tudi ta naša, na ta dan tiga Gospudi Jezusa.*

Phil. 2.
1. Thess. 2.⁴¹³

413| Flp 2,16.
1 Tes 2,19–20.

^[15]*Inu s takim zevupanem sem hotel poprei q vom priti, de bio duyo dobruto pryeli* ^[16]*inu de bi skuži vas vlekal v to Macedonio inu spet iz Macedonie q vom prišal ino od vas ispremlen bil v to Iudovsko deželo.* ^[17]*Nu kadar sem le-to v misli imel, sem li kai neobstoyečiga sturil? Oli kar mislim, aku po tim messei mislim? (Nekar taku), temuč per meni ie ia ia inu ne ie ne.* ^[18]*Ampag Bug ie zveist, de ta naša besseda q vom nei bila ia inu ne.*

Matth. 5.
Iac. 5.⁴¹⁵

415| Mt 5,37.
Jak 5,12.

H 2 Zakai

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

^[19] *Zakai Syn Božy Jezus Cristus, kateri ie vmei vami skuzi nas pridigal, skuzi mene inu Silvana inu Timotea, ta nei bil Ia inu Ne, temuč v nim ie bilu ia.* ^[20] *Zakai vse oblube Božye so ia v nim inu v nim so. Amen.* ^[21] *Bogu na čast skuzi nas, Bug ie pag ta, kir nas z vami red poterduie v Cristusu,* ^[22] *inu kir ie nas žalbal inu zapečatil inu dal to arro tiga Duha v ta naša serca.*

TA II. CAP.

A. Kar se v cerqvi della, vuči, svari oli trošta, tu se dei, de grešniki pokuro sture.

A. **I** *Est pag kličem na Buga k ani priči na muio dušo, de zavolo kir vom zanašam, nesem dosehmal v ta Corint prišal.* ⁴¹⁶ *Nekar de bi mi gospudi bili čez vašo vero, temuč mi smo pomogavci tiga vašiga vesse-* *lia. Zakai vi v ti veri stoyte.* ^[1] *Ia, iest sem si le-tu naprei bil vzel, de nečo druguč q vom s to žalostio priti.* ^[2] *Zakai aku iest vas reža-* *luiem, du ie ta, kir bi mene obsessedil, samuč ta, kir ie od mene režalovan?* ^[3] *Inu tu istu*

416 Zadnji dve vrstici 2 Kor 1 je T. postavil k 2. poglavju; enako D.

417 Rim 11,20.
1 Pt 5,2,3.

Rom. 9.
1. Pet. 5.⁴¹⁷

IEM. TA II. CAP.

istu sem vom bil pissal, de kadar pridem,
ne bom režalovan od tih, od katerih bi imel
vessel biti. Iest imam tu vupane pruti vom
vsem, de muie vesselie ie vas vseh. ^[4] Zakai
iest sem v veliki revi inu v stiskavi tiga
serca inu z dostimi selzami vom pissal. Ne-
kar, de bi imeili žalostni biti, temuč de vi
spoznate to lubezan, katero iest imam ner-
več pruti vom. ^[5] Ie li gdu pag eno žalost na-
redil, ta nei mene režalil, temuč en deil, de
vas vseh težku ne obložim. ^[6] Inu enimu ta-
kimu ie z adosti ena taka štraifinga, katera ^{1. Cor. 5.⁴¹⁸}
ie od nih dosti sturiena, ^[7] taku de imate uže
naprei nemu veliku več odpustiti inu ga
troštati, de kei en tag od prevelike žalosti
ne zagalbne. ^[8] Obt u vas prossim, poterдите
pruti nemu tu lubezan. ^[9] Iest sem vom tudi
za tiga volo bil pissal, de sem hotel spozna-
ti inu izkussiti vas, ste li na vseh ričeh
pokorni. ^[10] Komu vi pag odpustite, temu
iest tudi. Zakai tudi iest, aku komu odpu-
stim, za vašo volo na Cristusevim meistu,
^[11] de ne bomo okuli obsedeni od zcludia, za-
kai mi znamo nega misli. ^[12] Sice, kadar
sem bil v to Troado prišal ta Cristuseu ^{Act. 16.⁴¹⁹}
evangelium pridigovati, inu so bile meri-
H 3 ene

418| 1 Kor 5,2.

419| Apd 14,26–27.

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

ene daruvi odperte skuži tiga Gospudi, ^[13]
iest nesem pokoie imel v muim duhu, zatu
kir nesem Tita, muiga brata, bil nešil, te-
muč sem slovu od nih vzel inu sem vlekal v
to Macedonio. ^[14] *Ampag hvala Bogu, kir*
vselei premaga skuži nas v Cristusu inu oči-
tu della skuži nas tu dišane tiga nega spo-
znane po vseh kraih. ^[15] *Zakai mi smo Bogu*
enu dobru dišane Cristusevu vmei teimi, kir
bodo ohraneni, inu vmei temi, kir bodo
zgubljeni. ^[16] *Le-tim enu dišane te smerti h ti*
smerti, vunim pag enu dišane tiga lebna h
timu lebnu. Inu k le-tim ričem, du ie zado-
sti? ^[17] *Zakai mi nesmo koker so nih dosti, kir*
s to bessedo Božyo kupčuo, temuč mi govo-
rimo v Cristusu, koker iz čistosti inu koker
iz Buga pred Bugom.

420|Kol 2,15.

Col. 1. ⁴²⁰

421|Lk 2,34.

Luc. 2. ⁴²¹

TA III. CAP.

A. Sadašni Iudi, papežniki, kir Cristusa
ž nega opraviлом ne znaio, Moizesa, prer-
okov pisma koker s. Paul v neveri ne zasto-
pio. Zakai vse pismu le na Cristusa kaže.

A. **M** *I začnemo že pag sami sebe hvaliti?*
Oli potrebuemo mi koker neKate-
ri hva-

IEM. TA III. CAP.

ri hvaležnih listov na vas? Oli hvaležnih listov od vas? ^[2]Vi ste ta naš lyst, v tih naših sercih zapissan, kateri se zna inu bere od vseh ludi, ^[3]kir ste na znane dani, de ste ta lyst Cristuseu skuzi to našo službo perpravljen inu skuzi nas pissan, nekar s to tinto, temuč s teim Duhum tiga živi-ga Boga. Nekar na te kamenate table, temuč na te messene table tiga serca. ^[4]Inu mi imamo enu taku zevupane skuzi Cristusa pruti Bogu, ^[5]nekar de bi mi bili zadosti od sami sebe kako reič zmisliti, koker od sami sebe. Temuč smo li s čemu zado-sti, tu istu ie od Buga, ^[6]kateri ie tudi nas sturil zadosti k anim služabnikom tiga noviga testamenta, nekar tiga puhštaba, temuč tiga Duha. Zakai ta puhštab umor-ry, ta Duh pag živu sturi. ^[7]Aku ta služ-ba, kir skuzi te puhštabe mory, inu ie v tih kaminih izdolbnena, ie bila v ti svitli ča-sti (v ti glory), taku de ty izraelski otroci neso mogli v tu Moizesovu obličie ravnu pogledati zavolo te glorie nega obličie, ka-tera gori neha. ^[8]Koku veliku več ta služ-ba, kir da tiga Duha, bo to glorio imeila.

H 4 Zakai

Exod. 24.
Ier. 31.
422

422| 2 Mz 24,12.
Jer 31,33.

Phil. 2.
423

423| Flp 2,13.

1. Cor. 4.
2. Cor. 6.
424

424| 1 Kor 4,1.
2 Kor 6,16.

Deut. 9.10.
Exod. 34.
425

425| 5 Mz 9,9-10; 10,1-5.
2 Mz 32,16.

Act. 10.
426

426| Apd 10,45.47.

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

427| 2 Mz 34,33.
Rim 10,19.
Iz 6,9.
Mt 13,14–15.

Exod. 34.
Rom. 10.
Esa. 6.
Matth.
13.⁴²⁷

428| Rim 11,7–8.

Rom. 11.⁴²⁸

429| Jn 4,23–24.

Ioh. 4.⁴²⁹

^[9] *Zakai aku ta služba, kir tu ferdamnane pridiguie, ie v veliki časti (glory), veliku več ta služba, kir to pravico pridiguie, ie v eni obilneiši časti.* ^[10] *Zakai tudi uni deil, kir ie v veliki časti bilu, se ne ima za veliko čast šacati pruti tei nezmasni česti (glory).* ^[11] *Zakai aku tu, kar gori neha, ie bilu v ti glory, veliku več tu, kir ostane, ie v ti glory.* ^[12] *Kadar mi tedai enu takušne vupane imamo, taku uživamo mi vegše fraidigosti* ^[13] *inu ne deimo koker Moizes, kir ie enu pokrivalu čez suie obličie postavil, de ty izraelski otroci neso mogli ravnu gledati na ta konec tiga, kir gori neha.* ^[14] *Ampag nih vumi so oslipleni. Zakai do današniga dne ostane tu istu pokrivalu na tim starim testamentom nereskrivenu, kadar ga bero, katero v Cristusu se reskrye.* ^[15] *Ampag do današniga dne, kadar se ta Moizes bere, ie tu pokrivalu položenu na nih serce.* ^[16] *Kadar se pag preoberno h timu Gospudi, bo tu pokrivalu proč vzetu.* ^[17] *Zakai ta Gospud ie ta Duh. Gdi ie pag ta Duh tiga Gospudi, undu ie slobodnost.* ^[18] *Mi pag vsi gledamo to gloryo tiga Gospudi, koker v enim špeigli, z rezodivenim*

IEM. TA IIII. CAP.

*venim obličiem inu bomo premineni v ta
isti pild od ene glorie v to drugo koker od
tiga Duha tiga Gospudi.*

TA IIII. CAP.

A. Verni ne imajo hinavsku živeiti. B.
Evangelii to glorio, tu ie, to milost prou re-
zodeva. C. Bug boge nizke pridigarie zvo-
luie skuzi nih vuk, martre zcludia premaga,
suio cerkov rezteguie.

ZA tiga volo, kadar mi le-to službo A.
imamo, de se ie nom le-ta milost per-
godila, taku ne bodimo lyni, ^[2]temuč verži-
mo tudi od nas te skrivne sromote, ne hodi-
mo z lishičio kunštio okuli inu ne falsimo to
bessedo Božyo, temuč s teim na znane daioč
to risnico, izkažimo se za dobre poleg vseh
visty tih ludi inu poleg Boga.

^[3]Inu ie li ta naš evangeli še zakriven, taku B.
v tih, kir bodo zgubljeni, ie zakriven, ^[4]v ka-
terih Bug tiga svita ie te misli tih nevernih
osleipil, de ne vidio te svitle luči tiga evange-
lia⁴³¹ od te glorie Cristuseve, kateri ie tapo-
dobni pild Božy. ^[5]Zakai mi sami sebe ne pri-

H 5 diguie-

Esa. 6.
Ioh. 12.
Col. 1.
Phil. 2.
Heb. 1.⁴³⁰

430| Iz 6,9–10.
Jn 12,40.
Kol 1,24.
Flm 2,10–11.
Heb 1,3.

431| Evangelia.

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

- diguiemo, temuč Jezusa Cristusa, de ie on ta Gospud, mi pag hlapci zavolo Jezusa. ^[6] Zakai Bug, kateri ie ukazal to luč iz te temme naprei sveititi, ta isti ie dal eno svitlobo v ta naša serca, de skuži nas vstane tu resvičene od tiga spoznane te glory Božye v tim obličy Jezusovim Cristusovim.
- C. ^[7]Inu mi imamo le-ta šac v tih glinovih possodah, de ta previssoka muč bode Božya inu nekar od nas. ^[8]Mi bomo v seh ričeh stiskani oli nekar zadergneni. Mi terpimo veliku buštvo, oli mi ne cagamo. ^[9]Mi preganene terpimo, oli ne bomo zapusčeni. Mi bomo doli verženi, oli hudiga konca ne vžamemo. ^[10]Mi vselei v tim telessu tu umoriene tiga Gospudi Jezusa Cristusa okuli nossimo, de se tudi ta leben Jezusev na napsim telessu izkaže. ^[11]Zakai mi dotle smo živi, bomo vselei v to smert izdani za Jezusevo volo, de se tudi ta leben Jezuseu na našim mertvaškim messei izkaže. ^[12]Obtu ta smert ie močna v nas, ta leben pag v vas. ^[13]Kadar mi pag tiga istiga Duha te vere imamo, po tim, koker ie pissanu. Iest sem veroval, obtu sem govuril, inu
- mi

432| 1 Mz 1,3.

Gen. 1. ⁴³²

433| 2 Pt 1,18.

2. Pet. 1. ⁴³³

434| 2 Kor 5,6.

2. Cor. 5. ⁴³⁴

435| Gal 6,12.

Gal. 6. ⁴³⁵

436| Mt 15,30–31.
Rim 8,11.

Matth. 15. ⁴³⁶
Rom. 8.

437| Ps 116,10.

Psalm 116. ⁴³⁷

IEM. TA IIII. CAP.

mi veruiemo, obtu mi tudi govorimo ^[14]inu veimo, de ta, kir ie tiga Gospudi Jezusa gori obudil, de on nas bo tudi skuzi Jezusa gori obudil inu nas bo z vami red naprei postavil. ^[15]Zakai, tu se vse godi za vašo volo, de ta preobilna gnada skuzi tu zahvalene nih dosti obilna rata h ti glory inu časti Božy. ^[16]Obtu ne bodimo trudni, temuč aku glih ta vunani naš človik strohni, taku vsai ta noterni se od dan do dne ponavlja. ^[17]Zakai ta naša nadluga, kir ie cilu kratka inu lahka, sturi eno večno inu nezmasno težko glorio inu čast ^[18]nim, kir ne gledamo na te riči, kir se vidio, temuč na te, katere se ne vidio. Zakai te riči, kir se vidio, kratig čas terpe, katere se pag ne vidio, so večne.

2. Cor. 1. ⁴³⁸

438| 2 Kor 1,11.

Psaln 29. ⁴³⁹
Rom. 8.

439| Ps 28,7–8.
Rim 8,24–25.

TA V. CAP.

A. Vernih duše zdaici od teless gredo v nebessa, tu ie nih trošt. B. Pridigary imaio v božym strahu modre, preproste risnico vučiti. B. Bug skuzi pridgarie ludi vabi, skuzi Cristus sebo spravlja.

Obtu

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

A. **O** Btu mi veimo, de aku ta naša perste-
na hiša le-te utte se rezvali, de ima-
mo en cymper od Buga, eno hišo, kir nei od ž
rokami sturiena, kir ie večna v nebessih. ^[2]
Obtu mi v ni tudi vzdihamo inu želimo, de
bi to našo hišo, kir ie iz nebes, čez obleikli. ^[3]
Oli vsai taku, aku mi obličeni inu nekar na-
gi bomo naiden. ^[4] Zakai mi, kir smo v le-ti
utti, kir smo težko obloženi, vzdihamo, za-
kai mi bi ne hoteli biti izličeni, temuč pre-
obličeni, de bi tu, kar ie mertvašku, požertu
bilu od tiga lebna. ^[5] Ta pag, kateri ie nas k
le-timu istimu perpravil, ie Bug, kateri ie
nom tudi dal to arro tiga Duha. ^[6] Obtu smo
mi vselei dobre vole inu veimo, de kadar
smo doma v tim telessu, de deleč od tiga
Gospudi hodimo. ^[7] Zakai mi v ti veri hodi-
mo inu nekar v tim pogledanu. ^[8] Mi smo
pag dobre vole inu bi hoteli raiši od tiga te-
lessa deleč biti inu poleg vpričo biti per tim
Gospudi. ^[9] Obtu se mi flissamo xo vso
močio, smo li mi doma v pričo oli vuni v
neznanu, de nemu dopademo. ^[10] Zakai mi
vsi se moramo pred teim Cristusevim riht-
nim stolom izkazati, de en vsa-
kateri

440| 2 Tim 4,8.
2 Kor 4,16.
Rim 8,23.

2. Thim. 4.
2. Cor. 4.
Rom. 8.

441| Raz 16,15.

Apoc. 16.

442| Rim 8,23.
2 Kor 1,22. Trubar-
jeva robna opomba
je poškodovana do
nečitljivosti.

Rom. 8.
2. Cor. 1.

443| Mt 15,10.
Rim 14,10.

Matth. 25.
Rom. 14.

IEM. TA V. CAP.

kateri pryne na nega telessu po tim, koker ie on delal, bodi dobru oli hudu.

^[11]*Kadar tedai mi veimo, de se ima strah* B.

imeiti na tiga Gospudi, mi z dobrimi besse-
dami te ludi pregovariemo inu smo Bogu
rezodiveni inu iest vupam, de smo mi tudi

v tih vaših vystih rezodiveni. ^[12]*Mi se gviš-*
nu druguč ne hvalimo poleg vas, temuč mi
vom damo uržah, hvaliti se od nas, de ima-
te kai župer te, kir se le na uku, nekar v tim
sercei hvalio. ^[13]*Obtu aku gremo od vuma,*

taku gremo Bogu od vuma. Smo li pag per
vumi, taku smo vom per vumi. ^[14]*Zakai ta*

Cristuseva lubexan nas taku pergane, kadar
mi šacamo le-tu, ie li eden za vse vmerl,
taku so vsi mertvi. ^[15]*Inu on ie xatu za vse*

vmerl, de ty, kir so živi, naprei več ne živo
sami sebi temuč timu, kateri ie za nee vmerl
inu gori vstal. ^[16]*Za tiga volo mi uže naprei*
ne xnamo nikoger več po tim messei. Inu
aku smo glih tudi Cristusa znali po tim
messei, taku ga mi uže zdai več ne xnamo. ^[17]*Obtu*

ie li gdu v Cristusu, taku ie on ena
nova stvar. Te stare riči so minile, pole vse
riči so nove sturiene.

riči so nove sturiene.

riči so nove sturiene.

1. Thess. 5.⁴⁴⁴

444| 1 Tes 5,10.

Apoc. 21.⁴⁴⁵

445| Raz 21.

Ampag

TA II. LRSTH TIM CORINTER-

446| Kol 2,13,16.
Rim 2,6,13.
Kol 1,20.
1 Jn 4,10.

Col. 2.
Rom. 2.
Col. 1.
1. Joh. 4.⁴⁴⁶

^[18] Ampag le-tu vse ie od Buga, kir ie nas sam sebo spravl skuzi Jezusa Cristusa inu ie dal nom to službo te sprave. ^[19] Zakai Bug ie bil v Cristusu inu ie sam sebo ta sveit spravlal inu nim nih greihe nei persodil inu ie vmei nami gori postavil to bessedo te sprave. ^[20] Obtú smo uže sli na Cristusovim meistí, zakai Bug vas opomina skuzi nas. Natu mi vas prossimo na Cristusevim meisti, spravite se z Bugom. ^[21] Zakai on ie tígá, kateri nei obeniga greha žnal, k animu greihu sturil za našo volo, de mi bomo v nim ta pravica, kir pred Bugom vela.

447| 5 Mz 15,4.
Iz 53,5–12.
Rim 8,3.
Heb 9,28.

Deut. 15.
Esa. 53.
Rom. 8.⁴⁴⁷
Heb. 9.

TA VI. CAP.

A. Tudi veliki svetniki v velike greihe pado, zatu imamo trezivi biti, moliti, de zludi sveit, messu, nas ne zepela. B. Kadar se ty ludie pokore, pridigarie obessele. C. Verni v purgarskih ričeh mogo z malikovci gmaino deržati, ampag v cerqvi vero nekar.

A. **M** I pag koker ty raven delouci vas prossimo, ne primite nepridnu to gnado Božyo. Zakai on pravi, iest sem tebe v tim perietnivim čassu uslišal inu na ta dan

448| Iz 49,8.

Esa. 40.⁴⁴⁸

IEM. TA VI. CAP.

dan tiga ohranena sem iest tebi pomagat.
Pole zdai ie ta perietnivi čas, pole zdai ie ta
dan tiga ohranena. ^[2]Ne daimo nikomer z
ničemer kaciga udarca, de ta naša služba ne
bo ogordena, ^[4]temuč izkažimo se vseh ričeh,
koker služabniki Božy. V velikim preterple-
nu, v nadlugah, v potrebnostih, v tesnobah,
v žlakih, v iečah, v zmešnavah, v dellih, v
čuvanih, v posteh, ^[6]v čistosti, v kunšti, v že-
nessenu, v periatlivosti, v tim Svetim Du-
hu, v lubežni pres hynena, ^[7]v ti bessedi te
risnice, v ti Božy moči, skuži tu orožie te
pravice, na destnici inu na levici, ^[8]skuži čast
inu sromoto, skuži hud glas inu skuži dober
glas. Koker golufi inu vini risnični, ^[9]koker
nezñani inu vini znani, koker ty, kir bi mer-
li, inu pole, mi smo živi, koker ty štraifani
inu vini nesmo vbyeni, ^[10]koker ty žalostni,
oli vini smo vselei vesseli, koker ty bogi, oli
mi vini nih dosti bogate sturimo, koker ty,
kir ništer ne imao inu vini vse riči possedo.

^[11]O, Corintary, naša vusta so se odperla B.
pruti vom, naše serce se ie reztegnilu, ^[12]vi
neste tesni v nas, ampag vi ste tesni v tih va-
ših obserčih. ^[13]Inu le-tu istu povračane iest
od

1. Cor. 4.⁴⁴⁹
2. Cor. 3.

449| 1 Kor 4,9–13.
2 Kor 4,11.

Esa. 26.⁴⁵⁰

450| Iz 26,12.

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

od vas, koker od otruk isčem, reztegnite se tudi vi.

C. ^[14]*Ne vklenite se v ta iarm s teimi never-*
nimi. Zakai kakovu društvu ima ta pravi-
ca s to krivino? Oli kakovo tovarištvu ima
ta luč s to temo? ^[15]*Oli kakovo gliho oli spra-*
vo ima Cristus s teim Belialem? Oli kakov
deil ima ta verni s teim nevernim? ^[16]*Oli*
kakovo gliho ima ta tempel Božy s teimi
maliki? Zakai vi ste ta tempel tiga živiga
Boga. Koker Bug pravi, iest bom v nih pre-
bival inu vmei nimi hodil inu iest bom nih
Bug inu oni bodo mui folk. ^[17]*Obtu puidite*
vunkai izvmei nih inu se odločite od nih,
pravi ta Gospud. Inu obene nečiste riči se ne
dotikaite inu iest hočo vas gori vzeti ^[18]*inu*
vaš oča biti inu vi bodete mui synuvi inu
muie sčere, pravi ta vsigamogoči Gospud.

451| 5 Mz 13,14.
Mt 8,29.

Deut. 7.
Matth. 8.

452| 1 Kor 3,16; 6,19.

I. Cor. 3.6.

453| 3 Mz 26,11–12.
Ez 37,27.

Levit. 26.
Ez 37.

454| Iz 52,11.

Esa. 52.

TA VII. CAP.

A. Verni so Bugu lubi, zatu po nega vuku se imajo deržati. B. Vernih stan na teim sveitu ie reva inu voiskovane. C. Kate-ri suie greihe žaluie, čez nee serdi, veruie evangeliu, taka pokura izveliča. D. Farmani imajo suie pridigarie lubiti, taku tudi pridigary farmane.

Kadar

IEM. TA VII. CAP.

K Adar mi tedai take oblube imamo, A.
mui lubeznivi, taku očistimo se od
sledne skrunobe, tiga messa inu tiga duha
inu dokonaimo tu posvičene v tim strahu
Božym. ^[2]Vzamite nas gori. Mi nesmo niko-
mer žaliga sturili, nesmo nikoger izkazili,
nesmo nikoger ogolufali. ^[3]Le-tu iest ne pra-
vim, de bi hotel vas ferdamnati, zakai iest
sem vom poprei pravil, de ste vi v naših ser-
cih, smo volni z vami umreiti inu z vami
živi biti. ^[4]Iest imam veliku vupane pruti
vom inu iest se veliku hvalim od vas. Iest
sem s troštom napolnen, iest sem cilu obilnu
v tim vesseliu, v saki naši nadlugi.

^[5]Zakai kadar smo v to Macedonio bili B.
prišli, naše messu nei obeniga pokoie imeilu,
temuč od vseh stran smo z nadlugami obda-
ni, izvuna smo imeili boye, iznotra stra-
huve. ^[6]Ampag Bug, kir te nizke trošta, ta ie
nas troštal skuzi ta prihod tiga Tita ^[7]inu
nekar le samuč skuzi nega prihod, temuč tu-
di skuzi ta trošt, kateri ie on bil od vas
pryel, inu kir ie nom pravil tu vaše želene,
vaš plač, vaš aiffer za me, taku de sem še
več vessel ratal.

Act. 16.⁴⁵⁵

455|Apd 16,9–10.

2. Cor. 2.⁴⁵⁶

456|2 Kor 2,13.

I Inu

TA II. LYST H TIM CORINTER-

C. ^[8]Inu nai sem si vas skuzi ta lyst žalostne sturil, mene ne greva, aku bi me glih greva-lu, zakai iest vidim, de ta isti lyst naisi ie vas en čas žalostne delal. ^[9]Zdai pag se iest vesselim, nekar kir ste bili žalostni, temuč kir ste žalostni bili h ti pokuri. Zakai vi ste po Bugi žalostni bili, taku de neste obene skode od nas pryeli. ^[10]Zakai ta žalost, kir ie po Bugi, sturi eno grevingo h timu izveliča-nu, katera nikogar ne greva. Ampag ta ža-lost tiga svita sturi to smert. ^[11]Pole, tu istu, kir ste po Bugi žalostni bili, kakovo skerb ie po vas sturilu, inu k nemu to izguvor inu nevolu inu strah inu želene inu aifer inu mesčovane? Vi ste se na vsim izkazali, de ste čisti na le-teim dellu. ^[12]Obtu aku sem vom glih pissal, neisem tu sturil zavolo tiga, kir ie režalil, inu tudi za tiga volo nekar, kir ie režalovan, temuč za tiga volo, de ta skerb per vas bo razodivena, kir vi imate za nas pred Bugom.

D. ^[13]Obtu smo mi potroštani od vašiga tro-šta, ampag cilu obilnu smo se še več vsse-lili ⁴⁵⁹čez tu vesselie tiga Tita, kir ta
nega

457| 1 Pt 2,19.

I. Pet. 2. ⁴⁵⁷

458| Sir 30,23.

Eccles. ⁴⁵⁸
30.

459| Vesselili.

IEM. TA VII. CAP.

nega duh ie oživen od vas vseh. ^[14]Inu sem li se kai pred nim od vas hvalil, nesem zatu zasromovan, temuč koker smo vse riči z risnico vom govurili, taku ie tudi ta naša hvala pred Titom risnica ratala. ^[15]Inu nega serce cilu dobru stoy pruti vom, kadar on zmisli na vašo vseh pokorsčino, koku ste ga strahom inu s trepetanem gori vzeli. ^[16]Iest sem vessel, de v seh ričeh vom smeim zevupati.

TA VIII. CAP.

- A. Pridigary imaio skerbeti za boge, verni s teimi bogimi inu pridigary, kar premoreio, podiliti, nikar vsiga od sebe dati.
B. Spitalmaš, tri cehmoštri s cerkovnim blagum imaio brumni inu zveisti biti.

I*Est vom dam na znane, lubi bratie, to A. gnado Božyo, kir ie dana tim gmainom v ti Macedony, ^[2]de tedai, kadar so skuži veliku nadlug bili izkušeni, ie tu nih vessele cilu obilnu bilu. Inu naisi so cilu boži bili, so oni vini v nih preprosčini bogatu dali. ^[3]Zakai kar so premogli (tu iest pričuiem) inu več, koker so premogli, so oni sami od sebe volni bili ^[4]inu so nas z veliko*

I 2 prošno

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

460| Rim 15,26.
1 Kor 16,1.
2 Kor 9,26.

Rom. 15.
1. Cor. 16.
2. Cor. 9.⁴⁶⁰

*prošno prossili, de bi to dobruto inu podile-
ne te službe, kir se dei tim svetnikom, od
nih vzeli. [5] Inu nekar, koker smo mi vupali,
temuč so se sami podali, nepoprei timu Go-
spudi, potle tudi nom, skuzi to volo Božyo,
[6] taku de smo Tita opominali, de on, koker
ie bil poprei začel, to dobruto tudi vmei
vami opravi. [7] Ampag koker ste vi v vseh
ričeh obilni, v ti veri inu v ti bessedi, inu
v ti kunšti inu vsakim flissu, inu v ti vaši
lubežni, kir imate pruti nom, taku sturite,
de vi tudi bote obilni v le-ti dobruti. [8] Iest
ne pravim, de bi hotel kai zapuveidati, te-
muč kadar so drugi taku flissig, iest tudi to
vašo lubežan izkušam, ie li prave šege.
[9] Zakai vi znate to gnado našiga Gospudi
Jezusa Cristusa, de kadar ie bogat bil, ie
bogat ratal za našo volo, de vi skuzi tu ne-
ga buštvu bote bogati. [10] Inu v le-tim vom
sveituiem, zakai le-tu ie vom pridnu, kir
ste pred enim leitom, nekar le samuč začeli
sturiti, temuč, kir ste tudi hoteli. [11] Doko-
naite zdai tedai tu, kar ste začeli sturiti,
de koker ie ta pernaredna vola bila, taku
bodi tudi ena dobra volna vola sturienu od
tiga, kar premorete. [12] Zakai ie li*

tukai

IEM. TA VIII. CAP.

tukai ena dobra volna vola, taku ie eden
 periet po tim, kar on ima, inu nekar, kar on
 ne ima. ^[13] Zakai onu ne ima drugim pokoi,
 vom pag nadležnu biti, temuč de bo ena gli-
 hota ^[14] v tim sadašnjim čassu, de tu vaše obi-
 lie pride h pomočain nih mankanu, nih obi-
 lie pride vašimu mancanu h pomočian, de
 bo eniga glihota, ^[15] koker ie pissanu, kateri ie
 veliku imel, timu ništer nei prebilu, inu ka-
 teri ie malu imel, timu ništer nei mankalu.

Pro. 3.
 1. Pet. 4.
 Luc. 21.

461| Prg 3,4–4.
 1 Pt 4,10.
 Lk 21,1–4.

^[16] Inu Bug bodi zahvalen, kir ie dal to isto B.
 skerb za vas v tu serce tiga Tita^[17] inu kir ie
 tu opominane gori vzel, ia, kir ie on taku syl-
 nu flissig bil, de ie od sam sebe q vom vlekal.
^[18] Mi smo pag ž nim posslali eniga brata, ti-
 ga, kir ima hvalo v tim evangeliu po vseh
 cerqvah. ^[19] Inu nekar le-tu samuč, temuč on
 ie tudi od tih gmain odločen k animu tova-
 rišu tiga našiga okuli hoiena ž le-to dobruto,
 kir bo skuzi nas opravlena na čast timu
 Gospudi inu tei vaši pernaredni voli. ^[20] Inu
 se varuiemo tiga, de nom nisče kai hadiga ne
 more reči v le-ti obilnosti, kir skuzi nas bo
 opravlena. ^[21] Inu mi gledamo na tu, de se
 poštenu rovna, nekar samuč pred Bugom, te-

Exod. 16.
 462

462| 2 Mz 16,18.

Rom. 12.
 463

463| Rim 12,17.

I 3 muč

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

muč tudi pred ludmi. ^[22] Mi smo tudi ž ni-
ma red poslali našiga brata (kateriga smo
čestu v dostih ričeh izkussili, de ie flissig inu
zdai ie še več flissig) na tu veliku zevupane,
kir imam pruti vom, ^[23] bodi zavolo tiga Ti-
ta, kir ie mui tovariš inu pomagavec pruti
vom, oli zavolo drugih, kir so naši brati,
jogri tih gmain inu ena čast Cristuseva. ^[24]
Izkažite tedai pruti nim inu vpričo tih
gmain enu znamine te vaše lubezni inu od
te hvale, kir mi imamo od vas.

TA IX. CAP.

A. Kateri zveistu bozim inu pridigariem
podile, tim Bug na tim sveitu inu v nebessih
bogatu povračuie, iz nadlug boleizni
čudnu pomaga.

A. **S** Ice od tiga podilena, kir se dei tim svet-
nikom, meni nei potreiba, de vom pisšem.
^[2] Zakai iest znam to vašo dobro volo, katero
iest per tih Macedonicih hvalim, de ta
Ahaia ie od lanskiga leita perpravlena, inu
le-ta vaš exempel ie nih dosti naprei izvabil.
^[3] Iest sem pag le-te brate xatu poslal, de ta
vaša hvala od vas prazna ne rata na le-tim
dellu,

464| Rim 15,24.
1 Kor 16,6.
2 Kor 8,24.

Rom. 15.
1. Cor. 16,⁴⁶⁴
2. Cor. 8.

IEM. TA IX. CAP.

dellu, de vi (koker sem dial) bote perpravleni,
[4]de aku bi ty iz Macedonie z meno prišli,
inu bi vas ne nešli perpravlene, de mi (nečo
reči vi) za take zevupane hvale volo ne bomo
zasromovani. [5]Obtu se ie meni potrebnu
zdelu te brate opominati, de oni naprei q
vom gredo inu perpravio ta vaš poprei oblu-
blen žegen, de on bo perpravlen koker en žegen
inu nekar koker ena skopota. [6]Iest pag pra-
vim le-tu, kateri skopu seye, ta bo tudi skopu
žel, inu kateri seye v tim žegnu, ta bode tudi
v tim žegnu žel. [7]En vsakateri z dobrim
volnim sercem nekar iz nevole oli iz permo-
rane. Zakai Bug le-tiga lubi, kir z vesseliem
daie. [8]Inu Bug ie moguč sturiti, de sledna
gnada bo obilna vmei vami, de vi v vseh ri-
čih vsiga zadosi bote imeili inu de bote obil-
ni vsakim dobrim dellu, [9]koker ie pissanu.
On ie rextressil inu dal tim božim, nega pra-
vica obstoy vekoma. [10]Ta pag, kateri tu seime
podaie timu, kir seye, ta bo tudi ta kruh po-
dal k yedi inu bo gmeral tu vaše seime inu bo
pustil rasti ta sad te vaše pravice, [11]de bote
bogati na vseh ričeh zo vso preproščino,

I 4 kateru

Pro. 10.
Gal. 6.⁴⁶⁵

465| Prg 11,24.25.
Gal 6,8.

Exod. 25-35.
Eccles. 35.⁴⁶⁶

466| 2 Mz 25,2; 35,4-29.
Sir 35,8.

Psal. 111.⁴⁶⁷

467| Ps 112,9.

Act. 14.⁴⁶⁸

468| Apd 14,17.

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

*kateru sturi, de skuži nas se Bogu hvale da-
io. ^[12] Zakai ta služba tiga vkupe zložena ne-
kar samuč napolni tu, kar doli gre tim sve-
tnikom, temuč ona ie tudi v le-tim cilu
obilna, de nih veliku zahvaluio Boga, ^[13] za
le-to našo zveisto službo inu česte Boga za-
volo vašiga pokorniga spoznane tiga evange-
lia Cristuseviga inu zavolo vašiga preprosti-
ga podilena pruti nim inu pruti vseim ^[14] inu
v nih molitvah za vas, kir žele po vas zavo-
lo te vissoke gnade Božye, kir ie v vas. ^[15]
Ampag zahvalen bodi Bug zavolo nega ne-
izrečeniga darru.*

TA X. CAP.

A. Pravi vučeniki pohlevnu po kmetišku
vuče oli nih vuk vse ludi modre premore
inu pregovori. B. Pridigary se mogo z
masso ž nih daruvi inu opraviom hvaliti, de
nih zupernikov falš vuk zatro, te preproste
per pravim vuku obderže.

A. **I** Est pag, Paulus, iest vas prossim skuži
to krotkust inu periazen Cristusevo, kir
sem vpričo vmei vami nizig, ampag kadar
vpričo nesem, taku sem serčan pruti vom
iest

IEM. TA X. CAP.

iest ^[2]vas prossim pag, de meni ne bo potreba
s teim zevupanem vpricho serčnimu biti, s
katero sem deržan za serčniga pruti nekate-
rim, kir nas šacaio, koker de bi mi po tim
messei hodili. ^[3]Zakai nai si mi v tim messei
hodimo oli mi po tim messei ne voiskuiemo.

^[4]Zakai ta orožia tiga našiga voiskovane Ephes. 6.⁴⁶⁹
neso messena, temuč so mogoča pred Bugom,
h timu rezvalenu te terdne brambe, s kate-
rimi mi rezvaluiemo te sveite ^[5]inu sledno
vissokoto, kir se vzdiguie zuper tu spoznane
Božye, inu v iečo pelamo sledno zastopnost
pod to pokorsčino Cristusevo ^[6]inu imamo
gotovu tu mesčovane zuper sledno nepokor-
sčino, kadar vaša pokorsčina bo dopolnena.

^[7]Sodite vi po tim videnu? Aku se gdu za- B.
naša, de ie Cristuseu, ta isti tudi per sam
sebi pomisli le-tu, de koker ie on Cristuseu,
taku tudi mi smo Cristusevi. ^[8]Inu aku bi se
iest kai več hvalil od te naše oblasti, katero ie
nom ta Gospud dal, vas h pobulšanu inu ne-
kar h pohuišanu, bi ne hotel biti zasromovan 2. Cor. 13.⁴⁷⁰
(le-tu pag iest pravim), ^[9]de ne bom skazan,
koker ta, kir bi vas hotel skuži te lysti stra-

I 5 šiti

469|Ef 6,11.

470|2 Kor 13,2.

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

šiti. ^[10] Zakai ty lystuvi (pravio oni) so težki inu močni, ampag kadar ie s telessom vpričo, ie šibag inu tu govoriene ie žleht inu za-verženu. ^[11] Kateri ie le-tak, ta rezmisli, de kakeršni smo s teim govoriem skuži te lysti, kadar nesmo vpričo, taki moremo tudi ka-dar smo vpričo s teim dianem biti. ^[12] Zakai mi se ne smemo ž nekaterimi, kir se sami hvalio, permeriti, ne perglihati, ampag oni, kir se per sami sebi meryo inu per sami sebi glihaio, ništer ne zastopio. ^[13] Mi se pag čez mero ne hvalimo, temuč po meri, katero mero ie nom Bug odmeril, doseči tudi noter do vas. ^[14] Zakai mi se sami sebe preveč ne izteguiemo, koker bi ne bili dosegli do vas. Zakai mi smo vsai tudi noter do vas prišli s teim evangeliom Cristusevim. ^[15] Inu mi se čez mero ne hvalimo na drugih delih. Inu mi imamo vupane, kadar bo ta vaša vera v vas rasla, ^[16] de mi po tei naši reguli hočmo dale priti inu ta evangeli tudi tim, kir so tamkai za vami, pridigati, de nekar v tim se ne hvalimo, kar ie skuži eno drugo regulo perpralenu. ^[17] Ampag kateri se hvali, ta se hvali v tim Gospudi. Zakai nekar ta,
kir

IEM. TA XI. CAP.

*kir se sam shvali, ie zatu izkušēn, temuč
kateriga ta Gospud hvali.*

TA XI. CAP.

A. Sledni pastyr ie dolžan s teim vukum,
opominanem, troštom, svarom, pritežom,
te suie ovčice per pravi veri obderžati. B.
Pravi pridigary so od svita zaverženi, mo-
raio veden na glavo čakati. Ampag ty falš
imaio myr, pokoi, dober leben.

B Ug hotel, de bi vi meni enu maihinu A.
to muio norrost za dobru vzeli. Oli vi
vini od mene za dobru vzamete. ^[2] Zakai iest
z vami ayffram s teim Božym ayfrom. Za-
kai iest sem vas zaročil enimu možu, de vas
eno čisto dečlo naprei postavim Cristusu. ^[3]
Ampag iest se boyim, de koker ta kača ž no
hudo kunštio ie to Evo zepelala, de taku tu-
di te vaše misli bodo premaknene od te pre-
proščine, kir ie pruti Cristusu. ^[4] Zakai ako
ta, kir q vom pride, eniga drugiga Jezusa
pridiguie, kateriga mi nesmo pridigali, oli
ste li vi eniga drugiga Duha pryeli, kateriga
neste pryeli, oli e[n] drugi eva[n]geliiu[m],
kateriga neste gori vzeli, taku bi vi nee po
pravdi terpeli.

Zakai

Esa. 65.
Ierc. 9.
1. Cor. 1.
Pro. 27.
Luc. 21.
Gen. 3.

471 | Iz 65,25.
Jer 9,2–9.
1 Kor 1,10.
Prg 27,11.
Lk 21,14.
1 Mz 3,13.

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

472| 1 Kor 9,18.

473| Apd 20,6.33.

474| Flp 4,10-15.

I. Cor. 9.⁴⁷²

Act. 20.⁴⁷³

Phil. 4.⁴⁷⁴

^[5] Zakai iest sem skazan, de iest nesem ništer mansi mumu tih vissokih jogrov. ^[6] Inu aku sem neumetelen s teim govorienem, taku vsai nekar s teim videnem. Mi smo pag vom povsod v seh rıceh dobru znani. ^[7] Oli sem li grešil, kir sem se ponižal, de vi bote povišani? Kir sem vom zabston ta evangeli Božy pridigal? ^[8] Druge cerqve sem obrupal inu sem žold vzel h ti vaši službi. ^[9] Inu kadar sem per vas vpričo bil inu sem potreboval, nesem nikomer bil težak. Zakai ty brati, kir so bili prišli iz Macedonie, so dopolnili, kar ie meni mankalu. Inu v seh rıceh sem se taku deržal inu se hočo deržati, de ne bom komu težak. ^[10] Koker gvišnu ie ta Cristuseva risnica v meni, taku le-ta hvala se meni ne mora zamašiti v tih Ahaiskih deželah. ^[11] Zakai tu? Aku kir vas ne lubim? Bug zna. ^[12] Kar pag iest deim inu bom dial, tu iest zatu deim, de odsekam ta uržah tim, kir uržah isčeio, de bi v tim, v katerim se hvalio, bili naredni koker mi. ^[13] Zakai taki falš jogri so golufski delovci, kir se premenuio na jogre Cristuseve. ^[14] Inu tu čudnu nei, zakai on, ta zľudi sam, se preminuie
na

IEM. TA XI. CAP.

na angela te svitlobe. ^[15]Obtu nei ena velika reič, aku se tudi ty nega služabniki premi-
nuio, koker bi bili služabnike te pravice, ka- ^{2. Pet. 4.⁴⁷⁵}
terih konec bo po nih dellal.

475| 2 Pt 2,1.

^[16]Iest še pag pravim, de du ne meini, iest B.
sem neumen. Aku pag nekar, taku me gori
vzemite koker eniga neumniga, de se tudi enu
maihinu pohvalim. ^[17]Kai iest zdai v le-tim
štuki te hvale govorim, tiga iest ne govorim po
tim Gospudi, temuč koker v tim nevumi, ka-
dar smo v tu hvalene prišli. ^[18]Potehmal se nih ^{Iob 29.⁴⁷⁶}
veliku hvalio po tim messei, iest se hočo tudi
hvaliti. ^[19]Zakai vi radi terpite te nevume,
kadar ste vi vumni, ^[20]vi terpite, aku vas gdu
v tu hlapčovane stavi, aku vas gdu izieyda,
aku vom gdu iemle, aku se gdu čez vas vzdi-
guie, aku vas gdu po obrazu tepe. ^[21]Tu pravim
po nečasti, koker de bi mi šibki bili. V čem se <sup>Act. 22,⁴⁷⁷
Phil. 3.</sup>
gdu smei hvaliti (iest v norosti govorim), v
tim istim smeim se iest tudi. ^[22]Oni so Ebreery,
iest sem tudi. Oni so Izraelitary, iest sem tu-
di. Oni so Abraamovu seime, iest sem tudi. ^[23]
Oni so služabniki Cristusevi (koker en norrec
govorim), iest sem dobru več. Iest sem več de-
lal, iest sem več šlakov

477| Apd 22,3.
Flp 3,4–6.

pryel,

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

478| 5 Mz 25,2–3.

Deut. 25.⁴⁷⁸

479| Apd 16,22.

Apd 14,19.

Apd 27,41–44.

Act. 16.

Act. 14.⁴⁷⁹

Act. 27.

*pryel, iest sem čestče v ieči bil, iest sem čestu bil v smertnih nadlugah. [24] Iest sem od Iudov po petkrat štiridesseti šlakov mane eden pr-
pyel. [25] Iest sem trikrat šibami tepen, enkrat sem bil s kaminem possut, trykrat bi bil skorai utonil, nuč inu dan sem prebival na globoko-
ti. [26] Iest sem čestu po cestah hodil, iest sem bil v nežihrosti na vodah, v nežihrosti vmei razboiniki, v nežihrosti vmei Iudi, v nežihrosti vmei aydi, v nežihrosti v tih meistih, v nežihrosti v tih pusčavah, v nežihrosti na muryu, v nežihrosti vmei falš brati. [27] V tim dellu inu v ti muy, v množim čuvanu, v la-
koti inu v žey, v dostih posteh, v mrazu inu v nagoti. [28] Pres tih riči, kir se izvuna gode, kir leži na meni vsadana skerb čex vse cerqve. [29] Du ie šibag, de bi iest tudi šibag ne bil? Du bo zblaznen, de bi iest ne goril? [30] Aku se iest moram hvaliti, taku se hočo v tih ričeh, kir su moie šibkote, hvaliti. [31] Bug inu Oča našiga Gospudi Jezusa Cristusa, kir ie žegnan veko-
ma, ta vei, de ne lažem. [32] V Damaški ta de-
želski flegar tiga krala Areta ie varoval tu meistu tih Damasceneriev, ie hotel mene
uieti,*

480| 1 Kor 8,10.13; 12,26.

1. Cor. 8.12.⁴⁸⁰

481| Gal 1,17.

Apd 9,23–25.

Gal. 1.

Act. 9.⁴⁸¹

IEM. TA XII. CAP.

*uieti ^[33]inu sem bil skuzi enu oknu skuzi zyd
v eni korbi doli pusčen inu sem ubeižal iz
nega rok.*

TA XII. CAP.

A. Svetniki imajo na sveitu težke
izkušave. Nih prošne neso vselei uslišane,
ampag nim bo dana muč, de izkušave
pretepe inu premogo. Ovčice inu pastyry
se imajo vmei sebo lubiti.

G Višnu ie, de ta pohvala meni ništer ne A.
priduie. Oli vini iest hočo priti na ta
videna inu rezodivena tiga Gospudi. ^[2]Iest
znam eniga človeika v Cristusu pred štirina-
istimi leiti (ie li on v tim tellessu bil, iest ne
veim, oli ie li on bil izvuna tiga telessa, iest
tudi ne veim; Bug, ta vei) ta isti ie bil za-
maknen noter do tretiga neba. ^[3]Inu iest znam
tiga istiga človeika (ie li on v tim tellessu bil,
iest ne veim, oli ie li on bil izvuna tiga telessa,
iest tudi ne veim; Bug, ta vei), ^[4]de ie bil za-
maknen v ta paradiž inu ie slīšal neizrečene
bessede, katere se ne spodobio timu človeiku
govoriti. ^[5]Od taciga človeika se bom hvalil
ampag od sam sebe se ne bom hvalil, samuč od
muih šibkoti. ^[6]Inu aku bi se hotel hvaliti,
bi zatu

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

482 Job 1,8.	Iob 1. ⁴⁸²	bi zatu ne hotel en norrec biti, zakai iest bi hotel tu risnico poveidati. Iest se pag zder-žim, de kei gdu mene više ne šaca, koker on vidi na meni oli sliši od mene. ^[7] Inu de bi se iest tih vissokih rezodiveneu ne prevzel, ie meni dan en bodec v tim messei, en angel tiga zcludia, kir me s pestmi bye, de se ne prevzamem. ^[8] Na le-tu sem trikrat prossil Gospudi, de bi od mene šal, ^[9] inu on ie k
483 5 Mz 3,24.	Deut. 3. ⁴⁸³	meni rekal: »Imei dosti na mui gnadi, zakai moia muč bo v ti šibkoti dokonana.« Obtu se hočo nerraiši hvaliti v tih muh šibkotah, de ta muč Cristuseva v meni prebiva. ^[10] Obtu sem dobre vole v tih šibkotah, v zaspotovanih, v potrebih, v preganenih, v tesnobah, za Cristusevo volo. Zakai, kadar sem šibak, taku sem močan. ^[11] Iest sem s te-
484 1 Kor 9,1–2.	1. Cor. 9. ⁴⁸⁴	im pohvalenem en norec ratał, h timu ste vi mene permorali. Zakai iest bi imel od vas biti hvalen, potehmal iest ništer nesem manši, koker so ty nerviši jogri, nai si ništer nesem. ^[12] Gvišnu ie, de so ty iogerski caihni vmei vami sturieni, zo vsem volnim terplenem, s temi caihni inu čudessi inu z močnimi delli. ^[13] Zakai kakova reič ie ta,

v kate-

IEM. TA XII. CAP.

v katerih ste vi mansi mumu tih drugih
cerqvi? Samuč v tim, kir iest nesem bil vom
težak. Odpustite meni le-ta greih. ^[14]Pole,
iest sem pernareden tretyč q vom priti inu
nečo biti vom težak. Zakai, iest ne iščem ti-
ga vašiga, temuč vas. Zakai ty otroci ne
imaio tim starisem šacov řbirati, temuč ty
starisři tim otrokom. ^[15]Iest hočo pag cilu rad
špendati inu špendan biti řa vaših duř volo,
naisi iest vas sylnu lubim, iest pag bom ma-
lo lublen. ^[16]Nu bodi taku, iest vom nesem
težak bil, ampag prekunřten sem bil, kir sem
vas ř golufyo uyel. ^[17]Sem li vom pag kai vřel
skuři te, katere sem q vom poslal? ^[18]Iest sem
Tita prossil inu sem ř nim poslal eniga bra-
ta. Ie li Titus vom kai vřel? Ne smo li mi
glih v enim Duhu hodili? Nesmo li glieh po
enim stopini řli? ^[19]Vi bote ře pag menili, mi
se pruti vom izgovariemo? Mi pred Bugom
v Cristusu govorimo. Ampag le-tu vse, mui
lubexnivi, se godi vom h pobulřanu. ^[20]Zakai
iest se boym, de kadar pridem, vas lohki ne
naidem koker bi hotel, inu vi tudi mene ne
naidete, koker bi vi hoteli. De kei ne bodo
kreigi, nydi, ser-

Act. 20.⁴⁸⁵

485|Apd 20,25.27.33.

Exod. 20.⁴⁸⁶
Matth. 15.

486|2 Mz 20,12.
Mt 15,4.

Gal. 5.⁴⁸⁷

487|Gal 5,20–21.

K di,

TA II. LYSTH TIM CORINTER-

di, boy, obrečene, mermrane, napušene, zmešnave. ^[21]De tedai, kadar spet pridem, mene mui Bug per vas ne poniža inu bom moral čez nee dosti žalosten biti, kir so poprei greišili inu neso pokure diali čez nih nečistost inu curbaryo inu sromoto, kir so dopernesli.

TA XIII. CAP.

A. Nepokornim se ima ostru inu strašnu pridigati. B. Pridigar ne ima na sui prid, temuč na farmanov gledati. C. Pridigary imaio cerkov bulšati, za no Boga v ti S. Troyci prossiti.

A. **L**E-tu bo tretykrat, kir q vom pridem, skuži vusta dveiu oli tryeh prič obstoy sledna besseda. ^[2]Iest sem vom poprei poveidal inu vom poprei poveim, koker kadar sem v pričo, druguč, inu zdai, kir nesem v pričo, pišem tim, kir so poprei greišili, inu tim drugim vsem, de aku iest xupet pridem, taku nečo zanesti. ^[3]Potehmal vi isčete enu probirane, aku Cristus v meni govori, kateri pruti vom nei šibak, temuč ie mogoč notri v vas. ^[4]Zakai naisi ie iz šibkote bil crižan,

488| 5 Mz 19,15.
Mt 18,16.
Heb 10,7.9

Deut. 19.
Matth. 18.
Heb. 10.⁴⁸⁸

489| Mt 10,20.

Matth.
10.⁴⁸⁹

IEM. TA XIII. CAP.

žan, taku ie on vsai živ iz te moči Božye.
Zakai aku smo mi gluh v nim šibki, taku
smo vsai vmei vami ž nim živi in te moči
Božye.

^[5]Izkusite vi sami sebe, ste li v ti veri, B.
probiraite se sami. Ne spoznaite li sami se-
be, de Jezus Kristus ie notri v vas? Samuč ^{1. Cor. II. 490}
ste li kei odverženi? ^[6]Iest vupam pag, de vi
spoznate, de mi nesmo odverženi. ^[7]Iest pag
prossim Boga, de kai žliga ne sturite. Nekar
de bi mi žatu probirani se vidili, temuč de
vi tu, kar ie dobru, storite, mi pag de bomo
koker ty odverženi. ^[8]Zakai mi ne moremo
ništer župer tu risnico, temuč ža to risnico.
^[9]Zakai mi se vesselimo, kader smo mi šibki,
vi pag mogoči. Inu mi tu istu želim, tu ie,
to vašo cillust.

^[10]Za tiga volo, kir nesem vpričo, vom le-tu C.
piše[m], de tedai, kadar bom v pričo, meni
ne bo potreba oster biti, po tei oblasti, katero
ie meni ta Gospud dal h timu pobulšanu inu ^{2. Cor. 10. 491}
nekar h timu pohuišanu. ^[11]H puslednimu,
lubi bratie, bodite vesseli, bodite celi, tro-
štaite se, bodite ene misli, živite ž myrom
inu Bug te lubexni inu tiga myru bo ž vami.

K 2 Spovei

490| 1 Kor 11,28.

491| 2 Kor 10,8.11.

TA II. LYST H TIM CORINTER-

^[12] Spovei eden timu drugimum službo s te-
im svetim pušovanem. Vsi svetniki vom tu
zdravie prossio. ^[13] Ta gnada našiga Gospu-
di Jezusa Cristusa inu ta lubezan Božya,
inu tu podilene tiga Svetiga Du-
ha bodi zo vsemi z va-
mi. Amen.

LE-TA DRUGI LYST H TIM

Corinteriem ie bil poslan iz Filippe, te
Macedoniske dežele, sku-
zi Tita inu Luke-

ža.⁴⁹²

492| T. dodal; enako
D in L1545.

SVE-

IEM. TA I. CAP.

S V E T I G A PAVLA LYST

h tim Galater-
iem.

TA I. CAP.

A. Poklicani pridigary od Jezusoviga opravila pridiguio. B. Ty ludie skorai od prave vere na krivo pado. Obtú vsaki gledai, du, kai, aku prou pridiguie. C. Verni imaió suie verne, de ie od Buga, biti zagvišani.

P*Aulus, en apostel (nekar od ludi, nekar A. od človeika, temuč skuži Jezusa Cristusa inu Boga Očeta, kir ga ie gori obudil od tih mertvih) ^[2]inu vsi bratie, kir so z meno. Tim cerqvom v ti Galacy. ^[3]Gnado vom inu myr od Buga Očeta inu od našiga Gospudi Jezusa Cristusa, ^[4]kir ie sam sebe dal za naše greihe, de bi nas izderl od le-tiga sadašniga hudiga svita, po tei voli Božy inu Očeta našiga, ^[5]katerimu bodi čast od vekoma do vekoma. Amen.*

^[6]*Iest se čudim, de ste se vi taku hitru od B.*

K 3 Cristusa,

1. Cor. 1.
Ephes. 1.
1. Pet. 1. ⁴⁹³

493 | 1 Kor 1,3.
Ef 1,2.
1 Pt 1,1.

LYST H TIM GALATER-

494|Apd 15,24.

Act. 15.⁴⁹⁴

Cristusa, kir ie vas v to gnado poklical, preselili k animu drugimu evangeliu ^[7]inu vsai nei drugiga, samuč kar so eni, kir vas motio inu hote ta Cristuseu evangeli preoberniti. ^[8]

495|1 Kor 15,33.

1. Cor. 15.⁴⁹⁵

Ampag aku tudi mi oli en angel iz nebes bi vom pridigal en drugi evangeli mumu tiga, kateriga smo mi vom pridigali, ta bodi preklet. ^[9]Koker smo zdai diali, taku zdai druguč pravimo: aku gdu vom ta evangeli pridiguie, drigače koker ste ga pryeli, ta bodi preklet. ^[10]Aku iest tedai zdai pridiguie tim ludem oli Bogu k službi? Oli isčem li tim ludem dopasti? Gvišnu ie, de bi iest še ludem dopal, taku bi iest Cristuseu hlapec ne bil.

496|Jn 15,19.
Jak 4,7.

Ioh. 15.⁴⁹⁶
Jac. 4.

^[11]Iest vom, lubi bratie, daiem na znane, de ta evangeli, kateri ie pridigan od mene, nei po tim človeiku ^[12]inu iest ga nesem od obeniga človeika pryel, ne navučil, temuč skuži tu rezodivene Jezusevu Cristusevu.

497|Apd 8,3; 9,2;
22,2-5.

Act. 8,9.
22.⁴⁹⁷

^[13]Zakai vi ste slišali, kakovu ie bilu nekdai muie prebivane v ti iudovsčini, de sem čez masso preganal inu zatiral to Cerkou Božjo, ^[14]inu sem gori iemal v ti iudovsčini čez mnogetere muie tovariše v ti mui

IEM. TA I. CAP.

mui žlahti inu sem preveč aifral čez te na- Phil. 3.⁴⁹⁸
redbe tih očetov. [15] Ampag kadar ie dopalu
Bogu, kir ie mene iz muie matere telessu Act. 9.22.⁴⁹⁹
odločil in poklical skuži suio gnado, [16] de bi
on rezodil suiga Synu skuži mene, de ga
imam skuži ta evangeli pridigati vmei te-
imi aydi. Iest se neisem zdaici zguvoril s Matth.
teim messum inu s to kryo, [17] iest se tudi ne- 10.⁵⁰⁰
sem povernil v tu Ieruzalem h tim, kir so
pred meno jogri bili, temuč sem kiakai vle-
kal v to Arabio inu sem se spet povernil v to
Damaško. [18] Potle čez try leita sem bil spet
prišal v Ieruzalem, de bi tiga Petra 501
inu sem ostal per nim petnais dni. [19] Sice
obeniga drugiga jogra nesem vidil, samuč
Iacopa, tiga Gospudi brata. [20] Kar vom pag
pišem, pole Bug vei, de ne lažem. [21] Potle 1. Cor. 11.⁵⁰²
sem bil prišal v te kraye tih Syriskih inu Ci-
liciskih dežel [22] inu iest sem bil neznana po
tim obličiu tim kersčanskim cerqvom v ti
Iudovski deželi. [23] Ampag oni so samuč sli-
šali, de ta, kir ie nas nekadai preganal, ta
isti zdai pridiguie to vero, katero ie nekadai
doli terl, [24] inu so Boga v meni čestili.

498| Flm 3,6.

499| Apd 9,15; 22,21.

500| Mt 16,23.

501| SSP: Kefa.

502| 1 Kor 11,16.

K 4 TA

LYST H TIM GALATER- TA II. CAP.

A. Barnabas, en Iud, Titus, en ayd, ty vegši jogri, concilium v Ieruzalemu pričuo, de s. Paula vuk ie prou inu Božy. B. Tim zepelavcem tar bodi te papeži olik rali se ima zuper govoriti. C. Jogri, vučeni Iudi so Moizesove postave zapustili inu ta evangeli gori vzeli, obtu le-ta evangeli, nekar Moizes izveliča.

A. **P**Otle čez štirinaist leit sem spet gori vlekal v Ieruzalem s teim Barnabom inu sem Tita tudi sebo vzel. ^[2]Iest sem pag bil gori vlekal po enim rezodivenu inu sem se ž nimi zguvoril zavolo tiga evangelia, kateri iest vmei teimi aydi pridiguiem, suseb pag s teimi, kir so veliku velali, de bi ne tekel oli ne bil tekel zabston. ^[3]Ampag ne, Titus tudi nekar, kir ie ž meno bil, nai si ie en Gerk bil, nei bil permoran se obreizati. ^[4]Zakai kadar so se ty eni fals bratie noter perrinili, kir so bili poleg noter prisli išpeiati to našo frayngo, katero mi imamo v Jezusu Cristusu, de bi nas bili v tu hlapčovane perpravili, ^[5]katerim se mi nesmo le eno uro vganili, de bi mi nim hoteli biti podverženi, de bi ta risnica tiga eva[n]gelia per vas terdnu ostala.

Za

503|Apd 15,2.

Act. 15.⁵⁰³

504|Apd 16,1.
1 Kor 9,20.

Act. 16.
1. Cor. 9.⁵⁰⁴

IEM. TA II. CAP.

^[6] *Za te pag, kir so kai velali, kakovi so oni nekadai bili, iest ništer ne rodim. Zakai Bug ne gleda na tu velane tih ludi. Zakai ty, kir so se meni vidili, de veliku velaio, neso ništer podelili.* ^[7] *Temuč spet nazai, kadar so vidili, de ie meni ta evangeli čez te ayde ževupan bil, glih koker Petru čez te Iude* ^[8] *(zakai ta, kateri ie močan bil v Petru h timu iogerstvu vmei teimi Iudi, ta isti ie tudi močan bil v meni vmei aydi)* ^[9] *inu kadar so bili spoznali to Gnado, katera ie bila meni dana, Iacop, Cefas inu Ioannes, kir so se za stebre vidili, so meni inu Barnabu dali nih destnico inu so se z nami zglihali, de mi dva vmei teimi aydi, oni pag vmei teimi Iudi pridiguiemo,* ^[10] *samuč de mi na te boge žmislmo. Tu istu sem iest tudi s flissom sturil.*

Act. 10.
Rom. 2.
Ephes. 6.⁵⁰⁵

505 | Apd 10,34.
Rim 2,11.
Ef 6,9.

Act. 9.⁵⁰⁶

506 | Apd 12,17.

Act. 1.
1. Cor. 9.⁵⁰⁷

507 | Apd 1,19. Trubarjeva robna opomba je poškodovana.
1 Kor 16,1.

^[11] *Kedai ie pag Petrus v to Antiohio bil B. prišal, sem iest nemu vpričo župer stal, zakai on ie bil svara vreden.* ^[12] *Zakai poprei, preden so ty eni bili od Iacopa prišli, ie on s teim aydi ieidel. Kadar so pag oni bili prišli, se ie bil odvlekel inu odločil od nih žavollo, kir se ie bal tih, kir so iz obreže bili.* ^[13] *Inu ž nim so se tudi ty drugi Iudi hynili,*

K 5 taku

LYST H TIM GALATER-

taku de ie tudi Barnabas bil žepelan ž nimi se hyniti. ^[14] Ampag kadar sem vidil, de neso prou hodili po risnici tiga evangelia, sem iest očitú pred vsemi h Petri⁵⁰⁹ rekali: »*Aku ti, kir si en Iud, po aydovsku, nekar iudovsku živiš, žakai permoruies ti te ayde po iudovsku živeiti?*«

C. ^[15] Mi smo po naturi Iudi inu nekar iz tih aydov grešniki. ^[16] Kadar mi pag veimo, de ta človik ne bo pravičin iz tih dell te postave, samuč skuzi to vero v Jezusa Cristusa, obtu mi veruiemo na Jezusa Cristusa, de mi pravični bomo skuzi to vero v Cristusa inu nekar skuzi ta della te postave. ^[17] Žakai skuzi ta della te postave ne bode obenu messu pravičnu. Aku bi mi pag, kir isčemo skuzi Cristusa pravični biti, taku bi Cristus en služabnik tiga greiha bil? Tu bodi deleč. ^[18] Kadar iest pag tu, katero sem razderl, gori žydam, taku sam sebe k animu prestopniku postavim. ^[19] Iest sem pag skuzi to postavo tei postavi vmerl, de sem Bogu živ, iest sem s Cristusom križan. ^[20] Iest sem živ, nekar ždai iest, temuč Cristus

ie

508|Apd 10,28.

509|SSP: "h Kefu", enako V;
D in L1545: "Petru".

Act. 10.⁵⁰⁸

510|Flp 3,9.
Rim 3,20–28.

Phil. 3.
Rom. 3.⁵¹⁰

511|Jer 31.
Rim 7.

Ier. 31.
Rom. 7.⁵¹¹

IEM. TA II. CAP.

ie živ v meni. Zakai kar sem iest zdai živ v tim messei, tu sem živ v ti veri tiga Božyga Synu, kateri ie mene lubil inu ie sam sebe za mene dal. ^[21] *Iest ne zaveržem to gnado Božygo, zakai aku ta pravica skuži to postavo pride, taku ie Cristus zabston vmerl.* Ephes. 5.⁵¹²

512|Ef 2,6.

TA III. CAP.

A. Kateri od evangelia pade, tiga ie zludi cupral. B. Vsi s. očaki, preroki inu jogri pričao, de le-ta vera v Jezusa brumniga sturi pred Bugom. C. Obluba Božya od Cristusa ie stariši koker ta postava, obtu se ne more nazai postaviti. D. Postava greih rezodeva inu grešnike h Cristusu nepelava.

O, *Vi nezastopni Galatary, du ie vas A. v urokov sturil, de vi tei risnici neste pokorni? Pred katerih ocy ie bil Cristus namalan inu vmei vami cryžan?* ^[2] *Le-tu samu iest hočo od vas se navučiti. Ste li vi tiga Duha pryeli skuži ta della te postave oli skuži tu poslušane od te vere?* ^[3] *Ste vi taku nezastopni? Vi ste v tim Duhu* ⁵¹⁴ *začeli, hočte tedai uže v tim messei dokonati? Vi ste*

Gal. 5.⁵¹³

513|Gal 5,24.

514|Duhi/Duhei.

LYST H TIM GALATER-

^[4]*Vi ste tulikain žabston preterpeli, ie li sice žabston?* ^[5]*Ta, kir vom tiga Duha padaie inu take močne riči vmei vami della. Aku tu della skuzi ta della te postave, oli skuzi pridigo te vere?*

B. ^[6]*Koker Abraam ie veroval Bogu inu ie nemu persoienu h ti pravici,* ^[7]*taku vi uže spoznate, de kateri so te vere, ty isti so Abraamovi otroci.* ^[8]*Inu tu pismu ie tu poprei vidilu, de Bug te ayde skuzi to vero pravične della. Obtú ie timu Abraamu poprei oznanil: »V tebi bodo vsi aydi žegnani.«* ^[9]*Obtu ty, kir so te vere, bodo žegnani s teim vernim Abraamom.* ^[10]*Zakai kir s teimi delli te postave okuli hodio, ty so pod to prekletvo. Zakai onu ie pissanu, preklet ie vsakateri, kateri ne obstane v vsem tim, kar ie pissanu v tih buqvah te postave, de tu istu sturi.* ^[11]*De pag oben skuzi to postavo pravičin ne bo pred Bugom, tu ie očitu. Zakai ta pravičin bo te suie vere živ.* ^[12]*Ta postava pag nei te vere, temuč ta človik, kir no dei, ta bo živ skuzi no.* ^[13]*Cristus pag ie nas odrešil od te prekletve te postave, kir ie on za našo volo ta prekletva sturien (zakai onu ie pis-*

515| 1 Mz 15,6.
Rim 4,3.
Jak 2,23.
1 Mz 12,3.

Gen. 15.
Rom. 4.
Iac. 2.
Gen. 12⁵¹⁵

516| 5 Mz 27,26.

Deut. 27.⁵¹⁶

517| Hab 2,4.
Rim 1,17; 20.
Heb 10,38.
3 Mz 18,5.
Rim 8,3.

Abac. 2.
Rom. 1.20.
Heb. 10.
Levit. 18.
Rom. 8.⁵¹⁷

IEM. TA III. CAP.

ie pissanu, preklet ie sledni, kateri na tim drivessi vissi), ^[14]*de ta žegen Abraamov pride vmei te ayde v Cristusu Jezusu inu de mi taku primemo skuzi to vero tiga obilniga Duha.*

Deut. 21.⁵¹⁸

518|5 Mz 21,23.

^[15]*Lubi bratie, iest hočo po človeiski šegi C. govoriti. Za eniga človeika testament, kadar ie poterien, nisče ne ferahta inu ne perdei kai k nemu.* ^[16]*Timu Abraamu so rečene te oblube inu nega seimenu. On ne pravi skuzi ta seimena koker skuzi dosti, temuč koker skuzi eniga, skuzi tuie seime, katero ie Critus.* ^[17]*Iest pag le-tu pravim, ta testament, kateri ie poprei poterien od Buga na Cristusa, ta postava, katera ie potle čez štiristu inu tridesseti leit dana, ne vzdigne gori to oblubo, de bi gori nehala.* ^[18]*Zakai aku se ta erbsčina skuzi to postavo dobi, taku ona ne bo skuzi to oblubo dana, Bug ie pag no timu Abraamu skuzi to oblubo šenkal.*

Heb. 9.⁵¹⁹

519|Heb 9,11.

Gen. 15.
Exod. 11.
Iudit. 5.
Act. 7.
Rom. 4.⁵²⁰

520|1 Mz 15,18.
2 Mz 11,7.
Jdt 5,9–11.
Apd 7,5.
Rim 4,14.

^[19]*Sčemu ie tedai ta postava? Zavolo tiga D. pregrešana ie ona bila perdana, dotle bi tu seime prišlu, katerimu ie ta obluba sturiena inu ie bila nareiena skuzi te angele.*

Ro. 5,7.8.
Deut. 5.⁵²¹

521|Rim 4,14; 7,7–8; 8,4.
5 Mz 5,4.

LYST H TIM GALATER-

le, skuži to roko tiga srednika. ^[20]En srednik pag nei le eniga srednik. Ampag Bug ie eden.

^[21]Ta postava tedai ie le tim Božym oblubom zuper? Tu bodi deleč, zakai de bi ta postava bila dana, de bi ona mogla živu sturiti, taku bi ta pravica risničnu prisla iz te postave.

522|Rim 3,19–20.

Rom. 3. ⁵²²

^[22]Ampag tu pismu ie vse zaperlu pod ta greh.

De ta obluba bo dana skuži to vero v Jezusa Cristusa tim, kir veruio. ^[23]Poprei pag, pre-

den ie ta vera bila prisla, smo mi pod to po-
stavo verovani inu zaperti bili na to vero,
kir se ie imeila rezodeiti. ^[24]Taku ie ta posta-

va naš šulmoister bila na Cristusa, de bi sku-
ži to vero pravični ratali. ^[25]Zdai pag, kadar

ie ta vera prisla, nesmo mi več pod tim šul-
moistrom. ^[26]Zakai vi ste vsi otroci Božy sku-

ži to vero v Jezusa Critusa. ^[27]Zakai kuliku
ie vas kersčenu, ty so Cristusa obleikli. ^[28]Le-

-tukai nei obeniga Iuda, ne Gerka,
le-tukai nei obeniga hlapca, ne fraimana,

le-tukai nei obeniga moža, ne žene. Zakai vi
ste vsi enu v Jezusu Cristusu. ^[29]Ste li vi pag

Cristusevi, taku ste vi ia Abraamov seime
inu po tei oblubi erbiči.

523|Jn 1,12.
Rim 6,3; 13,14.
Kol 2,12.

Joh. 1.
Rom. 6. ⁵²³
Col. 2.

524|Jn 17,21.
Ef 1,5.
Heb 2,11.

Joh. 17.
Ephes. 1. ⁵²⁴
Heb. 2.

TA

IEM. TA IIII. CAP.

TA IIII. CAP.

A. Cristus ž nega pokorsčino, plačilom na cryžu za naše greihe ie nas h tim Božym erbom sturil. B. Malikovane ie tu, kir se sturi tei stvari, kir Stvarniku sliši. C. Duhovski pastyry inu ovčice se imao kok-er očeti inu otroci lubiti. D. Hynavci, samoravičary vselei te prave kersčenike sovražo inu moree.

I *Est pag pravim, taku dolgu ie ta erbič A. enu deite, taku vmei nim inu enim blap-
cu nei obeniga rezlotka, nai si ie on en gospud
čez vso blagu, [2] temuč on ie pod teimi odvet-
niki inu flegarmi do tiga čassa, kir ie ta Oča
postavil. [3] Glih taku tudi mi, kadar smo
otroci bili, smo mi uieti bili pod teimi vuna-
nimi naredbami. [4] Ampag kadar ie bil ta
čas dopolnen, ie Bug poslal suiga Synu, roye-
niga od ene žene, dianiga pod to postavo,
[5] de on te, kir so pod to postavo bili, odreši, de
mi to otročino primemo. [6] Inu potehmal ste vi
otroci, ie Bug poslal tiga Duha suiga Synu v
ta vaša serca, ta vpye, Abba, lubi Oča.*
Obtu

Gen. 49.⁵²⁵
Dan. 9.

525| 1 Mz 49,10.
Dan 9,26.

Matth. 5.⁵²⁶

526| Mt 5,7–19.

Rom. 8.⁵²⁷

527| Rim 8,15.

LYST H TIM GALATER-

^[7] *Obtu uže zdai nei oben več hlapec, temuč zgul otroci, so li oni pag otroci, taku so tudi erbiči Božy skuzi Cristusa.*

B. ^[8] *Ampag tedai še, kadar neste znali Boga, ste vi služili tim, kir po naturi neso boguvi bili.* ^[9] *Zdai pag potehmal ste spoznali Boga (oli veliku več ste vi spoznali od Buga), koku se vi spet nazai obračate h tim šibkim inu potrebnim naredbom, katerim vi hočte iz noviga služiti?* ^[10] *Vi deržite te dni inu te mesce, te praznike inu ta leita.* ^[11] *Iest se boym za vas, de kei ne bom zabston na vas delal.* ^[12] *Bodite vi koker iest, potehmal iest sem koker ste vi.*

C. *Lubi bratie (iest vas prossim), vi meni neste ništer žaliga sturili.* ^[13] *Zakai vi veiste, de sem vom poprei v ti šibkoti po tim messei ta evangeli pridigal* ^[14] *inu te muie izkušnave, katere iest terpim po tim messei, neste zašpotovali, ne zavergli, temuč vi ste mene koker eniga Božyga angela gori vzeli. Ia, koker Cristusa Iezusa.* ^[15] *Kakova ie bila tedai ta vaša sreča? Zakai iest sem vaša priča, de aku bi mogoče bilu, vi bi bili vaše oči izderli inu meni dali.* ^[16] *Sem li tedai*

528 | 2 Kor 8,7.
Kol 2,1.20.

2. Cor. 8.
Col. 2.

529 | Mal 16.
Mt 10,32–33.40.

Mala. 1.
Matth.
10.

IEM. TA IIII. CAP.

tedai vaš sovražnik ratal, kir sim vom ri-
snico govuril? ^[17] Oni aifraio za vas, ali ne-
kar dobru. Oni veliku več hote, de bi od me-
ne pali, nu za nee ayfrali. ^[18] Ayfrati ie
dobru veden za dobre riči inu nekar le sa-
muč le tedai, kadar sem vpričo per vas.

^[19] Lubi mui otroci, katere iest spet druguč
rodim, dotle Cristus eno štalt notri v vas
dobi. ^[20] Iest bi pag hotel, de bi zdai per vas
bil inu de bi mogel to muio štimo preminiti,
zakai iest uže ne veim, kai z vami diati.

^[21] Poveite vi meni, vi, kir hočte pod to po- D.
stavo biti. Neiste li vi to postavo slisali?

^[22] Zakai onu ie pissanu, de Abraam ie dva
synu imel, eniga od te dekle inu tiga drugiga
od te, kir ie bila fray. ^[23] Ampag ta, kir ie od
te dekle bil royen, ie on royen po tim messei.

Kateri pag ie royen od te, kir ie fray, ie on
royen skuzi to oblubo. ^[24] Le-te bessede nekai
pomeinio. Zakai le-tu so ta dva testamenta,
eden od te gorre Syna, kir h timu hlapčova-
nu rody, kateri ie ta Agar. ^[25] Zakai ta Agar
se v ti Araby imenuie ta gorra Syna inu ie
bliži tiga, kir se zdai imenuie Ieruzalem inu
ona služi suiemi otruki. Ampag tu

L Ieruz-

Joh. 16.
1. Cor. 4.⁵³⁰

530| Jn 16,21.
1 Kor 4,15.

Gen. 16.
Gen. 21.⁵³¹
Rom. 9.

531| 1 Mz 16,15.
1 Mz 21,2.
Rim 9,7–9.

Apoc. 21.⁵³²

532| Raz 21,2.10.

LYST H TIM GALATER-

- 533| Iz 54,1. Esa. 54.⁵³³ [26] *Ieruzalem, kir ie ozgorai, ie fray, kateru ie naša vseh mati.* [27] *Zakai onu ie pissanu: Vesseli se ty, ialova, kir ne rodyš, restresči se inu vpy, kir nesi nosseča, zakai ta samica ima veliku več otruk koker ta, kir ima mo-ža.* [28] *Mi pag, lubi bratie, smo tiga Izaaca, te oblube otroci.* [29] *Ampag glih koker tedai ta, kir ie po tim messei royen bil, ie preganel tiga, kir ie bil pod tem Duhei royen, taku še zdai.* [30] *Kai pag tu pismu pravi, izpehni vunkai to deklo inu nee synu. Zakai te dekle syn ne bo en erbič s teim synom, kir ie od te, kir ie fray.* [31] *Obtu, lubi bratie, mi nesmo te dekle synuvi, temuč te, kir ie fray bila.*
- 534| 1 Mz 27,1. Gen. 27.⁵³⁴
- 535| 1 Mz 21,10. Gen. 21.⁵³⁵

TA V. CAP.

A. Cristus ie kersčenike fray od Moize-
sovih postav sturil. B. Prava vera ie dar S.
Duha, ta se izkazuie zo vsemi dobrimi del-
li, lubeznivo pokorsčino pruti Bogu.

- A. **S** *Tuite tedai vi v ti frayngi, v kateri ie nas Cristus sam fray sturil, inu ne pus-
tite se spet v ta hlapčovski iarm ukleniti.*
[2] *Pole iest, Paulus, vom poveim, de aku se
pustite*
- 536| Iz 9,3. Esa. 9.⁵³⁶

IEM. TA V. CAP.

*pustite obrezati, taku Cristus vom ništer ne bo h pridu. [3] Inu iest pričam druguč sledni-
mu človeiku, kir se pusti obreizati, de ie on
dolžan to celo postavo deržati. [4] Vom, kir
hočte skuži to postavo pravični biti, Cristus
ništer nei opravil, inu vi ste od te gnade pa-
li. [5] Mi pag v tim Duhu skuži to vero na to
pravico čakamo inu vupamo. [6] Zakai v Cri-
stusu Jezusu ne obreiza ne neobreza kai ve-
lata, temuč ta vera, katera ie skuži to lube-
zan delovna. [7] Vi ste dobru tekli, du ie vas
ustunovil, de tei risnici neste pokorni?
[8] Le-tu pregovoriene nei od tiga, kir ie vas
poklical. [9] Enu maihinu drožy enu cilu testu
kissilu sturi. [10] Jest se zevupam na vas v tim
Gospudi, vi ne bote ništer drugiga v misli
imeili. Kateri pag vas moti, ta ponesse to
sodbo, bodi on dur bodi. [11] Inu iest, lubi bra-
tie, aku še to obrezo pridiguiem, zakai tedai
tu preganene terpim? Taku ie tedai tu
zblaznene tiga križa gori nehalu. [12] Bug ho-
tel, de bi ty, kir vas taku pačio, proč odreza-
ni bili.*

*[13] Vi pag, lubi bratie, ste poklicani v to
frayngo, samuč gledaite, de skuži to frayngo*

L 2 ne

Act. 15.⁵³⁷

537|Apd 15,5.

Gal. 6.⁵³⁸

538|Gal 6,8.

1. Cor. 13.
Gal. 3.⁵³⁹

539|Jn 8,32.
Gal 2,14.

Matth. 16.
1. Cor. 5.⁵⁴⁰

540|Mt 16,6.
1 Kor 5,6.

Jer. 23.
Ezeh. 3.
Mich. 4.⁵⁴¹

541|Jer 23,12.
Ezk 3,17.
Mih 4,11.

LYST H TIM GALATER-

542 Rim 14,1. 1 Kor 8,7–13. 3 Mz 19,18. Mt 19,19; 22,39. Rim 13,8–10.	Rom. 14. I. Cor. 8. Levit. 19. Matth. 19.21. Rom. 13.⁵⁴²	<i>ne dopustite timu messu to suio volo, temuč služite skuzi to lubezan eden timu drugimu.</i> [14] <i>Zakai ta cela postava se v ti eni bessedi dopolni, gvišnu v le-ti: Lubi tuiga bližniga koker sam sebe.</i> [15] <i>Aku se pag vi vmei sebo eden družiga grizete inu požirate, gledaite, de vmei sebo eden od drugiga ne bote konča- ni.</i> [16] <i>Iest pag pravim, hodite po tim Duhei inu ne dopernašajte te lušte tiga messa.</i> [17] <i>Zakai tu messu želi župer tiga Duha inu ta Duh župer tu messu. Inu le-ta sta si vmei sebo župer, de ne storite vsiga tiga, kar bi vi hoteli.</i> [18] <i>Aku vi bote voyeni od ti- ga Duha, taku neste pod to postavo.</i> [19] <i>Ta della pag tiga messa so očita, katera so le-ta: prešustvu, curbarya, nečistost, hotli- vost,</i> [20] <i>malikovane, cupernya, sovraštvo, kreigi,</i> [21] <i>nevosčlene, serdii, zdražbe, rezdi- lena, kecarye, nyde, booi, pyanstva, pozrei- ščine inu kir so le-tim glih. Od katerih vom poprei poveim inu koker sem poprei poveidal, de ty, kir take riči delaio, ne bodo erbali tiga Božyga kralevstva.</i> [22] <i>Ti saduvi pag tiga Duha so: lubezan, vesselie, myr, žanašene, periazen, dobruta, vera,</i> [23] <i>krotkota, žmas- sane,</i>
543 1 Pt 2,2.	I. Pet. 2.⁵⁴³	
544 1 Tim 5,21.	I. Tim. 5.⁵⁴⁴	
545 2 Kor 12,20.	2. Cor. 12. ⁵⁴⁵	
546 1 Kor 6,9–10. Ef 5,5. Tit 2,13. Raz 22,3. Ef 5,9.	I. Cor. 6. Ephes. 5. Tit 2. Apoc. 22. Ephes. 5.⁵⁴⁶	
547 1 Tim 1,9.	I. Tim. 1.⁵⁴⁷	

IEM. TA VI. CAP.

sane. Zuper le-take nei ta postava. ^[24] Zakai Rom. 13.⁵⁴⁸
kateri so Cristusevi, ty cryžao nih messu ž 1. Pet. 2.
nih lušti inu želami. ^[25] Aku mi živimo v
tim Duhu, taku v tim Duhu hodimo. ^[26] Ne
želimo po prazni hvali, de bi vmei sebo eden
drugiga dražili inu eden drugiga nydali.

548| Rim 13,1.
1 Pt 2,13–17.

TA VI. CAP.

A. Šibki verni se imaio lipu podvučiti,
oben suio brumo se ne ima prevzeti. B.
Vučenikom inu kir dobru deio, sliši nih
lon. C. Hynavci veliku od dobrih dell vuče,
ništer sami ne sture.

L Ubi bratie, aku kei en človik bo pre- A.
naglen s kakim tadm, taku vi, kir ste
duhovski, podpryte taciga s teim krotkim
Duhum. Inu gledai ti sam na sebe, de tudi ti
ne boš izkušovan. ^[2] Nossi eden tiga drugiga
butoro inu taku bote dopolnili to postavo
Cristusevo. ^[3] Zakai aku se kei enimu zdy, de
ie on kai, kadar on ništer nei, ta isti sam se-
be v sui misli obnori. ^[4] En vsakateri pag pro-
birai tu suie dellu inu tedai on sam na nim
bo to hvalo imel inu nekar na enim drugim.

Joh. 13.
Rom. 15.⁵⁴⁹

549| Jn 13,24.
Rim 15,27.

L 3 Zakai

LYST H TIM GALATER-

550| Rim 14,12.

Rom. 14.⁵⁵⁰

[5] *Zakai en vsakateri to suio lastno butoro ponesse.*

551| Rim 15,27.
1 Kor 9,11.14.
Lk 16,25.

Rom. 15.
1. Cor. 9.⁵⁵¹
Luc. 16.

B. [6] *Ta, kir bo podvučen s to besedo, podeli od vsiga dobriga s teim, kir ga vuči.* [7] *Ne zahaiaite, Bug se ne pusti zasťpotovati. Zakai kar kuli ta človik seye, tu istu bo on žel.*

552| Pogublene.

[8] *Zakai kateri seye na suim messu, ta bode tudi žel od messa tu pogublene.* [9] *Obtu ne utrudimo se dobru delaioč, zakai mi bomo tudi per pravim času želi pres truda.* [10] *Za tiga volo, kadar zdai ta čas imamo, sturimo tedai dobru pruti vsem, nerveč pag h tim hišnim, kir so te naše vere.*

553| 1 Tes 3,5.
1 Tim 5,10.

1. Thess. 3.
1. Tim.
5.⁵⁵³

C. [11] *Vi vidite, kakov velik lyst sem vom pis-sal z muio roko?* [12] *Ty, kir se hote sturiti per-rijetnim po tim messei, ty isti vas permoruio, de bi se obreizali samuč zatu, de zavolo Cristuseviga cryža ne bodo preganena terpe-li.* [13] *Zakai oni sami, kir se puste obrezati, ne derže to postavo, temuč oni hote, de se vi pustite obrezati, de se bodo mogli hvaliti v tim vašim messei.* [14] *Ampag od mene bodi deleč, de bi se iest hotel hvaliti, samuč v tim cryžu*

IEM. TA VI. CAP.

*cryžu našiga Gospudi Jezusa Cristusa, sku-
zi kateriga ie meni ta sveit cryžan inu iest
timu svitu. ^[15] Zakai v Cristusu Jezusu ne ^{Gal. 5.⁵⁵⁴}
vela ne obrezovane, ne neobrezovane temuč
ta nova stvar. ^[16] Inu čez vse te, kir hodio po ^{Psal. 124.⁵⁵⁵}
le-ti reguli, bodi myr inu milost inu čez ta
Izrael Božy. ^[17] Naprei vsaki pusti mene z ^{2. Cor. 4.⁵⁵⁶}
mahom, zakai iest nossim na muim telessu
te šrimfe tiga Gospudi Jezusa. ^[18] Lubi
bratie, ta gnada tiga našiga
Gospudi Jezusa bodi z
vašim Duhum,
amen.*

*H TIM GALATERIEM
ie iz Ryma bil pissan. ⁵⁵⁷*

554| Gal 5,6.

555| Ps 125,5.

556| 2 Kor 4,10.

557| T. dodal; enako
L1545; SSP, D in V nimajo.

L 4 SVE-

H TIM EFEZER-
S V E T I G A
PAVLA LYST
h tim Efezer-
iem.

TA I. CAP.

A. Paul lipu po redu, kakove mnogetere večne dobrute so nom od Buga za volo Cristusa izkazane inu dane. B. Hvali inu prossi Boga, de s pomočio S. Duha tu nebesku vesselie inu Jezusa ž nega oblastio prou spoznaio.

A. **P***Aul, en sel Jezusov Cristusov skuži to volo Božyo. Tim svetnikom inu vernim v Cristusu Jezusu, kir so v tim Efexu. ^[2]Gnada inu myr vom od Buga, Očeta našiga inu od Gospudi Jezusa Cristusa. ^[3]Zahvalen bodi Bug inu Oča našiga Gospudi Jezusa Cristusa, kateri ie nas žegnal zo vsemi duhovskimi žegni, ž nebeskimi dobrutami v Cristusu. ^[4]Koker ie on nas v tim istim izvolil že tedai, preden so ty grunti tiga svita bili položeni, zavolo de mi imamo biti sveti inu pres svariena pred nim v ti lubežni. ^[5]Inu ie nas*

558| 2 Kor 1,3.
Gal 1,3.
1 Pt 1,3.

2. Cor. 1.
Gal. 1.
1. Pet. 1. ⁵⁵⁸

559| Jn 15,3.16.
1 Tim 1,5.

Joh. 15.
1. Tim. 1. ⁵⁵⁹

IEM. TA I. CAP.

ie nas odločil h ti otročyni, de bomo nemu otroci skuzi Jezusa Cristusa po tim dobrim dopadenu te nega vole ^[6]h ti hvali nega čestne gnade, s katero ie nas sebi lube sturil, skuzi tiga lubezniviga, ^[7]v katerim mi imamo tu odrešitvu skuzi to nega kry. Tu ie tu odpusčane tih grehov po tei nega prebogati gnadi, ^[8]katera se ie nom obilnu pergodila vsi žlaht modrusti inu zastopnosti, ^[9]inu kir ie nom reždil to skrivnust te nega vole po tim nega dobrim dopadenu, katero ie on bil sam v sebi naprei vzel: ^[10]de se ima tedai, kadar ta čas bo napolnen, pridigovati, de vse riči v Cristusu bodo vkupe spravlene, te, kir so v ne-bessih, inu te, kir so na zemli. ^[11]Skuzi nega samiga, skuzi kateriga smo mi tudi h ti erb-sčini prišli, mi, kir smo poprei odločeni bili po tim naprei vzeti u tiga, kir vse riči opravi po tem sveitu te nega vole, ^[12]de mi, kir smo poprei vupane imeili na Cristusa, bomo h ti časti te nega glorie, na kateriga vi tudi vupate. ^[13]Potehmal ste vi slišali to bessedo te risnice. Tu ie ta evangelium od vašiga izve-ličana, skuzi kateriga potehmal ste vi vero-vali, ste vi tudi zapečateni s teim sve-

L 5 tim

Math. 3.17.
Col. 1.
Heb. 1.⁵⁶⁰

560| Mt 3,8; 17,5.
Kol 1,6.
Heb 1,5.

Col. 1.⁵⁶¹

561| Kol 1,8.

Gal. 4.⁵⁶²

562| Gal 4,4.

Rom. 8.⁵⁶³

563| Rim 8,28–29.

Rom. 8.
2. Cor. 1.5.⁵⁶⁴

564| Rim 8,27.
2 Kor 1,22; 5,21.

H TIM EFEZER-

*tim Duhum od te oblube, ^[14]kateri ie ena ar-
ra te naše erbsčine h timu našimu odrešitvu,
de mi bomo ta nega lastya h ti hvali tiga
našiga gospustva.*

B. ^[15]*Obtu iest tudi, kadar sem slišal od te va-
še vere, katero vi imate na Gospudi Jezusa
inu od te lubežni, katero vi imate pruti vsem
svetnikomk, ^[16]iest ne neham hvalo daiati za
vašo volo. Iest vas vselei v misli imam v tih
muih molitvah, ^[17]da ta Bug našiga Gospudi
Jezusa Cristusa, ta Oča tiga gospostva vom
da tiga Duha te modrusti inu rezodivena,
de ga vsi spoznate inu ^[18]de resveiti te oči te
vaše zastopnosti, de vi bote spoznali, kakovu
ie tu vupane tiga nega poklicane inu koku
bogata ie ta čast te nega erbsčine na tih svet-
nikih ^[19]inu kakova ie ta vissokota inu veli-
kost te nega moči pruti nom, kir veruiemo po
tim opravilu te nega velike moči, ^[20]katero ie
on iskal v Cristusu, kadar ga ie obudil od tih
mertvih inu ga ie possadil na to suio destni-
co v nebessih ^[21]čez vse viudstvu inu čez vso
oblast inu čez vso muč inu čez vse gospostvu
inu čez sledne ime, kir se imenuie, nekar sa
muč*

565| Flm 1,4–5.
Kol 1,3–4.9.
2 Tes 1,2.

Phil. 1.
Col. 1.
2. Thess.
1.
⁵⁶⁵

566| Jn 6,63.

Ioh. 6.
⁵⁶⁶

567| Ps 110,1,
Dan 10,18.

Psal. 109.
Dan. 10.
⁵⁶⁷

IEM. TA I. CAP.

muč na le-tim sveitu, temuč tudi v tim prihodnim. ^[22]Inu ie vse riči podvergal pod nega noge inu ga ie postavil tei cerqvi k ani glavi vseh riči, ^[23]katera ie tu nega tellu inu tu nega dopolnene, kateri dopolni vse v seh ričeh.

TA II. CAP.

A.Vsi ludie so grešniki, zatu so podverženi tei smerti inu timu hudiču oli iz gnade skuzi Cristusa bodo od taciga zlega odrešeni, obtu so dolžni Bogu hvaležni inu brumni biti. B. Vsi ludie dotle se h Bugi ne preoberno, se revni pres Božye milosti inu pomuči. C. Kai inu kei ie ta rava gmaina inu cerqou Božya.

IN^U vas, kadar ste mertvi bili, s kuži A. ta prestoplena inu grehe, ^[2]v katerih ste vi nekadai hodili po tei šegi tiga svita inu po tim vyudi, kir ima to suio oblast v tim lufti, kateri ie en Duh, kir ima tu suie dellu v tih nepokurnih otrucih, ^[3]vmei katerimi smo mi vsi nekadai prebivali, v tih luštih tiga našiga messa. Inu smo dali, kar ie timu messu inu tei misli dopalu inu smo bili po naturi otroci tiga serda, glih koker

Col. 1.2.3.⁵⁶⁸

568|Kol 1,22; 2,13; 3,7.

H TIM EFEZER-

- koker tudi ty drugi.* ^[4] *Ampag Bug, kir ie bogat s to m ilostio zavolo te nega velike lubexni, s katero ie nas lubil že tedai,* ^[5] *kadar smo skuzi ta greih mertvi bili, nas ie žive sturil sred s Cristusom (skuzi to gnado ste vi ohra- neni)* ^[6] *inu ie nas ž nim red gori obudil inu ž nim red possadil v ta nebeski stan v Cristusu Jezusu,* ^[7] *de ie hotil izkazati v tih prihodnih čassih tu preveliku bogatu blagu te nega gnade skuzi to suio dobruto pruti nom v Je- zusu Cristusu.* ^[8] *Zakai iz gnade ste vi ohra- neni skuzi to vero (inu tu istu nekar iz vas, tu ie en dar Božy),* ^[9] *nekar skuzi ta della, de se kei eden ne hvali.* ^[10] *Zakai mi smo tu nega dellu, stvarieni v Cristusu Jezusu h tim do- brim dellom, h katerim ie nas Bug poprei perpravil, de imamo v nih hoditi.*
- B. ^[11] *Obtu spumnite vi na tu, de ste vi nekada i aydi po tim messei bili inu ste ta neobreza bili imenovani od tih, kir imenuio obreiza, po tim messei, katera se ž rokami sturi,* ^[12] *de ste vi v tim istim čassu bili pres Cristusa odločeni inu izvuna te izraelske purgarsčine. Inu ste bili vunani od tih testamentov te oblube. Vi neste obeniga vupane imeli inu*
ste pres

569| Iz 25,9.
Apd 15,11.

Esa. 25.
Act. 15.
569

570| Tit 2,14.

Tit. 2.
570

571| Flp 3,3.
Kol 2,11.

Phil. 3.
Col. 2.
571

572| Rim 15,21.

Rom. 15.
572

IEM. TA II. CAP.

ste pres Buga bili na tim sveitu. ^[13]Ampag
zdai skuzi Cristusa Jezusa vi, kir ste neka-
dai deleč bili, ste vi ty bližni sturieni skuzi <sup>Esa. 9.
Col. 1.</sup> ⁵⁷³
to kry Cristusevo. ^[14]Zakai on ie ta naš myr,
kir ie iz obuieh enu sturil, inu ie ta plut, kir
ie v sredi stal, doli vergal v tim, kir ie on
skuzi suie messu proč vzel tu sovraštvo, ^[15]tu
ie tu postavo, katera ie v tih zapuvidah po-
stavlena bila. De on iz dveyu eniga novig
človeika sam v sebi sturi inu myr sturi ^[16]inu
de ona oba v venim tellessu zmyri z Bugom
skuzi ta cryž, skuzi kateriga ie on tu sovraš-
tvu vmuril. ^[17]Inu ie prišal, ie oznanil v tim
evangeliju ta myr vom, kir ste deleč, inu
tim, kir so bliži bili. ^[18]Zakai skuzi nega mi
obuy smeimo v venim Duhei puiti h timu
Očetu.

^[19]Obtu uže vi neste več gostie, ne prihodni C.
ludy, temuč vi ste purgary sred s teimi svet-
niki inu ty domači božy ^[20]zazydani na ta
grunt tih jogrov inu prerokov, kateriga ie <sup>1. Cor. 3.
1. Pet. 2.</sup> ⁵⁷⁵
Jezus ta vogelnati kamen, ^[21]na katerim ie
ta celi cymper vkupe zložen, kir raste gori k
animu svetimu templu v tim Gospudi, ^[22]na
katerim ste vi tudi ž nim red zazyda-
ni

573| Iz 9,5–6.
Kol 1,20.

574| Iz 57,19.
Lk 2,29.

575| 1 Kor 3,9–11.
1 Pt 2,5.

H TIM EFEZER-

*ni k animu Božymu prebivališču v tim Du-
hu.*

TA III. CAP.

A. V tim evangeliu se velika skrivnust inu
modrost Božya rezodeva inu daie na
znane. B. Pridigary morajo terpeti, moliti
za suie ovčice, de ostano serčni v veri.

576| Apd 2,14;
13,2–5; 22,3–4.
Gal 1,14.

Act.
2.13.22.
Gal. 1.⁵⁷⁶

577| Apd 10,40.

Act. 10.⁵⁷⁷

578| 1 Kor 15,10.

1. Cor. 15.⁵⁷⁸

A. ^[1] **O** Btu iest, Paul, sem ietnik Jezusov
Cristusov za vas, ayde. ^[2] Vi ste sliša-
li to službo od te gnade Božye, katera ie me-
ni dana vmei vami, ^[3] (de skuži tu rezodive-
ne ie meni dana na znane ta skrivnust
koker sem vom poprei kratku pissal, ^[4] iz ka-
terega vi morete beroč zastopiti to muio
zastopnost na tei skrivnusti Cristusa),
^[5] katera v tih pervih čassih nei bila dana na
znane tim človeiskim otrokom, koker ie zdai
rezodivena tim svetim nega jogrom inu tum
prerokom skuži tiga Duha, ^[6] de ty aydie so
tudi ž nimi red erbiči, inu od tiga tellessa
inu diležni te nega oblube v Cristusu skuži
ta evangelium, ^[7] kateriga sem iest postal en
služabnik, iz tiga daru te gnade Božye,
kateri

IEM. TA III. CAP.

kateri ie bil meni dan po tei nega veliki mo-
či. ^[8]Meni pag, kir sam ner ta manši vmei
vseimi svetniki, ie dana le-ta gnada, de
vmei teimi aydi pridiguiem tu neizgrunta-
nu veliku blagu Cristusevu ^[9]inu de iest
vsem na svitlobo dam, kakovu ie tu podile-
ne te skrivnusti, katera ie bila od začetka
tiga svita skrivena v Bugi, kir ie vse riči
stvaril skuzi Jezusa Cristusa, ^[10]de ta mno-
getera sylna modrust Božya bode zdai na
znane dana tim vyudstvum inu gospostvum
v nebessih po tei cerqvi, ^[11]po tim večnim od-
ločenu, kateru ie odločil v Cristusu Jezusu,
v Gospudi našimu, ^[12]skuzi kateriga mi ima-
mo slobust inu prihod s teim zevupanem
skuzi to vero v nega.

Col. 2. ⁵⁷⁹

579| Kol 2,2.

Ephes. 2. ⁵⁸⁰

580| Ef 2,18.

^[13]Za tiga volo iest prossim, de ne odstopite B.
zavolo muih nadlug, katere terpim za vašo
volo, kateru ie vaša čast. ^[14]Obtu iest poklo-
nuiem muia kolena pruti timu Očetu našiga
Gospudi Jezusa Cristusa, ⁵⁸²^[15]skuzi kateriga se
vse očanstvu imenuie, v nebi inu na zemli,
^[16]de vom da po tim nega bogati[m] gospostvu
muč, de vi bote sylnu močni skuzi tiga nega
Duha v tim noterni[m] človeiku, ^[17]de Cristus
v tim vaši[m] sercei skuzi to vero prebiva,
de bo-

Phil. 1.
2. Thess. 3.
Col. 2. ⁵⁸¹

581| Flp 1,2.
2 Tes 3,6.18.
Kol 2,7.

582| SSP nima »našiga
Gospudi Jezusa Cristusa«,
drugi enako kot T.

H TIM EFEZER-

de bote okorenineni inu gruntani v ti lubežni, ^[18]de bote mogli doseči zo vsemi svetniki, kakova ie ta širokota inu ta dolgota inu ta globokota inu ta vissokota, ^[19]inu de spoznate to lubežan Cristusevu, katera premaga tu spoznane, de vi bote napolneni zo vso dopolnustio Božyo. ^[20]Timu pag, kateri pomore čez vse riči veliku več sturiti, koker mi prosimo oli misslimo, po tei moči, kir v nas opravlja, ^[21]bodi čast v ti cerqvi skuži Jezusa Cristusa vsag čas od večnusti do večnusti. Amen.

583| Mt 6,10.

Matth. 6. ⁵⁸³

TA IIII. CAP.

A. Pridigary, vsi verni imajo biti krotki inu myrni. B. Cristus iz nebes daie mnogotere pridne vučenike. C. Obtü vissoku opominane, de verni se varuio naprei pred greihi.

A. **I** *Est, ietnik v tim Gospudi, vas natu prosim, de vi taku hodite, koker se spodobi timu vašimu poklicanu, h katerimu ste vi poklicani ^[2]zo vso pohlevščino inu krotkoto, z volnim terplenem, de eden timu družimu zanesse v ti lubežni. ^[3]Inu se flissajte, de ohranite to gli-*

584| 1 Mz 17,7–10.
1 Kor 7,20–22.
Flp 1,27.
Kol 1,10.20.
1 Tes 4.9.

Gen. 17.
1. Cor. 7.
Phil. 1.
Col. 1.
1. Thess. ⁵⁸⁴
4.,

IEM. TA IIII. CAP.

to gliboto tiga Duha, skuzi to zavezo tiga myru. ^[4]Bodite enu tellu inu en Duh, koker ste vi tudi poklicani na enu samu vupane vašiga poklicane. ^[5]En sam ie Gospud, ena vera, eden kerst, ^[6]eden Bug inu Oča naš vseih, kateri ie čez vse, inu skuzi vse inu noter v seih vas. ^[7]Ampag enimu vsakimu vmei nami ie dana ta gnada po tei meri tiga darovane Cristuseviga.

^[8]Obtu on pravi: Kadar ie on gori šal v to B. vissokoto, ie on to iečo uieto pelal inu ie dal daruve tim ludem. ^[9]Kir ie on pag gori šal, kai ie? Samuč kir ie on poprei doli bil šal na te zdulane kraie te zemle? ^[10]Inu ta, kir ie doli šal, ta isti ie tudi gori šal čez vsa nebesa, de vse riči napolni. ^[11]nu ta isti sam ie te ene postavil h tim jogrom, te ene pag h tim prerokom, te ene pag h tim evangelistom, te ene pag h tim pastyriem inu vučenikom, ^[12]de ti svetniki bodo narovnnani h timu delu tiga pridigarstva, skuzi kateru bo tu tellu Cristusevu gori zazydanu, ^[13]dotle de mi vsi tiakai pridemo k ani veri inu k animu spoznanu tiga Synu Božyga inu de bomo en celi mož, kir bo v ti meri te popol-

M nome

Rom. 12.
I. Cor. 12.
Joh. 3.⁵⁸⁵

585| Rim 12,3.6.
1 Kor 12,11.
Jn 3,27.

Psalm 67.
Esa. 45.
Ioh. 16.
Ioh. 3.
I. Cor. 12.⁵⁸⁶

586| Ps 68,19.
Iz 45,2.
Jn 16,7.
Jn 3,13.
1 Kor 12,4–11.

H TIM EFEZER-

587| 1 Kor 14,20.
Kol 2,6.

1. Cor. 14.
Col. 2.

nome starosti Cristuseve, ^[14]de ne bomo več otroci, kir bi se sem ter tam gibali inu sem ter tam nošeni bili, od sledniga veitra tiga vuka skuži to hudo kunšt tih ludi inu skuži to nih goluffyo, s katero oni za nami postopaio, de bi nas obnorili. ^[15]Oli mi hodimo po risnici v ti lubezni inu gori rasteimo v seh ričeh v nim, kateri ie ta glava, tu ie, v Cristusu. ^[16]Iz kateriga ie ta celi život vkupe zložen inu ta en vud na drugim vissi, po vsim uskladi, skuži kateru enu timu drugimu pomaga, po tim opraviu eniga vsakiga vuda v tim nega meri inu sturi, de tu tellu gori raste h timu svimu lastnimu pobulšanu inu le-tu vse v ti lubezni.

588| Ef 1,22; 5,6.
Rim 12,4–5.
1 Kor 12,12.

Ephes. 1.5.
Rom. 12.
1. Cor. 588
12.

C. ^[17]*Le-tu pag iest pravim inu pričuiem v tim Gospudi, de vi več ne hodyte koker ty drugi aydie hodio v ti nemarnosti te nih misli, ^[18]kir imαιο nih zastopnost otemneno inu so ptuy od tiga lebna, kir ie iz Buga skuži tu neveidene, katera ie v nih, ^[19]skuži to slipoto nih serca, kir so kiakai prisli, de so pustili od grevinge inu so se vdali v to hoclivost, de dopernašao vso nečistost sred s to silno goltnostio. ^[20]Vi pag neste taku Cristusa se na-
vučili,*

589| Rim 1,18–32.
1 Pt 4,3.

Rom. 1. 589
1. Pet. 4.

IEM. TA IIII. CAP.

vučili, ^[21]ste li vi sice od nega slišali inu ste
v nim vučeni, koku ie ta risnica v Jezusu,
^[22]de vi doli položite tiga stariga človeika s
tim nega pervim rovnanem, kateri skuži te
zabledene lušte sam sebe končava. ^[23]Pono-
vite se vi pag v tim Duhu, v ti vaši misli
^[24]inu oblecite tiga noviga človeka, kateri ie
po Bugi stvarien, v ti pravi risnici, pravi-
ci inu svetusti. ^[25]Obru položite od sebe te
laže, inu govorite to risnico en vsakateri ž
nega blizžnim. Zakai mi smo vmei sebo
vudi. ^[26]Serdite se inu ne grešite. Tu sonce
ne ima žaiti čez vaš serd: ^[27]ne daite meista
timu žludiu. ^[28]Kateri ie kradel, ta več ne
kradi, temuč veliku več delai inu sturi z
rokami, tu kar ie dobru, de bo imel kai da-
ti timu, kir potrubeie. ^[29]Obena nepoštena
besseda ne puidi iz vaših vust, temuč ka-
tera ie pridna h pobulšanu. Kadar ie po-
treba, katera ie periatliva h poslušanu.
^[30]Inu ne režaluite tiga S. Duha Božyga, s
katerim ste vi zepočatani h timu dnevi ti-
ga odrešitva. ^[31]Sledna grenkust inu gri-
mane inu serd inu vpyene inu šentovane

M 2 bodi

Rom. 6.
Col. 3.⁵⁹⁰

590| Rim 6,6.
Kol 3,5,9–10.

1. Pet. 2.
Zah. 8.
Matth. 5.⁵⁹¹

591| 1 Pt 2,1.
Zah 8,16.
Mt 5,43.

Psalms 4.⁵⁹²

592| Ps 4,5.

2. Thess. 3.
Matth. 12.⁵⁹³
Ephes. 5.

593| 2 Tes 3,13.
Mt 12,19.
Ef 5,4.

2. Cor. 1.⁵⁹⁴

594| 2 Kor 1,4.

H TIM EFEZER-

595| Kol 2,4.
Mt 6,14.

Col. 2.
Matth. 6.⁵⁹⁵

bodi deleč od vas sred zo vso hudobo. [32] Bodate pag vmei sebo periatlivi, milostivi inu odpustite eden timu drugimi, koker ie tudi Bug v Cristusu vam ospustil.

TA V. CAP.

A. Sam Cristuseu offer dopade Bogu inu te naše greihe plačuie. Kurbarya, skopota, laže, so grozoviti greihi, kir v tu večno terplene, v pekal perpravio. B. Bug vse riči vidi, sliši. Obt verna ne imao nespodobniga misliti, govoriti inu diati. C. Zakon Bogu dopade, pomeni duhovski zakon vmei Cristusom inu Cerkovio.

A. **B** *Odite tedai postopavci Božy, koker ty lubi otroci, [2] inu hodite v ti lubežni glih koker ie Cristus nas lubil inu ie sam sebe dal za nas k animu darru inu offru, Bogu k animu dobrimu dissečimu Duhu. [3] Ampag curbarya inu sledna nečistost oli lokomnost oli norsku govoriene oli nepridne marine, kateri se ne spodobio, ne pustite imenovati vmei vami, koker se tim svetnikom spodobio. [4] Temuč veliku več zahvalene. [5] Zakai vi imate le-tu veiditi, de oben curbar oli nečistnik*

596| Mt 5,24.
Jn 13,15.
Gal 2,20.
2 Mz 23,18.

Matth. 5.
Joh. 13.
Gal. 2.
Exod. 23.⁵⁹⁶

597| T. izpustil prvi del Ef 6,4: »Isto velja za kvan-tanje in nespametno ali prostaško govorjenje; vse to je nespodobno.«

1. Cor. 6.
Col. 3.⁵⁹⁸

598| 1 Kor 6,18.
Kol 3,5,8.

IEM. TA V. CAP.

nik oli lakomnik (kateri ie en malikovec) ne ima te erbsčine v tim kralevstvi Cristusevim inu Božym. [6] Ne pustite se nikomer s praznimi besedami žepelati. Zakai za letih riči volo pride ta serd Božy čez te nepokurne otroke. [7] Obtú ne imeite ž nimi obeniga deila. [8] Zakai vi ste bili nekadai temma, zdai ste pag luč v tim Gospudi. Obtú hodite koker ty otroci te Luči, [9] zakai ta sad tiga Duha stoy vsaki dobruti inu pravici inu v risnici [10] inu rezgledaite, kai dobru dopade timu Gospudi. [11] Inu ne imeite obeniga podilena s temi nerodovitnimi delli te temme temuč veliku več, ta ista svarite. [12] Zakai tu, kar se od nih skrivaie sturi, tu istu ie gardu praviti. [13] Ampag tu vse bode rezodivenu, kar bode od te Luči svarienu. [14] Zakai vse tu, kar bo rezodivenu, tu istu ie Luč. Obtú on pravi, obudi se ti, kir spis inu vstani gori od tih mertvih, taku bo Cristus tebe resvetil.

[15] *Gledaite tedai, de vi razumnu hodite, B. nekar koker ty nemodri temuč koker ty modri. [16] Deržite se, koker ta čas pela, zakai ty dnevi so hudi. [17] Obtú ne bodite nezastopni, te-*

M 3 muč

Col. 2.⁵⁹⁹

599| Kol 2,4.

1. Thess. 5.
Gal. 5.⁶⁰⁰

600| 1 Tes 5,5.
Gal 5,22.

Ioh. 3.⁶⁰¹

601| Jn 3,20–21.

Esa. 60.⁶⁰²
Rom. 13.

602| Iz 60,3.
Rim 13,11.

Col. 4.⁶⁰³
Rom. 12

603| Kol 4,5.
Rim 12,2.

H TIM EFEZER-

604| 1 Tes 4,3.
Sir 31,25–31.
Apd 2,4.
Kol 3,5.
Ps 97,7.
1 Tes 5,8.

1. Thess. 4.
Eccles. 31.
Act. 2.
Col. 3.
Psal. 97.
1. Thess.
5.⁶⁰⁴

muč zastopni, kai ie ta vola tiga Gospudi.
[18] *Inu ne vpyanite se z vinom, v katerim ie*
usa žlaht nespoduba, temuč bodite polni ti-
ga Duha [19] *inu govorite sami sebi s teimi*
psalmi, s temi hvaležnimi inu duhovskimi
peismi, puite inu hvalite z vašim srcem ti-
mu Gospudi. [20] *Daite vselei to hvalo od vseh*
riči v tim imeni našiga Gospudi Jezusa
Cristusa Bogu inu timu Očetu [21] *inu bodite*
eden timu drugimu podverženi s teim stra-
hum Božym.

C. [22] *Vi, žene, bodite pokorne vašim lastnim*
možem koker timu Gospudi. [23] *Zakai ta mož*
ie te žene glava, koker ie Cristus glava te
cerqve, inu on ie suiga telessa izveličar. [24] *Oli*
koker ie ta cerkou Cristusu podveržena, taku
tudi te žene tim možem v seh ričeh. [25] *Vi,*
možie, lubite vaše žene, koker ie tudi Cristus
lubil to cerkou inu ie sam sebe za no dal, [26] *de*
ie no posvečil inu očistil skuzi to vodno kopel
v ti bessedi, [27] *inu on sam sebi ie perpravil*
eno cerkou, katera ie gosposka, kir ne ima
madeža oli vraska oli kai taciga, temuč de ie
sveta inu pres tadla. [28] *Glih taku ty možye*
imaio lubiti suie

605| Kol 3,18.
1 Pt 3,1.
1 Kor 11,3.

Col. 3.
1. Pet. 3.
1. Cor. 11.⁶⁰⁵

606| Gal 2,20.
Ef 5.
Ps 50,6.

Gal. 2.
Ephes. 5.⁶⁰⁶
Psal. 50.

607| Tit 3,5.
1 Pt 3,7

Tit. 3.
1. Pet. 3.⁶⁰⁷

lastne

IEM. TA V. CAP.

*lastne žene koker suia lastna telessa. Kateri
suo ženo lubi, ta sam sebe lubi, ^[29]zakai oben
nigdar nei suie lastno messu sovražil, temuč
veliku več ie tu istu živil inu koyl, glih taku
tudi ta Gospud to cerkou. ^[30]Zakai mi smo
vudi nega telessa od nega messa inu od nega
kosteh. ^[31]Za tiga volo ta človik zapusti tiga
očeta inu to mater inu se perdruž i h ti suy
ženi inu onadva bota enu messu. ^[32]Le-ta
skrivnust ie velika, iest pag govorim od Cri-
stusa inu od te cerqve. Ništer mane tudi vi.
^[33]En vsakateri imei za lubu suo ženo koker
sam sebe, ta žena pag, de poštuie tiga moža.*

Gen. 2.⁶⁰⁸

608|1 Mz 2,24.

TA VI. CAP.

A. Verni otroci, hlapci, delouci ž nih
zveisčino inu pokorsčino služio prou
Bogu. B. Hudič te verne z greihi, s caga-
nem, z nadlugami, z lušti skuša. Timu z
vero, z Božyo bessedo, z molitvami imamo
zuper stati inu odegnati. C. Spoveda, koku
se on v ieči derži.

V*I, otroci, bodite vašim starišem pokor- A.
ni v ti[m] Gospudi, zakai tu ie pra- Col. 3.
vičnu. ^[2]Poštu[i] tuiga očeta inu tuio mater Exod. 20.⁶⁰⁹*

609|Kol 3,20–21.
2 Mz 20,12.

M 4 (le-ta

H TIM EFEZER-

(le-ta ie ta perva zapuvid, kir to oblubo ima), ^[3]de tebi dobru bode inu de boš dolgu živ na zemli. ^[4]Inu vi, očeti, ne dražite vaših otruk h timu serdu, temuč koyte nee gori v tim podvižanu inu opominanu tiga Gospudi. ^[5]Vi, hlapci, bodite pokurni vašim telessnim gospudom, strahom inu trepetanem, v ti preprosčini vašiga serca, koker Cristusu. ^[6]Ne služite nauku, koker de bi hoteli le ludem dopasti, temuč koker ty hlapci Cristusevi storite to volo Božyo iz serca. ^[7]Služite z dobro volo timu Gospudi inu nekar tim ludem. ^[8]Inu imate veiditi, de vsaki, kar on dobriga sturi, tu istu bode od tiga Gospudi pryel, bodi on en hlapec oli en fray.

^[9]Inu vi, gospudi, sturite tudi tu istu pruti nim, pustite od priteža. Inu imate veiditi, de tudi ta vaš Gospud ie v nebessih inu pred nim en človik od drugiga ne vela.

B. ^[10]H puslednimu, myr, bratie! Bodite močni v tim Gospudi inu v ti moči nega močnusti. ^[11]Oblecite tu cilu orožje Božye, de vi bote mogli obstati pruti tim kunštnim zalegom hudičevim. ^[12]Zakai mi ne imamo kreigale s to kryo inu s teim messum, temuč s teimi

610| Kol 3,31.
Tit 2,9.
1 Pt 2,18.

Col. 3.
Tit. 2.
1. Pet. 2. ⁶¹⁰

611| Sir 33.
Kol 3,25.
Apd 10,34.
Rim 2,11.
Kol 3,11.
1 Pt 5,18.

Eccles. 33.
Col. 3.
Act. 10.
Rom. 2.
Col. 3.
1. Pet. 5. ⁶¹¹

IEM. TA VI. CAP.

mi vyudi inu oblastniki, tu ie, s teimi gospudi tige svita, kateri v ti temmi tige svita gospoduio s teimi hudimi duhuvi pod nebom. ^[13] Za tige volo prymite tu cilu orožie Božye, de vi bote mogli zuper stati na ta hudi dan inu v seh vaših dianih bote mogli obstati. ^[14] Stuite tedai opašeioč te vaše ledavie s to risnico inu bodite obličeni s teim oklopom te pravice ^[15] inu bodite obuveni na nogah s teim evangeliom tige myru, de bote perpravleni. ^[16] Ampag vmei vsemi ričmi vžamate to tarčo te vere, s katero vi bote mogli vse ognene stryle tige hudiča pogassiti. ^[17] Inu vžamate to čelado tige izveličana inu ta meč tiha Duha, kateri ie ta besseda Božya. ^[18] Inu molite vedan vsak čas s teimi molitvami inu prošnami v tim Duhu. Inu h timu čuite veden zo vsem flissom inu molite za vse svetnike. ^[19] Inu za me, de meni bo danu to bessedo serčnim odprenem muih vust. De na znane daiem to skrivnust tige evangelia, ^[20] kateriga sem iest en sel v ketinah, de iest od nega serčnu govorim, koker se spodobi meni govoriti.

^[21] De vi pag tudi veiste, koku muie riči C.
M 5 stoie,

Exod. 28.
Deut. 23.
Psal. 131.
Esa. 11.
2. Cor. 10.
Sap. 5.⁶¹²

612 | 2 Mz 28,4.
5 Mz 23,15.
Ps 131,6.
Iz 11,5.
2 Kor 10.
Mdr 5,18.

Luc. 18.
1. Thess. 5.⁶¹³

613 | Lk 18,1.
1 Tes 5,17.

Col. 4.
2. Thes.
3.⁶¹⁴

614 | Kol 4,3.
2 Tes 3,1.

Act. 4.⁶¹⁵

615 | Apd 4,4.

H TIM EFEZER-

*stoie, inu kai iest delam, od tiga vsiga vom
bo Tihicus, mui lubi brat inu zveisti služab-
nik v tim Gospudi dal na znane, ^[22]kateriga
sem nalošč q vom za tiga volo poslal, de vi
zastopite, koku za me stoy inu de on potrošta
vaša serca. ^[23]Myr bodi vom, bratom, inu lu-
bezan s to vero od Buga Očeta inu od Gospu-
di Jezusa Cristusa. ^[24]Gnado zo vsemi, kir
lubio našiga Gospudi Jezusa Kris-
tusa s pravo čistostio,
amen.*

*LE - TA LYST IE BIL POS-
lan tim Efezeriem iz Ryma,
skuzi Tihica. ⁶¹⁶*

SVE-

616 | T. dodal; enako D in
L1545; SSP in
V nimata.

IEM. TA I. CAP.

S V E T I G A

PAVLA LYST

h tim Filipper-
iem.

TA I. CAP.

A. Pridigary imαιο zveistu ta evangeli
vučiti, raven tiga moliti inu kir veido, de
nih vuk sad pernesse, zatu boga zahvaliti.
B. Kadar se pridigary love inu moree, taku
skuži ta nih križ se ta prava vera terdi inu
rezteguie. C. Kersčeniki imαιο brumni,
myrni inu serčni biti.

P*Aulus inu Timoteus, hlapci Jezusovi A.
Cristusevi. Vsem, svetnikom v Jezusu
Cristusu, kir so v tim Filipinu, sred s teimi
škofi inu služabniki. ^[2]Gnada inu myr od
Buga, našiga Očeta inu od Gospudi Jezusa
Cristusa bodi z vami. ^[3]Iest zahvalim muiga
Boga, koker čestu krat na vas zmislím (^[4]ka-
teru iest vsag čas deim, v seh molitvah za
vas vse inu iest deim to molitou z vesseliem),
^[5]de ste vi diležni tiga evangelia od perviga
dne do le-te ure. ^[6]Inu sem tiga istiga
gvišen,*

Act. 16.6.
2. Cor. 1.
Gal. 1.
Col. 1.
1. Thess.
1.
⁶¹⁷

617|Apd 16,1.
2 Kor 1,1.
Gal 1,10.
Kol 1,1.
1 Tes 1,1.

H TIM FILIPPER-

618| Jn 6,29.

Joh. 6.⁶¹⁸

gvišen, de ta, kir ie tu dobru dellu noter v vas začel, ta isti ie bo tudi dokonat do tiga dne Jezusa Cristusa, ^[7]koker se tudi meni spodobi, de iest le-tu od vas vseh deržim. Zakai iest vas vse, kir ste diležni z meno te gnade muie, imam v muiem serci inu v le-ti mui ieči, v kateri iest ta evangelium zagovariem inu poterduiem. ^[8]Inu Bug ie moia priča, de iest po vas želim iz grunta tiga serca v Jezusu Cristusu. ^[9]Inu iest le-tu molim, de ta vaša lubezan le čedale več obilneiša bode v tim spoznanu inu vsi zastopnosti, ^[10]de bote mogli soditi, katere riči so pridniše, de vi bote čisti inu brez zblaznena na ta dan Cristuseu, ^[11]napolneni s teimi saduvi te pravice, kateri so v vas skuži Jezusa Cristusa h ti hvali inu časti Božy.

619| 1 Tes 2,9.

I. Thess.
2.⁶¹⁹

620| Ef 1,16.
Kol 1,9–10.
1 Tes 1,3.

Ephes. I.
Col. I.
I. Thess. I.⁶²⁰

B. ^[12]*Inu iest hočo, lubi bratie, de imate veiditi, de tu, kar se ie meni pergudilu, ie prišlu k vegšimu gori iemanu tiga evangelia, ^[13]ta-ku de muie zveze so rezodivene v Cristusu po vsim rotavžu inu tudi tim drugim vsem. ^[14]Inu dosti bratov v tim Gospudi so tih muih zvez vupane dobili inu serčneiši rata-li, pres straha govoriti to bessedo. ^[15]Inu ris-*
nica

621| Ef 3,3.

Ephes. 3.⁶²¹

IEM. TA I. CAP.

nica ie, de ty eni Cristusa pridiguio iz nyda inu za zdražbe volo, ty eni pag iz dobre vole vuni pridiguio Cristusa zavolo zdražbe, nekar čistu. ^[16] Zakai oni menio, de oni hote muim zvezom še vegšo nadlugo perložiti. ^[17] Le-ty pag iz lubežni, zakai oni veido, de iest zavolo zagovoriana tiga evangelia tukai ležim. ^[18] Nu, kai ie tedai, de se le Cristus v kakeršni viži pridiguie, bodi skuzi hinavsčino oli skuzi risnico, de se le Cristus pridiguie, taku se iest v tim vesselim inu ia, iest se bom vesselil. ^[19] Zakain iest veim, de tu istu meni rata h timu izveličanu skuzi to vašo molitou inu skuzi premagane tiga Duha Jezusa Cristusa. ^[20] Po tim muim čakanu inu vupanu, de ne bom v obeni riči zasramovan, temuč de s celim serčnim zevupanem koker vselei, taku tudi zdai Cristus bode vissoko čestčen v tim muim tellessi, bodi skuzi ta leben oli skuzi to smert. ^[21] Zakai Cristus ie mui leben inu umreiti ie mui dobitag. ^[22] Inu ie li meni pridnu, de iest živim v tim messei, taku iest ne veim, kai bi si izvolil. ^[23] Zakai iest sem od dveyu riči stiskan, iest želim se ločiti inu biti s Cristusom, kateru ie meni veliku

2. Cor. 1. ⁶²²

622|2 Kor 1,11.

2. Reg. 24. ⁶²³
2. Cor. 5.

623|2 Sam 24,12–14.
2 Kor 5,5–9.

H TIM FILIPPER-

liku bulši, ^[24]oli ostati v tim messei, ie več potrebnu za vašo volo. ^[25]Inu iest z dobrim ževupanem veim, de bom obstal inu bom z vami vsemi prebival k vašimu gori iemlenu inu vesseliu te vere, ^[26]de ta vaš hvala bode obilna v Cristusu Jezusu na meni, skuži ta mui prihod spet q vom.

C. ^[27]Gledaite samuč, de vrednu timu evangeliu Cristusevimu hodite, de aku iest pri-dem, de bom vidil, oli aku iest vpričo ne bom, de bom slišal, de stoyte glih vu enim Duhu inu de z nami red z eno misselio voiskuiete za to vero tiga evangelia. ^[28]Inn ⁶²⁵se ne pustite z obeno ričio od tih župernikov prestrašiti, kateru ie nim enu izkazane tiga pogublena, vom pag tiga izveličana inu tu istu od Buga. ^[29]Zakai vom ie danu zavolo Cristusa, nekar le samuč, de v nega veruie-te, temuč de tudi za nega volo terpite ^[30]inu de imate tu istu voiskovane, kateru ste na meni vidili inu zdai slišite
od mene.

TA

624| Ef 4,1–4.
Kol 1,10.
1 Tes 4,1.

Ephes. 4.
Col. 1.
1. Thess.
⁶²⁴
4.

625| Inu.

IEM. TA II. CAP.

TA II. CAP.

A. Serčna lubezan vmei vernimi ohrani
S. Duha. B. Hudič iz nebes, Adam iz raie
inu drugi zavolo offerti so izpahneni. C.
Pravi pridigary nih ovčice prossio, ne stra-
huio. D. Pravi vučeniki za nih ovčice sker-
be, molio, opominaio, de v Božy
pokorsčini prebivaio.

IE li tedai kei enu opominane v Cristusu, A.
ie li kei en trošt te lubezni, ie li kei enu
tovarištvu tiga Duha, ie li kei ena serčna
lubezan inu milost, ^[2]taku napolnite muie
vesselie. Bodite ene misli, imeite glih eno
lubezan, bodite ene vole, ^[3]ništer ne sturite
iz zdražbe oli za prazne hvale volo, temuč
skuzi to pohlevsčino deržite vmei sebo eden
drugiga za visšiga. ^[4]Inu en vsakateri ne
gledai le na tu suie, temuč na tu, kar ie eni-
ga drugiga.

^[5]En vsakateri imei to missal, katero ie B.
Jezus Cristus imel, ^[6]kateri kadar ie v ti
štalti Božy bil, on nei za en rupp deržal
Bogu biti glih, ^[7]temuč on ie sam sebe
izpraznil inu nase vzel to štalt tiga
hlapca inu ie podoben sturien enimu
človei-

Rom. 12.⁶²⁶

626| Rim 12,6.

1. Pet. 2.
Psalm 8.
Heb. 5.⁶²⁷

627| 1 Pt 2,24.
Ps 8,5.
Heb 5,7–9.

H TIM FILIPPER-

človeiku inu na obrazu ie naiden koker en človik. [8] Inu ie sam sebe ponižal inu ie bil pokoren do te smerti, ia, do te smerti tiga križa. [9] Za tiga volo ga ie Bug vissoku povišal inu ie nemu dal enu ime, kateru ie čež vsa imena. [10] De v tim imenu Jezusa se more pokloniti sledne kolenu, kir ie v nebessih inu na zemli inu pod zemlo. [11] Inu de sledni iezik more spoznati, de Jezus Kristus ie ta Gospud v ti časti Boga Očeta.

C. *[12] Obtū, mui lubeznivi, koker ste vselei bili pokorni, nekar le samuč kadar sem vpričo bil, temuč tudi zdai veliku več, kir neisem vpričo, dodeilaite tu vaše izveličane strahom inu s trepetanem. [13] Zakai Bug ie ta, kir noter v vas della obuie, de vi hočte inu de vi dopernessete po nega dobri voli. [14] Sturite vse pres mermrane inu disputirana, [15] de vi bote pres tadla inu čisti synuvi Božy pres madeža v sredi vmei to pregnano inu ževito žlahto, vmei katerimi sveitite vi, koker te luči na sveitu, [16] deržoč inu ohraneioč to bessedo tiga lebna, meni k ani hvali na ta dan Cristusev, de iest ne bom zabston tekal, ne zabston delal. [17] Inu aku iest bom*
offran,

628 | Mt 28,20.
Heb 2,9.

Matth. 28.
Heb. 2. ⁶²⁸

629 | Iz 45,23.
Dan 7,14.

Esa. 45.
Dan. 7. ⁶²⁹

630 | Apd 2,36.
Rim 14,11.

Act. 2.
Rom. 14. ⁶³⁰

631 | Apd 16,40.

Act. 16. ⁶³¹

632 | 5 Mz 8,18.
Ezk 36,11–12.
2 Kor 3,5.
Heb 13,21.

Deut. 8.
Ezeh. 36.
2. Cor. 3. ⁶³²
Heb. 13.

633 | 1 Pt 4,9.

1. Pet. 4. ⁶³³

634 | 1 Pt 2,1–2.
Mt 5,14.

1. Pet. 2.
Matth. 5. ⁶³⁴

635 | 2 Kor 1,6.
1 Tes 2,1,19; del Trubar-
jeve robne opombe
je poškodovan do
nečitljivosti.
Kol 1,29.

2. Cor. 1.
1. Thess.
/.../. ⁶³⁵
Col. 1.

IEM. TA II. CAP.

offran čez ta offer inu Božjo službo te vaše vere, taku se iest vesselim inu iest se vesselim z vami vsemi. ^[18] *Tiga istiga se vi imate vesseliti inu vesselite se vi z meno red.*

Rom. 12.⁶³⁶

636| Rim 12,1.

^[19] *Inu iest vupam na Gospudi Jezusa, de* D.

hočo tiga Timotea skorai q vom poslati, de iest tudi bom dobre vole, kadar bom rezumel, koku te vaše riči stoie. ^[20] *Zakai iest ne imam*

Act. 16.⁶³⁷

637| Apd 16,1.

nikogar, kir bi taku cilu muie misli bil, kir bi zveistu te vaše riči oskerbil. ^[21] *Zakai vsi le-*

1. Cor. 13.⁶³⁸

638| 1 Kor 13,2.

tu suie isčeio inu nekar, kar ie Jezusa Kristusa. ^[22] *Vi pag veiste, de se ie vselei v nadluga*

očetu ie on z meno služil v tim evangeliu. ^[23] *Tiga, iest vupam, bom q vom pošilal, zdaici koker bom vidil, koku te muie riči stoye.* ^[24] *Inu iest vupane imam na tim*

Phil. 1.⁶³⁹

639| Flp 1,8.

Gospudi, de iest tudi sam skorai q vom pridem. ^[25] *Meni se ie pag potrebnu zdeilu tiga*

Epafrodita, brata muiga tovariša inu raven viteza inu vašiga jogra, kir ie v tim muy potreibi meni služil, q vom poslati. ^[26] *Zakai*

on ie po vas vseih želil inu ie sylnu žalosten bil, zavolo kir ste vi zaslišali, de ie on bolan ležal. ^[27] *Inu gvišnu, de ie on v ti boleiz-*

N ni bli-

H TIM FILIPPER-

ni blizi smeri bil. Oli Bug se ie čez nega usmilil, nekar le čez nega samiga temuč tudi čez me, de bi eno žalost na drugo ne imel.

^[28]*Iest sem ga pag teim berže poslal, de ga vidite inu spet vesseli bodite inu de tudi iest bom pres žalosti.* ^[29]*Vzamite ga tedai gori v tim Gospudi zo vsem vesseliem inu tee, kir so taki, deržite nee za dragu.* ^[30]*Zakai zavolo tiga Cristuseviga opravila ie on taku blizi te smerti prišal inu ie sui život vagal, de ie on meni služil na vašim meistu.*

640| Rim 15,7.
Mt 10,40.
1 Tim 5,17.

Rom. 15.
Matth. 10.
1. Tim. 5.⁶⁴⁰

TA III. CAP.

/A./ Verni se imaio pred zepelavci varovati, v Cristusu vesseliti, brumni biti oli ž nih brumo pred Bugom se ne imaio hvaliti.
B. Zludi ie pravimu vuku sovraž, verni se sodnim dnem troštaio.

641| Flp 1,4.
Iz 56,10–11.
Rim 2,15.
Kol 1,9,28.
Jn 4,42.
Rim 1,29–31.

Phil. 1.
Esa. 56.
Rom. 2.
Col. 1.
Joh. 4.
Rom. 1.⁶⁴¹

A. **K***Ar ie več, mui bratie, bodite vesseli v tim Gospudi. Od ene riči čestče vom pissati se meni ne toži inu vom ie ena žihra reič.* ^[2]*Varite se pred psi, varite se pred hudimi delouci, varite se pred rezrezanem.*

^[3]*Zakai mi smo tu obrezane, kir slu-*

žimo

IEM. TA III. CAP.

žimo Bogu v tim Duhu inu se hvalimo v
Cristusu Jezusu inu se ne žanašamo na tu
messu, ^[4]koker bi se iest dobru tudi mogel na
tu messu žanesti. Aku se kei enimu drugimu
ždy, de se mora na messu ženesti, iest veliku
več. ^[5]Iest sem obrezan na osmi dan, iest sem
iz tih izraelskih ludi, iz te žlahte Benjamin,
en Iud iz tih Iudov, po tim ordnu en farize-
us, ^[6]po teim ayfru en preganavec te cerqve,
po tei pravici, kir ie v ti postavi, sem iest bil
pres svara. ^[7]Oli te riči, katere so bile meni h
dobitku, te sem za eno škodo skazal zavolo
Cristusa. ^[8]Zakai iest vse riči za škodo šacam
pruti timu previssokimu spoznanu Jezusa
Cristusa, muiga Gospudi, za kateriga volo
iest vse riči za škodo deržim inu ie deržim
za govna, de le iest Cristusa dobim
^[9]inu de v nim bodem naiden. De iest ne
imam to muio pravico, kir pride iz te posta-
ve, temuč to, kir skuži to vero v Cristusa
pride. Tu ie, to pravico, kir pride od Buga
skuži to vero, ^[10]de ga spoznam inu to muč
nega gori vstanena inu tu tovaristvu tiga
nega terplena, de tei nega smerti bom podo-
ben. ^[11]De iest tudi v tim gori vstaienu

N 2 od te

1. Cor. 12.⁶⁴²

642| 1 Kor 12,4.

Gen. 49.
Act. 23,26.
Act. 9.
Gal. 1.
Matth. 13.⁶⁴³

643| 1 Mz 17,12.
Apd 23,6; 26,5.
Apd 9.
Gal 1,13.
Mt 13,55.

Joh. 17.⁶⁴⁴
Col. 2.

644| Jn 17,3.
Kol 2,20.

Rom. 6.⁶⁴⁵

645| Rim 6,5.

H TIM FILIPPER-

od te smerti bom mogel nemu pruti priti.

^[12]*Nekar, de bi iest uže bil dosegal oli de bi iest popolnom bil, iest le za no hodim, aku bi iest no mogel zapopasti, koker sem iest popaden od Jezusa Cristusa.* ^[13]*Bratie, iest ští-mam, de iest sam še nesem zapopal, ampag enu iest deim, iest pozabuiem tu, kar ie od-zadai inu se izteguiem h timu, kar ie od-spreida* ^[14]*inu grem naprei h timu postavle-nimu cilu, po tem palyu, kateri nom naprei derži tu nebesku poklicane Božye v Cristusu Jezusu.* ^[15]*Obtu, kar ie nas tedai tih popol-nih, le-tu misslimo. Aku vi pag drigači mi-slite, tu istu vom bo Bug tudi rezodil.* ^[16]*Oli vsai, de v tim, h katerimu smo mi prišli, de po eni reguli gremo inu de bomo ene misli.*

B. ^[17]*Bodite kmalu, lubi bratie, muy postopavci inu gledaite na te, kir taku hodio, koker vi imate na nas en exempel.* ^[18]*Zakai nih veliku drigači hodio, od katerih sem iest vom čestu pravil inu zdai vom pravim pla-čeioc, de so sovražniki tiga križa Cristusevi-ga,* ^[19]*katerih konec ie tu pogublene, katerih Bug ie ta trebuh inu nih čast bo zasromova-na, kir le po pozemskih ričeh misslio.*

Naše

646| 1 Kor 4,16;
11,1.

1. Cor.
4. 10. ⁶⁴⁶

647| Rim 16,18.

Rom. 16. ⁶⁴⁷

648| Kol 3,2.

Col. 3. ⁶⁴⁸

IEM. TA III. CAP.

^[20]Naše prebivane ie pag v nebessih, od unot
mi tudi čakamo tiga ohranenika Gospudi
Ježusa Cristusa, ^[21]kateri bo tu naše neče-
mernu tellu v eno drugo štalt premenil, de
bo podobnu timu nega iasnimu telessu po
tim nega močnim opravilu, s katerim on
premore sam sebi vse riči podvreči.

I. Cor.
15.
649

649| 1 Kor 15,
27.43–49.

TA IIII. CAP.

A. Verni imaio eden drugiga opominati.
B. Verni so v nadlugah vesseli. C. Risnica,
bruma verne periatlive delaio. D. Verni so
dolžni nih pastyrie omisliti, s teim Bogu
offruio. E. Pozdravlene ie znamine te per-
iazni.

OBtu, mui lubi inu serčeni bratie, vi A.
ste tu muie vesselie inu muia krona.
Stuite taku v tim Gospudi, mui lubeznivi.

^[2]Iest prossim to Evodio inu prossim to
Syntihen, de bote ene misli v tim Gospudi.

^[3]Inu iest tebe, mui zveisti tovariš, tudi
prossim, pomagai tim, kir so se z meno red
trudili v tim evangeliu s teim Clemenom
inu s teimi drugimi muimi pomočniki, ka-
terih imena so v tih buqvah tiga lebna.

I. Cor. 9.
650

650| 1 Kor 9,1–2.

Luc. 10.
Apoc. 17.
651

651| Lk 10,20.
Raz 17,8.

N 3 Bodite

H TIM FILIPPER-

- 652| 1 Tes 5,16. 1. Thess. 5.⁶⁵² B. ^[4]*Bodite vesseli vselei v tim Gospudi inu spet druguč pravim, vesselite se, ^[5]vaša krotkota bodi znana vsem ludem. Ta Gospud ie blizi, ^[6]ne skerbite za ništer, temuč v seh ričeh pustite te vaše prošne v tih molitvah inu prošnah s to zahvalo, znane biti pred Bugom. ^[7]Inu myr Božy, kir ie visši koker vsaka pamet, ta obari vaš serca inu vaše misli v Cristusu Jezusu.*
- 653| Jn 14,27. Rim 5,1. Joh. 14.⁶⁵³ Rom. 5. C. ^[8]*Raven tiga, lubi bratie, vse riči, kir so risnične, vse te riči, kir so poštene, kir so pravične, kir so čiste, kir so periaznive, kir so dobriga imena inu glassu, ie li kei ena hvala. Na te riči vi zmislite. ^[9]Katere ste se vi navučili inu pryeli inu slišali inu vidili na meni, le-te riči vi sturite inu Bug tiga myru bode z vami.*
- 654| Iz 9,6. Esa. 9.⁶⁵⁴ D. ^[10]*Iest sem se sylnu obesselil v tim Gospudi, de ste se vi spet ozelenili za me skerbeti, koker ste vi vselei skerbeli, oli vom ie mankalu na napoložnim čassu. ^[11]Nekar zavolo tiga pomankane iest le-tu govorim, zakai iest sem se navučil v tih ričeh, kir sem, dosti iemeti. ^[12]Iest znam nizik biti, iest znam tudi visok biti, povsod inu v seh ričeh sem iest navu-*
- 655| 1 Tim 6,6. 1. Tim. 6.⁶⁵⁵

IEM. TA IIII. CAP.

navučen syt biti inu lakoto terpeti, preveč imeiti inu pomankane terpeti. ^[13]Iest premorem vse riči v Cristusu, kateri mene močniga della. ^[14]Oli vsai vi ste dobru sturili, de ste vi muy nadlugi podelili. ^[15]Inu vi, Filippery, veiste, de v tim začetku tiga evangelia, kadar sem iz te Macedonie vlekaj, obena cerqov nei z meno podelila v ti raitingi tiga daiena inu iemlena temuč vi sami. ^[16]Zakai tudi v to Tessalonico ste vi meni enkrat inu dvakrat poslali, kar sem potreboval. ^[17]Iest nekar ne iščem daru temuč iščem ta sad, kir bo prebival h ti vaši raitinggi. ^[18]Iest sem pryel vse riči inu imam preveč. Iest sem bil napolnen, kadar sem pryel od Epafrodita te riči, katere ste vi meni poslali, en sladak duh, en perieten offer inu dopadeč Bogu. ^[19]Mui Bug pag napolni vso vašo potrebo po nega prevelikim blagei s to čestio skuzi Jezusa Cristusa.

Rom. 12.
Heb. 13.⁶⁵⁶

656| Rim 12,1.
Heb 13,16.

^[20]Timu Bogu pag inu našimu Očetu bodi čast od vekoma do vekoma. Amen. ^[21]Poveite službo vsem svetnikom v Cristusu

N 4 Jezusu

657|SSP: »Z vašim
duhom.« V: »Cum spirito
vestro.« T., D in L1545
nadaljujejo z amen in
dodatkom.

H TIM FILIPPER-

*Jezusu. Ty bratie, kir so z meno, vom nih
službo spovedaio. ^[22]Vsi svetniki vom službo
spovedaio, nerveč ty, kir so iz te cessarieve
hyše. ^[23]Ta gnada našiga Gospudi
Jezusa Cristusa bodi z va-
mi zo vsemi. ⁶⁵⁷*

Amen.

*LE-TA LYST IE V RYMU
pissan inu skuži Epafrodita
poslan.*

SVE-

IEM. TA I. CAP.

SVETIGA

PAVLA LYST

h tim Colosser-
iem.

TA I. CAP.

A. Hvali Boga, da prou veruio, vupaio
inu de se vmei sebo lubio. B. Evangeli re-
zodeva skrivnust Božyo inu Cristusa. C.
Cristus ie Božy pild, vse riči stvaril, glava te
cerqve. D. Prava vera ie velik dar Božy. E.
Cristus še zdai v vernih terpi, on ie ena
skrivna reič, se le skuzi evangeli rezodeva.

PAulus, en ioger Jezusov Cristuseu, sku- A.
zi to volo Božyo, inu brat Timoteus,
[2]tim svetnikom inu vernim bratom v Cris-
tusu, kir so v tim Kqlossi. Gnada inu myr
bodi vom od Buga, našiga Očeta, inu od
Gospudi Jezusa Cristusa. [3]Mi zahvalimo
Boga inu Očeta našiga Gospudi Jezusa Cris-
tusa inu mi molimo za vas vsag čas. [4]Po-
tehmaj smo mi slišali od te vaše vere na Je-
zusa Cristusa inu od vaše lubezni pruti vsem
N 5 svetni-

Gal. i.
Ephes. i. ⁶⁵⁸

658|Gal 1,3.
Ef 1,1–2.

Phil. i.
i. Thess. i. ⁶⁵⁹

659|Flm 1,4–5.
1 Tes 1,1–2.

H TIM COLOSSER-

- svetnikom ^[5]zavolo tiga vupane, kir ie vom odloženo v nebessih, od kateriga ste vi poprei slisali skuži to bessedo te risnice v tim evangely, ^[6]kir ie q vom prišal. Koker tudi po vsim sveitu sui sad pernaša inu se rezteguie, koker tudi notri v vas od tiga dne, kir ste vi slisali inu spoznali to gnado Božyo v ti risnici. ^[7]Koker ste se vi navučili od tiga Epaf-ra, našiga lubiga raven služabnika, kateri ie en zveist služabnik Cristuseu, za vas, ^[8]kateri ie nom tudi rezodil to vašo lubežan v tim Duhei.
- B. ^[9]Obtu mi tudi od tiga dne, kir smo mi za-slišali, ne smo nehali za vas moliti inu pros-siti, de vi bote napolneni s tem spoznanem te nega vole zo vso žlaht duhovsko modrust-io inu zastopnostio, ^[10]de bodite vrednu timu Gospudi, de zo vsem nemu dopadete inu de saad pernessete v slednim dobrim dellu inu de rastete v tym Božym spoznanu ^[11]inu de bote kriški zo vso močio po nega gosposki moči, v slednim žanašanu inu volnim terplenu z vesseliem. ^[12]Inu de zahvalite
- tiga

660|Mr 4,8.

Marc. 4. ⁶⁶⁰

661|Kol 4,12.

Col. 4. ⁶⁶¹

662|Ef 1,15-17.
Flp 1,9.
2 Tes 1,11.
Flp1,27.
Jn 15,5.

Ephes. 1.
Phil. 1.
2. Thess.
1.4.
Phil. 1. ⁶⁶²
Joh. 15.

IEM. TA I. CAP.

tiga Očeta, kir ie nas vredne sturil, de smo dilažni te erbsčine tih svetnikov v ti luči.

^[13] *Kateri ie nas odrešil od te oblasti teh tem-
nic inu ie nas prestavil v tu kralovstvu sui-
ga lubiga Synu, ^[14] v katerim mi imamo tu
odrešitvu, skuži to nega kry, tu odpusčane
tih grehov.*

Ephes. 1.⁶⁶³

663| Ef 1,6.

^[15] *Kateri ie ta ravenpild tiga nevidečiga C.
Boga, ta prvič royen pred vso stvaru.*

^[16] *Zakai skuži nega so vse riči stvariene,
katere so v nebessih inu na zemli, videče
inu nevideče, ty troni inu gospostva, ta vy-
udstva inu oblasti. Vse riči so skuži nega
inu v nim stvariene. ^[17] Inu on ie pred vsemi
ričmi inu vse riči so skuži nega inu v nem
stvariene. ^[18] Inu on ie pred vsemi ričmi inu
vse riči v nim stoye inu on ie ta glava tiga
telessa, tu ie, te cerqve, kateri ie ta začetig
inu prvič royen od tih mertvih, de on v seh
ričeh to vyudstvu derži. ^[19] Zakai taku ie
(timu Očetu) dobru dopalu, de v nim vsa
polnost prebiva, ^[20] inu de skuži nega se vse
riči spravio sebi inu skuži nega, skuži to
kry nega cryža ie myr sturil s teimi ričmi,
kir so na zemli inu v nebessih.*

2. Cor. 4.
Heb. 1.
1. Tim. 6.
Psalm 32.⁶⁶⁴

664| 2 Kor 4,18.
Heb 11,1.
1 Tim 6,13.
Ps 31,16.

Ephes.
1.4.⁶⁶⁵

665| Ef 1,22–23; 4,6.

1. Cor. 15.
Apoc. 1.⁶⁶⁶

666| 1 Kor 15,20.
Raz 1,5.

Col. 2.
Rom. 3.
2. Cor. 5.⁶⁶⁷

667| Kol 2,9.
Rim 3,24–26.
2 Kor 5,19.

Inu

H TIM COLOSSER-

668| Rim 5,8–11.
Ef 2,14–16.
Kol 2,11–14.
Ef 5,27.
Mt 16,11–12.
1 Kor 3,16–17.

Rom. 5.
Ephes. 2.
Col. 2.
Ephes. 5.
Matt. 16.
1. Cor. 3.

D. ^[21]*Inu vi, kir ste nekadai ptuy inu sovraž-
niki bili, s to misselio v tih hudih dellih.*

^[22]*Ampag zdai ste spravleni v tim telessu
nega messa skuzi to smert, de vas naprei
pred sebo postavi svete, pres svara inu pres
tadla. ^[23]Aku vi ostanete v ti veri gruntani
inu stonoviti inu de se ne pustite premakni-
ti od tiga vupane tiga evangelia, kateriga
ste vi slišali, kateri ie pridigan per sledni
stvari, kir ie pod nebom, kateriga sem iest,
Paulus, en služabnik ratal.*

E. ^[24]*Nu iest se zdai vesselim v tim muim
terplenu za vas inu iest dopolnuiem v tim
muim messei te riči, kir so mankale na tim
terplenu Cristusevim, za tu nega tellu, kate-
ro ie ta cerqou, ^[25]kateri sem iest en služabnik
ratal, po tim Božym pridigarstvi, katero ie
meni dano pruti vom, de imam pridigati to
bessedo Božyo obilnu, ^[26]to skrivnust, kir ie
bila skrivena od začetka tiga svita inu od tih
porodov semkaie. Ampag zdai ie rezodivena
tim nega svetnikom, ^[27]katerim ie Bug hotel
na znane dati, kakovu ie tu gosposku blagu
le-te skrivnusti vmei teimi aydi, kateri
ie Cristus notri v vas, kateri ie tu*

vupane

669| 1 Kor 1,9.
Ef 3,2.
Flp 1,13.
2 Tim 2,10.
2 Kor 4,10.
Ef 3,7.
Mt 11,25.
Jn 6,69.
2 Kor 2,17.
Ef 1,4.

1. Cor. 1.
Ephes. 3.
Phil. 9.
2. Tim. 2.
2. Cor. 4.
Ephes. 3.
Matth. 11.
Joh. 6.
2. Cor. 2.
Ephes. 1.

IEM. TA II. CAP.

*vupane tiga gospostva. ^[28] Tiga mi oznanu-
iemo inu opominamo vse ludi inu vučimo
vse ludi zo vso modrustio, de sledniga človeika
dokonaniga v Cristusu Jezusu naprei posta-
vimo, ^[29] v katerim se iest flissam inu trudim
po tei nega moči, kir v meni močnu della.*

TA II. CAP.

A. Pridigary imaio skerbeti, voiskovati s
to bessedo za nih ovčice. B. Evangeli vsem
Božym človeiskim službom ie zuper, le na
Cristusa kaže. C. Človeiske postave v
Božyh ričeh. Vernih vysti ne zvežeio, kir
nih ne derže, ne grešio.

I*Nu iest hočo de imate veiditi, kakovo A.
skerb iest imam za vas inu za te, kir so v
ti Laodicei, inu za vse te, kir neso muiga
obličia v tim messei vidili, ^[2] de bi ta nih
serca bila potroštana inu bili vkupe skleneni
v ti lubežni, inu v slednim blagei te gvišne
zastopnosti, v tim spoznanu te skrivnusti
Božye inu tiga Očeta inu Cristusa, ^[3] v kate-
rim so vsi šaci te modrusti inu veidena skri-
veni. ^[4] Inu le-tu iest vom pravim, de vas
kei*

Ioh. 17.
1. Cor. 1. ⁶⁷⁰

670| Jn 17,23.25.
1 Kor 1,21.

Ephes. 5. ⁶⁷¹

671| Ef 5,6.

H TIM COLOSSER-

- 672| 1 Kor 5,11. 1. Cor. 5.⁶⁷² *kei du ne obnori s pregovorienimi besseda-mi. [5] Zakai nai si sem s teim messum deleč od vas, taku sem vsai s teim duhum z vami. Sem vessel inu vidim to vašo ordningo inu to vašo stonovito vero na Cristusa. [6] Koker ste tedai tiga Gospudi Jezusa Cristusa pry-eli, taku v nim hodite, [7] bodite ukorenineni inu scimprani v nim inu bodite stonoviti v ti veri, koker ste navučeni, bodite v ti isti obilni inu hvaležni.*
- 673| Gal 3,22–26. Gal. 3.⁶⁷³ *B. [8] Gledaite, de vas du kei ne obrupa skuzi to človeisko modrost inu prazno obnoriene po tim človeiskim navukom inu po tih posvit-nih postavah inu nekar po Cristusu. [9] Zakai v nim prebiva ta cela polnost tiga bogastva telessnu [10] inu vi ste dopolneni v nim, kir ie ta glava sledniga vyudstva inu vsake oblas-ti, [11] skuzi kateriga ste vi tudi obrezani, s to obrezo pres rok, kadar ste izslekli tu grešno tellu v tim messei skuzi to Cristusevo obrezo, [12] kadar ste ž nim red pokopani skuzi ta ker-st, v katerim ste vi tudi ž nim gori vstali skuzi to vero, katero Bug della, kir ga ie obudil od tih mertvih. [13] Inu kadar ste vi mertvi*
- 674| Rim 16,17–18. 2 Kor 5,16. Jn 1,17. 2 Pt 1,16.19–21. Rom. 16. 2. Cor. 5. Joh. 1. 2. Pet. 1.⁶⁷⁴ *to človeisko modrost inu prazno obnoriene po tim človeiskim navukom inu po tih posvit-nih postavah inu nekar po Cristusu. [9] Zakai v nim prebiva ta cela polnost tiga bogastva telessnu [10] inu vi ste dopolneni v nim, kir ie ta glava sledniga vyudstva inu vsake oblas-ti, [11] skuzi kateriga ste vi tudi obrezani, s to obrezo pres rok, kadar ste izslekli tu grešno tellu v tim messei skuzi to Cristusevo obrezo, [12] kadar ste ž nim red pokopani skuzi ta ker-st, v katerim ste vi tudi ž nim gori vstali skuzi to vero, katero Bug della, kir ga ie obudil od tih mertvih. [13] Inu kadar ste vi mertvi*
- 675| Rim 2,29. Flp 3,3. Rim 6,4. Rom. 2. Phil. 3. Rom. 6.⁶⁷⁵

IEM. TA II. CAP.

mertvi bili v tih grehah inu v ti neobrezi
tiga vašiga messa, ie on vas ž nim red suie
sturil, kir ie vom odpustil vse greihe. ^[14]Inu
ie doli žbrissal to qvitingo, kir ie župer nas
bila, v ti postavi, katera ie nom bila župer
inu ie no iz srede proč vzel inu ie no na ta
cryž perbil. ^[15]Inu ie islekal ta vyudstva inu
te oblasti inu ie nee očitū na pogledane po-
stavil inu ie skuzi sam sebe iz žnih en tri-
umpf sturil.

Rom. 5.
Ephes. 2.
Col. 1. ⁶⁷⁶

676 | Rim 5,17–18.
Ef 2,6.
Kol 1,22.

^[16]Obru nisče vas ne sodi v ti ieidi oli v pyt- **C.**
iu oli za volo tih enih postavljenih praznikov
oli za volo tih novih mescev oli sobot.
^[17]Katere so senca bile tih riči, kir so imeile
pryti. Ampag tu tellu ie Cristusevu. ^[18]Ne
pustite, de bi vom kei du ta cil prestavil sku-
zi to pohlevščino inu andoht tih angelov, kir
offertnu hodi v tih ričeh, kir nei vidil inu ie
žabsto[n] napuše[n] v tih nega messenih
mislih ^[19]inu se ne derži te glave, iz katere se
tu cillu telu gori derži inu ie vkupe sklenenu
skuzi te žile inu sklepe inu gori raste s teim
Božym porasselkom. ^[20]Ste li vi tedai umerli
s Cristusom tim postavom tiga svita.

Gen. 3.
Luc. 11.
Ioh. 12. ⁶⁷⁷

677 | 1 Mz 3,16.24.
Lk 11,22.
Jn 12,28.

Levit. 11.15.
Rom. 14.
Heb. 8.9.10. ⁶⁷⁸
Matth. 24.

678 | 3 Mz 11,46; 15,31.
Rim 14,13.20.
Heb 8; 9; 10.
Mt 24,31.

Gal. 4. ⁶⁷⁹

679 | Gal 4,3.

Zakai

H TIM COLOSSER-

Zakai se tedai vi pustite deržati s teimi postavami, koker de bi še živeli na tim sveitu?

[21] *(Kir pravio) tiga ti ne imaš ieisti, tiga ti ne imaš pokussiti, tiga se ne imaš dotegniti,*

[22] *katere riči vse k ničemer rataio, kadar se uživaio inu so človeiske zapuvidi inu nauki.*

[23] *Katere riči se izvuna vidio, so ena modrost, oli ie le ena iz lastne vole naidena, kriva vera inu pohlevščina v tim, kir se tiga telessa ne šonaio, inu timu messu nega česti ne dado po nega potrebi.*

TA III. CAP.

A. Vselei v nebu misliti, messene lušte moriti, v pokuri prebivati, se prou služi Bogu. B. Pravi mašni gvant, žegnane oblačilu so prava vera, bruma, lubezan, pohlevščina, myr. C. Zakonisku pohuštvu, rovnane več koker menišku oli nunsku hinavsku dopade Bogu.

S *Te li vi tedai gori vstali s Cristusom red, taku vi isčete tu, kar ie ozgorai, gdi ie Cristus, sideč na destnici Božy.*

[2] *Skerbite za te riči, kir so ozgorai, nekar kir so na zemli.* [3] *Zakai vi ste umerli inu ta vaš leben*

IEM. TA III. CAP.

leben ie skriven s Cristusom v Bugi. ^[4] *Kadar* ^{1. Pet. 1. Phil. 3. 1. Joh. 3. 1. Cor. 6. Ephes. 5. Deut. 27. Gen. 6.19. 1. Cor. 681 10.} *pag Cristus, ta naš leben, se bo rezodil, tedai bote vi tudi ž nim rezodiveni v ti časti.* ^[5] *Obtu moryte te vaše vude, kir so na zemli, curbaryo, nečistost, gerde lušte, hude žele inu to lakomnost, katera ie to malikovane,*

^[6] *ža katerih riči volo pride ta serd Božy čez te nepokurne otroke,* ^[7] *v katerih ste vi tudi nekadai hodili, kadar ste v nih živeli.* ^[8] ^{Ephes. 2. 682}

Zdai pag le-tu vse položite od sebe, ta serd, nevolu, hudubu, hudu rečene, nesramne besede od vaših vust. ^[9] *Ne lažite eden pruti drugimu. Islecite tiga stariga človeika ž ne-*

ga dianem ^[10] *inu obleicite tiga noviga, kir bo ponovlen h timu spoznanu po tim pildu ti-*

ga, kir ga ie stvaril. ^[11] *Gdi nei Gerka, Iuda,* ^{Rom. 13. 684 Gal. 6. 685}

obreže, neobreže, nevučeniga, Scyta, hlapca, fraya, temuč vse inu v seh ie Cristus.

^[12] *Obleicite tedai, koker ty izvoleni, sveti B.*

inu lubleni božy, tu serčnu usmilene, periatlivost, pohlevnost, krotkust, preterplene.

^[13] *Zenessite eden timu drugimu inu aku eden ima kako tožbo župer drugiga, taku odpusti eden drugimu, koker ie Cristus vom* ^{Ephes. 4. 686}

O odpustil

681 | 1 Pt 1,6.
Flp 1,21.
1 Jn 3,2.
1 Kor 6,14.
Ef 5,4.
5 Mz 27,20–23.
1 Mz 6,2–4; 19,33–36.
1 Kor 10,8.

682 | Ef 2,1.

683 | Rim 6,19.
Ef 4,29.

684 | Rim 13,9.12.

685 | Gal 6,15.

686 | Ef 4,32.

H TIM COLOSSER-

687 Mt 22,39.	Matth. 22. ⁶⁸⁷	<i>odpustil, taku tudi vi.</i> ^[14] <i>Inu čez le-tu vse oblecite lubezan, katera ie ta vožal tiga dokonana.</i> ^[15] <i>Inu ta myr Božy regirai v tih vaših sercih, h katerimu ste vi poklicani v tim enim telessu, inu bodite hvaležni.</i> ^[16] <i>Ta Cristuseva besseda prebivai bogatu vmei vami</i>
688 Ef 5,15.	Ephes. 5. ⁶⁸⁸	<i>žo vso modrustio. Vučite inu opominaite se vmei sebo s teimi psalmi, hvaležnimi inu duhovskimi peisnami, puite periaxnivu v tim vašim sercei timu Gospudi.</i> ^[17] <i>Inu kar kuli delate z bessedo oli z dianem, tu vse sturite v tim imeni Jezusa Cristusa inu zahvalite Boga inu tiga Očeta skuzi nega.</i>
689 1 Kor 10,31.	1. Cor. 10. ⁶⁸⁹	C. ^[18] <i>Vi, žene, bodite pokorne vašim lastnim možem v tim Gospudi, koker se spodobi.</i>
690 Ef 5.	Ephes. 5. ⁶⁹⁰	^[19] <i>Vi, možie, lubite vaše žene inu ne bodite gre[n]ki pruti ni[m].</i> ^[20] <i>Vi, otroci, bodite pokorni vaši[m] stariše[m] v seh ričeh, zakai tu dopade timu Gospudi.</i> ^[21] <i>Vi, očeti, ne dražite vaših otruk, de nih misli ne odstavio.</i>
691 Ef 5,22–33. 1 Pt 3,7. Ef 6,1. Ef 6,4. Tit 2,9–10. 1 Pt 2,18.	Ephes. 5. 1. Pet. 3. Ephes. 6. Ephes. 6. Tit. 2. 1. Pet. 2. ⁶⁹¹	^[22] <i>Vi, hlapci, bodite pokorni v seh ričeh tim vašim telessnim gospudom, nekar le samuč v tih službah pred očima izkazanim, koker de bi hoteli le ludem dopasti, temuč preprostim sercem</i>

IEM. TA III. CAP.

sercem inu strahum Božym. ^[23] *Vse, kar kuli delate, tu iz serca sturite, nekar koker tim ludem temuč koker timu Gospudi.* ^[24] *Inu imate veiditi, de vi bote od tiga Gospudi pryeli ta lon te erbsčine, zakai vi timu Gospudi Jezusu Cristusu služite.* ^[25] *Sice, kateri krivu dei, ta bo pryel, kar ie on kriviga sturil. Inu nei obeniga rezlotka tih person. Vi gospudie, kar ie prou inu spodobnu, tu izkažite tim hlapcem inu imate veiditi, de vi tudi imate eniga Gospudi v nebessih.* ⁶⁹³

Rom. 2.
Act. 10.
Rom. 2.
Ephes. 6. ⁶⁹²

692| Rim 2,11.
Apd 10,34.
Rim 2,11.
Ef 6,9.

693| T. je prvo vrstico
Kol 4 dodal na konec 3.
poglavja.

TA IIII. CAP.

A. Za pridigarie se ima moliti, zgovorni
biti. B. Pastyry imaio nih ovce troštati. C.
Pozdravljenem se periazen, lubezen terdi.

B *Odite vendar v tih molitvah inu čuite v A.*
tih istih s teim zahvalenem. ^[3] *Molite*
poleg tudi za nas, de nom Bug odpre vrata te
bessede, de govorimo to Cristusevo skrivnust
(za katere volo sem iest tudi zvezan), de
O 2 de iest

Ephes. 6.
2. Thess. 3. ⁶⁹⁴

694| Ef 6,18–20.
2 Tes 3,1.

H TIM COLOSSER-

695| Sir 27,7.
Ef 5,15–16.
Rim 12,2.
Mt 12,33–37.
Mr 9,50.

Eccles. 27.
Ephes. 5.
Rom. 12.
Matth. 12.
Marc. 9.⁶⁹⁵

^[4]*de iest to očitu sturim, koker se spodobi go-
voriti.* ^[5]*Modru bodite pruti tim vunanim
inu deržite se, koker ta čas hoče imeiti.*

^[6]*Vaše govoriene bodi vselei lubeznivu inu s
to solio začineno, de veiste, koku imate eni-
mu vsakimu odgovoriti.*

B. ^[7]*Koku vse muie riči stoie, tu vom bode po-
vedal Tyhicus, mui lubi brat inu zveisti
služabnik inu raven hlapec v tim Gospudi,
^[8]kateriga sem iest za tiga volo q vom poslal,
de izvpraša, kai delate, inu de ta vaša serca
potrošta sred Onezimom, s teim svetim inu
lubim bratom, kateri ie od tih vaših. Ona
bota od vseh riči, kir se tukai gode, vom po-
vedala.*

696| Flm 1,10–12.

Phil. 1.⁶⁹⁶

C. ^[10]*Aristarhus, kir ie z meno v ieči, vom
službo spoveida inu Marcus, Barnabov
sestrič (od kateriga ste vi nekateru poročene
pryeli; aku q vom pride, vzamite ga gori)
^[11]inu ta Jezus, kir se imenuie Iustus, kir so
iz te obreže. Le-ty sami so muy pomočniki v
tim Božym kralovstvy inu so mui trošt bili.
^[12]Vom službo spoveda Epafra, kir ie od tih
vaših, hlapec Cristuseu, kir veden s flissom
za vas moli, de vi obstoyte dokonani
inu*

697| Apd 27,2.
2 Tim 4,11.

Act. 27.
2. Tim.
4.⁶⁹⁷

698| Kol 1,7.

Col. 1.⁶⁹⁸

IEM. TA IIII. CAP.

inu dopolneni v saki voli Božy. ^[13]Iest nemu
pričo daiem, de ima velik fliss za vašo volo
inu za volo teih, kir so v Laodicei inu Iera-
poli. ^[14]Vom službo spoveida Lucas, arcat ta
lubeznivi, inu Demas. ^[15]Spoveite službo tim
bratom, kir so v ti Laodicei, inu timu
Nimfu inu tei cerqvi, kir ie v nega hiši.
^[16]Inu kadar le-ta lyst bode per vas prebran,
taku sturite, de se v ti laodiceiski gmaini
tudi prebere inu de vi ta na te Laodicerie
tudi preberete. ^[17]Inu poveite timu Arhippu:
»Gledai na to službo tiga Gospudi, de ti to
isto dopolniš.« ^[18]Ta spovedana služba ie
muia Pavlova roka. Spumnite
na muie zveze. Ta gnada
bodi z vami.
Amen.

2. Tim. 4.⁶⁹⁹

699| 2 Tim 4,10–11.

2. Thess. 3.⁷⁰⁰

700| 2 Tes 3,17.

Poslan iz Ryma skuži Tyhica
inu Onezima.⁷⁰¹

701| T. dodal; enako L1545
in D.

O 3 SVE-

I. LYST H TESSALONIHER-
S V E T I G A
PAVLA I. LYST
h tim h Tessaloniher-
iem.

TA I. CAP.

A. Gdi se prou s. evangeli pridiguie, un-
dukai S. Duh suie dellu opravla. B. Velik
prid v cerqvi duide, kadar velika meista
prou veruio.

702| 2 Kor 1,1.
Gal 1,3.
Flp 1,3.
Kol 1,2.

2. Cor. I.
Gal. I.
Phil. I.
Col. I.⁷⁰²

703| 1 Tes 4,13.

I. Thess. 4.⁷⁰³

704| 1 Tim 1,2.

I. Tim. I.⁷⁰⁴

A. **P***Aulus inu Sylvanus inu Timoteus tei
tessaloniski gmaini v Bugi Očetu inu v
tim Gospudi Jezusu Cristusu, gnada vom
inu myr od Buga, Očeta našiga, inu od
Gospudi Jezusa Cristusa. ^[2]Mi zahvalimo
vsag čas Boga za vas vseh volo inu mi vas v
misli imamo v tih naših molitvah. ^[3]Inu mi
veden v misli imamo tu vaše diane v ti veri
inu tu dellu v ti lubezni inu tu vaše terplene
v tim vupani, kateru ie naš Gospud Jezus
Cristus pred Bugom inu našim Očetom. ^[4]
Zakai, lubi bratie, od Buga lubleni, mi vei-
mo, de ste izvoleni ^[5]za volo, kir ta naš
evan-*

IEM. TA I. CAP.

evangelium per vas nei bil le samuč v ti bes- 2. Cor. 2.4.⁷⁰⁵
sedi temuč tudi v ti moči inu v Svetim Du-
hei inu v veliki gvišnosti, koker vi veiste, 1. Thess.⁷⁰⁶
kakovi smo mi bili vmei vami za vašo volo. 2.

705| 1 Kor 2,4 ; 4,20.

706| 1 Tes 2,1.

[6] *Inu vi ste ty naši postopavci ratali inu* B.
tiga Gospudi, kir ste to bessedo veliki nad-
lugi z vesseliem tiga Duha gori vzeli, [7]taku
de ste vi k animu exemplu vsem vernim v ti
Macedony inu Ahay ratali, [8]zakai od vas se
ie rezglassila ta besseda tiga Gospudi, nekar
le samuč v ti Macedony inu Ahay, temuč po
vseh krayh ie ta vašā vera na Buga vunkai
prisla. Taku de nei potreba nom kai govori-
ti. [9]Zakai oni sami od vas oznanuio, kakov
prihod smo mi q vom imeili inu koku ste se
h Bugi od malikov oberbili, de služite timu
živimu inu risničnimu Bogu [10]inu de čakate Act. 1.⁷⁰⁷
na tiga Synu iz nebes (kateriga ie on obudil
od tih mertvih) Jexusa, kir ie nas Joh. 3.⁷⁰⁸
rešil od tiga prihod-
niga serd-
da.

707| Apd 1,11.

708| Jn 3,36.

O 4 TA

I. LIST H TESSALONIHER- TA II. CAP.

A. Pridigary so dolžni vagat sui život za volo suih ovčic pred lažami, golufio &c. se imamo varovati. B. Pridigary drugiga lona ne žele, samuč de nih ovčice Bogu veruio. C. Verni so radi vkupe inu v Bugi vesseli.

709|Apd 16,19–24;
17,1–5.

Act. 16.17.⁷⁰⁹

710|Gal 1,10.

Gal. 1.⁷¹⁰

711|Flp 1,15–17.

Phil. 1.⁷¹¹

A. **V**I sami dobru veiste, lubi bratie, de ta naš prihod q vom nei bil prazen, ^[2]temuč kadar smo poprei terpeli inu zašpoto-vani bili v tim Filippi, koker vi veiste, smo mi vini v tim našim Bogu serčni bili, per vas govoriti ta evangeli Božy z velikim štritanem. ^[3]Zakai tu naše opominane nei bilu h timu zepelanu, ne h ti nečistosti, ne z golufio, ^[4]temuč koker smo od Buga izkušeni, de se ie nom ta evangeli pridigati zevupal, taku mu govorimo, nekar de bi mi hoteli tim ludem dopasti, temuč Bogu, kir ta naša serca izkušava. ^[5]Zakai mi nesmo nigdar s perližavskimi besedami okuli hodili, koker vi veiste, ne za lakomnost rodili, Bug ie priča. ^[6]Mi tudi nesmo časti od ludi iskali, ne od vas, ne od drugih. ^[7]Mi bi bili mogli veliku velati, koker ty Cristusevi iogri, oli mi smo vmei vami krotki bili glih koker ena am-
ma,

IEM. TA II. CAP.

ma, kir te suie otroke pestuie. ^[8]Eno tako serčno lubezan smo mi imeli pruti vom, de smo želeili z vami diliti, nekar le samuč ta evangeli Božy, temuč tudi ta naš život, zatu kir ste nom lubi ratali. ^[9]Vi ste dobru pomneioč, lubi bratie, našiga della inu truda, koku smo mi nuč inu dan delali, de bi komu vmei vami pretežki ne bili, smo per vas pridigali ta evangeli Božy. ^[10]Vi inu Bug ste priče, koku svetu inu pravičnu inu pres tožbe smo mi z vami, kir veruiete, prebivali. ^[11]Inu koker vi veiste, de smo mi vsakiga vmei vami koker en oča te suie otroke ^[12]opominali inu troštali inu spričovali, de bodite vrednu pred Bugom, kir vas ie poklical v tu suie kralevstvu inu gospostvu.

^[13]Zatu mi tudi veden zahvaluiemo Boga, B. de kadar ste vi od nas to bessedo Božyo, katero ste vi od nas slišali, gori vzeli, ste vi to isto gori vzeli nekar koker eniga človeika bessedo, temuč (koker ie tudi risničnu) to bessedo Božyo, katera tudi notri v vas, kir veruiete, tu suie opravla. ^[14]Zakai, lubi bratie, vi ste postopavci tih Božyh cerqov, kir so

5 v ti

Act. 10.
2. Thes. 3.⁷¹²

712|Apd 10,42.
2 Tes 3,8.

1. Thess. 4.⁷¹³

713|1 Tes 4,1.

Heb. 10.⁷¹⁴

714|Heb 10,25.

I. LYST H TESSALONIHER-

- 715| Mt 23,37. Matth. 23.⁷¹⁵ *v ti iudovski deželi v Jezusu Cristusu rata-
li, kir ste glih tu istu od te vaše lastne žla-
shte preterpeli, kar so oni od tih Iudov,
[15]kateri so tudi tiga Gospudi Jezusa umu-
rili inu nih lastne preroke, glih taku so nas
tudi preganali inu ne dopadeio Bogu inu su
vsem ludem župer. [16]Oni nam branio tim
aydom govoriti, de bi tudi izveličani posta-
li, de taku nih greihe vselei dopolnuio, žakai
ta serd ie čez nee do konca prišal.*
- 716| Apd 17,5.13. Act. 17.⁷¹⁶ *C. [17]Mi pag, lubi bratie, kadar smo en čas
bili s teim obličiem oli nekar s teim sercem
vas obrupani, smo mi žatu teim več hiteli ž
velikimi želami tu vaše obličie viditi. [18]Ob-
tu smo hoteli q vom priti (iest, Paul, dva-
krat) oli ta hudič ie nom župer bil. [19]Žakai
du ie tu naše vupane oli vesselie oli ta krona
te hvale? Ne ste li tudi vi pred teim obli-
čiem našiga Gospudi Jezusa Cristusa v tim
nega prihodu? [20]Vi ste ia ta naša čast inu
vesselie.*
- 717| Dan 10,20. Dan. 10.⁷¹⁷
- 718| 2 Kor 1,6–7. 2. Cor. 1.⁷¹⁸
Flp 2,16. Phil.2.

TA III. CAP.

A. Verni veden potrebuio navuka, troš-

ta

IEM. TA II. CAP.

ta v nadlugh. B. Pastyry so vesseli, kadar
nih ovčice per veri pod cryžom obstoie. C.
Kadar v cerqvi dobru stoy, se ima za tu
zahvaliti inu za no prossiti.

O Btu kir mi nesmo mogli dale terpeti, A.
se ie nom dobru zdelu, de mi sami
bomo v ti Ateny pusčeni ^[2]inu smo Timo- Act. 17.⁷¹⁹
teia, našiga brata inu Božyga služabnika
inu našiga raven delouca v tim Cristusevim
evangeliiu poslali, de vas poterdi inu potro-
šta od te naše vere, ^[3]de se kei du ne zmoti v
le-tih nadlugh. Zakai vi sami vei-
ste, de smo h timu postavljeni. ^[4]Inu kadar Ephes. 3.
smo per vas bili, smo vom poprei pravili, mi Ioh. 15.
bomo nadlugo terpeli, koker se ie tudi pergu- 2. Tim. 3.⁷²⁰
dilu inu vi veiste. ^[5]Za tiga volo tudi iest
nesem mogel dale terpeti, sem xatu poslal, de
bi to vašo vero spoznal, de bi ta, kir izkušā,
vas ne bil izkušā, inu tu naše dellu bi bilu
zabston.

^[6]Vnuvič pag, kadar ie Timoteus od vas k nom B.
bil prišā, inu ie nom dobre marine od vaše vere inu
lubexni pernessā, inu de vselei v dobrim na nas
zmislite inu želite nas viditi, koker mi tudi vas.
Skuzi

719|Apd 17,14–16.

720|Ef 3,13.
Jn 15,20.
2 Tim 3,12.

I. LIST H TESSALONIHER-

^[7]Skuzi le-tu, lubi bratie, smo mi od vas trošt čez vso to našo nadlugo inu potrebo skuzi to vašo vero pryeli. ^[8]Zakai mi smo zdai živi, kadar vi stonovitu stoyte v tim Gospudi.

C. ^[9]Inu gvišnu kakovo hvalo mi moremo dati Bogu za vas čez tu vse vesselie, kir se veselimo za vašo volo pred našim Bogum? ^[10]Mi nuč inu dan sylnu molimo, de bi mi mogli tu vaše obličie viditi, de bi dopolnili, aku kai manka na tei vaši veri. ^[11]On pag, Bug inu naš Oča inu naš Gospud Jezus Cristus, ta naredi naš pot q vom. ^[12]Inu ta Gospud vas napolni inu sturi obilne v ti lubezni vmei sebo inu pruti vsem, koker smo mi tudi prati⁷²² vom, ^[13]de ta vaša serca bodo poteriena inu pres tadla v ti svetusti pred Bugom inu našim Očetom v tim prihodu našiga Gospudi Jezusa Cristusa sred vsemi nega svetniki.⁷²³

721| 1 Tes 5,15.
1 Kor 1,10.

I. Thess. 5.
I. Cor. I.

722| Proti.

723| SSP dodaja »Amen«.

TA IIII. CAP.

A. Verni imao biti Bogu pokorni, tihi, delovni, nekar petlati. B. Koku ty mertvi bodo vstaieli, kam puido, se le iz Pisma navučimo.

Kar

IEM. TA IIII. CAP.

K Ar ie več, lubi bratie, mi vas prossimo A.

inu opominamo v tim Gospudi Ježu-
su, de koker ste od nas pryeli, koku imate
hoditi inu dopasti Bogu, de vi le čedale več
bote obilneiši. ^[2] Vi dobru veiste, kakove za-
puvidi smo mi vom dali skuzi Gospudi Je-
žusa. ^[3] Zakai le-tu ie ta vola Božya, tu va-
še posvičene, de se deržite od curbarye ^[4] inu
de en vsaketeri vmei vami vei to suio posso-
do obderžati v ti svetusti inu časti ^[5] inu ne-
kar v tih želevih ustih koker ty aydie, kir
Boga ne znaio. ^[6] Inu de kei du vsakim dianu
suiga brata ne zatare inu ne obnori, zakai
ta Gospud se mesčuie čez vse le-te riči, koker
smo vom poprei pravili inu pričovali. ^[7] Za-
kai Bug nas nei poklical h ti nečistosti temuč
h ti svetusti. ^[8] Obtū, kateri le-tu zamečuie,
ta ne zamečuie tiga človeika, temuč Boga,
kir ie suiga Svetiga Duha v nas dal. ^[9] Šice
od te bratovske lubezni nei potreba, de vom
pišem, zakai vi ste sami od Buga navučeni,
de se lubite vmei sebo, ^[10] inu vi to deiste pru-
ti vsem bratom, kir so po vsi Macedony. Oli
ništer mane, lubi bratie, mi vas prossimo,
de še

Phil. 1. ⁷²⁴

724| Flp 1,25.

Rom. 12. ⁷²⁵
Ephes. 5.

725| Rim 12,1.
Ef 5,27.

Tob. 6. ⁷²⁶
1. Cor. 7.

726| Tob 6,18–19.
1 Kor 7,34.

Rom. 1. ⁷²⁷

727| Rim 1,28.

Luc. 10. ⁷²⁸
1. Cor. 3.6.

728| Lk 10,16.
1 Kor 3,16; 6,19.

1. Thess. 1. ⁷²⁹

729| 1 Tes 1,4.

loh. 6. ⁷³⁰

730| Jn 6,45.

I. LYST H TESSALONIHER-

de še več obilneiši bodite. ^[11]Inu flissajte se zo vso močio, de tihi bodete, inu sturite te vaše riči inu delaite z vašimi lastnimi rokami, koker smo vom zapovedali, ^[12]de se poštnu deržite pruti tim vunanim inu de ne bote obene riči potrebovali.

B. ^[13]Sice, lubi bratie, iest nečo, de bi ne imeili veiditi od tih, kir so zaspali, de ne bote koker ty drugi, kir obeniga vupane ne imaio, žalovati. ^[14]Zakai aku mi veruiemo, de ie Jezus umerl inu od smerti vstal, taku Bug te, kir so skuzi Jezusa zaspali, tudi z nim popela. ^[15]Inu gvišnu le-tu vom, koker to bessedo Božyo pravimo, de mi, kir bomo živi inu bomo ostali do tiga prihoda tiga Gospudi, nekar naprei ne pridemo tim, kir so zaspali. ^[16]Zakai on sam, ta Gospud po tim ukazanu s to štymo tiga velikiga angela inu s to trobento Božyo pride doli iz nebes. Inu ty, kir so umerli v Cristusu, bodo nerpoprei gori vstaieli, ^[17]potle mi, kir bomo živi inu ostali, bomo z nimi red makneni v te oblake pruti timu Gospudi v ta lufft inu bomo taku vselei per tim Gospudi. ^[18]Obtu troš-

taite

731|Apd 10,2.
2 Tes 3,6–12.

Act. 10.
2. Thess.
3.⁷³¹

732|Mdr 2,1–5.

Sap. 2.⁷³²

733|1 Kor 15,51.

1. Cor.
15.⁷³³

734|Mt 24,30–31.
Jn 5,21.24–25.
Apd 1,9.
2 Tes 2,1.14.

Matth. 24.
Ioh. 5.
Act. 1.
2. Thes. 2.⁷³⁴

IEM. TA V. CAP.

taite se vmei sebo z le-teimi bessedami.

TA V. CAP.

A. Mi imamo z gorečimi lampami na Cristuseu prihod čakati. B. Verni imaio suie pastirie lnbiti,⁷³⁵ za nee moliti.

735|Lubiti.

O D tih časseu pag inu urr, lubi bratie, A. nei potreba, de vom pišem. ^[2] Zakai, vi sami dobru veiste, de ta dan tiga Gospudi, koker en tat ponoči pride. ^[3] Inu kadar poreko, ie myr, inu vse riči so žiher, tedai naglu pride čez nee tu pogublene glih koker betez ene nosseče žene inu ne ubeižite. ^[4] Vi pag, bratie, neste v ti temmi, de bi vas ta dan koker en tat zapopal. ^[5] Vi vsi ste otroci te svitlobe inu otroci tiga dne. Mi nesmo od te noči, ne od te temme. ^[6] Obtū ne spimo koker ty drugi, temuč živimo inu bodimo treživi. ^[7] Zakai ty, kir spee, ty spee ponoči, inu ty, kir so pyani, ti so ponoči pyani. ^[8] Ampag mi, kir smo tiga dne, bodimo treživi, obličeni s teim panceriem te vere inu te lubezni inu imei-

Matth. 24.
2. Pet. 3.⁷³⁶
Apoc. 3.

736|Mt 24,36.43.
2 Pt 3,10.
Raz 3,3.

Ier. 15.⁷³⁷

737|Jer 4,31.

Rom. 13.⁷³⁸

738|Rim 13,11.

Esa. 50.
Ephes. 6.⁷³⁹

739|Iz 59,17.
Ef 6,14.17.

mo

I. LIST H TESSALONIHER-

mo to čalado, tu vupane tiga izveličane.

^[9]*Zakai Bug nas nei postavil h timu serdu, temuč de tu izveličane posedemo skuzi našiga Gospudi Jezusa Cristusa, ^[10]kateri ie za nas umerl, de aku mi čuiemo oli spymo, bomo ž nim red živeili. ^[11]Za tiga volo opominaite se vmei sebo inu židaite gori eden drugiga, koker vi tudi tu deite.*

B. ^[12]*Inu, lubi bratie, mi vas prossimo, de vi spoznate te, kir vmei vami delaio, inu kir so čez vas postavljeni v tim Gospudi inu vas opominaio, ^[13]de vi te iste deržite v vissoki časti, v ti lubezni za volo nih della inu imeite myr ž nimi. ^[14]Mi vas tudi, lubi bratie, prossimo, opominaite te, kir se prou poštenu ne derže, troštaite te, kir so maihiniga serca, ženessite tim šibkim, bodite terpežlivi pruti vsem.*

^[15]*Gledaite, de kei du komu hudu za hudu ne poverne, temuč de vselei vmei sebo inu pruti vsem dobruto izkažete. ^[16]Bodite vselei vesseli, ^[17]veden molite, ^[18]bodite v seh ričeh hvaležni, zakai le-tu ie ta vola Božya skuzi Jezusa Cristusa pruti vom. ^[19]Ne ugassite tiga Duha. ^[20]Tu prerokovane ne ferahtaite. ^[21]Probi-
raite vse riči, kar bo dobru, tu oh-
ranite.*

740| 2 Kor 5,15.

2. Cor. 5. ⁷⁴⁰

741| Gal 6,6.
1 Tim 5,17.

Gal. 6.
1. Tim. 5. ⁷⁴¹

742| Mt 5,38.

Matth. 5. ⁷⁴²

743| Flp 4,4.
1 Sam 1,21.
Lk 18,1.
Ef 5,20.

Phil. 4.
1. Reg. 1.
Luc. 18.
Ephes. 5. ⁷⁴³

744| 1 Kor 14,29.

1. Cor. 14. ⁷⁴⁴

IEM. TA V. CAP.

ranite. ^[22]Od sledne riči, kir se hude vidio, ^{2. Ma. 6.⁷⁴⁵}
proč se deržite. ^[23]Bug tiga myru pag, ta vas
sturi skuži povsod svete, de ta vaš Duh, du-
ša inu tellu cilu, pres tadla, bo ohraenu⁷⁴⁶ do
prihoda našiga Gospudi Jezusa Cristusa. ^{1. Cor. 1.10.⁷⁴⁷}
^[24]Ta, kir ie vas poklical, ie zveist, ta bo tu
sturil. ^[25]Lubi bratie, molite za nas. ^[26]Povei-
te službo vsem bratom s teim svetim pušo-
vanem. ^[27]Iest vas zaklinam per tim Gospu-
di, de vi le-ta lyst vsem svetim bratom ^{2. Thess. 3.⁷⁴⁸}
pustite brati. ^[28]Ta gnada našiga Gospu-
di Jezusa Cristusa bodi z
vami. Amen.

745| 2 Mkb 6,9.

746| Ohranenu.

747| 1 Kor 1,9; 10,13.16.

748| 2 Tes 3,18.

Ta I. tim Tessalonihieriem ie
pissan iz Atene.⁷⁴⁹

749| T. dodal; enako L1545
in D.

P SVE-

II. LYST H TESSALONIHER-
S V E T I G A
PAVLA DRUGI LYST
h tim h Tessalonihers-
iem.

TA I. CAP.

A. Hvali nih vero, lubezan, terplene, nee
trošta, de na sodni dan bodo v veliki časti.
B. Za stonovito vero imamo moliti.

A. **P***Aulus inu Silvanus inu Timoteus tei
cerqvi v Tessaloniki, v Bugi našim
Očetu inu v tim Gospudi Jezusu Cristusu.
[2] Gnado inu myr od Buga, našiga Očeta, inu
od Gospndi⁷⁵⁰ Jezusa Cristusa. [3] Mi bi imei-
li vselei, lubi bratie, za vas, koker se spodobi,
zahvaliti Boga, ker ta vaša vera sylnu raste
inu kir ta lubezan vmei vseimi vami pruti
enimu drugimu gori iemle. [4] Taku de se mi
hvalimo v tih Božyh cerqvah od tiga vašiga
volniga terplena inu od te vaše vere, kir vi
terpite v tih vseh vaših nadlugah inu revah,
[5] kateru ie enu izkazane, de*

Bug

750|Gospudi.
751|2 Kor 1,1–2.
Ef 1,3.

2. Cor. 1.
Ephes. 1.
751

IEM. TA I. CAP.

Bug bode prou sodil, inu vi vredni bote h
timu Božymu kralovstvu, za kateriga volo
vi terpite. ^[6]Zakai tu ie prou per Bugi, de se
poverne nadluga tim, kir vas z nadlugami
oblagaio, ^[7]vom pag, kir nadlugo terpite, de
z nami red imate pokoi. Tedai, kadar ta
Gospud Jezus se bo iz nebes s teimi angeli te
nega moči rezodil ^[8]inu s teim plamenim
ognem se bo mesčoval na tih, kir Boga ne
znaio, inu na tih, kir neso timu evangeliu
našiga Gospudi Jezusa Cristusa pokorni.
^[9]Kateri bodo to peno plačovali, tu večnu
terplene pred teim obličiem tiga Gospudi
inu pred to nega gosposko močio, ^[10]kadar on
pride, de se gosposku izkaže v tih nega svet-
nikih inu de bo čudnoviten v seh vernih na
ta isti dan, potehmal se ie verovalu timu
našimu pričovanu pruti vom.

^[11]Inu za tiga volo mi tudi veden molimo B.
za vas, de vas naš Bug vredne sturi le-tiga
poklicane inu dopolni vse dobru dopadene te
nega dobrute inu tu dellu te vere ^[12]s to močio,
de tu ime našiga Gospudi Jezusa Cristusa
bode skuži vas čestčenu inu vi skuži

P 2 nega,

Matth.
24.25.⁷⁵²

752| Mt 24,31;
25,31.

2. Pet. 3.⁷⁵³

753| 2 Pt 3,7.

Rom. 2.⁷⁵⁴

754| Rim 2,16.

Sap. 5.
Esa. 2.⁷⁵⁵

755| Mdr 5,7.
Iz 2,10.19.21.

Col. 1.⁷⁵⁶

756| Kol 1,9.

I. LIST H TESSALONIHER-

nega po tei gnadi Božy inu našiga Gospudi Jezusa Cristusa.

TA II. CAP.

A. Verni imao na antiCriste merkati, pred nimi se varovati. B. Papeži, Turki so ty pravi antiCristi, skrivni inu očiti. C. Verni so izvoleni, posvičeni, risnični, nim se evangeli pridiguie.

A. **N**Atu vas, lubi bratie, prossimo skuži ta prihod našiga Gospudi Jezusa Cristusa inu skuži tu naše vkupe zbrane v nim, ^[2]ne pustite se zdaici premekniti od te misli inu ne prestrašite se ne skuži Duha, ne skuži bessedo, ne skuži lysty, koker de bi bili od nas poslani, de bi ta dan Cristuseu pred rokami bil. ^[3]Ne pustite se nikomer v obeni vižji zepelati, zakai on ne pride, temuč de poprei bo to doli padene inu bo rezodiven ta človik tiga greha, tu deite tiga pogublena, ^[4]kir ie en zupernik inu se vždiguie čez vse tu, kar se pravi Bug oli kar se moli, taku de bo v tim templi koker Bug sidil inu se bo vunkai daial, de ie on Bug.

Ne

757| 2 Pt 3,3–12.

2. Pet. 3. ⁷⁵⁷

758| Dan 9,9.
1 Tim 4,1.
Lk 11,22.
1 Kor 3,18.
1 Kor 6,9.
Dan 11,36.

Dan. 9.
1. Tim. 4.
Luc. 11.
1. Cor. 3.6.
1. Cor. 6. ⁷⁵⁸
Dan. 11.

IEM. TA II. CAP.

^[5]*Ne spumnite li, de že tedai, kadar sem B.*
per vas bil, sem vom le-te riči pravil? ^[6]*Inu*
kai ga gori derži, tu vi veiste, tu ie, de on bo
rezodiven per nega čassu. ^[7]*Zakai on uže*
zdai della to skrivnust te hudobe inu on se ^{1. Ioh. 2.⁷⁵⁹}
gori derži, dotle on bo proč iz srede vzet ^[8]*inu*
tedai bo ta hudobni rezodiven, kateriga bo ^{Iob 15.}
ta Gospud umuril s teim Duhum nega vust ^{Isa. 11.}
inu ga bo k ničemer sturil s to svitlobo nega ^{Dan. 8.⁷⁶⁰}
prihoda. ^[9]*Kateriga prihod bo po tim dianu*
tiga hudiča zo vso žlaht močio, s caihni inu ^{Ioh. 8.}
z ležnivimi čudesi ^[10]*inu zo vsem žlaht zepe-* ^{Deut. 13.}
lanem na krivico vmei teimi, kir bodo ^{Matth.}
zgubleni, zavolo kir te lubežni h ti risnici ^{24.⁷⁶¹}
neso gori vzeli, de bi izveličani bili. ^[11]*Obtu* ^{Zah. 5.⁷⁶²}
Bug bode nim sylne zablode poslal, de bodo ^{Rom. 1.}
lažom verovali, ^[12]*de bodo obsojeni vsi ty,*
kir neso tei risnici verovali, temuč so pervo-
lovali h ti krivini.

^[13]*Mi pag, bratie, od tiga Gospudi lubleni, C.*
imamo vsag čas za vas zahvaliti Boga, kir
ie vas Bug od začetka izvolil h timu izveli-
čanu v ti svetusti tiga Duha inu v ti veri te
risnice, ^[14]*v kateru ie vas poklical*

P 3 skuzi

759| 1 Jn 2,29.

760| Job 15,30.
Iz 11,4.
Dan 8.

761| Jn 8,34–44.
5 Mz 13,2–4.
Mt 24,24,12.

762| Zah 5,3.
Rim 1,28.

II. LYST H TESSALONIHER-

skuzi ta naš evangeli, de vi bote posseli to visoko čast našiga Gospudi Jezusa Cristusa. ^[15]Obtu, lubi bratie, stuite tedai terdnu inu deržite se postave, katere ste se vi navučili, bodi skuzi to bessedo oli skuzi te naše lysti. ^[16]On pag, naš Gospud Jezus Cristus inu Bug inu naš Oča, kir ie nas lubil, inu ie dal ta večni trošt inu enu dobru vupane skuzi gnado, ^[17]ta troštai vaša serca inu terdi vas v sleidni bessedi inu v dobrim dellu.

TA III. CAP.

A. Cerkou ima za pridigarie moliti, nee slušati. B. Kersčeniki se imaio od suiga della živiti. C. Greihe, nekar človeika imamo sovražiti.

A. **S***Ice kar ie več, lubi bratie, molite za nas, de ta besseda tiga Gospudi teče naprei inu de bo čestčena koker per vas ^[2]inu de bo-
mo odrešeni od tih dyuih inu hudobnih ludi, zakai ta vera nei vseh. ^[3]Ampag ta Gospud ie zveist, kateri vas bo poterdil inu obaroval pred hudim. ^[4]Inu mi vupane imamo pruti vom v tim Gospudi, de kar mi vom
zapovei-*

763| Mt 9,38.
Ef 6,19.
Kol 4,3.

Matth. 9.
Ephes. 6.
Col. 4.⁷⁶³

764| Jn 6,20.

Joh. 6.⁷⁶⁴

IEM. TA III. CAP.

zapoveimo, de vi tu istu sturite inu bote sturili. ^[5]Inu ta Gospud oberni vaša serca h ti lubexni Božy inu na tu čakane na Cristusa.

Deut. 29.
Jer. 24.⁷⁶⁵

765 | 5 Mz 29,3.
Jer 24,7.

^[6]*Inu mi vom, lubi bratie, zapovemo v tim B.*

imeni našiga Gospudi Jezusa Cristusa, de se xderžite od sledniga brata, kir se nespodobnu

1. Cor. 5.⁷⁶⁶

766 | 1 Kor 5,9.11.

derži, inu nekar po našim navuku, kateri ie od nas pryel. ^[7]Zaki vi veiste, koku imate po

1. Cor. 4.⁷⁶⁷

767 | 1 Kor 4,12.

naših stopinah hoditi, zakai mi nesmo nespodobnu hodili vmei vami ^[8]inu nesmo od

nikogar zabston ta kruh vzeli, temuč smo nuč inu dan x dellom inu s trudem delali, de bi

Act. 18.20.
2. Cor. 11.⁷⁶⁸
Ephes. 4.

768 | Apd 18,3; 20,34.
2 Kor 11,9.
Ef 4,28.

komu vmei vami težki ne bili. ^[9]Nekar za tiga volo, de bi se nom tu istu ne bilu spodo-

bilu, temuč de smo sami sebo vom k animu exemplu naprei postavili za nami hoditi

^[10]*inu že tedai, kadar smo per vas bili, smo mi vom le-tu zapovedovali, aku kei du ne hoče*

delati, ta isti tudi ne ima ieisti. ^[11]Zakai mi slišimo, de eni vmei vami se nespodobnu der-

že, ništer ne delaio, temuč nepridne marine reznašaioc okuli hodio. ^[12]Le-takim pag mi

1. Thess. 4.⁷⁶⁹

769 | 1 Tes 4,1.11.

zapoveimo inu nee opominamo skuzi našiga

G 4 Gospudi

II. LYST H TESSALONIHER-

Gospudi Jezusa Cristusa, de oni s pokoiem delaioc sui lastni krub ieido.

770| Gal 6,9.
2 Jn 1,10.

Gal. 6.
2. Joh. 1. 770

C. ^[13]*Vi, bratie, pag ne bodite trudni z dobrimi delli.* ^[14]*Inu aku kei du ne hoce biti pokoren tei nasi bessedi, tiga istiga zaxnaminite skuzi en lyst inu ne imeite z nim obeniga tovaristva, de ga bo sram.* ^[15]*Oli vsai ne imeite ga koker eniga sovraznika, temuč opominaite ga koker eniga brata.* ^[16]*On pag, ta Gospud tiga myru, vom dai myr po vsei viži. Ta Gospud bodi z vami zo vsemi.* ^[17]*Ta spovedana muia služba so muie Pavlove roke, kir ie tu znamine vseih lysteih, le-taku iest pišem,* ^[18]*ta gnada našiga Gospudi Jezusa Cristusa bodi z vami vseimi.*

771| Flp 4,7.
1 Tes 5,14.23.28.

Phil. 4.
1. Thess. 5. 771

Amen.

Le-ta Drugi lyst tim Tessalonihieriem ie pissan iz Atene. ⁷⁷²

772| SSP brez »amen«
in dodatka; pri L1545
in D dodatek; V samo
»amen«.

SVE-

IEM. TA I. CAP.

SVETIGA

PAVLA PERVI

lyst h Timoteu.

TA I. CAP.

A. Pridigary imajo to postavo od evangelia ločiti, nekar nezastopnu vkupe zmešati. B. Za redle pridigarie, pokurne grešnike, za Cristusevu martro se ima Bug zahvaliti. C. Vučeniki imajo biti zveisti.

PAulus, en ioger Jezusov Cristuseu, po tim A.

Božym poročenu našiga Ohranenika inu Gospudi Jezusa Cristusa, kateri ie tu naše zevupane, ^[2]timu Timoteu, muimu pravimu synu v ty veri, gnada, milost, myr od Buga, našiga Očeta, inu od Jezusa Cristusa, našiga Gospudi. ^[3]Koker sem iest tebe prossil, kadar sem v to Macedonio vlekal, de ti ostaneš v tim Efezu (taku sturi) inu de ti tim enim daš na znane, de drigači ne vuče ^[4]inu de ne rodio za basne inu za žlahtove registre, kir

P 5 nigdar

Act. 9.
1. Thess. 1.
Act. 16.
2. Cor. 1.
Gal. 1.
Act. 19.20.⁷⁷³

2. Thim. 2.
Tit. 3.⁷⁷⁴

773|Apd 9,13.
1 Tes 1,1.
Apd 16,1.
2 Kor 1,1.
Gal 1,1.
Apd 19,1; 20,1.

774|2 Tim 2,14.
Tit 3,9.

I. LYST H TYMOTEU.

775| Rim 13,9.
Gal 6,2.
Apd 15,1.24.

Rom. 13.
Gal. 6.
Act. 15.⁷⁷⁵

*nigdar konca ne imajo inu več vprašane ko-
ker pobulšane v Bugi v ti veri gori perpra-
vio. ^[5] Zakai ta konec te zapuvidi ie ta lube-
zan, kir gre iz čistega serca inu iz dobre
visty inu iz vere, kir hinavska nei. ^[6] Od
katerih riči potehmal so ty eni zasli, so se
obernili h tim nepridnim marinem. ^[7] Hote
biti vučeniki te postave, ne zastopio, kai go-
vore inu kai terdio. ^[8] Inu mi veimo, de ta
postava ie dobra, aku du no prou uživa.*

776| Rim 7,7.12.

Rom. 7.⁷⁷⁶

777| Gal 5,23.

Gal. 5.⁷⁷⁷

*^[9] Kadar se tu vei, de ta postava nei posta-
vljena tim pravičnim temuč tim krivim inu
nepokornim, tim nevernikom inu grešni-
kom, tim, kir neso svety inu kir so pres Du-
ha, tim, kir očeta inu mater ubyaio, tim,
kir ludi moree, ^[10] curbariem, kir se z moškimi
spolum zmešaio, martaložžom, lažnikom
inu kir fals persequio. Inu ie li kakova dru-
ga reič, kir ie timu zdravimu vuku župer, ^[11]
kir ie po tim vissokučestnim evangeliu izve-
ličanskiga Boga, kateri ie meni zevupan.*

778| Rim 1,27.

Rom. 1.⁷⁷⁸

B. ^[12] Inu iest zahvalim našiga Gospudi Ježu-
sa Cristusa, kir ie mene močniga sturil inu
za zveistiga sodil inu postavil v le-to služ-
bo,

TA I. CAP.

bo, ^[13]kir sem poprei bil en šentovavec inu preganavec inu kir sem sylu obhaiel. Ampag meni se ie milost izkazala, zakai iest sem tu iz nezastopnosti sturil skuži to nevero.

^[14]Ampag ta gnada našiga Gospudi ie teim vegši bila sred s to vero inu lubezno, katera ie v Jezusu Cristusu. ^[15]Inu tu ie ena gvišna besseda inu vredna, de se zo vsemi rični gorri vzame, de Cristus Jezus ie prišal na ta sveit te grešnike izveličati, vmei katerimi sem iest ta pervi. ^[16]Ampag za tiga volo sem iest milost dobil, de ie Jezus Cristus nerpervič na meni izkazal vse zanessene k animu exemplu tim, kir bodo na nega verovali h timu večnimu lebnu. ^[17]Inu timu večnimi kralu, vselei živimu, nevidečimu, samimu modrimu Bogu bodi čast inu gloria vekoma. Amen.

^[18]Le-to zapuvid iest tebi poročim, mui C. syn Timotee, po tim prerokovanu, kir ie poprei od tebe vunkai šlu, de voiskuies eno dobro voisko ^[19]inu de obderžis to vero inu eno dobro veist katero so ty eni od sebe pehnili, so na tei veri ta čoln rešili, ^[20]vmei katerimi sta Imeneus inu Aleksander, katera sem

Act. 9.⁷⁷⁹
Gal. 1.

779| Apd 9,15.
Gal 1,15–16.

Matth. 9.⁷⁸⁰
Joh. 3.

780| Mt 9,13.
Jn 3,16.17.

Jer. 23.⁷⁸¹
Col. 1.

781| Jer 23,18.
Kol 1,15.

2. Tim. 2.
2. Tim. 4.⁷⁸²
1. Cor. 5.

782| 2 Tim 2,17.
2 Tim 4,7.
1 Kor 5,5.

I. LYST H TYMOTEU.

*sem iest timu žludiu izdal, de se vučite ne-
kar šentovati.*

TA II. CAP.

A. V cerqvi se ima moliti za vse ludi. B.
Cristus ie le sam naš bessednik pruti Bogu.
C. V sakim meistu imamo moliti. Ženska
lipota, kakova.

A. **N** *Atu iest vas opominam, de pred vse-
mi ričmi se sture molitve, prošne,
žaprošne, zahvale za vse ludi, ^[2]za krale inu
za vso gospoščino, de mi en pokoyu inu tih
leben po Božy voli inu v poštenu pelamo.
^[3]Zakai le-tu ie dobru inu perietnu pred
Bugom, našim ohranenikom, ^[4]kateri hoče,
de vsi ludie bodo izveličani inu de prido h
timu spožnanu te risnice.*

B. ^[5]Zakai ie le en sam Bug inu en sam sred-
nik vmei Bugom inu vmei ludmi, ta človik
Cristus Jezus, ^[6]kateri ie sam sebe dal za nas
vseh k animu odrešitvu, de se tu istu per
nega čassu ima pridigati. ^[7]K le-timu sem
iest postavljen en pridigar inu ioger (iest go-
vorim risnico v Cristusu inu ne lažem), en
vučenik tih aydov, v ti veri inu v ti risnici.

Inu

783| Jer 29,7.
Bar 1,11.

Jer. 29.
Baruh 1. 783

784| Jn 17,3.
Gal 3,19.20.
Heb 9,15.
Rim 1,5-6.
2 Tim 1,11.

Ioh. 17.
Gal. 3.
Heb. 9.
Rom. 1. 784
2. Thi. 1.

TA II. CAP.

^[8]*Inu iest hočo, de ty moŕže molio po vseh C.*

krayh, de vzdigno gori čiste roke pres serda inu kreiga. ^[9]*Glih taku tudi te žene v pošte-*
nim gvantu s to sramotlivostio inu čistostio
se lipe narede, nekar s krišpanimi kitami ili
zlatom oli s perlami oli gvantom, kir dragu
stoy, ^[10]*temuč koker se spodobi tim ženom, kir*
očitu služio prou Bogu skuži dobra della.

^[11]*Ena žena se vuči v tihoti zo vso pokorsči-*
no. ^[12]*Sice eni ženi ne dopustim vučiti, ne*
gospodovati čež moŕža, temuč de v tihoti bo-
de, ^[13]*zakai Adam ie bil poprei sturien, potle*
Eva. ^[14]*Inu Adam nei bil zepelan, temuč ta*
žena ie bila zepelana inu ie tu pergrišene
noter perpelala. ^[15]*Oli ona bo izveličana, ka-*
dar otroke rody, aku ostane v ty veri inu v
ti lubežni inu v ti svetusti sred s to čistostio.

Joh. 4.
Psal. 133.
Esa. 1.
Tit. 2.
1. Pet. 3.⁷⁸⁵

785 | Jn 4,7.
Ps 133.
Iz 3,16.
Tit 2,3–5.
1 Pt 3,2–4.

1. Cor. 14.
Luc. 2.
Gen. 3.
Ephes. 5.⁷⁸⁶

786 | 1 Kor 14,34–35.
Lk 2,5–7.
1 Mz 3,6.
Ef 5,23.

TA III. CAP.

A. Kakovi šcoffi inu fary se imaio
žegnovati. B. Kakovi podružniki,
šulmoštri, nih žene imaio biti. C. Gdi se
evangeli prou pridiguie, undukai ie ta cer-
qou Božya.

Tu

I. LYST H TYMOTEU.

787| Škofa.

788| 3 Mz 21,1–24.
Ezk 44,25–27.
Tit 1,7.
2 Tim 2,24.

Levit. 21.
Ezeh. 44.
Tit. 1.
2. Tim.
2.⁷⁸⁸

A. **T**^U ie ena gvišna besseda, aku kei du škofla⁷⁸⁷ službo želi, ta želi enu dobrou dellu. ^[2]En šcoff pag more biti pres tadla, ene žene mož, treživ, zmassen, pošten, de rad erperguie, umetalen vučiti, ^[3]nekar en pyanec, nekar en boinik, nepošteniga dobitka ne ima želeiti, temuč de ie krotak, pres zdražbe, pres lakomnosti, ^[4]kir sui lastni hysī dobru naprei stoy, kir pokorne otroke ima zo vsem poštovanem ^[5](aku pag kei eden suy lastni hysī ne zna naprei stati, koku on bo to gmaino Božyo oskerbil?). ^[6]Nekar en novoveric, de se ne napuši od oferti inu v to hudičevo pravdo ne pade. ^[7]On mora tudi enu dobrou pričovane od tih vunanih imeiti, de on ne pade v tu zašpotovane inu v ta štrik tiga hudiča.

789| Apd 16,14.

Act. 16.⁷⁸⁹

B. ^[8]Glih taki ty služabniki imajo pošteni biti, nekar duy iezični, nekar vinski požrehi, nekar želeti nepošteniga dobitka, ^[9]de derže to skrivnust te vere s čistio vistio. ^[10]Inu ty isti se imajo poprei izkussiti, potle de služio inu de bodo pres tadla. ^[11]Glih taku nih žene imajo poštene biti, nekar opravlavke, trezive, zveiste vseh ričeh. ^[12]Po-
druž-

TA III. CAP.

družniki, de bodo možie ene žene, kir nih otrokom inu suim lastnim hyšom prou na-prei stoye. ^[13] Zakai kateri dobru služio, ty isti sebi dobe eno dobro štablo inn ⁷⁹¹ veliko fraidikost v ti veri, katera ie v Cristusu Fe-zusu.

Matth. 13. 25. ⁷⁹⁰

790| Mt 13,12; 25.

791| Inu.

^[14] Le-te riči iest tebi pišem inu iest imam A. vupane, de skorai h tebi pridem. ^[15] Aku pag pozneiši pridem, de boš veidil, koku se ti imaš deržati v ti Božy hyši, katera ie ta gmaina tiga živiga Boga, en stebar inu podpurna te risnice. ^[16] Inu pres vsiga cbivla ie tu ena velika skrivnust te vere, de Bug se ie reždil v tim messei, ie pravičen sturien v tim Duhei, se ie izkazal tim angelom, ie pridigan tim aydom, nemu se ie verovalu na sveitu inu ie vzet v to glorio.

Matth. 16. ⁷⁹²

792| Mt 16,16.

Hoh. 1. ⁷⁹³

793| Jn 1,14.

Luc. 2.
Ephes. 3.
Phil. 2. ⁷⁹⁴

794| Lk 2,9.32.
Ef 3,10.
Flp 2,9.

TA IIII. CAP.

A. Prerokuie od papežkih postav inu prepuvid. B. Kir prou vuče, bo v drugim lebnu dobru. C. Znamina praviga pridi-garie so terplena, vera, poštene, lubezan, čistost.

TA Duh pag očitu pravi, de v tih pus- A.
lednih

I. LYST H TYMOTEU.

795| 2 Tim 3,1.
2 Pt 3,3.
Jud 1,18.
2 Tes 2,3–12.

2. Tim. 3.
2. Pet. 3.
Jud. 1.
2. Thess.
2.⁷⁹⁵

lednih čassih bodo eni od te vere odstopili inu bodo deržali s teimi golufskimi duhi inu navuki tih žludiev, ^[2]kir bodo v ti hinavsčini lažee govurili inu eno z rezbelenim železom znaminovano veist imeili ^[3]inu bodo ta zakon prepovedovali inu zderžati se od špendie, katero ie Bug stvaril, vzeti s to zahvalo tim vernim inu tim, kir so to risnico spoznali. ^[4]Zakai sledna stvar Božya ie dobra inu se ne ima ništer zavreiči, kar se s to zahvalo vžame, ^[5]zakai onu bo posvičenu skuzi to bessedo Božyo inu molitou.

796| 1 Mz 1,31; 9.
Mt 26,10.
Apd 27,35.
1 Mz 1,31.
Sir 39,33–35.
Apd 10,15.

Gen. 1.9.
Matth. 26.
Act. 27.
Gen. 1.
Eccles. 39.
Act. 10.⁷⁹⁶

B. ^[6]Kadar ti boš le-te riči tim bratom naprei stavil, taku ti boš en dober služabnik Jezusov Kristusov, zreiien v tih bessedah te vere inu tiga dobriga navuka, per katerim si ti veden bil. ^[7]Varui se pred neduhovskimi inu babskimi basnami, ampag flissai se po Božy voli živeiti. ^[8]Zakai tu telessnu flissnu dellu ima malu prida, ampag po Božy voli živeiti, ie k vusimu pridnu inu ima oblubo le-tiga inu prihodniga lebna.

797| 2 Tim 3,10.14–17.

2. Thim. 3.⁷⁹⁷

798| 2 Tim 2,16.
1 Tim 1,10.
Kol 2,4.8.

2. Thim. 2.
1. Thim. 1.
Col. 2.⁷⁹⁸

C. ^[9]Inu tu ie ena gvišna risnična besseda inu vredna, de se zo vsem gori vžame. ^[10]Zakai mi zatu delamo inu smo zašmaani, kir trdnu

TA IIII. CAP.

nu vupane imamo na tiga živiga Boga, kateri ie ohranenik vseh ludi, nerveč tih vernih. ^[11]*Le-te riči ti zapovedai inu vuči.*

^[12]*Nisče ne ferahtai tuie mladusti, temuč bodi en napreistavnik tim vernim s to besedo, s teim lebnom, s to lubežno, s teim*

Duhum, s to vero, s to čistostio. ^[13]*Veden s flissom beri, opominai, vuči, dotle iest pridem.* ^[14]*Ne derži za maihinu ta dar, kir ie v*

tebi, kateri ie tebi dan skuži tu prerokovanje, s teim rok gori polaganem tih starišev.

^[15]*Imei v serci le-te riči, s teim okuli hodi, de tu tuie gori iemlene bode očitu vseim.*

^[16]*Merkai sam na se inu na ta vuk, ostani v le-tih štukih. Zakai aku ti tu sturiš, taku ti sam sebe in te, kir tebe poslušai, ohraniš.*

Tit. 2.
2. Tim. 2.
1. Pet. 5.

799| Tit 2,7–8.
2 Tim 2,15.
1 Pt 5,5.

Act. 6.8.
2. Tim. 1.

800| Apd 6,6; 8,17.
2 Tim 1,6.

TA V. CAP.

A. Pridigary imaio ž nih ovčicami periaznivu govoriti, vduve, božce oskerbeti, ty se imaio brumsku deržati. B. Pridigariem sliši dober šold. C. Pridigary imaio prou soditi. D. Kar človik hudu oli dobru dei, se po času zvei.

ℚ *Eniga*

I. LYST H TYMOTEU.

- 801| 3 Mz 19,32. Levit. 19.⁸⁰¹ A. **E** Niga stariga ne svari ostru, temuč ga opominai koker eniga očeta, te mlade koker te brate, ^[2]te stare žene koker te matere, te mlade koker te sestre, zo vso čistostio. ^[3]Poštui te vduve, katere so prave vduve. ^[4]Aku pag kei ena vduva ima otroke oli vnučeta, taku te iste pusti poprei vučiti nih lastne hyše po Božy voli rounati inu de nih starišem spet glih poverno, zakai le-tu ie poštenu inu perietnu pred Bugom. ^[5]Sice, katera ie ena prava vduva inu zapusčena, ta vupai na Buga inu prebivai v molitvah inu v prošnah nuč tar dan. ^[6]Katera pag v tih luštih prebiva, ta ie živa mertva. ^[7]Le-te riči nim zapovei, de bodo pres tadla. ^[8]Aku pag kei du te suie nerveč te domače ne omisli, ta ie to vero zatayl inu ie huiši koker en neovernik. ^[9]Ne puste obene vduve izvoliti, kir ie pod šestdesset leit stara, kir ie bila eniga moža žena ^[10]inu kir ima pričovane od nee dobrih deill: ie li otroke koyla, ie li rada erpergovala, ie li tih svetnikov noge umivala, ie li tim revnim h pomočan prišla, ie li veden v slednim dob-
rim
- 802| Lk 2,37.
1 Kor 7,5. Luc. 2.
I. Cor. 7.⁸⁰²
- 803| Gal 6,10. Gal. 6.⁸⁰³
- 804| 1 Pt 2,15. I. Pet. 2.⁸⁰⁴
- 805| 1 Pt 4,9.10. I. Pet. 4.⁸⁰⁵

TA V. CAP.

*rim dellu bila. ^[11]Te mlade vduve pag od-
verzi, zakai kadar začno poiati se zuper
Cristusa, taku hote se omožiti ^[12]inu imajo
nih sodbo, kir so to pervo vero zavergle.*

*^[13]Per tim so tudi linee inu se vuče okuli te-
kati po hišah inu nekar samuč linee, temuč
so tudi klafarice inu vse izvprašujo inu go-
vore, kar se ne spodobi. ^[14]Obtu iest hočo, de
se te mlade omožjo, otroke rode, pohištvo
rovnaio, de timu zuperniku obeniga urzaha
ne dado, hudu govoriti. ^[15]Zakai, so se uže
ene dole obernile, gredo za žludiem. ^[16]Aku
pag en verni oli ena verna ima vduve, ta te
iste omisli, de se ta Cerkou ne obloži inu de
tim, kir so te prave vduve, pomaga.*

*^[17]Ty stariši, kir dobru naprei stoye, se
imajo z duyo čestio deržati, suseb ty, kir de-
laio v ti bessedi inu navuki. ^[18]Zakai tu pis-
mu pravi, ti ne imaš timu vollaru, kir mlati,
vust zavexati inu en delovec ie vreden suiga
lona. ^[19]Zuper eniga stariga ne vzami tožbe
mumu dveju oli tryeh prič. ^[20]Te, kir grešio,
te svari pred vsemi, de tudi ty drugi bodo
strah imeili.*

Tit. 2.⁸⁰⁶

I. Cor. 7.⁸⁰⁷

Gen. 47.
Deut. 25.
I. Cor. 9.
Matth. 10.
Deut. 19.⁸⁰⁸

806| Tit 2,3–5.8.

807| I Kor 7,9.

808| 1 Mz 47,6.
5 Mz 25,4.
1 Kor 9,9.
Mt 10,10.
5 Mz 19,15.

2 Iest

I. LYST H TYMOTEU.

- 809| 5 Mz 17,8. Deut. 17.⁸⁰⁹ C. ^[21]*Iest spričuiem pred Bugom inu pred Jezusom Kristusom inu pred izvolenimi angeli, de ti le-te riči ohraniš pres vsiga nagliga soyena. ^[22]Ne polagai tih rok na nikogar pre-naglu inu ne sturi se ptuih grehov diležen. Sam sebe čistiga ohrani. ^[23]Od le-tiga časa naprei ne py več vodo temuč uživai malu vina zavolo tuiga želodca inu kir si gostu bolan.*
- 810| 1 Tim 2,8. 1. Tim. 2.⁸¹⁰ D. ^[24]*Tih enih ludi greihi so očiti poprei, de se mogo soditi, tih enih pag bodo potle rezodiveni. Glih taku ta dobra della tudi so očita poprei inu katera pag so drigači, ta ista se tudi ne mogo skriti.*
- 811| Sir 31,25–31. Eccles. 31.⁸¹¹
- 812| Gal 5,19–21. Gal. 5.⁸¹²

TA VI. CAP.

A. Evangeli vsakiga v Božym poklicanu pusti. B. Falš vučeniki vselei več na offert, na denarie gledaio koker na pobulšane tih ludi. C. Verni v nadlugah se sodnim dnem, večnim lebnom troštaio. D. Bogati imaio z bozimi podiliti. E. Pridigary imaio pridnu vučiti.

Vsi

TA VI. CAP.

V Si ty hlapci, kir so pod iarmom, imai^o A.
 nih gospudi za vse časti vredne derža-
 ti, de tu ime Božye inu ta nega vuk ne bo
 hudu slīšal. ^[2]Kateri pag verne gospudi ima-
 io, te iste oni ne imai^o zašmaati (s teim na-
 prei daianem), de so brati, temuč veliku
 več, de nim služio, kadar so verni inu lubi
 koker tim, kir so diležni te dobrute. Le-tu
 ti vuči inu opominai.

1. Cor. 7.
 Ephes. 6.
 1. Pet. 2.

813 | 1 Kor 7,21–22.
 Ef 6,5–8.
 1 Pt 2,3–4.

^[3]Aku pag kei du drigači vuči inu ne osta- B.
 ne per tih zdravih bessedah našiga Gospudi
 Jexusa Cristusa inu per tim navuku, kir ie
 po Bugi, ^[4]ta isti ie napušen, ništer ne vei,
 temuč on ie kušen v tim prašanu v bessed-
 nim kreigom, iz katerih zraste nyd,
 zdražba, šentovane, hudu obdolgovane,
^[5]nepridnu disputirane tih ludi, kir neso per
 pameti, katerim ie odvzeta ta risnica, kir
 menio, dobitag ie ena Božya služba. Loči se
 od nih, kir so taki. ^[6]Ampag tu ie en velik
 dobitag, prou verovati inu služiti Bogu inu
 na tim suim imeiti zadosti. ^[7]Zakai mi ne-
 smo ništer pernessli na ta sveit inu gvišnu
 ie, mi tudi ništer ne moremo vunkai nesti.
^[8]Obtu kadar užitag inu s čim se ode-

Gal. 1.

1. Tim. 1.
 Tit. 3.

2. Thess. 1.

Prov. 15.
 Heb. 13.

Job 1.
 Eccles. 19.

814 | Gal 1,8–9.

815 | 1 Tim 1,6–10.
 Tit 3,9.

816 | 2 Tes 1,4.

817 | Prg 15,16.
 Heb 13,5

818 | Job 1,21.
 Sir 19,30.

2 3 nemo

I. LYST H TYMOTEU.

819| Prg 23,4.
Mt 13,22.

Prov. 23.⁸¹⁹
Math. 13.

nemo imamo, na tim imeimo zadosti. ^[9] *Si-
ce ty, kir hote bogati biti, pado v to iskušna-
vo inu verui inu v velike norske inu škodli-
ve žele, katere te ludi v tu pogublene inu
ferdamnane potope.* ^[10] *Zakai ta lakomnost ie
en koren vsiga zleiga, katero so ty eni želeli,
so zasli od te vere inu so sami sebe zapleli v
mnogetere beteže.* ^[11] *Ti pag, mož božy, beži
pred le-temi ričmi, hodi po pravici, po Božy
službi, po veri, po lubežni, po volnim terple-
nu, po krotkoti.* ^[12] *Voiskui tu dobru voisko-
vane te vere, popadi ta večni leben, h kate-
rimu si ti poklican, inu si očitu spoznal enu
dobru spoznane poleg dosti prič.*

820| 2 Tim 2,22.

2. Tim. 2.⁸²⁰

C. ^[13] *Iest tebi zapoveim pred Bugom, kir vse
riči žive della, inu pred Jezusom Cristusom,
kir ie pričoval pod Pontiom Pilatom enu
dobru spoznane,* ^[14] *de ti deržiš le-to zapuvid
pres madeža inu pres tadla do te prikazni
našiga Gospudi Jezusa Cristusa,* ^[15] *katero on
bo izkazal per suih čassih. Ta, kir ie izveli-
čan inu sam vyuda, en Kral vseh kraleu inu
en Gospud vseh gospudov,* ^[16] *kateri ie ta sa-
mi, kir nigdar ne umerie, kir prebiva v eni
luči,*

821| 2 Sam 2,6.
Apd 17,25.

2. Reg. 2.⁸²¹
Act. 17.

822| Raz 17,14;
19,6.15–16.

Apoc.⁸²²
17.19.

TA VI. CAP.

*luči, h kateri nisče ne more priti, kateriga
oben človek nei vidil inu ne more viditi, ti-
mu bodi čast inu tu večnu kralevstvu.
Amen.*

Joh. 1.
1. Joh. 4.⁸²³

823| Jn 1,18.
1 Jn 4,12.

^[17] *Tim, kir so bogati na le-tim sveitu, za- D.
povei, de ne bodo offertni inu de vupane ne
stavio na tu negvišnu blagu, temuč na tiga
živiga Boga, kateri nom od vseh riči da
obilnu uživati, ^[18]de dobru sture, do⁸²⁴ bodo
bogati v dobrih dellih, de volnu podile, radi
pomagaio, ^[19]de sami sebi en šac zbiraio, po-
lagaioc en dober grunt naprei, de dosežo ta
večni leben.*

Matth. 6.⁸²⁵

824| De.

825| Mt 6,20.

^[20] *O, Timotee, ohrani tu, kar se ie tebi da- E.
lu hranit, derži se proč od tiga neduhovski-
ga ličkakiga klafane inu zupergovoriena, te
falš hvaležne kunšti, ^[21]katero ty eni na-
prei daio inu so zašli od te vere.*

Ta gnada bodi s tebo.

Amen.

*Le-ta lyst ie pissan iz Laodicea, kir ie tu
poglavitu meistu te dežele Fri-
gie Pacaciane.*⁸²⁶

Q₄ SVE-

826| SSP nima, T. dodal;
enako D in L1545; V samo
»amen«.

II. LYST H TIMOTEU.
S V E T I G A
PAVLA DRUGI LYST
h Timoteu.

TA I. CAP.

A. Za verne se ima moliti inu hvaliti Bug.
B. Pridigaryi moraio biti serčni, pričovati
od Cristusa. C. Kateri na Cristusa, na
lubezan ludi viža, ta prou vuči.

827| 2 Kor 1,12.
Gal 1,1.

2. Cor. I.
Gal. I. 827

828| Apd 23,1.
Flp 3,5.
Rim 1,9.

Act. 22.
Phil. 3. 828
Rom. I.

A. **P***Aulus, en ioger Jezusov Cristuseu, sku-
zi to volo Božyo, po tei oblubi tiga leb-
na, kir ie v Jezusu Cristusu. [2] Muimu lubi-
mu synuvi Timoteu gnada, milost, myr od
Buga Očeta inu od Jezusa Cristusa, Gospu-
di našiga. [3] Iest zahvalim Boga, katerimu
iest služim od muih starišev semkai s to čis-
to vistio, de iest veden, nuč inu dan v tih
muih molitvah tebe v misli imam [4] inu že-
lim tebe viditi (kadar zmislím na tuie sel-
že), de bi iest z vesseliem bil napolnen, [5] inu
iest zmislavam na to tuio vero, kir ie pres
hynena v tebi, katera ie poprei prebivala v
tuy babi Loidi inu v tuy materi Cuniki,
inu*

TA I. CAP.

inu iest sem zagvišan, de tudi v tebi.

^[6]*Za tiga volo iest tebe opominam, de ti B.*

obudiš ta dar Božy, kir ie v tebi skuži tu

gori polagane muih rok. ^[7]*Zakai Bug nom* Rom. 8.⁸²⁹

nei dal tiga Duha tiga strahu, temuč te

moči inu te lubezni inu te treživosti. ^[8]*Obtu* Rom. 1.⁸³⁰

nekar se ti ne sramui tiga pričovane našiga

Gospudi, ne mene, kir sem nega ietnik, te- Ephes. 3.⁸³¹

muč terpi ti s teim evangeliem koker iest po

tei moči Božy, ^[9]*kir ie nas izveličal inu* Tit. 3.
Ephes. 1.⁸³²

poklical zanem svetim poklicanem, nekar po

naših delih temuč po tim nega naprei vzeti

inu gnadi, katera ie nom dana v Cristusu

Ježusu še pred teimi večnimi čassi. ^[10]*Zdai*

pag ie rezodivena skuži to prikažen našiga

ohranenika Ježusa Cristusa, kir ie tei smer- 1. Cor. 15.
Heb. 2.⁸³³

ti no muč vzel inu ie ta leben inu tu, kir

nigdar ne umerie, na to svitlobo naprei po-

stavil skuži ta evangeli, ^[11]*h katerimu sem* Rom. 1.
1. Tim. 2.⁸³⁴

iest postavljen en pridigar inu en ioger inu

en vučenik tih aydov. ^[12]*Za tiga volo iest le-*

tu terpim. Oli iest se ne sramuiem, zakai

iest veim, komu sem veroval inu sem gvi-

šen, de ie on mogoč ohraniti to muio polago

do uniga dne.

829| Rim 8,15.

830| Rim 1,16.

831| Ef 3,13.

832| Tit 3,5.
Ef 1,9–10.

833| 1 Kor 15,54–57.
Heb 2,14–15.

834| Rim 1,16.
1 Tim 2,7.

ℚ 5 Imei

II. LYST H TIMOTEŮ.

- C. ^[13]Imei to formo od tih zdravih besed, kate-
tere si ti od mene slišal od te vere inu od
lubežni, kir ie v Cristusu Jezusu. ^[14]Tu dob-
835|2 Tim 3,10. 2. Tim. 3. ⁸³⁵ru hranilu ohrani skuži S. Duha, kir v nas
prebiva. ^[15]Ti veiš, de vsi ty, kir so v ti Azy,
so se od mene odvelkli, vmei katerimi sta
Figellus inu Ermogenes. ^[16]Ta Gospud dai
836|2 Tim 4,16.19. 2. Tim. 4. ⁸³⁶milost tiga Onexifora družini, zakai on ie
mene čestu ohladil inu se muh ketin nei
sramoval. ^[17]Temuč kadar ie v Rymi bil, ie
mene zo vsem flissom iskal inu ie mene ne-
šil. ^[18]Ta Gospud dai nemu, de naide to mi-
lost per tim Gospudi na uni dan. Inu kuliku
ie on meni v tim Efexu služil, ti nerbule
veiš.
- Matth. ⁸³⁷25.
837|Mt 25,36.

TA II. CAP.

A. Pridigary morao s teim svitom inu
zludiem voiskovati, obtu morao redle
terpežlivi biti. B. S pravim vukom se dosti
dobriga, s krivim hudiga sturi. C. Verni se
pred greihi varuio. D. Vseh pridigariev
prava regula inu kanon.

- A. **O**Btu, mui syn, bodi močan v ti gnadi,
kir ie v Cristusu Jezusu. ^[2]Inu kar
si ti od mene slišal skuži dosti pryč, tu istu
ti

TA II. CAP.

ti poroči žveistim ludem, kir so h timu ^{Tit. 1.⁸³⁸}
umeitalni, de tudi druge vuče. ^[3] *Terpi koker*
en dober vitez Jezusov Cristusov. ^[4] *Oben,*
kir voiskuie, se ne vplete v ta della tiga ži-
vota, de timu, kir ga ie gori vzel v ta šold,
dopade. ^[5] *Inu aku kei du v ti voiski boyuie,*
taku on ne bo kronan, samuč on bo prou bo-
yoval. ^[6] *Ta kmetič mora poprei delati, pre-* ^{I. Cor. 9.⁸³⁹}
den sad prime. ^[7] *Merkai, kai pravim. Inu*
ta Gospud dai tebi v seih ričeh zastopnost.
^[8] *Spumni, de ie Jezus Cristus od tih mertvih* ^{Rom. 1.⁸⁴⁰}
vstal, ie royen od Davidoviga seimena, po
muim evangeliu, ^[9] *v katerim iest terpm ko-*
ker en hud loter noter do te zveze, oli ta bes-
seda Božya nei zvezana. ^[10] *Obtu le-tu vse* <sup>Act. 20.
Ephes. 3.
Col. 1.⁸⁴¹</sup>
iest terpm zavolo tih izvolenih, de tudi oni
tu izveličane, katero ie v Cristusu Jezusu,
sred s to večno čestio dosego. ^[11] *Le-tu ie ena*
gvišna besseda, aku mi ž nimi red umerie-
mo, taku mi tudi ž nim red bomo živeli.
^[12] *Aku mi terpimo, taku mi tudi ž nim red* <sup>Rom. 6.
Rom. 8.
Luc. 2.
Num. 23.
Rom. 3.⁸⁴²</sup>
bomo kralovali. Aku pag mi zataymo, taku
on bo nas tudi zatayl. ^[13] *Aku bomo mi ne-*
žveisti, taku on žveist ostane, on sam sebe
ne more zatayti.

838|Tit 1,6–9.

839|1 Kor 9,25.

840|Rim 1,3–4.

841|Apd 20,10–12.
Ef 3,1.
Kol 1,24.

842|Rim 6,5.
Rim 8,11.
Lk 12,9.
4 Mz 23,19.
Rim 3,3–4.

Le-te

II. LYST H TIMOTEŮ.

- 843| Mt 24,45. Matth. 24.⁸⁴³ B. ^[14]*Le-te riči nim derži naprei inu spričui pred teim Gospudom, de zavolo bessed se ne kreigaio, kir nei k ničemer pridnu, temuč kar se ty, kir poslušaiio, prevračaio.* ^[15]*Flissai se, de se boš izkazal Bogu za eniga praviga delouca, kir ga ne bo sram, kir prou naražen seka to bessedo te risnice.* ^[16]*Te neduhovske inu prazne zguvori zapusti, zakai oni veliku h tim ričem, kir so Bogu zuper, poma-gaio,* ^[17]*inu nih besseda okuli griže koker ta rak, vmei katerimi sta ta Imeneus inu Filetus,* ^[18]*katera sta od te risnice žešla, kir pravita, tu gori ustanene ie už sturienu, inu tih enih vero prevračaio.*
- 844| 1 Tim 1,4; 4,6. 2 Tim 2,14. 1. Tim. 1.4.6. 2. Tim. 2.⁸⁴⁴ C. ^[19]*Oli ništer mane ta terdni grunt Božy stoy inu ima le-ta pečat, ta Gospud zna te suie inu sledni, kir tu ime Cristusevu ime-nuie, ta stopi proč od krivine.* ^[20]*Sice v eni veliki hiši neso possode le samuč od złata inu od srebra, temuč tudi lessene inu perstene inu te ene h ti časti, te ene h ti sramoti.* ^[21]*Aku se pag kei du sam sebe očisti od le-tih riči, ta isti bo ena posvičena possoda h ti časti, pridna timu Gospudi inu perpravlena vsakimu dobrimu dellu.*
- 845| 1 Tim 1,20. 1. Tim. 1.⁸⁴⁵
- 846| Jn 10,14. Joh. 10.⁸⁴⁶
- 847| Rim 9,21. Rom. 9.⁸⁴⁷

Pred

TA II. CAP.

^[22]*Pred želami te mladusti beiži, hodi pag D. po pravici, po veri, po lubežni, po myru zo vseimi teimi, kir kličeio na tiga Gospudi iz čistiga serca.* ^[23]*Varui se pred norskim inu navučenim vprašanem, zakai ti veiš, de onu le zdražbo rodi.* ^[24]*En hlapec tiga Gospudi pag se ne ima boyovati, temuč de ie krotak pruti vsem, umetelen vučiti, zanessi tim hudim,* ^[25]*de te, kir so zuper, z leipimi besedami podvuči, aku bi kei Bug nim dal, de bi pokuro sturili inu bi to risnico spožnali* ^[26]*inu de bi spet se izvolekli iz te hudičeve vere, od kateriga so uieti v ti nega voli.*

1. Tim. 6.⁸⁴⁸

848| 1 Tim 6,11.

1. Thim. 1.4.6.
2. Tim. 2.
Tit. 3.⁸⁴⁹

849| 1 Tim 1,4; 4,7; 6,11.
2 Tim 2,14.16.23.
Tit 3,9.

1. Tim. 3.⁸⁵⁰

850| 1 Tim 3,2–3.

Gal. 6.⁸⁵¹

851| Gal 6,1.

TA III. CAP.

A. Le-tu prerokovane se zdai očitu dopernaša. B. Kir hoče biti izveličan, ta slušai s. Paula pismu inu nega vuku.

L*E-tu imaš pag veiditi, de v tih pusled- A. nih dneh bodo grožoviti čassi,* ^[2]*zakai bodo ludi, kir bodo sami sebe lubili, lakomni, prehvalni, offertni, šentavci, starišem nepokorni, nehvaležni, neverniki,* ^[3]*pres naturske lubežni, kar oblubio, ne bodo deržali,*
oprav-

1. Tim. 4.
2. Pet. 3.⁸⁵²
Judic. 1.

852| 1 Tim 4,1.
2 Pt 3,3.
Jud 1,18.

II. LYST H TIMOTEŮ.

853| Tit 1,16.

Tit. 1.⁸⁵³

854| 2 Mz 7,5.

Exod. 7.⁸⁵⁴

opravlavci, nezmasni, divy, pres dobrute,
^[4]fratary, nedomisselni, nepušeni, bodo več
 lubili te lušte koker Boga, ^[5]se bodo za Boga
 boieče vunkai daiali, oli to nega muč bodo
 zatayli. Pred takimi ti beiži. ^[6]Zakai iz
 le-tih so ty, kir sem tar tam po hysah hodio
 inu v ieči vodio te žene, kir so z greihi oblo-
 žene, inu bodo pelane od mnogeterih luštov,
^[7]se vselei vuče inu nigdar ne mogo priti h
 timu spoznanu te risnice. ^[8]Inu koker Janex
 inu Jambrex sta Moizesu zuper stala, taku
 le-ti stoye zuper tei risnici. To so ludi, kir
 ne imajo prave pameti, ne zastopnosti v ti
 veri. ^[9]Oli nih reič naprei ne puiđe, zakai
 nih norost bo vsem rezodivena, koker ie v
 nih tudi bila.

B. ^[10]Ti si pag prou dosegal ta mui navuk, koku
 imaš živeiti, muio vižo, muio vero, niu ie ze-
 nessene, ^[11]muie perganene, muie nadluge, ka-
 tere so se meni pergudile v ti Antiohy, Ikony,
 Lystry, kakovu preganane sem iest sterpil oli
 iz tih vseh ie mene ta Gospud odrešil. ^[12]Inu vsi
 ty, kir hote po Božy voli živeiti v Cristusu Je-
 zusu, morajo preganane terpeti. ^[13]Sice s teimi
 hudimi

855| Apd 13,50; 14, 5.19.
 2 Kor 1,10.
 Sir 2,6.
 Ps 31,6.

Act. 13.14.
 2. Cor. 1.
 Eccles.2.
 Psal.31.⁸⁵⁵

TA III. CAP.

hudimi ludi inu s temi goluffi bode le čeda-
le huiše, oni žepelavaio inu sami bodo žepe-
lani. ^[14] Ti pag ostani v tih ričeh, katere si se ^{2. Tim. 2.⁸⁵⁶}
navučil inu kir so tebi ževupane, potehmal
ti veiš, od koga si se navučil, ^[15] inu kir si
imel od mladusti tu spoznane tiga svetiga
pisma, kateru more tebe vučeniga h timu
izveličanu skuži to vero na Jezusa Cristusa
sturiti. ^[16] Zakai sledne pismu, kir ie od Bu- ^{2. Pet. 1.⁸⁵⁷}
ga vdahnenu, ie pridnu k timu navuku, h
timu svaru, h timu pobulšanu, h timu pod-
višanu v ti pravici, ^[17] de ta človik Božy bo
popolnom perpravljen k vsakimu dobrimu
dellu.

856| 2 Tim 2,2.

857| 2 Pt 1,21.

TA IIII. CAP.

A. Božya besseda se ima pridigati, nekar
mašovati, legende praviti. B. Verni po
smerti nih lon primo. C. Mamaluki
nervegši sovražniki te cerqve, koker tukai
ta kovač.

N Atu iest spričuiem pred Bugom inu A.
pred Gospudom Jezusom Cristusom,
kir bo sodil te žive inu mertve v ti nega
prikazni inu kralévstvi, ^[2] pridigui
to besse-

II. LYST H TIMOTEŮ.

to bessedo, imei dober flis, kadar ie pravi čas, inu kadar nei pravi čas, svari, preiti, opominai zo vso krotkoto inu navukom.

^[3]*Zakai en čas pride, de ta zdravi vuk ne bodo terpeli, temuč oni bodo sami sebi po serbenu nih vušes inu po nih luštih te vučenike kmalu gori iemali* ^[4]*inu bodo nih vušesa od te risnice obrnili inu obrnili se h tim basnom.*

B. ^[5]*Ampag ti čui v seh ričeh, terpi volnu nadluge, sturi tu dellu eniga evangeliskiga pridigarie, opravi tuio službo prou popolnoma.* ^[6]*Zakai iest uže bom offran inu ta čas muiga ločitka ie bliži.* ^[7]*Iest sem eno dobro voisko dovoiskoval, iest sem ta teck dokonat, iest sem to vero ohranil.* ^[8]*Naprei uže ie meni položena ta krona te pravice, katero ta Gospud, kir ie ta pravi rihtar, bode meni na uni dan povernil, inu nekar samuč meni temuč vseim teim, kir lubio nega prihod.*

C. ^[9]*Imei flis, de skorai k meni prides,* ^[10]*zakai Demas ie mene zapustil, lubi le-ta sveit inu ie vlekal v Tessaloniko, Crescens v to Galacio, Titus v to Dalmacio,* ^[11]*Lucas ie sam per meni.*

858| 2 Pt 1,14.

2. Pet. 1. ⁸⁵⁸

859| 1 Kor 9,25.
1 Pt 5,4.

1. Cor. 9. ⁸⁵⁹
1. Pet. 5.

860| Kol 4,14.
Flm 1,24.
Kol 4,14.

Col. 4.
Phil. 1. ⁸⁶⁰
Col. 4.

TA IIII. CAP.

meni. Marcota vzemi k sebi inu ga sebo perpelai, zakai on ie meni priden pri službi.

^[12] Tihica sem v to Efexo poslal. ^[13] Ta plasčič, kateri sem v Troadi per Karpu pustil, kadar prides, pernessi sebo, inu te buqve, suseb pag ta pergamen.

^[14] Aleksander, ta kovač, ie meni veliku zleiga sturil, ta Gospud poverni nemu po nega dellih, ^[15] pred katerim varui se ti tudi, zakai on ie sylnu tim našim besedam zuper stal. ^[16] V ti mui pervi odgovori meni nisče nei poleg stal, temuč vsi so bili mene zapustili, tu nim ne bodi persoyenu.

^[17] Ampag ta Gospud ie poleg mene stal inu ie mene močniga delal, de skuži mene tu pridigarstvu ie poterienu inu de so vsi aydi slišali inu iest sem izdert iz tiga levskiga garla.

^[18] Inu ta Gospud bode mene odrešil od vsakiga hudiga della inu me bo ohranil v tim suim nebeškim kralevstvu, katerimu bodi čast od vekoma do vekoma. Amen. ^[19] Povei službo

tei Prishki inu timu Aquilu inu tega Onezifora družini. ^[20] Erastus ie ostal v tim Corintu, Trofima pag sem pustil v tim Miletu bolniga.

^[21] Imei flis, de prides pred zymo. Tebi službo spoveidaio Evbulus inu Pudens inu

R. Linus

1. Tim. 1.⁸⁶¹

861| 1 Tim 1,20.

Act. 18.⁸⁶²
Rom. 16.

862| Apd 18,2.
Rim 16,27.

Act. 21.⁸⁶³

863| Apd 21,29.

II. LYST H TIMOTEŮ.

*Linus inu Claudia inu vsi bratie. ^[22] Ta
Gospud Jezus Cristus bodi s tuiem Duhum.
Ta gnada bodi z vami.
Amen.*

*Ta drugi lyst h Timoteu ie pissan iz Ry-
ma, kadar ie Paulus druguč pred
tiga cessarie Nero bil
postavlen. ⁸⁶⁴*

SVE-

864 | T. dodal; enako L1545
in D; SSP nima, V samo
»amen«.

TA I. CAP.

S V E T I G A

PAVLA LYST

h Titu.

TA I. CAP.

A. Pridigary imajo svoje vere inu vuka
gvišni biti. B. Ludie pavsod potrubuio
zveistih pridigariev, de vuče, svare,
troštaio, zepelavcem, lažnikom zuper
stoie.

PAulus, en hlapec Božy inu en sel Jezusov A.
Cristuseu, po tei veri tih Božyh izvolenih
inu spoznanu te risnice, kir ie po Božy voli ^[2]
v tim vupanu tiga večniga lebna, kateri ie
Bug, kir ne laže, obľubil pred večnimi čassi. ^[3] Rom. 3. ⁸⁶⁵
Ampag on ie rezodil v tih nega lastnih čassih
to suio bessedo skuzi to pridigo, kir ie meni
zevupana, po tim poročenu Božym našiga
ohranenika, ^[4]timu Titi, muimu pravimi ^{2. Cor. 8. ⁸⁶⁶}
synuvi, po nayu obeiu gmain veri, gnada,
milost, myr od Buga Očeta inu od Gospudi ^{Ephes. 1. ⁸⁶⁷}
Jezusa Cristusa, našiga ohranenika. ^{Phil. 1.}

865| Rim 3,26.

866| 2 Kor 8,23.

867| Ef 1,2.
Flp 1,2.

R₂ Za

H TIMŮ TITŮ.

- B. ^[5]*Za tiga volo sem iest tebe v ti Creti pustil, de te riči, kir mankaieu, imaš popraviti inu de ti sem tar tam po meistih te starisë posta- viš, koker sem tebi bil poročil.* ^[6]*Kir ie eden pres tadla, ene same žene mož, kir ima verne otroke, kir neso obdolženi, de bi bili nezmas- ni, prossary inu nepokorni.* ^[7]*Zakai en šcoff mora biti pres tadla, koker en šafar Božy, nekar suie terde misli, nekar serdit, nekar en vinski požreh, nekar en boinik, ne ima nespo- dobniga dobitka želeiti,* ^[8]*temuč de rad er- perguie, de se dobrih riči flissa, de ie treživ, pravičin, bogaboieč, žmassen,* ^[9]*kir se terdnu derži te bessede, kir ie gvišna, kir zna vučiti inu kir more tudi opominati s teim zdravim navukom inu premoči te, kir župer govore.* ^[10]*Zakai nih ie dosti, kir se ne puste vižati, so vnucni klafary inu žepelavci, nerveč ty, kir so iz te obreže,* ^[11]*katerim se morajo ta vusta žamašiti, kir cile hiše prevračajo inu vuče riči, kir se ne spodobio žavolo gardiga dobit- ka.* ^[12]*Eden iz nih, nih lastni prerok ie dial, ty Cretery so vselei lažniki, hude beštie, lyni trebuh.* ^[13]*Le-tu pričovane ie risnič-*
- 868| 2 Tim 3,6.13.
Mt 24,9.24. 2. Tim. 3.
Matth. 24.⁸⁶⁸
- 869| 3 Mz 10,9.11.
Ef 5,18. Levit. 10.
Ephes. 5.⁸⁶⁹
- 870| 2 Esd 4. 2. Esd. 4.⁸⁷⁰
- 871| Apd 15,1.
2 Kor 11,13. Act. 15.
2. Cor. 11.⁸⁷¹
- 872| 2 Tim 3,13.6. 2. Tim. 3.⁸⁷²
- 873| Pesnik Epimenid s
Knososa (6 st. pr. Kr.),
Cretica (Κρητικά). Epimeni-
des.⁸⁷³

nu

TA I. CAP.

nu. Za tiga volo svari ti nee ostru, de bodo zdravi v ti veri, ^[14]de ne rodio za te iudovske basni inu za cloveiske zapuvidi, kir se obračαιο od te risnice. ^[15]Tim čistim ie vse čistu. Ampag tim nečistim inu nevernim nei ništer čistu, temuč nečista ie nih missal inu veist. ^[16]Oni pravio, de znaio Boga, oli s teim dianem ga zataie, potehmal so taki, na katerih Bug ima eno grozo, inu ne slušαιο inu so k vusakimu dobrimu dellu odverženi.

Matth. 12, 23.
Rom. 14.⁸⁷⁴

874| Mt 12,43; 23,25–26.
Rim 14,14–20.

TA II. CAP.

A. Z le-takimi delli, nekar z mašami, s kadilom, z rumanem, se služi prou Bogu, tu vsaki zamerikai, kai S. Duh vuči. B. Milost Božya v Cristusu vse ludi vuči, de brumni inu dobri bodo.

T*I pag govori te riči, kir se spodobio h A. timu zdravimu nauku, ^[2]de ty stariši bodo treživi, pošteni, zmasni, zdravi v ti veri, v ti lubežni, v tim volnim terplenu. ^[3]Tim starim ženom glih taku, de se izkažo z gvan- tom, kir se tim svetnikom spodobi, de ludi ne opravlaio, de se timu vinu ne vdado, de*

1. Tim. 2.⁸⁷⁵

875| 1 Tim 2,9.

1. Tim. 5.⁸⁷⁶

876| 1 Tim 5,1–2.

R 3 vuče

H TIMŮ TITŮ.

- 877| 1 Mz 3,16. Gen. 3.⁸⁷⁷ *vuče, kai ie poštenu. [4]De te mlade žene vuče, de bodo poštene, nih može lubio, de otroke imao za lubu, [5]de bodo trežive, pokorne nih možem, de ta besseda Božya ne bo hudu slišala. [6]Te mlade možie glih taku opominai, de bodo modri. [7]Povsod pag, v seh ričeh se ti izkaži en exempel tih dobrih dell s teim celim pravim vukum, s poštenem, [8]zdravo inu pres tadla bessedo, de ta, kir bo zuper, bo zasromovan inu ne bo imel, de bi kai hudiga od vas govuril. [9]Te hlapce opominai, de nih gospudom bodo pokorni, de se flissaio nim v seh ričeh dopasti, de ne odgovarieio, [10]de ne kradeio, temuč vso dobro zveiscino izkažo, de oni ta navuk Božy našiga ohranenika v seh ričeh čestniga delaio.*
- 878| 1 Tim 4,12. 1 Pt 5,3. 1. Tim. 4.⁸⁷⁸ 1. Pet. 5.⁸⁷⁸
- 879| 1 Pt 2,15; 3,9. 1. Pet. 2,3.⁸⁷⁹
- 880| Ef 6,5–8. Kol 3,22. 1 Pt 1,14–15. Ephes. 6. Col. 3.⁸⁸⁰ 1. Pet. 1.⁸⁸⁰
- B. [11]Zakai ta gnada Božya, kir izveliča, se ie izkazala vsem ludem, [12]ta nas vuči, de se imamo odpovedati vsimu, kar ie Bogu zuper inu tim posvitnim luštom, inu de treživu inu pravičnu inu po Božy voli živimo na tim sveitu. [13]Inu de čakamo
- na tu
- 881| 1 Jn 2,16. 1. Joh. 2.⁸⁸¹

TA II. CAP.

na tu izveličansku vupane inu izkazane te česti tiga velikiga Boga inu ohranenika našiga Jezusa Cristusa, ^[14]kateri ie sam sebe dal za nas, de ie nas odrešil od vsake krivice inu ie očistil sam sebi en folk h ty sui lastyni, kir se bo flissal dobrih dell. ^[15]Le-te riči ti govori inu opominai inu svari zo vso oblastio inu nisče ne ima tebe ferahtati.

Matth.
25.⁸⁸²

882| Mt 25,31.

Rom. 8.
Gal. 3.
Act. 17.
Ephes. 5,2.⁸⁸³

883| Rim 8,3.
Gal 3,13.
Apd 15,10.
Ef 5,2; 2,10.

TA III. CAP.

A. Verni se pruti gosposčini, vsem ludem poštenu derže. B. Summa evangel-skiga navuka. C. pridigary imaio le-te riči, kir slišio h timu izveličanu, vučiti, pred kecary se varovati.

O *Pominai nee, de tim vyudom inu A. gosposčini bodo podverženi inu de tim oblastnikom bodo pokorni inu de bodo perpravleni k vsakimu dobrimu dellu. ^[2]De od obeniga hudu ne govore, de se ne kreigao, temuč de vse na bulše oberno inu de vso krotkoto izkažo pruti vsem ludem. ^[3]Zakai mi smo tudi nekadai bili norci, nepokorni, zahaiavci, smo služili tim luš-*

Rom. 13.⁸⁸⁴
1. Pet. 2.

884| Rim 13,1.
1 Pt 2,13.

R 4 *tom*

H TIMŮ TITŮ.

*tom inu mnogeterim želam, smo prebivali v
ti hudobi inu v nydu inu smo nydali inu
souvražili eden drugiga.*

B. ^[4]Kadar se ie pag ta dobruta inu periazen
Božya našiga ohranenika izkazala pruti
tim ludem, ^[5]nekar zavolo tih dell te pravi-
ce, kir smo mi sturili, temuč po tei sui mi-
losti ie nas izveličane sturil skuzi to kopel
tiga druguč roistva inu ponovljena tiga
Svetiga Duha, ^[6]kateriga ie čez nas vlyl
obilnu skuzi Jezusa Cristusa, našiga ohra-
nenika, ^[7]de skuzi tiga istiga gnado smo mi
pravični inu erbiči sturieni tiga večniga
lebna po tim zevupani. ^[8]Timu ie gvišnu ta-
ku.

C. *Le-te riči iest hočo, de ti terdnu vučiš, de
ty, kir so verovali Bogu, de skerbe, de bodo v
tim stanu tih dobrih dell naideni. Le-te ri-
či so dobre inu pridne tim ludem. ^[9]Tu nor-
sku vprašane pag inu te registre od tih
žlaht, to zdražbo inu kreigane zavolo te po-
stave, zepusti, zakai one so nepridne inu
ličkake. ^[10]Pred enim kecarskim človeikom,
po enim inu drugim opominanu beiži ^[11]inu
imaš veiditi, de kir ie tag, ie prever-*

nen

885| 2 Tim 1,9.
5 Mz 33,11.

2. Tim. 1.
Deut. 33.

886| Rim 8,17.24.
Jn 3,3.5.8.
Ezk 36,25–27.

Rom. 8.
Joh. 3.
Ezeh. 36.

887| Apd 15,11.
Ef 2,8.

Act. 15.
Ephes. 2.

888| Iz 48,9.
1 Tim 1,4; 6,4.
2 Tim 2,14.16.23.

Esa. 48.
1. Tim. 1.6.
2. Tim. 2.

889| Mt 18,15–17.
2 Tes 3,6.
Rim 16,17.

Matth. 18.
2. Tess. 3.
Rom. 16.

TA III. CAP.

nen inu greiši inu sam suio sodbo se ferda-
mnuie. ^[12] Kadar iest h tebi pošlem tiga Arte-
mana oli Tyhica, taku skorai k meni v to
Nikopolin pridi, zakai iest sem si naprei vzel
undukai čež zymo biti. ^[13] Zena, tiga doctarie
tih pravd, inu Apolla odpravi s flissom, de
nim ništer doli ne puidе. ^[14] Inu de ty naši se
navučе, de se v tim stanu tih dobrih dell pu-
ste naiti h ti potrebi, de ne bodo pres sadu. ^[15]
Tebi vsi ty, kir so z meno, službo spovedaio.
Povei službo tim, kir nas lubio
v ti veri. Gnada zo vsemi
vami. Amen.

Act. 18.
1. Cor. 3.16.⁸⁹⁰

890| Apd 18,24.
1 Kor 3,4–6; 16,12.

PISSAN IZ NICO -
polis iz Macedonie.⁸⁹¹

891| T. dodal; enako
L1545 in D; V samo
»amen«; SSP nima
dodatka.

R₅ SVE-

H TIMŮ FILEMONŮ.
S V E T I G A
PAVLA LYST
h timu Filemonu.

TA I. CAP.

A. Vernih lubezan z dostimi ričmi
bližnim pomaga. B. Pridiga, pokura
človeika iz grešnika svetnika sturi. C. S.
Paul veliku lubezan izkazuie na tim hlapcu.

A. **P***Aulus, ietnik Cristusov Jezusov, inu
Timoteus, ta brat, Filemonu, timu lu-
bimu inu našimu raven pomočniku ^[2]inu tei
Appy lubeznivi inu Arhipu, našimu raven-
vitezu, inu tei cerqvi, kir ie v tui hyši.
^[3]Gnada inu myr bodi vom od Buga, našiga
Očeta, inu od Gospudi Jezusa Cristusa.
^[4]Iest zahvalim muiga Boga inu zmisslim
vselei na te v tih muih molitvah. ^[5]Potehmal
ie slišim od te tuie lubezni inu vere, katero ti
imaš pruti Gospudi Jezusu inu pruti vsem
svetnikom, ^[6]de ta vera, katero vkupe ima-
mo, v tebi bo močna skuzi to spoznane vsi-
ga*

892| 1 Kor 1,2–3.
2 Kor 1,1–2.
Gal 1,3.

1. Cor. 1.
2. Cor. 1.
Gal. 1. ⁸⁹²

TA I. CAP.

*ga dobriga, kir vi imate v Cristusu Jezusu.
[7] Inu mi imamo veliku vesselie inu velik
trošt na tuy lubexni, zakai ta serca tih svet-
nikov so skuzi tebe, brat, spet q veku per-
pravlena.*

*[8] Za tiga volo nai si imam veliku zevupa- B.
ne v Cristusu tebi zapovedati tu, kar se te-
bi spodobi. [9] Taku vsai iest hočo za volo lu-
bezni le prossiti, kir sem tag, tu ie, iest,
Paul, sem star inu zdai tudi ietnik Jezuseu
Cristuseu. [10] Prossim tedai tebe za muiga
synu Onezima, kateriga sem iest rodil v tih Col. 4.⁸⁹³
muih xvezah, [11] kateri ie bil nekadai tebi
nepriden, zdai pag tebi inu meni veliku
priden, [12] kateriga iest tebi nazai pošlem. Ti
pag nega koker muie serce vxami ga gori.
[13] Iest sem ga hotel per sebi obderžati, de bi
on bil na tuim meistu meni v tih xvezah ti-
ga evangelia služil. [14] Oli iest nesem pres tu-
ie vole hotel ništer diati, de bi ta tuia dob-
ruta ne bila permorana temuč volna.*

*[15] On ie kei za tiga volo en čas od tebe C.
šal, de ga vekoma spet gori vxameš,
[16] nekar uže več koker eniga hlapca, te-
muč več koker eniga hlapca, eniga lubiga
brata,*

893|Kol 4,9.

H TIMŮ FILEMONŮ.

*brata suseb meni, koku veliku več tebi po te-
im messei inu v tim Gospudi. ^[17]Aku ti tedai
mene imaš za tovariša, taku ga vzemi gori
koker mene. ^[18]Ie li tebi kako škodo sturil oli ie
li tebi kai dolžan, tu istu meni raitai.
^[19]Iest, Paul, sem pissal z muio roko, iest hočo
plačati. Iest molčim, kir si ti meni sam sebe
dolžan. ^[20]Ia, lubi brat, sturi, de tebe bom
užival v tim Gospudi, ohladi tu muie serce v
tim Gospudi. ^[21]Iest sem na tu zevupane te
tuie pokorsčine tebi pissal, zakai ie ⁸⁹⁴veim, de
boš več, kar iest pravim, sturil. ^[22]Inu per tim
tudi perpravi meni erperge, zakai iest vu-
pam, de skuži vaše prošne bom vom darovan.
^[23]Tebi službo spovedaio Epafra, mui raven
ietnik v Cristusu Jezusu, ^[24]Marcus, Ari-
starhus, Demas, Lucas, muy pomočniki.
^[25]Ta gnada našiga Gospudi Jezu-
sa Cristusa bodi z vašim
Duhom.
Amen.*

*PISSAN IZ RYMA SKŮ-
ži Onezima, hlapca. ⁸⁹⁵*

SVE-

894| Iest.

895| T. dodal; enako
L1545 in D; V samo
»amen«; SSP nima
dodatka.

TA I. CAP.

S V E T I G A P A V L A I O G R A

lyst, pissan h tim Ebreom
tu ie, tim Iudom.

TA I. CAP.

A. Cristus ie ta pusledni vučenik inu
moister, obtu tim, kir za nim drugači vuče,
se ne ima verovati. B. Cristusu po tim
človeistvi ie dana vsa oblast. Poprei ie večni
Bug obtu sledna stvar v nebi, na zemli ga
imaio molyti, slušati.

^[1] **B** Ug ie nekadai mnogeterikrat inu v A.
dostih vižah govuril h tim očakom
skuzi te preroke, ^[2] h puslednimu pag v le-
tih dneh ie nom govuril skuzi tiga Synu,
kateriga ie on postavil k animu erbiču čaz
vse ričy, skuzi kateriga ie on tudi ta sveit
sturil. ^[3] Inu kateri ie ta svitloba tiga gos-
postva inu ta ravenpild nega stanu inu on
gori derži s to nega mogočo bessedo vse ričy.
Inu on ie sturil skuzi sam sebe tu očys-
čene

Matth. 17.23.
Sap. 7.⁸⁹⁶
Col.1.

896| Mt 17,5; 23,39.
Mdr 7,26.
Kol 1,17.

S. PAVLA LYST H TIM

čene naših grehov inu on se ie posadil na to destnico te maiestete v ti vissokoti.

B. ^[4] *Tulikain on ie bulši čez te angele ratal, kuliku ie on enu višē ime mumu nee erbal.*
^[5] *Zakai kadai ie kei k animu angelu dial: Ti si mui syn, danas sem iest tebe rodil? Inu spet, iest bom nega Oča, inu on bo mui syn.* ^[6] *Inu spet, kadar noter pela tiga pervičroyeniga na ta sveit, pravi: Inu vsi angeli Božy ga bodo molyli.* ^[7] *Od angelov pag pravi: On sturi te suie angele duhuve inu ta ogneni plamen k suim služabnikom.* ^[8] *Am-pag od tiga synu (pravi): O, Bug, tui stol terpy od večnusti do večnusti, ta palica tui-ga kralevstva ie ena ravna palica.* ^[9] *Ti si lubil to pravico inu krivino sovražil, obtu ie tebe, o, Bug, tui Bug žalbal s teim olem tiga vesselia čez tuie tovariše.* ^[10] *Inu ti, Gospud, si od začetka gruntal to zemlo inu ta nebessa so tu dellu tuih rok.* ^[11] *Ta ista konec vžamo, ti pag ostaneš inu vse, koker gvant staru pride* ^[12] *inu ti nee koker en gvant preminiš inu bodo premi-*

897| Ps 2,7; 89,28.
2 Sam 7,14.
1 Krn 17,13.
Ps 97,7.
Ps 110,2.
Ps 45,7–8.

Psal. 2.89.
2. Reg. 7.
1. Paral. 18.
Psal. 79.
Psal. 110.
Psal. 45.

898| Ps 102,26–28.
Ps 110,1.
1 Kor 15,25.
Heb 10,12–13.

Psal. 102.
Psal. 110.
1. Cor. 15.
Heb. 10.

IUDOM. TA II. CAP.

preminena. Ti si pag glih ta isti inu tuia leita ne zmankaio. ^[13]Inu h katerimu angelu ie kadai dial: Sedi h ti mui destnici, dotle iest položim te tuie sovražnike k animu škamnu tuih nug? ^[13]Neiso li vsi kmalu služabni duhuvi vunkai poslani h timu služenu zavolo tih, kir bodo erbali tu izveličane.

TA II. CAP.

A. Vsi, kir evangeliu ne veruio, večno Božyo štraifingo na se nalagaio. B. Stuprou na sodni dan bomo vidili to Cristusevo čast, oblast inu naše izveličane, zdai le veruiemo. C. Le Cristus sam ie od Buga postavljen k animu vyudi inu izveličariu vseh vernih. D. Cristus ie to našo naturo inu revo izkussil, obtu on zna inu hoče nom iz vsake nadluge pomagati.

O *Btu mi moremo tim bule merkati na te A. ryči, katere smo mi slisali, de kei mumu ne izteko (koker ta voda). ^[2]Zakai potehmal ta besseda, kir ie bila skuzi te angele govoriena, ie bila terdna inu sledne prestoplene inu vsaka nepokorsčina ie nee pravi lon pryela. ^[3]Koku mi tedai vydemo, aku mi za ta-*

Gen. 18.19.⁸⁹⁹

899|1 Mz 18,14; 19,15.

ku

S. PAVLA LIST H TIM

900|Bilo.

ku izveljčane ne bomo rodili. Kateru ie bila⁹⁰⁰ prvič pravlenu skuzi tiga Gospudi, potle ie bilu od tih, kir so slišali, pruti nom poterienu^[4] inu od Buga spryčanu s teimi caihni inu čudesi inu z mnogeterimi moči inu rezdilenem tiga S. Duha po tei nega voli.

B. ^[5]Zakai on nei ta prihodni sveit, od kate-riga mi govorimo, tim angelom podvergal.
^[6]Inu eden na enim meistu pričue inu pravi, kai ie ta človik, kir ti na nega spumniš? Oli syn tiga človeka, de ga ti obysčeš.^[7] Ti si ga en maihin čas mansiga sturil koker te an-gele. Ti si ga s to hvalo inu čestio kronal inu si ga postavil čez ta della tuih rok.^[8] Ti si vse riči podvergal nega nogom. V le-tim, kir ie nemu podvergal vse riči, ništer nei izpustil, de bi nemu podverženu bilu. Oli mi še zdai ne vidimo, de bi nemu vse riči bile podveržene.^[9] Oli ništer mane mi vidimo Jezusa, kir ie bil en maihen čas ma[n]ši sturien od tih angelov skuzi tu terplene te smerti, de ie kronan s to glorio inu čestio, zavolo de ie on od te milosti Božje za vse to smert pokussil.

Zakai

901|Ps 8,5–7; 110,1.
Mt 28,18.
1 Kor 15,27.

Psal. 8.110.
Matth. 28.
1. Cor.
15.⁹⁰¹

902|Flp 2,7–9.

Phil. 2.⁹⁰²

IUDOM. TA II. CAP.

^[10]*Zakai onu se ie spodobilu timu, za kate- C.*
riga volo so vse riči inu skuzi kateriga so vse
riči, kir ie dosti otruk h ti večni česti perpe-
lal, de on tiga vyuda nih izveličane skuzi
terplene popolnoma sturi. ^[11]*Potehmal ta, kir*
posvečuie, inu ty, kir bodo posvičeni, so vsi od
eniga. Obt u se on tudi ne sramuie nee brate
imenovati, ^[12]*kir pravi: Iest hočo oznaniti*
tuie ime muim bratom inu v sredi te cerqve
iest hočo tebi hvalo peiti. ^[13]*Inu spet: Iest se*
hočo na nega zavupati. Inu spet pole: Iest inu
ty otroci, katere ie meni Bug dal.

Psal. 22.18.
Esa. 8.12.⁹⁰³

903 | Ps 22,25; 18,47.
Iz 8,17; 12,2.

^[14]*Inu potehmal ty otroci so diležni tiga mes- D.*
sa inu te kry, taku on tudi ie hotel glih diležen
biti, de on skuzi to smert to muč vžame timu,
kir ie to oblast te smerti imel, tu ie, timu zlu-
diu. ^[15]*Inu de odreši vse te, kir so skuzi ta strah*
te smerti vse nih dni bili podverženi h timu
hlapčovanu, ^[16]*zakai on nigdir nei tih angelov*
nase vzel, temuč on tu seime Abraamovu na-
se vžame. ^[17]*Obtu ie on bil dolžan zo vso ričio*
tim bratom glih biti, zavolo de on bo milostiv
inu en zveisti visoki far v tih ričeh, kir

Osee 13.
1. Cor. 15.⁹⁰⁴
1. Tim. 1.

904 | Oz 13,14.
1 Kor 15,50.55.
1 Tim 1,15.

S se imajo

S. PAVLA LYST H TIM

se imajo pred Bugom opraviti, de očisti te grehe tih ludi. ^[18] Zakai v tim, kir ie on terpil inu izkušēn bil, more on tudi tim, kir bodo izkušēni, pomagati.

TA III. CAP.

A. Cristus je Bug inu Gospud, Moizes pag inu preroki so le hlapci. Obtū se ima gospodariu vēč slušati. B. Sledni ima Cristusa poslušati, nemu verovati per ferdamanu nega duše. C. Evangeli pridigovane pres vere nikogar ne izvelyča.

A. ^[1] **Z** *A tiga volo vi, bratie svety, kir ste diležni tiga nebeskiga poklicane, merkaite na tiga iogra inu vissokiga farye tiga našiga spoznane Jezusa Cristusa, ^[2] kateri ie zveist timu, kir ga ie postavil, koker ie tudi Moizes bil v ti celi sui hyši. ^[3] Ampag le-ta ie vegše česti vreden koker Moizes. Potehmal to vegšo čast ima, kir to hyšo cimpra koker ta hyša. ^[4] Zakai sledna hyša bo od nekoga scymprana, ta pag, kir ie vse riči scymptral, ie Bug. ^[5] Inu Moizes ie bil zveist v ti nega celi hyši koker en služabnik h pričovanu od tih ričy,*
kir so

905 | 2 Mz 25,8.

Exod. 25. ⁹⁰⁵

IUDOM. TA III. CAP.

kir so se imeile praviti. ^[6]Ampag Cristus koker en syn čex to suio hyš, katera hyša smo mi, aku mi tu ževupane inu to hvalo tiga vupane terdnu do konca obderžimo.

^[7]Obtu koker Sveti Duh pravi, aku vi bote B. danas to nega štymo slišali, ^[8]taku vi ne obterdite vašiga serca koker v tim rezdraženu na ta dan te izkušnave v ti puscavi, ^[9]gdi so ty vaši očeti mene izkušovali inu skusili ^[10]inu so vidili ta muia della sthyridesseti⁹⁰⁷ Psal. 95.⁹⁰⁶ leit. Zatu sem iest le-tei žlahti bil nevulen Heb. 4. inu sem dial, oni vselei s teim sercom za- haieio inu neso znali tih muih potov. ^[11]Obtu sem nim tudi v muim serdu persegal, de oni ne imaio pryti v mui pokoi.

^[12]Gledaite, lubi bratie, de kei du vmei C. vami ne bo imel hudobnu, nevernu serce, kir bi stopilu od tiga živiga Boga, ^[13]te- muč opominai eden drugiga vsag dan, dotle se pravi danas, de se kei du vmei vami ne obterdi skuži goluffio tiga greha. ^[14]Zakai mi smo Jezusa Cristusa diležni ratali, aku mi ta začeti stan do konca

S 2 terdnu

906 | Ps 95,7–11.
Heb 4,3.

907 | Štyridesseti.

S. PAVLA LYST H TIM

terdnu obderžimo, ^[15]suseb v tim, kir pravi: Danas, aku vi bote slišali nega štymo, ne obterdite ta vaša serca koker v tim rezdražženu. ^[16]Zakai ty eni, kadar so slišali, so ga bili rezdražili, oli nekar vsi, kir so vunkai vlekli iz Egipta skuzi Moizesa. ^[17]Katerim pag ie bil serdit štiridesseti leit? Nei li tim, kir so grešili? Katerih vudi so pali v ti pusčavi, ^[18]katerim pag ie prisegal, de ne imao k nega pokoyu pryti? Samuč tim, kir neso verovali ^[19]inu taku mi vidimo, de neso mogli noter puiti zavolo nevernosti.

908 | 4 Mz 14,29.

Num. 14. ⁹⁰⁸

TA IIII. CAP.

A. Nekar posslušavci Božye bessede temuč slušavci v nebu prido. B. V tu izvelyčane h timu pravimu praznovanu inu pokoyu le-ty verni prydo. C. Božya besse-da ie stonovita inu opravilna.

909 | I.e. A.

B. ⁹⁰⁹ **B** *Uimo se tedai, de mi to oblubo pryti v ta nega pokoi ne zamudimo inu de oben od nas od žada ne ostane. ^[2]Zakai onu ie nom tudi oznanenu koker nim. Oli nim ta pridigana besseda ništer nei pomagala, kadar*

910 | Lk 11,28.

Luc. 11. ⁹¹⁰

IUDOM. TA IIII. KAP

kadar ta vera nei bila perložena od tih, kir so no slišali. [3] Zakai mi, kir veruiemo, pui- demo v ta pokoi, koker on pravi, iest sem v tim muim serdu persegal, de oni v ta mui pokoi ne puido. Inu kadar so ta della od začetka tiga svita bila dokonana, [4] pravi eden v enim meisti, od tiga sedmiga dne le-taku. Inu Bug ie počival na sedmi dan od vseh suih dell, [5] inu v le-tim drugim tudi spet, oni ne puido v mui pokoi.

Psal. 95.⁹¹¹

911|Ps 95,11.

Gen. 2.
Deut. 4.⁹¹²

912|1 Mz 2,2.
5 Mz 4,32.

[6] Inu potehmal še naprei stoy, de eni v ta isti prido inu de ty, katerim ie bilu naprei oznanenu, neso noter k nemu prisli zavolo nih nevere. [7] Inu on nim spet za dolgim časom en drugi dan postavi naprei, kir pravi skuzi Davida. Danas, koker ie poprei pravlenu, danas, aku vi bote nega šty-mo slišali, taku ne obterdite ta vaša serca.

Hebr. 3.⁹¹³

913|Heb 3,7.8.15.

[8] Zakai de bi Iozue nee bil h timu pokoyu perpravil, on bi ne bil potle več od eniga drugiga dne govuril. [9] Obtú ie še enu počyvane pusčenu tim Božym ludem, [10] Zakai kateri ie v ta nega pokoi prišal, ta isti tudi počyva od suih dell koker Bug od suih.

S 3 Hiti-

S. PAVLA LYST H TIM

^[11]*Hitimo tedai pryti v ta isti pokoi, de kei eden v ta isti exempel te nevere ne pade.*

^[12]*Zakai ta besseda božya ie živa inu močna inu ie ostreši koker oben meč, kir na obei strani reiže, inu gre noter, de rezdyli dušo inu ta duh, tudi mužk inu te kostey. Inu ona ie en rihtar tih missel inu naprei vžeti-ga tiga serca. ^[13]Inu obena stvar nei nevide-ča pred nim, temuč vse ričy so nage inu re-žodivene pred nega očyma, od tiga mi govorimo.*⁹¹⁵

914| Sir 15,18–20.

Eccles. 15.⁹¹⁴

915| T. je Heb 4,14–16 dal k 5. poglavju.

TA V. CAP.

A. Le sam Jezus ie vseh vernih zveisti papež, bessednik pred Bugom. B. Le Cristus sam ie ta pravi višši far, kir ie vsem vernim srossil inu zaslužil ta večni leben. C. Verni imao v veri inu v zastopu svetiga pisma rasti.

916| Številčeno kot Heb 4,14.

A.⁹¹⁶ **K***Adar mi tedai eniga velikiga vissokiga farye Jezusa, Synu Božyga, imamo, kir ie noter skuzi nebessa šal, deržimo mi tedai le-tu spoznane.*⁹¹⁷ *Zakai mi ne imamo eniga vissokiga farye, kir bi ne mogel z našo šibkoto poterplene imeiti, temuč kir ie izkušén v seh ričeh glih koker*

917| Številčeno kot Heb 4,15.

IUDOM. TA V. CAP.

koker mi mumu tiga greha. ^[Heb 4,16] *Obtu per-* <sup>Heb. 6.8.9.
Rom. 3.⁹¹⁸</sup>
stopymo z gvišnim zevupanem h timu stollu
te gnade, de obderžimo to milost inu de
naidemo to gnado na ta čas, kadar nam bo
pomuči potreba.

^[1] *Zakai sledni visši far, kir se iz tih ludi B.*
vzame, ta bo za te ludi pruti Bogu po-
stavlem, ⁹¹⁹ *de offruie te daruve inu offre za*
te grehe, ^[2] *kir more lahku enu poterplene*
imeiti s teimi, kir so neumni inu zahaieio.
Potehmal ie on tudi s to šibkoto obdan, ^[3]
obtu on mora tudi koker za te ludi taku za
sam sebe offrovati za te grehe. ^[4] *Inu nisče ne*
vzame sam sebi to čast, temuč kateri ie pok-
lycan od Buga koker ta Aaaron. ^[5] *Glih taku*
Cristus se nei sam sebe v to čast posadil, de
bi on ta visši far bil, temuč ta, kir ie k ne-
mu dial: Ti si mui Syn, danas sem iest te-
be rodyt. ^[6] *Inu koker drugdi pravi: Ti si en*
farr vekoma, po tei ordningi Melhizedevi.
^[7] *Katerih ie v tih dneh tiga nega messa z*
velikim vpitie[m] inu selzami te prošne
inu molytve offral timu, kir ga ie mogel od
smerti odrešiti. Inu on ie bil uslišan, zatu
kir ie Boga poštoval. ^[8] *Inu nai si ie on Božy*

S 4 Syn

918 | Heb 6,20; 8,3; 9,9.
Rim 3,10–12.

919 | Postavljen.

Psal. 2.
Hebr. 1.
Psal. 110.⁹²⁰
Heb. 7.

920 | Ps 2,7.
Heb 1,5.
Ps 110,4.
Heb 7,17.

S. PAVLA LYST H TIM

921| Jn 17.

Joh. 17.⁹²¹

Syn bil, ništer mane se ie on skuži te riči, kir ie terpil, navučil to pokorsčino. ^[9]Inu kadar ie bil posvičen, ie on en urzaher tiga večniga izvelyčane vsem teim, kir bodo nemu pokorni. ^[10]Inu on ie bil od Buga imenovan en vissi far po tei ordningi Melhizedevi.

C. ^[11]*Od kateriga bi mi imeli veliko govoriti inu se tesku izložy, zavolo kir ste liny ratali h timu poslušanu. ^[12]Zakai vi bi imeli izdavnu vučeniki biti, taku vi potrubuiete, de vas spet te perve puhštabe tih božyh besed vučimo inu ste ty ratali, kir mleku inu nekar močno špyžo potrubuio. ^[13]Zakai katerimu se mora še mleku dati, ta isti nei izkušēn v ti besedi te pravice, zakai on ie enu deite. ^[14]Tim popolnim pag slisi ta močna spyža, tu ie tim, kir zavolo navade imaiō izkušēne vume h timu rezloženu tiga dobriga inu hudiga.*

922| 1 Kor 14,20.
1 Pt 2,2.

1. Cor. 14.⁹²²
1. Pet. 2.

TA VI. CAP.

A. Strašnu grozovitu grešio, Cristusa cryžaio inu zašpotuio vsi ty, kir od prave vere pado. B. Prava vera se izkazuie v tim vupanu, v lubezni nu volnim terplenu, s teim se prou služi Bogu inu v tu izvelyčane pride.

Obtu

IUDOM. TA VI. CAP.

O Btu mi hočmo zdai ta navuk od za- A.

četka tih Cristusevih ryči pustiti inu naprei h ti popolnosti puiti. Mi ne hočmo spet ta grunt polagati od pokure, od tih mertvih dell inu od te vere na Buga, ^[2]od kersta, od navuka, od gori polagane tih rok, od gori vstaiena tih mertvih inu od večne pravde. ^[3]Inu tu hočmo sturiti, aku Bug perpusti. ^[4]Zakai onu ie nemogoče, de ty, kir so enkrat resvičeni bili inu so pokussili ta nebeski dar inu so diležni ratali Svetiga Duha ^[5]inu so pokusili to dobro bessedo Božyo inu moči tiga prihodniga svita, ^[6]aku proč pado (inu spet sami sebi Božyga Synu križaiio inu zaspotuio), de bi se spet ponuveli h ti pokuri. ^[7]Zakai ta zemla, kir ta dež pye, kir čež no čestu pride inu pernesse pridnu zeele tim, od katerih ie udelana, ta ista prime ta žegen od Buga. ^[8]Katera pag ternie inu ossat pernesse, ie nepridna inu tei prekletvi blizj, katera se h puslednimu sežge.

^[9]Mi pag, vi lubežnivi, se zevupamo, od B. vas bulsiga inu timu izvelyčanu blizjše, aku glih taku govorimo. ^[10]Zakai Bug nei krivičin, de bi on pozabil tu vaše diane inu del-

S 5 lu

Matth. 12.
3. Pet. 2.
Heb. 10.⁹²³

923| Mt 12,45.
2 Pt 2,20–21.
Heb 10,26–27.32.

Esa. 55.⁹²⁴

924| Iz 55,10.

S. PAVLA LYST H TIM

925] 1 Mz 22,16–17;
12,2; 17,4.

Genes.⁹²⁵ 22.
12.17.

*lu te lubežni, kateru ste izkazali pruti nega imenu v tim, kir ste služili tim svetnikom inu še zdai služite. ^[11]Mi pag želimo, de en vsaketeri iz vas ta isti flis izkaže, de tu vupane terdnu do konca obderži, ^[12]de ne bodete liny temuč postopavci tih, kir so skuži to vero inu volnu terplene erbali to oblubo. ^[13]Zakai kadar ie Bug timu Abra-
amu oblubil inu kadar on nei imel vegašiga, per katerim bi persegel, ie on per sam sebi persegel, ^[14]rekoč: Za risnico, iest hočo tebe žegnati inu gmerati. ^[15]Inu kadar ie z volnim terplenem čakal, ie on dosegel to oblubo. ^[16]Ty ludie persequio per enim vegašim, koker so oni, inu kadar se ta persega h poterienu sturi, taku ie vsiga krega en konec. ^[17]V katerim, kadar ie Bug hotel tim erbom te oblube obilnu izkazati, de ta nega svit ie stonovite[n], ie on vmeis polužil to persego, ^[18]žatu de mi skuži dvei riči, kir se ne premine (v katerih ie nemogoče, de bi Bug lagal), imamo en močan trošt. ^[19]Mi, kir tiakai bežymo, de obderžimo tu nom naprei stavlenu vupane, katero mi deržimo koker eno žiher inu terdno ankoro te naše duš,*

IUDOM. TA VII. CAP.

*še, kir gre v tu noterne tiga predelaniga per-
ta. ^[20] Tiakai ie noter šal za nas ta predhodeč
Ježus, kir ie sturien en večni viši far po tim
redu Melhizedevim.*

TA VII. CAP.

A. Melhizedeh ie ena figura oli podob-
nu premeinene Cristusevu. Tu iudovsku
papešku farstvu, offrovane, mašovane, so
skuzi Cristusa doli diane inu odveržene. B.
S teim Davidom spryčue, de tu Cristusevu
farstvu ie večnu, Moizesovu pag le en čas
ima terpeti. C. Le Cristus ima ta pravi
noterni mašni gvant, v katerim Bogu do-
pade, tih drugih so smerdeči.

Z Akai le-ta Melhizedeh ie bil en kral A.
v tim Salem, en far tiga nervišiga
Boga (kateri ie bil Abraamu pruti prišal,
kadar se ie bil povernil od poboya tih kralev
inu ga ie žegnal, ^[2]⁹²⁶ katerimu ie Abraam
tudi desetino dal od vsiga blaga), kateri
nerpoprei se on tolmači en kral te pravice.
Potle ie on tudi en kral Salem, tu ie, en
kral tiga myru, ^[3] pres očeta, pres matere,
pres žlahte inu on ne ima začetka tih dnev
inu konca nega života, temuč on ie per-
glihan

Gen. 14.⁹²⁷

926| Tukaj se nova vrstica
začenja znotraj oklepajev
Trubarjevega teksta.

927| 1 Mz 14,20.

S. PAVLA LRST H TIM

928 | 4 Mz 18,21.
5 Mz 18,1.
Joz 14,1–5.

Num. 18.
Deut. 18.
Jos. 14.⁹²⁸

glihan timu Božymu Synuvi inu ostane en far vekoma. ^[4]Gledaite pag, koku velik ie le-ta, katerimu tudi Abraam, ta veliki očak, to desetino daie od tiga obrupane ^[5]inu gvišnu ie, de ty otroci, kir so od Levi, kadar tu farstvu prymo, imαιο eno zapu-vid, de to desetino od ludi, tu ie, od nih bratov po tei postavi iemlo, nai si so oni tu-di iz tih Abraamovih ledaviev prišli.

^[6]Ampag ta, kateriga žlahta nei imenovana vmei nimi, iemle to desetino od Abraama inu žegnuie tiga, kir ie oblubo imel. ^[7]Nu pres vsiga župer govoriena ie timu taku, de ta manši ie žegnan od tiga vegšiga. ^[8]Inu tukai ty ludie, kir umerio, iemlo to desseti-no, ampag tamkai ta, od kateriga se pryču-ie, de ie živ. ^[9]Inu (de iest taku govorim) ta Levi, kir to desetino iemle, ie v tim Abra-ami desetino daial. ^[10]Zakai on ie še tedai v tih ledavieh tiga očeta bil, kadar ie Melhi-zedeh pruti nemu bil prišal.

B. ^[11]*Nu ie li tedai tu dokonane skuzi tu le-vitisku farstvu sturienu (zakai pod tim is-tim ie ta folk to postavo pryel), kai ie tedai bilu več potreba, de ie imel en drugi far pry-ti?*

I'UDOM. TA VII. CAP.

ti? Po tei ordningi Melhizedevi inu nekar
 po tei ordningi Aronski? ^[12] Zakai kadar se tu
 farstvu premmini, taku se ta postava mora
 tudi preminiti. ^[13] Zakai le-ta, od kateriga se
 le-tu govori, ie od ene druge žlahte, od kate-
 re nei oben nigdar timu altariu služil. ^[14] Za-
 kai očytu ie, de naš Gospud ie od te žlahte
 Iuda royen, h kateri žlahti Moizes od far-
 stva ništer nei govuril. ^[15] Inu le-tu ie še oči-
 tiše. Aku po tei viži Melhizedevi gori vsta-
 ne en drugi far, ^[16] kateri nei po tei postavi te
 messene zapuvidi sturien, temuč po tei moči
 tiga nerezločeniga lebna. ^[17] Zakai on le-taku
 pryčue, ti si en far vekoma po tei ordningi
 Melhizedevi. ^[18] S tem on to predno zapuvid
 zamečuie zavolo nee šibkote inu nepridnosti.
^[19] Zakai ta postava nei ništer mogla popol-
 noma sturiti temuč ie bila enu napelovane k
 animu bulšimu vupanu, skuži kateru se mi
 h Bugi perbližuiemo. ^[20] Inu tu ie tudi veliku,
 kir on nei pres persege (postavljen). Zakai oni
 so pres persege fary ratali, ^[21] ampag le-ta s to
 persego, skuži tiga, kir ie k nemu dial,
 ta Gospud ie persegel inu ga ne bo
 grevalu. Ti si en far vekoma po tei ordnin-
 gi

Psal. 110.⁹²⁹

929|Ps 110,4.

Gen. 49.⁹³⁰
Matth. 1.

930|1 Mz 49,10.
Mt 1,3.

Heb. 3.
Psalm 110.⁹³¹

931|Heb 5,6.
Ps 110,4.

Psal. 110.⁹³²

932|Ps 110,4.

S. PAVLA LYST H TIM

*gi Melhizedevi. ^[22]Obtu ie Jezus eniga veliku bulšiga testamenta en prerok postal ^[23]inu nih ie veliku bilu, kir so fary sturieni, zavo-
lo kir ta smert nih nei pustila ostati. ^[24]Ampag le-ta, zatu kir vekoma ostane, ima enu večnu farstvu. ^[25]Od tod on premore vselei izvelyčati te, kir skuži nega gredo h Bugi inu on ie vselei živ inu za nee prossi.*

C. ^[26]Zakai onu se ie spodobilu, de mi eniga ta-
ciga vissokiga farye imamo, kir ie svet, ne-
dolžen, pres madeža, odločen od grešnikov
inu ie vissokeši koker so ta nebessa. ^[27]Kateri-
mu nei potreba vsag dan koker vunim
vissokim farye[m] nerpoprei za suie lastne
grehe, potle za tih ludi grehe offrovati, zakai
on ie tu enkrat sturil, kadar ie sam sebe
offral. ^[28]Ta postava postavle vissoke farye te
ludi, kir šibkoto imajo, ampag ta besseda te
persege, kir ie za to postavo govorična, posta-
vi tiga Synu vekoma inu popolnoma.

933| 2 Mz 28,29;
29,38–39.

Exod. ⁹³³
28.29.

TA VIII. CAP.

A. Vse iudovske Božye službe, offri,
farstvu, tabernakel so le Ctristusa pome-
nile. B. Bug ie oblubil en drugi testament
po Moizesu, obtu ta pervi nei popolnom.
Ampag ta drugi, tu ie ta evangeli, daie pta-
vi ⁹³⁴vuk h timu izveličanu.

934| Pravi.

Le-tu

IUDOM. TA VIII. CAP.

Le-tu ie pag ta summa tih riči, od ka- A.
terih mi govorimo, de mi imamo eni-
ga taciga vissokiga farye, kir sidy na dest-
nici na tim stollu te maiestete v nebessih
inu ie en flegar tih svetih riči inu te prave
utte, katero ie Bug inu nekar en človik gori
naredil. ^[3]Zakai sledni visši far bo po- Heb. 4.⁹³⁵
stavlen, de on offruie daruve inu offre, obtu
ie potreba, de le-ta tudi nekai ima, de on
offra. ^[4]Zakai kadar bi on še na zemli bil,
taku bi on far ne bil. Potehmal so tukai fa-
ry, kir po tei postavi daruve offruio, ^[5]kate-
ri služio tei podobnosti inu senci tim nebes-
kim ričym, koker ie ta Božya odgovor
govorila h timu Moizesu, tedai kadar bi
imel to vutto dokonati. Gledai, pravi, de ti
vse ričy sturiš po tim furmi, kateri ie tebi
na tei gori pokazan.

^[6]Ampag zdai ie on eno bulšo službo dobil, B.
koker ie ta, kir ie on tudi eniga bulšiga tes-
tamenta srednik inu kir na bulših oblubah
stoy. ^[7]Zakai de bi ta pervi pres tadla bil, bi
se enimu drugimu meista ne iskalu. ^[8]Zakai
o[n] ga tadla, kir pravi, pole dnevi prydo,
pravi ta Gospud, de iest hočo čez to hišo
Izraelsko inu čez to hyšo Iuda sturiti nov
testa-

935|Heb 4,14.

S. PAVLA LYST H TIM

936| Jer 31,31–34.
Rim 11,27.
Heb 10,16.17.

Jerem. 31.
Rom. 11.
Heb. 10.⁹³⁶

testament, ^[9]nekar po tim testamenti, kir sem ž njih očeti sturil na ta dan, na kateri sem bil njih roko pryel inu sem nee vunkai iz Egipta izpelal. Zakai oni neso obstali v muim testamentu inu iest tudi za nee ne-sem rodil, pravi ta Gospud. ^[10]Zakai le-ta ie ta testament, kateri hočo gori narediti tei hiši Izraelski po tih istih dneh, pravi ta Gospud, iest hočo dati te muie postave v njih missel inu nee v njih serce hočo zapissati inu iest hočo njih Bug biti inu oni bodo moi folk. ^[11]Inu nisče ne bo vučil suiga bližniga inu oben suiga brata, rekoč, spožnai tiga Gospudi, zakai vsi me bodo znali, od tiga mansīga noter do tiga vegšiga. ^[12]Zakai iest hočo milostiv biti njih krivini inu njih grehom inu na njih hudubo iest nečo več zmisliti. ^[13]V tim, kir pravi en nov, ie ta prvi star sturil, tu pag, kir ie staru inu dosti leit ter-pelu, tu ie bliži nega konca.

TA IX. CAP.

A. Cristus ie ta pravi tempel, offer, luč, kruh nebeski, skrina vseh nebeskih šacov.

B. Z mes-

IUDOM. TA IX. CAP.

B. Z messom, s kryo, s cerqvami, z altary se ne mogo ty grehi iz te duše sprati, tu sama Cristusa kry sturi, tu pryčuoio vsi iogri inu preroki. C. Le sam Cristus ie ta pravi srednik vse[h] vernih pred Bugom; le nega testament, kry inu smert nas prou čisty, posvečuie, nom dobiva celi odpustik inu ta večni leben, na kateriga samiga so vse Moizesove postave, offri inu službe kazale.

O Nie ta tudi poprei imel te suie prav- A.
de, Božye službe inu to posvitno sve-
tust. ^[2] Zakai tukai ie bil ta pervi deil te ut-
te, v tim ie bil ta sveičnik inu ta myza inu
ty naprei položeni kruhi. Ta isti se imenuie
tu svetu. ^[3] Potle za teim drugim obessenim
pertom ie bila ta utta, kir se imenuie ta ner-
sveteiši. ^[4] Ta ie imeila ta zlati kadilnik inu
to skrino tiga testamenta, povsod okuli zla-
tom okovana. V ti ie bil ta pozlačeni čeber,
kir ie imel ta nebeski kruh inu to šibo Aaro-
novo, kir se ie zelenila, inu te table tiga tes-
tamenta. ^[5] Ozgorai nad no pag sta bila ta
kerubim tiga gospostva, kir sta to senco de-
lala timu stolu te gnade, od katerih riči zdai
nei časa od vsake suseb govoriti.

Ioh. 2.1.8.
12 inu s.
Paul, Co. 2.
Exod. 26.
36.40.30.
Num. 16.
Levit. 16.
3. Reg. 8. ⁹³⁷
2. Paral. 5.

937 | Jn 2,14; 1,17; 8,2.
Kor 3,14.
2 Mz 26,33; 36,35;
40,5; 30,6.
4 Mz 4,25.
3 Mz 16,2.
1 Kr 8,20–21.
2 Krn 5,7.

T Nu

S. PAVLA LYST H TIM

B. ^[6]Nu kadar ie bilu taku nareienu, so ty fary vsak čas v to pervo utto hodili inu so te Božye službe dopernašali, ^[7]v to drugo pag ie ta visši far le enkrat v leiti notar šal nekar pres kry, katero ie zase inu za tiga folka nezastopnost offral. ^[8]S teim ie Sveti Duh po-meinil, de ta cesta h ti svetusti še nei rezodivena, dotle ie ta pervu utta stala, ^[9]katera ie tedai morala biti ena pergliha, v kateri so se ty daruvi inu offri offrovali, kateri ne mogo te visty tiga, kir offruie, sturiti popolnoma. ^[10]Zakai take Božye službe so le v tih spižah, v pitiei, v mnogeterim umivanu inu v pravičnosti tiga messa, katere so bile do tiga časa tiga popravljena naložene.

C. ^[11]Cristus pag ie prišal, de ie on en visši far tih prihodnih dobrut inu on ie skuži eno vegšo inu polnešo utto, kir nei z rokami sturienaa, tu ie, kir nei le-tiga cympra, ^[12]on tudi nei skuži kry tih kozlov inu tellec, temuč skuži to suio lastno kry ie le en samkrat noter šal v to svetust INU IE ENU VEČNU ODREŠITVU ZNEŠIL. ^[13]Zakai aku ta kry tih iuncov inu kozlov

938 | 2 Mz 30,1–6.
3 Mz 16.3.

Exod. 30.⁹³⁸
Levit. 16.

IUDOM. TA IX. CAP.

kozlov inu ta pepel od te iunice pokropen čez te, kir so nečisti, očysti h ti čistosti tiga mesa, ^[14] koku veliku več ta kry Cristuseva, kir se ie sam sebe pres vsiga madeža, skuži Svetiga Duha Bogu offral, bode očystil to našo veist od tih mertvih dell h timu shluženu timu živemu Bogu? ^[15] Inu obtu ie on en srednik tiga noviga testamenta, de skuži to smert, kir ie vmeis prišla, h timu odrešitvu tiga prestoplena (kir ie bil pod teim pervim testameniom ⁹³⁹) ty, kir so poklycani, prymo to oblubo tiga večniga erba. ^[16] Zakai gdi ie en testament, tukai mora tudi vmeis pryti ta smert tiga, kir šaffuie. ^[17] Zakai en testament bo le-tih, kir umerio, poterien, sice dotle ie živ ta, kir šaffuje, ne vela. ^[18] Od tod tudi ta prvi nei bil pres kry štifan. ^[19] Zakai kadar ie Moizes sledno zapuvid po tei postavi k vusimu folku izgovoril, ie on vzel to telsko inu kozlovsku kry s to vodo inu erdečo volno inu izžopom inu ie pokropil te buqve inu vus folk, ^[20] rekoč, le-tu ie ta kry tiga testamenta, kateri ie vom Bug zapovedal. ^[21] Inu on ie tudi to utto inu vso possodo, kir ie h Božy službi

T 2 slisala,

939| Testamentom.

Exod. 24. ⁹⁴⁰

940| 2 Mz 24,6.

S. PAVLA LYST H TIM

slisala, glih taku s to kryo pokrupil. ^[22]Inu skorai vse riči po tei postavi so se s to kryo očistovale inu pres prelivane te kry se ne sturi obenu odpusčane. ^[23]Obtu so morale te perglike tih riči, kir so v nebessih, s takimi ričmi biti očistčene. Oli te nebeske riči se čistyo z bulsimi offri, koker so ty isti bili. ^[24]Zakai Cristus nei šal v te svetusti, kir so z rokami sturienne, katere so bile ene perglike tih risničnih riči, temuč noter v ta nebessa, de se zdai izkažuie pred Božym obličiem za nas. ^[25]Inu on tudi nekar, de bi sam sebe čestče offral koker ta vissi far vsaku leitu gre noter v to svetust s ptuio kryo. ^[26]Sice on bi moral od začetka tiga svita čestče terpeiti. Ampag zdai, na koncu tiga svita, se ie on sam enkrat izkazal skuži sui lastni offer h timu rezdianu tiga greha. ^[27]Inu koker ie tim ludem postavlenu, de morao enkrat umreti inu potle za teim ta pravda, ^[28]taku tudi Cristus ie enkrat offran, de vzame proč te grehe od nih dosti. H drugimu pag se bo on pres greha izkazal tim, kir na nega čakaio h timu izvelyčanu.

941| Rim 5,6.
1 Pt 3,18.

Rom. 5.
1. Pet. 3. ⁹⁴¹

I'UDOM. TA X. CAP.

TA X. CAP.

A. Pričuie, de Moizesovi vsi žlaht offri, zavolo kir ne mogo nikogar od grehov sturiti prostiga, so doli diani. Obtū le Cristuseu offer ne⁹⁴² cryžu ie tu vse opravil. B. Skuzi Cristuseu dini offer inu kry smo prou pokropleni inu očistčeni od grehov inu de gremo po pravi cesti pred Buga. C. Zamerkaite, vzamite k serci le-te strašne bessede, vi vsi, kir ste s. evangeliu zuper oli od nega padete. D. Vsi, kir prou veruio, se moraio h terplenu perpraviti.

942| Na.

Z Akai ta postava ima le eno senco tih A. prihodnih dobrut inu nekar to reč samo na sebi. Zakai s teimi offri, kir veden vsaku leitu vu eni viži offruio, ne mogo nidgar⁹⁴³ te, kir offruio, popolnoma sturiti. ^[2] Sice tu offrovane bi bilu gori nehalu, kadar bi ty, kir offruio, enkrat bili očistčeni inu obene visty ne imeili od tih grehov, ^[3] temuč skuzi te iste se sturi vsaku leitu en spomin tih grehov. ^[4] Zakai nemogoče ie, de bi ta kry tih iuncev inu kozlov te grehe proč vzela. ^[5] Za tiga volo gredoč na ta sveit on pravi, ti nesi hotel offrov, ne darov, ampag tu tellu si ti meni perpravil. ^[6] Ty sežgani offri inu grešni offri tebi ne dopado.

Levit. 16.
Psal. 40.1.⁹⁴⁴

943| 3 Mz 16,9.
Ps 40,7.

T 3 Tedai

S. PAVLA LYST H TIM

^[7] *Tedai sem rekal, pole iest pridem (v tih buqvah ie nerveč od mene pissanu), de sturim, o, Bug, tuio volo.* ^[8] *Ozgorai ie govuril, offrov inu darov, sežganib inu grešnih offrov ti nesi hotil inu oni tebi ne dopado (katerere so se po tei postavi offrovale).* ^[9] *Tedai ie govuril, pole, iest pridem, de sturim, o Bug, tuio volo. Tukai on tuo pervu proč vžame, de tu drugu gori postavi,* ^[10] *v kateri voli smo mi posvičeni skuži ta offer tiga tellessa Jezusa Cristusa, enkrat sturieniga.* ^[11] *Inu sledni farr ie gori postavlen, de on vsag dan Božye službe dopernaša inu de on čestu ene glihe offre offruie, KATERI NIGDAR NE MOGO TE GREHE PROČ VZETI.* ^[12] *Ampag le-ta ie en sam offer za te grehe offral, kir vela vekoma inu sidi na destnici Božy,* ^[13] *inu už čaka naprei, dotle ty nega sovražniki bodo podloženi k animu podnužniku nega nug.* ^[14] *Zakai on ie z enim samim offrom vekoma popolnoma sturil te, kir bodo posvičeni.*

B. ^[15] *Inu Svetu Dub nom tudi pričue, zakai kadar ie poprei govuril,* ^[16] *le-tu ie ta testament*

945| Ps 110,5.
1 Kor 15,25.

Psal. 110.
1. Cor. 15.⁹⁴⁵

I'UDOM. TA X. CAP.

testament, kateri iest hočo gori narediti po tih istih dneh, pravi ta Gospudo, iest hočo dati te muie postave noter v nih serca inu noter v nih missli zapissati ^[17]inu na nih grehe inu hudubo nečo več zmisliti. ^[18]Gdi ie pag le-tih odpustig, tukai nei več offra za te grehe. ^[19]Kadar tedai, lubi bratie, imamo slobust ⁹⁴⁷puiti noter v to svetust skuzi to kry Jezusovo, ^[20]po tim novim inu živim potu, kateri ie on nom perpravil skuzi ta pert, tu ie skuzi suie messu ^[21]inu kir imamo eniga velikiga visšiga farye, postavljeniga čez to hysō Božjo. ^[22]Puidimo tedai k nemu s pravim sercem, zgvišno vero, kir smo pokropleni v naših sercih inu smo prosty od hude visty. Inu tu naše tellu ie oprano s čisto vodo, ^[23]deržimo terdnu tu spoznane tiga vupane inu se ne maimo, zakai ta, kir ie oblubil, ie zveist. ^[24]Inu gledaimo eden na drugiga, de se vmei sebo vabimo h ti lubežni inu h dobrim dellom ^[25]inu ne zapučamo ⁹⁴⁸tu naše vkupe zbrane, koker nakateri deio, temuč opominaimo se vmei sebo, inu zatu veliku več, kir vidite, de ta dan se perbližue.

T 4 Zakai

Jer. 31.
Rom. 11.
Heb. 8. ⁹⁴⁶
Joh. 14.

946| Jer 31,33.34.
Rim 11,27.
Heb 8,10.12.
Jn 14,6.

947| V SSP »zaupnost«.

948| Zapuščajmo.

Heb. 4. ⁹⁴⁹

949| Heb 4,14.

S. PAVLA LRST H TIM

950| 5 Mz 17,6; 19,15.
Mt 18,16.
Jn 8,16–18.
2 Kor 13,1.

Deut. 17.19.
Matth. 18.
Jo. 8.
2. Cor. 13.⁹⁵⁰

951| 5 Mz 32,35.36.
Rim 12,19.

Deut. 32.⁹⁵¹
Rom. 12.

952| Maščevanje.

- C. ^[26] *Zakai aku mi potle, kadar smo tu spo-*
znane te risnice pryeli, z dobro volo grešimo,
taku mi uže naprei ne imamo obeniga offra
za te grehe, ^[27]temuč enu grozovitu čakane te
pravde inu pečene tiga ognja, kir bo požiral
te župernike. ^[28]Aku kei du to Moizesovo po-
stavo prelomi, ta isti more pres vse milosti
skuzi dvei oli try pryče umreiti. ^[29]Kai se
vom zdy, koku veliku več bo vegše štraifinge
vreden ta, kir tiga Božyga Synu poteptava
inu to kry tiga testamenta, skuzi katero ie
on posvičen, za nečisto ima inu tiga duha te
gnade zašpotuie. ^[30]Zakai mi znamo tiga,
kir ie dial, muie ie tu mesčene⁹⁵², iest hočo
poverniti, pravi ta Gospud. Inu spet, ta
Gospud bo sui folk sodil. ^[31]Grozovitu ie v te
roke tiga živiga Boga pasti.
- D. ^[32] *Spumnite na te perve dni, v katerih ste vi*
resvičeni inu ste en velik boi tih nadlug pre-
terpeli ^[33]en deil, kir ste zašpotovane[n] inu z
nadlugami k animu pogledu bili postavljeni,
en deil pag, kir ste tovariši tih, katerim taku
gre. ^[34]Zakai vi ste z muiemi xvezami poter-
plene imeili inu ste tu obrupane tiga vasiga
blaga

IUDOM. TA X. CAP.

blaga z vesselie preterpeli koker ty, kir veido, de imate enu vegše inu obstoyeče blagu v nebessih. ^[35] *Obtu ne verzite proč tiga vašiga vupane, kateru ima en velik lon.* ^[36] *Zakai volniga terplena ie vom potreba, de kadar vi to volo Božyo sturite, primete to oblubo.* ^[37] *Zakai že čez en maihin čas ta, kir ima pryti, pryde inu se ne bo mudil.* ^[38] *Inu ta pravičin bo iz te vere živ, kateri pag se odvleče, na tim muia duša ne bo imeila dopadena.* ^[39] *Mi pag neismo od tih, kir bi se odvlekli inu pogubleni bili, temuč od tih, kir veruio inu to dušo ohranio.*

Habac. 2.
Rom. 2.
Gal. 3.

953| Hab 2,4
Rim 1,17.
Gal 3,11.

TA XI. CAP.

A. Vera zna Boga, veruie terdnu vsem Božym bessedom oblubom inu pritežom, vidi nevideče inu prihodne riči, človeka, vse nega diane, službe posvečuie. B. Pravi od moči inu opravila te vere inu de Abraam, vsi s. očaki so s to vero velike riči sturili. Nai si na tim sveitu, kar ie nim Bug oblubil, neso pryeli, so le verovali inu vupali. C. Moizes ie le iz vere velike riči delal inu dosti preterpil. D. Le ta prava vera, vse žlaht težke izkušnave tiga messa, svita, hudiča inu nadluge preterpi inu premore.

T 5 Ta

S. PAVLA LYST H TIM

A. **T**A vera pag ie enu gvišnu zanessene na te riči, kir se ne vidio ^[2]inu skuzi to so ty stariši pričovane dobili. ^[3]Skuzi to vero mi zastopimo, de ta sveit ie skuzi to bessedo Božyo dokonan. de vse tu, kar mi vidimo, ie iz ničesar sturienu. ^[4]Skuzi to vero ie Abel en vegši offer offrál Bogu, koker Cain. Skuzi no ie on tu pričovane dobil, de ie pravičín, kadar ie Bug pričoval od nega darov. Inu skuzi to isto, naisi ie umerl, še zdai govori. ^[5]Skuzi to vero ie Enoh prenessen, de to smert nei vidil, inu nei bil naiden, zatu Bug ga ie bil proč vzel. zakai preden ga ie bil proč vzel, ie on imel pričovane, de ie Bogu dopal. ^[6]Inu pres vere ie nemogoče, de bi gdu Bogu dopal. Zakai kateri hoče h Bugu pryti, ta isti mora verovati, de ie (Bug), inu en povračnik tih, kir ga isčeio. ^[7]⁹⁵⁵Skuzi to vero ie Noe Boga čestil inu ie to arko perpravil h timu ohranenu nega hiše tedai, kadar ie bil Božye poročene pryel od tih riči, kir se še niso vidile. Skuzi katero ie on ta sveit ferdamnal inu ie to pravico, kir skuzi to vero pryde, erbal.

Skuzi

954| 1 Mz 4,4.10.
Jn 1,1.
Mt 23,35.
1 Mz 5,24.
Sir 44,16.

Gen. 4.
Joh. 1.
Matth. 23.
Gen. 5.
Eccles. ⁹⁵⁴
44.

955| 1 Mz 6,8–9.
Sir 44,17.

Gen. 6. ⁹⁵⁵
Eccles. 44.

IUDOM. TA XI. CAP.

^[8]Skuzi to vero ie Abraam, kadar ie bil B. poklican, bil pokoren, de ie vlekal vunkai v to deželo, katero ie on imel vzeti k ani erbs-
čini inu on ie vunkai vlekil inu nei veidil,
kam ie šal. ^[9]Skuzi to vero ie on bil en osso-
benik v ti oblubljeni deželi koker v ti ptuy
inu ie prebival s teim Izaacom inu Iacobom
ž nega raven erbiči te iste oblube v tih ut-
tah. ^[10]Zakai on ie čakal na enu meistu, kir
ima en grunt, kateriga ie Bug moister inu
stvarnik. ^[11]Skuzi to vero ie tudi ta Sara
muč pryela, de ie noseča ratala inu čez nee
starosti čas rodyła, zakai ona ie šacala tiga,
kir ie ni bil oblubil, za xveistiga. ^[12]Obtu iz
eniga (kir ie uže od starosti mertou bil) ie
nih dosti royenu, tulikain, kuliku ie xveizd
na nebi inu tiga peiska na kraiu tiga mo-
ria, kir se ne more prešteti. ^[13]Le-ty vsi so
umerli v ti veri inu neso tih oblub pryeli,
temuč so nee le od daleč vidili inu so vero-
vali. Na tim so imeili zadosti inu spoznali,
de so gostie inu ptui na zemli. ^[14]Zakai ty,
kir tu govore, daio očitu na xpane, de oni
eno očino deželo isčeio. ^[15]Inu gvišnu ie, de bi
oni

Gen.
12.13.17.
18.21.

956| 1Mz 12,5; 13,14;
17,19; 18,1.9; 21,2.

Eccles. 44.
Esa. 55.

957| Sir 44,21.
Iz 65,16.

S. PAVLA LRST H TIM

oni na to bili zmislili, iz katere so bili vlekli, so imeili dobru čas se poverniti. ^[16] Zdai pag po eni bulši želee, tu ie po tei nebeski. Obtū Bug se ne sramuie biti imenovan nih Bug, zakai on ie nim enu meistu perpravil. ^[17] Skuzi to vero ie Abraam, kadar ie bil izkušen, offral Izaaca inu tiga samoroieniga tiakai dal užē tedai, kadar ie bil to oblubo pryel ^[18] (h karerimu ⁹⁵⁹ ie bilu rečenu, v tim Izaacu bode imenovanu tuie seime) ^[19] inu ie premislil, Bug ga more tudi od tih mertvih obuditi. Od unot ga ie on tudi spet k ani perglihi tiga gorivstanena vzel. ^[20] Skuzi to vero ie Izaac tiga Iacoba iuu ⁹⁶² Ezava žegnal od prihodnih riči. ^[21] Skuzi to vero ie Iacob, kadar ie merl, obba Iozefa synu žegnal inu se poklunil pruti tei spici nega palice. ^[22] Skuzi to vero ie Iozef, kadar ie merl, govuril od vunkai vlečena tih izraelskih otruk inu ie poročil od suih kosty.

C. ^[23] Skuzi to vero ie Moizes, kadar ie royen bil, od suih starišev try meisce skriven bil, zatu kir so vidili de ie enu lipu deite bilu inu se neso bali te kraleve prepuvidi. ^[24] Skuzi to vero ta Moizes, kadar ie užē velik bil, nei hotel

958| 1 Mz 22,1–14.
Sir 44,20.

959| Katerimu.

960| 1 Mz 21,12.
Rim 4,17.

961| 1 Mz 27,27–29; 48,9;
47,31; 50,24–25.

962| Inu.

963| 2 Mz 12,12.
Apd 7,21.

Gen. 22.
Eccles. ⁹⁵⁸
44.

Gen. 21. ⁹⁶⁰
Rom. 4.

Gen. 27. ⁹⁶¹ 48.
47.50.

Exod. 12. ⁹⁶³
Act. 7.

IUDOM. TA XI. CAP.

hotel biti več imenovan te faraonove sčere syn ^[25]inu ie izvolil raiši s teim Božym folkom nadluge terpeti, koker kratig čas na tih grehah lušt imeiti. ^[26]Inu on ie šacal za vegše blagu tu zašpotovane Cristusa koker te Egiptove šace, zakai on ie gledal na tu lonovane. ^[27]Skuzi to vero ie on to Egipto zapustil inu se nei bal tiga kraleviga serda, zakai on se ie deržal tiga, kateriga on nei vidil, koker de bi ga vidil. ^[28]Skuzi to vero ie on to veliko nuč inu tu prelivane te kry deržal, de ta, kir ie te pervič royene končaval, se nih nei doteknil. ^[29]Skuzi to vero so oni skuzi to erdeče morye šli koker po suhi zemli. Tu so ty Egiptary tudi hoteli izkussiti, so se vtupili. ^[30]Skuzi to vero so ty zyduvi tiga Ieriha doli pali, kadar so sedemkrat okuli bili obhoyeni. ^[31]Skuzi to vero nei ta curba Raab konca vzela s teimi nevernimi, kir ie bila te speharie z mirom gori vzela.

^[32]Inu kai bi imel več iest praviti? Meni bi D. čassa zmankalu, kadar bi po redu pravil od Gedeona inu od Baraka inu od Samsona inu od Ieffta inu od Davida inu od Samuela inu od tih prerokov, ^[33]kateri so skuzi to ve-

Exod.⁹⁶⁴
12.14.

964| 2 Mz 12,50–51;
14,22.27.

Jozue⁹⁶⁵
2. 6.

965| Joz 2,1; 6,14–20.

ro

966| Jdt 4,5; 6,19;
11; 12; 13.
1 Kr 17,23.
Dan 3,23–25; 6,23.

Jud. 4.6.
II.12.13.
I. Reg. 17.
Dan. 36.

S. PAVLA LYST H TIM

ro ta kraljevstva premogli, to pravico delali,
te oblube dossegli, ta vusta tim levom za-
mašili, ^[34]to sylu tiga ognja ogassili, tei
ostrusti tiga meča ubeižali, iz te šibkote so
močni ratali, so v ti voiski močni postali, so
te neznane voiske v beg perpravili. ^[35]Te žene
so nih mertve otroke skuži to gorivstanene
spet vzeli. Ty drugi pag so bili pežani inu
neso rodili za odrešene, de so enu bulše gori-
vstanene obderžali. ^[36]Ty eni pag so špot inu
gaižlane izkusili, per tim tudi zveze inu ie-
če. ^[37]Ty eni so s kamenem posuti, režagani,
izkušeni, s teim mečom ubyeni. Oni so hodi-
li okuli v ovčih inu v kozyh kožah, potrebni,
žalostni, revni, ^[38]katerih ta sveit nei bil
vreden, so hodili po pusčavah, po gorah,
špyloviei inu po zemliskih iamah. ^[39]Inu le-
-ti vsi so skuži to vero tu pryčovane dobili
inu to oblubo neso pryeli. ^[40]Zakai Bug ie za
nas ene bulše riči naprei ogledal, katere pres
nas ne bodo dokonane.

TA XII. CAP.

Obtu

IUDOM TA XII. KAP

A. Verni v nih nadlugh imao na Cris-
tusa gledati, nee za očino šybo spoznati,
kai nim naprei stoy, zmisliti. B. V pokuri,
veri, v svetusti., v lubezni imamo veden
gori, nekar doli iemati. C. Postava ie gro-
zovita grešnikom, evangeli pag tim, kir mu
veruio, lubezniv inu vessel. D. Večno gro-
zovito štraifingo bodo terpeli ty, kir evan-
gelju ne veruio.

O Btu tudi mi, kader smo zanem taku A.
velikim oblakom tih pryč okuli obda-
ni, položimo od nas vsako butoro inu ta greh,
kir se nas terdnu derži, inu tecimo z volnim
terplenim h timu boyu, kir ie nom naprei po-
stavljen, ^[2]gledaioč na Jezusa, kir ie ta začē-
tig inu dokonavec te vere, kateri zavolo tiga
vesselia, kir ie nemu bilu naprei postavlenu,
ie on ta cryž preterpil, nei rodil za ta špot
inu ie sedil h ti destnici na ta stol Božy.
^[3]Obtu spomislite prou, du ie ta, kir ie enu
taku zupergovoriene zuper sebe od tih grešni-
kov preterpil, de vi v tih vaših mislih trudni
ne ratate inu bi nehali. ^[4]Vi še neste zuper
stali do te kry v tim boyovanu zuper ta greh
^[5]inu ste pozabili tiga trošta, kir q vom koker
h tim otrokom govori, mui syn, ne derži
za mai-

Rom. 6.
Col. 3.
Ephes. 4.
1. Pet.
2.4.
⁹⁶⁷

967| Rim 6,6.
Kol 3,5,9–10.
Ef 4,22–24.
1 Pt 2,24; 4,1.

Prov. 3.
Apoc. 3.
⁹⁶⁸

968| Prg 3,11–12.
Raz 3,19.

S. PAVLA LYST H TIM

za maihino reč to štraifingo tiga Gospudi inu ne cagai tedai, kadar boš od nega štraifan. ^[6] Zakai kateriga ta Gospud lubi, tiga on štraifa inu on tepe sledniga synu, kateriga on gori vžame. ^[7] Inu aku vi to štraifingo volnu preterpите, taku Bug se vom naprei daie koker tim otrokom. Zakai kei ie en syn, kateriga ta oča ne štraifa? ^[8] Ste li vi pag pres štraifinge, katere so oni vsi bili diležni, taku vi ste voltrini inu nekar pravi synuvi.

^[9] Potle kadar smo mi te naše telesne očete imeili, kir so nas vučili inu smo nee strahom čestili, nei imamo li mi veliku več biti pokorni timu očetu tih duhov, de bomo živelj?

^[10] Inu oni so nas taku malu dni po nih voli vučili. Ampag le-ta nas vuči te riči, kir so nom pridne, de bomo te nega svetusti diležni. ^[11] Sledna štraifinga pag, kadar ie tukai vpryčo, se nom ne ždi, de bi bila vesselie temuč žalost. Ampag potle ona da en pokoren sad te pravice tim, kir so skuzi no izkušeni.

B. ^[12] Obtū naredite gori spet te odlašave roke inu ta trudna kolena ^[13] inu sturite gvišne stopine s teimi vašimi nogami, de kei du kleče-

IUDOM. TA XII. CAP.

čeoč ne zaide od potu, temuč veliku več, de bo ozdravljen. ^[14]Myr zo vsemi imeite inu to svetust, pres katere nič bo vidil tiga Gospudi. ^[15]Imeite skerb, de kei du ne pade od Božye milosti, de kei kak grenak koren gori ne zraste inu nemyrie naredi inu skuži tu istu nih dosti omadežuie. ^[16]De kei du ne bo en curbar oli nevernik koker Ezav, kir ie za eno samo ieid prodal suie pervu roistvu.

Gen. 25.27.⁹⁶⁹

969|1 Mz 25,33–34;
27,30–40.

^[17]Inu vi veiste, de potle pag, kadar ie on hotel ta žegen erbati, ie bil odveržen. Zakai on nei nešil meista h ti pokuri, naisi ie on no selzami iskal.

^[18]Zakai vi neste prišli h ti gori, kir bi se C. mogla dotegniti, inu h timu gorečimu ognju inu h ti megli inu h ti temmi inu h ti pyži ^[19]inu h timu glassu te trobente inu h ti šty-mi tih bessed, katero tih, kir so slišali, so prossili, de bi se ta besseda nim več ne govorrila. ^[20]Zakai kar se ie govurilu, oni neso mogli nesti. Inu aku bi ena zvirina se bila te gore dotegnila, bi se imeila s kamenem possuti oli z ano strelo presterliti. ⁹⁷¹^[21]Inu ena taka strašna reič ie bila, kir se ie vidila, de ie Moizes dial, iest sem prestrašen inu

Exod. 19. 20.⁹⁷⁰

970|2 Mz 19,12–13.16.19;
20,18–19.

971|T. dodal; enako L1545
in D; SSP in V nimata.

V trepe-

S. PAVLA LRST H TIM

trepečem. ^[22] Temuč vi ste prišli h ti gori Syon inu h timu meistu tiga živiga Boga, h timu nebeskimu Ieruzalemu inu h timu čizlu pres štivena veliku tissuč angelov ^[23] inu h ti cerqvi tih pervih royenih, kir so zapissani v nebessih inu h timu Bogu, kir ie rihtar čez vse riči inu h tim duhum tih pravičnih inu popolnovih ^[24] inu h timu Jezusu, sredniku tiga noviga testamenta inu h ti kry tiga pokroplena, kir bulše riči gorori ⁹⁷² koker ta Abelska.

972| Govori.

973| 1 Mz 4,24.

Gen. 4. ⁹⁷³

^[26] D. Gledaite tedai, de ne feržmagate tiga, kir govori. Zakai aku ty, kir so tyga, kateri ie na zemli, govuril, feržmagali, neso ubežali. Veliku mane mi, aku timu, kir iz nebes govori, herbet obernemo, ^[27] kateriga štyma ie tedai to zemlo stresla. Ampag zdai daie na znane inu pravi, še enkrat iest hočo stresti nekar samuč to zemlo temuč tudi tu nebu. ^[28] Sice tu, kir on pravi še enkrat, pomeni tu preminene tih riči, kir so se stresle, koker te riči, kir so sturiene, de te riči ostano, kir se ne stressaio. ^[28] Obtú kadar mi primemo tu kralevstvu, kir se ne stresse, imamo mi gnado, skuzi katero služimo Bogu, de nemu

IUDOM. TA XIII. CAP.

de nemu dopademo s to čestio inu strahom.

^[29] *Zakai naš Bug ie en ogen, kir končava.*

TA XIII. CAP.

A. Znamina, šege inu Božye službe tih
pravih kersčenikov. B. Kateri Cristusa
prou spoznaio, ty per nega vuku ostano, ž
nim terpe, pridigarie inu vse ludi lubio.
C. Le-taku v Jezusevim imeni se ima
moliti. D. Verni imaio zgovorni biti, eden
drugimu vse dobru prossiti.

V *Ti bratovski lubezni ostanite terdnu, A.*
^[2] *tiga erpergovane ne pozabite, zakai*
skuži tu istu so eni nevideče te angele erper-
govali. ^[3] Spumnite na te ietnike, koker de bi
vi ž nimi red bili uieti, inu na te, kir so v
nadlulah, koker ty, kir ste še tudi v tim te-
lessu. ^[4] Ta zakon ie pošten vmei vse inu
nih postela ie pres madeža, ampag te curba-
rie inu prešustnike bode Bug sodil. ^[5] Tu va-
še diane bodi pres lakomnosti, imeite zo-
dasti ⁹⁷⁵ na tim, kar ie tukai vpryčo. Zakai
on ie govuril, iest tebe ne zapustim inu se
tebi ne odpovem. ^[6] Taku de smemo z vupa-
ne[m] reči, ta Gospud ie mui pomočnik inu
se nečo bati, kai mi more človik sturiti.

V 2 Spum-

Rom. 12.
1. Pet. 4.
Gen. ⁹⁷⁴
18.19.

974 Rim 12,13.

1 Pt 4,9.

1 Mz 18,2–3; 19,1–3.

Jozue 1. ⁹⁷⁶
Psal. 18.

975 Zadosti.

976 Joz 1,5.

Ps 18,3–4; 118,6.

S. PAVLA LRST H TIM

977| Mt 23,3.
Heb 6,20; 13,17.24.

Jozue 1.⁹⁷⁷
Psal. 18.

[7] *Spumnite na vaše vučenike, kir so vom to besedo Božjo pravili, gledajte na konec ni prebivane inu deržite se s to vero koker oni.*

B. [8] *Jezus Kristus ie včera inu danas inu ta isti ie tudi vekoma.* [9] *Ne pustite se z mnogeterimi inu ptuimi navuki okuli voditi, zakai onu ie dobru, de to serce bo poterienu s to gnado inu nekar s to spyžo, katera tim, kir so ž no okuli hodili, ništer nei nucala.*

[10] *Mi imamo en altar, od kateriga ty, kir tei utti ne služio, ne imao oblasti ieisti.*

978| Raz 3,20.
Jn 6,54–56.

Apoc. 3.⁹⁷⁸
Joh. 6.

[11] *Zakai ta telessa tih živin, katerih kry se od tiga vissiga farye nossi noter v to svetino, za ta greih bodo izvuna pred kampom sežgana.* [12] *Za tiga volo tudi Jezus, de ie ta folk suio lastno kryo posvečil, ie on terpil izvuna pred vrati.* [13] *Obtu puidimo mi tudi k nemu vunkai iz tiga kampa inu nossimo tu nega zašpotovane.* [14] *Zakai mi ne imamo tukai meista, kir bi obstalu, temuč mi tu prihodnu isčemo.* [15] *Offruimo tedai veden skuzi nega hvaležni offer Bogu, tu ie, ta sad tih vust, kir hvalio tu nega ime.* [16] *Sice dobru*

979| 3 Mz 16,15.27.
4 Mz 19,19; 6,18.
Jn 19,17.20.

Levit. 16.
Num. 19,6.⁹⁷⁹
Joh. 19.

980| Mt 2,11.
Flp 3,20.
Oz 14,3.

Matth. 2.
Phil. 3.⁹⁸⁰
Osee 14.

IUDOM. TA IX. A.e. XIII./CAP.

dobru diati inu podiliti ne pozabite, zakai ^{Phil. 4.⁹⁸¹}
taki offri dopado Bogu. ^[17]*Bodite pokorni*
tim vašim vučnikom inu nee slušajte, za-
kai oni čuio čez te vaše dušee koker ty, kir ^{Act. 20.⁹⁸²}
moraio za nee raitingo dati, de oni tu z
vesseliem deio inu nekar vzdihanem, zakai
tu bi vom nepridnu bilu. ^[18]*Molite za nas.*
Naš trošt ie le-ta, de imamo eno dobro veist
inu mi želimo vmei vsemi se poštenu derža-
ti. ^[19]*Inu čez tu še vas več prossim, de vi tu*
sturite, de teim berže bom iest vom pover-
nen.

^[20]*Inu Bug tiga myru, kir ie tiga velikiga C.*
pastyria tih ovac našiga Gospudi Jezusa
izpelal od te smerti skuzi to kry tiga večniga
testamenta, ^[21]*ta vas sturi popolnoma na* ^{Ezech. 10.}
vseh dobrih delih, de deite to nega volo inu ^{Joh. 10.}
de sturi notri v vas tu, kar ie pred nim pe- ^{1. Pet. 5.}
rietnu skuzi Jezusa Cristusa, katerimu bodi ^{Deut. 8.}
časť od vekoma do vekoma. Amen. ^{Philip. 2.⁹⁸³}

^[22]*Lubi bratie, iest vas prossim, vzamite D.*
to bessedo tiga opominane za dobro, zakai
iest sem vom malu pissal. ^[23]*Vi imate veidi-*
ti, de naš brat Timoteus ie spet prust, aku

V 3 on sko-

981| Flp 4,18.

982| Apd 20,28.

983| Ezk 10,19.
 Jn 10,11.
 1 Pt 5,12.
 5 Mz 8,11.
 Flp 2,15.

S. PAVLA LYST H TIM

*on skorai pryde, iest hočo vas viditi. ^[24] Spo-
veite službo vsem vašim vučenikom inu
vsem svetnikom. Ty bratie iz laške deže-
le vom zdravie prossio. ^[25] Ta gnada
bodi z vami zo vsemi.
Amen.*

*IE POSLAN IZ LAŠ-
ke deže-
le skuzi Ti-
motea. ⁹⁸⁴*

984 | T. dodal; enako L1545
in D; SSP in V nimata.

SVE-

TA I. CAP.
SVETIGA IA-
COPA LYST.

TA I. CAP.

A. Imamo z vesseliem terpeti, moliti,
terdni v ti veri biti. B. Kar ie v nas dobriga,
tu ie Božye, kar ie hudiga, tu ie naše. C.
Besseda Božya se ima v nas okoreniti, de
sui sad pernesse.

I Acob, Božy inu tiga Gospudi Jezusa A.
Cristusa blapec, tim dvanaist žlahtom,
kir so sem tar tam reskropleni, zdravie
prossim. ^[2] Mui bratie, deržite za veliku
vesseli, ^[3] kadar vi v mnogetere izkušnave
padete inu le-tu vi imajte veiditi, de taka
skušna te vaše vere rody tu volnu terpleue. ⁹⁸⁶

^[4] Tu volnu terplene pag ima terdnu obstati
do konca, de bote popolnoma inu cily, inu de
ne imate obeniga pomankane. ^[5] Aku pag ko-
mu vmei vami manka modrusti, ta prossi
od Buga, kir daie vsem preprostu inu niko-
mer oponaša inu nemu bode dana. ^[6] Oli on
prossi s to vero, nekar cviivlaoč, žakai kate-
ri cviivla, ie on glih tim morskim vallum,
kir bodo od veitrov goneni inu gibleni. ^[7] En

V 4 tak

Act. 8.
Rim. 5. ⁹⁸⁵
1. Pet. 1.

985 | Apd 8,39–40.
Rim 5,3–4.
1 Pt 1,6.

986 | Terplene.

Prov. 2.
Matth. 7.
Luc. 11,18.
Iob 14,16. ⁹⁸⁷
Mar. 11.

987 | Prg 2,3–6.
Mt 7,7.
Lk 11,9–13; 18,34.
Job 12,13; 15,8.
Mr 11,24.

S. IACOPA LYST.

988| Sir 14,4.
Iz 40,6–8.
Lk 12,28; 16,1.
1 Pt 1,24–25.

Eccle. 14.
Esa. 40.
Luc. 12, 16.
1. Pet. 1.

tak človek le ne misli, de bi on kai od Buga pryel. [8] En človek duie misli, ie neobstoyeč na vse suih potih. [9] En brat, kir ie nizkiga stanu, ta se hvali ž nega vissokoto. [10] Inu kateri ie bogat, ta se hvali ž nega nizkostio. Zakai on se rezyde koker en cveit te trave. [11] Tu sonce gori gre s to vročustio inu ta trava usahne inu ta nee cveit doli pade inu nee lipota konež vzame. Glih taku ta bogati ž nega imeinem segnye. [12] Izvelyčan ie ta mož, kir to izkušno preterpi. Zakai kadar on bo izkušn, bo pryel to krono tiga lebna, katero ie ta Gospud oblubil nim, kir ga lubio.

989| Jb 5,8.

Job. 5. 989

B. [13] *Nisče, kadar bo izkušn, ne reci, iest sem od Buga izkušn. Zakai Bug nei en izkušnavec h timu hudimu. On nikogar ne ie izkušn, [14] temuč en vsaki bo izkušn, kadar ie od suih lastnih luštov odvoličen inu odvablen. [15] Potle kadar ie ta lušt počet, rody ta greh, inu kadar ie ta greh dokonan, rody to smert. [16] Ne obno-rite se, mui lubežnivi bratie, [17] sledne dobru darovane inu sledni popolnoma dar, pride od ozgorai, od Očeta te luči, per katerim nei obeniga preminena, ne preobračena te luči inu*
te tem-

990| Jn 3,2.

Joh. 3. 990

TA I. CAP.

te temme. ^[18]On ie nas po sui lastni dobri vo-
li rodył, skuži to bessedo te risnice, de bomo
ty pervični tih nega stvari.

1. Cor. 4.
1. Pet. 1.

991| 1 Kor 1,10.
1 Pt 1,23.

^[19]Obtu, mui lubi bratie, sledni človik bodi C.
hiter h timu poslušanu, ampag kassan h ti-
mu govorienu, inu kassan h timu serdu.

^[20]Zakai tiga človeka serd ne dei, kar ie prou
pred Bugom. ^[21]Za tiga volo, položite od sebe

Prov. 17.
Eccles. 5.

992| Prg 17,27.
Prd 5,1.

vso nečistost inu obilnost te hudobe, inu pri-
mite s to krokoto ⁹⁹³ to noter vas zasaieno bes-
sedo, katera more ohraniti vaše Duše. ^[22]Bo-

Matth. 7.
Rom. 2.

994| Mt 7,24.
Rim 2,13.

dite ty, kir deio po tei bessedi, inu nekar
samuč poslušajo, de sami sebe obnorite.

^[23]Zakai aku du le poslušaj to bessedo inu po ni
ne dei, ta isti ie glih enimu možu, kir tu suie
oblyčie, s katerim ie rojen, notri v enim

špeglu ogleda. ^[24]Zakai potle, kadar se ie
pogledal, gre proč, inu zdaici pozabi, kakerš-
ne štalti ie bil. ^[25]Ampag kateri prou pogleda

v to popolnoma postavo te prosty inu v ni
ostane inu nei en pozabljivi poslušavec, temuč
eden, kir tu dellu sturi, ta isti bode izveličan
v suim dellu. ^[26]Aku pag kei du vmei vami

1. Pet. 3.
Jac. 3.

995| 1 Pt 3,10.
Jak 3,8–10.

se zdy, on služi Bogu, inu ne vuzda suiga
iezik, temuč zepela tu suie serce, ti-

V 5 ga

S. IACOPA LYST.

*ga istiga Božya služba nei ništer vredna.
[27]Ena čista inu pres madeža Božya služba
pred Bugom inu Očetom ie le-ta, te sorote
inu vduve obiskati v nih revah inu sam se-
be pres madeža od tiga svita se deržati.*

TA II. CAP.

A. Verni bozi so lubliši Bogu, koker
neverni bogati inu oblastni. B. Te nervegše
zapuvidi Božye so le od lubezni. C. Koker
ta duša v tim telessu s teim giblanem, taku
ta vera s to brumo, lubezenio, se izkazuie.

A. **M**Ui bratie, ne imeite te vere od na-
šiga Gospudi Jezusa Cristusa viso-
ku čestčeniga s teim rezgledovanem tih lu-
di. [2]Zakai aku gre noter v tu vaše vkupe
zbrane en mož z anem zlatim perstanom,
inu z anem lepim gvantom obličen, inu gre
noter tudi eden z anem gardim gvantom.
[3]Inu vi gledate na tiga, kir ima lep gvant,
inu pravite k nemu, ti sedi semkai na tu
bulše, inu h timu božimu pravite, stui ty
tamkai, oli sedi tukai pod ta skamen muh
nug. [14]Nei ste li vi per sami sebi rezgledane
sturili

996| 3 Mz 19,15.
5 Mz 16,11.
Prg 24,23–25.
Sir 4,1–5.
Jb 32,21.

Levit. 19.
Devt. 16.
Prov. 24.
Eccles. 24.
Job. 31⁹⁹⁶

TA II. CAP.

sturili inu ste rihtary tih hudih missel rata-
li? ^[5]Poslušajte, mui lubi bratie. Nei li Bug
te boge tiga svita izvolil, de bodo bogati v ti
veri, inu erbiči tiga kralovstva, kateru ie on
oblubil tim, kir ga lubio? ^[6]Vi pag za špot
imate tiga boziga. Ty bogati, ne so li ty, kir
silo nad vami obhaieio inu vas pred pravde
vlačio? ^[7]Ne šentuio li oni tu dobru ime, po
katerim ste vi imenovani.

^[8]Aku pag vi to kralovo postavo dopolnete B.
po tim pismi, lubi tuiga bližniga koker sam
sebe, taku vi dobru deite. ^[9]Aku pag vi ima-
te enu rezgledovane na te ludi, taku vi gre-
šite, inu bote svariieni od te postave, koker ty
prestopavci! ^[10]Zakai kateri to celo postavo
derži, inu le na eni greši, ta ie na vseh
dolžan. ^[11]Zakai ta, kir ie dial, ne ubyai,
aku ti ne prešuštváš, ubyaš pag, taku si ti en
prestopavec te postave. ^[12]Taku govorite inu
taku sturite, koker ty, kir imaiio obsoieni bi-
ti skuži to postavo te fraynge. ^[13]Zakai zuper
tiga, kir milosti ne sturi, se bo pravda pres
milosti delala. Inu ta milost se bo hvalila
zuper to pravdo.

Kai

Levit. 19.
Matt. 22.5.
Marc. 12.
Rom. 13.
Gal. 5.⁹⁹⁷

997|3 Mz 19,37.
Mt 22,16.
Mr 12,31.
Rim 13,8-9.
Gal 5,14.

S. IACOPA LYST.

C. ^[14]Kai pomaga, lubi bratie, kadar kei eden pravi, on ima to vero, inu ne ima tiga diane? Aku taka vera ga more ohraniti? ^[15]Inu ako en brat oli sestra so nagy inu potribuio vsagdaniga užitka, ^[16]inu kei eden izvmei vas pravi k nim, puidite z myrom, segreite se inu nasytite se, inu nim ne daste, kar k nih tellessu potrubuio, kai nim tu pomaga? ^[17]Glih taku tudi ta vera, aku ne ima diane, ie mertva sama na sebi. ^[18]Oli kei bi pag eden mogel reči, ti imaš to vero, inu iest imam ta deila, pokaži ti meni tuio vero iz tuih dell, taku iest hočo tudi tebi muio vero z muiemi delli izkazati. ^[19]Ti veruies, de ie sam Bug? Ti prou deis, ty zľudi tudi veruio inu trepečo. ^[20]Hočes li pag veiditi, ti praxni človik, de ta ista vera pres dell ie mertva? ^[21]Nei li Abraam, naš oča, iz dell pravičin sturien, kadar ie suiga synu Izaaca na tim altariu offroval? ^[22]Ti tukai vidiš, de ta vera ie pomagala nega dellom, inu skuzi ta della ie ta vera popolnoma ratala. ^[23]Inu ie tu pismu dopolnenu, kir pravi, Abraam ie Bogu veroval inu ie nemu h ti pravici persoienu inu ie en periatel Božy imenovan.

Nu

998| Lk 3,11.
1 Jn 3,16.17.

Luc. 3. 998
1. Joh. 3.

999| 1 Mz 22,9–22.

Gen. 22. 999

1000| 1 Mz 15,6.
Rim 4,3.
Gal 3,6.

Gen. 15.
Rom. 4.
Gal. 3. 1000

TA II CAP.

^[24]*Nu vi vidite, de ta človik skuži ta della bo bo pravičin sturien inu nekar skuži samo vero.* ^[25]*Glih taku ta curba Rqab, nei li ona skuži ta della pravična sturiena, kir ie te sle gori vzela inu ie nee po enim drugim potu vunkai pustila?* ^[26]*Zakai koker tu tellu pres duha ie mertvu, taku tudi ta vera pres dell ie mertva.*

Josua 2.
Heb. ix.¹⁰⁰¹

1001| Ios 2,4,15.
Heb 11,31.

TA III. CAP.

A. Veliki grehi se z iezikom sture, obtu se ima vuzdati. B. Vu čem inu s čim se ta prava Božya modrost inu kunšt izkazuie.

M^Ui bratie, nekar se vsaki ne podsto- A.
pi mojster biti, inu imate veiditi, de mi teim vegšo pravdo bomo pryeli, ^[2]*zakai mi vsi v dostih ričeh grišimo. Aku pag kei du z obeno bessedo ne griši, ta isti ie en popolnom mož, kir more tu suie cillu tellu na vuzdi deržati.* ^[3]*Pole, mi tim konem v nih vusta te berzde devamo, de nas slušαιο, inu nih cillu tollu* ¹⁰⁰³*okuli obračamo.* ^[4]*Pole, te barke, nai si so taku velike, inu od močnih voitrou bodo gonene, taku vsai bodo one od eniga mahini-
ga*

Matth. 23.
Eccles.
14.19.25.¹⁰⁰²

1002| Mt 23,3.
Sir 14,1;
19,16; 25,8.

1003| Tellu.

S. IACOPA LYST.

ga timona (vesla) obernene, kamer hoče ta, kir no rouna. ^[5] Glih taku tudi ta iezik ie en maihin vud inu velike riči naredi. Pole, en mahin ogen, kakov velik gost vužge? ^[6] Inu ta iezik ie tudi en ogen, en sveit poln hudobe. Taku ie ta iezik vmei našimi vudi postavljen, kir omadežuie tu cillu tellu, inu vužiga tu koku našiga roistva, kadar ie vužgan od pekla. ^[7] Zakai sledna natura tih diviasčín, inu tih ptyc, inu tih kač, inu tiga morya, bode vuzdana, inu so vuzdane od človeiske nature, ^[8] ampag tiga iezika oben človik ne premore vuzdati, ie enu zlu, kir se ne more vuzdati, polnu smertniga strupa. ^[9] Znim mi hvalimo Boga tiga Očeta, inu ž nim kalnimo te ludi, kir so po spodobi Božy stvarieni. ^[10] Iz enih vust gre hvala inu kletva. Mui bratie, tu nema taku biti. ^[11] Zvira li en studenic iz ene iame, slatko inu kisselo vodo? ^[12] Eno figovu drevu, mui bratie, more li olike, oli ena vinska terta fyge roditi? Glih taku en studenec ne more slano inu slatko vodo dati.

B. ^[13] Du ie vmei vami moder inu kunšten? Ta isti izkaži ž nega poštenim dobrim stanum

1004 | 1 Mz 1,26–27.

Gen. 1. ¹⁰⁰⁴

TA III. CAP.

stanum suia della v ti krotkoti inu modrusti. ^[14] *Aku vi pag grenak nyd inu kreg vašim sercei imate, taku se ne hvalite inu ne lažjite zuper to risnico.* ^[15] *Zakai le-taka modrost ne pryde ozgorai, temuč ona ie pozemliska, živinska, hudičeva.* ^[16] *Zakai gdi ie nyd inu kreg, tukai ie zmešnavo inu vsaku hudu dellu.* ^[17] *Ampag ta modrost, kir ie od zgorai, ie nerpoprei čista, myrnova, masna, si pusti dopovedati, polna milosti inu dobriga sadu, pres opravlane inu pres hynavsčine.* ^[18] *Ta sad pag te pravice se seye v tim myru tim, kir myr delaio.*

TA IIII. CAP.

A. Hudi lušti, opravlane, kregi nečistost, zašpotovane, ne imaio per vernih biti. B. Kratki, revni, so človeiski dnevi na zemli.

O *D kod prydo boy inu kregi vmei va-* A.
mi? Nei li od tod? Iz vaših žel, kir kreg delaio v vaših vudih. ^[2] *Vi želite inu ništer ne imate, vi nidate inu sovražite inu s teim ništer ne dobite, vi se boyute inu kregate inu s teim ništer ne ob-*
derži-

S. IACOPA LYST.

1005| 1 Jn 2,15.
Gal 1,10.

1. Joh. 2.
Gal. 1.¹⁰⁰⁵

1006| 1 Mz 6,3.
Rim 8,7.

Gen. 6.
Rom. 8.¹⁰⁰⁶

1007| Prg 3,34.
1 Pt 5,8–9.
Ef 4,27.

Prov. 3.
1. Pet. 5.
Ephes.
4.¹⁰⁰⁷

1008| 1 Pt 5,6.

1. Pet. 5.¹⁰⁰⁸

deržite, zakai vi ne prossite. [3] Vi prossite inu ništer ne primete, zatu, kir vi hudu prossite, de bi v tih vaših luštih zadijali. [4] Vi, presuštniki inu prešustnice, ne veiste li, de ta periažen tiga svita ie sovraštvu z Bugom? Kateri tedai hoče en periatel biti tiga svita, ta bo Božy sovražnik. [5] Kai vi meinite, de tu pismu zabston pravi, ta duh, kir notri v vas prebiva, [6] žely zuberper ta nyd, inu on daie vegšo gnado. Obtü pravi Bug tim offertnim, stoy zuberper, inu tim pohlevnim da milost. [7] Bodite tedai podverženi Bogu, ampag timu zľudiu stuite zuper inu on od vas pobeži. [8] Perbližuite se h Bogu in on se bo q vom perbližoval. Vi, grešniki, očistite roke inu vi, kir ste duje misli, sturite vaša serca čista. [9] Bodite revni inu klaguite inu se plačite, vaš smeh se preoberne na plač inu vaše vesselie na žalost. [10] Bodite pohlevni pred Bugom, taku vas poviša. [11] Lubi bratie, ne govorite hudu eden od drugiga. Kateri od suiga brata hudu govori inu sodi suiga brata, ta isti od te postavu hudu govori inu sodi to postavu. Ako ti pag sodiš to postavu, taku ti nesi kir bi to postavu deržal,
temuč

TA IIII. CAP.

temuč te postave en rihtar. ^[12] *En sam ie, kir daie to postavo, ta isti more ohraniti inu* Rom. 14.¹⁰⁰⁹ *pogubiti. Du si ti, kir drugiga sodiš.*

^[13] *Nu vi, kir pravite, danas oli iutri puidimo* B. *v le-tu meistu inu undukai hočmo enu leitu biti inu kupčovati inu dobivati.* ^[14] *Vi, kir ne veiste, kai zaitra bode, zakai kai ie vaš leban? Ie en tomff,* ¹⁰¹⁰ *kir maihin čas terpi inu potle pogine.* ^[15] *Zatu bi imeili reči, aku ta Gospud bo hotel inu aku bomo živi, hočmo le-tu oli unu sturiti.* ^[16] *Vi se pag hvalite v ti vaši offerti, sledna taka hvala ie huda.* ^[17] *Zakai kateri zna dobru diati inu ne dei, timu ie greh.*

1009| Rim 14,4.

1010| Nem. Dampf (para).

TA V. CAP.

A. Odertniki lakomni bogati, velik serd Božy na se nalagaio. B. Z velikim teskim dolgim terplenem so vsi verni, Jezus sam, v nebessa prišli. C. Nisče ne persegui. Bolniki molyte, zdravi puite h Bogu &c. greh-sniki¹⁰¹¹ se imaio vižati.

1011| Grešniki.

N *U vi bogati, plačite se inu tulite* A. *čez vaše reve, kir čez vas prydo.* ^[2] *Vaše blagu ie segnilu, vaš gvant ie od moleu sneden,* ^[3] *vaše zlatu inu srebru ie*
X eryavu,

S. IACOPA LYST.

1012| 1 Tim 6,18.
Rim 2,6.
5 Mz 24,14–15.
Lk 8,3.

1. Thim. 6.
Rom. 2.
Deut. 24.
Luc. 8.

*eriavu inu nih erya bode župer vas pričova-
la inu ieilla vaše messu koker ta ogen. Vi ste
žbrali en šac v tih puslednih dneh. [4] Pole, tih
delovcev lon, kir so vaše polee poželi, kateri
ste vi žgolufio obderžali, ta vpye inu tih
žencev vpy, je prišal pred ta vušesa tiga
Gospudi te voiske. [5] Vi ste dobru lebali na
zemli, vi ste hočlivi bili inu pasli ta vaš
serca koker na dan tiga klana. [6] Vi ste obso-
dili inu vmurili tiga pravičniga, kir se nei
vom stavil žubper.*

1013| Apd 14,19.

Act. 14.¹⁰¹³

B. [7] *Bodite tedai, lubi bratie, volni v tim
terplenu do prihoda tiga Gospudi. Pole, en
orač čaka na ta žlahtni sad te zemle inu ne-
ga čakaioč volnu terpi taku dolgu, de on
pryme ta dež viutro inu u večer. [8] Obt
vi tudi volnu terpite inu poterдите ta vaš
serca, žakai ta prihod tiga Gospudi se
perbližuie. [9] Lubi bratie, ne vzdžiž eden
žubper drugiga, de ne bote ferdamnani. Po-
le, ta rihtar pred daurimi stoy. [10] Mui
bratje, vxamite k animu exemplu tih nad-
lug volniga terplena te preroke, kir so govu-
rili v tim imeni tiga Gospudi. [11] Pole, mi
nee,*

1014| Mt 24,33.

Matth. 18.¹⁰¹⁴

1015| Mt 5,12.
Heb 1,1.
1 Pt 1,10–12.

Matth. 5.
Heb. 1.
1. Pet. 1.¹⁰¹⁵

TA V. CAP.

nee, kir so terpeli, za izvelyčane deržimo. Vi ste slišali tu volnu terplene tiga Ioba inu vi ste vidili ta konec tiga Gospudi, zakai ta Gospud ie sylnu milostiv, inu ie eden, kir se usmili.

^[12]Pred vsemi ričmi pag, mui bratie, ne C.

perseguite, ne per nebi, ne per zemli, ne ž obeno drugo persego, ampag vaša besseda bodi ia ia, inu ne ne, de v to hinavsčino ne

padete. ^[13]Aku kei du vmei vami ie ž nadluga- gami obdan, ta moli. Ie li kei du dobre vole,

ta pui te psalme. ^[14]Ie li du vmei vami bo- lan, ta pokliči k sebi te stariše od te cerqve

inu pusti čez se molyti inu žalbati s teim olem v tim imeni tiga Gospudi. ^[15]Inu ta

verna molytou bo timu bolnimu pomagala inu ta Gospud ga gori vždigne inu ie li gre- he sturil, bodo nemu odpusčeni. ^[16]Spoznai

eden drugimu suie grehe, inu molyte eden za drugiga, de zdravi bodete. Zakai tiga pra- vičniga molitou, kadar ie serčna, veliku ve- la. ^[17]Elias ie bil en človik, glih tim terple-

nem podveržen koker mi inu on ie molil eno molytou, de bi ne dežilu, inu nei dežilu

X a čez

Matth. 5.
2. Cor. 1.
Marc. 6. ¹⁰¹⁶

1016 | Mt 5,34–37.
2 Kor 1,17–20.
Mr 6,13.

3. Reg.
17,18.
Luc. 4. ¹⁰¹⁷

1017 | 1 Kr 17,1; 18,42–45.
Lk 4,25.

S. IACOPA LYST.

*čez zemlo try leita inu šest mescev. ^[18]Inu on
ie spet molil inu nebu ie dalu dež inu ta
zemla ie rodila nee sad. ^[19]Lubi bratie, aku
kei du vmei vami zaide od te risnice, inu ga
du preoberne, ^[20]ta ima veiditi, de kateri ti-
ga grešnika od nega kriviga potu oberne, ta
isti ie eni duši pomagal od te smerti
inu on pokrye množico
tih grehov.*

SVE-

TA I. CAP.

SVETIGA PET- RA DUHA

listuva.¹⁰¹⁸

1018|Prvo Petrovo pismo.

TA I. CAP.

A. Tih vernih erbsčina se nim v nebessih hrani, s to se v nadlugah troštaio. B. Preroki so izdavna poprei pred jogri od Cristusoviga opravila pravili. C. Imamo v ti veri inu v tim vupanu stonoviti biti, svet leben pelati. D. Zatu smo od S. Duha skuzi bessedo druguč rojeni, de imamo pres hudobe v svetusti živeiti.

P*Etrus, en ioger Jezusov Cristusov, tim A. izvolenim, ptuim, reskroplenim po Ponti, Galacii, Capadocii, Azii inu Bitinii, ^[2]po tim napreividenem Boga Očeta, skuzi tu posvičene tiga Duha h ti pokorsčini inu pokroplenu te kry Jezusa Cristusa, gna-da inu myr se vom pobulšai. ^[3]Zahvalen bo-di Bug iuu¹⁰²⁰ Oča našiga Gospudi Jezusa Cristusa, kir ie nas po tei nega veliki milosti spet druguč rodyl, h timu živimu vupanu, skuzi tu gori ustanene Jezusa Cristusa od tih mertvih, ^[4]h ti erbsčini, kir ne*

Act. 8.
Heb. 9.10.
2. Cor. 1.¹⁰¹⁹
Ephe. 1.

1019|Rim 7,25.
Heb 10,10.
2 Kor 1,3.
Ef 1,3.
1020|Inu.

1. Cor. 15.
Rom. 8.¹⁰²¹

1021|1 Kor 15,4.
Rim 8,29.

TA I. LYST S. PETRA.

1022| Flp 3,8.14.

Phil. 3.¹⁰²²

kir ne strohni, je pres madeža inu ne segnie, kir je ohranena v nebessih, vom, ^[5]kir iz te moči Božje skuži to vero bote obarovani h timu izveličanu, kateru ie h timu perpravlenu, de se bo rezodelu v tim puslednim času, ^[6]v katerim se bote vesselili vi, kir zdai en maihin čas (aku bo potreba) mnogeterih iskušnavah žaluiete, ^[7]de ta iskušnava te vaše vere bo žlahtniši koket tu zlatu (kir konec vžame inu vsai bo skuži ogen iskušenu) naidena, h ti česti, hvali inu h poštenu, tedai kadar Jezus Cristus bo rezodiven, ^[8]kateriga vi ne ste vidili inu ga lubite inu vi zdai na nega veruiete, nai si ga ne vidite inu se vesselite z anem neizrečenim inu gosposkim vesseliem, ^[9]inu bote proč nesli ta konec te vaše vere, tu izveličane vaših duš.

1024| 1 Mz 49,10.
Dan 2,28; 7,13–14;
9,24–27.

Gen. 49.
Dan.¹⁰²⁴
2.7.9

B. ^[10]*Po katerim izveličanu so iskali inu vprašali ty preroki, kir so od te prihodne gnade čez vas prerokovali, ^[11]inu so izvprašovali, v katerim oli v kakovim času bi pomenil ta duh Cristusev, kir ie v nih bil inu kir ie pričoval ta terplena, preden so se godila, kir so na Cristusa prišla,*

inu te

TA I. CAP.

*inu te česty, kir so potle za nimi nemu došle,
^[12]katerim ie bilu tu istu rezodivenu, oli oni
 ne so sami sebi, temuč nom shlus¹⁰²⁶ bili s te-
 mi ričmi, kir so vom zdai oznanene, skuži
 te, kir so vom pridigali ta evangelium skuži
 Svetiga Duha, poslaniga iz nebes, v katere
 riči tudi ty angeli žele gledati.*

^[13]*Za tiga volo oppašite vaše ledauie te va-* C.

*še misli, bodite treživi inu postavite vaše
 vupane cil'u na to gnado, katera se vom na-
 prei nesse, v tim kir se vom Jezus Kristus
 rezodeva. ^[14]Inu koker ty pokorni otroci ne
 deržite se gluh tim luštom koker poprei, ka-
 dar ne ste še Cristusa znali, ^[15]temuč koker
 ta, kir ie vas poklical, ie svet, taku tudi vi,
 bodite svety zo vsem vašim prebivanem.*

^[16]*Za tiga volo ie pissanu, bodite svety, zakai
 iest sem svet. ^[17]Inu aku vi za Očeta kličete
 tiga, kir pres rezgledane tih ludi sodi vsaki-
 ga diane, taku pelaite vaš stan ta čas vašiga
 rumane strahom, ^[18]kadar vi veiste, de ne ste
 s teimi ričmi, kir se rezydo, koker zlatom oli
 srebrom odrešeni od vašiga nepridniga pre-
 bivane, koker ste se od Očetov navučili. Te-*

X 4 muč

Aggei 1.
 Zah. 2.

Act. 4.
 Luc.
 2.15.¹⁰²⁷

Luc. 12.¹⁰²⁸

Luc. 1.
 Levit. 11.19.20
 Devt.
 2. Parali. 19.
 Rom. 2.
 Gal. 2.¹⁰²⁹

1025|Ag 1,1.
 Zah 1,1.

1026|Služ.

1027|Apd 4,25.
 Lk 2,10; 15,10.

1028|Lk 12,35–40.

1029|Lk 1,15.
 3 Mz 11,43–45;19,2;20,7.
 5 Mz.
 2 Krn 19,6.
 Rim 2,6.
 Gal 2,6.

TA I. LYST S. PETRA.

1030| 1 Kor 6,20; 7,23.
Heb 9,12.
1 Jn 1,2.
Raz 3,21.
Iz 9,5.
Lk 2,11.

I. Cor. 67.
Heb. 9.1.
Joh. 1.
Apoc. 3.
Esa. 9.
Luc. 2. 1030

[19] *Temuč s to žlahtno kryo Cristusevo, koker
tiga nedolžniga inu pres madeža iagneta,
[20] kateri ie bil h timu odločen, poprei preden
ie ta sveit stvarien. Oli on ie rezodiven v
tih puslednih časih za vašo volo, [21] kir skuzi
nega veruiete v Buga, kir ie nega obudil od
te smerti, inu ie nemu dal tu gospostvu, de
to vero inu vupane v Buga imate.*

1031| Flp 2,9.

Phil. 2. 1031

D. [22] *Sturite vaše dušee čiste s to pokorsčino
tei risnici, skuzi tega Duha, inu s to bra-
tovsko lubežno pres vse hynavsčine inu se
vmei sebo iz čistiga serca sylnu lubite [23] ko-
ker ty, kir ste druguč rojeni, nekar iz seme-
na, kir se rezyde, temuč kir ne rezyde, skuzi
to živo bessedo Božyo, kir ostane vekoma.*

1032| Apd 15,20.
Iz 40,6–8.
Sir 14,17–18.
Jak 1,10–11.

Act. 15.
Esa. 40.
Eccle. 14.
Jac. 1. 1032

[24] *Zakai vse messu ie koker trava inu vsaku
gospostvu tiga človeka ie koker te trave
cveit. Ta trava ie usahnila inu nee cveit ie
doli padel, [25] ampag ta besseda tiga gospudi
ostane vekoma. Inu le-ta besseda ie ta, ka-
tera ie vmei vami oznanena.*

TA II. CAP.

A. Verni

TA II. CAP.

A. Verni so ta izvoleni žlahtni Božy folk, obtu imaio Božyo bessedo lubiti, brumni biti, Bogu veden služiti. B. Verni so fray od vseh zapuvid, postav inu hudiča, oli vini so Božym inu pravim človeskim postavom pokorni. C. Po Cristusevim navuki so služabniki, kmeti, ia, vsi verni dolžni sylo, krivino terpeti.

Položite tedai od sebe vso hudubo inu A. vso golufyo inu hinavščine inu nyde inu vse opravlane. ^[2]Inu želite po tim zastopnim čistim mleki, koker ty zdai rojeni otroci, de skuži tu istu vi gori rastete, ^[3]potehmal ste pokusili, de ta gospudi ie periazniv, ^[4]h katerimu ste vi prišli koker h timu živimu kamenu, kir ie od tih ludi zaveržen, ampag per Bugi ie drag inu izvolen. ^[5]Inu vi tudi, koker ty živi kameni, se gori zidate k ani duhovski hiši inu k animu svetimu farstvu, h timu offrovanu duhovske offre, kir bodo perietni Bogu skuži Jezusa Cristusa. ^[6]Obtu tudi v tim pismi stoy, pole iest položim v tim Syonu en izvolen, drag vogelski kamen, inu kateri bo na nega veroval, ta isti ne bo zasromovan. ^[7]Vom pag, kir veruiete, ie lub inu drag. Sice tim, kir ne veruio, ie en kamen, kateriga so ty zydari zavergli.

X 5 Ta

Ephes. 4.
Col. 3.
Rom. 6.
Heb. 12.
Apoc. 1.
Psalm. 118.
Esa. 8.28.
Matth. 21.
Act. 4.
Rom. 9.¹⁰³³

1033| Ef 2,20–22.
Kol 3,5.
Rim 6,13.
Heb 12,25.
Raz 1,6.
Ps 118,22.
Iz 8,14; 28,16.
Mt 21,42.
Apd 4,11.
Rim 9,33.

TA I. LYST S. PETRA.

1034| 2 Mz 19,5–6.
Oz 2,25.
Rim 9,25–26.

Exod. 19.
Osee. 2.
Rom. 9.¹⁰³⁴

Ta isti ie en glavni vogelski kamen ratat.
[8] *On ie en kamen tiga opotaknena inu ena skala tiga žblaznena, tim kir se opotakno na tei bessedi inu ne veruio na tu, h katerimu so bili postavljeni.* [9] *Vi pag ste ta izvolena žlahta, tu kralovu farstvu. Ta sveti folk, ta folk te lastyne, de oznanuite te moči tiga, kir ie vas poklical iz tih temnic, h ti nega čudni luči.* [10] *Vi nakadai ne ste bili en folk, zdai pag ste ta folk Božy, inu kir nakadai ne ste v milosti bili, zdai pag ste v ti milosti.*

B. [11] *Lubežnivi, iest vas prossim, koker te ptuie inu popotnike, zderžite se od tih mesenih luštov, kateri zubper to dušo voiskuio,* [12] *vaše diane, stan, rounane imeite poštenu vmei aydi, de ty, kir od vas hudu govore, koker od tih, kir hudu deio, vidio vaša dobra della inu hvalio Boga na ta dan tiga obiskana.* [13] *Zatu bodite pokorni sledni človeiski postavi, za volo tiga gospudi bodi timu kralu koker timu višimu,* [14] *oli tim altmonom, koker tim, kir so od neega poslani k maščovanu čez te, kir hudu store, h ti časti pag tim, kir prou deio.*

1035| Rim 13,1–5.
Gal 5,13.
1 Pt 3,16.
Mt 5,16.

Rom. 13.
Gal. 5.
1 Pet. 3.
Matth. 5.¹⁰³⁵

Zakai

TA II. CAP.

^[15] *Zakai taku ie ta vola Božya, de dobru delaioč zamašyte vusta tim norskim inu nezastopnim ludem, ^[16]koker ty, kir so fray inu nekar koker bi imeili to frayungo k animu pokrivalu h ti hudobi temuč koker ty hlapci Božy, ^[17]vsakiga poštuite, bratovščino lubite, Boga se buite, krala poštuite.*

^[18] *Vi hlapci, bodite pokorni zo vsem strahom tim gospudom, nekar samuč le tim dobrim inu periatlivim temuč tudi tim čudnim. ^[19]Zakai tu ie gnada (hvala) aku kei du za volo te visti pruti Bogu tu zlu nesse inu nedolžnu terpi. ^[20]Zakai kakova ie ta hvala, kadar vi za volo hudiga diane šlako terpite? Ampag kadar vi dobru sturite inu za tu šlake terpite, tu ie gnada per Bugu. ^[21]Zakai h timu ste vi poklicani, potehmal tudi Cristus ie za nas terpil, inu ie nom en exempel za sebo pustil, de imamo po nega stopinah hoditi, ^[22]kir nei obeniga greha sturil inu se nei nešla golufya v nega vustih, ^[23]kir nei nazai hudu rekal, kadar ie nemu hudu bilu rečenu, nei pritil, kadar ie terpel. Temuč on ie izročil timu, kir prou sodi, ^[24]kateri sam ie te naše grehe nosil*

Ephes. 6.
Col. 3.
Tit. 2.
Esa. 53.
¹⁰³⁶

1036 | Ef 6,5.
Kol 3,22–23.
Tit 2,9.
Iz 53,9.

TA I. LYST S. PETRA.

sil na suim telessu gori na tim drivessu, de mi tim grehom umeriemo, inu tei pravici živimo, skuži katere rane ste vi zdravi postali. ^[25] Zakai vi ste bili koker te ovce, kir so žešle. Ampag vi ste se zdai obernili h timu pastyriu inu šcoffu vaših duš.

1037 | Iz 53,6.

Esa. 53. ¹⁰³⁷

TA III. CAP.

A. Ženska tihota, pohlevnost, moška krotkota, zanašane, verne molytve, dopado Bogu. B. Vuči, koku se ty verni vmei sebo inu pruti nih sovražnikom imαιο deržati. C. Ta smert inu vstanene Cristusa ie tudi tim mertvim oznanenu.

A. **G** Lih taku vi zakonice bodite podveržene tim vašim lastnim možem, de tudi ty, kir ne so tei bessedi pokorni, se pres bessede, skuži tu diane inu rovnane tih žeen do-bee, ^[2] kadar bodo vidili tu vaše čistu diane inu rovnane v tim strahu. ^[3] Katerih lipu oblačilu ne ima biti izvuna, s teim spletanem tih las inu s teim na se obešanem od zlata, oli s teim gvantnim oblačilom, ^[4] temuč de ta skriveni človik tiga serca se ne premakne, de bo krotkiga inu pokorniga duha. Tak duh

1038 | 1 Kor 11,3.
Ef 5,22.
Kol 3,18.
1 Tim 2,9–15.

1. Cor. 11.
Ephes. 5.
Col. 3.
1. Thim. 2. ¹⁰³⁸

TA III. CAP.

duh ie ena draga reič pred Bugom. ^[5]Zakai taku so se nakadai te svete žene, kir so nih vupane v Buga stavile inu nih možem pokorne bile, lipe delale, ^[6]koker ta Sara ie Abraamu bila pokorna, kir ga ie gospud imenovala, katere ste vi sčere ratale, aku dobru deite inu se ne buite pred obenim strašenem. ^[7]Glih taku vi, možye, prebivajte per nih s to zastopnostio inu daite tim žeinom, koker tei šibkeši possodi, nih čast, kir so tudi raven erbiči te gnade tiga lebna, de te vaše molitve ne bodo zamuiene.

Gen. 18. ¹⁰³⁹

1039 | 1 Mz 18,12.

1. Cor. 7. ¹⁰⁴⁰
1. Thess. 4.

1040 | 1 Kor 7,3–5.
1 Tes 4,3–7.

^[8]In summa, bodite vsi ene misli, terpi eden B. z drugim, imeiti bratovsko lubezan vmei sebo, bodite milostivi inu zgovorni. ^[9]Ne povračuite hudu za hudu, za zlo besedo, temuč nazai dobru recite koker ty, kir veiste, de ste h timu poklicani, de imate ta žegen skuzi to erbsčino possesti. ^[10]Zakai kateri ta leben lubi inu hoče dobre dni viditi, ta derži sui iezik od hudiga, inu ta suia vusta de golufyo ne govore. ^[11]On se oberni od hudiga inu sturi dobru, isči myru inu sledi za nim. ^[12]Zakai te očy tiga Gospudi gledaio na te pravične inu nega vušessa na nih molitou. Ampag ta obraz

TA I. LYST S. PETRA.

obraz tiga Gospudi gleda na te, kir hudu deio. ^[13]Inu du ie ta, kir bi vom kai žaliga sturil, aku bote po dobrim hodili? ^[14]Inu aku vi tudi terpite za pravice volo, taku ste izveličani. Sice pred nih grozenem ne buite se inu ne zmotite se, ^[15]temuč svetyte Gospudi Boga vaših sercih. Inu bodite vselei pernarredni h ti odgovori vsakimu, kir vas bo vprašal za ta grunt tiga vupane, kir ie notri v vas, ^[16]s to krotkotio inu strahom. Inu imeite eno dobro veist, de v tim ty, kir od vas hudu, koker od lotrou govore, inu kir zaspotuio tu vaše dobru ravnanje v Cristusu, bodo zasramovani. ^[17]Zakai onu ie bulše, ie li Božya vola, de vi terpite za volo dobriga diana, koker za hudu diane, ^[18]potehmal tudi Cristus ie en krat za naših grehov volo terpil, ta pravični za te krive, de nas h Bugu perpela inu on ie umorien po teim messei, ampak on ie živ sturien po tim Duhei.

- C. ^[19]V tim istim ie on tudi šal inu ie pridigal tim duhuvom, kir so v ieči bili, ^[20]kateri so nakadai bili neverni, kadar ie Bug enkrat čakal inu zanašal v tih dneh tiga Noe, kadar

TA III. CAP.

kadar se ie ta Arca perpravlala, v kateri mallu, tu ie ossem duš so bile ohranene skuži to vodo, ^[21]katera ždai nas tudi izveliča v tim kerstu, kir ie skuži no pomeinila. Nekar kir se ta nečistost od messa proč deva, temuč kir pryčovane daie, de imamo eno dobro veist pruti Bogu skuži tu gori ustanene Jezusa Cristusa, ^[22]kateri ie šal v nebessa, ie na destnici Božy inu so nemu podverženi ty angeli inu ty oblastniki inu te moči.

TA IIII. CAP.

A. Koker Cristus glava vseh vernih, taku ty vudi morαιο na tim sveitu terpeti, biti brumni, molyti, čuiti, lubiti vmei sebo. B. Verni skuzi cryž bodo izkušeni, rataio Cristusevi tovariši, česte Boga, radi umerio.

K *Adar ie tedai Cristus v tim messei za A. nas terpil, taku se vi tudi s to isto misselio orožite, žakai kateri na messei terpi, ta neha od grehov, ^[2]de uže naprei ta čas, kir ima v tim messei živeiti, ne živi tim človeiskim luštom, temuč tei voli Božy. ^[3]Žakai onu ie žadosti, de smo mi ta čas tiga lebna; kir ie minil, po tei aydovski voli do-
pernesli,*

TA LYST I. S. PETRA.

1041| Rim 6,12–13.
1 Jn 2,16–17.
Ef 4,19; 6,16.

Rom. 6.
1. Joh. 2.
Ephes. 4.¹⁰⁴¹

1042| 1 Pt 3,19.
1 Jn 5,16.

1. Pet. 3.¹⁰⁴²
1. Joh. 2.

1043| 2 Pt 3,10.
1 Jn 2,10.
Lk 21,25–26.
Prg 10,12.

2. Pet. 3.
1. Joh. 2.
Luc. 21.¹⁰⁴³
Pro. 10.

1044| Rim 12,6–8.
Heb 13,1–2.
2 Kor 8,7.
Flp 2,14.

Rom. 12.
Heb. 13.
2. Cor. 8.¹⁰⁴⁴
Phil. 2.

*pernesli, kadar smo prebivali v tih hočljivo-
stih luštih, v pyančovanu, v pozresčini, v
prevelikim pitiei inu v tih nespodobnih ma-
likovih službah. ^[4]Inu tu se nim neznanu zdj
inu šentuio, kir ne tečete ž nimi v to isto
nemarno hočljivo zmešnavo, ^[5]kateri bodo
raittingo dali timu, kir ie perpravljen soditi
te žyve inu te mertve. ^[6]Zakai zatu ie tudi
tim mertvim ta evangeli pridigan, de bodo
soyeni koker drugi ludie po tim messei, am-
pag po tim Duhei so živi Bogu. ^[7]Sice ta ko-
nec vseh riči ie bliži. Bodite tedai trezivi
inu čuite v tih molitvah. ^[8]Inu čez vse riči
imeite silno lubežan vmei sebo, zakai ta lu-
bežan zakrye to množico tih grehov. ^[9]Erper-
guite eden drugiga pres mermrane ^[10]inu
služite eden drugimu, vsaketeri po nega pe-
rietnim darum, koker ty Božy šafary te
mnogetere gnade Božye. ^[11]Aku gdu govori,
taku on govori to bessedo Božyo. Aku gdu
ima eno službo, taku on služi, koker iz te
moči, kir Bug da, de vseh ričeh bode česčen
Bug skuži Jezusa Cristusa, katerimu bodi
čast inu oblast, od vekoma do vekoma,
amen.*

Vi

TA IIII. CAP.

^[12]*Vi lubeznivi, ne čudite se, koker de bi se B. vom kai noviga pergudilu, kadar vi bote skuzi ta ogen izkušeni, kateru se vom k ani izkušui¹⁰⁴⁵ sturi, ^[13]temuč vesselite se, de vi s Cristusem terpite, de vi tudi v tim času tiga rezodivena nega gospostva se bote silnu inu vissoku vesselili. ^[14]Aku vi za volo Cristuseviga imena zašpotovane terpite, taku ste vi izveličani, zakai tu gospostvu inu ta duh Božy nad vami počiva. Per nih ie šentovan, per vas pag ie čestčen. ^[15]Nisče vmei vami ne terpi, koker en razboinik oli tat oli en hud loter, oli kir bi po eniga drugiga ričeh želil. ^[16]Ampag aku terpi koker en kersčenik, taku se ne sramui, on česti s teim Boga. ^[17]Zakai ta čas ie tukai, de ta pravda se začne v ti Božy hyši, inu aku se nerpoprei ned¹⁰⁴⁷ nami začne, kakov konec bode tih, kir timu evangeliu Božymu ne veruio? ^[18]Inu aku kumai ta pravični bo ohranen, kei se ta nevernik inu grešnik hoče izkazati. ^[19]Obtu kateri tukai terpe po Božy voli, ty isti nemu nih duše izročite h timu ohranenu, koker timu zveistimu stvarniku z dobrimi delli.*

Υ TA

1045|Izkušni.

LUC. 12.
1. Cor. 3.
1. Pet. 1.
2. Thi. 2.
Matth. 5.¹⁰⁴⁶

1046|Lk 12,9.
1 Kor 3,16.
1 Pt 1,2.
2 Tim 2,12.
Mt 5,11–12.

1047|Med.

TA I. LYST S. PETRA.

TA V. CAP.

A. Šcoffi, fary, imαιο ovčice pasti, nekar dreti oli klati. B. Verni imαιο biti starim pokorni, pohlevni, trezivi, v nadlugh serčni zludiu zubper.

1048| Apd 5,26; 20,29.
Jn 10,12; 21,15–17.
Iz 40,1.
Jer 23,1.
Ezk 34,2–21.
Lk 21,4.
Tit 1,7.

Act. 5,20.
Ioh. 10,21.
Esa. 40.
Jere. 23.
Ezech. 34.
Luc. 21.
Tit. 2.¹⁰⁴⁸

1049| 1 Kor 9,25.
2 Tim 4,7–8.

1. Cor. 9.
2. Thim. 4.¹⁰⁴⁹

A. **T**E stariše, kir so vmei vami, koker ta kir sem tudi star inu priča tiga Cristuseviga terplena inu sem deležen tiga gospotva, kir se ima rezodeti, ^[2]prossim, passyte tu kardelu Cristusevu, kir ie vom poročenu, imeite čex nee skerb, nekar permoraioč temuč volnu, nekar za volo merskiga dobitka temuč iz pernaredne misli, ^[3]inu nekar koker de bi hoteli gospodovati čex te farmane, temuč bodite tiga kardela eni naprei postavljeni pildi. ^[4]Inu kadar se ta vyuda tih pastyriev izkaže, bote pryeli to krono te česti, kir nigdar ne uvene.

B. ^[5]Glih taku vi, mlaiši, bodite podverženi tim starišem, taku de vsi eden drugimu bode podverženi inu v tim izkažite pravo pohlevščino. Zakai Bug tim offertnim stoy zubper, ampag tim pohlevnim daie gnado. ^[6]Obtu bodite pohlevni pod to močno roko Božyo, de vas poviša per nega času. ^[7]Vso
vašo

1050| Prg 11,2.
Mt 6,25; 11,29.
Jak 4,6–10.

Pro. 11.
Math. 6,11.
Jac. 4.¹⁰⁵⁰

TA V. CAP.

vašo skerb veržite na nega, zakai on skerbi
za vas. ^[8]Bodite treživi inu čuite, zakai vseh
zupernih ta hudič hodi okuli koker en eryl
lev inu isče, koga bi požerl. ^[9]Timu stuite
zubper terdni v ti veri inu imate veiditi, de
glih te iste nadluge se depolnuio v tim tova-
rištvi vaših bratov, kir so na sveitu. ^[10]Oli
ta Bug vse gnade, kir ie nas poklical h timu
nega večnimu gospostvu skuzi Jezusa Cri-
stusa, ta isti bo vas, kir tukai en maihin čas
terpyte, dokonal, podperl, močne sturil inu
poterdil. ^[11]Timu istimu bodi čast inu oblast
od vekoma do vekoma, amen. ^[12]Per Sylva-
nu, kir ie vom, koker iest menim, en zveist
brat, sem vom kratku pissal, opominaioč inu
pričuioč, de ie le-ta ta prava gnada Božya,
v kateri vi stoyte. ^[13]Vom vse dobru prossi ta
Cerkou, kir ie v Babilony, kir ie z vami iz-
volena, inu mui syn Marcus, ^[14]prossi eden
drugimu vse dobru s teim pušovanem te
lubezni. Myr bodi vom vsem,
kir ste v Cristusu Jezusu,
amen.

Rom. 13.
Psal. 54.¹⁰⁵¹
Sap. 12.

1051|Rim 13,14.
Ps 55,23.
Mdr 12,2.

Υ Ι ΤΑ

S. PETRA II. LYST.

TA DRUGI

LYST S. PET-
ra.

TA I. CAP.

A. Verni primo večno blagu, zatu se imαιο z brumo, z luzbezno hvaležni izkazati, nih vero terditi. B. Pridigary veden, suseb v ni starosti, imαιο nih ovčice h brumi opominati. C. Jogersku, preroksku pismu, nih vuk, ie Božy gvišen risničin.

A. **S**Imon Peter, en blapec inu ioger Jezusov Cristusov, tim kir so z nami red to drago vero dobili, v ti pravici, katero naš Bug inu izveličar Jezus Cristus daie. ^[2] Bug vom dai dosti gnade inu myru skuzi tu spoznane Božye inu Jezusa Cristusa, Gospudi našiga. ^[3] Potehmal ta nega Božya muč ie nom vse riči, kir h timu lebnu inu Boga boiečimu rovnanu sliši, dala skuzi tu spoznane tiga, kir ie nas poklical, skuzi to nega čast inu muč, ^[4] skuzi keteru so nom te drage inu nervegše oblube darovane, de vi skuzi tu istu bote te Božye nature diležni, aku

1052 | 1 Pt 1,2.

1. Pet. 1. ¹⁰⁵²

1053 | Jn 1,12.
Kol 2,18.

Joh. 1. ¹⁰⁵³
Col. 2.

TA I. CAP.

ni, aku bote beižali pred teimi hitru mine-
čimi lušti tiga svita. ^[5]H timu vi vus vas
fliss perložite inu izkažite v ti vaši veri vso
slaht brumo inu v taki brumi to vmeital, ¹⁰⁵⁴

v ti vmeitolsti to zmasso ¹⁰⁵⁶, ^[6]v ti zmassi tu ^{I. Cor. 8. ¹⁰⁵⁵}

volnu terplene, v tim volnim terplenu te
prave Bužye službe, ^[7]v tih pravih Božyh
službah to bratovsko periazen, v ti bratovski
periazni to lubezan. ^[8]Zakai kadar le-te ri-
či bodo obilnu per vas, taku vas nekar pra-
zne inu pres sadu bodo sturile v tim spozna-
nu našiga Gospudi Jezusa Cristusa.

^[9]Ampag per katerim le-tih riči nei, ta isti
ie slep inu z roko typa ta pot, ie pozabil, de
ie od suih starih grehov očistčen. ^[10]Obtu, lu-
bi bratie, imeite vegši flis, de tu vaše pokli-
cane inu izvolene terdnu sturite, zakai aku
vi le-te riči sturite, taku vi nigdar ne pa-
dete, ^[11]inu vom bo obilnu danu tu noter ho-
yene v tu večnu kralovstvu našiga Gospudi
inu izveličarie Jezusa Cristusa.

^[12]Obtu iest nečo zamuditi vas vselei opo- B.
minati od le-tih riči, nai si vi te iste veiste
inu ste poterieni v ti gotovi risnici. ^[13]Oli me-
ni se prou zdi, de dotle sem v le-tei utti, de

Υ 3 vas

1054| Spoznanje.

1055| 1 Kor 8,11–13.

1056| Samoobvladanje.

S. PETRA II. LYST.

*vas gori obudim inu opominam, ^[14]potehmal
iest veim, de v kratkim bom to muio utto
doli polagal, koker ie tu meni naš Gospud
Fezus Cristus rezodil. ^[15]Obtu iest se hoču
flissati, de vselei tudi po mui smerti na le-
-te riči zmislite.*

C. ^[16]*Zakai mi ne smo vom na znane dali to
muč inu prihod našiga Gospudi Fezusa
Cristusa iz tih iz kunšti zloženih basnih,
temuč koker ty, kir smo z našimi lastnimi
oči gledali to nega maiesteto, ^[17]tedai kadar
ie on pryel od Buga Očeta to čast inu glorio
skuži eno štymo, kir ie k nemu bila sturie-
na od tiga velika gospostva, le-taku.
Le-tu ie mui lubežnivi Syn, v katerim
imam iest dobru dopadene. ^[18]Inu mi smo
le-to štymo slišali iz nebes prideioč, tedai
kadar smo ž nim red bili na tei sveti gorri.
^[19]*Inu mi imamo tudi eno terdnešo prerok-
sko bessedo inu vi prou deite, de vi na no
merkaite koker na eno luč, kir v enim tem-
nim krayu sveiti, dotle se ta dan resveiti
inu ta xaria gori zyde v tih vaših sercih.
^[20]Inu le-tu imate nerpoprei veiditi, de
obenu prerokovane tiga pisma se ne sturi iz
lastne**

1057| Lk 22,19.
2 Kor 5,1.
Jn 21,18–19.
2 Tim 4,6.

LUC. 22.
2. Cor. 5.
Joh. 12. ¹⁰⁵⁷
2. Thi. 4.

1058| Jn 1,14.
1 Jn 1,3.
Mt 17,5.

Joh. 1.
1. Joh. 1. ¹⁰⁵⁸
Matt. 17.

1059| Ps 18,20; 119,105.
2 Kor 4,6.

Psal. 19. 119. ¹⁰⁵⁹
2. Cor. 4.

TA I. CAP.

*lastne izlage. ^[21] Zakai obenu prerokovane nei
nigdar iz človeiske vole naprei pernessenu,
temuč ty sveti Božy ludie so govurili, per-
gnani od Svetiga Duha.*

Dan. 9.
2. Thi. 3. ¹⁰⁶⁰

1060| Dan 9,21.
2 Tim 3,16.

Zah. 7. ¹⁰⁶¹

1061| Zah 7,7.

TA II. CAP.

A. V le-tim celim capituli govori, kako-
ve šege, nature, misli, diane so vsi falš pre-
roki, kir so bili inu bodo inu od nih grozo-
vite štraffinge.

Inu ty falš preroki so bili vmei teim fol- A.
ko[m], koker vmei vami bodo tudi falš
vučeniki, kir skrivaie bodo noter pelali ord-
ne tiga pogublena inu bodo zatayli tiga
Gospudi, kir ie nee odkupil, inu sami čez
sebe perpelaio enu naglu pogublene. ^[2] Inu nih
dosti puide po nih pogublenem, skuzi te iste
bo ta pot te risnice šentovan. ^[3] Inu skuzi nih
lakomnost, s teimi iz kunšti zmišlenimi bes-
sedami, bodo na vas kupčovali, katerih
pravda se uže izdavna ne mudi inu nih po-
gublene ne spy. ^[4] Zakai aku Bug tih angelov,
kir so grešili, se nei šonal, temuč ie nee s ke-
tinami te temnice v pekal pehnil inu ie nee

Math. 7. 24.
Act. 20.
1. Tih. 4.
Juda. 4.
Iob. 4. ¹⁰⁶²
Apoc. 20.

1062| Mt 7,15; 24,37–39.
Apd 20,30.
1 Tim 4,1.
Jud 1,4.
Job 4,18.
Raz 20,3.

X 3 izdal

S. PETRA II. LYST.

1063| Iz 41, 14.
1 Mz 7, 1.

Esa. 14.¹⁰⁶³
Gen. 7.

izdal, de bodo ohraneni h ti pravdi. ^[5] *Inu se nei šonal tiga stariga svita, temuč on ie tiga Noe, pridigarie te pravice, samo osmiga ohranil inu ie to povudno perpelal čez ta sveit tih nevernikov.* ^[6] *Inu on ie ta meista Sodomo inu Gomoro h pepelu sturil, okuli vergal inu ferdamal. Inu ie nee k animu exemplu postavil tim, kir bodo potle nevernu dalali.* ^[7] *Inu on ie tiga pravičniga Lota, katerimu so ty nesramni ludie vse zlu ž nih nepoštenim dianem nagaiali, odrešil.* ^[8] *Zakai kadar ie on suiemi oči inu vušesi pravičin bil inu ie vmei nimi prebival, so oni to nega pravično dušo ž nimi krivimi delli vsag dan martrali.* ^[9] *Oli ta Gospud zna te prou verne iz te izkušnave odrešiti, te krive pag, ohraniti h ti štraffingi na ta dan te pravde.* ^[10] *Nerveč le-te, kir po tim messei hodio inu v ti nečisti hočlivosti prebivaio, kir iz te gospočine* ¹⁰⁶⁵ *špot delaio, so prešerni, suie vole inu se ne boye te maiestete tih viših kleti.* ^[11] *Kadar še ty angeli, kir so s to močio inu oblastio vegši, ne daio pred teim Gospudom zuper nee prekleto pravdo.* ^[12] *Ampag oni so koker ta nezastopna zvirina,*
kir

1064| 1 Kor 14, 32–33.

1. Cor.¹⁰⁶⁴
14.

1065| Gosposčine.

TA II. CAP.

kir ie po naturi h timu royena, de bo ulovle- Jud. 1.¹⁰⁶⁶
na inu zaklana. Preklinaio te riči, katerih
ne zastopio, v nih pogublenu konec vzamo
[13]inu prymo ta lon te krivice. Oni imaiio za
velik lušt tu posvitnu dobru lebane, oni so ta
gardust inu madeži, prangaio od vaše almo-
žne, dobru lebaio od tiga vašiga, [14]oči imaiio
polne prešustva, ne znaio od grešena nehati,
vabio k sebi te neobstoyeče duše, imaiio enu
pregnanu serce s to lakomnostio, so eni pre-
kleti otroci, [15]kir so ta ravni pot zapustili, so
zasli inu gredo po tim potu tiga Baalama
Bosora¹⁰⁶⁷ synu, kir ie lubil ta lon te krivice. Num. 22.¹⁰⁶⁸
[16]Oli on ie bil svarien za volo nega hudobe od 23. 24.
ene butoroske mutaste živine, kir ie s to člo-
veisko štymo govorila inu ie branila tei no-
rosti tiga preroka. [17]Le-ty so studenci pres Jud. 1.¹⁰⁶⁹
vode inu oblaki od vetra goneni, katerim ie
ta megla te temnice vekoma ohranena. [18]
Zakai oni govore offertne bessede, kir ništer
ne velaio, inu vabio skuzi nečistost h ti mes-
seni hočlivosti te, kir v tim zepelanu prebi-
vaio, [19]nim oblubio, de bodo fray, inu oni Joh. 8.¹⁰⁷⁰
sami so eni hlapci tiga pogublena. Zakai Rom. 6.
Y 5 od ka-

1066| Jud 1,10.

1067| Bileama Bosorjeve-
ga sinu; 2 Pt 2,15.

1068| 4 Mz 22,7; 23,22;
24,8–9.

1069| Jud 1,12–13.

1070| Jn 8,34.
Rim 6,16–17.

S. PETRA II. LIST.

1071| Lk 9,25.
Heb 8,11; 10,26.
Mt 12,45.

Luc. 9.
Heb. 8. 10.
Matth.
12.¹⁰⁷¹

*od kateriga ie eden premagan, tiga istiga ie
hlapec ratal. ^[20] Zakai potehmal so oni skuzi
tu spoznane tiga Gospudi inu ohranenika
Jezusa Cristusa ubežali tei gardusti tiga
svita, oli oni so se spet v to isto vpleli inu so
premagani, ie tu pusledne ž nimi huiše ko-
ker tu pervu ratalu. ^[21] Obtū bi nim bulše bi-
lu, de bi nigdar ne bili spoznali ta pot te
pravice, koker potle kir so spoznali inu so se
obernili od te svete zapuvidi, kir ie nim bi-
la dana. ^[22] Oli nim se ie po tei risnični per-
puvidi pergudilu, kir pravio, ta pes spet iei,
kar ie izbluval, inu ta svina, po tim opranu
se spet v tim blatu vala.*

1072| Apd 5,3–5.

Act. 5.¹⁰⁷²

1073| Prg 26,11.

Prover. 26.¹⁰⁷³

TA III. CAP.

A. K navuku sliši opominane. B. Ty, kir
ne veruio, de sodni dan bo, imaio zamisliti
na povudno vsiga svita. C. V večnusti nei
časa. Na sodni dan bodo vse riči pre-
minene. D. Cristus, iogri, preroki vele, de
se h timu sodnemu dnevu perpravimo.

^[1] **V**I, lubežnivi, le-tu ie ta drugi list, kir
vom piše[m], v katerim iest gori budim
inu opominam to vašo čisto missal, ^[2] de vi
žmis-

TA III. CAP.

zmislite na te bessede, katere so vom poprei¹⁰⁷⁴ od tih prerokov povedane, inu na našo zapuvid, kir smo iogri tiga Gospudi inu ohranenika.

1074|Poprei.

^[3]Inu nerpoprei imate veiditi, de v tih B. puslednih dneh prido špotlivci, kir bodo po nih lastnih luštih hodili ^[4]inu diali: Kei ie ta obluba nega prihoda? Zakai od tiga časa, kar so ty očaki zaspali, ostano vse riči, koker so od začetka tiga stvariene bile. ^[5]Oli oni tu istu iz suie lastne vole ne hote veiditi, de ta nebessa so tudi en dolg čas bila, inu ta zemla iz te vode inu ie v ti vodi ostala skuzi to bessedo Božyo. ^[6]Oli vini tedai ie ta sveit skuzi to isto s to povudno končan. ^[7]Ta nebessa pag inu ta zemla, kir so zdai, so skuzi to isto bessedo odločeni, de bodo ohraneni h timu ognju na ta dan te pravde inu ferdamnena tih nevernih ludi.

1. Thi. 4.
2. Thi. 3.
Jud. 1.
Ezeh. 12.
2. Thes. 2.
Gen. 1. 7.¹⁰⁷⁵

1075| 1 Tim 4,1.
2 Tim 3,1.
Jud 1,18.
Ezk 12,22.
2 Tes 2,3–12.
1 Mz 1,5–9; 7,11–21.

^[8]Enu pag, mui lubežnivi, ne bodi vom C. zataienu, de en dan pred tim Gospudom ie koker tyssuč leit inu tyssuč leit koker en dan. ^[9]Ta Gospud, kir ie oblubil, nei kassan, koker ty eni menio de ie kassan, temuč

Eccle. 16.
2. Thes. 1.¹⁰⁷⁶

1076| Sir 16,18–23.
2 Tes 1,8.

Psal. 89.¹⁰⁷⁷

1077| PS 90,4.

on

S. PETRA II. LYST

1078| Rim 2,4.
Ezk 18,23.

Rom. 2.
Ezech. 18.¹⁰⁷⁸

on z nami poterplene ima inu ne boče, de bi gdu bil pogublen, temuč de se vsaki h ti pokuri oberne. ^[10]Ta dan pag tiga Gospudi pry-

1079| Mt 24,43.
1 Tes 5,2.
Raz 3,3; 16,15.

Matth. 2.
1. Thes. 5.
Apoc. 3. 16.¹⁰⁷⁹

de koker en tat ponoči, na katerim se bodo ta nebessa rešla z velikim pokanem, ty elementi pag bodo od vročusti taieli inu ta zemla inu ta della, kir so v ni, bodo zgorela. ^[11]Nu kadar le-tu vse se ima rezyti, kakovi tedai imate vi biti v tih svetih bogaboyečih ričeh inu dianih? ^[12]De vi čakate inu hytite h timu prihodu tiga dne tiga Gospudi, za kate-riga volo se ta nebessa vužgo inu rezydo, inu ty elementi pred vročustio se reztaio. ^[13]Mi pag po nega oblubi čakamo na nova nebessa inu na novo zemlo, v katerih bo ta pravica prebivala.

1080| Iz 65,17.
Raz 21,1.

Esa. 65.
Apoc. 21.¹⁰⁸⁰

D. ^[14]*Obtu vi, lubeznivi, kadar vi čakate na take riči, daite vaš flis, de bote pred nim pres madeža inu pres tadla v tim myru naideni. ^[15]Inu tu dolgu zanašane našiga Gospudi Jezusa Cristusa imeite vi za vaše izveličane, koker tudi ta naš lubi brat Paulus po tei nemu dani modrusti ie vom pis-sal. ^[16]Inu koker on v tih nega vseh listeh od tiga govori, v katerih se nekatere riči terh-ku*

1081| Lk 21,15.
Rim 2,4.

Luc. 21.
Rom. 2.¹⁰⁸¹

TA III. CAP.

*ku zastopio. Te iste ty eni nezastopni inu
neobstoyeči preobračuiu, koker tudi ta druga
pisma k nih lastnimu pogublenu. ^[17]Vi pag,
mui lubežnivi, kadar vi tu poprei veiste, ta-
ku varuite se, de skuzi tu nih zabaiane tih
neumnih ludi ž nimi red ne bote zepelani
inu padete od vaše lastne terdnusti, ^[18]am-
pag rastyte v ti gnadi inu spoznanu našiga
Gospudi inu ohranenika Jezusa Cristusa.*

*Timu istimu bodi čast, zdai inu na
ta dan te večnusti,
amen.*

SVE-

S. LANŽA I. LYST.
SVETIGA IAN-
ŽA PERVI
LYST.

TA I. CAP.

A. Jegerski vuk ie star, gvišen, vessel, v
nebešku tovarištvu perpravi. B. Nepo-
kurniki, hynavci, samopravičary ne slišio v
nebesku tovarištvu.

A. **T**U, kar ie bilu od začetka, tu, kar smo
slisali, tu, kar smo z našimi oči vidi-
li, tu, kar smo rezgledali, inu te naše roke
tipale, od te bessede tiga lebna, ^[2]inu ta le-
ben se ie rezodil inu mi smo ga vidili inu mi
pričuiemo inu oznanuiemo vom ta leben,
kir ie večni, kateri ie bil per tim Očetu inu
se ie nom rezodil. ^[3]Tu, kar smo vidili inu
slisali, tu mi vom oznanuiemo, de vi tudi
bote z nami red imeili tu tovarištvu. Inu tu
naše tovarištvu bode s teim Očom inu ž ne-
ga Synom Jezusom Cristusom ^[4]inu le-tu
mi

1082| Jn 1,4; 20,8; 17,20-
21; 8,56; 6,26.29.36.40.64.
2 Pt 1,16.

Ioh. 1. 20.
17. 8. 6.
2. Pet. 1. ¹⁰⁸²

TA I. CAP.

mi vom pišemo, de tu vaše vesselie polnu bode.

^[5]*Inu le-tu ie ta obluba, katero smo mi od B. nega slisali inu vom oznanuiemo, de Bug ie ena luč inu v nim nei obene temme, ^[6]inu aku mi pravimo, de mi ž nim tavaristvu imamo, inu mi v ti temmi hodimo, taku mi lažemo inu ne deimo to risnico. ^[7]Ampag aku mi v ti luči hodimo, koker ie on v ti luči, taku mi imamo tovaristvu vmei sebo, inu ta kry Jezusa Cristusa nega Synu nas očisti od vsakiga greha. ^[8]Aku mi pravimo, mi ne imamo obeniga greha, taku mi sami sebe obnorimo inu ta risnica nei v nas. ^[9]Aku mi pag spoznamo te naše grehe, taku ie on žveist inu pravičin, de nom odpusti te naše grehe inu nas očisti od vsake hudobe. ^[10]Aku mi pravimo, de ne smo grešili, taku mi nega k animu lažniku stavimo inu nega bessedi nei v nas.*

Joh. 8.
Heb. 9.
1. Pet. 1.
Apoc. 1.
3. Reg. 8.
2. Paral. 6
Prov. 20.
Eccle. 7.
Psal. 32.

1083 | Jn 8,7.12.
Heb 9,14.
1 Pt 1,18–19.
Raz 1,5.
1 Kr 8,46.
2 Krn 6,24–25.
Prg 20,9.
Prd 7,20.
Ps 32,5.

TA II. CAP.

Cristus

S. LANŽA I. LYST.

A. Cristus sam ie nom od Buga milost, periazen dobil, kir tu zna ie Bogu iz serca periatel inu pokoren. B. Evangeli ie star, oli človeka noviga sturi. C. Evangeli, odpu[s]čane grehov vsaki starosti sliši, vsaki se varui pred messenimi lušti. D. Falš vuk, nepokura, ludi ferdamnuio, pred obema se varimo. E. Le-ta stara vera, katero S. Duh skuzi preroke, iogre, vuči izveliča.

[A.] **M**Vi synkuvi, iest vom le-te riči pišem, de ne grešite, inu aku pag gdu greši, taku imamo mi eniga bessednika per tim Očetu Jezusa Cristusa, kir ie pravičin. ^[2]Inu on ie ta milostna sprava za te naše grehe, inu nekar le samuč za te naše, temuč tudi za vsiga svita. ^[3]Inu na tim mi veimo, de smo ga spoznali, aku mi te nega zapuvidi deržimo. ^[4]Kateri pag pravi, iest ga znam, inu te nega zapuvidi ne derži, ta isti ie en lažnik inu v takim nei obena risnica. ^[5]Ampag kateri to nega bessedo ohrani, v tim istim ie risničnu ta lubežan Božya popolnoma, na tim mi spoznamo, de smo mi v nim, ^[6]kateri tedai pravi, de on v nim ostane, ta ima tudi taku hoditi, koker ie on hodil.

Bratie,

1084| Rim 3,25.
Heb 7,25.
1 Jn 4,10.14.
Jn 13,15.34;15,4.

Rom. 3.
Heb. 7.
1. Joh. 4.
Joh. 13,15.¹⁰⁸⁴

TA II. CAP.

^[7]Bratie, iest vom ne pišem eno novo za- B.
puvid, temuč to staro zapuvid, katero ste od
začetka imeili, ta stara zapuvid ie ta besse-
da, katero ste vi od začetka slišali. ^[8]Spet
vom pišem eno novo zapuvid, kir ie risnična
v nim inu v nas, zakai te temnice so minile
inu ta prava luč zdai sveiti. ^[9]Kateri pravi,
de ie v ti luči, inu sovraži suiga brata, ta ie
še dosehmal v ti temmi. ^[10]Kateri pag lubi
suiga brata, ta isti ostane v ti luči inu per
nim nei obeniga zblaznena. ^[11]Kateri pag
sovraži suiga brata, ta isti ie v ti temmi
inu hodi v ti temmi inu on ne vei, kam gre,
zakai ta temma ie oslipila te nega očy.

Ioh. ¹⁰⁸⁵
13.15.

1085| Jn 13,34;15,12-17.

1. Joh. 3. ¹⁰⁸⁶

1086| 1 Jn 3,18-20.

^[12]Otročiči, iest vom pišem, de vom bodo C.
ty grehi odpusčeni, ^[13]za volo nega imena
iest vom očetom pišem, zakai vi ste spo-
znali tiga, kir ie od začetka. Iest pišem
vom hlapčičem, zakai vi ste premogli tiga
hudiga. ^[14]Otročiči, iest vom pišem, zakai
vi ste spoznali tiga Očeta. Očeti, iest sem
vom pissal, zakai vi ste spoznali tiga, kir
ie od začetka. Iest sem vom hlapčičem pis-
sal, zakai vi ste močni inu ta besseda
Božya ostane per vas inu ste tiga hudiga

Luc. 24.
Act. 4.10.
Psal. 89.
Esa. 40.
1. Cor. 7.
Joh. 8.
1. Thes. 4. ¹⁰⁸⁷

1087| Lk 24,47.
Apd 3,16; 13,38.
Ps 89,17.
Iz 40,8.
1 Kor 7,31.
Jn 8,19.
1 Tes 4,5.

Z premo-

S. LANŽA I. LYST.

premogli. ^[15]Ne lubite ta sveit inu te riči, kir so na sveitu. Aku gdu lubi ta sveit, v tim istim nei lubexni tiga Očeta. ^[16]Zakai vse tu, kar ie na sveit, (koker so ty lušti tiga messa inu ti lušti tih oči inu ta offertni život), ne so od Očeta temuč od tiga svita. ^[17]Inu ta sveit inu tu nega lušti minee, kateri pag dei to volo Božyo, ta isti vekoma ostane.

D. ^[18]Otročiči, ta pusledni čas ie tukai inu koker ste slišali, de ta antikrišt pride, inu zdai ie začelu dosti antikrištov biti inu od unot mi veimo, de ta pusledni čas ie tukai. ^[19]Oni so od nas vunkai šli, oli oni ne so bili od nas, zakai de bi oni bili od nas, taku bi oni ia bili per nas ostali, ampag (tu ie sturienu), de bodo rezodiveni, de ne so vsi od nas. ^[20]Ampag vi imate to žalbo od tiga svetiga inu znate vse riči. ^[21]Iest vom ne sem pissal, koker de bi vi ne znali to risnico, temuč koker tim, kir no znate inu veiste, de obena laža nei iz te risnice. ^[22]Du ie en lažnik? Samuč le-ta, kir tay, de Jezus nei Cristus. Ta isti ie ta antikrišt, kir tay tiga Očeta inu tiga Synu. ^[23]Kateri kuli tay tiga Synu,

1088| Mt 24,5.
Jn 5,28; 13,10.
Apd 20,30.
1 Kor 1,12–13.
1089| Heb 1,9.

Matth. 24.
Ioh. 5.13.
Act. 20.
1. Cor. 1.
Heb. 1.

TA II. CAP.

Synu, ta isti tudi tiga Očeta ne ima.

^[24]*Obtu, kar ste vi slišali od začetka, tu os-* E.
tani per vas. Aku tu, kar ste slišali od za-
četka, ostane per vas, taku vi bote tudi per
tim Synuvi inu Očetu ostali. ^[25]*Inu le-ta ie*
ta obluba, katero ie nom oblubil, ta večni
leben. ^[26]*Le-tu sem iest vom pissal od tih,*
kir vas žepelavaio. ^[27]*Inu ta žalba, katero ste*
vi od nega pryeli, ostane per vas. Inu vi ne
potrubiute, de bi vas gdu vučil, temuč koker
ona ta žalba vas vuči vse riči, taku ie risni-
ca inu nei laža. Inu koker ie ona vas vučila,
taku ostanite per tim istim. ^[28]*Inu zdai vi,*
otročiči, ostanite per nim, de kadar se on
prikaže, de imamo zevupane inu de ne bomo
zasromovani od nega v tim nega prihodu.
^[29]*Inu aku vi veiste, de ie on pravičin, taku*
vi tudi veiste, de kateri prou sturi, ta isti ie
od nega royen.

Esa. 54.
Ioh.
I. 14. 16. ¹⁰⁹⁰

1090 | Iz 54,10.
Jn 1,41; 14,17.26;
16,13–15.

TA III. CAP.

A. Verni so otroci Božy, čisti, brumni,
grehom koker zludiu sovraž. B. Šega inu
znamina pravih kersčenikov so terplene,
lubezan, dobra veist, molytou.

℟ 2 *Gledaite*

S. LANŽA I. LYST.

A. **G** Ledaite, kakovo lubežan ie nom ta Oča dal, de bomo Božy synuvi imenovani, obtu ta sveit vas ne zna, žakai on nega ne zna. ^[2]Lubežnivi, mi smo uže zdai otroci Božy inu se še nei izkazalu, kai mi bomo, ampag mi veimo, kadar se on bo izkazal, de bomo nemu glih, žakai mi ga bomo vidili, koker ie. ^[3]Inu en vsaketeri, kir ima v nega le-tu vupane, ta se očisti, koker ie on čist. ^[4]Vsaketeri, kir greh sturi, ta tudi krivino sturi, inu ta greh ie krivica, ^[5]inu vi veiste, de se ie on prikazal, de naše grehe proč vžame, inu v nim nei obeniga greha. ^[6]Sledni, kir v nim ostane, ta nei greši, sledni pag, kir greši, ta ga nei vidil inu ga nei spoznal. ^[7]Otročiči, nisče vas ne žepelai, kateri prou dei, ta ie pravičin, glih koker ie on pravičin. ^[8]Kateri greh sturi ta ie od zcludia, žakai ta zcludi od začetka greši. H timu se ie ta Syu ¹⁰⁹⁴Božy izkazal, de ta della tiga zcludia rezdei. ^[9]Kateri ie iz Buga royen, ta greha ne sturi, žakai tu nega seime per nim ostan, inu on ne more grešiti, žakai on ie iz Buga royen. ^[10]V le-tim so rezodiveni ty otroci tiga hudica. Kateri prou ne dei, inu ne lubi

1091| Lk 20,27.
Rim 8,29.
1 Kor 15,12.
Kol 3,4.
Iz 53,4.5.9.
1 Tim 1,1.
Tit 2,10.
1 Pt 2,22–24.

Luc. 20.
Rom. 8.
1. Cor. 15.
Col. 3.
Esa. 53.
1. Thi. 1.
Tit. 2.
1. Pet. 2. ¹⁰⁹¹

1092| Rim 2,13.

Rom. 2. ¹⁰⁹²

1093| Jn 8,34.44.

Joh. 8. ¹⁰⁹³

1094| Syn.

1095| 1 Jn 5,1.
1 Pt 1,22–23.
Jn 13,3; 15,22.24.

1. Joh. 5.
1. Pet. 1.
Joh. 13.15. ¹⁰⁹⁵

TA III. CAP.

*lubi suiga brata, ta isti nei iz Buga. ^[11] Za- Gen. 4.¹⁰⁹⁶
kai le-tu ie tu selstvu, ¹⁰⁹⁷ kateru ste vi od
*začetka slišali, de se vmei sebo lubimo.**

^[12] *Nekar koker Kain, kir ie iz tiga hudiča*
bil, inu je ubil suiga brata. Inu za čez volo
ga ie ubil? Zatu, kir so nega della huda bila,
nega brata pag pravična.

^[13] *Ne čudite se, mui bratie, aku vas ta B.*

sveit sovraži. ^[14] Mi veimo, de smo iz te
smerti v ta leben prišli, zakai mi lubimo
brate; kateri ne lubi tiga brata, ta ostane v
ti smerti. ^[15] Vsaki, kir sovraži suiga brata, ie

en ubojnik inu vi veiste, de sledni ubojnik
ne ima tiga večniga lebna v sebi prebivači- Joh. 15.
ga. ^[16] V le-tim smo mi to lubeža[n] spožna- Matth. 5.
li, kir ie on dal za nas sui leben, inu mi Levit. 19.¹⁰⁹⁸

imamo tudi ta leben za te brate dati. ^[17] Sice

kateri tu blagu tiga svita ima inu vidi sui-
ga brata potrebniga inu zepre tu suie serce Deut. 15.
pred nim, koku ta lubežan Božya per nim Jac. 2.¹⁰⁹⁹

ostane? ^[18] Mui otročiči, ne lubimo le s to

bessedo inu s teim iezikom, temuč z dianem
inu s to risnico. ^[19] Inu skuži le-tu mi spo-

znamo, de smo iz te risnice inu ta naša ser-
ca so utolažena pred nim. ^[20] Aku pag tu na-

še serce nas ferdamnuie, taku Bug ie

Z 3 vegši

1096 | 1 Mz 4,8.

1097 | Oznanilo, 1 Jn 3,11.

1098 | Jn 15,13.
 Mt 5,22.
 3 Mz 19,18.

1099 | 5 Mz 15,7.11.
 Jak 2,15–16.

S. LANŽA I. LYST.

*vegsi, koker ie tu naše serce inu on zna vse
riči. [21] Lubežnivi, aku tu naše serce nas ne
ferdamnuie, taku imamo enu ževupane
pruti Bogu [22] inu kar ga bomo prossili, tu
bomo od nega pryeli. Zakai mi ohranimo te
nega zapuvidi inu sturimo tu, kar nemu
pred nim dopade. [23] Inu le-tu ie ta nega za-
puvid, de veruiemo timu imenu nega Synu
Jezusu Cristusu inu de se vmei sebo lubimo,
koker ie on nom to zapuvid dal. [24] Inu kate-
ri te nega zapuvidi ohrani, ta isti ostane v
nim inu on v nim. Inu skuzi le-tu mi
veimo, de on notri v nas prebiva iz tiga
Duha, kateriga ie on nom dal.*

1100| Jn 15,7.
1 Jn 5,14.
Jak 4,3.

Joh. 15.
1. Joh. 5.
Jac. 4. ¹¹⁰⁰

1101| Jn 5,23; 6,29; 13,34;
14,23; 15,12.

Joh. 5,6. ¹¹⁰¹
13,14. 15.

1102| 1 Jn 4,13.

1. Joh. 4. ¹¹⁰²

TA IIII. CAP.

A. Ty, kir Cristusevu bogastvu inu
zaslužene taye, so antikrišti. B. Hynavci,
neverniki, Buga ne znaio, pravih pridiga-
riev ne poslušao, bližniga ne lubio.

A. **V**I, lubežnivi, ne veruite vsakimu du-
hu, temuč skussite te duhe, so li od
Buga, zakai veliku fals prerokov ie vunkai
šlu na ta sveit. [2] V le-tim pag spožnaite
tiga

TA IIII. CAP.

tiga Božyga duha. Sledni duh, kir spozna, de Jezus Kristus ie prišal v tu messu, ta ie od Buga. ^[3]Inu sledni duh, kir ne spozna, de bi Jezus Kristus bil v tu messu prišal, ta nei od Buga inu le-tu ie ta duh tiga antikrista, od kateriga ste vi slišali, de ima pryti inu ie uže zdai na tim sveitu.

3. Reg. 22.
Judit. 8.
Matth. 7.
1. Joh. 2.
2. Joh. 1.

1103| 1 Kr 22,22–23.
Jdt 8,16.
Mt 7,15–20.
1 Jn 2,18.22–23.
2 Jn 1,7.

^[4]Vi, otročiči, ste od Buga inu ste nee pre- mogli, zakai ta, kir ie notri v vas, ie vegši koker ta, kir ie na sveitu. ^[5]Oni so od tiga svita, obtu govore od tiga svita inu ta svit nee poslušā. ^[6]Mi smo od Buga inu kateri Boga zna, ta nas poslušā, kateri pag nei od Buga, ta nas ne poslušā. Iz tiga mi spozna- mo tiga duha te risnice inu tiga duha tiga zabloiena. ^[7]Lubeznivi, lubimo se vmei sebo, zakai ta lubezan ie od Buga inu sledni, kir lubi, ta ie royen od Buga inu zna Boga.

Joh. 8.

1104| Jn 8,47.

^[8]Kateri ne lubi, ta ne zna Boga, zakai Bug ie ta lubezen. ^[9]V le-tim pag se ie ta lubezen Božyga izkazala pruti nom, kir ie suiga di- niga Synu poslal na ta sveit, de skuzi nega bomo živi. ^[10]V le-tim ie ta lubezen, nekar de bi mi Boga bili lubili, temuč kir ie on nas lubil inu poslal suiga Synu k ani spravi za

Joh. 3.
Rom. 5.

1105| Jn 3,16.
Rim 5,8.

2. Cor. 5.
Col. 1.

1106| 2 Kor 5,19.
Kol 1,20.

Z 4 naše

S. LANŽA I. LYST.

1107| 2 Mz 33,20.
5 Mz 4,15.
Jn 1,18; 6,46.
1 Tim 6,16.
1 Jn 3,24.

Exod. 33.
Deut. 4.
Joh. 1.6.
1. Thi. 6.
1. Joh. 3.¹¹⁰⁷

naše grehe. ^[11]Lubeznivi, ie li nas Bug taku lubil, taku se mi imamo tudi vmei sebo lubiti, ^[12]Boga nisče nigdar nei vidil. Aku se mi vmei sebo lubimo, taku Bug ostane notri v nas inu ta nega lubežen ie notri v nas popolnoma. ^[13]Iz le-tiga mi spoznamo, de mi v nim ostanemo inu on notri v nas, kir ie on nom dal od suiga Duha. ^[14]Inu mi smo vidili inu pričuiemo, de ta Oča ie poslal tiga Synu k animu izvelyčariu tiga svita. ^[15]Kateri tedai spozna, de Jezus ie Syn Božy, v tim istim Bug ostane inu on v Bugi. ^[16]Inu mi smo spoznali inu verovali to lubežen, katero Bug ima pruti nom. Bug ie ta lubežen, inu kateri ostane v ti lubežni, ta v Bugi ostane, inu Bug v nim. ^[17]V le-tim ie ta lubežen per nas popolnoma, de imamo zavupane na ta dan te pravde, de koker ie on, taki smo tudi mi na sveitu. ^[18]Strah nei v ti lubežni, temuč ta popolnoma lubežen ta strah unkai ižene, žakai ta strah ima marter, kateri pag se boy, ta isti nei popolnom v ti lubežni. ^[19]Lubimo ga tedai mi, žakai on ie nas poprei lubil. ^[20]Aku gdu pravi, iest lubim Boga, inu suiga brata sovraži, ta ie en lažnik, žakai kateri suiga

1108| 1 Jn 2,4.

1. Joh. 2.¹¹⁰⁸

S. LANŽA II./i.e. I./ LYST.

*suiga brata, kateriga on vidi, ne lubi, koku
on more Boga, kateriga ne vidi, lubiti?*

Levit. 19.
Joh. 13.15.
Ephes. 5.¹¹⁰⁹

1109|3 Mz 19,18.
Jn 13,34; 15,17.
Ef 5,2.

^[21]*Inu mi imamo od nega le-to zapuvid, de
kateri lubi Boga, ta isti tudi lubi suiga bra-
ta.*

TA V. CAP.

A. Vera, lubezan, pokorsčina daio prave
preroyene kersčenike na znane. B. Cristu-
su de ie prišal na ta sveit, de ie Syn Božy, de
ie vseh verni izveličar, prychuju S. Troyca, S.
Duh, s pismom prerokskim, iogerskim, s.
kerst, nega večeria inu martra. C. Za slabe
nezastopne grešnike se ima prossiti. D.
Verni so inu ne so grešniki, grehu, zludiu
so zubper, zatu Cristus nih grehe zakriva.

S*ledni, kir veruie, de Jezus ie ta Cristus, A.
ta isti ie royen od Buga. Inu sledni, kir
lubi tiga, kir ga ie rodyt, ta isti tudi lubi
tiga, kir ie od nega royen. ^[2]V le-tim mi
spoznamo, de mi lubimo Božye otroke, ka-
dar mi Boga lubimo, inu nega zapuvidi
deržimo. ^[3]Zakai ta lubežen Božya ie le-ta,
de mi te nega zapuvidi deržimo, inu nega
zapuvidi ne so teške, ^[4]zakai vse tu, kar ie
Z 5 od*

Matth. 11. 16.
Ioh. 1.14.16.
1. Cor. 15.¹¹¹⁰

1110|Mt 11,29–30; 16,24.
Jn 14,15; 16,33.
1 Kor 15,57.

S. LANŽA I. LYST.

*od Buga royenu, premaga ta sveit, inu naša
vera ie tu premagane, ^[5]katera ta sveit pre-
maga. Du ie pag ta, kir ta sveit premaga?
Samuč ta, kir veruie, de Jezus ie Syn Božy?*

^[6]*Inu le-tu ie ta Jezus Cristus, kir ie imel*

B. *pryti s to vodo inu kryo. Inu ta duh ie ta,
kir pričuie, žakai ta duh ie ta risnica. ^[7]Ža-
kai oni try so, kir v nebi pričuio, ta Oča, ta
Besseda, inu S. Duh, inu le-ty try so enu.
Inu try so tudi na zemli, kir pričuio, ^[111] ^[8]ta
Duh, ta voda, inu ta kry, inu le-ty try so
enu. ^[9]Ako mi tih ludi pričovane gori vza-
memo, tu pryčovane Božye ie vegše inu le-tu
ie tu pričovane Božye, kateru ie on pričoval
od nega Synu. ^[10]Kateri veruie na Božyga
Synu, ta ima tu Božye pričovane per sebi,
kateri Bogu ne veruie, ta ga ie k animu laž-
niku sturil, žakai on nei veroval timu pri-
čovanu, kir ie Bug pričoval od nega Synu. ^[11]
Inu tu pričovane ie le-tu, de Bug ie nom
dal ta večni leben inu le-ta leben ie v nega
Synuvi. ^[12]Kateri ima tiga Božyga Synu,
ta isti*

1111 | »/T/a Oča, ta Besseda
inu S. Duh, inu le-ty try
so enu. Inu try so tudi na
zemli, kir pričuio/. /« SSP
nima tega dodatka.

1112 | Mt 1,16; 17,5.
Jn 1,41; 12,23.27–28;
3,33.36.
Rim 8,3.
Rim 4,3.

Math. 1.17.
Ioh. 1.12.3.
Rom. 8. ¹¹¹²
Rom. 4.

TA V. CAP.

ta isti ima ta leben, kateri pag ne ima tiga Božyga Synu, ta isti ne ima tiga lebna.

^[13]*Inu le-tu sem vom, kir veruiete na tu ime*

tiga Božyga Synu, pissal, de bote veidili, de

imate ta večni leben inu de vi veruiete na

tu ime tiga Božyga Synu. ^[14]*Inu le-tu ie tu*

zevupane, kir mi imamo pruti Bogu, de aku

ga mi kai prossimo po nega voli, de nas usli-

ši. ^[15]*Inu kadar mi veimo, de kar kuli ga*

prossimo, de nas usliši, taku mi veimo, de

smo te prošne, kir smo prossili, obderžali.

^[16]*Aku kei eden vidi suiga brata grešiti, en* C.

greh kir nei h ti smerti, ta prossi Boga inu

nemu bo dal ta leben tim, kir ne grešio h ti

smerti. Ie li pag en greh h ti smerti, za ta

isti iest ne pustim, dee prosiš. ^[17]*Sledna kri-*

vica ie greh inu ie en greh nekar h ti smerti.

^[18]*Mi veimo, de sledni, kir ie od Buga royen,* D.

ne greši, temuč kateri ie od Buga royen, ta

sam sebe varuie, inu ta hudi se ga ne dotakne.

^[19]*Mi veimo, de smo od Buga, inu ta celi sveit*

leži v ti hudobi. ^[20]*Inu mi veimo, de ta Syn*

Božy ie prišal, inu ie no[m] dal ra-

zum,

Joh. 6.¹¹¹³

1113| Jn 6,40.

Ioh. 16.
1. Joh. 3.
Matth. 6:7.¹¹¹⁴

1114| Jn 16,23–24.
1 Jn 3,22.
Mt 6,8; 7,7–8.11.

Jer. 7.
Math. 12.
Joh. 8.
1. Joh. 3.¹¹¹⁵

1115| Jer 7,14–15.
Mt 12,31.
Jn 8,21.
1 Jn 3,6.

S. LANŽA I. LIST.

*zum, de znamo tiga risničniga, inu smo v
tim risničnim, v tim nega Synuvi Jezusu
Cristusu, le-ta ie risnični Bug inu ta
večni leben. ^[21]Otročiči, varuite se
pred temi maliki.*

Amen

*KONEC TIGA PERVI-
ga s. Ianža listu.*

SVE-

S. IANŽA II. LYST.
SVETIGA IAN-
ŽA DRUGI
LYST.

TA I. CAP.

A. Prave vere stari, mladi so Bogu vsem vernim lubi. B. Kadar se tu kersčanstvu razteguie, prou služi Bogu, tiga se verni vessele. C. Pred kecari, antikrišti se imamo varovati.

T*A stariši, tei izvoleni gospei inu nee A. otrokom, katere iest lubim v ti risnici inu nekar iest sam, temuč vsi ty, kir so to risnico spoznali, ^[2]za volo te risnice, katera notri v nas ostane, inu bo per nas vekoma, ^[3]bodi z nami gnada, milost, myr od Buga Očeta inu Gospudi Jezusa Cristusa, od Sy- nu tiga Očeta v ti risnici inu v ti lubezni.*

^[4]*Iest sem se sylnu obesselil, de sem nešel vmei tuimi otruki, kir v ti risnici hodio, koker smo to zapuvid pryeli od Očeta, ^[5]inu uže*

S. IANŽA II. LRST.

uže zdai, gospa, te prossim (nekar koker de bi tebi pissal eno novo zapuvid, temuč to kir smo imeili od začetka), de se vmei sebe lubimo. ^[6]Inu le-ta ie ta lubežen, de hodimo po nega zapuvidi. Le-ta ie pag ta zapuvid, koker ste od začetka slisali, de vi v ti isti hodite. ^[7]Zakai dosti zepelavcev ie prišlu na ta sveit, kateri ne hote spoznati, de bi Jezus Cristus bil v tu messu prišel, en le-tak ie en zepelavec inu antikrist. ^[8]Gledaite sami na se, de ne zgubimo, kar smo perdelali, temuč de polni lon primemo.

C. ^[9]Sledni, kir prestopi inu ne obstoy v tim Cristusevim navuku, ta isti ne ima Boga, kateri pag obstoy v tim navuku Cristusevim, ta isti ima tiga Očeta inu tiga Synu. ^[10]Aku kei gdu k vom pride inu le-tiga vuka ne pernesse, tiga ne vxamite v to hyšo inu ne ricite k nemu, pomagai Bug, ^[11]ta isti se diležen sturi nega hudih dell. ^[12]Iest bi imel vom dosti pissati, oli iest ne sem hotel skuzi papyr inu tinta, temuč

1116| Mt 17,5.
1 Jn 2,18–22.
Job 13,27; 15,17.

Matth. 17.
1. Joh. 2. ¹¹¹⁶
Iob 13,15.

1117| 2 Tes 3,1–2.14.
Rim 16,17.

2. Thes. 3.
Rom. ¹¹¹⁷
16.

S. IANŽA II. LRST.

muč iest vupam k vom pryti inu vpryčo ž Joh. 16. 1118
1. Ioh. 1.
vusti ž vami govoriti, de tu naše vesselie
bo polnu. [13] *Tuie sestre izvolene*
otroci tebi službo spove-
daio, amen.

1118| Jn 16,22–24.
1 Jn 1,4.

SVE-

S. LANŽA III. LYST.
SVETIGA IAN-
ŽA TRETY
LYST.

TA I. CAP.

A. Eniga praviga kersčenika hvali
drugim k animu exemplu. B. Papeški
ščoffi, fary, menihi so Diotrefu glih. C.
Demetrius ie brumen, po nim se imamo
deržati.

A. **T**A stariš, Gaiu timu lubimu, kateriga
iest lubim v ti risnici. ^[2]Mui lubi, iest
želim, de bi tebi v seh ričeh dobru šlu inu de bi
zdrav bil, koker tui duši dobru gre. ^[3]Iest sem
se sylnu obesselil, kadar so ty bratie bili prišli
inu so pričovali od tuie risnice, koker tudi ty
hodiš po risnici. ^[4]Iest ne imam vegšiga vesse-
lia, samuč de slišim, de muy otroci hodio po
risnici. ^[5]Mui lubi, ti zveistu delaš, kar kuli
sturiš na tih bratih inu na ptuih, ^[6]kateri so v
pričo te cerqve, od tuie lubexni pričovali,
inu ti

1119| Rim 16,19.
1 Kor 1,10.

Rom. 16.
I. Cor. I. 1119

S. LANŽA III. LYST.

*inu ti si dobru sturil, de si nee odpravil
vrednu pred Bugom. [7] Zakai oni so za nega
imena vunkai vlekli inu so od aydov nister
vzeli. [8] Obtú take imamo mi gori vžeti, de
tei risnici pomagamo.*

1. Cor. 9.
2. Cor. 11.
Matth. 10. ¹¹²⁰

1120| 1 Kor 9,15.
2 Kor 11,10.
Mt 10,41–42.

*[9] Iest sem tei cerqvi pissal, ampag Diotre- B.
zes, kir hoče vmei nimi ta pervi biti, ta nas
gori ne vžame. [10] Obtú aku iest pridem, hočo
izkazati tu nega dellu, kir on della, koku on
mermra ž nega hudimi bessedami žubper
nas, inu on ne ima na tim samim žadosti,
kir on sam ne vžame gori te brate, temuč on
tudi tim, kir nee hote gori vžeti, brani inu
nee iz te cerqve pehuio. [11] Mui lubi, ne hodi
za teim hudim, temuč po tim dobrim, kate-
ri dobru dei, ta ie od Buga, kateri pag hudu
dei, ta ne vidi Boga.*

Psal. 34. ¹¹²¹

1121| Ps 34,15.

*[12] Demetrius ima od vseh pričovane inu C.
od te same risnice. Inu mi pričuiemo tudi
inu vi veiste, de tu naše pričovane ie ris-
ničnu. [13] Iest bi imel dosti pissati, oli iest
ne čo skuži tinto inu perut tebi pissati,
[14] iest vupam tebe v kratkim*

Aa viditi,

S. IANŽA III. LYST.

*viditi, tedai hočva z vusti vpryčo vkupe go-
voriti, ^[15]myr bodi s tebo. Ty peryateli tebi
službo spovedaio, spovei službo tim
periatelom per
imeni.*

*KONEC S. IANŽA
dveju lystov.*

SVE-

S. LANŽA III. LYST.
S V E T I G A
I U D E Ž A
LYST.

TA I. CAP.

A. Nei zadosti h timu izveličanu začeti pokuro inu prou verovati, temuč do konca v ni ostati. B. Angeli verni z Božym imenom ne šentuio, Bogu ne odmermraiao. C. Pred kecari se varuimo, v pravi veri se terdimo, v lubezni de prebivamo, poštenu služimo, molymo.

Iudas, ta hlapec Jezusa Cristusa inu brat A. Iakopov, tim poklicanim, kir so posvičeni v Bugi Očeti inu ohraneni v Jezusu Cristusu.

^[2] Milost, myr inu lubežen, vom se pobulšai.

^[3] Mui lubi, potehmal sem iest mui vus flis per-
lužil vom pissati, od tiga gmain izveličane ie
bilu meni potreba vom pissati inu opominati,
de vi za volo te vere, katera ie en krat dana
tim svetnikom, se štritaite. ^[4] Zakai ty eni ludie

Aa 2 so po-

2. Pet. 2.¹¹²²

1122|2 Pt 2,21.

S. IŮDEŽA LYST.

- 1123| Gal 5,13. Gal. 5.¹¹²³ *so poleg perlezli, kir so neverniki, kateri so bili poprei zapissani k le-timu ferdamnanu, kir to gnado našiga Boga prenašajo na hočlivost inu zataiujō Boga inu našiga Gospudi Jezusa Cristusa, kir ie sam en Gospud. ^[5]Iest hočo pag vas spumniti, potehmal vi enkrat le-tu veiste, de ta Gospud, kadar ie bil timu folku iz te Egiptove dežele pomagat, ie on potle spet te, kir ne so verovali, končal. ^[6]Inu te angele, kir ne so suiga vyudstva ohranili, temuč so nih prebivalisče zapustili, ie on nee zvezane s teimi večnimi zvezavi pod to temnico h ti pravdi tiga velikiga dne ohranil. ^[7]Koker tudi Sodoma, Gomorra inu pole nih ležeča meista, katera so glih taku koker onee curbale, inu so po enim drugim messei hodile, so postavlene h timu exemplu inu terpe to martro tiga večniga ognja. ^[8]Glih taku so le-ty, kir so od saineh obnorieni, kir tu messu omadežujō, gosposčino zažmagujō inu te velike oblasti šentuio.*
- 1124| 4 Mz 14,35. Num. 14.¹¹²⁴
- 1125| Iz 14,2. Esai. 14.¹¹²⁵
- 1126| 1 Mz 19. Gen. 19.¹¹²⁶
- B. ^[9]*Mihael pag, ta viši angel, kadar se ie s teim žludiem kregal inu dišputiral od Moizesoviga telessa, nei smil to sodbo tiga šentovane*

S. IŮDEŽA LYST.

tovane izreči, temuč ie dial, Bug te svari.

^[10]*Le-ty pag, tim ričem, katere ne znaio, hudu reko, kar po naturi koker ta nezastop-na živina znaio, v tim istim uni konec vza-mo.* ^[11]*V enim, zakai oni so na ta kainski pot*

stopili inu so zasli v tu zahaiane tiga Baa-lama, za volo tiga lona inu so v tim zuper

govorienu tiga Kora končani. ^[12]*Le-tu so ty madeži, kir dobru lebaio od vaše almožne*

pres skerbi, oni sami sebe passo. Oni so obla-ki pres vode, kir bodo od veitrov okuli gone-ni, drivessa, kir so iessen segnyla pres sadu,

dvakrat umoriene inu s kurenom izderte, ^[13]*divy morski valluvi, kir nih lastne sramo-te vunkai penio, zahaiave zveizde, katerim*

ie ta magla te temnice vekoma ohranena.

^[14]*Od le-tih ie tudi Enoh, ta sedmi od Ada-ma, prerokoval, kir ie dial, pole ta Gospud*

pryde suiemi svetniki. Tih bo veliku tissuč, ^[15]*bo pravdo deržal zuber sledniga inu bo štraifal vse, kir so vmei nimi neverniki za*

volu nih vseh neverniških dell, kir so never-nisku delali inu za volo nih ostrih besed, kir

so ty neverniški grešniki zuper nega govurili.

^[16]*Le-ty so ty odmermravci, kir veden tožio,*

Aa 3 inu po

Zah. 3.
2. Pet. 2.
Gen. 4.24.
Num. 16.

2. Pet. 2. ¹¹²⁸

Apo. 1. ¹¹²⁹
Esai. 3.

1127|Zah 3,9.
2 Pt 2,15.
1 Mz 4,8.
4 Mz 22,34.

1128|2 Pt 2,13.17.

1129|Raz 1,7.
Iz 3,14.

S. IUDEŽA LYST.

*inu po nih luštih hodio inu nih vusta offert-
ne riči govore inu te ene ludi za veliku der-
že za volo tiga pryda.*

C. ^[17]*Vi pag, mui lubexnivi, spumnite na te
bessede, katere so poprei govorjene od tih io-
grov našiga Gospudi Jezusa Cristusa, ^[18]kir
so vom pravili, de v tim puslednim času bo-
do spotlivci, kir bodo po suih lastnih never-
niških luštih hodili. ^[19]Le-ty so ty, kir se lo-
čio, so živinski, ne imao tiga Duha. ^[20]Vi
pag, mui lubexnivi, židaite vi sami sebe na
to nersveteišo vero skuzi Svetiga Duha,
molyte inu ^[21]deržite se v ti lubexni Božy inu
čakaite na to milost našiga Gospudi Jezusa
Cristusa h timu večnimu lebnu. ^[22]Inu der-
žite le-ta rezlotig, de se vi čez te usmilite,
^[23]te ene pag s teim strahum izvelyčate inu
izderite nee iz ognia inu sovražite to sukno,
kir ie madežova od tiga messa. ^[24]Timu pag,
kir more vas ohraniti pres greha inu posta-
viti pres tadla z velikim vesseliem pred tu
obličie suiga gospostva. ^[25]Timu Bogu, kir ie
sam moder, našimu izveličariu bodi čast
inu maiesteta, gospostvu inu oblast, ždai,
vselei inu vekoma, amen.*

1130| 1 Tim 4,1.
2 Tim 3,1.
2 Pt 3,3.

1. Thi. 4-
2. Thi. 3,¹¹³⁰
2. Pet. 3.

REZO-

TA I. CAP.
REZODIVE -
NE S. IAN-
ŽA.

TA I. CAP.

A. Kai inu s čemu so le-te buqve. B.
Verni so krali inu fary pred Bugom. C.
Začne praviti kei, kadai, kakove prikazne
ie vidil. D. Cristus ie strašan inu troštliv,
kakeršno vero človik ima.

LE-tu ie tu rezodivene Jezusa Cristu- A.
sa, kateru ie Bug nemu dal, de da tim
suim hlapcem naznane te riči, kir se imaiio v
kratkim goditi. Inu ie nee pomeinil inu
poslal skuži suiga angela suimu hlapcu Ioan-
nežu, ^[2]kir ie pričoval od te bessede Božye,
inu tu ie pričoval od Jezusa Cristusa inu vse
tu, kar ie on vidil. ^[3]Dobru ie timu, kir tu
bere, inu dobru ie tim, kir poslušaiio te besse-
de tiga prerokovane, inu ohranio tu, kar ie v
nih pisanu, zakai ta čas ie blizi.

Job. 15. ¹¹³¹

1131|Job 15,17.

Apoc. 22. ¹¹³²

1132|Raz 22,7.10.

Aa 4 Ioan-

REZODIVENE S. LANŽA.

1133| Raz 3,14.
Kol 1,18.
1 Kor 15,20.
Heb 9,12.
Jn 1,3.
1 Pt 1,19–20.

Exod. 3.
Col. 1.
1. Cor. 15.
Heb. 9.
Joh. 1.
1. Pet. 1. ¹¹³³

1134| Iz 3,14.
Mt 24,30.
Zah 12,10.
Jn 19,37.

Esa. 3.
Matth. 24.
Zach. 12. ¹¹³⁴
Joh. 19.

1135| Bodli.
1136| Omega.

B. ^[4]Ioannes tim sedmim gmainom, kir so v ti Azy, gnada inu myr vom od tiga, kir ie inu kir ie bil inu kir ima pryti inu od tih sedem duhov, kir so pred nega stolom, ^[5]inu od Jezusa Cristusa, kateri ie ta zveista pryča, pervoroyen od tih mertvih inu en vyuda tih kraleu na zemli inu kir ie nas lubil inu nas oppral od grehov s to suio kryo, ^[6]inu ie nas pred Bugom inu nega Očetom h kanim kralom inu faryem sturil, timu istimu bodi čast inu oblast od vekoma do vekoma, amen.

^[7]Pole, on pryde s temi oblaki inu ga bo vidilu sledne oku inu ty, kir so ga boli ¹¹³⁵ inu se bodo čez nega iokali vse žlahte na zemli, timu ie taku, amen. ^[8]Iest sem alfa inu O, ¹¹³⁶ začeti inu konec, pravi ta Gospud, kir ie inu kir ie bil inu kir pryde ta vsigamogoči.

C. ^[9]Iest, Ioannes, vaš brat inu kir sem diležen tih nadlug, tiga kralovstva inu volniga terplena Jezusa Cristusa, sem bil v ti inžuli, kir se imenuie Patmos, ^[10]za volo te besse de Božye inu pričovane od Jezusa Cristusa. Iest sem bil v tim duhei na ta dan tiga Gospudi, inu sem slišal od zada za meno eno

TA I. CAP.

eno veliko štymu, koker ene trobente, ^[11]ta ie
diala: Iest sem ta A inu O, ta pervi inu ta
pusledni inu kar ti vidiš, zapisi vu ene
buqvi inu posli nee tim sedmim cerqvom,
katere so v ti Azy, v to Efezo inu v to
Smyrno inu v to Pergamo inu v to Tyatiro
inu v to Sardis inu v to Filadelfo inu v to
Laodico. ^[12]Inu kadar sem se okuli obernil,
de bi to štymo, kir ie z meno govorila, vidil,
inu kadar sem se bil obernil, sem vidil se-
dem zlatee svečnike. ^[13]Inu v sredi tih zlatih
svečnikov eniga, kir ie bil gluh timu Synuvi
tiga človeka, ta isti ie bil obličen z anim
dolгим gvantom do nug inu ie bil okuli pers
opassan z anim zlatim passum. ^[14]Nega gla-
va inu nega lassye so bili beili, koker beila
volna inu koker ta sneg. Inu nega oči koker
ogenski plamen ^[15]inu nega noge so bile gluh
enimu svitlimu kuffru, koker de bi v eni pe-
či gorele, inu nega štyma koker ena velika
šumeča voda, ^[16]inu ie imel v nega desni ro-
ki sedem zveizd. Inu iz nega vust ie šal en
meč na obeyu strani oster, inu nega oblyčie ie
sveitilu, koker tu svitlu sonce.

Dan. 2.10. ¹¹³⁷

1137| Dan 7,9.13; 10,5–6.

Math. 21. ¹¹³⁸

1138| Mt 21,22.

^[17]Inu kadar sem ga bil zagledal, sem bil do- D.

Aa 4 li pa-

REZODIVENE S. LANŽA.

li padel pred nega nogee koker mertov inu on na me položi suio desno roko. Inu ie dial k meni: Ne bui se, iest sem ta pervi inu ta pusledni, ^[18]iest sem ta, kir sem živ, kir sem bil mertov, inu pole iest sem živ od vekoma do vekoma. Amen. Inu imam te kluče od tiga pekla inu od te smerti. ^[19]Zapiši le-te riči, katere si vidil, te, kir so, inu katere se imaiο potle godyti. ^[20]Ta skrivnust tih sedem žveizd, katere si ti vidil v mui desni roki, inu ty sedem žlati svečniki. Te sedem žveizde so ty angeli tih sedem gmain inu ty sedem svečniki, katere si ti vidil, so te sedem gmaine.

TA II. CAP.

A. V kersčanstvu so vselei dobri, pravi, hudi, liny, odlašivi ludie. B. Verni se na tim sveitu veden s tem zludiem voiskuio. C. Hudič nerveč z malikovanem s posrečino inu curbaryo te ludi zepelava. D. Dobru bode vekoma, kateri pred falš vero, vukom, malikovanem, curbario so se varovali.

P*Isi timu angelu te Efeziske cerqve, le-tu pravi ta, kir te sedem žveizde*
A. *v suy desnici derži, kateri hodi v sredi tih sedem žlatih svečnikov. ^[2]Iest veim tuie diane*

TA II. CAP.

diane inu tuie dellu inu tuie volnu terple-
 ne inu de ne moreš te hude terpeti inu si
 izkusil tee, kir pravio, de so iogri inu ne so, ^{Mal. 2.}
 inu si nee lažnike nešil, ^{2. Cor. II.} ¹¹³⁹inu si preterpil
 inu terpiš volnu inu ti delaš za volo muiga
 imena inu se ne si utrudil. ^[4]Oli iest imam
 le-tu žubper te, kir si to tuio pervo lubežen
 zapustili, ^[5]obtu spomisli, od koga si ti padel
 inu sturi pokuro inu delai ta perva della.
 Aku nekar, taku iest skorai h tebi pridem
 inu čo tui svečnik od nega meista premak-
 niti, aku ne boš pokuro dial. ^[6]Ampag ^{Luc. 13.}
 le-tu ti imaš, kir sovražiš ta della tih ni- ^{Act. 6.} ¹¹⁴⁰
 kolaiteriev, katera iest tudi sovražim,
^[7]kateri ima vušessa ta poslušai, kai ta
 Duh tim cerqvom pravi. Kateri bo premo-
 gel, timu iest hočo dati ieisti od tiga drev-
 ia tiga lebna, kir ie v sredi tiga Božyga ^{Gen. 2.} ¹¹⁴¹
 paradiža.

^[8]Inu tim angelu te cerqve v ti Smyrni B.
 piši, le-tu pravi ta prvi inu ta pusledni,
 kateri ie bil mertov inu ie živ ratal.
^[9]Iest veim tuia della inu tuie reve inu
 tuie buštvu (oli ti si bogat) inu tu šento-
 vane od tih, kateri pravio, de so Iudi,
 inu

1139| Mal 2,8.
 2 Kor 11,13.15.

1140| Lk 13,5.
 Apd 6,5.

1141| 1 Mz 2,9.

1142| Iz 41,4.

REZODIVENE S. LANŽA.

inu nei so, temuč so tiga žludia šula. ^[10] *Ne bui sse ništer od tih riči, katere imaš terpeti, potle ta žludi bo nakatere od vas vergal v to iečo, de bote izkušeni inu bote nadlugo imeili desset dni. Bodi žveist do smerti taku iest hočo tebi dati to krono tiga lebna,* ^[11] *kateri vušessa ima, ta poslušai, kai pravi ta Duh h tim cerqvom. Kateri bo premogel, timu se ne bo ništer žaliga sturilu od te druge smerti.*

C. ^[12] *Piši tudi timu angelu te cerqve, kateri ie v tim Pergamu, le-tu pravi ta, kateri ima ta meč od obeiu platu oster,* ^[13] *iest veim, kar delaš inu kei prebivaš, gdi ie ta hudičev stol, inu ti derziš tu muie ime inu muio vero ne si žatail, tudi v tih muih dneih, v katerih ie ta Antipas, muia žveista pryča, per vas ubyen, gdi ta žludi prebiva.* ^[14] *O[l]i iest imam nakatere maihne riči župer te, žakai ti imaš undukai, kateri derže tiga Balaama navuk, kateri ie vučil tiga Balaaca žblaznene gori narediti poleg tih izraelskih otruk, de so ieili od tih malikovskih offrov inu de so curbali.* ^[15] *Glih taku ti tudi imaš, kateri ta vuk tih Nicolaiteriev derže,*

1143| Heb 4,12.

Heb. 4. ¹¹⁴³

1144| 4 Mz 25,
1–2; 31,16.

Num. 25.
¹¹⁴⁴ 31.

TA II. CAP.

derže, ^[16]tu iest sovražim, dei pokuro, aku nekar, taku iest skorai h tebi pridem inu se hočo ž nimi biti s teim mečom muh vust.

^[17]*Kateri ima vuhu, ta poslušai, kai ta Duh tim cerqvom pravi, kateri bo premogel, timu hočo dati ieisti od tiga skrivniga nebeskiga kruha, inu nemu hočo dati en beil kamen inu na kamenu enu novu ime zapissanu, kateru nisče ne zna, samuč kir nee pryme.*

^[18]*Inu timu angelu te cerqve v ti Tyatiri D. piši, le-tu pravi ta Syn Božy, kateri ima oči koker plamenski ogen inu nega nogee glih timu čistimu kuffru. ^[19]Iest veim tuia della inu tuio lubezan inu tuio službo inu tuio vero inu tuie volnu terplene inu tuie diane inu ta posledna več koker ta pervu. ^[20]Oli iest imam nakatere mahine riči zubper te, kir pustiš to ženo Izabelo (katera pravi de ie ena prerokina) vučiti inu žepelati muie hlapce, de curbaio inu ieido od tih malikovskih offrov. Inu iest sem ni dal čas, de bi od nee curbarye pokuro sturila inu se nei pokorila. ^[22]Pole iest no veržem vu eno postelo inu kir so ž no presuš-tvali,*

Apoc. I.19. ¹¹⁴⁵

3. Reg. 16, ¹¹⁴⁶
4. Reg. 9.

1145| Raz 1,14–15; 19,12.

1146| 1 Kr 16,31.
2 Kr 9,7.10.

REZODIVENE S. LANŽA.

1147|Nadlugo.

1148|Jer 17,10.
Ps 7,9.

1149|Ps 2,8–9.
Raz 19,15.

Jer. 17.¹¹⁴⁸
Psal. 7.

Psal. 2.
Apoc. 19.¹¹⁴⁹

tvali v veliku uadlugo,¹¹⁴⁷ aku ne bodo diali pokuro od nih diane. ^[23]Inu nih otroke hočo v smerti ubiti inu bodo spoznale vse cerqve, de sem ta, kir obysti inu serce izvprašuiem inu bom dal vsaketerimu vmei vami po nega dellih. ^[24]Ampag vom iest pravim inu tim drugim, kir so v tim Tyatiri, vsem tim, kir ne imaiio le-tiga vuka inu kir ne so spoznali to globosčino tiga hudiča (koker oni pravio). Iest ne bom na vas nalagal drugo butoro, ^[25]oli vsai kar imate, tu deržite, dotle iest pridem. ^[26]Inu kir bo premogel inu bo ohranil ta muia della do konca, timu iest hočo dati to oblast čez te ayde, ^[27]inu on bo nee passel z ano železno šibo inu on bo nee rezbil koker eniga lončaria possodo. ^[28]Koker sem iest tudi pryel od muiga Očeta inu hočo nemu dati to iutrovo zveizdo. ^[29]Kateri ima vušessa, ta poslušai, kai ta Duh tim cerqvom pravi.

TA III. CAP.

A. Hynavci, nepokurni so mertvi pred
Bugom. B. Cristus ie vseh verni dobri zveisti vsi-

TA III. CAP.

sti vsigamogoči varih nim daie nebeško
purgaričino. C. Hinavce, nepokurne Bug
sovraži, ampag kateri nega bessedo
poslušαιο inu slušαιο, te lubi, rad per sebi
ima.

I*Nu timu angelu te cerqve v tim Sardis
piši, le-tu pravi ta, kateri ima te sedem
Duhe Božye inu te sedem zveizde. Iest veim
tuia della, ti imaš tu ime, de si živ inu si
mertov. ^[2]Bodi čuieč inu poterdi te druge ri-
či, katere imαιο umreti. Zakai iest ne nai-
dem, de bi tuia della polna bila pred Bu-
gom. ^[3]Obtu spomish li, koku si pryel inu
poslušal inu derži taku inu dei pokuro. Aku
pag ne boš čul, taku iest h tebi pridem, koker
en tat inu ne boš veidil, v kateri vuri pri-
dem. ^[4]Ti imaš še malo imen v tei Sardis,
kateri nei so nih gvanta omadežili inu oni
bodo z meno hodili v beilim gvantu, zakai
oni so ga vredni. ^[5]Kateri bo premogel, ta bo
obličen z belim gvantom inu nega imena
ne čo izbrissati iz tih bukev tiga lebna
inu hočo tu nega ime spoznati pred muim
Očetom inu pred nega angeli. ^[6]Kateri
ima*

1. Thi. 5.
Apoc. 2.16. ¹¹⁵⁰

1150 | 1 Tim 5,6.
Raz 2,2; 16,15.

Math. 24.
1. Thes. 5.
2. Pet. 3. ¹¹⁵¹

1151 | Mt 24,36.42–43.
1 Tes 5,2.
2 Pt 3,10.

REZODIVENE S. LANŽA.

ima vušessa, ta poslušai, kai ta Duh pravi tim cerqvom.

- B. ^[7]*Piši tudi timu angelu te cerque v ti Filadelfy. Le-tu pravi ta svety inu risnični, ta, kateri ima Davidov ključ, kir odpre inu nič ne zapre, zepre inu nič ne odpre.* ^[8]*Iest veim tuia della, pole iest sem tebi naprei dal ene odperte dauri, ini nee ne more nisče zapreti, zakai ti imaš eno maibino muč inu si ohranil muio bessedo inu nei si zatail muie ime.* ^[9]*Pole, iest te dam iz te žludieve šule, kateri pravio, de so Iudi, inu nei so, temuč lažeio. Pole, iest hočo nim sturiti, de moraiio pryti inu molyti pred tuiemi nogami inu spoznati, de sem iest tebe lubil.* ^[10]*Potehmal si ti ohranil to bessedo od muiga volniga terplena, taku iest hočo tudi tebe ohraniti pred to uro te izkušnave, katera ima pryti čez vus sveit, izkušati te, kateri prebivaio na zemli.* ^[11]*Pole, iest pridem skorai, derži tu, kar imaš, de nisče ne vzame to tuio krono.* ^[12]*Kateri bo premogel, tiga hočo sturiti k animu stebru v tim templi muiga Boga inu ne puiide več vunkaie. Inu hočo na nega zapissati tu ime muiga Boga inu*

1152| Iz 22,22.
Job 12,14.
Raz 1,17.

Esa. 22.
Job 12.
Apoc. 1. ¹¹⁵²

TA III. CAP.

tu ime te nove Ieruzalem, tiga meista muiga Boga, kateru ie doli iz nebes prišlu od muiga Boga, inu od muiga noviga imena.

^[13]*Kateri ima vušessa, ta poslušai, kai ta Duh tim cerqvom pravi.*

^[14]*Inu timu angelu te Laodicenske cerqve C. piši. Le-te riči pravi, amen, ta xveista inu risnična pryča, ta začetik te stvari Božye.*

^[15]*Iest veim tuia della, de nei si merzal ne gorak, Bug hotel, de bi ti bil merzal oli gorak.* ^[16]*Obtu kadar si mlačin inu nei si merzal ne gorak, iest tebo izbluiem iz muih vust,* ^[17]*inu kir praviš, iest sem bogat ratat, inu ne potrubuiem obene riči inu ti ne veiš, de si dini inu revni inu bog, slep inu nag.*

Joh. 12.
Gen. 1.
Eccle. 24.¹¹⁵³

1153| Jn 12,5–8.
1 Mz 1,29.
Sir 17,1–4.

^[18]*Iest tebi svetuiem, kupi od mene zlatu v tim ognu očisčenu, de boš bogat, inu beli gvant, de se obleičeš, de se ne bo vidila ta sramota tuie nagote, inu namaži tuie oči s to očino žalbo, de boš vidil.* ^[19]*Iest vsakiga kateriga lubim, svarim inu štraifam, bodi tedai naprei bule flissig inu dei pokuro.*

Prov. 3.
Heb. 12.¹¹⁵⁴

1154| Prg 3,12.
Heb 12,6.

^[20]*Pole, iest stoym pred daurib inu klukam, aku du bo muio štymo poslušal inu te dau-ri odperl, h timu iest noter puidem inu*

Bb bom

REZODIVENE S. LANŽA.

bom ž nim večerial inu on ž meno. ^[21]Inu kateri bo dobil, timu hočo dati sideiti na muim stolu, koker sem iest dobil, inu sem seidel ž muiem Očetom na nega stol. ^[22]Kateri ima vušesa, ta poslušai, kai ta Duh tim cerqvom pravi.

TA IIII. CAP.

A. Ta velika čast, oblast, muč, dobruta Cristuseva se ima od nas prou spoznati, čestiti, pridigati inu hvaliti.

A. **I**Nu pole, potle sem iest vidil ena vrata odperta v nebessih inu ta perva štyma, katero sem slišal, ie bila koker ena trobenta, ž meno govoreč. Ta ie diala: Stopi sem gori, iest hočo tebi pokazati, kai se ima za le-tim goditi. ^[2]Inu zdaici sem bil v tim Duhei inu pole, en stol ie bil v nebessih postavljen inu na tim stolu ie eden sidil ^[3]inu ta, kateri ie sidel, se ie glih vidil timu kamenu iaspis inu sardis inu ta nebeška maura ie bila okuli stola, ta se ie glih vidila enimu smaragdu. ^[4]Inu okuli tiga stola ie bilu štiri inu dvaisseti stolov inu sem

1155|Raz 2,13.

Apoc. z. ¹¹⁵⁵

TA IIII. CAP.

sem vidil na tih stoleh sideč štiri inu dvaiseti starišev, z belim gvantom obličeni inu so imeili na nik¹¹⁵⁶ glavah zlate krone. ^[5]Inu od tiga stola ie slu bliskane inu garmeine inu štyme inu pred stolom so bile sedem goreče bakle, katere so ty sedem Božy duhuvi. ^[6]Inu pred teim stolom ie bilu koker enu glaženu morye, glih timu kristallu, inu v sredi tiga stola so bile štiri zvirine, polne s teimi oči od spreda inu od zada. ^[7]Inu ta perva zvyr ie bila podobna enimu livu inu ta druga zvyr ie bila podobna enimu telletu inu ta tretya zvyr ie imeila en obraz koker en človik inu ta četerta zvyr ie bila podobna enimu letečimu orlu. ^[8]Inu le-te štiri zvyrine, ena vsake-tere ie imeila šest peruti okuli sebe inu iz notra so bile polne s teimi oči. Inu nei so pokoye imeile nuč inu dan inu so diale: svet, svet, svet ie ta Gosspud Bug, ta vsigamogochi, kir ie bil, inu kir ie, inu kir pride. ^[9]Inu kadar so te zvyrine to čast, hvalo inu zahvalene timu, kateri ie sidil na stolu, inu timu, kateri ie živ od vekoma do vekoma, dali,

Bb 2 so ty

1156| Nih.

Ezech.
2.¹¹⁵⁷

1157| Ezk 1,5–22.

Esa. 6.¹¹⁵⁸

1158| Iz 6,2–3.

REZODIVENE S. LANŽA.

^[10]*so ty štiri inu dvaisseti stariši doli pali pred teim, kateri ie na stollu sidil, inu so molili tiga, kateri ie živ od vekoma do vekoma. Inu so vergli nih krone pred ta stol inu so diali, ^[11]Gospud, ti si vreden vzeti to glorio inu to čast inu to muč, zakai ti si vse riči stvaril, inu skuži tuio volo so inu so sturiene.*

TA V. CAP.

A. Le-te buqve so skrivnusti Božye, kattere so se skuži Cristusa rezodele. B. Le Boga boyečim se Cristus ž nega bessedo daie na znane. C. Cristus ie ta dini offer, za kateriga volo smo Božy erbiči, zatu ga imamo na zemli inu v nebessih veden hvalti.

A. **I***Nu iest sem vidil v ti desnici tiga, kateri ie na tim stolu sidil, ene buqve iznotra inu izvuna pissane zapečatenene sedmemi pečati. ^[2]Inu iest sem vidil eniga močniga angela, ta ie z močno štymo pridigal, du ie vreden odpreti te buqve inu te pečate rezlo-miti? ^[3]Inu nisče, ne v nebi, ne na zemli, ne pod zemlo, nei mogel te buqve oppreiti ne noter v ne pogledati. ^[4]Inu iest sem se sylnu plakal,*

1159|Ezk 2,9.

Ezech. 2. ¹¹⁵⁹

TA V. CAP.

*plakal, de se nihče nei znešil vreden te buqve
odpreiti inu brati inu nee viditi.*

^[5]Inu eden od tih starišev reče k meni, ne B.

*plači se, pole ta liv, od te žlahte Iuda, ta
koren Davidov ie premogel, de odpre te
buqve inu de rezłomi te nega sedem pečate.*

^[6]Inu pole tedai sem vidil v sredi tiga stola
inu tih štirih zvirin inu v sredi tih starišev
enu iagne, koker bi bilu ubienu, stoeče, tu ie
imeilu sedem rogov inu sedem oči, kateri so
ty sedem duhuvi Božy, kateri so poslani po
vsim sveitu.

Gen. 49.
Esai. II. 53. ¹¹⁶⁰

1160 | 1 Mz 49,9.
Iz 11,1.10; 53,7.

^[7]Inu on pride inu vzame te buqve iz te C.

*desnice tiga, kateri ie na stolu sidil, ^[8]inu
kadar vzame te buqve, taku te štiri zviryne
inu ty štiri inu dvaisseti stariši pado doli
pred tu iagne inu en vsaketeri ie imel arfe
inu zlate skudele, polne žlahtniga kadila,
katere so te molitve tih svetnikov, ^[9]inu so
peili eno novo peissem inu so diali, ti si
vrednu vzeti te buqve inu odpreiti nega pe-
čati, zakai ti si bilu ubienu inu si nas odre-
šil Bogu s tuio kryo, iz vsake žlahte inu ie-
žika inu folka inu dežele, ^[10]inu si nas
sturilu, de smo našimu Bogu krali inu fary*

Apoc. 7.1.
Heb. 9.
1. Pet. 1.
Dan. 9. ¹¹⁶¹

1161 | Raz 7,14; 1,5.
Heb 9,19.24–26.
1 Pt 1,19–20.
Dan 7,10.

Heb. 9.
1. Pet. 1.
1. Joh. 1.
Apoc. 1. ¹¹⁶²

1162 | Heb 9,12.
1 Pt 1,19.
1 Jn 1,7.
Raz 1,6.

Bb 3 inu

REZODIVENE S. LANŽA.

*inu bomo kralevali na zemli, ^[11]inu sem vidil
inu sem slisal eno štymo, dosti angelov oku-
li tiga stola inu okuli tih žviryn inu okuli
tih starišev inu nih ie bilu veliku tissuč.*

1163| Dan 7,10.
Raz 4,2,9–10.

Dan. 7.
Apoc. 4. ¹¹⁶³

^[12]*Ty so diali ž veliko štymo, tu iagne kateru
ie ubyenu, ie vrednu, de vzame to muč inu
tu bogastvu inu to modrost inu to krip-
nust ¹¹⁶⁴inu to čas inu to glorio inu to hvalo.*

1164| Kripkust.

^[13]*Inu sledna stvar, katera ie v nebessih inu
na zemli inu pod zemlo inu v tim moriei
inu v ti riči, katere so v nih, sem iest slisal,
de so diali h timu, katerih ie na stolu sidil,
inu h timu iagnetu, hvala inu čast inu glo-
ria inu oblast od vekoma do vekoma. ^[14]Inu
te štiri žvirine so diale. Amen. Inu ty štiri
inu dvaisseti stariši so doli pali na nih obli-
čie inu molili tiga, kateri ie živ od vekoma
do vekoma.*

TA VI. CAP.

A. Ta pervá reva čez cerkov, tu
preganene od tyranov. B. Druga reva, kre-
gi inu boy. C. Tretia reva čez kerčanstvu,
dragina inu lakota. D. 4. reva, žlizee inu
pomor. E. Trošta vse verne v tih nadlugah.
F. Cristusev velik serd, ostra pravda zubper
neverne nepokurne.

Inu

TA VI. CAP.

I Nu iest sem vidil, kadar ie tu iagne ta A.
pervi pečat odperlu inu sem od tih štyrih
zviryň eno slišal, katera ie diala, koker z
ano garmečo štymo, pridi inu gledai. ^[2]Inu
iest sem vidil, inu pole, en beil kon, inu ta
kateri ie na nim sedil, ie imel en lok inu ne-
mu ie bilu dana ena krona inu ie vlekcal
vunkai en premagave, inu de ima premoči.

^[3]Inu kadar onu ta drugi pečat odpre, sem B.
to drugo zvyrino slišal, katera ie diala: Pri-
di inu gledai. ^[4]Tedai gre vunkai en erdec
kon inu timu, kateri ie na nim sidil, ie bilu
danu ta myr od te zemle proč vzeti inu de se
vmei sebo ubyaio inu nemu ie bil dan en ve-
lik meč.

^[5]Inu kadar onu ta trety pečat odpre, sem C.
iest slišal to tretio zvyrino, ta ie diala: Pri-
di inu gledai. Inu iest sem gledal inu pole,
en čern kon ina ta, kateri ie na nim sedil, ie
imel eno vago v nega roki. ^[6]Inu iest sem sli-
šal eno štymo v sredi tih štyrih zviryň, ta ie
diala: Ena mera pšenice za en denar inu
timu vinu inu olu ne sturi obene škode.

Bb 4 Inu

REZODIVENE S. LANŽA.

D. ^[7]Inu kadar onu ta četerti pečat gori dei, sem iest slišal to štymo te četerte zvyrine, ta ie diala. Pridi inu gledai. ^[8]Inu iest sem gledal inu pole, en bleid kon inu timu, kateri ie na nim sidil, ie bilu ime Smert inu ta pekal ie šal za nim inu nemu ie bila dana oblast umoriti ta četerti deil na zemli s teim mečom inu s to lakoto, inu s to smertio inu skuzi te dyviasčine na zemli.

E. ^[9]Inu kadar onu ta peti pečat odpre, sem iest vidil pod teim altariem te duše tih, kateri so ubyeni za volo te bessede Božye inu za volo tiga pričovane, kateru so oni imeili.

^[10]Inu one so vpyle z veliko štymo inu so diale, Gospud, ti sveti iuu ¹¹⁶⁶risnični, koku dolgu ne sodiš inu ne mastiš to našo kry na tih, kateri na zemli prebivaio? ^[11]Inu nim ie bil dan eni vsaketeri en beil dolg gvant inu ie bilu k nim rečenu, de počivaio še en maihin čas, dotle nih raven hlapci inu bratie bodo dopolneni, kateri imao še tudi ubieni biti, glih koker oni.

F. ^[12]Inu sem vidil, kadar ie ta šesti pečat odperlu, inu pole se ie sturil en velik tres, inu

1165| 2 Ezd. 15.
Dan 12,13.

4. Esd. 15.
Dan. 12. ¹¹⁶⁵

1166| Inu.

TA VI. CAP.

*inu tu sonce ie černu ratalu, koker en žima-
sti žakel inu ta cella luna ie ratala koker
kry, ^[13]inu te zveizde so padale iz nebes na
zemlo, glih koker enu figovu drevu, kadar se
od velikiga veitra gible, te nega fyge od sebe
meče. ^[14]Inu tu nebu ie odstopilu koker ene
okuli obyte buqve inu sledna gorra inu ty
otoki so se iz nih meist ganyli. ^[15]Inu ty kral-
li na zemli inu ty vyudi inu ti bogati inu ty
kapitani inu ty oblastniki inu vsi hlapci inu
vsi fray so se skrili v tu špelovie inu vmei
skalovie tih gurr. ^[16]Inu so diali h tim gorom
inu h tim skalom, padite čez nas inu skrite
nas pred teim obličiem tiga, kateri sidi na
tim stolu, inu pred serdom tiga iagneta,
^[17]žakai ta veliki dan nega serda ie prišal
inu du bo mogel obstati.*

Matth. 24.27.
Psal. 2.¹¹⁶⁷

1167|Mt 24,29; 27,51.54.
Ps 2,10.

Osee 10.
Luc. 32.
Apoc. 9.¹¹⁶⁸

1168|Oz 10,8.
Lk 23,30.
Raz 9,1.

TA VII. CAP.

A. Cristus ne dopusti vučenikom te
izvolene zepelati. B. Cristus vse žlaht ludi
po vsem sveitu skuzi suie pridigarie h pravi
veri, h Božy službi inu česty perpravi.

I*Nu potle sem vidil štiri angele, stoyeče A.
na tih štirih vogleh te zemle inu ty
so der-*

REZODIVENE S. LANŽA.

so deržali te štiri veitre te zemle, de bi oben
veiter ne pihal čez to zemlo, ne čez murie, ne
čez obenu drevu. ^[2]Inu iest sem vidil eniga
drugiga angela gori gredoč, od koder tu son-
ce gori gre, ta ie imeil ta pečat tiga živiga
Boga, inu ie vpyl z veliku štymo h tim šti-
rim angelom, katerim ie bilu danu škodo
sturiti tei zemli, inu timu moryu, ^[3]inu ie
dial, ne stnrite ¹¹⁷⁰škode tei zemli, nei moryu,
ne tim dreviem, dotle ne znaminemo te
hlapce našiga Boga na nih čelih.

B. ^[4]Inu iest sem slišal tu čislu tih znamino-
vanih stu inu štiri inu štirideset tissuč, ka-
teri so bili znamenovani od tih izraelskih
otruk. ^[5]Od te žlahte Iuda ie bilu dvanaist
tissuč znamenovanih, od te žlahte Ruben ie
bilo dvanaist tissuč znamenovanih. Od te
žlahte Gad ie bilu dvanaist tissuč zname-
novanih. ^[6]Od te žlahte Aser ie bilu dvana-
ist tissuč znamenovanih. Od te žlahte
Nefftalim ie bilu dvanaist tissuč zname-
novanih. Od te žlahte Manasse ie bilu dvana-
ist tissuč znamenovanih. ^[7]Od te žlahte Si-
meon,

1169| Raz 9,4.

Apoc. 9. ¹¹⁶⁹

1170| Sturite.

TA VII. CAP.

meo[n], ie bilu dvanaist tissuč znamenovanih. Od te žlahte Levi, ie bilu dvanaist tissuč znamenovanih. Od te žlahte Izahar ie bilu dvanaist tissuč znamenovanih. ^[8] Od te žlahte Zabulon ie bilu dvanaist tissuč znamenovanih. Od te žlahte Iožef ie bilu dvanaist tissuč znamenovanih. Od te žlahte Benjamin ie bilu dvanaist tissuč znamenovanih. ^[9] Potle sem vidil inu pole, ena velika množica, ktere nisče nei mogel prešteiti, od vseh aydov inu iudovskih žlaht inu folka inu iezikov, ty so stali pred teim stolom inu pred teim iagnetom, inu so bili obličeni z dolgim beilim gvantom inu so imeili te palme v nih rokah ^[10] inu so vpyli z veliko šty mo inu so diali, izveličane bodi timu, kateri na stolu sidi, našimu Bogu inu timu iagnetu. ^[11] Inu vsi angeli so stali okuli tega stola inu okuli tih starišev inu okuli tih xvirin inu so pali doli pred ta stol na nih obličie inu so molili Boga, rekoč: ^[12] Amen, hvala inu gloria inu modrost inu zahvala inu čast, inu oblast inu muč

bodi

REZODIVENE S. LANŽA.

*bodi našimu Bogu od vekoma do vekoma,
amen.*

^[13]Inu eden od tih starišev odgovori inu
pravi k meni, du so le-ty, kateri so s teim
beilim dolгим gvantom obličeni? Inu od kod
so prišli? ^[14]Inu iest sem k nemu dial, gospud,
ti veiš. Inu on pravi k meni. Le-ty so, kir so
prišli iz velike nadluge inu so nih dolgi
gvant oprali inu ubeilili v ty kry tiga iag-
neta. ^[15]Obtu so oni pred teim Božym stolom
inu služio nemu nuč tar dan v tim nega
templi. Inu ta, kir na tim stolu sidi, bo v
nih prebival. ^[16]Oni ne bodo več lačni, ne
žeini inu čez nee ne pade več tu sonce inu
obena vročust. ^[17]Zakai tu iagne, kir ie v
sreidi tiga stola, bode nee paslu inu pelalu h
tim živim vodenim studencom inu Bug bo-
de izbrissal vse selže od nih oči.

1171| Iz 49,10.

Esa. 49. ¹¹⁷¹

1172| Iz 25,8.
Raz 21,4.

Esa. 25. ¹¹⁷²
Apoc. 21.

TA VIII. CAP.

A. Verni s pridigo, z molitvo, kecarie inu
tyranne premogo, Cerkov reztegnu. B. Za
volo nevere prido vse žlaht nadluge inu ke-
carie. C. Tyranni bodo Cerkov morili inu
preganali. D. Kecary ž nih slatkimi bessedami

dosti

TA VIII. CAP.

dosti ludem zavdade. E. Arrius, Mahomet,
papeži, šcoffi, fary bodo to pravo vero v
Cristusa zaterli.

INu kadar onu odpre ta sedmi pečat, ie A.
tihu v nebessih ratalu okuli ene pul ure.

^[2]Inu iest sem vidil sedem angelov stoyeče
pred Bugom inu nim so bile sedem trobente
dane. ^[3]Potle pride en drugi angel inu ie stal
pred altariem inu ie imel en zlat kadilnik
inu nemu ie bilu danu dosti kadyla, de bi tu
dal h tim molytvom vseh svetnikov na ta
zlateni altar, kateri ie bil pred teim stolom.

^[4]Inu ta dim od tiga kadila od molitov tih ^{Tob. 12.¹¹⁷³}
svetnikov ie šal gori od tih rok tiga angela
pred Buga. ^[5]Potle ta angel vzame ta kadil-
nik inu ga napolni s teim ognem od altarie
inu ga verže na zemlo inu so se sturile štyme
inu garmene inu bliskane inu tressuvi.

^[6]Inu ty sedem ang[e]li s temi sedem tro- B.
bentami so se perpravili h timu trobentanu.

^[7]Inu ta prvi angel ie trobental inu rata
toča inu ogen zmešana s to kryo inu so bili
verženi na zemlo inu ta tretj deil od drevia
ie zgorelu inu vsa zelena trava ie zgorela.

Inu

1173|Tob 12,20.

REZODIVENE S. LANŽA.

- C. ^[8]*Inu ta drugi angel trobenta inu koker ena velika goreča gorra ie bila veržena v tu mori, inu ta tretý deil moria kry rata, ^[9]inu ta tretý deil tih živih stvari, kir so duše imeili v tim moriei, so umerle inu ta tretý deil čolnov so konec vzeli.*
- D. ^[10]*Potle trobenta ta tretý angel inu pade doli iz neba ena velika žveizda, ta ie gorela koker ena bakla, inu pade nu ¹¹⁷⁴ ta tretý deil tih reck inu na vodene studence, ^[11]inu tu ime te žveizde se ie dialu Pelin inu ta tretý deil ie ratalu Pelin inu dosti ludi ie umerlu od tih vod, katere so bile grenke ratala.*
- E. ^[12]*Inu ta četerti angel ie trobental inu ie bil byen ta tretý deil tiga sonca inu ta tretý deil te lune inu ta tretý deil tih žveizd, taku de nih ta tretý deil ie bil temman, de tretý deil tiga dne nei sveitilu inu ponoči glih taku. ^[13]Potle sem vidil iuu ¹¹⁷⁵ slīšal eniga angela letečiga skuži sredo tih nebes, kateri ie dial ž veliko štymo (pred temi drugimi štimami te trobente tih trieh angelov, kateri so še imeili trobentati) io, io, io tim, kateri prebivatio na zemli.*

TA

1174|Na.

1175|Inu.

TA IX. CAP.

TA IX. CAP.

A. Ta veliki hudi kecar Arrius ie Cristusa zaterl, to Cerkov rezdelil, zavdal, končal, glih taku ty papeži ž nih malikovskimi postavami. B. Falš pridigary ž nih vukom blagu požiraiu, duše koker skorpiani moree strupom. C. Kecariev, vernih sovražnikov ie veliku, so oblastni, serditi, perlizavci, nemilostivi. D. Ty, kir prave pokure ne deio, bodo s kecary goreli v pekli.

I*Nu ta peti angel ie trobental inu iest A. sem vidil eno žveizdo padaioč iz nebes na zemlo, inu ni ie bil dan ta ključ h ti žušterni tiga predpoda. ^[2]Inu ona odpre to žušterno tiga predpoda inu ie iz te žušterne gori šal en dim, koker en dim iz te velike pečy inu od tiga dima te žušterne so tu sonce inu ta lufft temne postale, ^[3]inu iz tiga dima so vunkai šle kobilice na zemlo inu nim ie bila dana oblast, koker ty skorpioni imajo oblast na zem[*l*]i. ^[4]Inu nim ie bilu poročen-
nu, de ne imajo škoditi tei travi na zemli,
ne obenimu zelennu, ne obenimu drivessu,
te-*

REZODIVENE S. LANŽA.

muč samuč tim ludem, kateri ne imaiο Božyga znamina na nih čelih. ^[5]Inu nim ie bilu danu, de nih ne imaiο umoriti, temuč de martrario pet mesecev dolgu inu nih martra ie bila koker ena martra od scorpiana, kadar eniga človeka vpyči. ^[6]Inu v tih istih dneh bodo nesli inu bodo želeli umreiti inu ta smert bo od nih bežala.

B. ^[7]*Inu te kobilice so bile podobne tim konem, kateri so h timu boyu perpravleni inu na nih glavah so bile koker krone timu žlatu podobne inn¹¹⁷⁷ nih obraz ie bil koker obraz tih človeikov. ^[8]Inu so imeile lassie koker ženske lassie. Inu nih zobee so bili koker levov. ^[9]Inu so imeile pancarie koker železne pancarie inu v nih peruti šum koker ta šum od vozov, kadar dosti kun vkupe teko h timu boyu. ^[10]Inu so imeile reppe glih tih skorpionom inu na nih repih so bili želluvi inu nih oblast ie bila tim ludem škoditi, pet mesecev dolgu. ^[11]Inu one imaiο čez se eniga krala, eniga angela iz tega predpoda, kateriga ime ie po Iudovsku Abdalon inu po gerskim ie nemu ime Appollyon, tu ie kouča-¹¹⁷⁸*

1176| Raz 6,16.
Iz 2,10,19.
Oz 10,8.
Lk 23,30.
Mdr 16,9.

Apoc. 6.
Esa. 2.
Osee 10.
Luc. 23;
Sap. 16.¹¹⁷⁶

1177| Inu.

1178| Končavec.

TA VIII. CAP.

končavec. ^[12] Tu enu io ie minilo inu pole, še dwei io prido za le-teim.

^[13] Inu ta šesti angeli ie trobental, iest sem C.

slīšal eno štimo od tih štirih kraiev tiga zla-tiga altarie, kateri ie pred Božyma očima,

^[14] ta ie diala h timu šestimu angelu, kateri ie to trobento imel: Odveži te štiri angele, kateri so pervezani v ti veliki reki Evffrati.

^[15] Inu ty štiri angeli so bili odvezani, kateri so bili perpravleni na eno uro inu na en dan inu na en messec inu na enu leitu, de bi po-byli ta tretty deil ludi. ^[16] Inu tu čislu te ieizdeče voiske ie bilu veliku tissuč krat tis-suč. Inu iest sem nih štive¹¹⁷⁹ slīšal. ^[17] Inu

taku sem vidil te kone v tim videnu inu ty, kateri so na nih sideli, so imelli ognene gele (hiacintove) inu žveplene pancarie inu nih koni te glave koker te glave tih levov inu iz žnih vust ie vun slu ogen inu dim inu žvep-lu. ^[18] Od le-tih tryeh ričeh, od ognia, dima inu žvepla, katere so iz nih vust šle, ie bilu umorienu ta tretty deil tih ludi, ^[19] zakai nih muč ie bila v nih vustih inu nih reppi so bi-li tim kačovim glih inu so imeili glave inu s teimi so škodo delali.

Cc Inu

1179|Število.

REZODIVENE S. LANŽA.

D. ^[20]*Inu ty drugi ludie, kateri ne so od le-tih
šlakov ubyeni, inu nei so pokure sturili od
tih dell nih rok, de bi molili te žludie inu te
žlatee inu sreberne, inu kuffraste inu kame-
nate inu lessene pilde, kateri ne mogo ne vi-
diti, ne slišati ne hoditi. ^[21]Inu ne so pokure
diali od nih mordane ¹¹⁸¹ inu cupernye inu od
nih curbarye inu od nih tatvine.*

1180|Ps 115,4–7.

Psalm 115. ¹¹⁸⁰

1181|Umorov.

TA X. CAP.

A. Cristus sam to suio Cerkov v težkih
nadlugh S. pismom trošta inu brani. B.
Cristus s persego zagvišue, de sodni dan
bo skorai. C. Cristus daie zastop tiga S. pis-
ma tim pridigariem, de zubper antikrišta
pridiguio.

A. **I***Nu iest sem vidil eniga drugiga močni-
ga angela gredočiga doli iz nebes, ta ie
bil obličē ž anem oblakom inu na nega
glavi ie bila ta deževa mavra inu nega
obličie ie bilu koker tu sonc, inu nega noge,
koker ogneni stebri. ^[2]Inu on ie imel v sui
roki ene odperte buqvice inu ie postavil to
suio desno nogo na tu morie inu to levo na
to*

TAX. CAP.

to zemlo, ^[3]inu on ie vpyl z veliko štymo, koker kadar en lev eriove. Inu kadar ie vpyl, so sedem garmena govurila nih štymo. ^[4]Inu kadar so te sedem garmena govurila nih štyme, sem hotel nee zapissati, oli iest sem slišal eno štymo iz nebes, ta ie diala k meni: ^{Dan. 12. ¹¹⁸²} Zapečati te riči, katere so sedem gramena govorila, inu nih ne piši.

^[5]Inu ta angel, kateriga sem vidil stoečiga B. na muriu inu na zemli, ie vzdignil suio roko gori k nebu, ^[6]inu ie persegel per tim, kateri ie od vekoma živ, kateri ie stvaril nebu inu kar ie v nim, inu to zemlo, inu kar ie v ni, inu to morie, inu kar ie v nim, de naprei ne bo več časa, ^[7]temuč v tih dneh te štyme tiga sedmiga angela, kadar on bo začel trobentati, se bo dokonala ta skrivnust Božya, koker ie on oznanil tim prerokom suim hlapcem.

^[8]Inu ta štyma, katero sem slišal iz nebes, ie spet z meno govorila inu ie diala: Puidi inu vzami te odperte buqvice iz te roke tiga angela, kateri na tim moriei inu na tei zemli stoy. ^[9]Inu iest sem šal h timu ^{4. Esd. 14. ¹¹⁸³} angelu inu sem dial k nemu: Dai meni

Cc 2 te

1182|Dan 12,4.9.

1183|2. Esd. 14.

REZODIVENE S. LANŽA.

te buqvice. Inu on pravi k meni, vzemi te buqvice inu nee požri inu one bodo grenkoto v tuim trebuhi sturile, ampag v tuih vustih bodo slatke koker ta med. ^[10]Inu iest sem vzel te buqvice iz te roke tiga angela inu sem nee požerl inu v muih vustih so bile slatke koker med, ampag kadar sem nee požerl, ie mui trebuh grenak postal, ^[11]inu on ie k meni dial: Ti moraš spet prerokovati timu folku inu tim aydom inu tim iežikom inu dostim kraleem.

TA XI. CAP.

A. Božya besseda rezodeva inu loči prave inu falš kersčenike. B. Ta dva testamenta se bota zubper antikrišta z velikim pridom pridigala. C. Antikrišt bo te pridigarie tyu dveiu testamentov moryl inu tu S. pismu en čas z nogami poteptaval. D. Spet tu pridigovane iz S. pisma bo gori vstalu inu tiga antikrišta premoglu. E. Tu sedmu trobentane ie sodni dan, tedai bodo vse riči očitu Cristusu podveržene.

A. **P**Otle ie bil meni en terst dan, ta ie bil eni šybi podoben inu ie bilu k meni rečenu: Vstani gori inu premeri ta tempel Božy inu ta altar inu te, kateri v nim molio,

TA XI. CAP.

lio, ^[2]ampag ta noterni tempelski kor verzi ga vunkai inu ga ne meri. Zakai on ie dan tim aydom inu bodo tu svetu meistu potop-tovali¹¹⁸⁴ dva inu štiri desseti mescev.

1184|Teptali.

^[3]Inu iest hočo dati muima dveima priča- B. ma, de bota prerokovala tissuč dveistu inu šestdeset dni inu bota z žakli obličena.

^[4]Le-ta sta dvei olik, inu ta dva svečnika, kateri stoye pred obličiem tiga Boga te zem-le. ^[5]Inu aku gdu nima bo hotel škoditi, taku ogen gre vunkai iz nyu vust inu požre nyu sovražnike. Inu aku gdu nima hoče kai ža-liga sturiti, ta more taku ubien biti.

Zach. 4.¹¹⁸⁵

1185|Zah 4,3.11-14.

^[6]Le-ta imata oblast tu nebu zapreti, de ne dežy v tih dneih nyu prerokovane, inu imata oblast čez te vodee preminiti na to kry inu to zemlo udaviti so vso žlaht revo, kuliku krat bodo hoteili.

^[7]Inu kadar ona dva nyu prerokovane do- C. konata, taku ta zviryna, katera iz tiga predpoda gori gre, se bode ž nima voiskovala inu bode ubyla. ^[8]Inu nyu telessa bodo ležala na vulicah tiga velikiga meista, kate-ru se duhovsku imenuie Sodoma inu Egip-

Cc 3 tus,

REZODIVENE S IANŽA.

1186| Dan 7,3.7.21.
Raz 13,1.7.

Dan. 7.¹¹⁸⁶
Apoc. 13.¹¹⁸⁶ *tus, gdi ie tudi naš Gospud cryžan. [9] Inu nyu telessa bodo eni od tih žlaht, od folkov inu od iezikov inu od aydov try dni inu pul gledali inu nih telessa ne pustili v grobe položiti [10] inu ty, kateri na zemli prebivaio, se bodo čez nyu vesselili inu dobru lebali inu eden drugimu daruve pošilali. Zakai le-ta dva preroka sta martrala te, kateri prebivaio na zemli.*

D. [11] *Ampag potle po tryh dneh inu eniga pul puiide od Buga ta duh tiga lebna v nyu inu bota stala ravnu gori na nyu nogah inu en velik strah pade čez te, kateri bodo nyu gledali. [12] Inu ona sta slišala eno veliko štymu iz nebes, ta ie k nima diala. Puidita semkai gori. Inu ona sta šla v nebu vu enim oblaku inu tu so nyu sovražniki vidili, [13] inu v ti isti uri se ie sturil en velik tress inu ta deseti deil tiga meista ie doli pal inu v tim tressu ie ubienu sedem tissuč ludi. Ty drugi pag so se prestrašili inu so dali čast timu nebeskimu Bogu. [14] Tu drugu ve¹¹⁸⁸ ie proč šlu inu pole tu tretje ve skorai pride.*

1187| Dan 11,31; 12,11.

Dan. 11.12.¹¹⁸⁷

1188| Gorje.

D. /i.e. E/

[15] *Inu ta sedmi angel zatrobenta, na tu so se v nebessih velike štyme sturile, te so diale, kralevtvstva tiga svita so ratala našiga*

TA IX. /i.e. XI/ CAP.

Gospudi inu nega Cristusa inu on bo kraloval od vekoma do vekoma, amen. ^[16]Inu ty štiri inu dvaisseti stariši, kateri so pred Bugom na tih stoleh sideli, so pali doli na nih obličie inu molili Boga, rekoč: ^[17]Mi tebe vsigamogočiga Gospudi Boga zahvalimo, kir si inn ¹¹⁸⁹kir si bil inu kir boš, zakai ti si pryel to tuio veliko muč inu si kraloval. ^[18]Inu ty aydi so serditi, inu tui serd ie prih ¹¹⁹⁰inu ta čas tih mertvih, de bodo obsoieni inu de boš dal tim tuim hlapcem. Pre-rokom svetnikom inu tim, kir se boye tuiga imena, malim inu velikim, nih lon inu boš končal te, kir to zemlo končavaio. ^[19]Inu tedai se ie ta tempel Božy v nebessih odperl inu ta Arka nega testamenta se ie vidila v tim templi inu štyme inu garmena inu tres-suvi inu ena velika toča.

1189| Inu.

1190| Prišal.

TA XII. CAP.

A. Cerkov, naisi zludi ž nega antikrišti zuper no dyvia, ništer mane rody, dosti ludi h pravi veri perpravi. B. Le-ta Mihael ie Cristus, kir ie tei kači glavo zme[n]cal, ž nega družbo v pekal pehnil. C. Vsi marterniki so le s Cristusevo pomočio oblubo inu vero tiga zcludia premogli. D. Ta cerqov, ty verni beižo sem tar tam pred zcludievimi hlapci inu bodo čudnu ohraneni.

Cc 4 Inu

REZODIVENE S. LANŽA.

I Nu en velik caihen se ie izkazal na nebi,
ena žena s teim soncem obličena inu ta
luna ie bila pod nee nogami inu na nee gla-
vi ie bila ena krona od dvanaist zvezd,
[2] inu ie vpyla, ie imeila porodne beteže inu
ie imeila velik marter h timu porodu. [3] Inu
en drugi caihen se ie vidil na nebi inu pole,
en velik erdeč drak, ta ie imel sedem glav,
inu dessed rogov, inu na suih glavah sedem
kron, [4] inu ta nega rep ie vlekil ta tretty deil
tih zvezd iz nebes, te ie on doli metal na to
zemlo. Inu ta drak ie stal pred to ženo, kir
ie imeila roditi, de kadar bi bila rodyla, bi
požerl nee synu moškiga spolu, [5] kateri ie
imel regirati vse ayde s to železno palico.
Inu ne syn ie bil maknen v nebessa h Bugi
inu k nega stollu. [6] Ta žena pag ie beižala v
to pusčavo, gdi ie imeila en kot perpravlen
od Buga, de ie undu billa reiena tissuč
dveistu inu šestdesset dni.

B. [7] Inu en velik boi se sturi v nebi, Mihael
inu nega angeli so se byli s teim drakom inu
ta drak ž nega angeli se ie boyoval. [8] Oli oni
ne so premogli inu nih meistu nei bilu
več

1191|Dan 11,5.7.

Dan. II.¹¹⁹¹

TA XII. CAP.

več naidenu v nebi. ^[9]Inu ie bil veržen ta veliki drak, ta stara kača, kateri ie ime Zludi inu Satanas, kir zepalava vus sveit, inu ie bil veržen na to zemlo inu ty nega angeli so bili ž nim red ti[a]kai verženi.

Esa. 14.¹¹⁹²
Luc. 10.

1192| Iz 14,12.
Lk 10,18.

^[10]Inu tedai sem iest slišal eno veliku šty- C.
mu, rekoč: Nu zdai ie v nebi sturienu tu izveličane inu ta muč inu tu kralovstvu našiga Boga inu ta oblast tiga našiga Cristusa, zakai ta zatožnik, kir ie te naše brate nuč ter dan zatožoval pred Bugom ie doli veržen. ^[11]Inu oni so ga premogli skuži to kry tiga iagneta inu skuži to bessedo tiga suiga pričovane inu nei so lubili suiga života no- ter do te smerti. ^[12]Obtu vesselite se vi nebes- sa inu vi, kir v nih prebivate. Ampag ve tim, kir na tei zemli inu na muriu prebi- vaio, zakai ta zludi ie doli k vom prišal inu ima en velik serd inu on vei, de ima en maihin čass.

^[13]Kadar ie pag ta drak vidil, de ie zaver- D.
žen bil na to zemlo, ie on to ženo, katera ie bila rodila tiga hlapčiča, podil. ^[14]Ampag tei ženi so bile dvei peruti dane, koker eniga velikiga orla, de ie leteila pred teim oblič-

Cc 5 iem

REZODIVENE S. LANŽA.

*iem te kače v to pusčavo na sui krai, undu-
kai se ie živila en čas inu ene časse inu pul
čassa. ^[15]Inu ta kača ie vlila iz suih vust za
to ženo eno vodo, koker eno veliko reko, de bi
ona no s to reko potopila. ^[16]Ampag ta zemla
ie pomagala tei ženi inu ie odperla sua vu-
sta inu ie požerla to reko, katero ie ta drak
izlil iz suih vust. ^[17]Inu ta drak ie bil serdit
čez to ženo inu ie šal tiakai, de bi voiskoval
s teimi drugimi od nee semena, kir ohranio
te zapuvidi Božye inu kir imao tu pričova-
ne Jezusa Cristusa.*

TA XIII. CAP.

1193|Beštia.

A. Antikrišt ima to suio oblast, muč inu
kunšt od zludia iz pekla. B. Antikrišt
šentuie Boga, nega ime inu službe, svetni-
ke mory. C. Ta druga behstia, ¹¹⁹³ ta papež
bo ž nega malikovanem dosti ludi zepelal.
D. Antikrišta morao vsi moliti inu slušati
oli umreiti.

1194|Številčeno kot
Raz 12,18.

1195|SSP in V navajata kot
Raz 12,13; T., D in L1545
kot Raz 13,1.

A. ¹¹⁹⁴ **I** Nu iest sem stal na peisku tiga moria. ¹¹⁹⁵
^[1] Inu sem vidil eno žvirino gredoč gori iz
tiga moria, ta ie imeila sedem glav inu
desset

TA XIII. CAP.

desset rogov inu na nee rogeh desset kron inu na nee glavah tu ime tiga šentovane. ^[2]Inu ta ista žvirina, katero sem iest vidil, ie bila podobna enimu pardu inu nee noge koker eniga medveda nogee inu nega vusta koker eniga leva. Inu ta drak ie nemu dal suio muč inu sui stol inu veliko oblast. ^[3]Inu sem vidil od nega glave eno, koker de bi bila do smerti ranena inu nee smertna rana ie bila ozdravlena. Inu ta cela zemla se ie začudila inu ie šla za to žvirino. ^[4]Inu so molili tiga draka, kateri ie tako oblast tei žverini bil dal, inu so molili to žvirino inu so diali, du ie tei žverini glih, da se more ž no boyovati?

^[5]Inu ni so bila dana vusta h govorieniu velike B. riči inu šentovane inu ni ie bila dana oblast h dianu dva inu styri desset mescev. ^[6]Inu ona odpre suia vusta h timu šentovanu žubper Boga, h timu šentovanu nega ime inu to nega vero inu te, kir v nebi prebivaio. ^[7]Inu ni ie bilu danu voikovati s temi svetniki inu nee premoči. Inu ni ie bila dana oblast čez vse žlahte inu folke inu iezike inu ayde. ^[8]Inu ne bodo molili

REZODIVENE S. LANŽA.

molili vsi ty, kir na zemli prebivaio, katerih imena ne so zapissana v tih živih buqvah tiga iagneta, kir ie ubyenu od začetka tiga svita. ^[9]Aku gdu ima vušesa, ta poslušai, ^[10]kateri v to iečo pela, ta gre v to iečo, kateri mori s teim mečom, ta mora s teim mečom umorien biti. Tukai ie tu volnu terple-ne inu vera tih svetnikov.

- C. ^[11]*Inu iest sem vidil eno drugo beštio, gori gredoč od te zemle inu ie imela dva roga, glih koker tu iagne inu ie govorila koker ta drak. ^[12]Inu ona ie izkazala pred nim vso muč te perve beštie inu della, de ta zemla inu ty, kir na ni prebivaio, molio to pervo beštio, kateri ie ta smertna rana bila ozdravlena. ^[13]Inu ona dela velika čudessa, taku de ona sturi, de ta ogen iz nebes gre vpryčo tih ludi. ^[14]Inu ona zepelava te, kir na zemli prebivaio, za volo tih caihnov, kir so ni bili dani, de ima sturiti pred to beštio inu pravi tim, kir na zemli prebivaio, de imaiio ti bešty, katera ie to rano od meča imeila, inu ie oživila, en pild sturiti.*
- D. ^[15]*Inu ni ie bilu danu, de ie timu pildu te beštie ta duh dala, de ta pild te beštie ie govuril*

TA XIII. CAP.

*govuril inu de sturi, de vsi ty, kir ne bodo ta pild te beštie molili, bodo ubyeni, ^[16]inu de sturi, de vsi mali inu veliki, bogati inu bo-
zi slobotni inu služabniki vzamo enu zna-
mine v nih destno roko oli na nih čelu. ^[17]Inu de nisče ne more kupiti oli prodati, samuč
ta, kateri ima tu znamine oli tu ime te be-
štie, oli tu štive ne nega imena. ^[18]Le tukai ie
ta modrost, kateri ima to zastopnost, ta štei
tu štive ne te beštie. Zakai onu ie enu štive-
ne eniga človeika inu nega štive ne ie šeststu
šest inu sedeset. ¹¹⁹⁶*

1196 | Šestdeset.

TA XIII. CAP.

A. Naisi antikrišt ž nega beštio dyvia, taku vini Cristus s teimi suiemi ostane inu ga premore. B. Vsi pravi pridigary pred sodnim dnem bodo pokuro inu vero pridi-gali. Antikrišta rezodevali, vse ludi zveistu opominali, de se pred papežovo vero, aku ne hote v pekal priti, varuio, tu se zdai gody. C. Antikrištovi nigdar te verne z mahom ne puste, obtu moraiio volnu nih sylo preterpeti. D. Prerokuie od konca inu od sodniga dne inu večniga terplena tih antikrištovih.

I Nu iest sem vidil, inu pole enu iagne ie A.
stalu

REZODIVENE S. LANŽA.

*stalu na tei gorri Syon, inu ž nim stu štiri-
inuštiridesset tissuč, ty so imeili tu ime ne-
ga Očeta na nih čeleh zapissanu. ^[2]Inu sem
slišal eno štymo iz nebes, koker eno štymu
ene velike vode inu koker eno štymu eniga
velikiga garmena inu sem slišal eno štymo,
koker tih, kir na arffe byo, kir arffaio na
nih arffah. ^[3]Inu so peili koker eno novo pei-
sen pred teim stolom inu pred štirimi žviri-
nami inu stariši inu nisče se nei mogel te
peisni navučiti, samuč ty stu štiriinuštiri-
desseti tissuč, kir so kupleni od te zemle.
^[4]Le-ty so, kir se nei so s temi ženami omade-
žili, zakai oni so dečle inu gredo za teim
iagnetom, kamer onu gre. Le-ty so odkuple-
ni od tih ludi h tim pervičnim Bogu inu
timu iagnetu. ^[5]Inu v nih vustih se nei obe-
na goluffia znešla, zakai oni so pres dolga
pred teim stolom Božym.*

- B. ^[6]*Inu iest sem vidil potle eniga drugiga
angela letočiga po sredi tih nebes, ta ie imel
en večni evangelium, de ga ima pridigova-
ti tim, kir na zemli prebivaio inu vsem
aydom inu žlahtom inu iezikom inu
folkom.*

TA XIII. CAP.

folkom. ^[7]Inu ie dial z veliko štymo: Buite se Boga inu daite nemu to čast, zakai ta ura nega pravde ie prisla inu molite tiga, kir ie sturil zemlo inu nebu, tu morie inu te vodenestudence. ^[8]Inu en drugi angel ie za nim šal inu ie dial: Doli ie pala, doli ie pala, ta Babilonia, tu veliku meistu, zakai ona ie steim vinom tiga serda te nee curbarye na- ^{Jer. 51. ¹¹⁹⁷} paiala vse ayde. ^[9]Inu za nima gre ta trety angel, ta ie dial z veliko štymo: Aku gdu bode to beštio inu nee pild molil inu vzame nee znamenene na suie čellu oli v suie roke, ^[10]ta isti bode pyl od tiga vina tiga Božyga serda, kateru ie nalitu inu čistu v tim keli-hu nega serda inu bode martran s teim ognem inu žveplom pred temi svetimi angeli inu pred teim iagnetom. ^[11]Inu ta dim od nih terplena bo gori šal od vekoma do vekoma inu oni, kir so to beštio inu nee pild molili inu kateri ie tu znamenine nee imena vzeli, ty isti ne bodo pokoia podnevi inu ponoči imeili.

^[12]Le tukai ie tu volnu terplene tih svetnikov, le tukai so ty, kir ohranio te zapuvidi Božye. C.

1197|Jer 51,7–8.

REZODIVENE S. LANŽA.

*Božye inu to vero od Jezusa. ^[13]Inu iest sem
slišal eno štymo iz nebes, rekoč k meni: Za-
pisi, izveličani so ty mertvi, kir odsehmaj
naprei za volo tiga Gospudi umerio. Inu ia,
pravi ta Dub, de počivaio od nih truda inu
nih della, puido za nimi.*

- D. ^[14]*Inu iest sem vidil inu pole, en beil oblak
inu na tim oblaku ie eden sidil podoben ti-
mu synuvi tiga človeka, ta ie imel na glavi
eno zlato krono inu v nega roki en oster
serp. ^[15]Inu en drugi angel gre vunkai iz ti-
ga templu, ta ie vpil z veliko štymo h timu,
kir ie na tim oblaku sidel: Pusti doli tui
serp inu žeini, zakai ta ura ie prišla de ža-
neš, zakai ta žetev te zemle ie suha. ^[16]Inu
ta, kir ie na tim oblaku sidel, pusti doli sui
serp na to zemlo inu ta zemla ie bila pože-
ta. ^[17]Inu en drugi angel gre vunkai iz tiga
templu, kir ie v nebesih, ta isti ie tudi imel
en oster serp. ^[18]Inu en drugi angel gre vun-
kai od altarie, ta ie imel oblast čez ogen inu
ie vpyl z veliko štimo h timu, kir ie imel ta
oster serp, rekoč: Pusti doli tui oster serp
inu režji doli grozdovie na zemli, zakai tu
grozdie ie zrelo. ^[19]Inu ta angel doli
pusti*

TA XIII. CAP.

pusti sui oster serp na zemlo inu reže doli ta vinograd te zemle inu ga ie utrgal v to veliko prešo tiga Božyga serda. ^[20]Inu ta preša ie bila prešana izvuna tiga meista inu iz te preše ie tekla kry noter do vusd tih konev čez tyssuč šestu¹¹⁹⁸ laških myl.

1198|Šeststu.

TA XV. CAP.

A. Ty pridigary bodo tiga antikrišta, papeža, Turka rezodeli inu zaterli, zatu Boga so vsemi vernimi hvalili. B. Te štraifinge čez antikrišta inu nega služabnike se perpravleio.

I*Nu iest sem vidil en drugi zhaihen na A. nebi, velik inu čuden: sedem angelov, ty so imeili te pusledne sedem štraifinge, zakai v nih ie dokonan ta serd Božy. ^[2]Inu iest sem vidil koker enu glaženu morie s teim ognem zmešanu inu te, kir so premogli to beštio inu ta nega pild inu ta nega zname inu tu štive ne nega imena, de so stali na tim glaženim moriei inu so imeili te arffe Božye, ^[3]inu so peili to peissen*

D d Moize-

REZODIVENE S. LANŽA.

Moizesovo tiga Božyga hlapca inu to peisen tiga iagneta rekoč: Velika inu čudna so tuia della, Gospud vsigamogoči Bug, pravični inu risnični so tui poti, ty kral tih svetnikov. ^[4]Du bi se tebe ne bal, Gospud? Inu bi tuie ime za veliku ne deržal? Zakai ti sam si svet, zakai vsi aydi prido inu bodo molili pred tebo, zakai tuie pravde so rezodivene.

B. ^[5]*Inu potle sem vidil inu pole, ta tempel te utte tiga pričovana v tim nebessu se ie odperl ^[6]inu so vunkai sli iz tiga templu ty sedem angeli, kir so imeili te sedem štraifinge, ty so bili obličeni s čistim inu z belim platnom inu so bili opassani nih prssi z zlatimi pasmi. ^[7]Inu ena od tih štirih xvirin ie dala tim sedem angelom sedem bokalov od zлата, polne serda Božyga, kir ie živ od vekoma do vekoma. ^[8]Inu ta tempel ie ratat poln dima od tiga gospostva Božyga inu od nega moči. Inu nisče nei mogel v ta tempel puiti, taku dolgu de so te sedem štraifinge bile dopernessene.*

TA

TA XVI. CAP.

TA XVI. CAP.

A. Zdai mnogotere štraifinge se izlivaio
čez antikrištove, za volo kir so tih vernih
kry prelili. B. Antikrištovi te visty le žgo,
ne hlade. C. Antikrištovi so v temi, kričo,
kolno Boga. D. Antikrištovi iz zcludia go-
vore, caihne delaio, nih sle h krallem
pošilaio, s teim k sebi dosti ludi naklanaio.
E. Antikrištovi bodo strahom pres bega, s
kletvio cilu pogubleni.

I*Nu iest sem slišal eno veliko štymo iz A.*
tiga templa, ta ie diala h tim sedem
angelom: Puidite inu izlrite te sedem verče
tiga Božyga serda na zemlo. [2] Inu ta pervi
angel ie šal inu ie izlil sui verč na zemlo.
Inu se ie sturil en hud inu škodliv turr na
tih ludeh, kir so imeili tu xnamine te beš-
tie, inu na tih, kir so ne pild molili. [3] Inu
ta drugi angel ie izlil ta sui verč v tu morie
inu se ie sturilu kry koker eniga mertviga
inu kar ie v tim moriei živu bilu, ie umer-
lu. [4] Inu ta trety angel izlye sui verč v te
reke inu v te vodene studence inu so kry
ratali. [5] Inu iest sem slišal tiga angela te
vode, rekočiga: Gospud, ti si previčen, kir
Dd 2 si inu

REZODIVENE S. LANŽA.

si inu kir si bil, inu si svet, za volo kir si le-te riči obsodil. ^[6] Zakai oni so to kry tih svetnikov inu prerokov prelili inu ti si nim tudi dal to kry piti, zakai oni so vredni. ^[7] Inu iest sem slišal eniga drugiga angela iz tiga altarie rekočiga: Ia, Gospud, vsigamogoči Bug, tuie pravde so risnične inu pravične.

- B. ^[8]*Inu ta četerti angel ie izlil sui verč na tu sonce inu nemu ie bilu danu vroče sturiti tim ludem s teim ognem. ^[9] Inu tim ludem ie bilu vroče od velike vročusti inu oni so kleli tu ime Božje, kir ima oblast čez le-te štraifinge, inu oni se ne so pokurili, kir bi nemu to čast dali.*
- C. ^[10]*Inu ta peti angel ie izlil sui verč na ta stol te beštie inu nee kraljevstvu ie temnu ratalu inu oni so dvečili ¹¹⁹⁹ nih iezike od beteža ^[11] inu so kleli Boga nebeškiga za volo nih betežov inu torrov inu ne so pokure sturili od nih della.*
- D. ^[12]*Inu ta šesti angel ie izlil ta sui verč v to veliko reko Evfraten inu nee voda ie posehla, de se ta pot perpravi tim kraljem, od kod tu sonce gori gre. ^[13] Inu iest sem vidil iz*

TA XVI. CAP.

dil iz vust tiga draka inu iz vust te beštie inu iz vust tiga falš preroka try nečiste duhuve vunkai grede, ty so tym žabom bili podobni. ^[14]Žakai oni so duhuvi tih žludiev, kir caihne delaio, inu gredo vunkai h tim kralem na zemli inu po vsih krayh tiga svita, nee vkupe zbirati h timu boyu na ta dan tiga velikiga Boga vsigamogočiga. ^[15]Pole iest pridem koker en tat. Izveličan ie ta, kir čuie inu hrani sui gvant, de on nag ne hodi, inu de se nega sram ne vidi. ^[16]Inu on ie nee vkupe zbral na en krai, kir se iudosku imenuie Armagedon.

^[17]Inu ta sedmi angel ie izlil sui verč (oli E. bokal) v ta lufft inu ie šla ena velika štyma iz tiga templa nebeškiga od te strane tiga stola, ta ie diala: Onu ie sturienu.

^[18]Inu so se sturile štyne inu garmene inu bliskane inu ie bil en velik tress; takov nei bil, kar so ludie na zemli, tak velik tress.

^[19]Inu iz tiga velikiga meista so se try deli sturili inu ta meista tih aydov so doli pale. Inu Babilonia, ta velika, ie bila spumnena pred Bugom, de ie ni dal ta pe-

Dd 3 har

REZODIVENE S. LANŽA.

har s teim vinom nega zlobniga serda. ^[20]Inu vsi otoki so bežali inu te gorre se ne so nešle ^[21]inu ena velika toča koker en cent ie pala iz nebes na te ludi inu ty ludie so kleli Boga za volo te štraifinge te toče, zakai nega štraifinga ie bila cilu velika.

TA XVII. CAP.

A. Tukai naprei malla tiga očitiga inu skrivniga antikrišta Mahometa inu papeža.
B. Izlaga, kai ta beštia inu curba pomenita.
C. V Rymi so sedem hribi inu gradi, na tih ta žena sydi inu regira. D. Tukai izlaga, du ie ta curba oblastna, inu de na koncu od tih kralev bo končana.

A. **P**Otle pride eden od tih sedem angelov, kir so imeili te sedem verče, ta ie govuril z meno, inu ie dial k meni: Pridi, iest hočo tebi pokazati tu pogublene te velike kurbe, kir sedi na dosti vodah, ^[2]s katero so ty krali na zemli curkali ¹²⁰⁰nu ty, kir prebivaio na zemli, so pyani ratali od vina nee curbarye ^[3]inu on ie mene pernessil v tim duhei v to pusčavo. Inu iest sem vidil eno

TA XVII. CAP.

eno ženo, sidečo na eni škarlatovi bešty, polno tih imen tiga kletva inu ie imeila sedem glav inu deset rogov. ^[4]Inu ta žena ie bila obličena s to purpuro inu škarlatom inu ie bila pozlačena s teim zlatum inu žlahtnim kamenem inu s perlami inu ie imeila v ni roki en kelih od zlata, poln prekletve inu nečistosti nee curbarye. ^[5]Inu na nee čellu pis-sanu tu ime skrivnust, ta velika Babilon, mati te curbarye inu prekletve na zemli. ^[6]Inu iest sem vidil to ženo pyano od kry tih svetnikov inu od kry tih maternikov Ježusovih inu iest sem čudil, kadar sem no vidil z velikim čudessom.

^[7]Inu ta angel ie dial k meni, zakai se ti B. čudiš? Iest kočó ¹²⁰¹tebi povedati to skrivnust od te žene inn ¹²⁰²od te beštíe, kir no nossi, katera ima sedem glav inu deset rogov. ^[8]Ta beštia, katero si ti vidil, ie bila inu nee nei več inu spet pride iz tiga pred-poda inu puidе v tu pogublene inu ty, kir na zemli prebivaio (katerih imena ne so zapissana v tih buqvah tiga lebna od začetka tiga svita), se bodo začudili videoč to beštio

1201|Hočo.

1202|Inu.

REZODIVENE S. LANŽA.

beštio, katera ie bila inu ie nei, naisi ie še.

^[9]*Inu le-tu, kai ie ta missal, kir ima to modrost.*

- C. *Te sedem glave so sedem gorre, na katerih ta žena sidi inu so sedem krali.* ^[10]*Pet so pa-li inu eden ie inu ta drugi še nei prišal inu kadar pryde, more en kratig čas ostati.* ^[11]*Inu ta beštia, kir ie bila inu nei, ta isti ie ta osmi inu ie eden od tih sedem inu on gre v tu pogublene.* ^[12]*Inu ty deset rogi, katere si ti vidil, so ty deset krali, kateri še ne so tu kraljevstvu pryeli, oli oni bodo pryeli oblast, koker krali v eni uri s to beštio.* ^[13]*Le-ti imao en svit, inu bodo dali nih muč inu oblast tei bešty.* ^[14]*Ty se bodo boyovali s tem iagnetom, inu tu iagne bode nee premoglu, zakai onu ie en gospud vseh gospudov inu en kral čez krale inu ž nim red, kir so poklicani inu izvoleni inu verni.*

- D. ^[15]*Potle ie k meni dial: Te vode, katere si ti vidil, gdi ta curba sidi, so ty folki inu množice inu aydi inu ieziki* ^[16]*inu ty deset rogi, katere si ti vidil na tei bešty, ti bodo sovražili to kurbo inu no bodo sturili*
pusto

TA XVII. CAP.

pusto inu nago inu bodo nee messu ieili inu no z ognem sežgali. ^[17] *Zakai Bug ie nim dal v nih serce, de sture inu de dado nih kraljevstvu ty bešty, dotle se dopernesso te bessede Božye.* ^[18] *Inu ta žena, katero si ti vidil, ie tu veliku meistu, kateru ima tu kraljevstvu čez vse krale na zemli.*

TA XVIII. CAP.

A. Cristus bo skuzi suie pridigarie papesko vero rezodil inu rezdial. B. Timu antikrištu, duhovski kurbi, bode Bug nee delu obilnu vračoval. C. Grozovitu se bo s to Babilonio, v kateri ta velika curba gospoduie, inu tim nee kraljem inu kupcem godilu. D. Ta Cerkov, vsi verni se bodo vesselili, kadar te antikrištove službe bodo rezdiane.

I*nu po le-teh ričeh sem iest vidil eniga A. drugiga angela doli gredoč iz nebes, kir ie imel veliko oblast, taku de se ie ta zemla resvetila od nega svitlusti.* ^[2] *Inu on ie sylnu vpyl z močno inu z veliko štymo, rekoč: Ona ie pala, ona ie pala, ta velika Babilon inu ie ratala enu prebivališče tih*
Dd 5 zlu-

RAZODIVENE S LANŽA.

zľudiev inu en varih vseh nečistih duhov
inu en varih vseh nečistih inu sovražnih
ptíc. ^[3] Zakai vsi aydi so pyli od tiga vina
tiga serda nee curbarye inu ty krali na zem-
li so ž no curbali inu ti kupci na zemli so
bogati postali od nee velike hočlivosti.

- B. ^[4]Inu iest sem slišal eno drugo štymo iz ne-
bes, rekoč: Puidite vunkai od nee, mui folk,
de ne bote diležni nee grehov inu de nee šla-
kov ne primete, ^[5]zakai nee grehi so prišli
noter do nebes inu Bug ie zmisľil na nee hu-
dubo. ^[6]Vernite ni koker ie ona vom vernila,
inu sturite ni dvakrat po nee delih inu s
katerim peharom ie ona vom pernašala, s
teim istim ni tulikain dvakrat pernessite. ^[7]
Kuliku se ie ona gosposku deilala inu v hoč-
livosti prebivala, tulikain daite ni terplena
inu plača, zakai ona ie diala v ne serci, iest
sidim inu sem ena kralica inu nei sem vdu-
va inu plača ne bom vidila. ^[8]Zatu na en
dan prideio nee šľaki, ta SMERT inu ta
plač inu ta lakota, inu bode s teim ognen
sež-

TA XVIII. CAP.

sežgana, zakai Gospud Bug ie močan, kir bo no sodil.

^[9]Inu čež no se bodo plakali inu klagovali ty C. krali na zemli, kir so ž no curbali inu hočljivost tribali, kadar oni bodo vidili ta dim nee pogorena. ^[10]Inu bodo deleč stali od straha nee terplen inu diali: io inu ve, tu veliku meistu Babilon, tu terdnu meistu, na eno uro ie prišla tuia pravda. ^[11]Inu ty kupci na zemli se bodo plakali inu klagovali čež no, zakai nisče več ne bo kupoval nee kupčio. ^[12]To kupčio od zлата inu od srebra inu od žlahtniga kamene inu od perlov, od špinata, od purpura, od žid, od žameta inu od škarlata inu od tineniga lessa inu od sledne possode tih elefantovih kosty, inu od kuffra inu od železa inu od marmora ^[13]inu cimeta inu kadila inu žalb inu verob inu vinu inu ole, lipo moko inu pšenico inu ovce inu kone inu kulla inu šužne inu duše tih ludi. ^[14]Inu iabelka, po katerih tuia duša želi, so stopila od tebe, inu vse, kar ie debellu inu gosposku bilu, so tebi

REZODIVENE S. LANŽA.

tebi poginile inu tih ty ne boš več nešla.
[15] *Inu ty kupci le-tih riči, kir so od nih boga-*
ti postali, bodo od nee deleč stali, za volo
strahu nee terplena se bodo plakali inu kla-
govali [16] *tar diali: io, ve, tu veliku meistu,*
kir ie bilu obličenu z židami, s to purpuro
inu škarlatom inu ie bilu pozlačeno zlatom
inu žlahtnimi kameni inu perlami. [17] *Zakai*
vu eni uri ie bilu obpusčenu taku blagu inu
vsi barkaroli inu sledne tovarištvu, kir v
tih barkah prebivaio, inu ty čolnary inu ty,
kir na muriu delaio, so od daleč stali [18] *inu*
vpili, kadar so zagledali ta dim nee pogore-
na inu so diali, kateru ie bilu le-timu veli-
kimu meistu glih? [19] *Inu so metali ta prah*
na nih glave, vpili, plakali, klagovali inu
diali, io inu ve, tu veliku meistu, v katerim
so vsi bogati postali, kir so barke imeili na
muriu od nee kupčye, zakai onu ie vu eni uri
pustu ratalu.

[20] *Vesseli se ti nebu čez no inu vsi sveti*
D. *iogri inu preroki, zakai Bug ie obsodil na*
ni to vašo pravdo. [21] *Tedai en močan angel*
vzdigne gori en velik mlinski kamen
inu

TA XVIII. CAP.

inu ga ie vergal v tu murie inu ie dial, s tako sylo bode veržena ta Babilon, tu veliku meistu inu ne bode več naidena. ^[22]Inu ta štyma tih pevcev inu lavtariev, pisčisev inu trobentariev, kakersšniga antverha se ne bo več v tebi nešil, inu ta glass tiga malina se ne bo v tebi več slisal ^[23]inu ta luč te lesčerbe ne bo več v tebi svetila inu ta štyma tiga ženina inu neveiste se ne bo več v tebi slisala. Zakaⁱ^[203] tuy kupci so bili vyudi na zemli, zakai skuzi tuio cupernio so zablodili vsi aydi ^[24]inu ta kry tih prerokov inu svetnikov ie v ni naidena inu vseh teih, kir so ubyeni na zemli.

1203|Zakai.

TA XIX. CAP.

A. S. Duh h troštu vsem vernim tukai stavi naprei, kakovu vesselie bodo v nebessih imeili. B. Le-ta pergliha od Cris-tusa inu te nega cerque, de v nebi bo lepa čista koker ena neveista, berite. C. Cristus ie mogoč, pravičin, risničen ž nega pravdo, nega verni so vesseli inu z belim gvantom, tu ie, svetustio obličeni. D. Cristus na sod-ni dan bo vse antikrištove ž nih oblastniki, falš preroki v pekal pehnil.

Potle

REZODIVENE S. LANŽA.

- A. **P**Otle sem iest slišal eno veliko štymo, mnogotere množice v nebessih, rekoč, alleluia. Zdravie inu čast, gloria inu muč bodi Bogu našimu Gospudi, ^[2]zakai risnične inu pravične so nega pravde, kir ie to veliko kurbo obsodil, katera ie izkazila to zemlo ž no curbaryo inu ie to kry nega hlapcev od nee roke mestil. ^[3]Inu druguč so rekli, alleluia. Inu nee dim gre gori vekoma ^[4]inu ty štiri inu dvaisseti stariši inu te štiri žviryne so doli pale inu so molile Boga, sidečiga na stolu, rekoč, amen, alleluia. ^[5]Inu ena štyma gre iz tiga stola, ta ie diala, hvalite našiga Boga vi vsi nega svetniki, inu vi, kir se nega boyte, mali inu veliki.
- B. ^[6]Inu iest sem slišal, koker eno štymo ene velike množice inu koker eno štymo velikiga garmena, ty so diali, alleluia, zakai ta vsigamogoči Gospud Bug ie tu kralovstvu noter vzel. ^[7]Vesselimo se inu bodimo vesseli inu daimo nemu čast, zakai ta ohcait tiga iagneta ie prišla inu ta
nega

TA XIX. CAP.

nega žena se ie perpravila. ^[8]Inu ni ie bilu danu, de se ie oblekla s čistimi inu z belimi židami (te žide pag so te pravice tih svetnikov.) ^[9]Inu on ie dial k meni: Piši, izveličani so ty, kir so h ti večery te ohcaiti tiga iagneta poklicani. Inu on ie dial k meni, le-te bessede Božye so risnične. ^[10]Inu iest pred nega noge doli padem, de bi ga molil, inu on ie dial k meni, gledai, tega ti ne sturi, iest sem raven tui hlapec inu tuih bratov inu tih, kir imaiio tu pričovane od Jezusa, moli Boga, zakai tu pričovane Jezusevu ie ta duh tiga prerokovane.

^[11]Potle sem vidil tu nebu odpertu inu pole, C. en beil kon inu ta, kir ie na nim sidil, mu ie bilu ime Zveist inu kir pravico sodi inu boyuie. ^[12]Inu nega oči so bile koker en plamen tiga ognia inu na nega glavi veliku kron. Inu ie imel enu ime zapissanu, kateru nisče ne zna, samuč on sam. ^[13]Inu on ie bil obličen z anem gvantom, s kryo okroplenim inu nega ime se imenuie Besseda Božya. ^[14]Inu te voiske, kir so v nebi, so šle za nim na belih konih, obličeni z belimi inu čistimi židami. ^[15]Inu iz nega vust ie šal en oster meč, de on
ž nim

Eph. 5.
2. Cor. II. 1204

1204|Ef 5,23.25.32.
2 Kor 11,2.

REZODIVENE S. LANŽA.

ž nim te ayde bye, inu on bo nee regiral s to
želežno palico. Inu on tlači to prešo tiga vi-
na tiga zlobniga serda vsigamogočiga Boga.

[16] Inu on ima na nega gvanti inu na nega
ledavyah pissanu le-tu ime, en Kral vseh
kraljev inu en Gospud vseh gospudov.

D. [17] Potle sem iest vidil eniga angela, stoie-
čiga v tim soncu, ta ie vpyl z veliko štymo
inu ie dial k vsem ptycom, kir so leteile po
sredi tih nebes: Pridite inu se zberite h ti
večery tiga velikiga Boga, [18] de bote ieili tu
messu tih kraljev inu tu messu tih altmanov
inu tu messu tih močnih inu tu messu tih
kun, [1205] inu tih, kir na nih sidee, inu tu mes-
su vseh, kir so fray, inu hlapcev, tih maihi-
nih inu velikih. [19] Inu iest sem vidil to beš-
tio inu te krale na zemli inu nih voiske
zbrane, de bi se boyovali s teim, kir na konu
sidi, inu ž nega voisko. [20] Inu ta beštia ie
bila vieta inu ž no red ta falš prerok, kir ie
caihne delal pred no, s katerimi ie bil zape-
lal te, kir so bili vzeli tu znamine te beštie,
inu kir so nee pild molili. Le-ta dva sta
veržena v tu ognenu iezeru, kir žveplom go-
ry, [21] inu ty drugi so bili ubieni s teim
mečom,

1205|Konj.

TA XX. CAP.

mečom tiga, kir ie na konu sedil, inu kir ie iz nega vust šal, inu vse ptyce so syte ratale od nih messa.

TA XX. CAP.

A. Ta angel ie Cristus, kir to kačo, zlu-
dia vuzda, de več koker poprei te ludi z
malikovanem ne zepelava. B. Trošta vse
verne, kir so za volo Cristusa martrani, de
ne so mertvi, temuč živi per Cristusu. C.
Antikrištovi bodo časi mane to Cerkov
Božyo doli terli, oli na koncu bodo v pekal
verženi. D. Vsakiga diane, dobru inu hudu,
se bode na sodni dan očitū bralu inu lono-
valu.

POtle sem vidil eniga angela, gredočiga iz A.
nebes, ta ie imel ta ključ h timu pred-
podu, inu eno veliko ketino v nega roki ¹²inu
ie popal tiga draka, to staro kačo, katera ie ta
hudič inu satanas, inu ga ie zvezal tissuč leit.
¹³Inu ga ie vergal v ta predpod inu ga ie za-
perl inu ozgorai zapečatil, de več ne zepelava
te ayde, dotle ne so dopernessena tissuč leit,
Ee inu

REZODIVENE S. LANŽA.

inu po le-tim on mora prust biti en maihin čas.

B. ^[4]*Inu iest sem vidil stole, inu oni so seili na nee inu nim ie bila dana ta sodba inu iest sem vidil te duše tih, katerim so bile glave odsekane za volo tiga pričovana od Jezusa inu za volo te besede Božje inu kateri ne so molili to beštio inu nee pild inu kir ne so vzeli nee znamenja na nih čellu oli v nih roke inu so živeli inu kralovali s Cristusom tissuč leit.* ^[5]*Ampag ty drugi mertvi ne so oživili, dotle ne so bili dopernesseni tissuč leit, le-tu ie tu pervu gorivstanene.* ^[6]*Izveličan ie ta inu svet, kateri ima deil v tim pervim gorivstanenu, čež te iste ta druga smert ne ima obene oblasti, temuč oni bodo fary Božy inu Cristusevi inu bodo ž nim kralovali tissuč leit.*

C. ^[7]*Inu kadar bodo ty tissuč leit dopernesseni, bode ta satanas prust od nega ieče* ^[8]*inu on vunkai puidе zepelat te ayde, kir so na tih štirih krayh te zemle, tiga Goga inu Magoga, de on bode nee zbral h timu boyu, katerih štivene ie koker ta peissek*
tiga

TA XX. CAP.

tiga moria. ^[9]Inu oni so gori stopili na to širokoto te zemle inu oblegli ta kamp tih svetnikov inu ta ogen ie pal od Buga iz nebes, ta ie nee požerl. ^[10]Inu ta žludi, kir ie nee zepe-laval, ie bil veržen v tu iezeru tiga ognia inu žvepla, tiakai kir so ta beštia inu ty fals preroki bili inu bodo martrani podnevi inu ponoči od vekoma do vekoma.

^[11]Inu iest sem vidil en velik beil stol inu D. eniga, kir ie na nim sidel, pred katerim obličiem ie beižala ta zemla inu tu nebu inu nim se nei obenu meistu nešlu. ^[12]Inu iest sem videl te mertve velike inu mahine stoieče pred Bugom inu te buqve so se od-perle, katere so tiga lebna, inu ty mertvi so bili obsojeni po tim pismu v tih buq-vah, po ni dellih. ^[13]Inu tu morie ie pover-nilu te mertve, kir so v nim bili, inu ta smert inu ta pekal sta dala te mertve, kir so v nyu bili inu sta bila obsoiena en vsa-keteri po nega dellih. ^[14]Inu ta smert inu ta pekal sta bila veržena v tu ognenu iezeru. Le-ta ie ta druga smert. ^[15]Inu ty, kir ne so bili naideni, zapissani v tih buq-

Ee 2 vah

REZODIVENE S. LANŽA.

*vah tiga lebna so bili verženi v tu ognenu
iezeru.*

TA XXI. CAP.

A. Verni bodo imeili nov, lep, neveisten,
ženinov gvant inu vesseli stan. B. Cristus ie
tim vernim velike dobre riči odločil, tim
nepokurnim mamalukom vse zlu. C. Tu
nebešku kraljevstvu enimu svitlimu meistu
perglihuie. D. Od lipote inu terdnusti tiga
nebeškiga Ieruzalema pozemlisku govori.
E. V nebessih ie zgul svitloba, v to isto
oben čern smerdeči človik temuč le-ty, s
Cristusevo kryo oprani, prydo.

A. **I***Nu iest sem vidil enu novu nebu inu
eno novo zemlo (zakai tu pervu nebu
inu ta pervu zemla ie minila) inu tu mor-
ie nei več. ^[2]Inu iest Iohannes sem vidil tu
svetu meistu, tu novu Ieruzalem, doli
gredoč iz nebes, od Buga perpravlenu, ko-
ker ena neveista lipu nareiena suimu mo-
žu ^[3]inu sem slišal eno veliko štymu iz ne-
bes, rekoč: Pole, ta utta Božya ie s teimi
ludmi inu bode per nih prebivala
inu*

TA XXI. CAP.

inu oni bodo nega folk inu ta Bug ž nimi.
[4] Inu bode doli žbrissal vse selže od nih oči,
inu ta smert ne bode več inu ne bode več
plača, ne žalosti, ne vpitia, ne beteža več ne
bo, žakai tu pervu ie minilu. [5] Inu ta, kir ie
na tim stollu sidil, ie dial: Pole, iest delam
vse riči nove. Inu on ie k meni rekal: Piši,
žakai te bessede so risnične inu gvišne.

[6] Inu on ie k meni rekal: Onu ie sturienu, B.
iest sem ta A inu O, ta začetig inu ta konec.
Iest bom dal timu žeinimu od tiga studenca
te žive vode zabston. [7] Kateri premore, ta
bode vse riči posedil, inu iest bom nega Bug
inu on bode moi syn. [8] Ampag tim boiečim
inu tim nevernim inu tim prekletim inu
tim ubojnikom inu tim curbariem inu tim
cupernikom inu tim malikovcem, inu vsem
lažnikom bode nih deil v tim iezeru, kir s
teim ognem inu žveplom gori, kateru ie ta
druga smert.

[9] Inu pride k meni eden od tih sedem an- C.
gelov, kir so imeili te sedem verče polne od
tih sedem puslednih štrafig, inu ie ž meno

Ee 3 govu-

REZODIVENE S. LANŽA.

govuril, rekoč: Prydi, iest hočo tebi pokazati to ženo, to neveisto tiga iagneta. ^[10]Inu ie mene nessel v tim duhei gori na eno visoko gorro inu ie meni pokazal tu veliku meistu, tu svetu Ieruzalem doli gredoč iz nebes od Buga. ^[11]Inu ie imeilu to svitlobo Božyo inu nee luč ie bila glih timu neržlahtnišimu ka-menu, enimu kristalnimu iaspidu. ^[12]Inu ie imeilu velik inu visok zyd inu ie imeilu dvanaist vrat inu na tih vratih dvanaist angelov inu ta imena zapissana, kir so imena tih dvanaist žlaht tih otruk tiga Izraela. ^[13]Od iutra try vrata, od pulnoči try vrata, od pulne try vrata, od večera try vrata. ^[14]Inu ta zyd tiga meista ie imel dvanaist gruntov inu v tih istih ta imena tih dvanaist iogrov tiga iagneta.

- D. ^[15]Inu ta, kir ie z mano govuril, ie imel en zlat terst, de bi meril tu meistu, nee vrata inu zyd. ^[16]Inu tu meistu ie bilu na štiri vogle inu ie bilu dolgu koker široku inu on ie meril tu meistu s teim zlatim rorom na dvanaist tissuč moških tekov inu tiga meista dolgust, širokost inu visokota so glih.

TA XXI. CAP.

*glih. ^[17]Inu on ie meril nee zyd, stu štiriinu-
štiridesseti lahti, po meri tiga človeka, ka-
tera ie tiga angela. ^[18]Inu tu zidane nee zydu
ie od iaspida inu tu meistu ie bilu čistu zla-
tu, glieh čistimu glažu ^[19]inu ty grunti tiga
zidu inu tiga meista so bili lipu nareieni zo
vsemi žlaht kameni. Ta pervi grunt ie bil
en iaspis, ta drugi ie bil en safir, ta trety en
kalcedon, ta četerti en smaragd, ^[20]ta peti en
sardonik, ta šesti en sardis, ta sedmi en kri-
zolit, ta osmi en beril, ta deveti en topaster,
ta desseti en krizoprax, ta anaisti en yacint,
ta dvanaisti en amatist.*

*^[21]Inu te dvanaist vrata so bile dvanaist E.
perle inu vsaka vrata so bile od ene perle
inu te vulice tiga meista so bile od čistiga
zlata koker en presvital glaž. ^[22]Inu iest ne
sem v nim vidil obeniga templu, zakai ta
vsigamogoči Bug ie nee tempel inu tu iag-
ne. ^[23]Inu tu meistu ne potrubuie obeniga
sonca, ne lune, de bi ni sveitila, zakai
svitlust Božya no resvečuie inu nee luč ie
tu iagne. ^[24]Inu ty aydi, kir so izveličani,
hodio v ti isti nee luči, inu ty krali te
zemle*

REZODIVENE S. LANŽA.

zemle bodo pernesli v tu istu nih gospostvu
inu čast. ^[25]Inu nee vrata se ne bodo zaperla
po dnevi, zakai tukai ne bode obene noči.
^[26]Inu v tu istu bodo pernašali tu gospostvu
inu to čast tih aydov ^[27]inu v tu istu ne pui-
de obena reič nečista inu ta, kir preklete ri-
či dopernaša, inu ta, kir laže temuč samuč
ty, kir so zapissani v te žive buqve tiga iag-
neta.

TA XXII. CAP.

A. Kakovu pitie oli špižo bomo imeili v
nebessih, tu bo vesselu prebivane,
tovarištvu per Bugi. B. Še pag zagvišue,
de kar se v le-tih buqvah pravi, ie gvišnu, se
bo risničnu taku godilu. C. Risnica se ima
pridigati, naisi ta vegši deil od nee huiši
rataio inu za špot imaio. D. Prerokovane v
le-tih buqvah ie od samiga Jezusa. E. H
Božy bessedi inu postavi se ne ima perstav-
iti oli to isto preminiti.

A. **I**Nu potle ie on meni pokazal eno čisto
reko te žive vode, svitla koker ta krištal,
gređoč od tiga stolla Božyga inu tiga iag-
neta. ^[2]Na sredi nih vulicah inu na obeiu
strani

TA XXII. CAP.

strani te reke ie bilu tu drivu tiga lebna,
kateru pernaša dvanaist sador, inu daie
vsak messec sui sad, inu tu listie tiga dri-
vessa ie dobru h timu zdraviu tim aydom.

^[3]Inu ne bode obene prekletve več, temuč ta
stoll Božy inu tiga iagneta bode v nim inu
nega hlapci bodo nemu služili ^[4]inu vidili
nega obličie inu nega ime bode na nih čeleh.

^[5]Inu tukai ne bo nuč inu ne bode potrebova-
lu obeniga svečnika oli te luči tiga sonca,
zakai ta Gospud Bug bo nee resvetil inu bo-
do kralovali od vekoma do vekoma.

^[6]Inu on ie k meni rekal, le-te bessede so B.
gvišne inu risnične. Inu ta Gospud Bug tih
svetih prerokov ie poslal suiga angela poka-
zati tim suim hlapcem te riči, katere se ima-
io skorai zgoditi. ^[7]Inu pole, iest pridem sko-
rai, izveličan ie ta, kateri ohrani te bessede
le-tiga prerokovane, le-tih buqvih. ^[8]Inu
iest, Ianž, sem ta, kir sem slišal inu vidil,
sem doli padel pred te noge tiga angela, kir
ie meni le-te riči izkazal, de bi ga molil.
^[9]On pag reče k meni: Gledai, tiga ti ne sturi,
zakai iest sem s tebo red en hlapec inu tuih
bra-

REZODIVENE S. LANŽA.

bratov prerokov inu tih, kir ohranio te besede le-tih buqvih. Moli Boga.

C. ^[10]Potle pravi k meni: Ne žepečati le-te besede tiga prerokovane v le-tih buqvah, zakai ta čas ie blizu. ^[11]Kateri škodi, ta še škodo delai, inu kateri ie smerdeč, ta še smerdi, inu kateri ie brumen, ta še bodi brumen, inu kateri ie svet, ta bodi še svet. ^[12]Inu pole iest skorai pridem inu mui lon ie z mano, de bom dal vsakimu koker bodo ta nega della. ^[13]Iest sem ta A inu O, ta začetig inu ta konec, ta prvi inu ta pusledni. ^[14]Izveličani so ty, kir ohranio te nega zapuvidi, de nih oblast bode na tim drivessu tiga lebna inu de puido noter skuzi ta vrata tiga meista. ^[15]Ampag izvuna bodo ty psi inu ty cuperniki inu ty curbary inu ty uboiniki inu ty malikovci inu vsi ty, kir lubio inu delaio te laže.

D. ^[16]Iest, Jezus, sem poslal muiga angela, vom le-te riči pričovati v tih cerqvah. Iest sem ta koren inu žlahta tiga Davida, ta svitla zveizda inu danica. ^[17]Inu ta Duh inu ta neveista pravio, prydi inu kateri sliši, ta reci prydi, inu kateri ie žeien, ta prydi, inu kateri hoče, ta vzami od te vode tiga lebna zabston.

Iest

TA XXII. CAP.

^[18]*Iest pričam vsakimu, kir slišio te besede E. tiga prerokovane v le-tih buqvah. Aku gdu perložī k le-tim ričem, taku Bug bode perlužil čez nega le-te štraifinge, kir so zapisane v le-tih buqvah.* ^[19]*Inu aku du proč vẋame od tih besed le-tih buqvi tiga prerokovane, taku bode Bug proč dial nega deil iz le-tih buqvi tiga lebna inu iz tiga sveti-ga meista inu od tiga, kar ie pissanu v le-tih buqvah.* ^[20]*Ta, kir pričūie le-te riči, pravi, ia, iest pridem skorai. Amen, ia, pri-di ty Gospud Jezus.* ^[21]*Ta gnada našiga Gospudi Jezusa Cristusa bodi z vami zo vsemi.*
Amen. ¹²⁰⁶

1206|SSP nima »amen«;
L1545 in V imata kot T.

KONEC VSIGA NOVI-
ga testamenta oli za-
kona.

Fanika Krajnc-Vrečko

Trubarjevo duhovno izročilo v Novi zavezi

K sedmi knjigi Zbranih del Primoža Trubarja

Primož Trubar je v nemškem predgovoru¹ k drugemu delu Nove zaveze (1582), ki ga je posvetil Ludviku Würtemberškemu, povzel celotno svoje delo (*das Werk*). Le-tega ga sicer predstavljajo njegova knjižna dela, vendar je ob njih zaokrožil ter utemeljil vso veličino svojega verskega, knjižnega in narodnega programa, katerega vrh je po njegovem bila ponovna izdaja Nove zaveze. S sklepom oziroma izdajo te knjige je bil skupaj z evangelistom prepričan, da lahko njegovi rojaki v miru pričakujejo razodetje in veličasten prihod mogočnega Boga, Gospoda in zveličarja Jezusa Kristusa (Mt 24,14). Slovenske knjige, ki v domačem jeziku razodevajo temeljne resnice krščanske vere, so bile Trubarju samemu in njegovim rojakom največja Božja milost v težkih časih turške nevarnosti in papeških preganjanj ter v pričakovanju tisočletnega kraljestva. Krona vsega njegovega knjižnega dela je zares ponovni prevod Nove zaveze, za katerega v predgovoru navaja svoje vire, po katerih je prevajal in komentiral svoj prevod:

»Zakaj od daru božje milosti sem iz spisov mnogih starih in novih piscev, posebno iz dr. Lutherja, gospodov Brenza, Melanhtona, Urbana Regiusa, gospoda Jurija kneza Anhaltskega in drugih piscev komentarjev k spisom prerokov in apostolov, o katekizmu in ex eorum locis Theologicis, vzel in ukradel, prevedel in vstavil v omenjene slovenske knjige tisto, kar je bilo najbolj razumljivo. Posebno sem se trudil, da podrobno, jasno in razumljivo predstavim največje in za zveličanje pomembne božje skrivnosti in verske nauke, kot so skrivnost troedinega Boga v Sveti trojici, o njegovem odnosu do nas, o

¹ Nemški predgovor je zaradi uredniške zasnove ZDPT skupaj z drugimi Trubarjevimi nemškimi predgovori objavljen v XI. knjigi ZDPT. Prim. Edi Vrečko (ur.) *Zbrana dela Primoža Trubarja XI*, 303–329 (http://www.pei.si/UserFilesUpload/file/digitalna_knjiznica/Zbrana%20dela%20Primoza%20Trubarja/ZDPT%2011/ISBN%20978-961-270-099-7.html).

Kristusovi osebi, njegovem poslanstvu in dobrih delih, o njegovih zaslugah za nas in kako jih postanemo deležni, o pravih boguvšečnih delih in bogoslužjih, o pravilni rabi svetih zakramentov itd., da bi skozi to vsakdo v svoji zavesti bil prepričan, da njegova vera temelji na vseh naukih Svetega pisma, da bi lahko sodil, katera je prava stara vera in da bi vsakdo vedel, kako lahko in naj v svojem poklicu služi Bogu.»²

Iz te strnjene razlage vsebine smemo sklepati, da je prvi in edini namen Trubarjevega dela posredovanje božje besede in razlaga verskih resnic, kar je nujno potrebno za njegovo pastoralno delo. Svoje duhovništvo je jemal tako resno, da se je zaradi njega poslužil novega medija – knjige, in to knjige v narodnem jeziku. Pri Trubarju smo bolj kot njegovo duhovništvo vajeni poudarjati jezik. Jezik, in to tiskana beseda, je najpomembnejše orodje v rokah nosilcev kulturnega razvoja skozi vso zgodovino Slovencev, zato naj v uvodu študije k sedmi knjigi Zbranih del Primoža Trubarja najprej spregovorimo o jeziku kot najvišji etični vrednoti in hkrati etični kategoriji, ki spremlja kulturno, versko in obče človeško zavest naroda. S Trubarjem se sicer vse začinja, vendar ne moremo mimo nekaterih imen, ki so kasneje krojila in oblikovala usodo narodne omike, s katero smo se Slovenci oblikovali kot enakovreden člen v družini evropskih narodov.

Pri poznejših avtorjih naj omenimo škofa, duhovnika in narodnega buditelja Antona Marina Slomška (1800–1862), ki poleg izjemnega pomena za cerkveno življenje na Slovenskem s svojim obsežnim opusom predstavlja enega od pomembnih mejnikov v slovstvenem in kulturnem delovanju na naših tleh. Slomšek je v svojih številnih pridigah in leposlovnih spisih veliko govoril o jeziku in med drugim materni jezik postavil med najvišje človekove etične vrednote. V svojem razumevanju maternega jezika je šel celo tako daleč, da je nespoštovanje maternega jezika označil kot velik greh. Če hočemo to Slomškovo trditev presojati z današnjega vidika, moremo spoznati, da je ves zgodovinski spomin porajanja slovenskega naroda znotraj njegove kulture in religije neločljivo povezan z razvojem narodnega jezika. Zato bomo v nadaljevanju na osnovi teoretičnih izhodišč, ki pogojujejo jezik znotraj kulturne in teološke antropologije, nakazali tiste mejnike v razvoju slovenskega jezika, ki jezik postavljajo med največje etične vrednote in pogojujejo kulturni ter verski razvoj posameznika znotraj narodne skupnosti.

2 Prim. prav tam, op. 262.

Jezik kot antropološka kategorija

Človeška beseda, ki se združuje v govor, govorico in jezik, je osnovna kategorija, ki človeka loči od živali. Jezik je tisto izrazno sredstvo, s katerim more človek kot posameznik in kot predstavnik nekega naroda izraziti svoja prvinska in najgloblja čustva do sebe, do sočloveka, do naravnega in nadnaravnega. Jezik je najpomembnejše in najmogočnejše delo, ki ga je razvil človeški um. Po Sapirju je jezik polno razvita oblika za izražanje vsakršne sporočljive izkušnje, za nas torej religiozne in kulturne izkušnje. Zanj je jezik najogromnejša in najvseobsežnejša umetnost, kar jih poznamo, je anonimno in nezavedno delo najrazličnejših rodov.³ Človekova jezikovna zmožnost se po Chomskem kaže kot enkratna »lastnost vrste«, ki se med različnimi skupinami ljudi ne razlikujejo mnogo, po drugi strani pa ne poznamo ničesar podobnega pri drugih bitjih. Jezikovna zmožnost ključno posega na vsa področja človekovega mišljenja in vzajemnega delovanja. Zaradi nje imamo ljudje edini v biološkem svetu svojo zgodovino, kulturni razvoj in zapleteno raznolikost.⁴ Glede na to, da besedišče nekega jezika bolj ali manj zvesto odraža kulturo, katere namenom služi, zgodovina jezika in zgodovina kulture potekata po istih poteh.⁵ Noam Chomski v razpravi o jeziku in svobodi trdi, da ustvarjalna raba jezika izraža svobodo mišljenja in pojmovanja. Ko ugotovimo, da tudi drugo bitje uporablja jezik na svoboden in ustvarjalen način, tudi njemu pripišemo enako zavest kakor sebi.⁶ Gre za prepoznavanje človekovega simbolnega sistema v sočloveku, kar je z antropološkega vidika osnovna vzpostavitev odnosa. Odnos, ki ga pogojuje svoboda in ki hkrati predstavlja svobodo kot človekovo bistveno antropološko značilnost, nakazuje povezavo med jezikom in svobodo: jezik s svojimi bistvenimi značilnostmi in rabo pomeni temeljno postavko za spoznanje, da tudi drugi poseduje človeški razum, njegovo sposobnost za svobodo mišljenja, izražanja samega sebe in bistveno potrebo po svobodi. Iz tega izhaja potreba po poglobljenem preučevanju človekovega jezika, saj lahko le-ta veliko prispeva k humanistični družbeni znanosti, ki lahko služi kot podlaga za družbeno delovanje v smislu svobode in družbene pravičnosti.⁷ Družbena pravičnost je pogojena z etičnostjo, ki predvideva etičnost vsakega posameznika in skupnosti, v kateri vladajo kolektivni odnosi med akterji te

3 E. Sapir, *Jezik: uvod v proučevanje govora*. Ljubljana: Krtina, 2003, 202.

4 N. Chomsky, *Izbrani spisi*. Ljubljana: Modrijan 2011, 345.

5 E. Sapir, n. d., 201.

6 N. Chomsky, n. d., 101.

7 N. Chomsky, n. d., 112–113.

skupnosti. Jezik kot sredstvo za vzpostavitev določenih odnosov znotraj skupnosti pa ne omogoča le svetosti besede ampak tudi možnost njenega izvirnega zla. Ko govorimo o jeziku kot notranji svobodi, moramo izpostaviti dogajanje v človekovi notranjosti, ko ta vstopa v dialog s svetom. Sposobnost človekovega izražanja je zanj kot odziv na svet ter hkrati kot sredstvo za urejanje razmerij do sveta, predvsem pa kot odzven razlik, ki jih človek zaznava v sebi. O svojih spoznanjih in občutkih pa znova sporoča drugemu ter iz načina sporočanja vzpostavlja notranji svet in vedno nove odnose.⁸ Ali bodo ti odnosi pozitivni ali negativni v etičnem smislu, je odvisno od sposobnosti posameznika, da se osvobodi notranjih strahov pred srečanjem in komunikacijo z drugim.

Edward Sapir v svojem preučevanju govora govori o jeziku kot kolektivni umetnosti mišljenja. Zanj kultura in jezik nista v neposredni vzročni povezanosti, saj je kulturo mogoče opredeliti kot *tisto*, kar družba počne in misli, jezik pa je zanj poseben *način* mišljenja.⁹ Ta Sapirjeva paradigma potrjuje našo izhodiščno trditev, da je jezik izrazno sredstvo, je način, s katerim posameznik izraža svojo kulturno in versko identiteto, seveda pa se predvsem pri manjših narodih, kot smo Slovenci, neposredno dotikamo tudi narodne identitete. Slednja je v neposredni odvisnosti z narodnim jezikom in kulturo, ki sta skozi zgodovino pogojevala slovenstvo samo.¹⁰ Če obravnavamo jezik kot sredstvo izražanja ali kot način mišljenja, v obeh primerih ne moremo mimo njegove simbolne vloge, ki se še posebej v religiozni rabi, kot je v našem primeru Trubarjev jezik, kaže v vsej svoji izrazni moči.

Jezikovna raba v vzpostavljanju odnosa: človek – simbolno bitje

Človek je etično in simbolno bitje, je bitje znamenj. Simbol je prepoznavni znak, po katerem se dva človeka prepoznata, zato more simbolno izražanje povezati čustva, misli, izkustva in pričakovanja v skupnostno doživetje, ki posamezniku omogoča so-delovanje.¹¹ Edini način izražanja se za človeka dogaja v simbolih, med katerimi so na prvem mestu jezikovni simboli, simboli govorice, simboli govora. Poleg besede človek za svoje izražanje uporablja barvo in višino glasu, različno intonacijo, neobičajni besedni red in druga sredstva, s katerimi izraža svoja čustva. V vsakdanjem govoru ta sredstva spontano spremljajo človekovo izražanje,

8 K. Muck, Govor kot notranja svoboda. 2000: *revija za krščanstvo in kulturo* (2003), št. 156/157/158, 104.

9 E. Sapir, n. d., 200.

10 P. Kovačič Peršin, Identiteta slovenstva. 2000: *revija za krščanstvo in kulturo* (2003), št. 156/157/158, 33.

11 A. Trstenjak, *Človek simbolično bitje*. Ljubljana: Mladinska knjiga 1994.

drugače pa je, kadar se posameznik znajde v konkretnem okolju in v razmerah, ki ga prisilijo, da se jim prilagodi tudi s svojim izraznim sistemom. Ni namreč vseeno, kakšna jezikovna sredstva bo izbiral, če želi, da ga bosta sogovornik ali skupina, ki jo nagovori, poslušala, in da se bo lahko v odnosu do drugega potrdil kot oseba, kot subjekt.

Ko poudarjamo, da je človek kulturno bitje, ki je pogojeno z jezikom, pri tem hkrati izpostavljamo jezik kot človeško sredstvo, v katerem se uteleša Duh in človek po njem spoznava Božji nauk. Vprašanje Boga in njegove bivanjske resničnosti se pojavlja vedno v človekovi zavesti, in to vsakokrat na način, ki ga človek po svoje določa. Z besedami je sposoben izražati svoja spoznanja, doživetja, občutja, vrednotenja in odločitve. Čim bolj razvito, bogato in obsežno je človekovo govorjenje, tem bolj se kaže njegova duhovna podoba. Anton Trstenjak pravi, da je človek šele po besedi človek in človek je človeku človek po besedi.¹² Človekovo osebno razvitost in zrelost je mogoče presojati po njegovi govorici, ki je največkrat merilo njegove etične zavesti. Jezik oziroma govorica človeka spodbuja k novemu iskanju, odkrivanju in spoznavanju, ustvarjanju in odločanju. Razvoj človeka od otroka in njegove prve smiselne besede, ki jo zna izgovoriti ter se zave njenega pomena, pogojuje in oblikuje razvoj človeka kot osebe. Sposobnost jezikovne komunikacije ga dela *družbeno bitje*, pomen besede in govora se pokaže v pogovoru, v občevanju med osebami, ki si z besedami posredujejo spoznanja, želje, odločitve, doživetja, izkušnje. Prava človeška komunikacija, pravo izražanje notranjega duhovnega sveta in soudeležba v njem pa so mogoči le z besedami, ki imajo svoj določen smisel in vsebino. Šele pogovor ustvarja med ljudmi pravo občestvo, dajanje in sprejemanje, medsebojno bogatenje in stvariteljsko spodbujanje, odkrivanje vedno novih razsežnosti pri sebi in pri drugih.¹³ Človek kot oseba in etično bitje je pogojen z možnostjo dialoga in pogovor med jaz in ti ga dela bitje odnosa, kar mu omogoča jezikovni sistem, ki ga uporablja.

Slovenski jezik kot sredstvo verske in kulturne identitete

Če smo doslej govorili o jeziku v povezavi s kulturo, naj v nadaljevanju spomnimo na vlogo jezika na višji ravni in na nekatere mejnike v razvoju slovenskega jezika, ki so sooblikovali slovenskega človeka v njegovi kulturni in religiozni razsežnosti, hkrati

12 A. Trstenjak, Človek človeku človek po besedi. *CSS* 11 (1977), št. 5/6, 66.

13 A. Šuštar. Sem komu odgovoren? V: *Živeti za smrt? TL* 4. Ljubljana: Medškofijski odbor za študente 1980, 73.

pa v njih prepoznavamo etično zahtevo v smislu poštene rabe maternega oziroma narodnega jezika. Razvoj jezika nujno sovпада z razvojem kulture in civilizacije. Ko se opredeljujemo na slovenski kulturni prostor, moremo govoriti o razvoju jezika v zvezi z razvojem nacije ali naroda. Slovenski narod se je tesno oblikoval skupaj z razvojem slovenskega jezika, ki je v konkretnih zgodovinskih in gospodarskih okoliščinah pod okriljem umetnosti, znanosti in religije vzpostavil svoj osnovni simbolni sistem, in to je knjižni jezik. Glede na to, da se kultura in umetnost med seboj prepletata in druga drugo pogojujeta, lahko rečemo, da živimo znotraj kulture, ki jo je oblikovala umetnost, in to v najzgodnejši dobi – besedna umetnost, ki pa je najtesneje povezana s krščanskim verskim izročilom.

Ko izhajamo iz skupnega slovanskega prostora, ne moremo mimo slovanskih »blagovestnikov« Cirila in Metoda, ki sta z uvedbo slovanskega bogoslužja prestopila mejo, onstran katere se je slovanskim narodom odprla možnost sprejemanja Božje besede v njim razumljivem jeziku. V *Pismu grškega cesarja Rastislavu* beremo o Božjem posegu pri nastanku glagolice: »Bog je razodel črke slovanskega jezika, česar prej ni bilo, temveč samo v prvih krščanskih časih, da bi bili tudi vi prišteti k velikim narodom, ki slave Boga v svojem jeziku.«¹⁴ Cirilu je bila Božja beseda vir vsega spoznanja in oznanilo človekovega odrešenja ter neizmerne časti. Zato je jasno, da je to besedo tudi prevedel v jezik ljudstva, h kateremu je prišel kot misijonar. Z gotovostjo lahko trdimo, da je svojo odločitev sprejel v najvišji obliki etične zavesti, da imajo slovanski narodi pravico do Božje besede v njim razumljivem jeziku. Tudi Hadrijanova odobritev slovanskega bogoslužja (*Žitje Konstantina* 17) kaže na njegovo etično odločitev glede spoštovanje narodnega jezika: »Če pa kdo izmed vas /.../ začne zavajati, sramoteč knjige vašega jezika, naj bo izobčen ne samo od obhajila, ampak tudi iz cerkve, dokler se ne poboljša.«¹⁵

Eden najpomembnejših raziskovalcev slovanskih apostolov Franc Grivec (1878–1963) opozarja na tehtne razloge za uvedbo slovanskega bogoslužja. Kot prvi razlog navaja idejo o zedinjenju z vzhodnimi Cerkvami, drugi razlog pa vidi v tem, da bi »uvedba slovanskega bogoslužja izbrisala spomine na tuje nasilje in krivice in bi s tem koristila veri«. Ob teh pozitivnih vidikih uvedbe slovanskega bogoslužja pa Grivec opozarja tudi na to, da je treba ob poudarjanju slovanskega bogoslužja paziti, da se ne bodo zaradi tega razburjali tisti narodi, ki nimajo narodnega bogoslužja, torej ne morejo častiti Boga v svojem jeziku. V tem se kaže skrb akterjev jezikovnega dejanja

14 F. Grivec. *Sv. Ciril in Metod*. Ljubljana: Apostolstvo sv. Cirila in Metoda 1927, 85.

15 F. Grivec. O avtentičnosti poslanice Hadrijana II. leta 869. *JlČ* 5 (1939), 11–12.

za pravičnost, ki za sabo ne sme pustiti škodljivih posledic za sočloveka. Grivec je ob navdušenju za slovansko bogoslužje zelo preudaren. Posebej ostro zavrne trditve, da naj bi nas slovansko bogoslužje preveč ločevalo od latinske kulture in da je staroslovenščina za današnjega človeka brez kulturnega pomena. Temu nasproti trdi, da je »staroslovenščina važna za zgodovino našega (slovenskega) jezika in da je nekoliko znanja staroslovenščine potrebno za humanistično izobrazbo.«¹⁶ Jezik torej, ki so ga uporabljali naši skupni predniki, moramo poznati zaradi razumevanja duha celotne zgodovine.

Po ideji o slovanskem bogoslužju je najodločilnejši mejnik na področju institucionalizacije narodnega jezika obdobje 16. stoletja, ko smo se Slovenci s Primožem Trubarjem enakovredno uvrstili med evropske »kulturne« narode. Primož Trubar je leta 1550 Slovincem dal prvo knjigo, natisnjeno v slovenskem jeziku, s katero je želel v domačem jeziku približati Božjo besedo. Prvi je prevedel Novo zavezo v slovenski jezik in ob tem izdal še preko dvajset knjig v slovenskem in hrvaškem jeziku (slednje v cirilici in glagolici). Jezik mu je bilo osnovno izrazno sredstvo, s katerim naj bi Božjo besedo približal svojemu preprostemu človeku. Jezikovni nazor slovenskih protestantov v 16. stoletju je rasel in se oblikoval skupaj z osrednjimi osebnostmi slovenskega protestantizma, ki jim je bil slovenski jezik in z njim slovenstvo poleg njihovega verskega nauka temeljna vrednota in smisel vsega njihovega delovanja. Trubar je v svojem prevajalskem in jezikovnem programu izhajal iz temeljnih načel: 1. Prevajanje Biblije je zanj orodje evangelizacije in s tem splošna krščanska dolžnost. Vsak človek mora brati Biblijo, moliti in poslušati Božjo besedo v svojem jeziku. 2. Slovensko ljudstvo je vredno posebne pozornosti, saj njihovega jezika do takrat niso imeli zapisanega v knjigah. Pridige v ljudskem jeziku in teološki spisi naj bi ljudem pomagali utrditi vero ter z njo preprečiti turško nevarnost. 3. Trubarjeva eshatološka zavest mu je dala zagon v boju proti največjima sovražnikoma krščanstva, ki ju je ugledoval v rimskem papežu in Turkih. Sredstvo boja zoper njiju je bila knjiga v slovenskem jeziku in z njo je želel oznanjati evangelij tudi med drugimi slovanskimi narodi ter celo med Turki. Trubar je verjel, da živi v poslednjem času sveta. Moto njegove prve knjige je bil »*Et omnis lingua confitebitur Deo*« (Rim 14,11) ... in potem bo konec sveta. 4. Trubar je bil prepričan, da je kakor kazni za gradnjo babilonskega stolpa Bog poslal množico jezikov in jih zmešal (1 Mz

16 F. Grivec. Staroslovensko bogoslužje in delo za cerkveno zedinjenje. BV 4 (1924), št. 1, 92.

11), toda s prihodom Svetega Duha na binkošti (Apd 2) so ti postali instrument za ustanovitev Božjega kraljestva.¹⁷

Če se je Trubar odločil za prvo slovensko knjigo, da bi preprostemu slovenskemu človeku približal Božjo besedo, je z njo kasneje tega svojega preprostega človeka tudi vzgajal, hotel ga je obvarovati pred turško nevarnostjo in ga prosvetliti. Kot strpni reformator je slovenski jezik znal približati tudi takratnemu plemstvu, ki je počasi spoznavalo, da je jezik podložnikov prav tako dorasel zahtevnejši rabi, kot so besedila iz *Svetega pisma*. Ko se je odločal za ortografijo svoje pisane besede, je po gotici izbral humanistiko (latinico), in tako je slovenski jezik tudi s tem ostal del srednjeevropskega kulturnega prostora.

Tako je protestantski teolog Primož Trubar kot utemeljitelj slovenskega knjižnega jezika hkrati tudi utemeljitelj etične zahteve po pravici do najširše komunikacije v maternem jeziku. Po Cirilu in Metodu v duhu svojega časa postavlja bogoslužje v jezik naroda, ki mu oznanja verske resnice, zato prevede Novo zavezo v narodni jezik in hkrati utemelji knjižni jezik.

Skoraj tristo let po Trubarju je Anton Martin Slomšek svoje rojake opominjal, da je greh sramovati se svojega jezika, ga zatajiti ali celo pozabiti. Kot najvišjo moralno obvezo je postavil spoštovanje do staršev, ki otroke vzgajajo v spoštovanju do maternega jezika in ljubezni do svojega naroda. Hkrati je opozarjal na lažno in neprijazno govorjenje, ki je vir zla in pohujšanja ter mori človekovo dušo. V tem je Slomšek jezik postavil med najvišje etične vrednote, ki jih mora človek spoštovati, ko se oblikuje kot pripadnik nekega naroda in pripadnik neke religije. »Njegova utemeljitev slovenske jezikovne in narodne individualnosti je najprej teološka – kot taka verjetno prva v slovenski zgodovini. Materinščina ima transcendenten temelj in funkcijo, saj omogoča posamezniku metafizična spoznanja in verovanja o razodetih Božjih resnicah. Teološka utemeljitev je /.../ povzeta in vključena v antropološko utemeljitev v najširšem smislu: Slomšek v prvi osebi pove, da je celotno človekovo bivanje vpeto med ‚prvo‘ in ‚poslednjo‘ besedo – kar lahko razumemo kot človeško eksistenco, ki biva, govori, misli in sama sebe dojema v – slovenskem jeziku. Slovenski materni jezik je zato – povedano s sodobno govorico – eksistencial: je način bivanja Slovencev. V tem pogledu Slomšek kaže zanimivo občutljivost za notranjo vez ali celo istovetnost med (religioznim) življenjem posameznika in jezikovnim izražanjem.«¹⁸

17 E. Bryner. Theologische motive in der Bibelübersetzung von Primus Truber. V: K. Ahačič in P. Testen (ur.), *Jeziki, identitete, pripadnost med središči in obrobji*. Ljubljana: Založba ZRC 2011, 80–81.

18 A. M. Slomšek, . *Tri pridige o jeziku*. Ljubljana: ZRC SAZU 1993, op. 48.

V dvajsetem stoletju sta v slovenskem prostoru pomembna predvsem dva avtorja, ki sta v svojem času v jezikovno razmišljanje uspela vgraditi temeljno antropološko in humanistično razsežnost, ki pa nista bila duhovnika, kot je to v primeru zgodnejših avtorjev. To sta bila Božo Vodušek in Edvard Kocbek.

Božo Vodušek je v razpravi *Preureditev nazora o jeziku* v zgodnjih tridesetih letih 20. stoletja radikalno posegel v razumevanje knjižnega jezika ter opozoril na vrednostna merila, ki veljajo zanj, in na kaj jih je treba opreti. Vodušku je pomembna predvsem narodnodruževalna vloga jezika, zato se mu zdijo nedopustni posegi v njegove normativne temelje s stališča dnevne politike. Jezik poskuša definirati vsaj s treh vidikov – z ontološkega, socialnega in strukturalnega. Jezik mu pomeni prepoznavno človeško lastnost, zavest o sebi in drugem oziroma zavest o sebi kot družbenem bitju. Je plod človeške kulture.¹⁹ Če je jezik po Humboldtovi temeljni pojav človeške družbe, ki določa narod kot zgodovinsko in krajevno določeno enoto, potem moremo trditi, da pri Slovencih pogojuje narodno zavest – usoda slovenskega jezika pogojuje usodo naroda in ne obratno. Socialni vidik jezika Vodušek obravnava v smislu, da jezik ne more biti ločen od kulturnih, zgodovinskih in sploh družbenih vprašanj. Kar je najpomembnejše v kulturološkem smislu, pa je to, da zanj merilo jezikovne ustreznosti ne more biti ruralni govor. V tem se Voduškovo razumevanje jezika temeljno razlikuje od Trubarjevega jezika »preprostih Slovencev«, kar je s časovne razdalje in izkušnje stoletij povsem razumljivo.

Pri Kocbeku pa naletimo na poudarek na jeziku kot izrazu človekovega samopotrjevanja, samopredstavljanja in s tem tudi vplivanja: kot tak se lahko uresničuje v posebni človeški, v slovenskem primeru narodni razsežnosti. Kocbek v jeziku vidi sistem. V zgodnjih šestdesetih letih je napisal kritiko navideznosti oz. utvare resnice, izhajajoč iz nekaterih ključnih političnih ideologemov tedanjega časa. V kritiko videza resnice je Kocbek vgradil tudi kritiko tehnokratske redukcije jezika na čisti jezikovni funkcionalizem.²⁰ Ada Vidovič Muha povzema Kocbekovo razumevanje jezika v etični razsežnosti in se sprašuje: Kaj je torej Kocbeku jezik? Prek pojma besede mu pomeni človekovo samouresničevanje: sposobnost zavesti (govor) se udejanja prek specifično (glede na narod) urejenega sistema. Eno izmed temeljnih sporočil njegovega razmišljanja izhaja iz spoznanja o moči jezika, o moči »besede«, kajti »beseda svet tolmači«, zato je »močnejša od realnosti«. Jezik

19 B. Vodušek. Za preureditev nazora o jeziku. *Krog: zbornik umetnosti in razprav*. Ljubljana: Sotrudniki 1933, 72.

20 E. Kocbek. Misli o jeziku. *Sodobnost* 11 (1963), št. 6, 205–222.

prek besede dobiva tako temeljne etične razsežnosti, saj je vrednost jezika hkrati »vrednost govorečega«. Kocbeku je uspelo povezati pojem jezika, njegove norme in uzakonitve (kodifikacije) z vrednostnim pojmovanjem človeka oziroma njegove besede.²¹ Po Kocbeku je boj za resnico jezika v bistvu boj za resnico na sploh. In tukaj lahko povlečemo rdečo nit s Trubarjevo zahtevo po posredovanju večnih resnic prave vere v narodnem jeziku ter Slomškovo zahtevo po spoštovanju maternega jezika, s pomočjo katerega človek izraža najgloblje etične zahteve v odnosih do sebe, sočloveka in do Boga.

Naj nam naše vedenje o jeziku kot simbolnem sistemu pomaga razumeti posamezne mejnike v razvoju posameznega, v našem primeru slovenskega jezika, s katerim se je slovenski človek poistovetil v svojem etičnem, bivanjskem, kulturnem in religioznem doživljanju sebe, sočloveka, svojega okolja v narodni skupnosti. Posamezni avtorji kot mejniki v razvoju slovenskega jezika nam ponazarjajo razvoj temeljnega simbolnega sistema slovenstva od njegovega začetka v obliki tiskane knjige do umetniške ravni literarnega jezika in Slomškove etične zahteve po spoštovanju maternega jezika. Vsi glavni akterji so bolj ali manj izhajali iz religiozne izkušnje. Če smo že zapisali, da je jezik polno razvita oblika za izražanje vsakršne izkušnje, lahko torej trdimo, da tudi etične in religiozne izkušnje. S poudarjanjem pomena poznavanja jezikovnih zakonitosti v antropološkem smislu moremo razumeti pomen prizadevanj za ohranjanje maternega jezika, ki človeka šele opredeli kot pripadnika neke kulture, nekega naroda ter se sam odloča za živete etične vrednote tudi ali predvsem v okviru svojega jezikovnega izraza. Hkrati pa religiozna govorica človeku omogoča komunikacijo oziroma stik s presežnim, saj se v svojem jeziku najintimneje obrača na svojega Boga.

Trubarjevo duhovno izročilo

V razumevanju osnovnih antropoloških in jezikovnih zakonitosti ter ob poznavanju Trubarjevega ustvarjalnega zagona na področju ubeseditve religioznih besedil nam preostane zgolj razmišljanje o njegovem prevajanju Nove zaveze. Že Janko Moder je zapisal: »Govoriti o Trubarju in Dalmatinu in njunih besedilih za Kopitarjem, Ramovšem, Breznikom, Riglerjem in še nekaterimi drugimi raziskovalci, bi se skoraj lahko reklo nositi vodo v Savo ...«²² Tej Modrovi misli lahko dodamo imena starejših raziskovalcev in sodobnikov, ki so ob nedavnih obletnicah z najrazličnejših vidikov dobobra preučili Trubarjevo delo.²³ O njegovem prevajanju Nove zaveze

21 A. Vidovič-Muha, *Moč in nemoč knjižnega jezika*. Ljubljana: Znanstvena založba FF 2013, 361.

22 J. Moder, O Trubarjevih »treh rečeh«. V: *Štiristo let prevajanja na Slovenskem*, Ljubljana 1985, 33.

23 F. Kidrič, M. Rupel, J. Rajhman, M. Merše, I. Grdina, J. Vinkler in drugi.

so v novejšem času pisali teologi, literarni zgodovinarji in jezikoslovci, kar je lahko mlajšim raziskovalcem v oporo in vodilo za nadaljnje raziskovanje.

Več o prevodu in odnosu do Svetega pisma smo zapisali v spremni študiji k šesti knjigi Zbranih del Primoža Trubarja, ki je izšla 2010 v elektronski izdaji pri Pedagoškem inštitutu. Tukaj naj zgolj opozorimo na Trubarjeva sporočila o odločitvi za prevajanje, ki jih razberemo iz njegovih dveh predgovorov, in to nemškega ter slovenskega.

Seveda pa je treba omeniti tudi njegovo korespondenco v letu izida Nove zaveze.

Kot že omenjeno, je v nemškem predgovoru k Novemu testamentu²⁴ Trubar poleg utemeljitve ponovne izdaje celotne Nove zaveze pojasnil temeljna teološka vprašanja, ki so ga vodila pri njegovem pastoralnem in izdajateljskem oziroma prevajalskem delu, in ob katerih se kaže njegova vseskozi močna etična zavest, da izpolnjuje svoje pastoralno poslanstvo do rojakov v domovini. Danes bi v – svetovnih razsežnostih – težko našli posameznika, ki bi, живеč v izgnanstvu, vse svoje življenjske energije posvečal svoji ključni vlogi v verski vzgoji rojakov. Upamo si trditi, da je to zmožni predvsem zaradi svoje trdne vere in pri sebi razjasnjenih teoloških vprašanj, ki so zaposlovala njegove sodobnike v nenehnih iskanjih in lastnih uresničevanjih. V nemškem predgovoru je izpričana njegova kristološka, trinitarična in pnevmatološka teologija,²⁵ ki priča o njegovi izvirni »trubarjanski« smeri²⁶ v razgibanih tokovih protestantske teologije 16. stoletja.

Trubarjeva teološka utemeljitev prevoda Svetega pisma izhaja iz spoznanja in razumevanja največje skrivnosti božjega bistva, ki je zapisana v Svetem pismu. V enem božjem bitju so tri različne osebe: Bog Oče, Bog Sin in Bog Sveti Duh. Bog Oče kot izvor božjega bistva ima od večnosti rojenega Sinu, iz obeh prav tako od vekomaj izhaja Sveti Duh. Vsi trije pa so en Bog, eno bistvo ene volje, ene moči, ene časti, enega veličastva, enako večni, enako vsemogočni itd. Ta Trojica je ustvarila vse vidno in nevidno, vsemu vlada in vse upravlja. Božja volja in sklep je: zveličati samo tiste, ki verujejo v Kristusa, saj je troedini Bog sklenil in odločil, da noben grešni človek po nobenem drugem sredstvu, po nobeni drugi poti, z nobenim drugim delom, vero ali bogoslužjem ne bo ponovno deležen njegove milosti, odpuščanja grehov in zveličanja, temveč le tisti, ki bo skozi resnično pokoro in pravo vero deležen zaslug, ki jih je za nas s svojim trpljenjem pridobil njegov sin Jezus Kristus. Vse te, za človeka

24 Prim. E. Vrečko (ur.), *Zbrana dela Primoža Trubarja XI*, Ljubljana: Pedagoški inštitut 2011, 303–329.

25 Razumevanje Trubarjeve teologije z vidika sodobnih slovenskih teologov je moč razbrati iz prispevkov v zborniku *Primož Trubar* (Simpoziji v Rimu 26), Celje: Mohorjeva družba 2009.

26 Prim. J. Rajhman, *Teologija Primoža Trubarja* (Znanstvena knjižnica 16), Ljubljana: Teološka fakulteta 2009.

težko razumljive in za človeški um ter modrost nemojmljive teološke resnice so razodete v evangeliju, zato je nujno potrebno, da jih beremo v domačem jeziku in jih tako lažje razumemo.

Trubar v nemškem predgovoru omenja pripadnike drugih verstev, tako muslimane in sodobne jude, ki zavračajo krščanske verske resnice o troedinem Bogu, hvali pa filozofe zaradi razumnih naukov in s tem potrjuje svoje široko poznavanje verskih in filozofskih tokov svojega časa.²⁷ Papežnike oziroma pripadnike rimske Cerkve zavrača zaradi njihovega domnevnega nerazumevanja evangelijev in verjame, da jih je vladar tega sveta obsedel in preslepil njihova srca, tako da ne vidijo, ne razumejo pa tudi ne upoštevajo jasnih ter preprostih izrekov Kristusa in apostolov, ki odkrito in popolnoma razumljivo pričajo, da Bog grešnika sprejme v svoje kraljestvo zastonj, zgolj iz velike milosti in samo po Kristusovi volji, če vanj verujemo, ne pa zaradi kakršnih koli lastnih del. Kakor pogani, Turki in judje njegovega časa v svoji neumnosti menijo, sklepajo in razglašajo, da si lahko in zmoremo z izmišljeno pobožnostjo ali z zakonom določenimi dobrimi deli in bogoslužjem prislужiti nebesa in večno življenje.

Trubar se v celotnem nemškem predgovoru k Novi zavezi osebno obrača na *Ludvika Würtemberškega*, ki mu posveča to svoje delo, pri čemer pojasnjuje, kako nujno je, da njegovi rojaki pravilno razumejo verski nauk. Po Pavlu (Rim 1,5) se čuti poklicanega, da jih pripelje k pravi veri, kar mu omogoča prevod Nove zaveze. Prepričljivo zatrjuje, kako Slovenci »vedo in razumejo, so poučeni in ozaveščeni, verjamejo in javno izpovedujejo« posamezne verske resnice, kakršne so zapisane v njegovih slovenskih knjigah in sedaj v prevodu Nove zaveze. Svoje pastoralno poslanstvo razume v širšem smislu. Če v zgodnejših zapisih izpostavlja svoje ubogo preprosto ljudstvo, v nemškem predgovoru zaobjame celotno populacijo, tudi plemiče in gosposčino, ko pravi: »Od Boga izbrani Kranjci, Štajerci, Korošci in drugi Slovenci, visokega ali nizkega stanu, grofje, gosposčina, vitezi, plemenitaši, meščani in preprosto kmečko ljudstvo, so tako kot drugi po milosti in volji Svetega Duha iz slovenskih in nemških pridig ter knjig spoznali in sprejeli pravo vero o božjem bistvu v Sveti Trojici in njegovi volji /.../ tako da vedo, temeljito razumejo, resnično verujejo ter javno tudi v preganjanju stanovitno izpovedujejo, da je le naš gospod Jezus Kristus, sin Boga in Marije, s popolno pokornostjo, zaslugami, trpljenjem, smrtjo in vstajenjem vsem, ki se želijo resnično spokoriti in resnično verujejo, prislужil in pridobil pri svojem nebeškem očetu božjo naklonjenost, milost, odpuščanje vseh grehov, odrešenje večnega prekletstva ter večno življenje. Ob tem tudi vedo, da so

27 Koran, sura 89 in 231; Platon, *Evtifron*, 58 S.

zaradi tolikih božjih dobrih del, izkazanih po Kristusu, dolžni živeti v pokornosti do Boga ter mu pogumno v pobožnosti in pravično služiti vse življenje.«²⁸

V slovenskem predgovoru k drugemu delu Nove zaveze se obrača direktno na svoje rojake, ko pravi: »Vi, izvoleni, Bogu lubi Krainci inu Sloveni, vi imate nerpoprei risničnu veiditi, terdnu verovati inu dobru zamerhati, de tu Svetu pismu Stariga inu Noviga testamenta nerveč od tacih Božyh riči, kir slišio k našimu izveličanu, kir so se godile, inu zdai gode, inu naprei se bodo godile, pravi inu vuči.« Tukaj so njegove besede preprostejše, razlage bolj nazorne, nauk bolj katekizemski. Slovenski predgovor je namenjen bralcu, ki bo besedilo Svetega pisma bral in ga sprejemal v veri, brez dvomov. Na koncu slovenskega predgovora se Trubar poslavlja: »Truber od Slovenov slovu iemle«. Spravlja se z Bogom in z rojaki ter Slovincem zapuša svoje duhovno izročilo, saj je prepričan, da je s slovenskimi knjigami »vuss skrivni čudni svit Božy rezodil inu dal na znane, skuzi kai za čez volo nas hoče v suio milost vzeti inu izveličati«. Tako smemo skleniti, da Trubar svoje poslanstvo do konca sprejema z največjo odgovornostjo in najvišjo etično zavestjo, da mora človek storiti, kar od njega zahteva Bog in k čemur je bil poklican. Prepričan je, da je sam poklican za voditelja, za starešino svojemu ljudstvu (je »k enimu starimu naprej postavljen«) njegova odgovornost pa je v posredovanju božje besede in pravega nauka, da bo moglo njegovo ljudstvo »služiti Bogu, bližnjemu storiti dobro inu drug drugemu izkazati ljubezen«. Poleg prepričljive izpovedi verskih resnic, ki jih posreduje v svojih pridigah in knjigah, Trubar vedno znova poudarja pomen pravičnega odnosa do sočloveka. Posameznik je dolžan spoštovati Boga in njegove zapovedi, da bo zveličan, hkrati pa je to pogoj, da bo dobro živel tudi na zemlji. Življenje na zemlji je za vsakogar vnaprej določeno zaradi Božje volje in neskončne božje milosti, ki je Trubarjevim sonarodnjakom med drugim namenila sprejemanje božje besede v narodnem jeziku. Jezik oznanjevanja je s Trubarjem postal jezik izobraževanja in posredovanja vseh potrebnih »informacij«, ki jih človek potrebuje za svoje bivanje znotraj določene kulturne skupnosti. V to je Trubar trdno verjel in ko se je s prevodom celotne Nove zaveze poslovil od osvojenih rojakov, se je hkrati s svojim duhovnim izročilom za vse čase neizbrisno zapisal v narodovo bit.

28 E. Vrečko (ur.), *Zbrana dela Primoža Trubarja XI*, 320–321.

Uredniško poročilo, posebnosti transkripcije in ureditev

Transkripcija izvirnika tudi v sedmi knjigi *Zbranih del Primoža Trubarja* sledi prepisovalnim načelom, ki imajo naslednji osnovni namen: reformatorjev slovstveni opus predstaviti v izvirniku kar najzvestejši podobi, hkrati pa ga narediti v čim večji meri dostopnega sodobnemu bralcu,²⁹ kakor jih je za celotno zbirko zastavil prvi glavni urednik *Zbranih del Primoža Trubarja* ddr. Igor Grdina in jih je sprejel sedanji glavni urednik dr. Jonatan Vinkler, ter kakor so bila upoštevana v dosedanjih knjigah *Zbranih del Primoža Trubarja* in deloma primerno modificirana glede na posebnosti posameznih besedil.

Distribucija črk ostaja v glavnem enaka. Podvojitve grafemov f, l, r in s so dosledno ohranjene. Ohranjeni so grafemi q, x in c, ki zaznamuje glas k. V primeru, da je v izvirniku predlog pisan z veliko začetnico skupaj s samostalnikom, je v prepisu ločen in pisan z malo, samostalnik pa, če gre za osebno ime, je pisan z veliko. V primeru posameznih besed, ki jih Trubar ves čas zapisuje drugače, kot jih zapisujemo danes, prepis sledi izvirnemu zapisu, tako *anpag* in *pres*. Pri zapisu črke j je dosledno ohranjen zapis i ali y, razen v primeru Jezus in jogri ter za imena, ki se začno s črko j in jih tudi danes tako zapisujemo. Pri zapisu Jezus v zvezi z različnimi predlogi (prim. Viefufu, Siefufem, Kiefufu) je ločen predlog in Jezus z veliko začetnico po sodobnem zapisu (v Jezusu, z Jezusem, k Jezusu). Zapis u in v je v nezadnjem zlogu načeloma sodoben, razen v primerih, ko je na začetku besede, kjer danes uporabljamo u, zapisan v (vbiti, vmorjen, všlišan) in pri nekaterih imenih (Paul). V primeru, ko pišemo š, a je Trubar pisal samo s, so besede zapisane moderno, primer: ftuki = štuki, fkofi = škofi, ftraifinga = štraifinga. Beseda flaht je lahko zapisana s šlaht ali z *žlaht*, odvisno od pomena. Za souurašnik je dosledno souvražnik, za zbiuulanje = cbiuvlanje, za odpufzheni = odpusčeni, za kerfzhanski = kersčanski. Uporaba velike začetnice sledi sodobnemu pravopisu, zato sta poleg nekaterih samostalnikov, ki jih Trubar piše z veliko, v prepisu imeni hudega duha, in sicer hudič ter zludi, pisani z malo, kakor je to v sodobni izdaji SSP.

Pri uveljavitvi sodobne interpunkcije je kot v prejšnjih knjigah *Zbranih del* uresničeno vodilo, da naj se današnja interpunkcija vzpostavi čim manj nasilno napram izvirnemu besedilu. Glede na to, da je številčenje vrstic v svetopisemskem besedilo narejeno po sodobni izdaji *Slovenskega standardnega prevoda* (SSP), je interpunkcija sodobna na tistih mestih, kjer je še dopustna zaradi ohranjanja

29 I. Grdina, Splošna prepisovalna načela, v: *Zbrana dela Primoža Trubarja I*, Rokus, Ljubljana 2002, 542.

vsebine. Tako smo se skušali ogniti pretirani interpretaciji izvirnega besedila. Kot je načela prvega urednika potrdil sedanjí urednik ZD PT Jonatan Vinkler: »Zbrana dela skušajo tudi s knjižnim stavkom simulirati in reprezentirati izvirne Trubarjeve tiske ter na neki ravni celo nadomestiti faksimile.«³⁰ Kjer so očitne tiskarske napake, je besedilo razrešeno v stranski opombi. V primeru, da je Trubar sam opozoril na tiskarsko napako, seznam le-teh je objavil v uvodu,³¹ je napaka sproti popravljena v opombi.

Stranske opombe so dvojne, in sicer je v prvem stolpcu ob besedilu izvirna Trubarjeva opomba, v drugem stolpcu pa številčena uredniška opomba.

Sedma knjiga Zbranih del vsebuje drugi del Trubarjeve Nove zaveze, in to njegovo zadnjo izdajo iz leta 1582, pri čemer uredniško sledimo načelu zadnje roke. Trubarjevi prevodi celotnih svetopisemskih besedil, zajeti v 7. knjigi Zbranih del, so izšli dvakrat (1560–1567 in 1582), posamezni svetopisemski citati pa so kot rdeča nit v celotnem Trubarjevem delu. Kot smo zapisali v uredniškem poročilu k šesti knjigi ZD PT, ki vsebuje prvi del Nove zaveze, preučitev oziroma spremljanje vseh Trubarjevih bibličnih citatov presega uredniško delo tokratne izdaje, ponuja pa se kot samostojna enota obsežne študije. Čeprav Trubar v nemškem predgovoru k celotni izdaji Nove zaveze 1582 poudarja, da ni ničesar spremenil, se besedila posameznih izdaj toliko razlikujejo, da tega ni mogoče pojasniti s tekstnokritičnimi opombami, zato bodo prepisi poprejšnjih izdaj izšli kot samostojne enote v suplementih.

Posebnost izdaje celotne Trubarjeve Nove zaveze v 6. in 7. knjigi ZD PT je v številčenju vrstic, ki jih je urednica napravila po sodobni izdaji *Svetega pisma – Slovenskem standardnem prevodu iz izvirnih jezikov* (SSP) iz leta 1996. Trubarjev prevod Nove zaveze je v tokratni izdaji prvič postavljen v sodobno vrstično obliko. Trubarjeve biblične reference so razrešene tako, da je najprej posodobljena okrajšava svetopisemske knjige, nakar je razrešen Trubarjev sklic na sorodno mesto (ne kakor je v SSP, saj se Trubar zelo redko sklicuje na ista mesta kot sodobni prevodi). V tem delu je bilo uredniško delo najzahtevnejše, saj se je Trubar v referencah skliceval zgolj na poglavja svetopisemskih knjig (vrstice niso bile številčene) in vrstice v razrešenih referencah so v tej izdaji popolnoma nov del Trubarjevega prevoda.

Opozoriti moramo na dve referenci, in to na Trubarjev zapis »Eccles« in »Phil«. V uvodu navaja seznam vseh uporabljenih okrajšav posameznih svetopisemskih knjig,

30 J. Vinkler, Posebnosti transkripcije in ureditve, v: *Zbrana dela Primoža Trubarja IV*, ur. Jonatan Vinkler, Ljubljana 2006, 566.

31 »Pregledanu v tim Drukanu, ta perva cyffra pravi, na katerim platu, ta druga v kateri versti, ta perva besseda ie kriva, ta druga prou, so tudi časi n so u inu u so n postavlena, tu vsaki zastopi.«

vendar v dveh primerih navedba v besedilu ne sledi navedbi v uvodu. V referencah je Trubar okrajšavo »Eccles«/»Eccle« uporabil ali za Pridigarja ali za Sirahovo knjigo, pri čemer raba ni dosledna. Katero je natančneje mislil, je treba za vsako mesto sproti ugotoviti iz vsebine sorodnega citiranega mesta. Podobno je pri zapisu »Phil«, ki lahko pomeni Pavlovo pismo Filipljanom (Flp) ali Filemonu (Flm). Za sklic na Pismo Filipljanom samo v enem primeru Trubar uporabi okrajšavo »Philip«. Sklepati smemo, da je do razhajanja lahko prišlo zaradi nedoslednosti stavca. V vsakem primeru pa je pri tokratnem uredniškem delu bilo mogoče iz vsebine ugotoviti, na katero delo se nanaša Trubarjeva referenca.

Seznam okrajšav svetopisemskih knjig

Okrajšava Trubar	Knjiga	Okrajšava SSP
<i>Stara zaveza</i>		
Postava		
Genes	Geneza / 1 Mojzes	1 Mz
Exod	Eksodus / 2 Mojzes	2 Mz
Levit	Levitik / 3 Mojzes	3 Mz
Num	Numeri/ 4 Mojzes	4 Mz
Deut	Devteronomij / 5 Mojzes	5 Mz
Preroki		
Ios	Jozue	Joz
Reg	Sodniki	Sod
1 Reg	1 Samuel	1 Sam
2 Reg	2 Samuel	2 Sam
3 Reg	1 Kralji	1 Kr
4 Reg	2 Kralji	2 Kr
Poznejši preroki		
Esa	Izaija	Iz
Iere/Ierem	Jeremija	Jer

Okrajšava Trubar	Knjiga	Okrajšava SSP
Ezech	Ezekiel	Ezk
Ozee	Ozej	Oz
Ioel	Joel	Jl
Mich	Mihej	Mih
Abac	Habakuk	Hab
Hag	Agej	Ag
Zach	Zaharija	Zah
Spisi		
Psal	Psalmi	Ps (številčenje je po SSP)
Iob	Job	Jb
Pro/Prov	Pregovori	Prg
Eccle/Koh	Pridigar	Prd
Dan	Daniel	Dan
3 Paral/1 Esdrae	Ezra	Ezr
1 Paral	1 Kroniška	1 Krn
2 Paral	2 Kroniška	2 Krn
<i>Devterokanonične knjige</i>		
Iud	Judita	Jdt
1 Mach	1 Makabejci	1 Mkb
2 Mach	2 Makabejci	2 Mkb
Sap	Knjiga modrosti	Mdr
Eccles/Eccle	Sirah	Sir
<i>Nova zaveza</i>		
Math/Matth	Matej	Mt
Marc	Marko	Mr
Luc	Luka	Lk

Okrajšava Trubar	Knjiga	Okrajšava SSP
Ioh/Joan/Johan	Janez	Jn
Actor /Act	Apostolska dela	Apd
Rom	Rimljanom	Rim
1 Cor	1 Korinčanom	1 Kor
2 Cor	2 Korinčanom	2 Kor
Gal	Galačanom	Gal
Ephes	Efežanom	Ef
Philip	Filipljanom	Flp
Koloss/Col	Kološanom	Kol
1 Thes/Thess	1 Tesaloničanom	1 Tes
2 Thess	2 Tesaloničanom	2 Tes
1 Thim/Tim	1 Timoteju	1 Tim
2 Thim/Tim	2 Timoteju	2 Tim
Tit	Titu	Tit
Phil	Filemonu	Flm
Heb/Iud	Hebrejcem	Heb
Jacob	Jakob	Jak
1 Pet	1 Peter	1 Pt
2 Pet	2 Peter	2 Pt
1 Joh	1 Janez	1 Jn
Apoc/Apoca	Razodetje	Raz
<i>Dodatne – apokrifne knjige</i>		
3 Esd	1. Ezdrova knjiga	1 Esd
4 Esd	2. Ezdrova knjiga	2 Esd

Bibliografski opis

Prepis Trubarjevega dela *Ta celi Novi testament* 1582 je narejen po reprintu, objavljenem v *Biblii Slavici* (BS).³² V nemškem predgovoru je Trubar utemeljil svojo odločitev za format knjige, in sicer pravi: »V malem formatu pa sem ga (Novi testament) drugič dal natisniti tudi zato, da bi se vsebina lahko povezala v eno knjižico ter lažje v rokah nosila v cerkev ali drugam. Ker pa bi predebela ne bila priročna in lepa, sem jo moral razdeliti na dva dela, manjšemu delu pa dodal slovenski predgovor (ki po vsebini ni primerljiv nemškemu), pregled vsebine Svetega pisma, koledar in druge koristne stvari.«³³

Natančen bibliografski opis izvirnika je izdelal Branko Berčič, objavljen je v 41. in 41a enoti bibliografije slovenskih protestantskih tiskov. Kot v prejšnjih zvezkih Zbranih del Primoža Trubarja, tudi tukaj povzemamo Berčičev opis z ohranjeno metodologijo,³⁴ pri vsebinskem opisu so dodana le mesta iz *Biblie Slavice*, ki je v veliki meri izvirnik približala strokovni javnosti.

TA CELI NOVI TESTAMENT NAŠIGA GOSPUDI INU IZVELIčarie Jezusa Kristusa, na dva maihina deilla rezdilen, v tim ie tiga stariga Testamenta dopolnene, summa inu prava izlaga, druguč pregledan inu vkupe drukan, skuzi Primoža Truberia Krainca Rastčičeria. MATTH. XXIII. Et predicabitur (dicit Christus) hoc Euangelium regni in universo orbe, in testimonium omnibus gentibus, & tunc veniet finis. Das new Testament vnsers Herren vnd Seligmachers Jesu christi in zwen klein theil abgetheilt/ in welchen des alten Testaments Erfüllung/ Summa vnd rechte Außlegung begriffen zum andern mal vbersehen vnd zusammen gedruckt. V TIBINGI [Georg Gruppenbach] (M. D. LXXXI–) M. D. LXXXII.

8° 27 vrstic (glej str. 3), 585 listov, nepopolne signature (:)⁸–(:) (:)⁸, A⁴–Z⁸, Aa⁸–Pp, Qq⁴, *⁸–***⁸, A⁸–Z⁸, Aa⁸–Dd⁸, Ee⁶, Pag. 1 (A^{1a}) do 613 (Qq^{3a}) in 1 (A^{1a}) do 447 (Ee^{6a}), z napakami (str. V^{5a}=313, V^{5b}=314, Aa^{8a}=383, Bb^{1a}=385, Dd^{8b}=432, Gg^{5b}=474, Gg^{7a}=477, Hh^{8a}=495. II. del³⁵: str. A^{3a}=4, A^{4a}=5, B^{1a}=15, G^{1a}=95, O^{4a}=231, R^{5b}=264, S^{2b}=274,

32 P. Trubar, Neues Testament (1581–1582), v: *Biblia Slavica*. IV: Südslawische Bibeln, Bd. 3, Paderborn 2006, 473–595.

33 N. d., (:)(:) 5 (BS 311).

34 B. Berčič, Das slowenische Wort in den Drucken des 16. Jahrhunderts, v: *Abhandlungen über die slowenische Reformation*, München 1968, 220–221.

35 Zaradi enotne metodologije po B. Berčiču upoštevamo bibliografski opis za oba dela, tudi za prvi del NZ, ki je bil predmet šeste knjige (ZDPT VI), vsebinski del pa je opisan samo za II. del.

T^{8a}=301, V^{2b}=306, V^{8b}=308, V^{5b}=312, X^{4b}=326, X^{5a}=327, štev. 388 postavljena desno, Y^{3b}=340, Y^{3b}=Y^{4b}=342, štev. 350, 354 in 358 postavljene desno, štev. 359 postavljena levo, Z^{5b}=360, Z^{6a}=361, štev. 360 in. 365 postavljeni levo, Z^{8b}=366, Aa^{1a}=367, štev. 386 postavljena desno, Cc^{8a}=413, Dd^{1b}=416, Dd^{3a}=419, štev. 423–428 izpuščene, Dd^{5b}=430, Dd^{8b}=436). Kustode, stranske opombe. Tisk črno in rdeče. (Str. (:)^{1a}, *¹, ***^{4b-7b}). Slovensko in latinsko besedilo v latinici, nemško v gotici – frakturi. Lesorezi (str. Qq^{3b} s portretom Primoža Trubarja, A^{1a} z Agnus Dei kot znak tiskarja Ulricha Morharta in njegovega naslednika Georga Gruppenbacha iz Tübingena). Inicialke. (1. del: str. (:)^{2a}, 1, 133, 468; II. del³⁶: str. *², *⁸, 1). Verzalke visoke 2 vrstici. Vinjete (str. *^{1a}, **^{2b}, ***^{3a}).

Originalna paginacija, ki v tokratni izdaji ni posebej označena, je na več mestih napačna, tako si sledijo naslednja napačna mesta: str. 15=13, 95=85, 123=125, 213=215, 264=246, 266=256, 274=247, 301=201, 308=380, 312=316, 326=328, 327=323, 340=304, 342=328, 360=369, 361=391, 366=166, 367=167, 416=420, 419=416, 423=429, 424=340, 425=431, 426=432, 427=433, 428=434, 429=435, 430=406, 431=437 številčenje se do konca premakne za 6 str., tako je zadnja stran oštevilčena s 447 namesto s 441.

[II. del]

Str. *^{1a} (BS 473): [naslovnica] TA DRUGI DEIL NOVIGA TESTAMENTA, V TIM SO VSA Pisma tih jogrov, druguč pregledan inu vkupe drukan, od Primoža Truberia. ACTOR. X. Huic Christo omnes Prophetæ testimonium ferunt, quod remissionem peccatorum accepturus sit per nomen eius. Quisquis erediderit in eum. Der ander Teil des newen Testaments, in dem sind alle Geschrifften der Apostel, zum anderen ubersehen und zusammen gedruckt. [vinjeta] V TIBINGI, M. D. LXXXII.

Str. *^{1b} (BS 473), vrstica 1: Vsem Slovenom pomagai Bug.

Str. *^{2a} (BS 473), vrstica 1–7: S KAKOVIM VEIDENEM, ZASTOPOM INU rezmišlanem se ima tu Svetu pismu pridnu brati, kai inu od koga narveč pravi inu vuči, kai ta prava vera v sebi derži inu priduie. En kratik navuk.

Str. **^{7a} (BS 480), vrstica 15–16: Vaš stari zveisti pastyr Truber.

Str. **^{7b} (BS 480), vrstica 1–2: Truber od Slovenom slovu iemle.

Str. **^{7b} (BS 480), vrstica 28: Vaš Truber.

Str. **^{8a} (BS 480), vrstica 1–5: TA SUMMA, EN KRATIG NAVUK, OD vsiga S. pisma, kai inu od čez nerveč govori inu kam tiga človeka napelava.

³⁶ Glej prejšnjo opombo.

Str. ***^{3a} (BS 482): TA SLOVENSKI KOLEDAR, KIR VSELEI TERPI ...³⁷
 Str. ****^{3b} (BS 486), vrstica 1: LE-TA REGISTER.
 Str. ****^{5a} (BS 487), vrstica 1–2: REGISTER EPISTOLOV ...
 Str. ****^{8a} (BS 488), vrstica 6: Pregledane v drukanu ...
 Str. ****^{8b} (BS 489): [prazna str.]
 Str. A^{1a} (BS 489): TA DRUGI DEIL TIGA NOVIGA testamenta, v tim so vsa
 pisma tih jogrov. [Lesorez z Jagnetom Božjim in obpis:] ECCE AGNUS DEI QUIT
 TOLLIT MUNDI. IOHAN. I. [sledí:] V TIBINGI. M. D. LXXXII³⁸
 Str. A^{1b} (BS 489), vrstica 1–3: Vsem Kraincom inu Slovenom pomagai Bug.
 Str. 1 (BS 489), vrstica 2–5: SVETIGA PAVLA EPISTOLA, TU ie, Lyst h tim
 Rymlanom.
 Str. 59 (BS 504), vrstica 2–5: SVETIGA PAVLA PERVI Lyst h tim Corinteriem.
 Str. 111 (BS 517), vrstica 2–5: S. PAVLA DRUGA EPIstola h tim Corinteriem.
 Str. 147 (BS 526), vrstica 2–5: SVETIGA PAVLA LYST h tim Galateriem.
 Str. 166 (BS 531), vrstica 2–5: SVETIGA PAVLA LYST h tim Efeseriem.
 Str. 185 (BS 535), vrstica 2–5: SVETIGA PAVLA LYST h tim Filipperiem.
 Str. 199 (BS 539), vrstica 2–5: SVETIGA PAVLA LYST h tim Kolosseriem
 Str. 212 (BS 542), vrstica 2–5: SVETIGA PAVLA I. LYST h tim h Tessalonihieriem.
 Str. 224 (BS 545), vrstica 2–5: SVETIGA PAVLA DRUGI LYST h tim h
 Tessalonihieriem.
 Str. 231 (BS 547), vrstica 2–4: SVETIGA PAVLA PERVI lyst h Timoteu.
 Str. 246 (BS 551), vrstica 2–4: SVETIGA PAVLA DRUGI LYST h Timoteu.
 Str. 257 (BS 553), vrstica 2–4: SVETIGA PAVLA LYST h Titu.
 Str. 246=264 (BS 555), vrstica 2–4: SVETIGA PAVLA LYST h timu Filemonu.
 Str. 267 (BS 556), vrstica 2–6: SVETIGA PAVLA IOGRA lyst, pissan h tim Ebreom tu
 ie, h tim Iudom.
 Str. 309 (BS 566), vrstica 2–3: SVETIGA IACOPA LYST.
 Str. 323 (BS 570), vrstica 2–4: SVETIGA PETRA DUHA Listuva.
 Str. 338 (BS 574), vrstica 2–4: TA DRUGI LYST S. Petra.
 Str. 348 (BS 576), vrstica 2–4: SVETIGA IANŽA PERVI LYST.
 Str. 363 (BS 580), vrstica 2–4: SVETIGA IANŽA DRUGI LYST.

³⁷ Zaradi uredniške zasnove celotnih *Zbranih del Primoža Trubarja* je Koledar sestavni del 3. knjige ZDPT, zato ga tukaj ne navajamo posebej oz. je izpuščen bibliografski opis od str. ***^{3a} (BS 482) do str. ****^{3b} (BS 486).

³⁸ Zadnja I poškodovana oziroma nečitljiva.

Str. 166=366 (BS 581), vrstica 2–4: SVETIGA IANŽA TRETY LYST.

Str. 369 (BS 581), vrstica 2–4: SVETIGA IUDEŽA LYST.

Str. 373 (BS 582), vrstica 2–4: REZODIVENE S. IANŽA.

Str. 446 (BS 599), vrstica 27: zabston [levo kustoda:] Iest

Str. 447 (BS 599), vrstica 17–19: KONEC VSI GA NOVIGA testamenta oli zakona.

Nekateri izvodi imajo po navedbi B. Berčiča, ki se sklicuje na Ahn 1894 in Elze 1895, v zadnji vrstici M. D. LXXI oz. M. D. LXXII. Torej so izvodi v NUK, po katerem je narejen reprint BS, prav tako izvoda v Gradcu in v Londonu, morda nepopolni.

Po navedbi B. Berčiča iz leta 1968³⁹ je bilo po evropskih knjižnicah ohranjenih 14 izvodov Trubarjeve *Nove zaveze*, in sicer:

- Berlin: Deutsche Statsbibliothek
- Bratislava: Univerzitná knižnica (XVIII G 804)
- Gotha: Landesbibliothek (Theol. 53/2)
- Göttingen: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek
- Gradec: Universitätsbibliothek
- Kempten: Evang.-Lutherischen Pfarramt St. Mang
- Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica (3 nepopolni izv.: 10015, 10016, 97937)
- London: The British Museum (C.110.b.7)
- Praga: Knihovna Narodního musea
- Schaffhausen: Stadtbibliothek (Z Bib 191)
- Stuttgart: Württembergische Landesbibliothek (Bibl. slavon. 8°)
- Zürich: Zentralbibliothek (Gal VIII bis 100).

Reprint: Primož Trubar, Neues Testament (1581–1582), ur. Jože Krašovec, Majda Merše, Hans Rothe, v: *Biblia Slavica*. IV: Südslawische Bibeln, Bd. 3, Paderborn 2006, 304–599 (II. del na str. 473–599).

39 B. Berčič, n. d., 223.

Viri in izbrana literatura

- Ahačič, Kozma. Viri za prevod svetopisemskih besedil pri slovenskih protestantskih piscih 16. stoletja in nekatere tehnike prevajanja, v: *Slavistična revija* 55 (2007), 503–529.
- Ahn, Friedrich. *Bibliographische Seltenheiten der Truberliteratur*. Graz 1894.
- Benveniste, Émille. *Problemi splošne lingvistike I*, Studia humanitatis, Ljubljana 1988.
- Berčič, Branko. Das slowenische Wort in den Drucken des 16. Jahrhunderts, v: *Abhandlungen über die slowenische Reformation*, München 1968, 152–250.
- Botley, Paul. *Latin Translation in the Renaissance: The Theory and Practice of Leonardo Bruni, Giannozzo Manetti, Erasmus*. Cambridge 2004.
- Breznik, Anton. *Jezikoslovne razprave*. Ljubljana 1982.
- Bryner, Erich. Teološki motivi v svetopisemskih prevodih Primoža Trubarja, v: *Stati inu obstatu* (2008), 7/8, 127–136.
- Dalmatin, Jurij. *Biblia 1584*, faksimile. Ljubljana 1994.
- Denzinger, Henricus. *Enchiridion symbolorum definitorum et declarationum de rebus fidei et morum*. Freiburg 2005.
- Dolinar, France Martin. Od reforme do reformacije, v: *Bogoslovni vestnik* 46 (1986), 207–208.
- Elze, Theodor. Die slowenischen protestantischen Bibelbücher des XVI. Jahrhunderts, v: *JGGPÖ XVI*, 1895, 117–167.
- Erasmus, Desiderius, Reeve, Anne (ur.). *Erasmus' Annotationes on the New Testament. The Gospels*. London 1986.
- Erasmus von Rotterdam Novum Instrumentum*. Basel 1516. Faximile-Neudruck mit einer historischen, textkritischen und bibliographischen Einleitung von Heinz Holeczek. Stuttgart-Bad Connstatt 1986.
- Giesemann, G. Die slowenische Vorreden Primus Trubers zu seinen Übersetzungen der Heiligen Schrift. Erkenntnisse zur Struktur, Theologie und zur luterischen Quellen der Schriftendes slowenischen Reformators, v: *Biblia Slavica. Serie IV. Südslavische Bibeln. Bd. 3,2: Kommentare*. Paderborn, 2007, 23–39.
- Grafenauer, Ivan. O Trubarjevem prevodu evangelijev, v: *Dom in svet* 27 (1914), 297–303.
- Grdina, Igor. Začetki slovenske književnosti med protestantsko in katoliško reformacijo, v: *Slavistična revija* 41 (1993), 77–129.
- Grdina, Igor. *Od Brižinskih spomenikov do razsvetljenstva*. Maribor 1999.

- Grdina, Igor. Reformationsströme in slowenischen Raum im 16. Jahrhundert, v: *Biblia Slavica. Serie IV. Südslavische Bibeln. Bd. 3,2: Kommentare.* Paderborn, 2007, 9–21.
- Hankamer, Paul. *Die Sprache: ihr Begriff und ihre Deutung im sechzehnten und siebzehnten Jahrhundert: ein Beitrag zur Frage der literarhistorischen Gliederung des Zeitraums.* Bonn 1927.
- Jedin, Hubert (ur.). *Handbuch der Kirchengeschichte.* Bd. IV. *Reformation, Katholische Reformation und Gegenreformation.* Freiburg-Basel-Wien 1967.
- Kidrič, France. *Zgodovina slovenskega slovstva od začetkov do Zoisove smrti.* Ljubljana 1929–1938.
- Krajnc-Vrečko, Fanika. Martin Luther in teološka utemeljitev maternega jezika pri slovenskih protestantih, v: *ČZN* 70 (1999), 453–461.
- Krajnc-Vrečko, Fanika. Antropološka sporočilnost Trubarjevih posvetil in predgovorov, v: *Locutio: prva slovenska literarna on-line revija* 9 (2008), 42. [Http://www.locutio.si/index.php?no=42&clanek=999](http://www.locutio.si/index.php?no=42&clanek=999) (1. 12. 2010).
- Krajnc-Vrečko, Fanika (ur.). *Zbrana dela Primoža Trubarja I.* Ljubljana 2002.
- Krajnc-Vrečko, Fanika (ur.). *Zbrana dela Primoža Trubarja VI.* Ljubljana 2010.
- Krajnc-Vrečko, Fanika. Človek v Božjem okolju. Ljubljana 2010.
- Lah, Avguštin. Trubarjevo pojmovanje Boga Stvarnika, v: *Primož Trubar* (Simpoziji v Rimu 26). Celje, Rim 2009, 77–88.
- Lokar, Janko. »Iz predgovorov naših protestantskih pisateljev«, v: *Trubarjev zbornik.* Ljubljana 1908, 1–20.
- Luther, Martin. *Tukaj stojim. Teološko politični spisi,* prev. Božidar Debenjak. Ljubljana 2002.
- Matjaž, Maksimilijan. Načela Trubarjevega prevajanja *Svetega pisma*, v: *Primož Trubar* (Simpoziji v Rimu 26). Celje, Rim 2009, 341–354.
- Merše, Majda et al. Wortschatz der Slovenischen Bibelübersetzungen des 16. Jahrhunderts, v: *Biblia Slavica. Serie IV. Südslavische Bibeln. Bd. 3,2: Kommentare.* Paderborn 2007, 99–325.
- Moser, Hugo. *Annalen der deutschen Sprache* (Metzler 5). Stuttgart 1972.
- Movrin, David. *Fidus interpres – Zvesti prevajalec. Slike iz dveh tisočletij zgodovine prevajanja.* Ljubljana 2010.
- Olof, Klaus Detlef. Mittelalterliches und neuzeitliches Sprachverständnis am Beispiel der Übersetzer Luther und Trubar, v: *16. stoletje v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi* (Obdobja 6). Ljubljana 1986.

- Oražem, France. Razlogi, ki so Trubarja privedli v protestantizem, v: *Primož Trubar* (Simpoziji v Rimu 26). Celje, Rim 2009, 23–33.
- Peklaj, Marjan. Pomen Trubarjevega prevajanja *Svetega pisma*, v: *BV* 46 (1986), 241–245.
- Peklaj, Marjan. *Sveto pismo* in slovenski knjižni jezik, v: *Studia Iustinopolitana* 1 (2008), 23–41.
- Peklaj, Marjan. Trubarjev odnos do *Svetega pisma*, v: *Primož Trubar* (Simpoziji v Rimu 26). Celje, Rim 2009, 189–199.
- Rajhman, Jože. Trubar Primož, v: *SBL* IV.
- Rajhman, Jože. *Prva slovenska knjiga v luči teoloških, literarno-zgodovinskih, jezikovnih in zgodovinskih raziskav*. Ljubljana 1977.
- Rajhman, Jože. *Pisma Primoža Trubarja*. Ljubljana 1986.
- Rajhman, Jože. *Trubarjev svet* (Eseji 12). Trst, Ljubljana 1986.
- Rajhman, Jože. *Trubarjeva Ena dolga predgovor*. Ljubljana 1986.
- Rajhman, Jože. Metodologija prevajanja slovenskih protestantov, v: Štiristo let prevajanja na Slovenskem (Zbornik društva slovenskih književnih prevajalcev 10). Ljubljana 1986, 27–32.
- Rajhman, Jože. Slovenski protestantizem kot odločilna razvojna stopnja slovenske narodne biti, v: Breda Pogorelec (ur.), *Zbornik predavanj*. Ljubljana 1988, 109–117.
- Rajhman, Jože, Fanika Krajnc-Vrečko (ur.), *Teologija Primoža Trubarja*. Ljubljana 2008.
- Rozman, France. Kako je Trubar prevajal *Sveto pismo* Nove zaveze, v: *BV* 46 (1986), 227–240.
- Rupel, Mirko. *Primož Trubar. Življenje in delo*. Ljubljana 1962.
- Rupel, Mirko. *Slovenski protestantski pisci*. Ljubljana 1966.
- Sakrausky, Oskar. Der Einfluss der deutschen Theologie auf die südslawische Reformation, v: *Südostdeutsches Archiv, Bd. XIII*, München 1970.
- Sakrausky, Oskar. *Primus Truber Deutsche Vorreden zum slowenischen und kroatischen Reformationswerk*. Wien, Ljubljana 1989.
- Saussure, Ferdinand de. *Predavanja iz splošnega jezikoslovja*, Ljubljana 1997.
- Scherer, Peter. Die Funktion des deutschen Textes und der deutschen Sprache im Korpus der slowenischen protestantischen Schriften, v: *III. Trubarjev zbornik*. Ljubljana 1996, 323–329.
- Schottenloher, Karl. *Die Widmungsvorrede im Buch des 16. Jahrhunderts*. Münster 1953.

- Stanovnik, Majda. Luthrov in Trubarjev pogled na prevod, v: *Družbena in kulturna podoba slovenske reformacije*, Ljubljana 1986, 117–128.
- Stanovnik, Majda. *Slovenski literarni prevod 1550–2000*. Ljubljana 2005.
- Stanovnik, Majda. *Prevajalci o prevajanju*. Ljubljana 2013.
- Škulj, Edo (ur.), *Primož Trubar* (Simpoziji v Rimu, 26), Celje; Rim, 2009.
- Šmitek, Zmago in Božidar Jezernik. Antropološka tradicija na Slovenskem, v: *Etnolog* (NV), 2 (1992), 259–266.
- Trubar, Primož. *Ena dolga predgovor k Novemu testamentu*. Tübingen 1557, reprint, Ljubljana 1986.
- Trubar, Primož. *Catehismus s dveima islagama*, Tübingen 1575, faksimile, Ljubljana 1996.
- Tüchle, Hermann et al. *Zgodovina Cerkve 3. Reformacija, protireformacija in katoliška prenova (1500–1715)*. Ljubljana 1994.
- Trubar, Primož. Neues Testament (1581–1582), ur. Jože Krašovec, Majda Merše, Hans Rothe, v: *Biblia Slavica*. IV: Südslawische Bibeln, Bd. 3, Paderborn 2006, 304–470.
- Vinkler, Jonatan. Pred Turki in papežniki nas brani. K peti knjigi Zbranih del Primoža Trubarja, v: Jonatan Vinkler (ur.). *Zbrana dela Primoža Trubarja V*. Ljubljana 2009, 563–659.
- Vinkler, Jonatan. Razgledi po srednjeveški in renesančni misli o prevajanju *Svetega pisma*, v: *Studia Iustinopolitana* 1 (2008), 23–41.
- Vinkler, Jonatan (ur.). *Zbrana dela Primoža Trubarja VIII*, Ljubljana 2012.
- Vrečko, Edvard (ur.). *Zbrana dela Primoža Trubarja XI*, Ljubljana 2011.

